¶ Sti Thome aq̄nat̄ ꝯtinuū in euāgeliū ſcī Johīs.

Diuine viſionis ſubli-
mitate illuſtratꝰ Iſa
ias ꝓpheta dixit: Ui-
di dn̄m ſedētē ſup ſo
liū excelſum ⁊ eleua
tum: ⁊ plena erat do
mus a maieſtate eiꝰ:
⁊ ea que ſub ipō erāt
replebant templū.
HIERO. ſup Iſaiā:
Quis ſit iſte dn̄s qui
videt̄: in euangeliſta
iohanne pleniꝰ diſcimꝰ: qui ait: Hec dicit Iſaias qn̄
vidit gloriā dei: ⁊ locutꝰ eſt de eo: haut dubiū quin
chriſtū ſignificet. ¶ GLO. Un̄ ex v̄bis iſtis materia
huiꝰ euāgelij qḋ ſcḋm iohannē deſcribit̄: deſignatur
euāgelica hiſtoria. qꝛ. n. natiuitatē ſaluatoris ſcḋm
carnē vel mattheꝰ vel lucas deſcripſerāt: reticuit h
iohānes: ⁊ a theologia atqꝫ ab ipſa eiꝰ diuinitate ſu
mit exordiū: q̄ ꝑs ſine dubio ipſi velut eximio ꝑ ſpi
ritū ſcm̄ reſeruata ē. ¶ ALCVInꝰ. Un̄ cū oībus di-
uine ſcripture paginis euangeliū excellat: qꝛ qḋ lex
⁊ ꝓphete futuꝝ ꝑdixerūt hoc cōpletū dicit euāgeliū
Inter ipſos aūt euangelioꝝ ſcriptores iohānes emi
net in diuinoꝝ myſterioꝝ ꝓfunditate: qui a tp̄e dn̄i-
ce aſcenſionis ꝑ annos. lxv. v̄bū dei abſqꝫ adminicu
lo ſcribēdi vſqꝫ ad vltima domiciani tp̄a ꝑdicauit: ſꝫ
poſt occiſionē domiciani cū nerua ꝑmittente de ex
ilio rediſſet ephesum: cōpulſus ab epīs aſie de coet-
na prī diuinitate chriſti ſcripſit aduerſus hereticos: q̄
chriſtū ante mariā fuiſſe negabāt. vn̄ merito in figu
ra quatuoꝛ aīaliū aquile volāti ꝯparant̄: q̄ volat al
tius cūctis auibꝰ: ⁊ ſolis radios irreuerberatis aſpic̄
luminibꝰ. ¶ AVGV. ſup io. Trāſcendit. n. iohānes
oīa cacumina terraꝝ: tranſcēdit oēs campos aeris:
tranſcēdit oēs altitudines ſideꝝ: trāſcendit oēs cho
ros ⁊ legiones angeloꝝ. niſi eni trāſcēderet iſta oīa
que creata ſunt: nō ꝑueniret ad eū ꝑ quē fcā ſūt oīa
¶ AVG. de cō. euā. Ex quo intelligi dat̄ ſi diligent̄
aduertas: tres euangeliſtas tp̄alia fcā dn̄i ⁊ dicta q̄
ad informādos mores vite pn̄tis maxie valerent cir
ca actiuā v̄tutē fuiſſe v̄ſatos: Johannem v̄o fcā dn̄i
multo pauciora narrantē: dicta v̄o eius ꝑferti q̄ trini-
tatis vnitatē ⁊ vite eterne felicitatē īſinuarēt diligē
tius ⁊ vberiꝰ ꝯſcribentē: in virtute contēplatiua cō-
mēdandā: ſuā intentionē ꝑdicationēqꝫ tenuiſſe. vn̄
aīalia tria ꝑ que tres alij euāgeliſte deſignant̄: ſiue
leo ſiue hō ſiue vitulꝰ in terra gradiunt̄: qꝛ tres euā
geliſte in his maxie occupati ſūt q̄ chriſtus in carne
operatus eſt: ⁊ que ꝑcepta mortalis vite exercēde car
nem portantibꝰ tradidit. At v̄o iohānes ſup nubila
infirmitatis hūane velut aquila volat: ⁊ lucē incom
mutabilis v̄itatis acutiſſimis atqꝫ firmiſſimis ocul̄
cordis intuet̄. ipſa eni maxie diuinitatē dn̄i q̄ prī ē
equalis intēdit: eāqꝫ ꝑcipue ſuo euāgelio quātū int̄
hoīes ſufficere credidit cōmēdare curauit. ¶ GLO.
Pōt igit̄ euāgeliſta iohānes cū Iſaia ꝓpheta dicē:
Uidi dn̄m ſedentē ſup ſoliū excelſum ⁊ eleuatū: in-
quātū acumine viſus ſui chriſtum in diuinitatis maie
ſtate regnantē inſpexit: q̄ q̄dē etiā ſua natura excul
ſa eſt: ⁊ ſup oīa alia eleuata. Dicat etiā euāgeliſta io
hannes: Et plena erat domꝰ a maieſtate eiꝰ: qꝛ ꝑ ipꝫ
narrat oīa eſſe fcā: ⁊ ſuo lumine omēs hoīes in hūc
mūdū venientes illuſtrari. Dicat etiā ꝙ ea q̄ ſub ipſo
erāt replebāt tēplū: qꝛ dicit: v̄bū caro fcm̄ eſt: ⁊ vidi-
mus glām eiꝰ glām q̄ſi vnigeniti a prē plenū grē ⁊
veritatis: ſꝫ ꝙ de plenitudine eiꝰ nos oēs accipimꝰ.
Sic igit̄ ꝑmiſſa v̄ba materiā huiꝰ euāgelij ꝯtinent:
in quo iohānes dn̄m ſup ſoliū excelſum ſedentē īſi
nuat: diuinitatē chriſti oſ̄dens. ⁊ terrā ab eius maie
ſtate ipleri oſ̄dit: dū oīa ꝑ eius v̄tutē in eſſe ꝓducta
oſ̄dit: ⁊ ꝓpīs ꝑfectionibꝰ repleta: ⁊ inferiora eiꝰ. i. hu
manitatis myſteria; tēplū. i. eccl̄az replere docet: dū
in ſacris hūanitatis ⁊ grām ⁊ glāz fidelibꝰ repromit
tit. ¶ CHRY. Qn̄ igit̄ barbarꝰ hic ⁊ indiſciplinatus
talia loq̄t̄: que nullꝰ eoꝝ q̄ in terra ſunt hoīm nouit
vnq̄: ſi hic ſolꝰ eēt miraculū magnū eēt. Nūc aūt cū
his ⁊ aliud iſto maius tribuit argumētū: ꝙ a deo in
ſpirata ſūt ei q̄ dicūt̄ hic. ſ. ꝙ oēs audiūt: ⁊ ſuadet oi
bus ꝑ omne tp̄s. Quis ḡ nō admirabit̄ habitātē in
eo v̄tutē. ¶ ORIGE. in ho. Johānes interꝑtat̄ grā
dei: ſiue in quo eſt grā vel cui donatū eſt. Cui autez
theologoꝝ donatū eſt: ita abſcōdita ſummi boni pe
netrare myſteria: ⁊ ſic humanis mētibꝰ intimare.

Capitulū. I.

IN ꝑncipio erat uerbuꝫ.

CHRY. Oībus alijs euāgeliſtis ab
īcarnatione īcipiētibꝰ: iohānes trāſ-
currēs cōceptōēꝫ: natiuitatē: educa-
tionē: augmētationē: mox de eterna
nobis generatiōe narrat dicēs: In ꝑncipio erat v̄bū
¶ AVGV. lxxxiij. que. Quod grece logos dr̄: latine
⁊ rōnem ⁊ v̄bū ſignificat: ſed hoc loco meliꝰ v̄bū in
terꝑtat̄: vt ſignificet̄ nō ſolū ad prēm reſpectꝰ: ſꝫ ad
illa etiā q̄ ꝑ v̄bū fcā ſūt opatiua potētia. Rō autē ⁊ſi
nihil ꝑ eā fiat: recte rō dr̄. ¶ AVG. ſup io. Quotidie
aūt dicēdo v̄ba viluerūt nobis: qꝛ ſonādo ⁊ trāſeun
do viluerūt. Eſt v̄bū ⁊ in ipō hoīe qḋ manet itus. nā
ſonꝰ ꝓcedit ex oꝛe. Eſt v̄bū qḋ vere ſpālīter dr̄ illud
qḋ intelligis de ſono: nō ipe ſonꝰ. ¶ AVGV. xv. de
trini. Quiſq̄s autē pōt intelligere verbū: nō ſolū an
teq̄ ſonet: verꝫ etiā anteq̄ ſonoꝝ eiꝰ imagines cogi-
tatione voluant̄: iā pōt videre ꝑ hoc ſpeculū atqꝫ in
hoc enigmate aliquā verbi ſimilitudinē: de quo di-
ctum eſt: In ꝑncipio erat v̄bū. Neceſſe eſt eni cū id
quod ſcimꝰ loquimur: ex ipſa ſcīa quā memoria te-
nemꝰ naſcat̄ verbū: qḋ eiuſmōi ſit oīno cuiuſmodi
eſt illa ſcīa de qua naſcit̄. Formata quippe cogita-
tio ab ea re quā ſcimꝰ verbū eſt: quod in corde dici
mus: qḋ nec grecū eſt: nec latinū: nec lingue aliciuꝰ.
Sed cū id opus eſt in eoꝝ quibus loquimur ꝑferre
noticiā: aliqḋ ſignū quo ſignificet̄ aſſumit̄. Proinde
verbū qḋ foris ſonat: ſignum eſt verbi qḋ intꝰ latet
cui magis verbi cōpetit nomē. nā illḋ qḋ ꝓfert̄ car-
nis oꝛe: vox verbi eſt: verbūq̄ ⁊ ipm̄ dicit̄ ꝓpter illḋ
a quo vt foris appareat ſūptū ē. ¶ BASI. in home.
Hoc aūt verbū nō eſt humanū verbū. Quō. n. erat i
ꝑncipio humanū verbū: vltimo loco accipiēte hoīe
generationis ꝑncipiū: nō igit̄ in ꝑncipio verbū erat
humanū: ſed nec angeloꝝ. Oīs eni creatura infra ſe
ſeculoꝝ terminos eſt: a creatoꝛe eēndi ſumens ꝑnci
piū. Sed audi euāgeliū decent̄: Ipm̄ eni vnigenituꝫ

verbū dixit. CHRY. Si autē quis dixerit cur prē
dimittēs: mox nobis de filio loquit̄. Quū ille qͥdem
manifeſtꝰ oībus erat: ꝛ ſi nō vt pr̄: ſed vt deꝰ: vnige-
nitꝰ aūt ignorabat: iō decenter eā q̄ de iſto ē cogni
tionē ꝯfeſtim in initio ſtuduit īponē his q̄ neſciebāt
eū: ſed neqꝫ prēm in his q̄ de filio ſūt ſmonibꝰ tacu
it. Propt̄ hoc autē ꝛ verbū eū vocauit. Quia enī do
cturꝰ erat ꝙ hoc verbū vnigenitꝰ eſt filiꝰ dei: vt non
paſſibilē eſtimet q̄s generatōem ꝑueniēs verbi nun
cupatione: deſtruit ꝑnitioſam ſuſpitionē eſſe ex deo
filiū īpaſſibiliter oñdēs. Secūda vero rō eſt: qꝛ ea q̄
ſunt pr̄is nobis annūciare debebat. nō ſimplr̄ vero
eū verbū dixit: ſed cū articuli adiectione a reliq̄s ipꝫ
ſeparās. Cōſuetudo enī eſt ſcripture verba vocare
leges dei ꝛ ꝑcepta. hoc aūt verbū ſubſtātia qͥdaꝫ eſt
hypoſtaſis ens: ex ipſo ꝓueniēs impaſſibilit̄ pr̄e.
BASI. Quare igit̄ verbū qꝛ īpaſſibilit̄ natū eſt: q̄a
eſt generātis imago: totū in ſeipo generantē demō
ſtrans nihil inde ſepans: ſed in ſeipſo ꝑfectū exiſtēs.
AVGV. xv. de trini. Sicut enī ſcīa nr̄a illi ſcīe dei
ſic ꝛ nr̄m verbū qd̄ naſcit̄ ex nr̄a ſcīa: diſſimile ē illi
verbo dei: qd̄ natū eſt de pr̄is eēntia. Tale eſt autē
ac ſi dicerē de pr̄is ſcīa: de pr̄is ſapīa: vel qd̄ eſt ex-
preſſus de pr̄e ſcīa: de pr̄e ſapīa. Verbū ḡ dei pr̄is
vnigenitꝰ filiꝰ: ꝑ oīa pr̄i ſimilis ꝛ equalis: hoc enim
eſt oīno qd̄ pater: nō tn̄ pr̄: qꝛ iſte filiꝰ: ille pr̄. ac per
hoc nouit oīa q̄ nouit pr̄: ſi ei noſſe de pr̄e eſt: ſicut
eſſe: noſſe enī ꝛ eē ibi vnū eſt: ꝛ iō pr̄i: ſicut eē nō eſt
a filio: ita nec noſſe. Proinde tanq̄ꝫ ſeipm̄ dicēs: pr̄
genuit verbū ſibi eq̄le ꝑ oīa. nō enī ſeipm̄ itegre per
fecteqꝫ dixiſſet: ſi aliq̄d minꝰ aut ampliꝰ eēt in eius
verbo q̄ꝫ in ſeipo. Noſtꝝ aūt verbū iteriꝰ qd̄ inueni
mus eē vtcūqꝫ illi ſimile: q̄ꝫtū ſit etiā diſſimile nō pi
geat itueri. Eſt enī verbū mētis nr̄e q̄nqꝫ formabile
nōdū formatum q̄dem mentis nr̄e: qd̄ hac atqꝫ hac
volubili quadā motione iactamꝰ: cū a nobis nūc id
nūc illd̄: ſicut īuentū fuerit vel occurrerit cogitat̄: ꝛ
tūc fit veꝝ verbū: q̄ñ illud qd̄ nos diximus volubili
motione iactare ad id qd̄ ſcimꝰ ꝑuenit atqꝫ īde for-
mat̄: eiꝰ oīmodā ſimilitudinē capiēs: vt quō res q̄qꝫ
ſcitur: ſic etiā cogitet̄. Quis nō videat quāta ſit hec
diſſimilitudo ab illo dei verbo qd̄ in forma dei ſic ē
vt nō ante fuerit formabile poſtq̄ꝫ formatū: non ali
q̄ñ poſſit eē informe: ſed ſit forma ſimplex equalis
ei: de quo eſt. Quapropter ita dr̄ illud dei verbū vt
dei cogitatio nō dicat̄: ne aliq̄d eſſe q̄ſi volubile di-
cat̄ in deo qd̄ nūc habeat nūc accipiat formam: vt
verbū ſit eāqꝫ poſſit amittē atqꝫ informiter quodā-
modo volutari. AVG. de ver. dñi: Eſt enī verbuꝫ
dei forma quedā non formata: ſed forma oīum for
maꝝ forma incōmutabilis: ſine lapſu: ſine defectu:
ſine tp̄e: ſine loco: ſuperās oīa: exiſtens in oībus: fū-
damentū quoddā in quo ſunt: ꝛ faſtigium ſub quo
ſunt. BASILI. Habet aūt ꝛ v̄bū nr̄m exteriꝰ diui-
ni v̄bi ſimilitudinē quandā. nā nr̄m v̄bū totā decla
rat mētis cōceptionē: q̄ nāqꝫ mēte cōcipimꝰ: ea ver
bo ꝓferimꝰ. Et q̄dem coꝛ nr̄m q̄ſi fons q̄dā eſt: v̄bū
v̄o ꝓlatū quaſi q̄dā riuulꝰ manās ex ipſo. CHRY.
Cōſidera etiā in euāgeliſta ꝓudētiā ſpiālem. noue
rat hoīes id qd̄ antiquiꝰ eſt: ꝛ qd̄ eſt an̄ oīa maxime
honorātes ꝛ ponētes deū: ꝓpter hoc ꝑmū dicit ꝑn-
cipiū: In ꝑncipio inquit erat v̄bū. ORIG. Plura

autē ſunt ſignata ab hoc noīe ꝑncipiū. Eſt eniꝫ ꝑnci
pium: ſicut itineris ꝛ longitudinis: ſm̄ illd̄: Initium
boni itineris iuſtoꝝ exercitiū. eſt autē ꝑncipiū ꝛ ge
nerationis: iuxta illud: Hoc eſt ꝑncipiū creature do
mini: ſed etiā deū nō enormiter aſſeret aliq̄s omniū
ꝑncipiū. Illud etiā ex quo ſicut ex ꝑiacente materia
alia fiūt: ꝑncipiū eſt penes eos q̄ credūt illā īgenitā.
Eſt etiā ꝑncipiū ſm̄ ſpēm: ſicut chriſtꝰ ꝑncipiū eoꝝ
eſt q̄ ſm̄ imaginē dei formati ſunt: eſt etiā ꝑncipiuꝫ
diſcipline: ſm̄ illd̄: Cū deberetis eē magiſtri ꝓpter
tp̄s: rurſus indigetis vt doceamini que ſunt elemen
ta exordij ſermonū dei. Duplex enī eſt documēti ꝑn
cipiū: hoc q̄dē natura: hoc v̄o quo ad nos: vt ſi dici-
tur initiū ſapīe fore. Natura q̄dā chriſtū inquātum
ſapīa ꝛ v̄bū dei eſt: quo ad nos v̄o inquātū v̄bū ca-
ro fcm̄ eſt. tot igit̄ ſignificatis ad pr̄ns nobis de ꝑn-
cipio occurrētibꝰ pōt accipi illd̄: ex quo qd̄ ē agēs.
Cōditoꝛ enī chriſtꝰ ē velut ꝑncipiū: ſm̄ qd̄ ſapīa eſt
vt v̄bū in ꝑncipio q̄ſi in ſapīa ſit. plura enī bona de
ſaluatoꝛe dicunt̄. velut igit̄ vita in v̄bo eſt: ſic v̄buꝫ
in ꝑncipio. i. in ſapīa erat. Cōſidera v̄o ſi paſſibile eſt
ſm̄ hoc ſignificatū accipere nos ꝑncipiū: put ſm̄ ſa
pientiā: ꝛ exēpla q̄ in ea ſunt fiūt oīa: vel qꝛ ꝑncipiū
filij pr̄ eſt: ꝛ principiū creaturaꝝ ꝛ oīuꝫ entiū ꝑ illud
In ꝑncipio erat v̄bū: verbuꝫ filiū itelligas i ꝑncipio
. i. in pr̄e deū fore. AVG. vi. de trini. Aut i ꝑncipio
ſicut deū eſt: ac ſi diceret an̄ oīa. BASI. Precidit
enī ſpūſſanctꝰ futuros quoſdā inuidētes glīe vnige-
niti q̄ ꝓferrēt ſophiſmata ad ſubuerſionē auditoꝝ:
qꝛ ſi genitꝰ eſt: nō erat: ꝛ anteq̄ꝫ genitꝰ eēt: non erat:
ne igit̄ talia garrire preſumāt: ſpūſſcūs ait: In ꝑnci-
pio erat v̄bū. HYLA. ij. de trini. Trāſeūt tp̄a: tran-
ſeūt ſecula: tollunt̄ etates: pone aliqd̄ qd̄ voles tue
opinioni ꝑncipiū: non tenes tp̄e: erat enī vn̄ tractat̄.
CHRY. Sicut aūt q̄s cū ſtat in naui ſecus littus:
videt ciuitates ꝛ portꝰ. cū v̄o eū aliq̄s in mediū pela
gi duxerit a ꝑoꝛibꝰ q̄dē deſiſtere facit: nō tn̄ alicubi
defigit ei oculū: ita euangeliſta hic ſup oēm nos du
cens creaturā: ſuſpēſum dimittit oculū: nō dans ſup
ſpicere aliquē finē ad ſupioꝛa: hoc enim in ꝑncipio
erat: ſemꝑ ꝛ infinite eēndi ſignificatiuū eſt. AVG.
de v̄bis dñi: Sed dicūt. Si filiꝰ eſt: natꝰ eſt. hoc fate
mur. adiungūt deinde ſi natꝰ eſt pr̄i filiꝰ: erat pr̄ an
teq̄ꝫ ei filiꝰ naſceret̄: hoc reſpuit fides: ḡ ait: Rōnem
mihi redde: q̄uō ꝛ filiꝰ naſci potuit pr̄i: vt coeuꝰ eēt
ei a quo natꝰ eſt. Poſt prēm enī naſcit̄ filiꝰ vtiq̄ꝫ pr̄i
moꝛituro ſucceſſurus. ſimilitudines adhibēt de cre-
aturis: ꝛ nobis laboꝛandū eſt vt ꝛ nos inueniamꝰ ſi
militudines eaꝝ reꝝ quas aſtruimꝰ. Sed q̄d poſſu-
mus in creatura īuenire coeternū: q̄ñ i creatura nil
īuenimꝰ eternū? Sed ſi pn̄t inueniri hec duo coeua
generās ꝛ generatū: ibi intelligimꝰ eterna. Ipa q̄dē
ſapīa dcā eſt in ſcripturis candoꝛ lucis eterne: dcā ē
imago pr̄is. Hic capiamꝰ ſimilitudinē: vt īueniamꝰ
coeua: ex q̄bus itelligamꝰ coeterna. Nemo aūt du-
bitat ꝙ ſplēdoꝛ de igne exit. ponamꝰ ḡ ignē prēm il
lius ſplēdoꝛis: mox quidē vt lucernā accendēdo: ſi
mul cū igne ꝛ ſplēdoꝛ exiſtit. Da mihi hic ignē ſine
ſplendoꝛe: ꝛ credo tibi prēm ſine filio fuiſſe. Imago
exiſtit de ſpeculo: hōis ītuēt̄ ſpeculū exiſtit imago
mox vt aſpectoꝛ extiterit: ſed ille qui inſpicit erat an
teq̄ꝫ accederet ad ſpeculū. Ponamꝰ ḡ aliq̄d natū ſe

ꝑ aquã: vt virgultũ aut herbã: nõne cũ imagine ſua
naſcit᷑: Si ǵ ſemꝑ eẽt virgultum: ſemꝑ eẽt ⁊ imago
de virgulto: qḋ aũt de alio eſt vtiqꝫ natũ eſt. Pōt ǵ
ſemꝑ eẽ generans ⁊ ſemꝑ cũ illo qḋ de eo natũ eſt
Sed dicet aliqs: ecce itellexi eternũ pr̃em coeternũ
filiũ: tñ ſicut effuſum ſplẽdorẽ min⁹ igne lucẽtẽ: aut
ſicut effuſam imaginẽ min⁹ q̃ꝫ virgultũ exiſtẽtẽ: dici
mus nõ: ſed eq̃litas oĩmodo eſt. nõ credo ait: q꞉ nõ
ĩueniſti ſimilitudidẽ. Fortaſſis autẽ ĩuenim⁹ ĩ crea
tura q̃uo ĩtelligam⁹ filiũ ⁊ coeternũ pr̃i: ⁊ nequaq̃ꝫ
minorẽ: ſed nõ illud poſſum⁹ ĩuenire in vno genere
ſimilitudinũ. Iungam⁹ ambo genera: vnũ vnde ipſi
dant ſimilitudines. ⁊ alterũ vñ nos dedim⁹. dederũt
enĩ illi ſimilitudines ex his q̃ ꝓcedunt᷑ tꝑe ab his a
q̃bus naſcunt᷑: ſicut hõ de homine: ſed tam̃ hõ: ⁊ hõ
eiuſdẽ ſubſtãtie. Laudam⁹ ǵ in iſta natiuitate equa
litatẽ nature: deeſt equalitas tẽporis. In illo autẽ
genere ſimilitudinũ quod nos dedim⁹ de ſplẽdore
ignis ⁊ de imagine virgulti equalitatẽ nature nõ in
uenis: ĩuenies coeuitatẽ. Totũ ǵ ibi qḋ hic ex ꝑtib⁹
ſingulis ⁊ reb⁹ ſingulis ĩuenit᷑: ⁊ nõ hoc ſolũ qḋ in
creaturis totũ ĩuenio ibi: ſed tanq̃ꝫ in creatore. EX
geſtis. cõcilij epheſini: Propterea alicubi q̃dẽ filiũ
appellat pr̃is: alicubi aũt v̓bũ noĩat: alicubi aũt ſplẽ
dorẽ vocat ſcriptura diuina ſingula horũ nominũ de
ipſo dicens: vt intelligas ea q̃ de chriſto dicunt᷑ eẽ ꝯ
blaſphemiã. q꞉ enĩ tu⁹ filius eiuſdem tibi nature ſit
volẽs ſmõ oñdere vnã ſubſtantiã patris ⁊ filij dicit
filiũ patris qui ex eo nat⁹ eſt vnigenit⁹. Deinde qm̃
natiuitas ⁊ fili⁹ apud nos oſtentationẽ ꝑbent paſſi
onis ideoq̃ꝫ hũc filiũ appellat ⁊ v̓bũ: impaſſibilitatẽ
natiuitatis ei⁹ noĩe iſto demõſtrans. Sed qm̃ pater
quiſpiã fc̃us vt homo ĩdubitãter ſenior filio ſuo de
mõſtrat᷑: ne hocipm̃ etiã de diuina natura putares
ſplẽdorẽ vocat vnigenitũ patris. Splẽdor enĩ naſci
tur q̃dẽ ex ſole: nõ autẽ ĩtelligit᷑ ſole poſterior. Co
gitetur ǵ ſemꝑ pr̃i filiũ ſplendor tibi denũciet: im
paſſibilitatẽ natiuitatis oñdat v̓bũ: ꝯſubſtãtialitatẽ
filii nomẽ inſinuet. CHRY. Sed dicũt illi qm̃ hoc
ĩ in pͥncipio: nõ eternitatẽ oñdit ſimpliciter: Eteniꝫ
⁊ de celo iſtud ⁊ de terra dcm̃ eſt: In pͥncipio ĩquit
fecit de⁹ celũ ⁊ terrã. ſed q̃d cõe habet erat ad fecit:
ſicut enĩ qḋ eſt: cũ de hoĩe q̃dẽ dicit᷑: tp̃s pñs ſignifi
cat tñ. Cũ autẽ de deo id qḋ eſt ſemꝑ ⁊ eternaliter
ita ⁊ erat. De nr̃a quidẽ cũ dicit᷑ natura: ꝑteritũ ſigni
ficat tp̃s: cũ aũt de deo eternitatẽ oñdit. ORIGE.
in ho. Cũ enĩ v̓bũ duplicẽ habet ſignificatõeꝫ: aliqñ
enĩ tꝑales mot⁹ ſm̃ analogiã alioꝝ v̓boꝝ declarat:
aliqñ ſubſtantiã vniuſcuiuſq̃ꝫ rei de qua p̄dicat᷑ ſine
tꝑali motu vllo deſignat: ideo ⁊ ſubſtantiuũ vocat᷑.
HYLA. ij. de trini. Reſpice igit᷑ ad mundũ: intelli
ge q̃d de eo ſcriptũ eſt: In pͥncipio fecit deus celũ ⁊
terrã. Fit ǵ in pͥncipio qḋ creat᷑: ⁊ etates cõtinẽt qḋ
in pͥncipio ꝯtinet᷑ vt fieret. Piſcator autẽ illitterat⁹:
indoctus: liber a tꝑe: ſolut⁹ a ſeculis eſt: vicit omne
pͥncipiũ: erat enĩ qḋ eſt: neq̃ꝫ in tꝑe aliquo cõcludit᷑
vt ceperit qḋ erat poti⁹ in pͥncipio q̃ꝫ fiebat. AL
CVINVS: Cõtra eos ǵ q. ꝑpᷓ tꝑalem natiuitatem
dicebat xp̃m nõ ſemꝑ fuiſſe: incipit euangeliſta de
eternitate vbi dicens: In pͥncipio erat verbum.

Et uerbum erat apud deum.

CHRY. Quia maxime dei hoc eſt ꝓpͥum eternũ
⁊ ſine pͥncipio eẽ: hoc pͥmũ poſuit: deinde ne q̃s au
dient᷑: In pͥncipio erat v̓bũ. ingenitũ v̓bũ dicat: con
feſtim hoc remouit dicẽs: Et v̓bũ: erat apud deum.
HYLA. ij. de trini. Sine pͥncipio enĩ eſt apud deum
⁊ q̃ abeſt a tꝑe: nõ abeſt ab auctore. BASI. Rur
ſus hoc dicit ꝓpter blaſphemãtes qḋ nõ erat: vbi ǵ
erat verbũ: nõ in loco incircũſcriptibilia ꝯtinent᷑: ſꝫ
vbi erat apud deũ: neq̃ꝫ pr̃ loco neq̃ꝫ fili⁹ circũſcri
ptione aliqua ꝯtinent᷑. ORIGE. Utile eſt etiam
ĩducere qꝫ verbũ dicit᷑ ad aliquos fieri: puta ad oſee
vel iſaiã aut hieremiã: ad deũ aũt nõ fit: q̃ſi ꝑus nõ
ens apud ipm̃. ex eo igit᷑ qḋ iugiter eſt in eo dicitur
Et verbũ erat apud deũ: q꞉ nec a pͥncipio a pr̃e ſepa
tus eſt. CHRY. Nõ etiã dixit: In deo erat: ſꝫ apḋ
deũ erat: eã q̃ ſm̃ hypoſtaſim ei⁹ eternitatem nobis
oñdens. THEO. Uidet᷑ autẽ mihi qꝫ ſabellius ex
hoc dicto ſubuerſus eſt. Ipe enĩ dicebat qꝫ pr̃ ⁊ fili⁹
⁊ ſpũſſcũs vna eſt ꝑſona q̃ aliqñ vt pr̃ apparuit: ali
qñ vt filius: aliqñ vt ſpũſſũs. Manifeſte vero ꝯfun
dit᷑ ex hoc verbo: Et verbũ erat apud deũ. Hic enim
euãgeliſta aliũ declarat eẽ filiũ: aliũ deũ. ſ. patrem.

Et deus erat uerbum.

HYLA. ij. de trini. Dicẽs verbũ ſonus vocis eſt:
enũciatio negocioꝝ ⁊ elocutio cogitationũ: hoc ver
bũ in pͥncipio apḋ deũ erat: q꞉ ſmõ cogitationis eter
nus eſt: cũ q̃ cogitat ſit eternus. ſed q̃uo in principio
erat: qḋ neq̃ꝫ añ tp̃s neq̃ꝫ poſt tp̃s eſt: Et neſcio an
ipm̃ poſſit eẽ in tꝑe. Loq̃ẽtiũ enĩ ſmõ neq̃ꝫ ẽ anq̃ꝫ
loquãtur: ⁊ cũ locuti erũt: nõ erit. In eo enĩ ipſo qꝫ
loquũtur: dũ finiũt iã nõ erit id vñ ceperũt. Sed ſi ꝑ
mam ſñiam rudis auditor admiſeras: In pͥncipio
erat verbũ: de ſequẽti q̃d quereris: Et verbum erat
apud deũ: Nũquid audieras de deo vt ſmonẽ re
condite cogitationis acciperes: aut fefellerat homi
nem quid eẽt momẽti ĩter ineſſe ⁊ adeſſe. Id enim
qḋ in pͥncipio erat: nõ in altero eẽ: ſed cũ altero p̄di
cat᷑. ſtatũ igit᷑ verbi ⁊ nomen expecta. dicit nãq̃ꝫ: Et
deus erat verbũ. Ceſſat ſon⁹ vocis ⁊ cogitatiõis elo
quiũ: Uerbũ hic res eſt nõ ſon⁹: natura non ſermo:
deus nõ ianitas eſt. HYLA. vij. de trini. Simplex
autẽ nuncupatio eſt ⁊ caret offendiculo affectõnis
aliene. ad moyſen dictũ eſt: Dedi te deũ pharaoni:
ſed nunq̃d adiecta nominis cauſa eſt: cũ dicit᷑ pha
raoni: Moyſes enĩ pharaoni deus dat⁹ eſt: dum ti
metur: dum orat᷑: dum punit: dũ medet᷑. Et aliud ẽ
deum dari ⁊ aliud deũ eſſe. Memini quoq̃ꝫ ⁊ alte
rius nũcupationiſ vbi dicit᷑: Ego dixi dij eſtis: ſed in
eo indulti nominis ſignificatio eſt. Et vbi refert᷑ ego
dixi: loquẽtis potius ſermo eſt q̃ꝫ rei nomẽ. cũ autẽ
audio: Et deus erat verbum: nõ dictũ ſolum audio
verbũ: ſed demonſtratũ eſſe intelligo quod deus ẽ
BASI. Sic igit᷑ excludẽs accuſationẽ blaſphemã
tium querentiũ quid eſt verbũ reſpõdet. THEO.
Et deus erat verbũ. Uel aliter ꝯtinua: Poſtq̃ꝫ v̓bũ
erat apud deum: manifeſtũ eſt qꝫ due perſone erãt
quãuis vna natura duab⁹ exiſtat. vnde dicit᷑: Et de
us erat verbũ: ita vt vna natura ſit patri ⁊ filio: cum
ſit vna deitas. ORIGE. Adiicendũ etiã qꝫ verbũ
in eo qꝫ fit ad ꝓphetas illuſtrat ꝓphetas ſapie lumi
ne apud deũ vero eſt verbũ obtinens ab eo qꝫ fit de

us.vnde ꝑlocauit hoc quod eſt: Verbuꝫ erat apud
deum:ei quod eſt deus erat verbū. CHRY. Et nō
vt plato hic q̄dem itellectum quēdā:hic vero aīam
mundi eſſe dicens.hec enī ꝓcul ſunt a dīna natura:
ſed dicunt:pater cum articuli adiectione dictus eſt
deus:filiꝰ autē ſine hac.q̄d ergo apoſtolꝰ dicit: Ma
gni dei ⁊ ſaluatoris noſtri ieſu chriſti.⁊ rurſus: Qui
eſt ſup oīa deus:ſed ⁊ romanis ſcribēs dicit: Gratia
vobis ⁊ pax a deo p̄re noſtro;ſine adiectione articu
li:aliterq̈ ⁊ ſupfluū erat hic apponere ſupius conti
nue adiectū. nō igit̄ qm̄ nō eſt adiectꝰ filio articulus
ꝓpter hoc filius minor deus eſt.

¶ Hoc erat i principio apud deuꝫ.

HYLA.ij.de trini. Quia dixerat: Deus erat verbū
trepido in dicto:⁊ me inſolēs ſmo cōmouit:cū vnū
deū ꝓphete nūciauerīt:ſed ne quo vltra trepedatō
mea ꝓgredi poſſit reddit ſacramēti tanti piſcator di
ſpenſationē:⁊ refert ad vnū omnia:ſine cōtumelia:
ſine abolitione:ſine tp̄e dicens: Et hoc erat ī pricipio
apud deū:apud vnū ingenitū deū:ex quo ip̄e vnus
vnigenitꝰ deꝰ eſſe p̄dicat. THEO. Et rurſus ne ſu
ſpicio diabolica aliquos ꝯturbaret: ne forte cū ver
bum deus ſit:inſurrexerit ꝯ p̄rem:vt aliqui famulā
tur gentiliū:⁊ ſeparatꝰ a patre fuerit ipſi patri ꝯtrius
dicit: Hoc erat in p̄ncipio apud deū.q.d.hoc dei ver
bum nunq̄ a deo extitit ſeparatum. CHRY. Uel
ne audiens: In p̄ncipio erat verbū: eternū q̄dem
eſtimes:ſeniorē vero ſpatio aliquo patris vitā ſuſci
pias induxit: Hoc erat in p̄ncipio apud deū.non enī
fuit vnq̄ ſolitariꝰ ab illo:ſed ſemꝑ deus apud deū
erat.vel qꝛ dixerat: Deꝰ erat verbū:vt nō eſtimet q̄s
minorē eſſe deitateꝫ filij:confeſti cognoſcitiua ꝓprie
deitatis ponit:⁊ eternitatē aſſumēs cum dicit: Hoc
erat in p̄ncipio apud deū.⁊ hoc fcm̄ ē adijciēs: Om
nia per ip̄m fcā ſunt. ORIGE. Uel aliter: Poſtq̄
p̄miſerat tres ꝓpoſitiones euangeliſta: reſumit tria
in vnū dicens: Hoc erat in p̄ncipio apud deū. In p̄
mo enī triū didicimꝰ:in quo erat v̄bum:qꝛ ī p̄ncipio
erat:in ſecundo apud quē:qꝛ apud deū:in tertio q̄d
erat verbū:qꝛ deus.vel ergo demōſtrans verbū pre
dictū deum:per hoc q̄ dicit hoc:⁊ colligens in pro
poſitionē quartā:hoc quod eſt: In p̄ncipio erat ver
bum:⁊ v̄bum erat apud deū:⁊ deus erat verbuꝫ: ait
Hoc erat in p̄ncipio apud deū. Querat aūt aliquis:
cur nō eſt dictum: In p̄ncipio erat verbū dei: ⁊ v̄bū
dei erat apud deum:⁊ deus erat verbū dei: Quiſq̄s
autem vnicam veritatē fatebit̄ eſſe:palam eſt qm̄ ⁊
demonſtratio eius q̄ eſt ſapia vna eſt. Sed ſi vitas
vna ⁊ ſapia vna:v̄bo quoq̄ quod v̄itatem enunciat
ſapiam expandit in his qui ſuſceptibiles ſūt:vnuꝫ ſi
quidem erit.nec hoc dicimꝰ inficiantes v̄bū dei fore
ſed oſtēdentes vtilitatem omiſſionis huius vocabu
li dei. Ipſe quoq̄ iohannes in apocalyp.dicit: Et no
men eiꝰ v̄bum dei. ALCVI. Qualiter autē ponit
ſubſtantiuū v̄bum erat:vt intelligeres oīa tempora
preueniſſe coeternū deo patri verbum.

¶ Omnia per ipſuꝫ facta ſūt.

ALCVI. Poſtq̄ dixit de natura filij:de opera
tione eiꝰ ſubiungit dicens: Oīa per ipſum facta ſunt
.i.quicquid eſt ſiue in ſubſtātia ſiue in aliqua ꝓprie
tate. HYLA.ij.de trini. Uel aliter: Erat quidē ver
bum in p̄ncipio:ſed potuit nō eſſe ante p̄ncipiuꝫ.ſed
quid ille: Omnia ꝑ ipſum facta ſunt. Infinituꝫ eſt ꝑ
quod ſit omne quod factum eſt.⁊ cū ab eo ſint om
nia:⁊ tempus ab eo eſt. CHRY. Moyſes quidem
incipiens ſcripturā veteris teſtamenti de ſenſibilibꝰ
nobis loquit̄:⁊ hoc enumerat ꝑ multa: In p̄ncio.n.
ait fecit deus celum ⁊ terrā.deinde inducit:quoniā
⁊ lux facta eſt:⁊ firmamentū:⁊ ſtellarum nature:⁊
genera animaliū. Euāgeliſta vero hec oīa excedens
vno v̄bo comprehendit:vt cognita auditoribus ad
altiorem feſtinans materiā totum hunc librum iſti
tuens non de operibus:ſed de cōditore. AVGV.
j.ſup geneſim ad l̄ram: Cum enī dicit̄: Omnia ꝑ ip̄
facta ſunt.ſatis oñdit̄ ⁊ lux per ip̄m fcā:cū dixit deꝰ
Fiat lux.⁊ ſimiliter de alijs:quod ſi ita ē eternū eſt
quod ait deus fiat lux:quia v̄bū dei:deus apud de
um patri coeternus eſt:quāuis creatura temporal̄
fcā ſit. Cū enī verba ſint temporis cū dicimus:qn̄ ⁊
aliqn̄:eternū tamē eſt in verbo dei: qn̄ aliquid fieri
debeat:⁊ tunc ſit qn̄ fieri debuiſſe in illo v̄bo eſt: in
quo nō eſt qn̄ ⁊ aliqn̄ q̄ totū illud verbū eternū eſt
AVGV.ſup iohānēꝫ: Qm̄ ergo poteſt fieri vt ver
bum dei fcm̄ ſit:qm̄ deus per v̄bum fecit oīa:ſi ⁊ ver
bum ip̄m factuꝫ eſt per qd̄ aliud verbū fcm̄ eſt: Si
hoc dicis qꝛ eſt v̄bum verbi:per qd̄ fcm̄ ē illud:ip̄m
dico ego vnigenitū filiū dei.ſi autē nō dicis verbum
dei:concede nō fcm̄ verbū per quod facta ſunt oīa.
AVG.i.de trini. Et ſi factū nō eſt:creatura non eſt
ſi autē creatura non eſt eiuſdē cū p̄re ſubſtantie eſt.
omnis enī ſubſtātia que deus non eſt:creatura eſt:
⁊ que creatura nō eſt deus eſt. THEO. Solēt au
tem arriani dicere q̄ ſicut ꝑ ſerrā oſtiū fieri dicimꝰ:
quaſi ꝑ organū:ſic ⁊ ꝑ filiū oīa fcā fuiſſe dicunt̄:nō
q̄ ipſe ſit factor:ſed organū:⁊ ſic facturā aiūt filium
tanq̄ fcm̄ ad hoc vt ꝑ eum oīa fierent. Nos aūt ad
huiuſmōi fictores mēdacij ſimpliciter rn̄demꝰ.ſi.n.
vt dicitis p̄r creaſſet ad hoc filiū:vt eo tanq̄ organo
vteret̄ videret q̄ inhonorabilior ſit filius q̄ q̄ facta
ſunt:ſicut ea q̄ per ſerram ſunt facta:ipſo organo no
biliora exiſtunt.nā ſerra ꝓpter ipſa facta eſt:ſic ⁊ ꝓ
pter ipſa que facta ſunt:vt aiūt pater creauit filium:
tanq̄ nō deberet deus cuncta creare nequaq̄ filiuꝫ
ꝓduxiſſet:q̄d his v̄bis inſanius:ſed aiunt:quare nō
dixit q̄ oīa v̄bum fecit:ſed vſus eſt hac ꝑpoſitione
per:ne filium ingenitū intelligeres ⁊ ſine p̄ncipio ⁊
dei conditorē. CHRY. Sed ſi ꝑpoſitio per:contur
bat te:⁊ queris in ſcriptura q̄ ip̄m v̄buꝫ oīa faceret.
audi dauid: Initio tu dn̄e terrā fundaſti:⁊ oꝑa ma
nuum tuarꝫ ſunt celi. Quod aūt hoc de vnigenito di
xerit addiſces ab apoſtolo vtente hoc v̄bo in epl̄a
ad hebreos de filio. Si v̄o de p̄re hoc ꝓphetā dixiſ
ſe dicis: Paulū vero filium adaptaſſe idē ſit rurſus.
Neq̄ enim filio conuenire dixiſſet:niſi vehementer
conſideret:quoniā que ſunt dignitatis cohonorabi
lia ſunt vtriq̄. Si rurſus per prepoſitio aliqn̄ ſubie
ctionem tibi videt̄ inducere;cur paulus eā de patre
ponit: Fidelis inquit dn̄s: per quē vocati ſumꝰ in
ſocietatē filij eius. Et iterū paulus apoſtolꝰ per vo
luntatem dei. ORIGE. Errauit etiā in hoc valen
tinus:dicens verbū eſſe quod mundane creationis
p̄ſtitit cām creatori.ſed ſi ſic ſe habet veritas rerum
ꝓut ipſe intelligit:oportebat ſcriptū fore per creato

rem vniuerſa conſiſtere a verbo: non autē econtra
per verbum a creatore.

Et ſine ipſo factum eſt nihil.

CHRY. Ut nō eſtimes cum dicit Oīa per ipſuꝫ
fcā ſunt: illa oīa ſolum dicere eū: que a moyſe dicta
ſunt: conuenienter inducit: Et ſine ipſo fcm̄ eſt nihil
ſiue viſibile quid ſiue intelligibile. Uel aliter: Ne h̄
quod dixit: Oīa per ipm̄ fcā ſunt: de ſignis ſuſpicerẽ
nunc dici: de quib⁹ reliqui euāgeliſte locuti ſūt īdu
cit: Et ſine ipſo fcm̄ eſt nihil. HYL A. Uel aliter di
cetur hoc qđ dicit̄: Oīa per ipm̄ fcā ſunt. non habet
modū: eſt ingenit⁹ qui fcūs a nemine eſt: eſt ⁊ ipē ge
nitus ab innato: reddidit auctorē cū ſociū ꝓfeſſus ē
dicens: Sine ipſo factū eſt nihil. cū enī nihil ſine eo
intelligo: non eſſe ſolū: qꝛ alius eſt ꝑ quē: alius ſine
quo nō. ORIGE. in ho. Uel aliter: Ne exiſtima-
res ea que ꝑ v̄bum facta ſunt ꝑ ſe exiſtentia: nō cōtē
ta a v̄bo ait: Et ſine ipō fcm̄ eſt nihil. hoc eſt: nihil fa
ctum eſt extra ipm̄: qꝛ ipſe ambit oīa conſeruans ea
AVG. de que. no. ⁊ ve. teſta. Uel dicēs: Sine ipſo
factū eſt nihil: nullo modo ipm̄ facturā eē ſuſpicari
debere edocuit. Quō enim pōt dici: Ipſe eſt factura
cum nihil dicat̄ de⁹ ſine ipſo feciſſe? ORIG. ſuꝑ
iohānē. Uel aliter: Si oīa per v̄bū facta ſunt: de nu
mero v̄o omniū eſt malitia ⁊ totus fluxus peccati: ⁊
hec ꝑ v̄bū facta ſunt: ⁊ hoc eſt falſum. quātum igit̄
ad ſignificata Nihil ⁊ nō ens vnum ſunt. Uidetur
autē apoſtol⁹ nō entia praua dicere: Uocat inquit
deus ea que nō ſunt tanꝙ̄ ea que ſunt. Totaqꝫ pra-
uitas nihil dicit̄ dum abſqꝫ v̄bo facta eſt. AVG.
ſuꝑ iohānem: Peccatū enim nō ꝑ ipm̄ factum eſt. ⁊
manifeſtū eſt: qꝛ peccatū nihil eſt: ⁊ nihil fiunt ho-
mines cū peccāt. Et idolum nō per v̄bum factuꝫ eſt
habet quidē formā quādam humanā: ⁊ ipſe homo
ꝑ v̄buꝫ factus eſt. Sed forma hominis in idolo nō
ꝑ v̄bum fcā eſt. ſcriptum eſt enī: Scimuſ ꝙ nihil eſt
idolū: ḡ iſta non ſunt facta ꝑ v̄bum: ſed queciiqꝫ fcā
ſunt naturaliter: vniuerſa natura rerum: omnis om
nino creatura ab āgelo vſqꝫ ad vermiculū. ORI-
GE. Ualentin⁹ autē excluſit ab oībus ꝑ v̄bum fcīs
que ſunt in ſeculis fcā que credit an̄ v̄bū extitiſſe: ꝑ
ter euidentiā loquēs. ſiquidē que putant̄ ab eo diui
na: remouent̄ ab oībus: que aūt velut ipſe putat pe
nitus deſtruit̄: vere dicunt̄ omnia. quidā enī falſo:
dicunt diabolū non eſſe creaturam dei: in quātum
enī diabolus eſt: creatura dei non eſt. Is autem cui
accidit eſſe diabolū: diuina eſt creatura: ac ſi dicere-
mus homicidā creaturā dei non eſſe: qui tn̄ in eo ꝙ
homo eſt: creatura dei eſt. AVG. de natura boni:
Non aūt ſunt audienda delyramenta hominū: qui
Nihil hoc loco aliquid ītelligendū putant: qꝛ ipm̄
nihil in fine ſentētie poſitū eſt: nec intelligunt nihil
intereſſe vtꝝ dicat̄: Sine ipſo nihil factū ē: an Sine
ipſo factum eſt nihil. ORIG. Si accipiat̄ verbuꝫ
ꝓ eo qđ in quolibet hominū eſt: qꝛ ⁊ ipm̄ inſitū eſt
cuilibet ab eo qđ in principio erat v̄bū: etiā ſine hoc
verbo nihil cōmittimus ſimpliciter accipiēdo qđ di
citur Nihil. ait enim apoſtolus ꝙ ſine lege peccatū
mortuū erat: adueniente vero mādato peccatū reui
xit: non enī reputat̄ peccatum lege nō exiſtente: ſed
nec peccatum erat nō exiſtente v̄bo: qꝛ domin⁹ dic̄

Si non veniſſem ⁊ eſſem illis locut⁹ peccatum non
haberēt. quelibet enim excuſatio deficit volenti da
re reſponſum de crimine: dū verbo p̄ſite ac iudicāte
q̇d eſt agendū non obedit q̇s illi: nec ꝓpter hoc īcul
pandum eſt v̄bum: ſicut nec magiſter ꝑ cui⁹ diſcipli
nam nō remanet loc⁹ excuſationis diſcipulo delin-
quēti velut de ignorātia. omnia ergo ꝑ verbū facta
ſunt: non ſolum naturalia: ſed etiam que ab irratio
nalibus fiunt.

Quod fcm̄ ē in ipſo uita erat.

BEDA: Quia euāgeliſta dixit oēm creaturam fa
ctam eſſe ꝑ verbū: ne q̇s forte crederet mutabilem
ei⁹ volūtatē q̄ſi q̇ ſubito vellet facere creaturā: quā
ab eterno nunꝙ̄ an̄ feciſſet: ideo docere curauit. fa-
ctam q̇dem creaturaꝫ in tp̄e: ſed in eterna creatoris
ſapia: qn̄ ⁊ quos crearet ſemꝑ fuiſſe diſpoſitum. vn̄
dicit: Quod factū eſt in ipſo vita erat. AVG. ſuꝑ
iohānem: Pōt autē ſic punctari: Quod factū eſt in
ipſo. ⁊ poſtea dicat̄: Uita erat. ergo totū vita ē: ſi ſic
ꝓnunciauerim⁹. q̇d enim non in illo factū eſt: ipſe
eſt enī ſapia dei. ⁊ dicit̄ igit̄ in pſalmo: Oīa in ſapia
feciſti: oīa ſicut ꝑ illum: ita in illo facta ſunt. ſi ḡ qđ ī
illo factū eſt vita eſt: ergo ⁊ terra vita eſt: ⁊ lapis vi
ta eſt. inhoneſtū eſt ſic ītelligere: ne nobis ſubrepat
ſecta manicheorum ⁊ dicat: qꝛ habet vitā lapis: ⁊ hꝫ
vitā paries. ſolent enī iſta delyrātes dicere: et cū re-
prehenſi fuerint ac repulſi: quaſi de ſcripturis ꝓferūt
dicentes: vt q̇d dictum eſt: Quod factū eſt in ipō vi-
ta erat: Pronuncia ergo ſic: Quod factū eſt. hic ſub
diſtingue ⁊ deinde infer: In ipſo vita erat. Facta ē
enī terra: ſed ipſa terra que fcā eſt non eſt vita. eſt āt
in ipſa dei ſapia ſpiritaliter rō quedā qua terra fcā
eſt. hec vita eſt. ſicut arca in omni ope nō eſt vita: ar
ca in arte vita eſt: qꝛ viuit aīa artificis. ſic ḡ qꝛ ſapien
tia dei ꝑ quā fcā ſunt oīa: ſꝫ artem continet omīa q̄
fiunt ꝑ ipām artem: nō hec cōtinuo ſunt vita: ſed q̇c
quid factū eſt: vita eſt in illo. ORIG. in ho. Pōt
aūt ⁊ ſic diſtingui ſine errore: Quod factū eſt in ipō.
⁊ poſtea dicat̄: Uita erat. vt ſit ſenſus: Oīa q̄ ꝑ ipm̄
⁊ in ipſo facta ſunt: in ipſo vita ſunt: ⁊ vnū ſunt. Erāt
enī: hoc eſt in ipō ſubſiſtūt cauſaliter: priuſqꝫ ſint in ſe
metipſis effectiue. Sed ſi q̄ris: quō ⁊ q̄ ratione oīa q̄
ꝑ v̄bū facta ſūt: in ipſo vitaliter ⁊ vniformiter ⁊ cau-
ſaliter ſubſiſtūt: accipe exempla ex creaturarū natu-
ra. Cōſpice quō omniū rerū quas mundi hui⁹ ſenſi
bilis globoſitas comprehendit: cauſe ſimul ⁊ vnifor
miter in iſto ſole q̇ eſt maximum mundi luminare
ſubſiſtūt: quō numeroſitas herbaꝝ ⁊ fructuū ī ſingu
lis ſeminib⁹ ſimul ꝯtinet̄: quō multiplices regule ī
arte artificis vnū ſunt: ⁊ in animo diſponētis viuūt:
quō infinit⁹ linearū numerus in vno puncto vnum
ſubſiſtit. ⁊ hui⁹ varia ꝓſpice exēpla: ex quib⁹ velut
phyſice theorie pennis poteriſ arcana verbi mentis
acie inſpicere: ⁊ quātū dat̄ humanis rationib⁹ vide
re quō oīa que per v̄bum ſunt fcā: in ipſo viuūt ⁊ fa
cta ſunt. HYL A. Uel aliter pōt ītelligi: In eo qđ
dixerat: Sine ipſo factum eſt nihil: poſſet aliquis ꝑ
turbat⁹ dicere: eſt ergo aliquid ꝑ alterū factū qđ tn̄
nō ſit ſine eo fcm̄: ⁊ ſi aliq̇d ꝑ alterum: ſꝫ non ſine eo
iam nō ꝑ eū oīa: qꝛ aliud eſt feciſſe: aliud eſt iterue-
niſſe facienti. Enarrat ergo euāgeliſta q̇d nō ſine eo

factū ſit dicens: Quod factū eſt in eo. hoc igit᷑ non ſi
ne eo qđ in eo fcm̄ eſt. nā id qđ in eo fcm̄ eſt etiam
ꝑ eum factū eſt. omnia enī per ipſum ⁊ in ipſo crea
ta ſunt. In ipſo autē creata qꝛ naſcebat᷑ creatoꝛ deꝰ
ſed ex hoc ſine eo nihil factū eſt: quia naſcens deus
vita erat: ⁊ qui vita erat: non poſteaq̄ȝ natus erat fa
ctus eſt vita. nihil ergo ſine eo fiebat ex his q̄ in eo
fiebant: ⁊ deꝰ qui ab eo natꝰ eſt: nō poſteaq̄ȝ natus
eſt: ſed naſcendo quoqȝ extitit. CHRY. Uel aliter
Nō apponemꝰ finale punctū vbi dicit᷑: Sine ipſo fa
ctum eſt nihil: ſm̄ hereticos. Illi enī volētes ſpiritū
ſanctū creatū dicere aiunt: Quod factū eſt in ipſo vi
ta erat. ſed ita nō pōt intelligi. ꝑmū q̄dem neqȝ tp̄s
erat hic ſpūs ſcī meminiſſe: ſed ſi de ſancto ſpū hoc
dictū eſt: age. ſed coꝝ interim legamus modū: ita. n.
nobis hoc incōueniēs erit. cū enī dicit᷑: Qđ factum
ē in ipō vita erat: ſpm̄ſanctū dicunt dictuȝ eſſe vitā:
ſed vita hec ⁊ lux īuenit᷑ eſſe. Inducit enī Uita erat
lux hominū. quo circa ſm̄ eos lucem omniū hunc
ſpm̄ dicit. qđ autē ſupius v̄bū dixit: hic ꝯiter ⁊ deū
⁊ vitā ⁊ lucem nominat. Uerbū aūt caro factum eſt
erit igit᷑ ſpūſſcūs incarnatus: non filius: iđ dimitten
tes hunc modū legendi ad decentē veniamꝰ lectio-
nem ⁊ expoſitionē. hec aūt eſt cum dr̄: Oīa ꝑ ipſum
fcā ſunt: ⁊ ſine ipſo fcm̄ eſt nihil qđ factū eſt. ibi qui
eſcere fac ſmonem. deinde ab ea que deinceps ē di
ctione incipe que dicit: In ipſo vita erat. ac ſi dicat:
Sine eo factū eſt nihil qđ factū eſt. i. factibilium. vi-
des qualiter hac breui adiectione oīa correxit ſuper
uenientia incōuenientia. Inducēs enī ſine eo factū
eſt nihil: ⁊ adijciens Qđ factū eſt: ⁊ intelligibilia cō
prehendit: ⁊ ſpm̄ſanctū excepit. Spūs enim ſanctus
factibilis nō eſt. hec igit᷑ que dicta ſunt de cōditiōe
rerum dixit iohānes. Inducit aūt ⁊ eū qui eſt de ꝓ-
uidentia ſmonē dicens: In ipſo vita erat. quēadmo
dum in fonte qui generat abyſſus: ⁊ in nullo mino
ratur fons: ita ⁊ ī operatione vnigeniti quecūqȝ cre
das ꝑ eū fcā eſſe non minoꝛ ipſe factus eſt. nomē āt
hic nō ſolū cōditionis eſt: ſed ⁊ ꝓuidētie rerū: que ē
ſꝫ ꝑmanentiā coꝝ. cū aūt audis q̄m in ipō vita erat
nō cōpoſitū eſtimes. ſicut enī pr̄ habet vitā in ſeipſo
ita dedit ⁊ filio vitā habere: ergo ſicut prēȝ nō vtiqȝ
dices cōpoſitū eſſe: ita nec filiū. ORIGE. Uel ali
ter: Oportet ſcire ꝙ ſaluatoꝛ quedā dicit᷑ nō ſibi eē
ſed alijs: quedā vero ⁊ ſibi ⁊ alijs. In hoc g̃ ꝙ dicit᷑
Qđ factum eſt in v̄bo vita erat. ſcrutandū eſt: an ſibi
⁊ alijs vita eſt: vel alijs tm̄: ⁊ ſi alijs: q̄bus alijs? ideȝ
autē eſt vita ⁊ lux: Lux autē hominū eſt. ſit itaqȝ ho
minū vita quoꝝ eſt lux: ⁊ ſic in eo ꝙ dicit᷑ vita ſalua
toꝛ non ſibi ſed alijs. hec quidē vita v̄bo ꝑexiſtenti
[illegible]derit: ex eo ꝙ expiata a peccatis aīa ſit: ſerena vita
inferat᷑ ei: q̄ vbi dei ſe ſuſceptibilē ſtatuit. vn̄ v̄bū q̄-
dem in ꝑncipio non dixit fcm̄: non enī erat quando
ꝑncipiū v̄bo careret. Uita autē hominuȝ nō ſemper
erat in verbo: ſed hec vita hominū fcā eſt eo ꝙ vita
eſt lux hominū: cū enī homo non erat: nec lux hoī-
num erat: luce ſꝫ habitudinē ad homines ītellecta
⁊ iđ dicit: Qđ factū eſt in v̄bo: vita erat. non autē qđ
erat in verbo vita erat. Inuenit᷑ autē alia lr̄a non in
congrue hn̄s: Qđ factum eſt in eo vita eſt. Si autē
intelligamus vitaȝ hominū que in v̄bo ſit euȝ eſſe q̄
dixit: Ego ſum vita. fatebimur neminē infideliū chri
ſti viuere: ſed cunctos eſſe mortuos: qui nō viuunt i
deo. Et vita erat lux hominū. THEO. Dixerat: In
ipſo vita erat: ne putares ꝙ abſqȝ vita ſit verbuȝ: ſed
vita ſit ſpiritalis ⁊ lux rationalibꝰ cunctis. vn̄ dicit᷑:
Et vita erat lux hominum. q. d. lux iſta non eſt ſenſi
bilis ſed intellectualis illuminās ipſam animam.
AVG. ſuper io. Ex ipā enī vita illuminat᷑ homines:
pecoꝛa nō illuminātur: qꝛ non hn̄t rationabiles mē
tes: que poſſint videre ſapiam. homo autē factꝰ ad
imaginē dei: habet rationalē mētem per quā poſſit
ꝑcipere ſapiam: ergo illa vita per quā facta ſunt om
nia: lux eſt: ⁊ non quoꝝcūqȝ aīalium ſed hominuȝ.
THEO. Nō autem dixit lux eſt ſolum iudeis: ſed
omniū hominū. Omnes enī hoīes inquātum itelle
ctuȝ ⁊ rationē recipimꝰ ab eo qđ nos cōdidit verbo
intantū ab eo illuminari dicimur: nam ratio nobis
tradita ꝑ quā rōnales dicimur: lux eſt ad operanda
nos dirigēs ⁊ non operanda. ORIGE. Nō eſt autē
ꝑtermittendū ꝙ vitam ꝑmittit luci hominū: incōſe
quens enī erat illuminari nō videntē: ⁊ aduenire il
luminationi vitam. ſi autē idē eſt: Uita erat lux ho-
minum: ꝙ ſolū hominū erit chriſtꝰ lux atqȝ vita ſo-
loꝝ hominū: hoc aūt opinari hereticū eſt. Nō igitur
q̄cquid dicit᷑ aliquoꝝ illoꝝ ſolum eſt. Scriptū ē enī
de deo ꝙ ſi deꝰ abraā iſaac ⁊ iacob: nō tamē iſtoꝛuȝ
tm̄ patrū dictus eſt deus: non g̃ ex eo ꝙ dicit᷑: Lux
hominū. excludit᷑ q̄n ſit alioꝝ: alios vero cōtinēs eo
ꝙ ē: Faciamꝰ hoīem ad imaginē nr̄am: q̄dquid ad
imaginē ac ſimilitudinē dei factū eſt intelligi debet
per hominē: Sic igit᷑ lux hominū: lux cuiuſlibet ra-
tionalis creatura eſt.

Et lux ī tenebris lucet ⁊ tenebre eam non comprehenderunt.

AVGV. ſuꝑ io. Quia vita illa eſt lux hominum:
ſed ſtulta coꝛda capere iſtā lucē non pn̄t: qꝛ pecca-
tis ſuis aggrauant᷑: vt eā videre nō poſſint: ne iđ co-
gitent quaſi abſentem eē lucem: qꝛ eam videre non
pn̄t. Sequit᷑: Et lux in tenebꝛis lucet: ⁊ tenebꝛe eam
nō cōpꝛehenderūt. Qūo enī hō poſitꝰ in ſole cecus
pn̄s eſt illi ſol: ſed ipſi ſoli abſens eſt: ſic oīs ſtultus
cecus ē: ⁊ pn̄s ē illi ſapia. Sed cū ceco pn̄s ē: oculis
eiꝰ abſens ē: nō qꝛ illi abſens ē: ſed qꝛ ipſe abſens ē
ab illa. ORIGE. Tenebꝛe aūt huiuſmōi hominū
nō natura ſunt: ſꝫ illud pauli: Eramꝰ aliqn̄ tenebꝛe
nūc aūt lux in dn̄o. ORIGE. in homel. Uel alit᷑:
Lux in tenebris fideliū aīarū lucet a fide inchoans:
ad ſpem trahēs. Imperitoꝝ v̄o coꝛdiū ꝑfidia ⁊ igno
rantia lucē vbi dei in carne fulgentis nō cōpꝛehen-
derūt: ſed iſte ſenſus moꝛalis ē. Phyſica v̄o hoꝝ ver
boꝝ theoꝛia talis ē: humana natura ⁊ ſi nō peccaret
ſuis ꝓpꝛis viribꝰ lucere nō poſſet. Non enī naturalit᷑
lux ē: ſed particeps lucis: capax ſiquidē ſapiētie eſt
nō ipſa ſapia. Sicut g̃ aer ꝑ ſemetipm̄ nō lucet: ſed
tenebraꝝ vocabulo nuncupat᷑: ita nr̄a natura dū ꝑ
ſeipaȝ cōſiderat᷑ quedā tenebꝛoſa ſubſtātia ē: capax
ac particeps lucis ſapie: ⁊ ſicut aer dū ſolares radi-
os participat: nō dicit᷑ ꝑ ſe lucere: ſed ſolis ſplendoꝛ
in eo apparere: ita rōnabilis nr̄e nature ꝑs dū pn̄tiā
verbi dei poſſidet᷑: nō ꝑ ſe res intelligibiles ⁊ deum
ſuū ſed ꝑ īſitū ſibi diuinū lumē cognoſcit. Lux itaqȝ
in tenebꝛis lucet: qꝛ dei verbū vita: ⁊ lux hominum

in nr̄a natura que ꝑ ſe inueſtigata ⁊ ↄ̄ſiderata īfor
mis quedam tenebroſitas inuenitur: lucere non de
ſinit, ⁊ qm̄ ipſa lux omni creature ē incōp̄hēſibi-
lis: Tenebre eam non compͥhenderunt. ¶ CHRY.
Uel aliter: Totum ab illo loco: Et vita erat lux ho-
minum: p̄mū nos de cōditione docuerat: deinde di
cit et que ſm aīam bona prebuit nobis veniēs ver-
bum. vñ dicit: Et vita erat lux hominum. Non dicit
Lux iudeorum: ſed vniuerſaliter hominum. nō eniꝫ
iudei ſolum: ſed ⁊ gentiles ad hanc venerūt cognitō
nem. Non autē adiecit Et angelorū: quoniam ei de
natura humana ſermo eſt quibus verbū venit euan
geliʒans bona. ¶ ORIGE. Querunt autē quare nō
verbū lux hominu dictum eſt: ſed vita que in verbo
fit: qͥbꝰ reſpondemꝰ: qꝛ vita ad p̄ñs non ea que cōiſ
eſt rationaliū ⁊ irrationaliū dicit̄: ſed que adiungit̄
verbo quod in nobis fit per participaptioneꝫ verbi
ꝑmarij ad diſcernendū apparentē vitam ⁊ nō verā
⁊ capiendā verā vitam. Prius ergo participamꝰ vi
tam que apud quoſdā quideꝫ eſt potentia nō actu
lux: qui. ſ. non ſunt auidi ꝑquirere que ad ſcientiam
ptinent: apud quoſdā vero ⁊ actu lux efficit̄: qui ſꝫ
apoſtolum emulant̄ dona meliora. ſ. verbū ſapiētie
ſi tamē ⁊ tunc idem ē vita ⁊ lux hominū: nullū ma-
nens in tenebris ꝑfecte viuere comprobat̄: nec q̄ſq̄
viuentiū cōſiſtit in tenebris. ¶ CHRY. Uita eni ad-
ueniente nobis ſolū eſt mortis imperiū: ⁊ luce lucē
te nobis nō vltra ſunt tenebre: ſed ſemꝑ manet vita
quam mors ſuperare nō poteſt: nec tenebre lucem.
vnde ſequit̄: Et lux in tenebris lucet. Tenebraſ mor
tem ⁊ errorem dicit. nam lux quidē ſenſibilis nō in
tenebris lucet: ſed ſine illis. Predicatio vero chriſti
in medio erroris regnantis fulſit: ⁊ eū diſparere fec̄
⁊ in vitam mortē fecit mortuꝰ chriſtus: ita eam ſu-
perans vt eos qui detinebant̄ reduceret. Quia igit̄
neq; mors eā ſupauit: neq; error: ſed fulgida eſt eiꝰ
ꝑdicatio vbiq;: ⁊ lucet cū ꝓpria fortitudine ꝓpterea
ſubdit: Tenebre eā nō comprehen. ¶ ORIGE. Eſt
etiā ſciendū ꝙ ſicut lux hominū nomē ē duarū ſpūa
lium rerum: ſic ⁊ tenebre. Dicimꝰ eni hominū luceꝫ
poſſidentē opera lucis perficere: ⁊ etiam cognoſcē
quaſi illuſtratū lumine ſciētie: ⁊ ecōtrario tenebras
dicimus illicitos actus: ⁊ eā que videt̄ ſcia: nō ē au
tem. Sicut aūt pater lux eſt ⁊ in eo tenebre nō ſunt
vlle: ſic ⁊ ſaluator. Sed qꝛ ſimilitudineꝫ carnis pec
cati ſubijt: nō incongrue de eo dicit̄ ꝙ tenebre in eo
ſunt alique: ipſo in ſe ſuſcipiēte nr̄as tenebras vt eas
diſſiparet. Hec igit̄ lux q̄ fcā ē vita hominū: radiat
in tenebris aīarū nr̄aruꝫ: ⁊ venit vbi p̄nceps tenebra
rum harū cum genere bellat humano. Hanc lucem
ꝑſecute ſunt tenebre: qđ patet ex his q̄ ſaluator ⁊ eiꝰ
filij ſuſtinēt: pugnātibꝰ tenebris contra filios lucis.
Ueꝝ qꝛ deus patrocinat̄ nō inualeſcūt. vñ non app
hendūt lucem. vel qꝛ celeritatē curſus lucis ſubſeq
nō valent ꝓpter ꝓpam traditā. vel qꝛ ſi ſupueniēteꝫ
expectant: fugant̄ luce appropinquāte. Oportet au
tem id ↄ̄ſiderare ꝙ non ſemꝑ tenebre in ſiniſtra pte
ſumunt̄: ſed qñq; in bona ſm illud pſalmi: Poſuit
tenebras latibulū ſuū: dum ea que ſunt erga deum
ignota ⁊ iperceptibilia ſunt. De hac ergo laudata ca
ligine dicā: quoniā verſus lucē pergit: illamq; app-
hendit: qꝛ quod erat caligo dū ignorabat̄: in lucem
cognitā vertit̄ ei qui didicit. ¶ AUG. x. de ciui. dei:
Hoc autē initium ſancti euāgelij quidā platonicus
aureis l̄ris ꝑſcribendū: ⁊ ꝑ omēs eccleſias in locis
eminentiſſimis ꝓponendū eſſe dicebat̄. ¶ BEDA:
Nam alij euāgeliſte chriſtuꝫ in tp̄e natū deſcribūt.
Iohānes vero eundē in p̄ncipio teſtat̄ fuiſſe dicēs:
In p̄ncipio erat verbū. Alij inter homines eū ſubito
apparuiſſe cōmemorat: ille ipm apud deū ſemꝑ fu-
iſſe teſtat̄ dicens: Et v̄bum erat apud deū. Alij eum
veꝝ hoīem: ille veꝝ confirmat deū dicens: Et deus
erat verbū. Alij hoīem apud homines eū tempora-
liter conuerſatū: ille deū apud deū in p̄ncipio manē
tem oñdit dicens: Hoc erat in p̄ncipio apud deum.
Alij magnalia que in homine geſſit perhibēt: ille ꝙ
omnē creaturam per ipſuꝫ deus pr̄ fecerat docet di
cens: Oīa per ipm facta ſunt: ⁊ ſine ipſo fcm̄ ē nihil.

**¶ Fuit homo miſſus a deo: cui no
men erat iohānes: hic uenit in teſti
moniū: ut teſtimoniū perhiberet de
lumine: ut omnes crederēt per illū.
Non erat ille lux: ſed ut teſtimoni
um perhiberet de lumine.**

¶ AUG. Ea que dcā ſunt ſupiꝰ de diuinitate chriſti
dcā ſunt: q̄ ſic venit ad nos: ſm ꝙ apparuit homo.
Quia igit̄ ſic erat hō vt lateret in illo deꝰ: miſſus ē
añ illū magnꝰ hō: p cuiꝰ teſtimoniū iueniret̄ pluſ q̄ꝫ
hō: ⁊ q̄s eſt hic: Fuit hō. ¶ THEO. Nō angelus vt
ſuſpitionē mltoꝝ deſtrueret. ¶ AUG. Et quō poſſet
iſte verum de deo dicere: Miſſus a deo. ¶ CHRY.
Nihil de reliquo humanū eſſe eſtima coꝝ que di
cunt̄ ab illo. nō eni que eiꝰ ſunt: ſed que mittentis
oīa loquit̄: ideo ⁊ angelus nūcupatus eſt a ꝓpheta
dicēte: Ego mitto angelū meuꝫ. Angeli eni v̄tus eſt
nihil ꝓpriū dicere. Hoc aūt quod dicit: Fuit miſſus
nō eius qui ad eſſe ꝓceſſus oñſiuū eſt. Sicut auteꝫ
Iſaias miſſus fuit: non aliūde q̄ꝫ a mundo: ſed a ſta
tu quo vidit dñm ſedentē ſuꝑ ſoliū excelſuꝫ ⁊ eleua
tum ad plebē: ſic ⁊ iohānes a deſerto ad baptiʒādū
mittit̄. Ait eni qui miſit me baptiʒare ille mihi dixit
Suꝑ quē videris ⁊c. ¶ AUGU. Quid vocabatur:
Cui nomē erat iohānes. ¶ ALCU. i. gr̄a dei vel in
quo eſt gr̄a: qui gr̄am noui teſtamenti. i. chriſtū ſuo
teſtimonio p̄mū mundo innotuit. Uel iohannes in
terpretat̄ cui donatum eſt: qꝛ per gr̄am dei donatū
eſt illi: regem regū: nō ſolū precurrere: ſed etiā bapti
ʒare. ¶ AUG. Quare venit: Hic venit in teſtimoniū
vt teſtimoniū ꝑhiberet de lumine. ¶ ORIG. Quidā
īprobare nitunt̄ edita de chriſto teſtimonia ꝓpheta
rum dicētes: Nō egere teſtibꝰ dei filiū habētem cre
dulitatis ſufficientiā: tū in his que ꝓtulit ſalubribus
verbis: tum in mirabilibꝰ operibꝰ ſuis. Siquideꝫ ⁊
moyſes credi meruit ꝑ verbū ⁊ virtutes: non egens
p̄uijs teſtibꝰ. Ad hoc dicendū eſt ꝙ multis exiſtenti
bus cauſis inducentibꝰ ad credenduꝫ: plerūq; q̄dā
ex hac demōſtratione nō admirant̄: ex alia v̄o hūt
cām vt credāt. Deꝰ aūt eſt q̄ p cunctis hominibꝰ hō
factus eſt. Conſtat igit̄ quoſdā ex iſtis ꝓpheticis ad
chriſti admirationē coactos: mirantes tot ꝓphetaꝝ
añ eiꝰ aduentū vocē: cōſtituētes natiuitatis eiꝰ locū

⁊ alia huiuſmõi. Illud quoqꝫ animaduertendũ ꝙ
ꝓdigioſe virtutes ad credẽdũ ꝓuocare poterãt eos
q̃ tpe chriſti erãt: nõ autẽ poſt longa tpa nõ᷒ fabulo
ſa q̃dam exiſtimata fuerũt: plus enĩ peractis virtuti
bus facit ad credulitatẽ que cũ virtutibus querit᷑ ꝓ
phetia. Eſt autẽ ⁊ tale quid dicere: ꝙ q̃dã in hoc ꝙ
teſtimoniũ prebẽt deo honorati ſunt. Priuare vult
ergo choꝝ ꝓphetarũ ingenti grã: qui dicit illos non
oportere de chriſto teſtimoniũ exhibere. Acceſſit ãt
his iohãnes: vt teſtimonium de luce perhibeat.
CHRY. Non ĩdigente teſtimonio: ſed ꝓpter q̃d ĩpe
iohãnes docet dicẽs: Ut oẽs crederẽt ꝑ illũ. Sicut
enim carnẽ induit ne omnes ꝑderet: ita ⁊ ꝑ͛conẽ ho
minem miſit: vt cognatã audientes vocem facili᷒ ad
venirẽt. BEDA: Nõ autem ait: Ut oẽs crederẽt
in illum. Maledict᷒ enim hõ qui ꝯfidit in homine
ſed vt oẽs crederent ꝑ illum: hoc eſt ꝑ illiuſ teſtimo
nium crederẽt in lucẽ. THEO. Si vero aliqui nõ
crediderint: excuſabilis permanet ipſe. Nam ⁊ ſi ali
quis ĩcludens ſe in domo caliginis: ⁊ ipm ſoliſ radi
us nõ illuſtret: ipſe cãm tribuit ⁊ nõ ſol: ſic iohãnes
vt oẽs crederent miſſus fuit: ſed ſi minime cõſecutũ
eſt: ipſe huius rei cã non extitit. CHRY. Quia võ
multũ apud nos maior qui teſtat᷑: eo qui teſtimoni
um ꝑhibet ⁊ dignior fide eſſe videt᷑: ne quis ⁊ de io
hanne hoc ſuſpicet᷑: hãc ſuſpitionẽ deſtruit dicens:
Nõ erat ille lux: ſed vt teſtimonium ꝑhiberet de lu
mine. Si võ non huic inſtans opinioni hoc reſũpſit
vt teſtimoniũ ꝑhiberet de lumine: ſupfluuꝫ eſſet qõ
dicit᷑: ⁊ magis iteratio ſ͛monis q̃ꝫ explanatio doctri
ne. THEO. Sed dicet aliquis: Ergo neqꝫ iohan
nem neqꝫ ſanctoꝝ quẽpiam lucẽ eſſe vel fuiſſe dice
mus: ſed ſi ſanctoꝝ aliquẽ lucem velim᷒ dicere: po
nemus lucem abſqꝫ articulo: vt ſi interrogat᷒ fueris
vtꝝ iohannes eſt lux ſine articulo ſecure concedas.
Si vero cũ articulo nõ concedas. Nõ enim eſt ipſa
lux ꝑ͂ncipalior: ſed lux dicit᷑ qꝛ ſ͛m participationem
lucem habeat a vero lumine.

Erat lux uera que illuminat om nẽ hominẽ ueniẽtẽ in hũc mũdum.

AVG. De quo lumine iohãnes teſtimoniũ phi
beat oñdit dicens: Erat lux v͛a. Uel alit᷑: CHRY.
Quia ſuperius de iohanne dixerat ꝙ venit ⁊ miſſus
eſt: vt teſtet᷑ de luce: ne quis hoc audiẽs ꝓpter teſtã
tis recentem preſentiã ⁊ de eo cui teſtimonium ꝑhi
betur: talẽ quãdam ſuſpitionẽ accipiat: reduxit men
tem ⁊ ad eam que ſupra omne ꝑ͂ncipium eſt: tranſ
miſit exiſtentiam dicens: Erat lux vera. AVGV.
Quare additum eſt vera? quia ⁊ homo illuminat᷒
dicit᷑ lux: ſed vera lux illa eſt que illuminat. nam ⁊
oculi noſtri dicunt᷑ lumina: ⁊ tamen niſi aut per no
ctem lucerna accendatur: aut per diem ſol exeat: lu
mina illa ſine cauſa patent. vnde ſubdit: Que illu
minat omnem hominẽ. Si omnem hominẽ ergo ⁊
ipſum iohannem. Ipſe ergo illuminabat: a quo ſe
demonſtrari volebat. Quomodo enim plerumqꝫ fit
vt in aliquo corpore radiato cognoſcat᷑ ortus eẽ ſol
quem oculis videre non poſſumus: quia qui ſauci
os habent oculos: idonei non ſunt videre parietem
illuminatum aut aliquid huiuſmodi: ſi omnes ad
quos venerat chriſtus: minus erant idonei eum vi
dere. Radiauit iohannẽ: ⁊ per illum confitentem ſe
illuminatũ: cognitus eſt ille qui illuminat. Dicunt
autẽ: Uenientem in hũc mundum. nã ſi illinc nõ re
cederet: non eſſet illuminandus: ſed ideo hic illumi
nandus quia illinc receſſit: vbi homo poterat eſſe il
luminat᷒. THEO. Erubeſcat minicheus qui cõdi
toris maligni ⁊ tenebroſi nos aſſerit creaturas. Nõ
enim illuminaremur: ſi veri luminis creature nõ eẽ
mus. CHRY. Ubi ſunt etiã qui non dicũt eũ verũ
deum: hic enim lux vera dicit᷑. Sed ſi illuminat om
nem hominẽ venientẽ in hunc mundũ: qualiter tot
ſine lumine ꝑmanſerunt? Nõ enĩ omnes cognoue
runt chriſti culturã. Illuminat igit᷑ omnẽ hominẽ
quãtum ad eũ pertinet. ſi autem quidã mentis ocu
los claudentes noluerũt recipere lucis hui᷒ radios
non a lucis natura obtenebratio ẽ eis: ſed a malicia
eorum qui volũtarie priuãt ſeipſos gratie dono: nã
gratia quidem ad omnes effuſa eſt. Qui vero nolũt
dono hoc frui ſibiipſis hanc debent reputare cecita
tem. AVG. Uel qõ dicitur: ꝙ illuminat omnem
hominẽ: ſic intelligimus: non quia nullus eſt homi
num qui nõ illuminet᷑: ſed quia niſi ab ipſo null᷒
illuminat᷑. BEDA: Sine naturali ingenio: ſine ſa
pientia diuina: ſicut enĩ nemo a ſeipſo eſſe, ſic etiam
nemo a ſeipſo ſapiens eſſe põt. vel aliter: ORIG.
in ho. Non de his qui de occultis ſeminũ cauſis in
ſpẽs corporales ꝓcedunt debem᷒ intelligere ꝙ illu
minat hominẽ venientẽ in hunc mũduꝫ: ſed de his
qui ſpiritualiter ꝑ regenerationẽ gratie que datur
in baptiſmate in mũdum veniunt inuiſibilem. Eos
itaqꝫ vera lux illuminat qui in mũdum virtutũ veni
unt: nõ eos qui in mundũ vitioꝝ ruunt. THEO.
Uel aliter: Intellectus nobis traditus ac nos diri
gens qui ⁊ naturalis ratio nominatur: dicit᷑ lux tra
dita nobis a deo. Sed quidam male ratione vtẽtes
ſeipſos obſcurauerunt.

In mundo erat: ⁊ mũdus ꝑ ipm fact᷒ eſt: ⁊ mũdus eũ nõ cognouit.

AVG. Lux que illuminat oẽm hominẽ veniẽtẽ
in hunc mũdum: venit per carnẽ: qꝛ dum hic eẽt per
diuinitatẽ: ⁊ ſtultis cecis ⁊ iniquis videri non pote
rat: de quib᷒ ſupra dictum eſt: Tenebre eam nõ cõ
prehenderũt. ⁊ ideo dicit᷑: In mũdo erat. ORIG.
in ho. Ut enim qui loquit᷑: dũ loqui ceſſat vox eius
eſſe deſinit ⁊ euaneſcit: ſic celeſtis pater ſi verbũ ſuũ
loqui ceſſauerit: effectus v͛bi: hoc eſt vniuerſitas ver
bo condita non ſubſiſtet. non autem putes: quia ſic
erat in mũdo: quomodo in mũdo eſt terra: pecora:
⁊ homines: ſed quomodo artifex regens quod fec.
vnde ſequit᷑: Et mundus per ipſum factus eſt. Nõ
enim ſic fecit quomodo facit faber: qui enĩ fabricat
extrinſecus eſt ad illud quod fabricat. Deus autem
infuſus mũdo fabricat vbiqꝫ poſitus: ⁊ non recedit
ab aliquo: preſentia maieſtatis facit quod facit. ſic ẽ
erat in mundo: quomodo per quẽ factus eſt mũd᷒.
CHRY. Et iterum qꝛ in mũdo erat: ſed nõ vt mũ
di contempaneus: ꝓpter hoc induxit: Et mundus ꝑ
ipm factus eſt. per hoc ⁊ rurſus te deducens ad eter
nam exiſtentiam vnigeniti. qui enim audierit quo
niam opus eius hoc totuꝫ: ⁊ ſi valde inſenſibilis fu
erit: coget᷑ ꝯcedere ante opera eẽ factorẽ. THEO.

Simul aũt hic ⁊ martionis ſubuertit rabiẽ: qui ma
lignũ conditorem cũcta ꝓduxiſſe dicebat: necnõ et
arrij qui filiũ dei dicebat creaturã. AVG. Quid ẽ
aũt mundꝰ ꝑ ipſum factus: Celũ: terra: mare: ⁊ oĩa
que in eis ſunt mundus dr̃. Iteꝝ in alia ſignificatio
ne: dilectores mundi mundꝰ dicũť: de quo ſequiť:
Et mundꝰ eũ nõ cognouit. Non enĩ celi aut angeli
aut ſidera nõ cognouerũt creatorẽ: quẽ ꝯfitenť de
monia: oĩa vndiq; teſtimoniũ ꝑhibuerũt. Sed q̃ nõ
cognouerũt eũ: q̃ amando mũdũ dicti ſunt mũdus
amando enĩ mundũ habitamꝰ corde in mũdo: nam
q̃ nõ diligũt mundũ: carne verſanť in mũdo: ſ; cor
de inhabitãt celũ: ſicut aplꝰs dicit: Nr̃a cõuerſatio
in celis eſt. amando igiť mundũ: hoc appellari me
ruerũt vbi habitabãt. Quõ enĩ cũ dicimus: mala ẽ
illa domꝰ aut bona: non parietes incuſamꝰ aut lau
damus: ſed inhabitãtes: ſic ⁊ mundũ dicimꝰ q̃ inha
bitant mundũ amãdo. CHRY. Qui aũt dei erant
amici: eũ cognouerũt etiã ante corꝑalẽ ꝑſentiaʒ. vñ
⁊ chriſtꝰ ait: Quĩ abraam pater vr̃ exultauit vt vide
ret diem meũ. Cũ g̃ nos interpellant gentiles dicẽ
tes: Quid ẽ q̄ i vltimo tẽpore venit noſtrã opaturꝰ
ſalutẽ: tanto tẽpore negligens nos: dicimꝰ quoniaʒ
⁊ ante hoc in mũdo erat ⁊ ꝓuidebat operibꝰ ſuis: ⁊
oĩbus dignis cognitꝰ erat. etſi eũ mundꝰ nõ cogno
uit: hiſ tñ quibus mundꝰ nõ erat dignꝰ eum cogno
uerũt. Dicens autẽ: Mundꝰ eũ non cognouit: bre
uiter eam ignorãtie ꝑbuit. Mũdũ enĩ vocat hoĩes
q̃ ſoli mundo affixi ſũt: ⁊ q̃ mundi ſunt ſapiunt. Ni
hil aũt ita turbat mentẽ: vt liq̃fieri amore ꝑñtium.

**In ꝓpria uenit ⁊ ſui eũ non rece
perunt. Quotquot autẽ receperũt
eum: dedit eis poteſtatẽ filios dei fi
eri his qui credunt in nomine eius.
Qui nõ ex ſanguinibuſ: neq; ex uo
luntate carnis: neq; ex uolũtate ui
ri: ſed ex deo nati ſunt.**

CHRY. Dixit q̄ mũdus eũ nõ cognouit de ſupio
ribus loquẽs temporibus: ſed de reliquo ſermonẽ
inducit ad ꝑdicationis tpa ⁊ ait: In ꝓpria venit.
AVG. Quia. ſ. oĩa ꝑ ipſũ facta ſunt. THEO. Ut ꝑ
ꝓpria mũdũ intelligas: ſiue iudeã quã ꝓ heredita
te elegerať. CHRY. In propria g̃ venit nõ gratia
ſue neceſſitatis: ſed gratia beneficij ſuoꝝ. Sʒ vnde
venit qui oĩa implet ⁊ vbiq; adeſt: Ea quideʒ q̃ ad
nos deſcenſiõe hic opatus ẽ: quia enĩ in mũdo exi
ſtens nõ putabať adeſſe: eo q̄ nondũ cognoſceba
tur: dignatus eſt induere carnẽ. Manifeſtationem
ṽo hanc ⁊ condeſcenſionem ꝑñtiam vocat. Miſeri
cors autẽ exiſtẽs deus oĩa fecit: vt nos ſm virtuteʒ
ſplendeamus: ⁊ ꝓpter hoc quidem nullum neceſſi
tate: ſuaſione ṽo ⁊ beneficiis volẽtes ad ſe attrahit:
⁊ propterea venientem eum hi quidẽ ſuſceperunt:
alij ṽo non receperunt. Nulluʒ enim vult inuitum
neq; coactũ habere famulatũ: inuituʒ enĩ trahi par
eſt cum eo qui totaliter non ſeruit. vnde ſequitur:
Et ſui eum nõ receperunt. Iudeos nunc ſuos dicit:
vt populũ peculiarẽ: ſed ⁊ omnes hoĩes vt ab ipſo
factos. ⁊ ſicut ſuperius pro cõmuni verecundatꝰ na
tura dicebat: qm̃ mundꝰ ꝑ ipſum factus conditoreʒ
non cognouit: ita ⁊ hic rurſus pro iudeorũ anxius
indeuotione grauius ponit accuſationem dicens:
Et ſui eum non receperunt. AVGV. Si auteʒ oĩ
no nullus recepit: nullus ergo ſaluus factꝰ eſt. Ne
mo enim ſaluus fiet: niſi qui chriſtũ recepit veniẽtẽ
⁊ ideo addit: Quotquot autem receperunt eum.
CHRY. Siue ſint ſerui ſiue liberi ſiue greci ſiue bar
bari ſiue inſipiẽtes ſiue ſapiẽteſ ſiue mlĩeres ſiue viri
ſiue pueri ſiue ſeneſ: oẽs eodẽ digni facti ſũt honore
de quo ſequiť: Dedit eis poteſtatẽ filios dei fieri.
AMBRO. Magna beniuolẽtia vnicus natꝰ ẽ: ⁊
noluit manere vnꝰ: nõ timuit habere coheredes: q̃a
hereditas eiꝰ non ſit anguſta ſi multi poſſederint.
CHRY. Nõ aũt dixit: qm̃ fecit eos filios dei fieri: ſ;
dedit eis ptãtẽ filios dei fieri: oñdẽs enim qm̃ mul
to opus eſt ſtudio: vt eam que in baptiſmo adopti
onis formata ẽ imaginẽ incõtaminatã ſemꝑ cuſto
diamus. Simul aũt oñdens qm̃ poteſtatẽ hãc nul
lus nobis vel auferre poterit: niſi noſipſi auferamꝰ.
Si enĩ q̃ ab hoĩbꝰ dñm aliquaꝝ reꝝ ſuſcipiũt: tan
tũ hñt robur quãtũ fere hi q̃ dederũt: multomagis
nos q̃ a deo potimur hꝰ honore. Simul aũt oñdere
vult qm̃ hec gr̃a aduenit volẽtibꝰ ⁊ ſtudẽtibꝰ. Etenĩ
in ptãte ẽ liberi arbitrij ⁊ gr̃e opatõe filioſ dei fieri.
THEO. Uel q: in reſurrectiõe filiationẽ ꝑfectiſſi
mã ꝯſeq̃mur: ſm q̄ aplꝰs dicit adoptionẽ filioꝝ dei
expectãtes redẽptionẽ corꝑis nr̃i. Dedit g̃ ptãtẽ fi
lios dei fieri. i. hãc gratiã in futura gr̃a ꝯſequẽdi.
CHRY. Et q: i hiſipſis ineffabilibꝰ bonis: h̓ q̃dẽ
eſt dei. ſ. dare graʒ: illud ṽo hoĩs. i. ꝑbere fidẽ: ſubiũ
git: His q̃ cre. in noĩe eiꝰ. Quid igiť nõ dicis nobis
o iohãneſ qđ eoꝝ ſit ſuppliciũ q̃ eũ nõ receperũt: q:
nũq̃d iſto ſupplicio fiet maiꝰ qm̃ ꝑiacẽte eis ptãte fi
lios dei fieri nõ fiãt: ſ; volẽtes ſeipſos tãto ꝑuãt ho
nore: ſed etiam extinguibilis eos ſuſcipiet ignis: qđ
poſtea manifeſtiꝰ reuelabit. AVG. Credẽtes g̃ q:
filij dei fiũt: ⁊ frẽs chriſti vtiq; naſcũť. Nã ſi nõ na
ſcũť filij quõ eẽ pñt: Sʒ filij hoĩm naſcũť ex carne
⁊ ſanguĩe ⁊ ex volũtate viri ⁊ cõplexu ꝯiugij. Illi ãt
quõ naſcũť ſubdit: Qui nõ ex ſanguinibꝰ. tãq̃ maris
⁊ femie. Sãguina vł ſanguĩes nõ ẽ latinũ: ſ; q: gre
ce poſitũ ẽ pluraliť: maluit ille q̃ interꝑtabať ſic po
nere: ⁊ q̃ſi minꝰ latine loqui ſm grãmaticoſ: ⁊ tñ ex
plicare veritatẽ ſm auditũ infirmoꝝ. Ex ſanguinibꝰ
enĩ maris ⁊ femine hoĩes naſcunť. BEDA: Sciẽ
dum etiã eſt: quia in ſcripturis ſanctis ſanguis cum
diciť pluraliť: peccatuʒ ſignificare ſolet. vñ: Libera
me de ſanguinibꝰ. AVG. In eo aũt qđ ſequitur:
Neq; ex voluntate carnis: neq; ex voluntate viri:
carnẽ ꝓ femia poſuit: q: de coſta facta cũ eſſet adã
dixit: Hoc nũc os de oſſibus meis: ⁊ caro de carne
mea. Poniť g̃ caro ꝓ vxore quõ aliq̃ñ ſpũs ꝓ ma
rito: q: ille imperare dʒ: iſta ſeruire. Quid enĩ peius
eſt domo vbi femina habet imperiuʒ ſuꝑ viꝝ: Hi g̃
neq; ex volũtate carnis: neq; ex volũtate viri: ſed ex
deo nati ſunt. BEDA. Carnalis enĩ ſinguloꝝ ge
neratio a cõplexu ꝯiugij duxit originẽ. at ṽo ſpũalis
ſpiritusſancti gratia miniſtrať. CHRY. Hoc auteʒ
narrat euangeliſta: vt vilitatẽ ⁊ humilitatem ꝑoris
partus qui ẽ ꝑ ſanguinẽ ⁊ volũtatẽ carnis addiſcen
tes: ⁊ altitudinem ſecundi q̃ ꝑ gratiã ⁊ nobilitatem

eſt cognoſcentis:magnam quandaꝫ hic ſuſcipiamꝰ
inteligentiam ⁊ dignam dono ipſius qui genuit:et
multū poſt hoc ſtudiū demonſtrenus.

¶ Et uerbum caro factuꝫ eſt :⁊ ha bitauit in nobis.

AVG. Cū dixiſſet: Ex deo nati ſūt: quaſi ne mira
remur ⁊ horreremus tantā gratiā ⁊ nobis incredi-
bile videret: quia hoīes ex deo nati ſūt: quaſi ſecuri
tatē faciens ait: Et vbū caro factū ē. Quid ḡ mirarī
quia hoīes ex deo naſcūtur: attende ipſum deū ex
hoībus natū. CHRY. Uel aliter: Cū dixiſſet: qm̄
ex deo nati ſūt qui ſuſceperūt eū: huius honoris po
ſuit cāmː hoc.ſ. verbū fieri carnē. factꝰ eſt enī ꝓpꝛiꝰ
filius dei hoīs filius: vt filioſ hoīm faciat filios dei.
Cū aūt audieris: Qm̄ verbū caro factū eſt: ne turbe
ris: neqꝫ enī ſubſtantiā cōuertit in carnē. hoc enī ve
re impiū ē intelligere: ſed manēs qđ ē: ſerui formaꝫ
aſſūpſit. Quia enī ſūt qui dicūt: qm̄ fantaſmata que
dam fuerint oīa que incarnatiōis ſunt: eoꝝ blaſphe
miā deſtruēs: hanc dictionē Factū eſt poſuit: non
tranſmutationē ſubſtantie: ſed carnis vere aſſūptio
nem repꝛſentare volens. Si vō dixerint: qm̄ deus oī
potens ē: quare ⁊ in carnē trāſmutari nō potuit. Di
cemꝰ ꝙ trāſmutari ab illa incōmutabili natura oī-
no procul eſt. AVG. xv. de trini. Sicut aūt verbū
noſtrū vox quodammodo cozpis fit aſſumendo eam
in qua manifeſtat ſenſibꝰ hoīm: ſic verbū dei caro
factū eſt: aſſumendo eā in qua ⁊ ipſū manifeſtaret
ſenſibꝰ hominū. Et ſicut verbū noſtrum fit vox: nec
mutat in vocē: ita verbū dei caro quidē factū ē: ſed
abſit vt mutaret in carnē: aſſumendo q̇ppe illā: nō
in eam ſe ɔſumendo ⁊ hoc noſtrū vox fit: ⁊ illud ca
ro factū ē. EX geſtis cōcilij epheſini: Sermo etiaꝫ
quē ꝓferimꝰ quo in alterutris locutionibꝰ vtimur:
ſermo ē incozpozeus: nō aſpectui ſubiectꝰ: nō tactu
tractabilis: ſed cū ſermo induerit litteras ⁊ elemen
ta viſibilis fit: aſpectu compꝛhendit: tactu tractat:
ſic ⁊ verbuꝫ dei qđ naturaliter inuiſibile eſt viſibile
fit: ⁊ qđ natura incozpozeū ē: inuenit eē tractabile.
ALCVI. Cum etiā credamꝰ animā incozpozeaꝫ
cozpi ɔiungi: vt ex his duobꝰ fiat vnus hō: facilius
poſſumꝰ credere diuinā ſubſtātiā incozpozeā aīe in
cozpe cōiungi in vnionē ꝑſone: ita vt vbū in carneꝫ
non ſit cōuerſū: nec caro in verbū: cū nec cozpus in
aīam: nec aīa conuertat in cozpꝰ. THEO. Appol
linaris aūt laodicenſis in hac vbo hereſim ſtatuit:
dicebat enī ꝙ chꝛiſtꝰ aīam rōnalem nō habuit: ſed
tm̄ carnē habens: diuinitatē ꝓ anima que cozpꝰ di
rigit ⁊ gubernat. AVG. contra ſer. arriani: Si aūt
mouentur in eo qđ ſcriptū ē: ꝙ verbū caro factū ē:
nec ibi aīa nominat: intelligāt carnē ꝓ hoīe poſitā:
a parte totū figurate locutionis modo ſicuti ē: Ad
te oīs caro veniet. Item ex opibꝰ legis: ꝙ nō iuſtifi
cabit oīs caro: qđ aptius alio loco dr̄: Nō iuſtifica
bit hō ex opibꝰ legis. Sic itaqꝫ dictū ē: Uerbū caro
factū ē. ac ſi diceret: Uerbū hō factum ē. THEO.
Euāgeliſta volēs oñdere inenarrabilē dei ɔdeſcen
ſum: carnē cōmemozat: vt illius admiremur miſeri
cozdiam: qm̄ ꝓpter noſtrā ſalutē qđ oīno remotuꝫ
⁊ diſtans ē ab eius natura: aſſūpſit.ſ. carnē. aīa nāqꝫ
habet aliquā ꝓpinquitatē ad deū. Si aūt verbū in-
carnatū ē: ⁊ humanā aīam non aſſumpſit: ſequere-
tur ꝙ adhuc aīe noſtre curate non eſſent: qđ eiꝫ nō
aſſūpſit: non ſanctificauit: Et qualis deriſio: cuꝫ aīa
ꝑuſ peccauerit vt carnē aſſumēdo ſanctificauerit id
qđ ē ꝑncipalius infirmū relinqueret: Subuertitur
ex hoc dicto neſtozius: q̄ dicebat ꝙ non deꝰ verbū
ipſe idem factꝰ eſt hō ex ſacro cōceptꝰ ſanguine vir
ginis: ſed vbo pepit hominē q̄ oīs virtutis dotatus
erat ſpecie: ⁊ dei verbū illi erat cōiūctū: ⁊ ex hoc du
os filios aſſerebat: vnū natum de virgine.ſ. hoīem:
alterū de deo.ſ. dei filiū: hoī illi coniunctū ſm̄ gr̄aꝫ
habitudinē ⁊ amozē. Contra quē euāgeliſta dixit:
ꝙ ipſū verbū factū ē homo: nō ꝙ verbum inueniēs
hoīem virtuoſū ſe ſibi ɔiūxerit. CIRYL. ad neſto
rium: Carnē enim animatā aīa rōnali viuens vbuꝫ
ſibi ſm̄ ſubſiſtentiā ineffabiliterqꝫ ⁊ intelligibiliter
factꝰ ē hō: ⁊ appellatꝰ ē filiꝰ hoīs: non ſm̄ volūtatē
ſolā aut beneplacitū: ſed neqꝫ in aſſumptiōe ꝑſone
ſolius diuerſe quidē quo ad vnionē collate nature
vnꝰ aūt ex ambobꝰ chꝛiſtus ⁊ filiꝰ: non q̄ſi differen
tia naturarū interēpta ꝓpt̄ adunationē. THEO.
Addiſcimꝰ ergo ꝑ hoc qđ dicitur: Uerbum caro fa
ctū eſt: quia ipſū verbū ē hō: ⁊ filiꝰ dei exiſtens factꝰ
eſt filius mulieris: q̄ ꝑncipaliter dei genitrix nuncu
pat: tanqꝫ deū in carne genuerit. HYLA. x. de tri.
Quidā aūt volētes vnigenitū deū q̄ in pꝛīcipio apđ
deū erat deus verbū: nō ſubſtantiuū dei eſſe ſꝫ ſer
monē vocis emiſſe: vt qđ loquētibꝰ verbū ſuū: hoc
ſit patri deo filius argute ſubꝛipere volūt: ne ſubſi-
ſtēs verbū deꝰ ⁊ manens in fozma dei chꝛiſtꝰ homo
natus ſit: vt cū hoīem illū humane potiꝰ originis cā
q̄ſ ſpūalis ɔceptiōis ſacramentū animauerit: nō de
us verbū hoīem ſe ex partu virginis efficiens extite
rit: ſed vt ꝓphetis ſpūs ꝓphetie: ita in ieſu vbū dei
fuerit. Et arguere nos ſolēt ꝙ chꝛiſtū dicamꝰ eē na
tum non nr̄i cozpis atqꝫ aīe hoīem: cū nos verbum
carnē factū: nr̄e ſimilitudinis natū hoīem ꝑdicemꝰ
vt vere dei filiꝰ vere hoīs filiꝰ natus ſit. ⁊ vt ꝑ ſe ſibi
aſſumpſit ex vgine cozpꝰ: ita ex ſe ſibi aīam aſſūpſit
q̄ vtiqꝫ ab hoīe nūqꝫ gignētiū originibuſ ꝑbet. ⁊ cū
ipſe ille filiꝰ hoīs ſit: q̄ridicl'e ꝑter dei filiū q̄ verbū
caro factū eſt: aliū neſcio quē tanqꝫ ꝓphetā verbo
dei aīatū ꝑdicabimꝰ cū dn̄s ieſus chꝛiſtus ⁊ dei filiꝰ
⁊ hoīs filius ſit. CHRY. Ne aūt ab eo qđ dictuꝫ
eſt: Uerbū caro factū ē: incōuenienter ſuſpicerī ver-
ſionē illius incozruptibilis nature ſubdit: Et habi-
tauit in nobis. Qđ enī habitat: nō idē eſt cū habita-
culo: ſed aliud. aliud aūt dico ſm̄ naturaꝫ: vnitione
vō ⁊ copulatione vnū ē deꝰ verbū caro: neqꝫ ɔfuſio
ne facta neqꝫ deſtructiōe ſubſtantiaꝝ. ALCVI.
Uel habitauit in nobis. i. inter hoīes cōuerſatus ē.

¶ Et uidimꝰ gl'iaꝫ eiꝰ gl'iaꝫ q̄ſi uni geniti a pr̄e: plenū gr̄e ⁊ ueritatis.

CHRY. Cum dixiſſet filij dei facti ſumus: ⁊ non
aliter qꝫ per hoc verbum caro factum ē: rurſus ipſi
us dicit ⁊ aliud lucrū: Et vidimus glozia eiꝰ. quā
vtiqꝫ nō vidiſſemus: niſi ꝑ ɔſoztiū hūanitatis viſus
eēt nobis. Si enī moyſi nō ſuſtinuerūt faciē glozifi
catā vidē: ſed velamine opꝰ fuit: qualiter diuinitatē
nudā exiſtētē: inacceſſibilē etiā ipſis ſupiozibꝰ virtu
tibus nos lutei ⁊ tr̄eſtres ſufferre poſſemꝰ. AVG.

Uel aliter: Quia verbum caro factū est ⁊ habitauit
in nobis. Jsta natiuitate collyriū fecit: vnde tergerē
tur oculi cordis nr̄i: vt possimꝰ videre maiestatē eiꝰ
ꝑ eiꝰ humanitatē. ⁊ iō dr̄: Et vidimꝰ gloriā eiꝰ. Glo
riā eius nemo posset videre nisi humilitate carnis
sanaretur. Jrruerat enī hoī quasi puluis in oculuꝫ
de terra: oculꝰ iste sautiatꝰ erat: ⁊ terra illuc mittit̄
vt sanetur: caro te obcecauerat: caro te sanat. Car
nalis enī aīa facta erat: consentiendo carnalibꝰ affe
ctibus: inde fuerat oculus cordis cecatus. medicus
fecit tibi collyriū: qm̄ sic venit: vt de carne vitia car
nis extingueret. Uerbū enī caro factū ē: vt possis di
cere: Uidimꝰ gloriam eius. CHRY. Subdit aūt:
Quasi vnigeniti a patre. quia multi ꝓphetaꝝ glori
ficati sūt: puta moyses: helias: heliseꝰ: ⁊ alii multi q̄
cunqꝫ miracula ondērūt: sed ⁊ angeli hoībꝰ appa
rentes: ⁊ eā q̄ est ꝓprie nature coruscantē lucē ma
nifestantes. sed ⁊ cherubin ⁊ seraphin cū multa glo
ria visa sunt a ꝓpheta. Ab oībus his nos adducēs
euāgelista: ⁊ supra omnē naturā ⁊ cōseruoꝝ nostro
rū claritatē erigens mentē: ad ipsū nos ꝑducit ver
ticem. q. d. Non vt ꝓphete aut alteriꝰ hoīs vel āge
li aut archangeli aut alicuiꝰ supioꝝ virtutū ē gloria
quā vidimꝰ: sed q̄si ipsius dn̄atoris: ipsiꝰ regis: ipsiꝰ
naturalis filij vnigeniti. GRE. Jn sacro eniꝫ eloq̄o
Sicut ⁊ Quasi aliqn̄ nō ꝓ silitudine ponit̄: sꝫ ꝓ ve
ritate. vn̄ ⁊ istud Quasi vnigeniti a patre. CHRY.
Ac si diceret: Uidimꝰ gloriā qualē decebat ⁊ cōue
niens ē habere vnigenitū ⁊ naturalē filiū. Cōsuetu
do enī multoꝝ regē valde ornatū videntiū: vbi cuꝫ
aliis enumerātes non pñt vniuersaꝫ repñtare cla
ritatē hoc inducunt: Quid oportet multa dicē: q̄si
rex ibat: sic ⁊ iohānes dicit: Uidimꝰ gloriā eius glo
riā q̄si vnigeniti a patre. Angeli enī apparētes vt ser
ui ⁊ dn̄m hn̄tes oīa agebant. ipse vō vt dn̄s cū hu
mili forma apparēs: sed ⁊ creature dn̄m cognoue
rūt: stella magos vocās: angeli pastores: puer exul
tans i vtero. sed ⁊ pater testatꝰ ē de celis: ⁊ paracly
tus sup ipsū aduenit. sed ⁊ ipsa reꝝ natura omni tur
ba clarius clamauit: qm̄ rex celoꝝ aduenerat. Eteni
demones fugiebāt: infirmitates soluebant̄: mortu
os dimittebant sepulchra: ⁊ aīas a malitia ad virtu
tis verticem agebat. Quid vtiqꝫ quis dicat p̄cepto
rū philosophiā: celestiū legū v̄tutē: angelice vrbani
tatis bonā ordinationē. ORIGE. in ho. Eiꝰ autē
qđ sequitur: Plenū gratie ⁊ veritatis: duplex intelle
ctus ē. Pōt enī de hūanitate ac diuinitati incarnati
verbi accipi: ita vt plenitudo gratie referat̄ ad hūa
nitatē sm̄ quā christus caput ē ecclesie: ⁊ p̄mogeni
tus creature vniuerse: qm̄ maximū ⁊ p̄ncipale gra
tie exēplū qua nullis p̄cedentibꝰ meritis hō efficit̄
deus: in ipso p̄mordialiter manifestū est. Pōt etiaꝫ
plenitudo gratie christi de spūsancto intelligi: cuiꝰ
septiformis opatio humanitatem christi impleuit.
Plenitudo vō veritatis ad diuinitatē refert̄. Si vō
plenitudinē gratie ⁊ veritatis de nouo testamento
mauis intelligere: nō incōgrue ꝓnūciabis plenitu
dinem gratie noui testamēti eē ꝑ christū donatā: ⁊
legaliū simbulorum veritatem i ipo esse impletā.
THEO. Uel Plenū gratia: put eius verbū gratio
sum erat dicente dauid: Diffusa est gratia in labiis
tuis. Et veritate sm̄ ꝙ moyses ⁊ ꝓphete loquebāt̄:
aut opabant̄ in figura: christus aūt cū veritate.

Johānes testimoniuꝫ ꝑhibet de
ipso: ⁊ clamat dicēs: Hic erat queꝫ
dixi: qui post me uenturꝰ est: añ me
factꝰ est: quia p̄or me erat.

ALCVI. Dixerat supius fuisse missū hominē ad
ꝑhibendū testimoniū: hic determinat testimonium
suū qđ manifeste p̄cursor pronunciauit. vn̄ dicitur:
Johannes ꝑhibet testimoniū de ipso. CHRY. Uł
aliter hoc inducit ac si dicat: Nō estimetis ꝙ nos q̄
fuimus cū eo multo tp̄e ⁊ mēse ipsiꝰ cōicauimꝰ: ꝓ
pter gratiā hoc testamur: qꝛ iohānes q̄ ante euꝫ nō
viderat: nec ei cōmoratꝰ fuerat: ei testimoniū ꝑhibe
at. Multotiēs aūt euangelista reuoluit eiꝰ testimo
niū: qꝛ multā admirationē huius viri habebant iu
dei. Et alij quidē euangeliste antiquoꝝ meminerūt
prophetarū dicētes: Hoc factū est vt impleatur qđ
dictū ē ꝑ prophetā. Hic aūt altiorē ⁊ recētiorē testeꝫ
inducit: nō intendēs a seruo dn̄atorem facere fide
dignū: sed auditoꝝ imbecillitati cōdescendēs. Quē
admodū enī nisi serui formam assūpsisset: nō ita fa
cile susceptibilis factꝰ eēt: ita nisi serui voce audituꝫ
cōseruoꝝ p̄excitasset: nequaq̄ꝫ multi iudeoꝝ verbuꝫ
christi suscepissent. Sequit̄: Et clamat. i. cum ꝓpa
latione cū libertate sine subtractiōe oīa p̄dicat. Nō
aūt a p̄ncipio dixit: qm̄ hic ē filiꝰ dei vnigenitꝰ natu
ralis: sed clamat dicēs: Hic erat quē dixi: qui post
me vēturus est ante me factus ē: quia p̄or me erat.
Quemadmodū enī matres auiū nō cōfestiꝫ pullos
suos volationē docent: sed p̄mo quidē extra niduꝫ
educūt: postea vō aliā multo velociorem volatiōeꝫ
apponūt: sic ⁊ iohānes nō cōfestim iudeos ad alta
duxit: sed interim paululū a terra eos euolare docu
it dicens ꝙ christus melior eo erat. Et vide qualit̄
sapienter inducit testimoniū. non enī solū apparen
tem christū monstrat: sed ⁊ anteq̄ꝫ apparuisset eum
p̄dicat. Qđ significatur in hoc qđ dicit: Hic erat de
quo dixi: Hoc aūt fecit ut facile susceptiuꝰ eēt chri
stus: hominū mente iā p̄detenta ut ab aliis q̄ de eo
dicta erant: ⁊ nihil ad hoc humilitas habitꝰ nocēt.
Jta enī humili ⁊ cōi oībus forma christꝰ vtebatur:
ut simul ⁊ verba hec audissent de eo: ⁊ eum cōside
rassent: iohannis testimoniū derisissent. THEO.
Dicit aūt: Qui post me venturꝰ ē. videlꝫ sm̄ tempo
ra natiuitatis: sex enī mensibus prior christo iohan
nes erat sm̄ humanitatē. CHRY: Uel hoc nō di
cit de ea generatione que est ex maria. Jam enī na
tus erat christus qn̄ hec a iohāne dicebant̄: sed de
aduentu eius ad p̄dicationē. Dicit aūt: Ante me fa
ctus est. i. clarior ⁊ honorabilior: ac si dicat: Nō q̄a
prior vēni ad predicandum ex hoc maiorē me esse
illo existimetis. THEO. Arriani vō hanc lr̄am sic
exponunt: volentes ostendere ꝙ dei filius non ē a
patre genitus: sed factus: sicut vna alia creatura.
AVG. Nō ḡ intelligit̄ factꝰ ē anteq̄ꝫ ego essem fa
ctus: sed antepositꝰ ē mihi. CHRY. Si autem qđ
dr̄: Ante me factus ē: de productione ad esse intel
ligeretur: superfluuꝫ esset qđ addit̄: Quia prior me
erat. Quis enim est ita insipiens ut ignoret quoniā
ex quo ante eum factus est: prior eo erat: quia ante

me factꝰ eſt.ergo qꝺ dicit:Ante me factꝰ ē:de bono
re intelligit̄.hoc enī qꝺ futurū erat:factū dicit:quia
conſuetudo erat antiquoꝝ prophetarum de futu
ris quaſi de iam ꝑteritis loqui.

**Et de plenitudine eius nos oēs
accepimꝰ:ꝛ gratiā ꝓ gratia:qꝛ lex ꝑ
moyſen data eſt: gratia ꝛ ueritas ꝑ
ieſum chriſtum facta eſt.**

ORI. Sermo iſte in ꝑſona baptiſte de chriſto te
ſtātis ꝑlatus ē:qꝺ plurimos fallit ex hinc uſqꝫ illuc
ille enarrauit:credentes ī ꝑſona iohānis apl'i recita
ri. Incōſequēs aūt eſt putare ſubito ꝛ quaſi intem
peſtiue interrūpi baptiſte ſermonē ex ṽbo diſcipuli
ꝛ cuiqꝫ ſciēti ꝑcipere dictoꝝ collationē in ꝓpatulo
ꝯſtat ſeries dicti. Dixerat enī ob hoc:Ante me factꝰ
eſt:qꝛ ꝑoꝛ me erat. Ex hoc autem conīecto prioꝛem
me foꝛe ꝙ ex eiꝰ plenitudine ego quidē ꝛ añ me ꝓ
phete accepimꝰ gratiā: ſecūdam ꝓ prima. Pertige
rūt enī ꝛ illi poſt figuras ꝑ ſpīm ad veritatis ſpecula
tionē:hinc etiā ꝑpendimꝰ ex plenitudine eiꝰ accipi
entes legē quidē ꝑ moyſen foꝛe datā:gratiā autē ꝛ
veritatē ꝑ ieſū chriſtū:nedū foꝛe datā ſꝫ factā: patre
quidē legē dāte per moyſen:gratiā ꝛ veritatē faciē
te ꝑ ieſum. Sed ſi ieſus eſt ꝗ dicit:Ego ſum veritas:
quō veritas ſit ꝑ ieſuꝫ. Sꝫ intelligēdū eſt ꝙ ipſa ve
ritas ſubſtātialis ex prima veritate ꝛ eius imagine
ſculpte ſūt multe veritates in his ꝗ veritatē tractāt:
neqꝫ ꝑ ieſū chriſtū facta ē:nec pꝛoꝛſus ꝑ aliquē: ſꝫ
veritas puta que ꝯſiſtit in paulo ꝛ apl'is ꝑ ieſū chri
ſtū facta ē. CHRY. Uel aliter: Coniūgit hic teſti
monio iohānis baptiſte ſuūꝫ teſtimoniū iohannes
euangeliſta dicēs:Et de plenitudine eiꝰ ꝛc̄. Nō pre
curſoris ē verbū:ſꝫ diſcipuli.q.d.Etiā nos oēs duo-
decim ꝛ oīs plenitudo fideliū ꝛ ꝗ nūc ſūt ꝛ futuro-
rū de plenitudine eiꝰ accepimꝰ. AVG. Quid aūt
accepiſtis? Et gratiā ꝓ gratia: neſcio vt q̄d nos vo-
luerit intelligere de plenitudine eiꝰ accepiſſe:ꝛ inſu
per gratiā ꝓ gratia: Accepimus enī de plenitudine
eiꝰ pꝛimo gratiā: ꝛ rurſus accepimꝰ gratiā ꝓ gratia:
Quā gratiā ꝑmo accepimꝰ? fidē. Uocat̄ enī gratia
qꝛ gratis dat̄.hanc ꝰ accepit gratiā pꝛimā pctōꝛ vt
eiꝰ pctā dimitterēt̄.ꝛ iteꝝ gratiam ꝓ gratia: in qua
ex fide viuimus recepturi ſumus aliā.i.vitā eternaꝫ
vita.n.eterna q̄ſi merces ē fidei.ſed qꝛ ipſa fides gra
tia eſt:vita eterna gratia ē pꝛo gratia. Non erat iſta
gratia in veteri teſtamēto:qꝛ lex minabat̄:non opi
tulabat̄:iubebat:nō ſanabat languoꝛē: oſtēdebat:
nō auferebat:ſed ꝑpabat medico venturo cū gratia
ꝛ veritate:vñ ſeqt̄ur:Quia lex ꝑ moyſen data ē:gra
tia ꝛ veritas ꝑ ieſū chriſtū facta ē. Moꝛtē enī tēpo-
ralē ꝛ eternā occidit moꝛs dñi tui.ipſa ē gratia que
ꝓmiſſa ꝛ nō habita erat in lege. CHRY. Uel ac-
cepimꝰ gratiā ꝓ gratia.i.ꝓ veteri nouā. Sicut enim
eſt iuſticia ꝛ iuſticia:adoptio ꝛ adoptio:circūciſio ꝛ
circūciſio:ita gratia ꝛ gratia.ſed illa quidē vt typꝰ:
hec ṽo vt veritas. Hoc aūt induxit oñdens qm̄ ꝛ iu
dei gratia ſaluabant̄:ſed ꝛ nos oēs gratia ſalui ſu-
mus:miſericoꝛdie aūt ꝛ gratie fuit legē ſuſcipe. Pro
pterea cū dixiſſet: Gratiā ꝓ gratia:oñdens magnitu
dinem eoꝝ ꝗ data ſūt ſubdit:Quia lex ꝑ moyſen da
ta eſt:gratia ꝛ veritas ꝑ ieſū chriſtū facta eſt. Et ſu-
pꝛa quidē iohānes ad ſeipſū cōꝑans chriſtū ait:Añ
me factꝰ ē. Hic aūt euāgeliſta ad eū ꝗ illo tp̄e ma-
gis ī admiratiōe apud iudeos erat ꝙ̄ iohānes: chri
ſti cōꝑatiōꝫ facit.ſ.ad moyſen. Et ꝯſidera prudētiaꝫ
non ꝑſonaꝝ ſꝫ reꝝ cōꝑationē facit:gratiā ꝛ veritatē
legi opponēs.ꝛ huic addit Data ē:qꝺ miniſtrantis
erat:huic aūt Facta ē:qꝺ eſt regis cū ꝑtāte oīa ope
rantis.cū gratia quidē:qꝛ cum ꝑtāte oīa dimittebat
pctā.ꝛ gratiā quidē eiꝰ baptiſmatis donū:ꝛ adoptio
ꝗ ꝑ ſpīm nobis dat̄:ꝛ alia multa oñdūt.veritatē aūt
pleniꝰ ſciemꝰ:ſi figuras veteris legis didicerimꝰ. Ea
enī qui in nouo teſtamēto ꝑficienda erāt: in veteri
teſtamēto figuris ꝑſcripſerūt:quas chriſtꝰ veniens
adimpleuit. Uñ figura data eſt ꝑ moyſen:veritas ꝑ
chriſtū facta ē. AVG. xiij.de trini. Uel gratiā refe
ramꝰ ad ſcientiā:veritatē ad ſapientiā.in rebꝰ enim
ꝑ tempus oꝛtis:illa ſūma gratia eſt: ꝙ homo ī vni-
tate ꝑſone cōiunctus eſt deo. In rebꝰ ṽo eternis: ſū
ma veritas recte tribuitur dei verbo.

**Deū nemo uidit unq̄ꝫ. Unigeni
tꝰ filiꝰ ꝗ ē in ſinu p̄ris:ipſe enarrauit.**

ORI. Incongrue eradiꝰ aſſerit hoc ꝓmulgatum
fuiſſe non a baptiſta ſꝫ a diſcipulo.nā ſi illud de ple
nitudine eiꝰ nos oēs accepimꝰ:a baptiſta ꝑlatū eſt
quō nō eſt ſequēs ipſū de gratia chriſti ſuſcipienteꝫ
ꝛ ſecundā ꝓ ꝑma gratia:cōfitentēqꝫ legē ꝑ moyſen
foꝛe traditā:gratiā ṽo ꝛ veritatē ꝑ ieſū chriſtū ꝓdiſ-
ſe:intellexiſſe qualit̄ deū nemo vidit vnq̄ꝫ: q̄qꝫ vni
genitus cū in patris gremio requieſcat interꝑtatiōꝫ
ipſi iohāni:necnō oībus his ꝗ de ꝑfectiōe guſtaue-
rint ꝯceſſerit. Non enī nūc primitꝰ ānūciauit: nam
ꝑuſqꝫ abraā fieret:docet nos abraā exultaſſe:vt vi-
deat eiꝰ gloriā. CHRY. Uel aliter: Euāgeliſta oñ
dens multā eminētia donoꝝ chriſti ad ea ꝗ ꝑ moy
ſen diſpēſata ſūt:vult de reliquo cāꝫ rōnalē dñicē di
cere.nā ille q̄dē famulꝰ exiſtens:mioꝝ reꝝ factꝰ eſt
miſter:hic ṽo dñatoꝛ ꝛ regis filiꝰ exiſtēs:multa ma
ioꝛa nobis attulit coexiſtēs ſꝑ patri ꝛ vidēs eū.ꝓpꝑ
hoc ita intulit dicēs:Deū nemo vidit vnq̄ꝫ. AVG.
ad paulinā: Quid ꝰ eſt qꝺ iacob dicit Uidi dñm fa
cie ad faciē.ꝛ qꝺ de moyſe ſcriptū: Quia loq̄bat̄ cū
deo facie ad faciē.et illud qꝺ ꝓpheta yſaias loquēs
de ſeipſo ait: Uidi dñm ſabaoth ſedentē in thꝛono?
GRE. xviij.moꝛa. Sed patēter dat̄ intelligi ꝙ q̄-
diu hic moꝛaliter viuitur:videri ꝑ quaſdā imagineſ
pōt deus:ſꝫ ꝑ ipſam nature ſue ſpeciē nō pōt:vt aīa
gratia ſpūs afflata:ꝑ figuras quaſdā deū videat: ſꝫ
ad ipſam vim eius eſſentie non ꝑtingat. Hinc ē enī
ꝙ iacob ꝗ deū ſe vidiſſe teſtat̄:non niſi angelum vi
dit.hinc ē ꝙ moyſes qui cum deo facie ad facieꝫ lo-
quitur dicit: Oſtende mihi temetipſuꝫ manifeſte vt
videam te. Ex qua eius petitione colligitur:quia eū
ſitiebat ꝑ incircūſcripte nature ſue claritatē cernere
quem iam ceperat ꝑ quaſdam imagines videre.
CHRY. Si aūt antiqui patres ipſam viderunt na-
turam nequaqꝫ differenter conſideraſſent. ſimplex
enī q̄dā ē ꝛ infigurabilis:non ſedet: neqꝫ ſtat: neqꝫ
ambulat:hec enī coꝛpoꝝ ſūt.vñ ꝛ ꝑ prophetā dicit:
Ego viſionem multiplicaui eis ꝛ in manibꝰ ꝓpheta
rum aſſimilatus ſum:hoc ē cōdeſcendi eis: non qꝺ

eram apparuit: qꝛ enim fili⁹ dei p veram carnē appa
ritur⁹ erat nobis: pmo exercitauit eos videre deū: ſi
cut poſſibile erat eis videre. AVG. ad paulinam:
Sed cū ſcriptū ſit: Beati mūdo corde: qm̄ ipſi deū
videbunt. ꝛ iterū: Cū apparuerit ſiles eis erim⁹: qm̄
videbim⁹ eum ſicuti eſt: quid ē qḋ hic dr̄: Deum ne
mo vidit vnq̄: An fortaſſe rn̄detꝛ q illa teſtimonia
de videndo deo ſunt nō de viſo: ipſi enī deum vide
bunt: dictum eſt: nō viderūt: ꝛ nō vidim⁹ ſed vide
bimus eū ſicuti ē: deū enī nemo vidit vnq̄. Uel in
hac vita ſicuti ipſe eſt: vel etiā in angeloꝝ vita ſicuti
viſibilia iſta que corpali viſione cernuntꝛ. GRE.
xviii. mora. Si vō a quibuſdā pōt in hac corruptibi
li carne viuētib⁹: ſed tn̄ ineſtimabile virtute creſcēti
bus: quodā cōtemplationis acumine eterna clari
tas videri: hoc ab hac ſnīa nō abhorret: qm̄ quiſq̄s
ſapientiā q̄ deus eſt videt: huic vite funditꝰ moritꝛ:
ne iam eius amore teneatꝛ. AVG. xii. ſup geneſim
ad litterā: Niſi enī ab hac vita quiſq̄ quodāmodo
moriatꝛ: ſiue oīno exiens de corpe: ſiue ita auerſus ꝛ
alienat⁹ a carnalib⁹ ſenſib⁹: vt merito neſciat ſicut
apls ait: vtꝝ in corpe an extra corpus ſit: non in illā
rapitꝛ ꝛ ſubuehitur viſionē. GRE. xviii. mora. Sci
endū vō ē q fuere nōnulli q̄ deū dicerēt in illa re
gione btitudinis in claritate ſua conſpici: ſed in na
tura minime videri: quos nimirū minoꝛ inq̄ſitionis
ſubtilitas fefellit. neq̄ enī illi ſimplici ꝛ incōmuta
bili eſſentie aliud ē claritas: aliud natura. AVG.
ad paulinā: Si aūt dr̄: i hoc q ſcriptū ē: Deū nemo
vidit vnq̄: homines tm̄modo intelligēdos. nā hoc
aplus plani⁹ explicans: Quem nemo inq̄t hoīm vi
dit: ſed nec videre pōt vt ita dictū ſit: Deū nemo vi
dit vnq̄: ac ſi diceretꝛ: Null⁹ hominū. q̄ſtio illa ſol
ui videbatꝛ: vt non ſit huic ſententie ɔtrariū qḋ dn̄s
ait: Angeli eoꝝ ſemp vidēt faciē patris mei: vt. ſ. an
gelos dei videre credam⁹: quē nemo vidit vnq̄. ſ.
hoīm. GRE. xviii. mora. Sūt tn̄ nonnulli q̄ neq̄
deū videre nec angelos ſuſpicantꝛ. CHRY. Dicen
tes q ipſū qḋ deus eſt: non ſolū ꝓphete ſed nec an
geli viderūt: neq̄ archangeli. Sed ſi interrogaueriſ
eos audies de ſubſtantia nihil rn̄dentes: Gloria vō
i excelſis deo non ſolū cantātes: ſed et in terra pax
hoībus bone volūtatis. Et ſi a cherubin ꝛ ſeraphin
concupiueri aliq̄d diſcere: myſticā ſanctimoniū me
lodiam audies: et qm̄ plenū eſt celū ꝛ terra gloria
eius. AVG. ad paulinā: Qḋ quidē in tantū veꝝ ē
qꝛ dei plenitudinē null⁹ non ſolū oculis corporis
ſed vel ipſa mente aliqn̄ cōphendit. Aliud ē enim
videre: aliud totū videndo cōphendere. qm̄quidē
id videtꝛ qḋ pn̄s vtcunq̄ ſentitꝛ: totū aūt cōphen
ditꝛ videndo qḋ ita videtꝛ vt nihil ei⁹ lateat videntē
aut cui⁹ fines circūſpici pn̄t. Sic igitꝛ ſol⁹ patrem vi
det filius ꝛ ſpūſſanctus. CHRY. Qui enī creabiliſ
eſt nature: qualiter poterit videre qḋ increabile ē:
Ita igitur null⁹ nouit deū vt fili⁹. vn̄ ſeq̄tꝛ: Unigeni
tus fili⁹ qui eſt in ſinu patris ipſe enarrauit. ne ꝓpē
noīs cōmunionē vnū quēdā eoꝝ q̄ gratia facti ſunt
filioꝝ eē exiſtimes eum: primo quidē adiect⁹ ē arti
culus. Si vō hoc nō ſufficit tibi: audi aliud nomen
vnigenitus. HYLA. vi. de tri. Nature quidē nō ſi
des non ſatis explicita videbatꝛ ex noīe filii: niſi ꝓ
prietatis virtus p exceptionis ſignificatiua addere

tur. preter filiū enī ꝛ vnigenitū nihil cognominans
ſuſpitionē penitus adoptionis excluſit: cū veritatē
noīs vnigeniti nā pſtaret. CHRY. Sed ꝛ aliḋ po
ſuit dicens: Qui ē in ſinu patris. Etenim in ſinu con
uerſari multo plus eſt q̄ ſimpliciter videre. nam q̄
ſimpliciter videt: nō oīno eius qḋ videt cognitionē
habet. qui vō in ſinu cōuerſatur nihil ignorabit. Cū
igitꝛ audieris q null⁹ ɔgnoſcit patrē niſi fili⁹: neq̄
dicas: qm̄ etſi plus oībus nouit patrē: ſed nō quāt⁹
eſt nouit eū: ꝓpterea euāgeliſta in ſinu patris eum
morari dicit: vt nō eſtimemus p id aliud ſignificatū
q̄ familiaritatē vnigeniti ꝛ coeternitatē ad patrē.
AVG. In ſinu enī patris. i. in ſecreto patris. Non
enī deus habet ſinū quēadmodū nos habem⁹ i ve
ſtibus: aut cogitand⁹ eſt ſic ſedere: quō nos aut for
te cinctus eſt vt ſinū haberet: ſed qꝛ ſin⁹ noſter in
tus eſt: ſecretū patris ſinus patris vocatꝛ. Qui ḡ i ſe
creto patris nouit patrē: ipſe enarrauit qḋ vidit.
CHRY. Sed q̄d enarrauit: qm̄ vn⁹ ē deus. ſed ꝛ h̄
reliqui ꝓphete ꝛ moyſes clamāt: quid ḡ plus didi
cimus a filio in ſinibus paternalib⁹ exiſtente: Pri
mū quidem ipſa hec q̄ alii narrauerūt: ſunt enarra
ta ex opatōe vnigeniti. Deinde qm̄ multo maiorem
ſuſcipim⁹ doctrinā p vnigenitū: ꝛ cognouim⁹ qm̄
ſpūs deus ꝛ eos q̄ adorant eū in ſpū ꝛ veritate ado
rare oportet: ꝛ quoniā de⁹ pater ē vnigeniti. BE
DA: Preterea ſciendū qꝛ ſi ad pteritū referatꝛ: qḋ
ait: Enarrauit: homo fact⁹ enarrauit: q̄d d̄ trinitatis
vnitate ſentiendū: qualiter ad ei⁹ ɔtēplationē ꝓpe
randū: quib⁹ actib⁹ ſit ꝑueniendū: Si vō referatꝛ ad
futuꝝ: tūc enarrabit cū electos ſuos ad viſionē cla
ritatis ſue inducet. AVG. Fuerūt aūt hoīes q̄ di
cerent: vanitate cordis ſui decepti. Pater inuiſibili
eſt: filius aūt viſibilis eſt. Si ḡ ꝓpter carnē fili⁹ viſi
bilis dicitur: ꝛ nos ɔcedim⁹ ꝛ ē catholica fides. Si
aūt vt ipſi dicūt: anteq̄ incarnaretꝛ multū delyrant
ſi chriſt⁹ ſapientia dei ꝛ virtus dei ē. Sapientia enī
dei videri oculis nō poteſt: ſi verbum hominis ocu
lis non videtur: verbum dei ſic videri poteſt:
CHRY. Nō igitꝛ ſoli ipſi ꝓpriū ē: Deū nemo vidit
vnq̄. ſꝫ ꝛ filio: qꝛ vt paul⁹ dicit: ē imago dei inuiſibi
lis: qui vō inuiſibilis imago ē: ꝛ ipē inuiſibilis eſt.

Et hoc eſt teſtimoniū iohannis:
quando miſerūt iudei ab hieroſoly
mis ſacerdotes ꝛ leuitas ad eum ut
interrogarēt eum: Tu quis es: Et
cōfeſſus eſt: ꝛ non negauit. Et con
feſſus eſt: quia nō ſū ego chriſtus.
Et iterrogauerūt eū: Quid ergo:
Helias es tu: Et dixit: Non ſū.
Propheta es tu: Et reſpōdit: Nō
Dixerūt ergo ei: Quis es ut reſpō
ſum demus his qui miſerūt nos:
Quid dicis d̄ teipo: Ait: Ego uox
clamātis in deſerto: dirigite uiā do
mini: ſicut dixit iſaias propheta.

ORIGE. Secūdū legit̄ hoc teſtimoniū a iohāne
baptiſta de chriſto ꝓlatū: incipiente pmo illic: Hic
ē d quo dixi: ⁊ deſinēte ibi: Ipſe enarrauit. Uel aliť:
THEO. Poſtq̄ ſupius dixit euāgeliſta ꝙ iohan
nes teſtabať de chriſto: Ante me fact⁹ eſt: nunc ſub
iungit qn̄ pmiſſū teſtimoniū reddiderit chriſto io-
hannes. vn̄ dicit: Et hoc ē teſtimoniū iohannis qn̄
miſerūt iudei ab hieroſolymis ſacerdoteſ ⁊ leuitas
ad iohannē. ORIGE. Judei quidē ab hieroſoly
mis vt cognati exiſtētes baptiſte de ſtirpe ſacerdo
tali exiſtentis: ſacerdotes ⁊ leuitas deſtinant: ſciſci-
taturos qs eſſet iohannes: eos. ſ. q̄ reputati ſunt ſm̄
electionē ab alijs differre ⁊ ab electo hierolymorū
loco. Johannē itaq̄ querūt cū tanta veneratione:
erga chriſtū aūt nihil hmōi factū legiť a iudeis. ſed
quod erga iohānē iudei: hoc iohānes erga chriſtuȝ
ꝓſequitur: p ꝓprios diſcipulos interrogās: Tu es
q̄ ventur⁹ es: an aliū expectam⁹. CHRY. Sic aūt
fidedignū eſtimauerūt eſſe iohannē vt ei de ſeipſo
dicenti crederēt. vn̄ dr̄: Ut interrogarent eū: Tu qs
es: AVG. Non aūt mitterent niſi mouerent ex-
cellētia auctoritatis: q2 auſus ē baptizare. ORI.
Johannes aūt vt videť diſcernebat ex qōne ſacer-
dotū ⁊ leuitaꝝ dubitationē: ne forte chriſt⁹ eēt ba-
ptizans: aperti⁹ tn̄ illud ꝓfiteri cauebant ne temera-
rij putarenť. Quapropter merito vt eoꝝ opinio fal-
lax de eo primitus aboleret: ac ſubinde veritas ꝓ-
palareť ꝙ non ſit chriſt⁹ an̄ oia manifeſtat. vn̄ ſeq̄-
tur: Et cōfeſſus ē ⁊ non negauit: ⁊ cōfeſſus ē: q2 nō
ſū ego chriſt⁹. Hic etiā adijciam⁹: q2 tēp⁹ aduentus
chriſti populū recreabat quodāmō iā pn̄s exiſtens
legiſperitis ex ſacris ſcripturis illi⁹ temp⁹ ſperatuȝ
colligentib⁹: ꝓpť qd̄ theodas nō modicā multitu-
dinē qn̄ xp̄s ꝯgregauit: ⁊ p⁹ illū iudas galile⁹ i die
bus ꝓfeſſionis. Cu g̃ feruēti⁹ chriſti expectareť ad
uent⁹: iudei trāſmittūt ad iohānē p hoc qd̄ eſt: Tu
quis es: cōijcere volentes ſi ipſe ſe chriſtū fatereť.
Non aūt ex eo ꝙ dicit: Nō ſu ego chriſt⁹: negauit.
ex hoc eni ipſo confeſſus ē veritatē. GRE. Nega
uit plane qd̄ non erat: ſed nō negauit qd̄ erat: vt ve
ritatē loquēs: eius mēbrū fieret: cui⁹ ſibi nomē fal-
laciter nō vſurparet. CHRY. Uel aliť: Paſſi erāt
iudei quādā humanā paſſionē ad iohannē. Jndi-
gnū eni eſtimabāt ſubijci cū chriſto ꝓpter multa q̄
iohannis claritatē demōſtrabant: quoꝝ pmū erat
gen⁹ illuſtre. Principis eni ſacerdotū fili⁹ erat: de-
inde dura educatio: humanorū deſpectio. Jn chri-
ſto aūt contrariū videbať gen⁹ humile: qd̄ ei expro
brabant dicētes: Nonne hic ē fabri fili⁹: dieta cōis
⁊ veſtimēta: nihil plus multis habētia. quia igiť io
hannes cōtinue ad chriſtū mittebat volētes magis
iohēȝ hēre mgr̄ȝ: mittūt ad eū opinātes p blādi tias
eū allicere ad cōfitēdū ſe chriſtū eſſe. nō ergo quoſ
dam contēptibiles mittūt: vt ad chriſtū miniſtros
⁊ herodianos: ſed ſacerdotes ⁊ leuitaſ: ⁊ non quoſ
cūq̄: ſed eos q erant ex hieroſolymis: hoc eſt hono
rabiliores. Et ad hoc mittūt: vt interrogarēt Tu qs
es: non q̄ſi ignorātes: ſed volētes eū inducere ad h̄
qd̄ dixi: vnde iohānes ad mētē ⁊ non ad interroga
tionē eis rn̄dit: Et ꝯfeſſus ē ⁊ nō negauit: ⁊ ꝯfeſſus
eſt: q2 nō ſū ego chriſtus. Et vide ſapientiā euāgeli
ſte. tertio quaſi idē dicit: ⁊ virtutē baptiſte indicās:

⁊ maliciā ⁊ amentiā iudeoꝝ. Deuoti eni famuli eſt
nō ſolū non rapere gloriā dn̄i: ſed oblatā a multis
reſpuere. Turbe eni ex ignorantia ad hanc venerūt
ſuſpitionē: vt iohannē chriſtū eſtimarēt. hi v̄o a ma
ligna mente ex qua interrogabant eū: eſtimātes p
blanditias attrahere ad hoc qd̄ volebant: niſi enim
excogitaſſent hoc rn̄denti: Nō ſum ego chriſt⁹. di
xiſſent: Non hoc ſuſpicati ſum⁹: non hoc venimus
interrogaturi: ſed capti ⁊ manifeſti effecti ad aliud
venīūt. vn̄ ſequitur: Et interrogauerūt eū. Quid g̃:
helias es tu: AVG. Nouerāt eni ꝙ ꝓceſſur⁹ erat
helias chriſtū. nō eni alicui ignotū erat nomē chri-
ſti apud hebreos: ſed non putabant illū eſſe chriſtū
nec tn̄ oīno putauerūt chriſtū nō eſſe venturū: ⁊ cū
ſperarent futuꝝ: offenderūt in pn̄teȝ. Seq̄tur: Et di-
xit: Non ſū. GRE. in ho. Ex his verbis nobis que
ſtio valde implexa generať. Alio quippe i loco in-
quiſit⁹ a diſcipulis dn̄s de helie aduentu rn̄dit: Si
vultis ſcire: iohānes ipſe ē helias. Requiſitus autē
iohannes dicit: Non ſuȝ helias. Quō ergo ꝓpheta
veritatis ē: ſi eiuſdem veritatis ſermonib⁹ concors
nō eſt. ORIGE. Dicit aūt aliq̄s ꝙ ſe ignorabat io
hānes eſſe heliam: ⁊ hoc nimiꝝ vtenť: q̄ aſſiſtūt ite-
rate incorporationis rōni tanq̄ anima denuo indu
ente corpora. Querūt eni iudei p leuitas ac ſacerdo
tes an eſſet helias: cū iterate corpis aſſūptionis do-
cumentū veraꝝ arbitranť q̄ſi paternum exiſtēs: nec
alienū ab archanoꝝ ſuoꝝ doctrina: ob hoc itaq̄ di-
cit iohannes: Helias non ſū. nam neſcit primeuā vi
tam ꝓpriā. qualiter aūt videť rōnabile ſi tanq̄ ꝓ-
pheta ſpū illuminat⁹ eſt: ⁊ de deo ⁊ vnigenito tāta
narrauit: ignoraſſe de ſeipſo an vnq̄ eius anima fu
erit in helia. GRE. in ho. Sed ſi ſubtiliter veritas
ipſa requiratur: hoc quidē qd̄ inter ſe contrariū ſo
nuit: quō contrariū nō ſit inuenitur. Ad zachariam
nāq̄ de iohāne āgelus dixit: Ipſe precedet an̄ illū
in ſpū ⁊ virtute helie: q2. ſ. ſicut helias ſm̄ dn̄i aduē
tū ꝑueniet: ita iohānes preuenit primū. Sicut ille p̄
curſor ventur⁹ eſt iudicis: ita iſte ꝑcurſor factur⁹ ē
redemptoris. Johannes igitur in ſpū helias erat: i
pſona helias nō erat. Qd̄ aūt dn̄s fateť de ſpū: hoc
iohannes denegat d pſona: quia ⁊ iuſtū ſic erat vt
diſcipulis dn̄s ſpūalē de iohāne ſentētiā diceret: et
iohannes turbis carnalib⁹ nō de ſuo ſpū: ſed de cor
poꝛe rn̄deret. ORI. Rn̄dit g̃ leuitis ⁊ ſacerdotib⁹
Non ſū. cōiectās ꝓpoſitū queſtionis eoꝝ. non eni
ſapiebat pmiſſa examinatio ſi idē ſpūs eēt i vtroq̄
ſed ſi iohānes eēt ipſe helias q̄ aſſumptus ē: nunc
apparēs ſm̄ ꝙ a iudeis expectabať abſq̄ natiuita
te. prim⁹ aūt arbitrans reſumptionē corpoꝝ dicet:
ꝙ incōſequēs ē filiū zacharie tanti ſacerdotis in ſe-
nio natū: ſup oēm humanā expectationē ignorari
a ſacerdotibus ⁊ leuitis ipſū natū fuiſſe: maxime lu
ca teſtante ꝙ fact⁹ ē timor in omnib⁹ habitantibus
circa eos. Sed forſan qm̄ ꝓpe finē heliā expectabāt
an̄ chriſtū q̄ſi tropice ſuſcitari videnť: an es tu q̄ p̄
nuncias chriſtū venturū: ⁊ caute rn̄dit: Non ſum.
Sed ⁊ nihil mirabile: ſicut in ſaluatoꝛe plurib⁹ ſciē
tibus ex maria natiuitatē eius: quidā fallebanť pu
tantes eum ad iohannem baptiſtam vel heliā aut
aliquem prophetarum: ſic ⁊ in iohanne quoſdam
oꝛt⁹ ei⁹ ex zacharia nō latebat: ⁊ quidā dubitabāt:

ſi forſan q̄ expectabatur helias apparuit in iohāne.
Quoniā vo cum plures in iſrael edite fuerint ,pphe
m⁹ de quo moyſes ,pphetauerat p̄ſerti expectabat.
iuxta illud: Prophetā vobis ſuſcitabit de⁹ ex fra-
trib⁹ veſtris: ſicut mihi illi parebitis. Tertio ſuſcitā
tur: non ſi foret ,ppheta ſimplicit̄: ſed cū articulo in
greco ponit̄. vn̄ ſeq̄t̄: Propheta es tu? Per ſinglos
eni ,pphetas nouerat pplus iſrl̄ neminem eoꝝ fore
hunc quem moyſes ,pphetauerat: qui ſicut moyſes
medi⁹ ſtaret inter deū ꝛ hoies: ꝛ accepto teſtamen-
to traderet diſcipulis. Hoc aūt illis nomē non chri
ſto attribuentib⁹: ſed arbitrātib⁹ aliū a chriſto ipſū
fore. Iohānes ſciuit qm̄ ꝛ chriſt⁹ ille ,ppheta eſſet.
inde ſubdit̄: Et rn̄dit: non. AVG. Uel q: iohan-
nes maior erat q̄s ,ppheta: q: ,pphete longe p̄nūcia
uerūt: iohānes p̄ſtē demōſtrabat. Sequit̄: Dixerūt
ḡ ei q̄s es: vt rn̄ſū dem⁹ his q̄ miſerūt nos: q̄d dicis
de teipſo? CHRY. Uides hic vehemētius inſiſtē-
tes ꝛ interrogantes. Hūc aūt cū māſuetudine eas q̄
nō erant vere ſuſpitiones deſtruentē ꝛ ea q̄ eſt vera
ponentē. vn̄ ſeqtur: Ait: Ego vox clamātis in deſer-
to. AVGV. Iſaias illō dixit: In iohāne ,pphetia
iſta cōpleta ē. GRE. Scitis aūt q̄ vnigenit⁹ filius
verbū patris vocat̄. Ex ipſa aūt nr̄a locutiōe cogno
ſcim⁹: q: p̄ꝰ vox ſonat vt verbū poſſit audiri. Iohā
nes ḡ vocem ſe aſſerit eſſe: q: verbū p̄cedit: ꝛ p eius
miniſteriū: patris verbū ab hoīb⁹ audit̄. ORIG.
Inelegāter aūt heraclion de iohāne ꝛ ,pphetis cō-
ſiderās ait: Qm̄ v̄bū q̄dē ſaluator ē: vox aūt p iohā-
nē intelligitur. Sol⁹ eni ſonus ē oīs gradus ,pphe-
tic⁹. Cui dicendū: q̄ ſi nō ſignificatiuā vocē dederit
tuba: nemo ſe accinget ad p̄liū. Si ergo nil aliud q̄s
ſon⁹ ē vox ,pphetica: quō trāſmittit nos ad illā ſal-
uatoꝛ: Scrutamini inquit ſcripturaſ. Dicit aūt iohā
nes ſe eſſe vocē non clamantē in deſerto: ſ; claman
tis: ei⁹. ſ. q̄ ſtabat ꝛ clamabat: Siquis ſitit veniat ad
me ꝛ bibat. Clamat eni vt diſtantes auditu p̄cipiāt
ꝛ grauē hn̄teſ auditū ſenti it īmēſitatē eoꝝ q̄ dicit̄:
THEO. Uel q: veritatē manifeſte annūciat: oēs
eni q̄ in lege erant obſcure loquebant̄. GRE. Ut
in deſerto iohānes clamat: q: quaſi derelicte ac de-
ſtitute iudee: ſolatiū redemptoꝛis annūciat. ORI.
Opus aūt vocis in deſerto clamātis eſt: vt aīa deo
deſtituta: ad rectā faciendā viā dn̄i reuocet̄: neq̄q̄s
prauitatē ſerpentini greſſus ,pſequēdo: ſm̄ ɔtēpla
tionē quidē ſublimatā i veritate abſq; pmixtiōe mē
dacii: ꝛ ſm̄ actionē p⁹ congruā ſpeculationē licitū;
opus referētē. vn̄ ſeqtur: Dirigite viā dn̄i ſicut dixit
iſaias ,ppheta. GRE. Uia dn̄i ad coꝛ dirigit̄: cum
veritatis ſermo humiliter auditur. Uia dn̄i ad coꝛ
dirigitur cū ad p̄ceptum vita p̄paratur.

Et qui miſſi fuerāt erāt ex phari
ſeis. Et i terrogauerūt eum: ꝛ dixe
rūt ei: Quid ergo baptizaſ ſi tu n̄ es
chriſtus neq; helias: neq; ,ppheta?
Rn̄dit eis iohānes dicēs: Ego bap
tizo i aqua: medius aūt ueſtrū ſtetit
quē uoſ neſcitis. Ipſe ē qui poſt me
uētur⁹ ē qui an̄ me fact⁹ eſt: cui⁹ ego
nō ſum dignus ut ſoluā ei⁹ coꝛrigiā
calciamenti. Hec in bethania facta
ſunt tranſ ioꝛdanem ubi erat ioban
nes baptizans.

ORI. Facta miſſione verſus ſacerdotes ꝛ leuitas:
denuo miſſum eſt a phariſeis. vn̄ dr̄: Et q̄ miſſi fue-
rant erant ex phariſeis. Quātū eni ex ipſo ſermone
coniecturari ɔtingit: dico tertiū h̄ eſſe teſtimoniū. Ui-
de tn̄ quō iuxta ſacerdotalē ꝛ leuiticā pſonā ē cum
manſuetudine ,platū illud: Tu qui es? Nihil enim
arrogans vel ,pteruū queſtione ɔtinetur: ſed cuncta
decentia veros dei miniſtros. Sed phariſei ſm̄ ſuū
nomen diuiſi ꝛ impoꝛtuni ex diſcoꝛdia cōtumelio-
ſas voces p̄tendūt baptiſte. vn̄ ſequit̄: Et dixerūt ei:
Quid ḡ baptizas? ſi tu nō es chriſt⁹ neq; helias ne-
q; ,ppheta? Non q̄ſi ſcire volentes: ſed ,phibere eū;
a baptiſmo. Deīde vo neſcio q⁹ pacto ,pni ad bapti
ſmū uenerūt ad iohānē. Hui⁹ aūt ſolutio ē: quia pha
riſei nō credētes accedūt ad baptiſma: ſed ex hypo-
criſi cū timerēt populū. CHRY. Uel ipſi iidem ſa
cerdotes ꝛ leuite ex phariſeis erāt. Et q: blanditiis
eum nō valuerūt ſupplantare: accuſationē ei inmit-
tere tētant: cogentes eū dicere qō non erat. vn̄ ſeq̄t̄:
Et interrogauerūt eū ꝛ dixerūt: Quid ḡ baptizas: ſi
tu non es chriſt⁹ neq; helias neq; ,ppheta: quaſi au
dacie videbat̄ eē baptizare: ſi chriſt⁹ nō erat: nec p̄-
curſoꝛ illius: nec preco. i. propheta. GRE. S; ſan
ctus quiſq; etiā cū pueꝛſa mente requirit a bonita-
tis ſue ſtudio non mutat̄. Unde iohānes quoq; ad
verba inuidie p̄dicamenta rn̄dit vite. vn̄ ſequit̄: Rn̄
dit eis dicens: Ego baptizo in aqua. ORI. Ad illō
enim: Quid ḡ baptizas? quid aliud afferri decebat:
niſi ,ppriū baptiſmū carnale p̄tendere? GRE. Io
hannes eni nō ſpū ſed aqua baptizat: q: pctā ſolue
re non valebat: baptizatoꝛū coꝛpoꝛa p aquā lauat:
ſed tn̄ animas p veniā non lauat. Cur ḡ baptizat: q̄
pctā p baptiſmū nō relaxat? niſi vt p̄curſiōis ſue oꝛ
dinem ſeruās. ſ. q̄ naſciturū naſcendo p̄uenerat: ba-
ptizaturū quoq; dn̄m baptizādo p̄ueniret: ꝛ q̄ p̄di
cando fact⁹ eſt p̄curſoꝛ chriſti: baptizādo etiā p̄cur-
ſoꝛ ei⁹ fieret imitatione ſacramēti: qui inter hec my
ſteriū redēptiōis noſtre annūciās: hūc in medio ho
minū ꝛ ſtetiſſe aſſerit ꝛ neſciri. Sequit̄ eni: Medi⁹
autē veſtrū ſtetit quē voſ neſcitis: quia p carnē do-
minus apparens ꝛ viſibilis extitit coꝛpoꝛe ꝛ inuiſi-
bilis maieſtate. CHRY. Hoc aūt dixit: qm̄ decēs
erat chriſtū cōmixtū eſſe populo: vt vnū multoꝛum
ſe vbiq; humilē eſſe docentē. Cum aūt dixit: Quem
vos neſcitis. Scientiā hic cognitionē certiſſimā di-
cit: puta quis eſt ꝛ vnde? AVGV. Humilis enim
nō videbat̄: ꝛ ,ppterea lucerna accenſa ē. THEO.
Uel medius erat phariſeoꝝ dn̄s: ſed ignoꝛabāt eū:
q: ipſi ſcripturas ſe ſcire putabant: ꝛ inq̄tū in illis
p̄nūciabat̄ dn̄s: medius eoꝛū erat. ſ. in coꝛdibus eo-
rum: ſed neſciebant eū: eo q̄ ſcripturas nō intellige
bant. Uel aliter: Medi⁹ quidē erat inq̄tū; media
toꝛ dei exiſtens ꝛ hominū chriſtus ieſus medi⁹ pha
riſeoꝛum extitit: volens illos deo iungere: ſed ipſi
neſciebant eū. ORIGE. Uel alit̄: Hoc edito ego
baptizo in aq̄. ad illō. Quid ḡ baptizas? Ad ſecūdū;
ſi tu non es chriſtus? p̄reconiū de precedenti chriſti

ſubſtantia ꝓponit: ꝙ tanta ſit ei virtus: ꝙ inuiſibi
lis ſit ſua deitate: cū ſit pn̄s cuilibet ⁊ totū ꝑ orbem
diffuſus: qd̄ notat̄ ex illo. Medi⁹ veſtrū ſtetit. Hic
enī ꝑ totam orbis machinā effluxit: ſic vt que crean
tur: ꝑ ipſū creent̄: oīa enī ꝑ ipſū facta ſūt. vn̄ palam
eſt ꝙ inquirentib⁹ a iohanne: Quid ḡ baptizas: ipſe
medius erat. Uel qd̄ dr̄: In medio veſtrū ſtetit: in
telligendū eſt de nobis hoībus. Cum enī ſim⁹ rōna
les: in medio noſtrū exiſtit: ex eo ꝙ p̄ncipale. ſ. cor: i
medio totius corꝑis inſitū ē. Qui ergo verbū in me
dio gerunt: non aūt cognoſcūt de illi⁹ natura: nec ō
quo fonte manauit: nec quō cōſiſtit in eis: hi verbū
in medio ſui obtinētes ignorāt: qd̄ tn̄ iohānes agno
uit. vnde exprobrādo dicit ad phariſeos: Quē vos
neſcitis. Quia expectātes phariſei chriſti aduētum:
nihil tam arduū de eo contēplabant̄: ſolū hominē
ſanctū exiſtimātes eum eſſe. Dicit aūt: Stetit. Naꝫ
ſtat pater inuariabilis exiſtēs ⁊ immutabilis. ſtat
quoqꝫ verbū ei⁹ ad ſaluandū cōtinuo: q̄muis carnem
ſuſcipiat: q̄muiſ mediū hominū ſtet inuiſibile. Ne vō
putet aliq̄s aliū eſſe inuiſibilē ad oēs hoies venien
tem: vel ad vniuerſū orbem ab eo q̄ humanat⁹ eſt ⁊
in terra cōparuit: ſubdit: Qui p⁹ me venit. hoc eſt q̄
poſt me apparitur⁹ eſt. Nō aūt idē denotat̄ hic per
hoc qd̄ dicit Poſt: ⁊ cū ieſus nos poſt ſe inuitat. Il
lic enī ſequi poſt ipſū p̄cipit̄ nobis: vt ei⁹ indagando
veſtigia: ꝑueniam⁹ ad patrē: hic aūt vt pateat: quid
ſeq̄tur ex iohānis dogmatib⁹. venit enī vt cūcti cre
dant ꝑ eū p̄parati ad ꝑfectū verbū ꝑ miſtra. Dicit ḡ:
Ipſe ē qui poſt me vēit. ¶ CHRY. Ac ſi ſi dicēt: Ne
exiſtimetis tātū in meo conſiſtere baptiſmate. ſi enī
meū baptiſma ꝑfectū eſſet: ali⁹ nō veniret poſt me:
aliud baptiſma datur⁹: ſed hec p̄patio eſt illi⁹ ⁊ trā
ſibit in ꝓximo: vt vmbra ⁊ imago: ſed oportet eū q̄
veritatē imponet venire poſt me. ſi enī hoc eſſet ꝑfe
ctum: neq̄q̄ ſecūdi loc⁹ quereret̄. Et iō ſubdit: Qui
ante me factus eſt: hic ē honorabilior ⁊ clarior.
GRE. Sic namqꝫ dr̄: Ante me fact⁹ eſt: ac ſi dicat̄:
antepoſitus ē mihi. Poſt me ḡ venit: quia poſtmo
dum nat⁹: ante me aūt fact⁹ eſt: quia mihi p̄latus.
CHRY. Ne aūt exiſtimes cōꝑabilē eē excellētiā
hanc: incomparabilitatē oñdere volens ſubiungit:
Cuius ego nō ſū dign⁹ vt ſoluā corrigiā calciamen
ti. q. d. intantū eſt ante me vt ego neqꝫ i vltimis mi
niſtroꝝ vocari dign⁹ ſim. Calciamenti enī ſoluere
vltimi miniſterij res eſt. ¶ AUG. Unde etſi dignuꝫ
ſe diceret tm̄modo corrigiā calciamēti ſoluere mul
tum ſe humiliaſſet. ¶ GRE. Uel aliter: Mos apud
veteres fuit vt ſi quis eā que ſibi cōpeteret accipe
re vxorē nollet: ille ei calciamentū ſolueret q̄ ad hāc
ſponſus iure ꝓpinquitatis veniret. Quid igit̄ inter
hoies chriſtus niſi ſancte eccleſie ſpōſus apparuit:
Recte ḡ iohannes ſe indignū eſſe ad ſoluendā cor
rigiā eius calciamēti denūciat: ac ſi apte dicat redē
ptoris veſtigia non denudare valeo: q2 ſpōſi nomē
mihi immeritus nō vſurpo. qd̄ tn̄ intelligi ⁊ alit̄ po
teſt: Quis enī neſciat ꝙ calciamenta ex mortuis ani
malib⁹ fiant. Incarnat⁹ vō dn̄s veniēs q̄ſi calciat⁹
apparuit: q̄ in diuinitate ſua morticina noſtre corru
ptionis aſſumpſit. Corrigia ḡ calciamenti ē ligatu
ra myſterij. Iohānes ḡ ſoluere corrigiā calciamēti
eius non valet: q2 incarnationis myſteriū nec ipſe

inueſtigare ſufficit: ac ſi patenter dicat: Quid mirꝫ ſi
mihi ille p̄latus ē: quē p⁹ me quidē natū conſide
ro: ſed natiuitatis ei⁹ myſteriū non cōprehendo:
ORI. Quidā vō non inepte dixit hoc ſic intelligen
dū: Non ſū ego tanti vt cauſa mei deſcendat a ma
gnalib⁹: ac carnē q̄ſi calciamētū ſuſcipiat. ¶ CHRY.
Et q2 iohannes cū decenti libertate ea q̄ de chriſto
ſūt oībus p̄dicabat: ꝓpterea euāgeliſta ⁊ locū deſi
gnat dicens: Hec in bethania facta ſūt trans iorda
nē: vbi erat iohannes baptizans. Non enī in domo
neqꝫ in angulo chriſtū p̄dicabat: ſed iordanē trāſiēſ
in media multitudine p̄ntibus oībus q̄ ab eo bapti
zabant̄. Quedā vō exemplarioꝝ certi⁹ hn̄t in betha
bora. Bethania enī non vltra iordanē: neqꝫ i deſer
to erat: ſed ꝓpe hieroſolymā. ¶ GLO. Uel due ſūt
bethanie vna trans iordanē: altera citra non lōge a
hierl'm vbi lazarus fuit ſuſcitat⁹. ¶ CHRY. Hoc au
tē ⁊ ꝓpter aliā cām deſignat: q2 enī res nō antiq̄s
narrabat: ſed ante paruū temp⁹ contingentes p̄ſen
tes: ⁊ vidētes teſtes facit eoꝝ que dicuntur: demon
ſtrationē a locis tribuens. ¶ ALCHVINVS: Be
thania vō dom⁹ obedientie interp̄tatur ꝑ quā inui
tur: q2 ꝑ obedientiā fidei omnes ad baptiſma debēt
ꝑuenire. ¶ ORI. Bethabora vō interp̄tat̄ domus
p̄parationis ⁊ cōuenit cū baptiſmo: p̄pantis dn̄o ple
bem ꝑfectā. Iordanis aūt interp̄tat̄ deſcenſus eoꝝ.
Quis aūt erit hic fluuius niſi ſaluator noſter ꝑ quē
ingredientē in hūc mūdū mūdari ꝯuenit: nō ſuū de
ſcendentē deſcenſū: ſed hūani generis: hic ſegregat
donatas a moyſe ab his q̄ ꝑ ieſū donant̄ ſortes: hu
ius riuuli letificant ciuitatē dei. Sicut aūt draco la
titat in egyptiaco fluuio: ita de⁹ in iſto. Pater enim
eſt in filio: ⁊ q̄ ꝓficiſcūtur illuc vbi ſe lauent: obpro
briū egypti deponūt ac apti ad ꝑceptionē heredita
tis parant̄: necnō a lepra mundant̄: ⁊ duplicis ca
paces ſunt gratie ac ꝓmpti fiūt ad ſuſceptionē ſp̄us
almi. In aliud flumē neq̄q̄ deſcendēti ſpiritali co
lūba. Trāſ iordanē vō iohānes baptizat ut p̄curſor
veniētis non innocētes: ſed peccatores vocare.

¶ Altera die uidit iohānes ieſū ue
niētē ad ſe: ⁊ ait: Ecce agnuſ dei: ec
ce q̄ tollit peccata mundi. Hic ē de
quo dixi: Poſt me uenit uir q̄ ante
me fact⁹ ē: q̄ prior me erat: ⁊ ego ne
ſciebā eū. Sꝫ ut māifeſtet̄ in iſrael:
ꝓpterea ueni ego in aq̄ baptizans.

¶ ORI. Poſt teſtimoniū iohannis: iā videtur ieſus
veniens ad eū non ſolū adhuc ꝑſeuerantē: ſed ⁊ ꝓ
fectiorem effectū: qd̄ ꝑ diē ſecundariā deſignat̄. vn̄ dr̄:
Altera die vidit iohannis ieſū veniētē ad ſe. Pridē
aūt ieſu mater ꝓtinus vt illū ꝯcepit ad matrē iohā
nis p̄gnantē ꝓficiſcit̄: ⁊ ꝑ vocē ꝑuenientē ad aures
eliſabeth ex maria ſalutatione exultat iohannes cō
ceptus i vtero. Hic aūt poſt iohānis teſtimonia ipſe
videt̄ a baptiſta: accedens ad eū: prius autē auditu
altioꝝ inſtruit̄ aliq̄s: ac deinde oculate inſpicit illa.
Per hoc aūt ꝙ maria ad eliſabeth venit minorem:
⁊ fili⁹ dei ad baptiſtā: ad feruorē opitulādi minorib⁹
⁊ ad modeſtiā admonemur. Uerꝫ vnde ad baptiſtā

venit ſaluator:nō hic dicitˀ:ſed ex dictis matthei col
ligimus dicentis: Tūc venit ieſus a galilea ad iorda
nem ad iohannē:vt baptizaretˀ ab eo. CHRY. Ui
aliter: Mattheus aduentū chriſti ad baptiſmū pri-
ncipaliter dicit. Johānes autē ⁊ rurſus eū iuiſſe ad io-
hannem oñdit poſt baptiſma: ⁊ hoc manifeſtat qȯ
poſtea dicit: Quia vidi ſpm̄ deſcendētē ⁊c̄. Partiti
enī ſunt ſibi euāgeliſte tpa narrationis. Mattheus
enī ea que anteq̄ ligaretˀ iohānes baptiſta preteri-
ens feſtinat ad ea que deinceps ſunt tpa. Sed iohā
nes his maxīe imoratˀ:que.ſ.añ incarcerationem io
hannis fuerūt.vñ hic dicitˀ: Altera die vidit iohānes
ieſū venientē ad ſe. Cuius igitˀ gr̄a ſecūdo pᵒ baptiſ-
mū ad eū veniebat:q2 ipm̄ baptizauerat cū multis:
vt nullus ſuſpicetˀ qm̄ ex eadē cā̄ ex qua ad iohānē
⁊ alii ad iohannē veniret:puta peccata ↄfeſſurᵒ aut
in pnīam abluendus in flumine. Propterea ḡ acce
dit dans iohanni occaſionē corrigendi hanc ſuſpiti
onem quā iohannes p v̄ba correxit.vñ ſequitˀ ⁊ ait:
Ecce agnus dei:ecce qui tollit peccata mundi. Qui
igitˀ ita purus erat vt ⁊ aliorꝝ peccata abſoluere poſ
ſet:manifeſtū eſt quoniā nō vt confiteretˀ peccata ac
cedit:ſed vt occaſionē det iohāni loquendi de ipſo.
Uenit etiā ſecūdo vt hi qui pora audierāt: certiᵒ re
cipiant q̄ predicta ſunt: ⁊ alia rurſus audiant. Dicit
aūt: Ecce agnᵒ dei.innuens q̄ hic eſt q̄ olim quere-
batˀ:rememorans pphetie iſaie: ⁊ vmbre q̄ ſm̄ moy
ſen erat:vt a figura faciliᵒ eos ducat ad veritatem.
AVG. Si aūt agnᵒ dei eſt inocens: ⁊ iohānes agnᵒ
an nō ⁊ ipſe eſt inocens:ſed oēs ex illa ppagine ve
niunt de qua cantat gemēs dauid: Ego in iniquita-
tibᵒ cōceptᵒ ſum. Solus ḡ ille agnᵒ qui nō ſic venit
nō enī in iniquitate cōceptus eſt:nec in peccatis mr̄
eius eū in vtero aluit:quē virgo cōcepit: virgo pepe
rit:q2 fide concepit: ⁊ fide ſuſcepit. ORIG. Sꝫ cū
q̄ncꝫ offeranˀ aīalia in templo:tria terreſtria:vitu-
lus ouis ⁊ capra:volatilia v̄o duo:turtur ⁊ colūba.
⁊ de ouibus tria adducanˀ:aries ouis agnus: de ge
nere ouium agnū memorauit. Agnuꝫ enī in oblatio
nibus quotidianis offerri videmᵒ:vnum q̄dē mane
alterū vero veſpere. Quenā autē oblatio alia pōt eē
quotidiana a rōnali natura cōprehendēda:niſi ver
bum ingēs agnᵒ typice nuncupatū: Hec nempe cen
ſebitˀ oblatio matutina ad frequētiam intellectᵒ in
diuinis relatū.necꝫ enī aīa pati pōt vt ſummis iugi
ter inſiſtat:eo q̄ corporis terreſtris ⁊ grauis cōiugi
um eſt ſortita. Ex hoc etiam v̄bo quod chriſtᵒ eſt cō
iectare de pluribus poterimᵒ: ⁊ quodammō veſpe
ↄtingemᵒ ad corporalia pcedentes. Qui aūt hūc ob
tulit agnum imolandū deus fuit in homine recōdi-
tus:magnᵒ ſacerdos q̄ dixit. Nemo tollit aīam meā
a me ſed ego pono eā.vñ dicitˀ: Agnus dei. Ipſe enī
nr̄os languores accipiens totiᵒ mundi tollēs pecca
ta:mortem quaſi baptiſmū ſuſcepit. Apud deū eniꝫ
nō ptranſit icorrectum q̄cquid agimᵒ qȯ diſciplina
indigeat:q̄ per difficilia exercetˀ. THEO. Uel dici
tur:chriſtus agnᵒ dei:inquātum deᵒ pater mortem
chriſti acceptauit p nr̄a ſalute:vel inquātum eum p
nobis tradidit morti. Sicut enī dicē ↄſueuimᵒ: Hec
oblatio eſt talis hominis.i.quā talis hō obtulit: ſic
⁊ chriſtus dr̄ agnᵒ dei:dantis.ſ.filium ſuū p nr̄a ſa-
lute in mortē. ⁊ ille q̄dem agnᵒ typicus nulliᵒ oīno

peccatū ſuſtulit:hic v̄o peccatum vniuerſi orbis ter-
rarum:periclitantē enī mundū eruit ab ira dei.vñ
ſubdit: Ecce q̄ tol.pec.mun. Nō autē dixit: q̄ tollet:
ſed q̄ tollit peccata mūdi:quaſi ſemp hoc faciēte ipo
nō enī tunc ſolum tulit cū paſſus eſt:ſed ex illo tpe
vſcꝫ ad pn̄s tollit:nō ſemp crucifixus:vnam enim p
peccatis obtulit oblationē: ſed ſemp purgās p ill...
GREGO.viij.mora. Tunc aūt ab humano gene-
re plene peccatum tolletˀ:cū p incorruptionis gl'iaꝫ
nr̄a corruptio pmutabitˀ. Eſſe nācꝫ a culpa liberi n̄
poſſumus:quouſcꝫ in corporis morte tenemur.
THEO. Sed q̄re nō dixit Peccata mūdi:ſed pecca
tum:vt videlꝫ p hoc q̄ dixit peccatum:vniuerſaliter
peccatū videretˀ inuere:ſicut ↄſueuimᵒ dicere q̄ hō
eiectus eſt de paradiſo.i.omne genᵒ humanum.
BEDA: Uel peccatum mūdi dicitˀ originale pecca
tum:qȯ eſt cōmune totius mūdi: quod q̄dem pec-
catū originale ⁊ ſingulorꝫ ſupaddita: chriſtus per
gr̄am relaxat. AVGV. Qui enim de nr̄a natura
peccatum nō aſſumpſit: ipſe eſt q̄ tollit nr̄m pecca-
tum. Noſtis q2 quidā homines dicūt: nos tollimᵒ
peccata ab hōibus:q2 ſancti ſumᵒ. ſi enim nō fuerit
ſanctᵒ qui baptizat:q̄ō tollit peccatū alteriᵒ:cū ſit
ipſe hō plenᵒ peccato. Cōtra iſtas diſputatiōes hic
legamus: Ecce q̄ tollit pec.mun.vt nō ſit p̄ſumptio
hōibus in homines. ORIG. Sicut tn̄ iugi oblatō
ni cognate ſunt relique oblationes legales: ſic huiᵒ
agni oblationi cognate oblationes videnˀ mihi ef-
fuſiones ſanguinis martyrum:quorꝫ patientia ⁊ cō
feſſione ⁊ promptitudine ab bonum obtunduntur
machinationes impiorꝫ. THEO. Quia v̄o ſupius
illis q̄ ex phariſeis venerant iohānes dixerat:q̄ me
dius veſtrꝫ ſtat quem vos neſcitis: hic ignorantibus
demōſtrat dicēs: Hic eſt de quo dixi: Poſt me vēit
vir:q̄ ante me factᵒ eſt. Uir dominᵒ dicitˀ ppter eta
tis pfectionē. Nā triginta annorꝫ baptizatus eſt:vel
q2 ſpiritalis aīe vir eſt: ⁊ eccleſie ſponſus.vñ paulus
Deſpondi vos vni viro:virginē caſtā exhibē chriſto
AVG. Poſt me aūt venit: q2 poſterior natus eſt:
Añ me factus eſt:q2 prelatus eſt mihi. GREGO.
Prelationis aūt eiᵒ cās aperuit:cū ſubiungit: Quia
p̄or me erat:ac ſi aperte dicat: Inde me etiam poſt
natᵒ ſupat:quo eum natiuitatis ſue tpa nō anguſtāt
nā q̄ per matrē in tempore naſcitˀ: ſine tpe eſt a pr̄e
generatᵒ. THEO. Auſculta o arrie:nō dixit Quia
p̄or me creatus eſt:ſed q2 p̄or me erat. Audiat hoc
pauli ſamoſateni abuſio q̄ nō ex maria ſumpſit pri
mordium q2 ſi eſſendi p̄ncipiū ſumpſit ex virgine: q̄
liter p̄or extitit p̄curſore: Nam manifeſtū eſt q̄ pre
curſor chriſtum in ſex menſibus ſupabat ſm̄ huma
nā generationē. CHRY. Ut aūt nō videatˀ ex ami
citia ppter cognationē ei teſtimoniū phibere: quia
cognatᵒ eius erat ſm̄ carnē. ppterea dicit: Ego ne-
ſciebā eū. et ſm̄ rationē hoc cōtigit: Eteni in deſerto
ↄuerſatᵒ eſt iohānes. Miracula v̄o quecūcꝫ chriſto
puero exiſtēte fcā ſunt:puta q̄ circa magos ⁊ q̄cūcꝫ
talia:añ multū ↄtigerāt tpe: Johanne ⁊ ipſo valde
puero exiſtēte. In medio v̄o tpe ignotᵒ oībus exiſte
bat:ppt̄ qȯ ſubdit: Sed vt mani.in iſrl̄: ppte. veni
ego in aqua baptizans. Hic enī manifeſtū eſt qm̄ ⁊
illa ſigna q̄ q̄dā dicūt a chriſto in pueritia fcā mēda
cia ⁊ fictiones ſūt. Si.n.a pma etate miracula feciſſꝫ

ieſus:nequaq̄ neq̄ iohānes eū ignoraſſet:nec reliq̄ multitudo indiguiſſet magiſtro ad manifeſtandum eum. Non igiť ipſe chriſtus baptiſmate indigebat: neq̄ aliquā aliā cām habebat illud lauacꝝ:q̄ꝫ p̄monſtrationē facere eius fidei que eſt in chriſtum. Nō eni dixit: Ut mundem eos qui baptizanť:neq̄ Ut liberē a peccatis veni baptizās:ſꝫ Ut manifeſtetur in iſrael. Sed nunq̄d ſine baptiſmate nō licebat p̄dicare ⁊ inducere turbas:ſed facilíꝰ ita fcm̄ ē: Nequaq̄ eni cōcurriſſent oēs ſi ſine baptiſmate p̄dicatio fcā eēt. AVG. Ubi ḡ cognitus eſt dn̄s ſupfluo ei via parabať:q2 cognoſcentibꝰ ſeipſe factꝰ eſt via. Itaq̄ nō durauit diu baptiſma iohānis:ſed quoad uſq̄ demōſtratꝰ eſt dn̄s humilis. Ergo vt daretur nobis a dn̄o humilitatis exemplū ad ꝑcipiendū ſalutē baptiſmi ſuſcepit baptiſmū ſerui:⁊ ne ꝓponeretur baptiſmꝰ ſerui baptiſmo dn̄i: baptizati ſunt alij baptiſmo cōſerui:ſed q̄ baptizati ſunt baptiſmo conſerui:oportebat vt baptizarenť baptiſmo dn̄i: Qui autē baptizabanť baptiſmo dn̄i:non opus habent baptiſmo conſerui.

¶ Et teſtimoniū ꝑhibuit iohannes dicens: Quia uidi ſpm̄ deſcēdētē quaſi colūbam de celo:⁊ manſit ſup eum:⁊ ego neſciebā eū:ſed qui miſit me baptizare ī aqua: ille mihi dixit: Super quē uideris ſpiritū deſcēdētē et manētē ſup eū:hic ē q baptizat in ſpū ſcō. Et ego uidi et teſtimonium perhibui:quia hic eſt filius dei.

CHRY. Quia iohānes teſtatus eſt ita magnū q̄d quod ſufficiens erat auditores oēs ſtupefacere:putaꝙ totiꝰ orbis terraꝝ ſolus ipe peccata tolleret:volens credibilius id facere:reduxit hoc ad deū ⁊ ſpm̄ ſcm̄. Poſſet eni aliquis dicere iohāni: Qualiter igiť tu cognouiſti eū: Rn̄det ꝙ ꝑ deſcenſū ſpūſci. vn̄ ſequiť: Et teſti.ꝑhi.io.di.q2 vidi ſpi.deſcē.q̄ſi colū. de celo ⁊ ma.ſup eū. AVGV.xv.de trini. Nō autem tūc vnctꝰ eſt chriſtꝰ ſpūſcō:qn̄ ſup eū baptizatū velut colūba deſcēdit: Tunc eni corpꝰ ſuum.ſ.eccl'am ſuā p̄figurare dignatꝰ eſt:in qua p̄cipue baptizati accipiūt ſpm̄ſcm̄. Abſurdiſſimū eni eſt vt credamꝰ euꝫ cū iā triginta eēt annoꝝ:eiꝰ eiꝫ etatis a iohāne baptizatus eſt: accepiſſe ſpm̄ſcm̄ſꝫ veniſſe ad illō baptiſma:ſicut ſine vllo oīno peccato ita non ſine ſpūſcō. Si eni de famulo eiꝰ ⁊ p̄curſore ipſo iohāne ſcriptū eſt: Spūſcō replebiť ab vtero mr̄is ſue:qui q̄uis ſeminatꝰ a p̄re:tn̄ ſpm̄ſcm̄ in vtero formatus accepit: quid de hoīe chriſto intelligendū eſt vel credēdum cuius carnis ipſa cōceptio nō carnalis:ſed ſpiritalis fuit. AVG. de agone chriſtiano: Non aūt dicimꝰ ſolū chriſtū verū corpꝰ habuiſſe: ſpiritū aūt ſanctuꝫ fallaciter apparuiſſe oculis hominū. Sicut eni non oportebat vt hoīes falleret filiꝰ dei: ſic nec ſpūſcūs ſed oīpotenti deo qui vniuerſam creaturā ex nihilo fabricauit:non erat difficile veꝝ corpus colūbe ſine aliarū colūbarū miniſterio figurare: ſicut ei nō fuit difficile verū corpꝰ in vtero virginis ſine virili ſemine fabricare. AVG. ſup io. Duobꝰ aūt mōis oñdit viſibiliter dn̄s ſpirituſanctum:ꝑ colūbam ſup dn̄m baptizatū:ꝑ ignē vō ſup diſcipulos cōgregatos.ibi ſimplicitas:hic feruor oñdiť. Ergo ne ſpū ſanctificati dolū habeāt:in colūba demōſtratum eſt:⁊ ne ſimplicitas frigida remaneat:in igne demōſtratū ē.nec moueat q2 lingue diuiſe ſūt: Noli diſſipationē timē vnitatē in colūba cognoſce. Sic ḡ oportebat demōſtrari ſpirituſanctū venientē ſup dn̄m:vt cognoſcat vnuſquiſq̄ ſi habeat ſpirituſanctū: ſimplicē ſe eē debere ſicut colūbam:⁊ habere cū fratribꝰ verā pacem quā ſignificant oſcula colūbarū. Oſculanť ⁊ corui: ſed laniant. A laniatu innocēs eſt natura colūbarū nā corui de amore paſcunť: colūba nō niſi de frugibus terre viuit. Si etiā gemunt colūbe in amore:nolite mirari quia in colūbe ſpecie voluit demōſtrari ſpūſcūs: Ipſe enim īterpellat ꝓ nobis gemitibꝰ inenarrabilibus. Nō aūt ſpūſcūs in ſemetipſo:ſed ī nobis gemit:q2 gemere nos facit. Qui eni nouit in p̄ſſura ſe eſſe mortalitatis huius peregrinari ſe a dn̄o:q̄ꝫ diu ꝓpter hoc gemit:bn̄ gemit:ſpūs illum docuit gemere. Multi aūt gemunt in infilicitate terrena: vel quaſſati damnis:vel egritudine corporis p̄grauati: ſed nō colūbe gemitu gemūt. Unde ergo debuit demōſtrari ſpūſcūs vnitatē quādā deſignās:niſi ꝑ colūbam:vt pacate eccl'e diceref: Una ē colūba mea. Unde debuit humilitas figurari: niſi ꝑ auē ſimplicem ⁊ gemētē: Apparuit ibi ſcā ⁊ vera trinitas:pař in voce dicēte: Tu es filiꝰ meꝰ dilectꝰ. ſpūſcūs in colūba. In iſta trinitate miſſi ſunt apoſtoli baptizare: In noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūſancti. GREG.ij.moṙali. Dicit autē: Manentē ſup eū. In cunctis nāq̄ fidelibus ſpūſcūs venit:ſed ī ſolo mediatore ſemꝑ ſingulariter ꝑmanet:q2 eius humanitatē nunq̄ deſeruit ex cuius diuinitate ꝓcedit. Sed cuꝫ de eodē ſpiritu diſcipulis dicať: Apud vos manebit:q̄uō ſingulare ſignū erit:ꝙ in chriſto ꝑmanet: Quod citius cognoſcimꝰ ſi dona ſpūs diſcernamꝰ. In his eni donis ſine quibꝰ ad vitā ꝑueniri nō pōt: ſpūſcūs in electis oībus ſemꝑ ꝑmanet:vt ſunt māſuetudo:humilitas: fides:ſpes:charitas. In illis aūt q̄bus ꝑ oſtēſionē ſpiritꝰ nō nr̄a fruať ſed alioꝝ queriť:non ſemꝑ manet ſed aliqn̄ ſe a ſignoꝝ oſtēſionibꝰ ſubtrahit: vt humilius eius virtutes habeanť. Chriſtus aūt in cūctis eā ſemꝑ ⁊ continue habuit p̄ſētem. CHRY. Ne autē aliq̄s eſtimet qm̄ chriſtꝰ natiuitatē habebat ſpiritu ſcō aduenīēte ſicut ⁊ nos:hāc etiā deſtruit ſuſpitionem:oñdens ꝙ ſpūſancti deſcenſio ſolū ꝓ manifeſtando chriſto fcā eſt.vn̄ ſequiť: Et ego neſciebā eū ſed q̄ miſit me baptizare in aqua:ille mihi dixit: Sup quē videris ſpiritū deſcēdentē ⁊ manentē ſup eū: hic eſt q̄ baptizat in ſpūſcō. AVG. Quis aūt miſit iohānem: Si dicamꝰ Pater:verū dicimꝰ. Si dicamus Filius:verū dicimꝰ. Manifeſtiꝰ aūt eſt:vt dicamus Pater ⁊ filiꝰ. Quomō ḡ neſciebat eū a quo miſſus eſt: Si eni nō nouerat eū a quo voluit baptizari:temere dicebat: Ego a te debeo baptizari: nouerat ergo eū. Quid ergo eſt qō dicit: Et ego neſciebā eū: CHRY. Sed cū dicit neſciebā eū: anteriꝰ tp̄s dicit:nō tp̄s quod eſt ꝓpe baptiſmū:cum ꝑhibebat eū dicens: Ego a te debeo baptizari. AVG. Sed leganť alij euāgeliſte qui planiꝰ illud dixerūt:⁊ in

uenimus apertiſſime tunc deſcendiſſe colūbā cum
dn̄s ab aqua aſcendit. Si ergo poſt baptiſma deſcēdit
colūba: ⁊ anteq̄ baptizaret dixit illi iohānes: Ego
a te debeo baptizari: ante baptiſmū illum nouerat:
quo ergo dixit: Ego neſciebā eū: ſꝫ q̄ miſit me baptizare
⁊c. hoc audiuit iohānes: vt noſcēt euꝫ quē nō noue/
rat. an forte vt plenius noſſet: quē iā nouerat:. No/
uerat quidē dominū: nouerat filiuꝫ dei: nouerat qꝛ
ipſe baptizaret in ſpiritu ſancto. Añ eni q̄ʒ veniret ad
fluuiū chriſtus: cū multi ad iohānē cōcurrēt: ait illis:
Qui poſt me veīt: maioꝛ me eſt: ipſe vos baptizabit ī
ſpū ſancto ⁊ igne. Sꝫ q̄d nō nouerat: poteſtatē bap
tiſmi ipſm dn̄m habituꝝ ⁊ ſibi retētuꝝ: ne paulꝰ aut
petrꝰ diceret: Baptiſmus meus: ſicut inuenis dixiſ/
ſe Euāgeliū meū: ſꝫ miniſteriū plane trāſituꝝ in bo/
nos ⁊ malos: Quid tibi faciat malꝰ miniſter vbi bo/
nus ē dn̄s: Ecce poſt iohānē baptizatū eſt: poſt ho/
micidā nō eſt baptizatū: qꝛ iohānes dedit baptiſmū
ſuū: homicida dedit baptiſmū chꝛiſti: qḋ ſacramē/
tū tā ſanctū ē: vt hōicida miniſtrāte polluat. Potu
it autē dn̄s ſi vellet poteſtatē dare alicui ſuo ſuo vt
daret baptiſmū ſuū tanq̄ʒ vice ſua: ⁊ cōſtitueret tā/
tam vim in baptiſmate tranſlato in ſeruū: q̄ʒtā vim
haberet baptiſma datū a dn̄o. Hoc noluit: vt in illo
eēt ſpes baptizatoꝝ a quo baptizatos ſe agnoſcerēt:
⁊ noluit ponere ſpem in ſeruo. Si aūt daret hāc po/
teſtateꝫ ſuis: tot eſſēt baptiſmata quod eſſent ſui: vt
quō dictū ē: baptiſma iohānis: ſic diceret: baptiſma
petri vel pauli. Per hāc ergo ptātem quā ſolū ſibi xp̄s
retinuit: ſtat vnitas eccl'ie de qua dictū eſt: Una eſt
colūba mea. Poteſt aūt fieri vt aliq̄s habeat baptiſ
mū preter colūbam: vt pſit ei baptiſmꝰ pter colūbaꝫ:
nō poteſt. CHRY. Et qꝛ pat vocē emiſit predicās
filiū: ſuperuenit ſpiritꝰ ſanctꝰ vocē trahens ſup caput
chꝛiſti: ne q̄s preſētiū exiſtimaret dici de iohāne qḋ
dictū eſt de chꝛiſto. Sed dicet aliq̄s: qualit̄ nō cre/
diderūt iudei: ſi viderūt ſpiritū. Sꝫ talia nō ſolū idi/
gēt oculis corporis: ſꝫ magis viſione mētis. Si nāq̄ʒ
miracula facieteꝫ videtes: intātuꝫ ebrij erāt a liuoꝛe
vt cōtraria his que videbāt enunciarēt: qualit̄ ſolo
aduētu ſpiritusſancti in ſpecie colūbe expuliſſēt in
credulitatē: Quidā vero dicūt non oēs vidiſſe ſpm̄
ſed ſolū iohānem: ⁊ eos qui deuotiꝰ diſpoſiti erant.
Et ſi eni ſenſibilibus oculis poſſibile erat videre in
ſpē colūbe ſpiritū deſcēdentē: nō tñ ppē hoc neceſſe
eſt oībus hoc fuiſſe manifeſtū. Eteni zacharias ī ſpē
ſenſibili multa cōſiderauit: ⁊ daniel ⁊ ezechiel. ſed ⁊
moyſes multa vidit: qualia alioꝝ nullus. vñ ſubdit
iohānes: Et ego vidi ⁊ teſtimoniū phibui: qꝛ hic eſt
filꝰ dei. Agnū q̄dē eū vocauerat: ⁊ qm̄ in ſpū bapti
zare debebat dixit: Filiū aūt añ hoc nuſq̄ʒ. AVG.
Oportebat eni vt ille baptizaret qui eſt filꝰ dei vni
cus: nō adoptatus. Adoptati filij miniſtri ſunt vnici
vnicus aūt habet ptātem adoptati miniſterium.

Altera die iteꝝ ſtabat iohānes:
⁊ ex diſcipul' eiꝰ duo. Et reſpiciens
ieſuꝫ āmbulātē dixit: Ecce agnꝰ dei.

CHRY. Quia multi his q̄ a pncipio iohānes dice
bat nō attendebāt: ſecunda rurſus eos excitat voce.
vñ dicit: Altera die iteꝝ ſtabat iohānes ⁊ ex diſcipu
lis eius duo. BEDA. Stabat quidē qꝛ illā vtutū
arcem cōſcenderat: a qua nullis tētationū poſſet im
pꝛobitatibus deijci. Stabāt cū illo diſcipuli: qꝛ ma/
giſteriū illiꝰ coꝛde ſequebant immobili. CHRY.
Sed q̄re non totū mundū circuiuit in omni loco iu
dee p̄dicans eū: ſed ſtabat circa flumen expectās eū
venire ⁊ oñdere venientē: qꝛ. ſ. p oīa chꝛiſti hoc fieri
volebat. Uide etiā q̄liter hoc maioꝛis edificationis
fuit. qꝛ eni paruā imiſit ſcintillā: repēte flāma ī altū
elauata eſt. Aliter aūt ſi circuiēs hoc dixiſſet: vide
retur ex ſtudio quodā hūano fieri q̄ fiebāt: ⁊ ſuſpiti
one plenū eēt eiꝰ p̄coniū. Igit pphete q̄dā ⁊ apoſto
li oēs abſētem chꝛiſtū p̄dicauerūt: hi q̄dē añ pñtiam
ſm carnē: illi vō poſt aſſumptionē. vñ ⁊ oñdat ꝙ ñ
voce ſolū: ſed ⁊ oculis eū oñdebat ſubdit: Et reſpici
ens ieſum ambulātē dixit: Ecce agnꝰ dei. THEO.
Reſpiciēs inquit: q̄ſi oculis innuēs grām ⁊ admira
tionē quā habebat ī chꝛiſto. AVG. Iohānes q̄dē
amicus ſponſi erat: nō q̄rebat gl'iaꝫ ſuā: ſed teſtimo
niū phibebat veritati. Nō eni voluit apud ſe rema/
nere diſcipulos ſuos vt nō ſequerent dn̄m: ſed ma/
gis oñdit quē ſeq̄rēt dicēs: Ecce agnꝰ dei. CHRY.
Nō longū facit ſmonē qm̄ vnū ſolum in ſtudio ha
bebat adducere eos ⁊ cōiungē chꝛiſto: ſciebat enim
quoniā de reliquo nō idigerēt eo teſtāte. Nō autē
ſingulariter diſcipulis loquit de his iohānes: ſꝫ eis
publice cū oībus: qꝛ ex cōi doctrina ſuſcipiētes ſeq̄/
lam chꝛiſti: firmi de reliquo pmāſerūt: nō ppē grāꝫ
chꝛiſti ſequētes: ſed ppter ſuū lucꝝ: ⁊ non facit ſmo
nem ſuū depꝛecatiuū: ſed admirat ſolū pñtem: ⁊ de
monſtrat eis p̄parationē pꝑter quā venit: ⁊ moduꝫ
p̄parationis. Agnꝰ eni vtrūq̄ʒ inſinuat: ⁊ dicit agnꝰ
cū articuli adiectione: excellētiā eiꝰ oñdēs. AVG.
Iſte eni ſingulariter dr̄ agnꝰ ſolus ſine macula ſine
peccato: nō cuiꝰ macule abſterſe ſunt: ſed cuiꝰ macu
la nulla fuerit. ſingulariter hic eſt agnꝰ dei: qꝛ ſingu
lariter huiꝰ agni ſanguine ſolo hōies redimi potue
rūt. hic eſt agnꝰ quē lupi timēt: qui leonē occiſus oc
cidit. BEDA: Ideo etiā agnū vocat: qꝛ dona ſui
velleris ſpōte largiturū: ex quo veſtē nobis nuptia/
lem facere poſſumꝰ. i. exempla viuēdi nobis relictu
rū puidit: quibꝰ in dilectione calefieri deberemus.
ALCVI. Myſtice aūt ſtat iohannes: ceſſat lux ⁊
venit ieſus. i. grā euāgelij: cui ipſa lex phibet teſtimo
niū. Ambulat ieſus diſcipl'os collecturꝰ. BEDA:
Ambulatio etiā ieſu diſpēſationem īcarnationis: q̄
ad nos venire ac nobis exēpla p̄bē dignatꝰ ē īſinuat

Et audierūt eū duo diſcipuli lo
quētē: ⁊ ſecuti ſūt ieſū. Cōuerſꝰ aūt
ieſꝰ ⁊ uidēs eos ſequētes ſe: dic̄ eis:
Quid q̄ritiſ? Qui dixerūt ei: Rabbi
qḋ dicit̄ interp̄tatū magiſter: ubi ha
bitas: Dicit eis: Uenite ⁊ uidete.
Uenerūt ⁊ uiderūt ubi maneret: ⁊
apō eū māſerūt die illo. Hoꝛa aūt
erat q̄ſi decima. Erat aūt andreas
fr̄ ſimonis petri: unꝰ ex duobꝰ q au
dierat a iohāne: ⁊ ſecuti fuerāt eū.

ALCVI. Johāne phibente teſtimoniū q: ieſus
eſſet agnus dei: diſcipuli qui pus erāt cum iohāne
magiſtri iperiū iplentes ſecuti ſunt ieſum. vñ dicit:
Et audierūt eū duo diſcipuli loquētem ⁊ ſecuti ſunt
ieſum. CHRY. Conſiddra autē q: qn̄ dixit: Poſt
me veniens añ me fcūs eſt: ⁊ quoniā nō ſum dign⁹
ſoluere corrigiā calciamenti ei⁹: nullū cepit. Sz qñ
de diſpēſatione locut⁹ ⁊ humili⁹ ſmonē duxit dicēs
Ecce agnus dei. tunc ſecuti ſunt eū diſcipuli. Multi
eni non ita adducūt cū aliqd excelſum de deo dica
tur: ſicut cū benignū ⁊ amicū hominē audiunt ⁊ ali
quid ad ſalutē hominū pertinēs. Cōſiderandū aūt
q iohānes dicit: Ecce agnus dei: ⁊ chriſtus nihil lo
quit. nā ⁊ ſponſus cū ſilentio adeſt: alij eū inducunt
⁊ ſponſam in manu ei⁹ ponunt: quā cū acceperit de
ea diſponit: ita chriſt⁹ venit copulatarus ſibi eccl'az
nihil ipſe dixit: ſed acceſſit ſolū amicus ei⁹ iohānes
dexterā ei ſponſe ipoſuit p ſmones ſuos: aīas homi
num in man⁹ ei ponēs: qḋ accipiens ita diſpoſuit vt
vltra ad iohānem nō redirent. Sed aliud hic obſer
uandū: ſicut eni in nuptijs: nō puella ad ſponſū va
dit: ſed ipſe ad eā feſtinat: ita hic contingit. Nō eniz
in celū aſcendit hominū natura: ſed ad eam fili⁹ dei
acceſſit: ⁊ ad domū duxit paternā. Et qdam alij diſci
puli iohānis erāt: q nō ſolū ſecuti non ſūt: ſed ⁊ zelo
tipe ad chriſtū diſpoſiti erāt. qui aūt meliores erant
ſimul audierūt: ⁊ ſecuti ſunt: nō quaſi magiſtꝝ prio
rem cōtēnentes: ſed ab eo pſuaſi, pmittente q bapti
zaret in ſpūſcō chriſtus: ⁊ inde diſcipuloꝝ ſtudiū cūz
verecūdia fieri. Neq; eni mox aſcendētes interroga
uerūt ieſuz de neceſſarijs ⁊ maximis rebus: neq; pu
blice ſed ſingulariter ei loqui ſtuduerūt. vñ ſequit:
Conuerſus aūt ieſus ⁊ vidēs eos ſequētes ſe: dicit eis
Qd queritis? Hinc erudimur: q: cū nos bñ velle ince
perimus: tūc deus dat nobis multas ſalutis occaſi
ones. Interrogat aūt nō vt diſcat: ſed vt p iterroga
tionē magis eos familiares faciat: ⁊ ampliorē fidu
ciam det: ⁊ oñdat eos auditione dignos. THEO.
Uide aūt q ſequētib⁹ ſe dñs conuertit faciē ⁊ reſpe
xit: q: niſi p bonā opationē ipm ſecut⁹ fueris: ad viſi
onē faciei eius nunq̄ ptinges: neq; ad domū ei⁹ po
teris puenire. ALCVI. Ergo illi diſcipuli tergum
ipſius ſequebant vt viderēt: ⁊ faciē dñi videre non
poterāt. ideo cōuertit ſe: ⁊ quodāmodo de ſua ma
ieſtate deſcēdit: vt poſſint faciē diſcipuli illius cōtē
plari. ORIG. Forte aūt non fruſtra poſt ſextū te
ſtimoniū deſinit iohānes eos conteſtari: ⁊ ieſus ſm
ſeptimū dicit: Quid queritis? CHRY. Sed illi non
ſolū ſequēdo: ſed iterrogādo amorē ſuū ad chriſtuz
manifeſtauerūt. vñ ſequit: Qui dixerunt: Rabbi qḋ
dicit interpretatū magiſter vbi habitas? Nōdū ab
eo aliquid diſcentes: magiſtrū enim vocant ad diſci
pulatū ſe ipellētes ⁊ cām oñdentes, ppter qd ſeque
bant. ORIGE. Congrua vō, puectis ex iohannis
teſtimonio, platio depromens chriſtū doctorem: ac
exprimēs deſiderare habitaculum filij dei ɔtueri.
ALCVI. Nolūt eni tranſitorie vti eius magiſterio
ſed inquirūt vbi maneat: vt ⁊ tunc in ſecreto verbis
illius imbui: ⁊ exinde ſepius poſſent eum viſitare: ⁊
pleni⁹ inſtrui. Myſtice aūt volūt ſibi oñdi: in qbus
chriſtus habitet: vt eoꝝ exemplo ſe tales habeant in
quib⁹ velit habitare: vel q ieſum ambulātem vidēt
⁊ ſtatim vbi maneat querūt nos monet: vt cū incar
natione eius ad mentē reducim⁹: ſolicito corde eūz
rogem⁹: vt māſionē eterni tabernaculi nobis oñdat
vñ q: videt bñ petentes: libere eis ſua reſerat archa
na. vñ ſequit: Dicit eis venite ⁊ videte. q. d. habitacu
lum meū explicari nō pōt ſmone: ſed opere demon
ſtrat: venite ḡ credēdo ⁊ operādo: ⁊ videte itelligen
do. ORIGE. Uel p hoc q dicit Uenite. ad actio
nem inuitat: per hoc aūt q dicit Uidete. ad contem
plationē. CHRY. Chriſtus aūt nō dicit eis ſigna
dom⁹ neq; loci: ſed attrahit eos ad ſequendū. Nō
dixit: Nō ē tps nūc: audietis cras: ſiqd vultis diſcē:
ſed vt ad amicos ⁊ familiares loquit: qualiter alibi
ait: Fili⁹ hominis non habet vbi caput reclinet. hic
aūt dicit: Uenite ⁊ videte vbi habito. Sed p hoc q
dixit: Nō habet vbi caput ſuum reclinet: demōſtra
uit q habitaculū, ppriū nō habebat: nō q in domo
nō maneret. Sequit enī: Uenerūt ⁊ viderūt vbi ma
neret: ⁊ māſerūt ibi die illo. Cui⁹ aūt gr̄a manſerūt:
nō adiungit euāgeliſta: q: manifeſtū erat q ppi do
ctrinā. AVGV. Quā beatū autem diē duxerūt: q̄s
beatā noctē? Edificem⁹ ḡ ⁊ noſmetipſi in corde nr̄o
⁊ faciam⁹ domum: quo veniat ille ⁊ doceat nos.
THEO. Nō fruſtra autē ⁊ tps notauit euāgeliſta
cū ſubdit: Hora autē erat quaſi decima. vt tā docto
res q̄s diſcipulos erudiret q doctrina, ppter tps nō
eſt ptermittēda. CHRY. Multuz eni ſtudium de
mōſtrabāt ad audiendū: in eo q: neq; ab hora auer
ſi ſunt cū ſol eſſet ad occaſum: ⁊ multis qdem carni
ſeruientibus tps qḋ eſt poſt eſcas: nō eſt aptum ad
quippiā neceſſarioꝝ: eo q corp⁹ eſcis grauat. Johā
nes vero cui⁹ iſti erāt diſcipuli: nō erat talis: ſed cūz
multo maiori ſobrietate veſpere degens q̄s nos ma
ne. AVGV. Numerus etiā iſte legē ſignificat: qa
in decē pceptis data eſt lex. Uenerat aūt tps vt iple
ret lex p dilectionē que a iudeis ipleri nō poterat p
timorē. vñ ⁊ decima hora dñs audiuit Rabbi. Ma
giſter eni legis nō eſt niſi dator legis. Sequit: Erat
aūt andreas frater ſimonis petri: vn⁹ ex duob⁹ q au
dierant a iohāne ⁊ ſecuti fuerāt eū. CHRY. Cui⁹
autē gr̄a alteri⁹ nomē non ponit? qdā dicūt, pptera
q: hic qui ſcribit eſt q ſecut⁹ eſt eū. Quidaz vō dicūt
q ille alius nō inſignis erat. q igit vtilitas ſi didice
rim⁹ nomē illi⁹? neq; eni ſeptuaginta duoꝝ diſcipu
lorum nomina euangeliſta poſuit. ALCVI. Uel
duo diſcipli q ſecuti ſūt ieſū: ſūt andreas ⁊ philipp⁹.

Inuenit hic pmuz fratrē ſuum
ſimonē: ⁊ dicit ei. Inuenim⁹ meſſiā
qḋ eſt iterptatū chriſt⁹. Et adduxit
eū ad ieſuz. Intuitus aūt eū ieſus
dixit: Tu es ſimō fili⁹ iohāna: tu uo
caberis cephas: qḋ iterptat petr⁹.

CHRY. Andreas qui a ieſu didicit: non detinuit
apud ſeipm: ſed feſtinat ⁊ currit cito ad fratrē: tradi
turus ei bona que ſuſcepit. vñ dicit. Inuenit hic pri
mum fratrem ſuū ſimonē: ⁊ dixit ei: Inuenim⁹ meſ
ſiam qḋ eſt iterpretatū chriſtus. BEDA: Hoc eſt
eni vere dominū iuenire: vera illi⁹ dilectiōe feruere:
fraterne quoq; ſalutis curam gerere. CHRY. Et

q̃dem non dixerat euangeliſta que chriſtus fuerat
ſequētib⁹ ſe locut⁹: ſed ex his que hic dicūť licet ad
diſcere. Quecūq3 eñi andreas didicit: in breui oſten
dit magiſtri virtutē: qui pſuaſerat eis: ⁊ eoꝝ deſide-
rium qd̄ pus habuerāt replẽtat. hoc eñi v̄bum īueni
mus eſt patientis preſſurā ꝑpter abſentiā ⁊ exultan
tis poſtq̃3 apparuit qd̄ expectabať. ¶ AVG. Meſſi
as aūt hebraice: grece chriſtus: latine vnct⁹ dicitur.
Chriſma eñi vnctio eſt: ille autē ſingulariter vnct⁹
eſt. vñ oēs chriſtiani vnguntť: ſm̄ q̄ in pſalmo diciť
Vnxit te deus de⁹ tu⁹ oleo exultationis p̄ participi
bus tuis. Participes eñi eius ſunt oēs ſancti: ſ3 ille
ē ſingulariter ſanct⁹ ⁊ ſingulariter vnct⁹. ¶ CHRY.
Et ideo nō dixit meſſiam ſimpliciter ſed cū adiectio
ne articuli. Conſidera vero ex ipſo p̄ncipio obedien
tem petri mentē: ꝯfeſtim eñi cucurrit nihil tardans.
vñ ſequiť: Et adduxit eū ad ieſum. Sed null⁹ facili
tatem ei imponat: ſi nō p̄us multa ꝑquirens ita ſer-
monē ſuſcepit. Conueniens eñi eſt ⁊ fratrē diligēti⁹
ei dixiſſe hoc: ⁊ per lōga verba: ſed euāgeliſte vbiq3
multa intermittūt: breuiloqui curam hn̄tes. Aliter
autē neq3 dictū eſt: qm̄ credidit ſimpliciter: ſed quo
niam duxit eū ad ieſum: illū ei de quo dixerat tradi
turus vt oīa ab illo diſcat. Ipe aūt dn̄s incipit reue
lare ea que deitatis ſunt: ⁊ paulatim ea aperire p̄di-
cationib⁹. Nō enim minus q̃3 ſigna ꝓphetie addu-
cunt. hoc eñi eſt maxime opus dei: quod neq3 imita
ri demones pñt. Nam in miraculis q̃dem ⁊ phanta
ſia fit vtiq3. Futura aūt p̄dicere cum certitudine: illi
us ſolius incorruptibilis eſt nature. vñ ſequiť: Intu
itus autē eū ieſus dixit: Tu es ſimon filius iohanna
Tu vocaberis cephas: qd̄ īterptať petr⁹. ¶ BEDA:
Intuit⁹ autē eſt eū non exterioribus oculis ſolū3: ſ3
⁊ eterno diuinitatis intuitu. vidit cordis ei⁹ ſimplici
tatem: animi ſublimitatem: cui⁹ merito cuncte eēt3 p̄
ferendus eccleſie. Neq3 autē in petri vocabulo: q̃ſi
hebreo vel ſyro aliā3 īterpretationē querere oporz3
quia idē eſt grece ⁊ latine petr⁹: qd̄ ſyriace cephas
⁊ in vtraq3 lingua nomē a petra deriuať. Vocatur
aūt petrus ob firmitatem fidei: qua illi petre adhe-
ſit: de qua apoſtolus ait: Petra autē erat chriſtus: q̃
ſperātes in ſe ab hoſtis inſidijs reddit tutos ⁊ ſpiri-
tualium chariſmatum fluēta miniſtrat. ¶ AVGV.
Non eſt autē magnū q2 dn̄s dixit cui⁹ fili⁹ eſſet iſte
omnia enim noīa ſanctoꝝ ſuoꝝ ſciebat quos añ con
ſtitutionē mundi p̄deſtinauit. Illud aūt magnum:
q2 mutauit ei nomen ⁊ fecit de ſimone petrum. Pe
trus aūt a petra: petra vero eccleſia: ergo in petri no
mine figurata eſt eccleſia. Et q̃s ſecurus eſt: niſi qui
edificat ſupra petrā: Intentum autē te fecit dn̄s. nā
ſi antea petrus vocareť: non ita videres myſteriū pe
tre: ⁊ putares caſu eū ſic vocari: non ꝓuidentia dei.
Ideo eū voluit aliud prius vocari: vt ex ipſa cōmu-
tatione nominis: ſacramēti viuacitatis cōmendareť.
¶ CHRY. Ideo etiā nomē mutauit vt oñdat: q2 ipe
eſt qui vet⁹ teſtamētū dedit: ⁊ noīa tranſmutauit: q̃
abram abraam vocauit: ⁊ ſarai ſaram: ⁊ iacob iſrae-
lem. Igiť multis quidem ⁊ a natiuitate noīa impo-
ſuit vt iſaac ⁊ ſampſon: alijs autē poſt eam que a ꝓ
genitorib⁹ eſt nūcupationē: vt petro ⁊ filijs zebedei.
nā q̄buſquidē a p̄ma etate debebat virtus clareſcē:
ex tunc noīa ſuſceperūt: quib⁹ autē poſtea debebat
augeri: poſtea nuncupatio poſita ē. ¶ AVG. de cō.
euā. Nō autē3 parua repugnātia poteſt putari ſi iu
xta iordanem anteq̃3 ieſus iſſet in galileam: ad teſti
monium iohānis baptiſte ſecuti ſunt eum duo. quo
rum vn⁹ erat andreas qui fratrem ſuum ſimonē ad
duxit ad ieſum: qñ ⁊ nomen vt petrus noīareť acce
pit: cū ab alijs euāgeliſtis dicať: q̄ eos in galilea pi-
ſcantes inuenerit: atq3 ad diſcipulatū vocauerit: niſi
q2 intelligendū eſt: nō ſic eos vidiſſe dn̄m iuxta ior-
danem: vt ei iam inſeparabiliter inhererent: ſed tm̄
cognouiſſe quis eēt: eūq3 miratos ad ꝓpa remeaſſe.
Nō autē quis arbitreť q̄ tunc petrus nomen acce
pit: vbi ait dn̄s: Tu es petrus ⁊ ſup hanc petrā edifi
cabo eccleſiam meā: ſed vbi cōmemorať ei dictū eē:
Tu vocaberi cephas: qd̄ īterptať petr⁹. ¶ ALCVI.
Vel aliter: Nondū imponit ei nomē: ſed preſignat
quod poſtea fuit ei īpoſitum: quando dixit ei ieſus:
Tu es petrus ⁊ ſup hanc petram edificabo eccl̄am
meam. Mutaturus aūt nomē chriſtus: voluit oſtē
dere etiā nomē illud: qd̄ a parentib⁹ datum erat: nō
carere virtutis ſignificatione. ſimon enim odediens
īterpretať: Iohanna grã: Iona colūba. q. d. Tu es
obediens: filius grẽ: vel filius colūbe. i. ſpūſſancti: q2
humilitatē de ſpūſancto accepiſti: vt vocāte andrea
videre me deſiderares. Non enim dedignat⁹ eſt ma
ior minorem ſequi: quia non eſt ordo etatis vbi eſt
meritum fidei.

¶ In craſtinū uoluit exire i gallileā ⁊ inuenit philippū. Et dicit ei ieſuſ: Sequere me. Erat aūt philipp⁹ a bethſaida ciuitate andree ⁊ petri. Inuenit philippus nathanael ⁊ di cit ei: Quē ſcripſit moyſes in lege ⁊ ꝓphete: inuenim⁹ ieſū filiū ioſeph a nazaret. Et dixit ei nathanael: A nazareth pōt aliqd boni eē. Dicit ei philippus: Veni ⁊ uide.

¶ CHRY. Poſtq̃3 accepit chriſtus diſcipulos: venit
de reliquo ad alios conuertendum. ſ. philippū ⁊ na
thanaelem. vñ diciť: In craſtinū aūt voluit exire in
galileā. ¶ ALCVI. A iudea. ſ. vbi erat iohānes ba-
ptizans: deferens honorē baptiſte: ne videať magi-
ſtrum eius minuere: dū adhuc ſtatū habet. Vocatu
rus etiā diſcipulum ad ſequēdum voluit exire in ga
lileam. i. in tranſmigrationē factam vel reuelationē
vt ſicut ipſe ꝓficiebat ſapiā ⁊ etate ⁊ grã apud deu3
⁊ homines: ⁊ ſicut paſſus eſt ⁊ reſurrexit: ⁊ ita intra
uit in gloriā ſuam: ſic etiam ſuos ſequaces oñderet
⁊ exire ⁊ ꝓficere in virtutibus: ⁊ ꝑ paſſiones ad gau
dia tranſmigrare debere. vñ ſequiť: Et iuenit philip
pum: ⁊ dicit ei ieſus: ſequere me. Sequiť qui imitať
humilitatem ⁊ paſſionē ei⁹: vt ſit ſocius reſurrectio
nis ⁊ aſcenſionis. ¶ CHRY. Et vide anteq̃3 aliquis
ei adhereret: nullū vocauit. nam ſiquidē nullo iam
ſpōte adueniēte attraxiſſet: fortaſſis reſiluiſſent: nūc
aūt a ſeipſis eligētes ſequi dn̄m: firmi de reliquo ꝑ
manſerūt. Philippū aūt vocat magis notū ei exiſten

tem: qꝛ in galilea nutritus erat. Sed vñ philippꝰ ſecutus eſt chriſtū: nā andreas quidē audiēs a iohanne baptiſta: petrus autē ab andrea: hic autē a nullo aliquid diſcens: ſoluꝫ dicente chriſto ad eū: Sequere me: cōfeſtim ꝑſuaſus eſt. Conueniēs eſt aūt philippum a iohāne audientē ſequi chriſtū: vel etiā voceꝫ chriſti hoc operatā eſſe. THEO. Nō enī ſimpliciť oībus vox chriſti dicebať: ſed fidelium interiora ad eius inflāmabat amorē: deinde qꝛ in corde philippi de chriſto cogitatio inerat: ⁊ in libris moyſi aſſidua lectio vt expectaret chriſtū: ſtatim cū vidit credidit. Forte autē ab andrea ⁊ petro de chriſto aliq̄d didič qꝛ ex eadē patria erāt: qđ euāgeliſta videť innuere ꝑ hoc ꝙ ſubdit: Erat aūt philippus a bethſaida ciuitate andree ⁊ petri. CHRY. Chriſtus etiā hinc ſuā virtutē oñdit: ꝙ a terra nullū ferente fructū. nā a galilea ꝓpheta nō ſurgit: inclytos diſcipulorū elegit. ALCVI. Bethſaida etiā domꝰ venatorꝫ iterpretať quo noīe ciuitatis curauit euāgeliſta oſtendē: q̄les tunc iā animo erant philippus petrus ⁊ andreas: ⁊ quales officio erant futuri. i. capiēdis ad vitā aīabꝰ intenti. CHRY. Nō ſolum aūt philippꝰ a chriſto perſuaſus eſt: ſed ꝓco alijs fit. vñ ſequitur: Inuenit philippus nathanael ⁊ dicit ei. Quē ſcripſit moyſes in lege ⁊ ꝓphete: īuenimus ieſum filiū ioſeph a nazareth. Vide qualiter ſolicitā mentē habebat: ⁊ continue meditabať: que ſunt moyſi ⁊ expectabat aduentum chriſti: ⁊ quidē ꝙ chriſtus debebat venire nouerat ꝑus: qm̄ autē hic chriſtus erat ignorabat. Dič autē: Quē ſcripſit moyſes ⁊ ꝓphete: credibilē faci ēs ſuā ꝑdicationē: ⁊ ex hinc ꝑſuadens auditorē: ꝙ circa legē ⁊ ꝓphetas ſolicitus erat: ⁊ oīa ꝑſcrutans cū veritate: vt ⁊ chriſts teſtatꝰ eſt. Si vero dicit Filiuꝫ ioſeph. ne turberis: eius enī filius eſtimabať eſſe. AVG. Cui. ſ. deſponſata erat mater eius: nam ꝙ ea intacta conceptꝰ ⁊ natus ſit: bñ nouerūt ex euāgelio oēs xp̄iani: addit aūt ⁊ locū: A nazareth. THEO. Nō qꝛ in ea natꝰ erat: ſed nutritus. Generatio enim eius multis erat incognita: ſed ꝙ in nazareth eēt nutritus cognitū erat: Et dixit ei nathanael: a nazareth pōt aliq̄d boni eſſe. AVG. Ambas ꝓnunciatiōes pōt ꝯñs vox philippi ſequi: ſiue ſic ꝓnuncies tanq̄ ꝯfirmans: A nazareth pōt aliq̄d boni eē: ⁊ ille dicat Veni ⁊ vide. ſiue ſicut dubitans ⁊ totū interrogans A nazareth pōt aliq̄d boni eſſe: Veni ⁊ vide. Cuꝫ ḡ ſiue illo mō ſiue iſto ꝓnunciet: nō repugnent verba ſeq̄ntia: nr̄m eſt querere quid potius itelligamꝰ in his v̄bis: Nathanael enī doctiſſimus legis: cum audiſſet philippū dicentē: Inuenimus ieſum audito a nazareth erectus eſt in ſpem: ⁊ dixit: A nazareth poteſt aliquid boni eē. Scrutatus enī erat ſcripturas: ⁊ ſciebat ꝙ nō facile alij ſcribe ⁊ phariſei nouerant qꝛ inde erat expectandus ſaluator. ALCVI. Qui ſingulariter ſcūs eſt: innocens: īpollutus: de quo ꝓpheta: Exiet virga de radice ieſſe ⁊ nazareus. i. flos de radice eius aſcendet. vel pōt hic v̄ſiculus ſub dubitatione īterrogatiue ꝓferri. CHRY. Audiuerat enim nathanael a ſcirpturis ꝙ a bethleem oportet chriſtum venire: ſꝫ illud: Et tu bethleem terra iuda ex te exiet dux q̄ reget ppl'm meū iſrael. Cum igitur audiuit A nazareth. dubitauit: nō inueniēs ꝯuenire enunciationē philippi: cū ꝓphetica ꝑdicatione. Nazareum aūt vocāt ꝓphete ab educatione ⁊ ꝯuerſatōne: cōſidera v̄o eius inq̄rendo prudentiā ⁊ māſuetudinem. nō enī dixit: Decipis me philippe: ſed interrogat dicens: A nazareth pōt aliq̄d boni eē. Valde āt ⁊ philippus prudēs erat: Nō enī iterrogatꝰ frangiť ſed imorať: virū volens ducere ad chriſtuꝫ. vñ ſeqť: Dicit ei philippꝰ: veni ⁊ vide. Trahit q̄deꝫ eū ad chriſtum: ſciens de reliquo eū non ꝯdicturū ſi v̄ba ⁊ doctrinam illius guſtauerit.

¶ Vidit ieſus nathanael uenienteꝫ ad ſe: ⁊ dič de eo: Ecce uere iſraelita: ī quo dolus nō ē. Dicit ei nathanael. Unde me noſti: Rñdit ieſus: ⁊ dixit ei. Priuſq̄ꝫ te philippꝰ uocaret cū eēs ſb ficu uidi te. Rñdit ei nathanahel ⁊ ait: Rabbi tu es filꝰ dei: tu es rex iſrl'. Rñdit ieſus ⁊ dixit ei: Quia dixi tibi uidi te ſb ficu crediſ: maius his uideb. Et dicit ei: Amē amē dico uob: uidebitiſ celū aptuꝫ: ⁊ angelos dei aſcēdentes ⁊ deſcēdētes ſupra filiū hominis.

CHRY. Nathanael nō ſuſcipiendo ex nazareth chriſtū eſſe eā que illi erat circa ſcripturas diligētiā oñdit. In nō reſpuēdo v̄o eū q̄ annunciauerat multū deſideriū quod habebat circa chriſti ꝑn̄tiā monſtrauit. Sciebat enī ꝙ poterat philippꝰ circa locum falli. vnde ſequiť: Vidit ieſus nathanael venientem ad ſe: ⁊ dicit de eo: Ecce vere iſraelita in quo dolus nō eſt. Nequaq̄ enī eū accuſare oportebat: lꝫ verba non credētis ꝓtulerit: magis inueſtigans ꝓphetias q̄ philippꝰ: Dicit autē vere iſraelita: in quo dolꝰ nō eſt. qꝛ nihil ad ḡram vel odiū loquebať. AVG. Vel aliter: Quid eſt in quo dolꝰ nō eſt: forte nō habebat peccatū: forte illi medicꝰ nō erat neceſſarius: abſit: Nemo ſic natꝰ eſt vt medico illo non egeret. Dolus enī eſt cū aliud agiť: ⁊ aliud fingiť: quō ḡ in illo dolus nō erat: ſi peccator eſt: fateť ſe peccatorē Si enī peccator eſt: ⁊ iuſtū ſe dicit: dolꝰ eſt in ore ipſius: ergo in nathanaele ꝯfeſſionem peccati laudauit nō iudicauit non eſſe peccatorē. THEO. Sed nathanael laudatꝰ non acq̄euit: ſed expectauit adhuc volens aliq̄d manifeſtiꝰ diſcere ⁊ interrogat. Sequitur enim: Dicit ei nathanael: vñ me noſti. CHRY. Ipſe quidē igiť vt homo iueſtigat. ieſus aūt vt deꝰ rñdebat. Sequiť enī: Rñdit ieſus ⁊ dixit ei: Priuſq̄ te philippꝰ vocaret cū eſſes ſub ficu vidi te. Non vt hō eū intuens: ſed vt deꝰ deſuꝑ cognoſcens: Vidi inquit te. i. morꝫ tuorꝫ manſuetudinē. dicit autē: Cum eſſes ſub ficu. qm̄ nullꝰ ibi erat: ſed ſolꝰ philippus ⁊ nathanael ſingulariter loquebať: ⁊ ꝓpter hoc dañ eſt ꝙ videns eū a longe dixit: Ecce vere iſraelita. vt ſcires qm̄ anteq̄ appropinquaret philippꝰ: hec loquebať chriſtus: ⁊ inſuſpicabile fiat chriſti teſtimonium. Noluit aūt chriſtꝰ dicere: Nō ſuꝫ ex nazareth vt annunciauit tibi philippꝰ: ſed ex bethleem vt nō

faceret alterabilẽ ſermonẽ: neqꝫ etiã ꝑ hoc dediſſet
argumentũ ſufficiens qḋ ipſe eẽt chriſt⁹: ſed oñdit
ſe chriſtũ ꝑ hoc q᷒ pñs erat loquẽtib⁹ illis. ¶ AVG.
Querẽdũ ẽ enĩ an aliqd ſignificet arbor fici. Inueni
m⁹ arborẽ fici maledictã: qꝛ ſola folia habuit: ⁊ fru
ctũ caruit. In origine humani generis adã ⁊ eua cũ
peccauiſſent: de folijs fic⁹ ſubcinctoria ſibi fecerunt.
Folia ergo ficulnee itelligũť peccata. Erat autem
nathanael ſub arbore fici: tanqꝫ ſub vmbra mortis:
ac ſi dñs ei dicat: O iſrael ſine dolo qſquis es: O po
pule iudeus ex fide: anteqꝫ te ꝑ apoſtolos meos vo
carẽ: ⁊ cũ eſſes ſub vmbra mortis ⁊ tu me non vide
res ego te vidi. ¶ GREGO. xviij. moral. Uel cum
eſſes ſub ficu vidi te. i. poſitũ te ſub vmbra legis ele
gi. ¶ AVG. de vbis dñi: Recordat⁹ ẽ aũt nathanael
ſe fuiſſe ſub ficu: vbi nõ erat chriſt⁹ pñtia corporali:
ſed ſcientia ſpiritali: ⁊ qꝛ ſciebat ſe ſolũ fuiſſe ſub fi
cu agnouit in illo diuinitatẽ. ¶ CHRY. Sic ergo ab
hac pdicatione ⁊ ab eo q᷒ mentẽ ſcrutat⁹ ẽ ei⁹: ⁊ qa
cũ aduerſus eũ dicẽ videreť nõ culpauit: ſꝫ laudauit
cognouit qm̃ vere ẽ chriſt⁹. vñ ſequiť: Rñdit ei na
thanael ⁊ ait: Rabbi: Tu es fili⁹ dei: tu es rex iſrael:
q.d. Tu es qui expectaberis: tu es q̄ qrebaris: qꝛ.n.
argumẽtũ inaltercabile ſuſcepit: venit ad ꝯfeſſionez
⁊ in mora priori diligẽtiã oñdens: ⁊ in poſteriori con
feſſione deuotionẽ. Multi autẽ legẽtiũ ſmonẽ hũc
mirant. Petrus.n. q̄ poſt miracula ⁊ doctrinã con
feſſus ẽ qm̃ filius eſt dei beatificať: vt a prẽ reuela
tionẽ eã ſuſcipiẽs. Nathanael aũt añ ſigna ⁊ doctri
nã hoc dicẽs: nihil tale audiuit. Eſt igiť hui⁹ cã qm̃
vba qdem eadẽ locut⁹ ẽ petrus ⁊ nathanael: nõ aũt
eadẽ mẽte: ſed petr⁹ quidẽ ꝯfeſſus ẽ filiũ dei vt deũ
verũ: hic aũt vt hominẽ nudũ dicens ei: Tu es filius
dei. indu xit: Tu es rex iſrael. Dei autẽ fili⁹ nõ iſraeli
tis eſt rex ſolum: ſed ⁊ orbis terraꝝ vniuerſi. Hoc ẽt
manifeſtum eſt ex his q̄ ꝯſequunť. nam petro nihil
poſtea addidit chriſt⁹: ſed qſi pfecta eius exiſtente fi
de: eccleſiã ſe dixit in ꝯfeſſione illi⁹ fabricaturũ eſſe.
nathanael ãt qſi multa pte ⁊ maiori ꝯfeſſionis defi
ciente ad maiora educiť. nã ſequiť: Et dixit ei: qꝛ di
xi tibi: vidi te ſub ficu credis: mai⁹ his videbis. q.d.
Magnũ tibi viſum eſt hoc eẽ qḋ dixi: ⁊ ꝑpterea me
regẽ iſraelis ꝯfeſſus ẽ: qd igiť dices cũ mai⁹ videbis
⁊ qd ſit iſtud mai⁹ oñdit ſubdens: ⁊ dicit eis: Amen
amẽ dico vobis: videbitis celũ apertũ ⁊ ãgelos dei
aſcẽdentes ⁊ deſcendẽtes ſup filiũ hominis. Uide
qliter paulatim eũ a terra abducit: ⁊ facit q᷒ non vl
tra eſtimet chriſtũ eẽ hoiem ſolũ. cui.n. angeli mini
ſtrant: qliter hic hõ pur⁹ eẽt: ꝑ hoc igiť ſuadet ange
lorũ ſe eẽ dñatorẽ: ſicut.n. in ꝑpum regis filiũ deſcen
derũt ⁊ aſcẽderũt in eũ miniſtri regales: hoc qdẽ in
tpe crucis: hoc vo in tpe reſurrectiõis ⁊ aſcenſionis:
ſꝫ ⁊ añ hoc qñ acceſſerũt ⁊ miniſtrabãt ei: ⁊ qñ euan
gelizabãt eius natiuitatẽ. Futuꝝ vo a pterito ꝓba
uit: q̄.n. in pteritis virtutũ ei⁹ agnouerat: ⁊ de futuri
audiens facili⁹ ſuſcepit. ¶ AVGV. de v. dñi: Recola
mus aũt veterẽ hiſtoriã qñ iacob in ſõnis vidit ſca
lam a terra ptingentẽ vſqꝫ in celũ: ⁊ dñs incũbebat
ſup eã: ⁊ angeli aſcendebãt ⁊ deſcẽdebant ꝑ eã. De
niqꝫ ipſe iacob qꝛ intellexit qd viderit: poſuit lapidẽ
⁊ fudit oleũ. dũ vnxit lapidẽ iacob: nũquid idolum
fecit: ſignificauit: non adorauit. agnoſcitis chriſma:
agnoſcite ⁊ chriſtũ. Ipſe eſt lapis quẽ reprobauerũt
edificantes. ſi ergo iacob vidit ſcalam q̄ eſt iſrael ap
pellatus: ⁊ nathanael iſte vere iſraelita erat: cõueni
enter ſomniũ iacob dñs dixit ei. q.d. cui⁹ noĩe te ap
pellaui ipſi⁹ ſomniũ in te apparuit: Uidebis enĩ ce
lum apertũ: ⁊ angelos dei aſcẽdentes ⁊ deſcẽdẽtes
ſup filiũ hominis. ſi aũt ad illũ deſcendũt ⁊ ad illuz
aſcendũt: ⁊ ſurſum eſt: ⁊ hic eſt ſurſũ in ſe: deorſum
in ſuis. ¶ AVGV. ſup io. Sunt aũt angeli dei boni
pdicatores pdicantes chriſtũ: hoc eſt ſup filiũ hõis
aſcendũt ⁊ deſcendunt: ſicut paulus qui aſcenderat
vſqꝫ ad tertiũ celũ: deſcẽdit vſqꝫ ad lac potũ paruul'
dandũ. dixit autẽ: Maius his videbis. qꝛ plus ẽ q᷒
nos dñs vocatos iuſtificauit: qꝫ q᷒ vidit iacẽtes ſub
vmbra mortis. Quid.n. nobis ꝓderat ſi ibi manſiſſe
mus: vbi nos vidit: Queriť autez qre nathanael cui
tm̃ teſtimoniũ phibuit fili⁹ dei: inter. xij. apoſtolos
nõ ĩueniť. Intelligere aũt debemus ipm eruditũ fu
iſſe ⁊ peritũ legis: ꝑpterea noluit illũ dñs ĩter diſci
pulos ponere: qꝛ ideotas elegit vñ ꝯfunderet mun
dum. Uolens enĩ ſupborũ frangere ceruices: non q̄
ſiuit ꝑ oratorẽ piſcatorẽ: ſed de piſcatore lucrat⁹ eſt
ĩperatorẽ. Magn⁹ cyprian⁹ orator: ſed pꝰus petrus
piſcator ꝑ quem poſtea crederet non tm̃ orator: ſed
etiam imperator.

CAPI.II.

ET die ẽtia nuptie facte ſunt
in chana galilee: ⁊ erat maẽ
ieſu ibi. Uocatus ẽ aũt ieſ⁹
⁊ diſcipuli eius ad nuptias. Et defi
ciente uino: dicit mater ieſu ad euz:
Uinũ ñ habẽt. Et diẽ ei ieſ⁹: Quid
mihi ⁊ tibi eſt mulier? Nõdum ue
nit hora mea.

¶ CHRY. Qm̃ in galilea not⁹ erat dñs: vocãt eum
ad nuptias. vñ ſequiť: Et die tertia nuptie facte ſunt
in chana galilee. ¶ ALCVI. Galilea eſt ꝓuintia ĩ q̄
eſt chana vicul⁹. ¶ CHRY. Uocant aũt ad nuptias
dñm: nõ tanqꝫ magnificũ aliquẽ: ſed ſimpliciť tãqꝫ
notũ: ⁊ vnũ multoꝝ. vñ hoc euãgeliſta declarãs ait:
Et erat mater ieſu ibi. ſicut enĩ mrem vocauerãt: ita
⁊ filiũ. vñ ſequiť: Uocat⁹ eſt aũt ieſus ⁊ diſcipuli ei⁹
ad nuptias: ⁊ accedit: Neqꝫ enĩ ad dignitatẽ reſpici
ebat ſuã: ſed ad bñficiũ nrm. Qui enĩ nõ dedignat⁹
eſt formã ſerui accipere: neqꝫ dedignat⁹ ẽ ad nupti
as venire ſuoꝝ. ¶ AVGV. de v. dñi: Erubeſcat igiť
hõ eſſe ſuperb⁹: quoniã fact⁹ eſt humilis de⁹. Ecce
inter cetera fili⁹ virginis venit ad nuptias q̄ cũ apõ
patrẽ eẽt: inſtituit nuptias. ¶ BEDA: Qḋ etiam ad
nuptias venire dignat⁹ eſt: iuxta lrãm fidẽ recte cre
dentiũ cõfirmat. Porro tatiani ⁊ martionis ceteroꝝ
rumqꝫ qui nuptijs detrahũt: pfidia qꝫ ſit dãnabilis
inſinuat. Si enĩ thoro ĩmaculato ⁊ nuptijs debita
caſtitate celebratis culpa ineſſet: neqꝫqꝫ dñs ad has
venire voluiſſet. Nũc autẽ qꝛ bona eſt caſtitas con
iugalis: melior cõtinentia vidualis: optima pfectio
virginalis. Ad ꝓbandã omniũ electionẽ graduũ: di
ſcernendũ tm̃ meritũ ſinguloꝝ ex intemerato marie
virginis vtero naſci dignat⁹ ẽ a ꝓphetico ore vidue

moꝛ natꝰ bñdicit̃:a nuptiarũ celebꝛatoꝛibꝰ iã iuue-
nis īuitatꝰ hos pñtia ſue virtutis honoꝛat. AVG.
Quid aũt mirꝝ ſi in illã domũ ad nuptias venit: q̄ in
hunc mundũ ad nuptias venit? Habet enī hic ſpon
ſam quã redemit ſanguine ſuo: ⁊ cui pignꝰ dedit ſpi
ritum ſanctũ: quam ſibi cōiunxerat in vtero virginis
Verbũ enim eſt ſponſus: ⁊ ſponſa caro humana: ⁊
vtrũq̧ vnꝰ filiꝰ dei: ⁊ idē filiꝰ hominis. Jlle vterus
virginis marie thalamꝰ eiꝰ eſt: vñ ꝓceſſit tanq̧ ſpon
ſus de thalamo ſuo. BEDA: Nec vacat a myſte-
rio ꝙ die tertia nuptie facte referunt̃: ꝑmũ q̄dē ſecu
li tp̄s añ legē patriarchaꝝ exemplo. ſecundũ ſub le-
ge ꝓphetaꝝ ſcripſit. tertium ſub gr̃a ꝓconijs euãgeli
ſtarũ q̄ſi tertie diei luce mundo refulſit. in quo dñs
in carne natꝰ aparuit: ſed ⁊ hoc q̄ð in chana galilee
.i. in zelo tranſmigrationis eedē nuptie facte ꝓhiben
tur. Typice denũciat eos maxie gr̃a chꝛiſti dignos
exiſtere: q̄ zelo feruere pie deuotionis ac ð vitijs ad
virtutes: de terrenis ad eterna noꝛunt trãſmigrare:
diſcũbente autē ad nuptias dño: vinũ defecit vt vi-
no meliore p ip̄m facto manifeſtaret̃ gloꝛia latēris
in hoīe dei. vñ ſequit̃: Et deficiente vino: dicit mat̃
ieſu ad eum: Vinuꝫ nō habent. CHRY. Dignum
autē eſt querere vñ venit in mentē matri: magnum
quid imaginari de filio: neq̧. n. añ miraculũ fecerat
Sequit̃ enī: Hoc fecit initiũ ſignoꝝ ieſus: ſed reuela
ri incipiebat ⁊ a iohãne ⁊ ab his que ad diſcipulos
dixerat: ſed añ hec oīa ipſa cōceptio ⁊ ea q̄ poſt na-
tiuitatē facta ſunt: maximã ei de puero īpoſuerunt
eſtimationē. vñ lucas dicit: Maria cōſeruabat oīa
v̄ba hec conferens in coꝛde ſuo. Cuiꝰ igit̃ gr̃a nō añ
miraculum eũ incitauit: nã antea vt vnus multoꝝ
ita cōſeruabat̃. vñ nō pꝛeſumebat ei mater tale q̄d
dicere: qꝛ vero audiuit ꝙ iohãnes ei teſtificatꝰ eſt: ⁊
ꝙ diſcipulos iã haberet de reliquo cōfident̃ rogat.
ALCVI. Significat etiã in hoc loco ſynagogam
que chꝛiſtũ ꝓuocat ad faciendũ miraculũ: familiare
enī eſt iudeis: miracula inquirere. Sequit̃: Et dicit
ei ieſus: quid mihi ⁊ tibi mulier? AVG. Quidam
derogantes euãgelio ⁊ dicentes ꝙ ieſus nō fuit na
tus de maria virgine hinc argumentum ſumere co
nantur erroꝛis ſui: vt dicant quomodo erat mater
eiꝰ cui dixit: Quid mihi ⁊ tibi mulier? Sed, quis hoc
narrauit: vt credamꝰ quia hoc dominꝰ dixit? Nem
pe iohãnes euangeliſta. At ip̄e dixit: Et erat ibi mr̃
ieſu: quare hoc: niſi quia vtrũq̧ veꝝ eſt? Sed nun-
quid ideo venit ad nuptias: vt doceret matres con-
temni? CHRY. Sed ꝙ valde venerabat̃ matrem
Audi lucã enarrantem: qualiter ſubditꝰ parentibꝰ
erat. Nam vbi quidē parentes nihil impediũt coꝛuꝫ
que ſunt ſcdm̄ deum: debitum eſt ſubijci eis. Quan-
do autem non tempoꝛe debito aliquid querũt: ⁊ ab
ſcindunt nos a ſpiritualibus: non ex hoc fallaris.
AVGV. de ſymbolo: Ut ergo diſtingueret inter
deum ⁊ hominē: quia ſm̄ hominem minoꝛ ⁊ ſubdi
tus erat: ſm̄ autē deũ ſupꝛa omnes erat dixit: Quid
mihi ⁊ tibi eſt mulier? CHRY. Sed ⁊ ꝓpter aliaꝫ
cauſam vt non ſuſpecta eſſent miracula que fiebãt:
ab his enim qui indigebant: rogari opoꝛtuerat nō
a matre: voluit oſtendere quoniam omnia decenti
tempoꝛe operat̃: non ſimul omnia faciens: quia cō-
fuſio quedã eſſet. ⁊ ideo ſequit̃: Nondũ venit hoꝛa
mea. i. nondum cognitus ſum his qui aſſunt: ſꝫ neq̧
ſciunt quoniam defecit vinũ: ſine eos pꝛimum hoc
ſentire. Qui enī neceſſitatem non pꝛeſentit: neq̧ bñ-
ficij grandē ſuſcipiet ſenſum. AVGVSTI. Uel
ideo quia dominus noſter: ſm̄ ꝙ deus erat: matreꝫ
non habebat. ſm̄ ꝙ homo erat: habebat matrem.
Miraculum autem quod facturus erat: ſm̄ diuini
tatem facturus erat: non ſm̄ infirmitatem humanã
Miraculum tamen exigebat mater: At ille tanquã
non agnoſcens viſcera humana: operaturus facta
diuina dixit: Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier? tãq̧ dicat
Quod in me facit miraculum: nō tu genuiſti deita-
tem meam: Dicitur autem Mulier ſcdm̄ femineuꝫ
ſexum: non ſm̄ coꝛruptionem integritatis: ſed quia
genuiſti infirmitatem meã: tunc te cognoſcam cum
ipſa infirmitas pendebit in cruce. vnde ſubdit: Nō
dum venit hoꝛa mea. quaſi diceret: ibi te agnoſcam
cum pendere in cruce infirmitas ceperit: cuius es
mater es. Commendauit enim matrem diſcipulo:
pꝛius matre moꝛiturus: ⁊ ante moꝛtem matris re-
ſurrecturus. Uidete autem ne foꝛte quomodo inue
nerunt manichei occaſionem pꝑfidie ſue: quia dixit
dominus: Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier? ſic inueniãt
mathematici occaſionem fallacie: quia dixit: Non-
dum venit hoꝛa mea. Dicunt enim: vides quia ſub
fato erat chꝛiſtus: quia dixit: Nondum venit hoꝛa
mea. Credant autem deo dicenti: Poteſtatem ha-
beo ponendi animan meam: ⁊ iterum ſumendi eã:
⁊ querant quare ſit dictum: Nondum venit hoꝛa
mea. Nec ideo iam ſub fato ponant conditoꝛem ce
li: quia ſi eſſet fatum de ſideribus: non poterat eſſe
ſub neceſſitate ſiderum conditoꝛ ſiderum: quod nō
ſolum chꝛiſtus non habuit: quod appellas fatum:
ſed nec tu: aut ille: aut quiſquã hominum. quare er
go dixit: Nondum venit hoꝛa mea? quia in poteſta
te habebat quando moꝛeretur: ſed nondũ videbat
eſſe opoꝛtunum vt illa poteſtate vteretur. vocandi
erant diſcipuli. annunciandum erat regnum celo-
rum. faciende erant virtutes. cōmendãda erat diui-
nitas domini in miraculis. commēdanda erat hu-
militas domini in ipſa compaſſione moꝛtalitatis.
At vbi tm̄ fecit q̄ntũ ſufficere iudicauit venit hoꝛa: ñ
neceſſitatis ſed voluntatis: nō conditiōis ſꝫ ꝑtãtis.

¶ Dicit mater eiꝰ miniſtris: Quod
cũq̧ dixerit uobis facite. Erãt aũt
ibi lapidee hydrie ſex poſite ſm̄ puri
ficationē iudeoꝝ capientes ſingule
metretas binaſ uel trinas. Dicit eis
ieſus: Jmplete hydrias aqua. Et i
pleuerũt eas uſq̧ ad ſummuꝫ. Et
dicit eis ieſus: Haurite nũc ⁊ ferte
architriclino: ⁊ tulerũt. Ut autē gu
ſtauit architriclinꝰ aquã uinũ factã:
⁊ nō ſciebat uñ eēt: miniſtri aũt ſcie
bant q hauſerũt aquã uocat ſponſũ
architriclinus: ⁊ dicit ei: Dis homo

primum bonum uinum ponit: ⁊ cū
iebꝛiati fuerit: tūc id qḋ deteri⁹ eſt.
Tu aūt ſeruaſti bonū uinū uſqꝫ ad
huc. Hoc fecit initiū ſignoꝛū ieſus
in chana galilee: ⁊ manifeſtauit gliā
ſuā: ⁊ crediderūt i eū diſcipuli ei⁹.

CHRY. Quāuis dixerit: Nondū venit hoꝛa mea:
poſtmodū fecit quod mater dixerat: vt etiam ex hoc
ſufficiens eſſet demonſtratio ꝙ nō ſubiectus ē ho-
re. Si eni hoꝛe ſubijciebatur: qualiter debita hoꝛa
nondū facta hoc fecit: deinde ⁊ ꝓpter honoꝛē ma-
tris: vt non finaliter ei contradicere videretur: neqꝫ
eam tot pn̄tibus erubeſcere faceret. Adduxerat eni
ad eū miniſtros: vt a plurib⁹ fieret petitio. vnde ſe-
quitur: Dicit mater eius miniſtris: quodcunqꝫ di-
xerit vobis facite. BEDA. q. d. Licꝫ abnegare vi-
deatur tamē faciet: nouerat enim mater eum pium
⁊ miſericoꝛdē. Sequit̄: Erāt aūt ibi lapidee hydrie
ſex poſite ſm purificationem iudeoꝝ: capientes ſin
gule metretas binas uel trinas. Hydrie vocantur
vaſa aquarū receptui parata. grece eni aqua hydoꝛ
dicitur. ALCVI. Vaſa autē aquarū receptui pa
rata erant ſm purificationē iudeoꝝ: qꝛ inter alias
phariſeoꝝ traditiones etiam hoc obſeruabāt: vt cre
bro ſe lauarent. CHRY. Quia vō inaquoſa ē pa-
leſtina: ⁊ non erat multis in locis fontes ⁊ puteos
inuenire: replebant hydrias aqua vt nō currerēt
ad flumia ſi quādo imūdi fierēt: ſꝫ de ꝓpe haberēt
purgationis modū. Ne autē quidā infideliū ſuſpi-
carent: quoniā fece intus remanente: deinde aqua
immiſſa: vinū ſubtiliſſimū factū eēt. propterea ait:
Scḋm purificationē iudeoꝝ. oſtendens ꝙ illa vaſa
nūqꝫ vini receptacula facta erant. AVG. Metre
tas enim dicit menſuras quaſdam: tanqꝫ ſi diceret
urnas amphoꝛas vel aliud huiuſmōi. Metron eni
menſuram dicūt greci: inde appellate metrete.
BEDA: Quod aūt ait Binas vel trinas: non ita ac
cipiendum eſt ꝙ alie binas alie trinas: ſed eedē ipſe
caperent binas que etiam trinas. Sequitur: Dixit
eis ieſus: Implete hydrias aqua: ⁊ impleuerūt eas
uſqꝫ ad ſummū. CHRY. Sed quare anteqꝫ imple
uiſſent hydrias aqua: non fecit ſignū: quod multo
mirabilius eſſet: quia. ſ. aliud eſt ſubſtantiā in aliā
qualitatem tranſmutare: ⁊ ipſam ſubſtantiaꝫ ex ni-
hilo facere: quod quidē mirabilius eſt: ſed non ita
videtur credibile multis. Propterea eni multotiēs
a miraculoꝝ magnitudine abſtinet: volēs magis
credibile eſſe qḋ fiebat: cum hoc ⁊ ꝑuerſa dogma-
ta euertit. quia enim ſunt quidā qui mundi condi-
toꝛem alium eē dicunt: plura miraculoꝛum ex ſub-
iectis ſubſtantijs facit. ſi enim contrarius ei eſſet q̄
conditoꝛ eſt mundi: non vtiqꝫ alienis vteret̄ ad ꝓ-
prie virtutis demonſtrationē. non autē ipſe aquam
hauſit ⁊ tunc vinū oſtendit: ſed hoc iubet miniſtris
vt eos teſtes haberet eius quod fiebat. vnde ſequi-
tur: Et dicit ei ieſus: Haurite nūc ⁊ ferte architricli-
no. ALCVI. Tricliniū oꝛdo trium lectoꝛum: cli-
nem lectum ſignificat. Architriclinus princeps tri-
clinij. i. pꝛimus inter conuiuas qui moꝛe antiquo ī
lectis diſcumbebant. vnde quidam architriclinum
intelligunt aliquem ex ſacerdotibus iudeoꝛuꝫ qui
nuptijs intereſſe poterant vt illos inſtrueret quali
ter nuptijs vti deberet. CHRYSOSTOMVS:
Vel aliter: q̄ aliqui poſſent dicere ꝙ coīter ebrij
erant: ⁊ ſenſus iudicantium coꝛruptus vt neſcirent
vtrum aqua vel vinum eſſet: hi autem quibus mini
ſtratio conuiuioꝛū credita eſt maxime vigiles ſunt
vnū opus habentes vt oꝛnate ⁊ oꝛdinate omnia di
ſponantur: ideo in teſtimoniū eoꝛum que fiebant:
dixit dominus: Ferte architriclino ꝓpter euigilan
tem eis ſenſum: ⁊ nō dixit: Propinate diſcūbentib⁹
HYLA. iii. de trini. Aqua igitur hydrijs infundi-
tur: vinū calicibus hauritur: infundētis ſcientie ſen
ſus non conuenit haurientis. Qui infuderunt hau-
riri aquam exiſtimant: qui hauriūt vinū infuſuꝫ ar
bitrantur. vnde ſequitur: Vt autē guſtauit architri
clinus aquā vinū factā: ⁊ non ſciebat vnde eſſet: mi
niſtri autē ſciebant qui hauſerant aquā: vocat ſpon
ſum architriclinus. Non aūt aque ſimplicitas defe
cit: ⁊ vini ſapoꝛ natus eſt: non ꝑ tranſfuſionem poti
oꝛis obtinetur quod infirmius eſt: ſed aboletur qḋ
erat: ⁊ quod nō erat cepit. CHRYSO. Paulatim
autem domin⁹ volebat cognoſci ſuoꝛuꝫ ſignoꝛum
virtutem: ⁊ ideo neqꝫ ipſe reuelabat quod factum
eſt: neqꝫ miniſtros archiclinus vocauit. Non eſſet
eis creditū puro homīe exiſtimato: tale teſtimoniū
reddentibus: ſed vocat ſponſū qui maxime poterat
conſpicere quod fiebat. non ſimpliciter autem chri
ſtus vinū: ſed vinū optimū fecit. vnde ſequitur: Et
dicit ei: Omnis homo primū bonum vinum ponit
⁊c. Talia enim ſunt chriſti miracula: vt multo his
que per naturam fiunt: ſpecioſioꝛa ⁊ vtilioꝛa fiant.
igitur aqua vinū facta miniſtros teſtes habuit: bo
ni vō vini facti architriclinū ⁊ ſpōſū. Probabile au
tem eſt ⁊ ſponſum aliquid reſpōdiſſe: ſed euangeli
ſta hoc ꝑtermittit: tangens ſolū id quod neceſſariū
eſt ſcire. ſ. quoniaꝫ vinū aquā fecit. vnde ſtatim ſub
dit: Hoc fecit initium ſignoꝛum ieſus in chana gali
lee. Tunc enim ſigna maxime neceſſariū erat face-
re: quando diſcipuli iam congregati erant ⁊ deuo-
ti: ⁊ attendentes his que fiebant: manifeſte aderāt.
Si vō dixerit quis non eſſe argumentū ſufficiens:
vt hoc ſit principiū ſignoꝛum: quia additur In cha
na galilee: quaſi cōtingat alibi prius eē facta. Dice-
mus quod ⁊ antea diximus: q̄ iohānes dicit: Vt
manifeſtetur iſraeli propterea veni baptizās. Si vō
ſm pꝛimaꝫ etatem miracula fecit: nequaqꝫ indige-
bant iſraelite alio manifeſtante eū. Qui enim ī bꝛe
ui tempoꝛe ita per miraculoꝛum multitudinem cla
ruit: vt eius nomen manifeſtum fieret omnib⁹: mul
tomagis ſi puer exiſtens a pꝛma etate miracula fe-
ciſſet. Nā ⁊ ea q̄ fierent inopinabilioꝛa exiſtimarēt
ab infante facta: ⁊ tempus amplius eſſet. Decenter
autem nō incepit ſigna facere ex pꝛima etate: exiſti-
maſſent eni phantaſiam eſſe incarnationem ⁊ ante
oppoꝛtunum tempus cruci euꝫ tradidiſſent liuoꝛe
liquefacti. AVG. Hoc autem miraculuꝫ domini
ꝙ d aqua vinū fecit: non eſt miruꝫ eis qui nouerūt
quia deus fecit. Ipſe enim fecit vinum illo die ī hy
drijs qui omni anno hoc facit in vitibus: ſed hꝰ aſſi-
due amiſit admirationem. itaqꝫ ſeruauit ſibi deus

inuſitata quedam que faceret: vt tanꝗ̃ dormientes
homines ad ſe colendū mirabiliter excitaret: ꝓpter
qḋ ſequitur: Et māifeſtauit gloriā ſuā. ALCVI.
Quia ipſe eſt rex glorie qui ſicut dn̄s elemēta mu-
tabat. CHRY. Et hoc q̄tū ex pte ſua. Si vō ⁊ tūc
multi nō cognouerunt: ſed tn̄ oēs poſtea erāt mira
culū audituri. Sequit̃: Et crediderunt in eum diſci-
puli eius. Hi enī debebāt credere: ⁊ facilius ⁊ cum
diligentia attendere his que fiebāt. AVG. de cō.
euan. Sed ſi tunc in eum crediderunt: nondū erant
diſcipuli cum ad nuptias vocati ſunt: ſed illo more
locutiōis hoc dictū eſt quo loquimur: cum dicimꝰ
apoſtolū paulū in tharſo cilitie natū: neqꝫ enī tunc
iam erat apoſtolus: ita diſcipulos chriſti inuitatos
ad nuptias cum audimꝰ: non ita diſcipulos ſed qui
futuri erant diſcipuli intelligere debemꝰ. AVG.
Illa autē myſteria que in iſto miraculo dn̄i latent
videte: oportebat impleri in chriſto que de illo ſcri-
pta erant: illa erat aqua. fecit aūt de aqua vinū cum
aperuit eis ſenſuꝫ ⁊ expoſuit ſcripturas. ſic enī ſapit
quod nō ſapiebat: ⁊ inebriat qḋ nō inebriabat.
BEDA: Apparente enī dn̄o ī carne: vinoſa legalis
ſenſus ſuauitas paulatim cepat ob carnalē phariſe-
oꝝ interp̄tationem a priſca ſua virtute deficere.
AVR. Si autē iuſſiſſet aquā effundi ⁊ ipſe mitte-
ret vinū ex occultis creature finibꝰ videret̃ ſcriptu-
ras veteres improbaſſe. Cum autē ipſam aquā cō-
uertit in vinuꝫ: oñdit nobis ꝙ ⁊ ſcriptura vetus ab
ipſo eſt: nam iuſſu ipſius implete ſunt hydrie: ſꝫ ni-
hil ſapit illa ſcriptura ſi non ibi chriſtꝰ intelligatur
nouimꝰ autē legē ex quibꝰ tp̄ibus narret. i. ab exor-
dio mūdi. Inde vſqꝫ ad hoc tēpus qḋ nunc agimꝰ
ſexta etas ē. nam p̄ma etas computat̃ ab adā vſqꝫ
ad noe: ſecunda a noe vſqꝫ ad abraā: tertia ab abra
am vſqꝫ ad dauid: quarta a dauid vſqꝫ ad tranſmi-
gratione babylonis: quinta vſqꝫ ad iohānē bapti-
ſtam: ſexta inde vſqꝫ ad finem ſeculi. Sex ergo il-
le hydrie ſex etates ſignificant: qbꝰ non defuit pro
phetia. Implete ſūt ꝓphetie: plene ſūt hidrie. Quid
eſt aūt capiebant metretas binas vel trinas: Si tri-
nas tn̄ diceret: nō curreret animꝰ noſter niſi ad mi
niſteriū trinitatis. Sꝫ forte nec ſic debemꝰ inde ſen
ſum auertere: qꝛ dixit binas vel trinas: qꝛ nomina
to patre ⁊ filio ꝯſequēter ⁊ ſpūſſanctus intelligen-
dus eſt. Oportet enī intelligi charitatē inuicē p̄ris
⁊ filij qḋ eſt ſpūſſanctus. Sed ē ⁊ aliꝰ intellectꝰ nō
p̄termittendꝰ. bine enī metrete intelligūtur ī duo-
bus generibꝰ hoīm. i. iudeis ⁊ grecis. tres aūt ꝓpter
noe tres filios ſignificatos. ALCVI. Miniſtri
aūt ſūt doctores noui teſtamenti q̄ ſcripturas aliis
ſpūaliter interpretant̃. Architriclinꝰ aūt ē aliquis
legiſperitus vt nicodemꝰ: gamaliel: ſaulꝰ. Dum er-
go talibꝰ euangelij verbū committit̃: qḋ in littera
legis occultabat̃: quaſi vinū de aqua factū architri
clino ꝓpinatur. Et bene in domo nuptiarū tres or-
dines diſcūbentiū deſcribūt̃: qꝛ eccleſia tribꝰ ordi-
nibus fideliū conſtat: coniugatoꝝ: cōtinentiū: ⁊ do
ctoꝝ. Optimū aūt vinū chriſtꝰ vſqꝫ adhuc ſeruauit
. i. euāgeliū vſqꝫ in ſextā etatē diſtulit.

Poſt hec deſcēdit capharnaū ipſe
⁊ mater eius ⁊ fratres eiꝰ ⁊ diſcipu
li eiꝰ: ⁊ ibi māſerūt nō m̄ltis diebꝰ.
Et ꝓpe erat paſcha iudeoꝝ: ⁊ aſcen
dit ieſus hieroſolymā.

CHRY. Quoniā aūt paulo poſt dn̄s hieroſoly-
mā aſcenſurus erat: capharnaū adijt: vt non vbiqꝫ
fratres ⁊ matrē ſecū trahat. vnde dicitur: Poſt hec
deſcendit capharnaū ipſe ⁊ mater illiꝰ: ⁊ fratres eiꝰ
diſcipuli eiꝰ: ⁊ ibi manſerūt non multis diebus.
AVG. Hic eſt aūt dn̄s deꝰ noſter excelſus vt nos
faceret: humilis vt nos reficeret: ambulans int̄ ho-
mines: patiēs humana: abſcondēs diuina. Ecce ha
bet matrē: habet fratres: habet ⁊ diſcipulos. inde
fratres vnde matreꝫ. Fratres enī ſcriptura noſtra
appellare conſueuit: non eos ſolos qui naſcunt̃ ex
eodē vtero: aut ex eodē patre: aut ex eodeꝫ gradu:
velut compatrueles aut cōſobrinos. Unde ḡ frēs
dn̄o: Nō enī maria iterū peperit: abſit. Inde cepit
dignitas virginū. Abraam patruꝰ erat loth ⁊ iacob.
Laban ſyrū habebat auūculū: ⁊ vtriqꝫ dicti ſūt fra-
tres. ALCVI. Fratres ḡ dn̄i dicūtur cognati ma
rie vel ioſeph: quia nō ſolū beata virgo: ſed etiā io-
ſeph in caſtitate: ⁊ ab omni actione coniugali immu-
nis permanſit. AVG. de con. euan. Quod vō dic̃
Et diſcipuli eius: incertū eſt vtrum iam illi adhe-
rant etiaꝫ petrꝰ ⁊ andreas ⁊ filij zebedei. Matheꝰ
enī p̄mo narrat ꝙ venerit ⁊ habitauerit in caphar-
naū: ⁊ poſtea ꝙ eos de nauibus piſcantes vocaue-
rit: an forte mattheus qḋ p̄termiſerat recapitula-
uit: quia ſine vlla conſequētis tp̄is differētia dixit:
Ambulans iuxta mare galilee vidit duos fratres.
an potius alij diſcipuli fuerūt. Scriptura enī euāge
lica ⁊ ap̄lica: non ſolū illos duodenos appellat di-
ſcipulos eius: ſed oēs qui in eū credentes ad regnū
celoꝝ magiſterio eius erudiebant̃. Illud etiā req-
rendum eſt quō hic dicit: Anteqꝫ iohānes baptiſta
miſſus ē in carcerē ieſū iſſe in galileā: cū mattheus
dicat: Cū aūt audiſſet ꝙ iohānes traditꝰ eſſet: ſeceſ
ſit in galileā: ſimiliter etiā ⁊ marcus. Lucas etiā ni-
hil quidem dicit de tradito iohāne: ſed poſt bapti-
ſmū ⁊ tētationē chriſti dicit eū iſſe in galileā: ſicut
illi duo: vnde intelligit̃ tres euāgeliſtas: nō iohāni
euāgeliſte contraria narraſſe: ſed p̄termiſiſſe p̄muꝫ
domini aduentum in galileā poſtea q̄ꝫ baptizatus
eſt: quando illic aquā conuertit in vinū. EVSE.
in eccleſiaſtica hiſtoria: Cum enī triū euāgelioꝛum
ad iohannē euāgeliſtaꝫ noticia ꝑueniſſet: probaſſe
quidē dr̄ fidem ⁊ veritatē dictoꝝ: deeſſe tn̄ vidit ali-
qua: ⁊ ea maxime que primo p̄dicationis ſue tēpo-
re dn̄s geſſerat. Certū eſt enī ꝙ in ſuperioꝛibus tri-
bus euangelijs hec videntur ſola contineri que in
eo geſta ſunt anno: quo iohannes baptiſta vel iclu
ſus eſt in carcere vel punitus. ⁊ ideo rogatus dici-
tur iohannes apoſtolus: vt ea que preterierāt prio
res ante traditionem iohannis: ſaluatoris geſta cō
ſcriberet. vnde ſiquis diligenter conſideret: inueni-
et euangelia non diſſonare: ſed alterius temporis
geſta eſſe que ſcribit iohannes: alterius vō q̄ ceteri
CHRYSO. Neqꝫ enim in capharnaum miracu
lum vllū tūc operatus ē. qui enī ciuitatē habitabāt
illam: nō ſane ſe habebāt ad chriſtū: ſꝫ erant valde

cõꝛrupti:iõ tamẽ accedit:⁊ parũ ibi trahit tempꝰ ꝓ
pter eũ q̃ ad matrẽ honorẽ. BEDA: Ideo etiam
non multis diebꝰ ibi manſerũt ꝓpter feſtũ paſche
q̄ð iam appropinquabat.vñ ſequit̃: Et ꝓpe erat pa
ſcha iudeoꝝ. ORI. Sed quid intendit ibi appoſi-
tio iudeoꝝ.nõ enĩ nationis alterĩ paſche ſolẽnitas
fuerat. Foꝛſan võ qꝛ quoddã eſt paſcha humanũ
eoꝝ qui procul a propoſito ſcripture celebrãt illud
quoddã võ diuinũ ⁊ verũ q̄ð in ſpũ ⁊ veritate ꝑfici
tur.ad diſtinctionẽ ġ diuini dr̃ iudeoꝝ. Seq̄tur: Et
aſcendit hieroſolymã. ALCVI. His in euangelijs
legit̃ ieſũ aſcẽdiſſe hieroſolymã:ſemel in p̄mo ãno
p̄dicationis dum adhuc iohãnes nõ erat miſſus in
carcerẽ:de hoc aſcenſu nũc agitur. et iteꝝ illo anno
quo erat paſſus.dedit aũt nobis exemplũ dñs quã
ta cura diuinis ſubdi debeamꝰ imperijs. Si enĩ ipſe
dei filius decreta legis a ſe data implebat:celebrãs
ſolẽnitates cũ ceteris hoĩbus:quãto ſtudio honoꝝ
opeꝝ ſerui debent ſolẽnitates ⁊ p̄uenire ⁊ celebra-
re. ORI. Myſtice aũt cũ facta ẽ nuptiarũ ꝑpatio
in chana galilee deſcendit vna cum matre: fratri-
bus ⁊ diſcipulis in capharnaũ: que interp̄tat̃ ager
conſolatiõis. Opoꝛtebat enĩ pꝰ vini alacritatem ad
agrũ ɔſolatiõis vna cũ matre ⁊ diſcipulis aſcẽdere
ſaluatoꝛẽ:ɔſolaturũ ĩ futuris fructibꝰ:in agroꝝ mul
titudine ſuſcipientes diſciplinã eius: ⁊ aĩam q̃ illũ
ſpiritu ſancto concepit ⁊ iuuandos ibi. Sũt enĩ qui-
dam fructificantes ad quos dñs ipſe deſcẽdit vna
cũ verbi miniſtris atq̧ diſcipulis:adiuuãs hmõi ꝑ-
ſone matre ſua. Uidẽtur aũt qui capharnaũ ducti
ſũt nõ cape diuturnã apud ſe ieſu p̄ñtiã: qm̃ illumi
natiõe q̃ de pluribꝰ dogmatibꝰ ẽ:inferioꝛis conſo
latiõis agellꝰ nõ capit cum paucoꝝ capax exiſtat.
ALCVI. Uel capharnaũ villa pulcherrima ẽ:⁊ ſi-
gnificat mundũ in quem verbũ patris deſcendit.
BEDA: Nõ multis aũt diebꝰ ibi manſit:qꝛ paruo
in hoc mũdo tp̄e cũ hoĩbꝰ ɔuerſatꝰ eſt. ORI. Eſt
aũt hieroſolyma ciuitas regis magni :velut ipſe ſal
uatoꝛ ait : ad quã nullus eoꝝ qui manent in terris
ɔſcẽdit nec ingredit̃. Sed q̃libet aĩa q̃ naturalẽ ob
tinet celſitudinẽ ⁊ acumẽ intelligibiliũ ꝑſpicuũ eiꝰ
ciuitatis ẽ incola:ad quam ſolꝰ ieſus aſcendiſſe di-
citur. Uident̃ tñ poſt diſcipuli foꝛe p̄ſentes dum re
colũt: Zelus domꝰ tue comedit me:ſed quaſi ĩ quo
libet diſcipulorum ieſus aſcendit.

¶ Et iuenit in templo uendentes
oues ⁊ boues ⁊ colũbas ⁊ nũmula
rios ſedẽtes. Et cũ feciſſet quaſi fla
gellũ de funiculis:oẽs eiecit de tem
plo,oues quoq̧ ⁊ boues:⁊ nũmu
larioꝝ effudit es:⁊ menſas ſ̄buertit
Et his q colũbas uendebãt dixit:
Auferte iſta hic: ⁊ nolite facere do
mũ patris mei domum negociatio
nis. Recoꝛdati ſunt uero diſcipuli
eius :qꝛ ſcriptum ẽ:zelus domꝰ tue
cõmedit me.

BEDA: Dñs hieruſalẽ adueniẽs:cõtinuo tẽpluꝫ
oꝛaturus adijt:nobis dans exemplũ vt quocũq̧ ꝓ-
peramꝰ:domũ dei p̄mo ingrediamur dñm deꝑcari
vñ dr̃: Et inuenit in templo vẽdẽtes boues ⁊ oues
⁊ colũbas. AVG. Sacrificia enĩ illi populo ꝓ eiꝰ
carnalitate talia data ſũt:quibꝰ teneret̃ ne ad idola
defflueret: ⁊ ĩmolabãt boues ⁊ oues ⁊ colũbas.
BEDA: Sed qꝛ de longinquo ꝓperantes : q̃ iuſſa
ſunt ĩmolari dño:ſecũ ferre nõ poterant eoꝝ precia
deferebant.vñ nacta occaſione hec animalia ĩ tem-
plo ſcribe ⁊ phariſei vendi inſtituerũt vt venientes
emerẽt ⁊ offerrẽt. Eademq̧ oblata ipſi alijs vende-
rẽt ⁊ ſic ſua lucra accumularẽt. Unñ ⁊ nũmularij ad
hoc ſedebant ad menſam:vt inter emptores vẽdito
reſq̧ hoſtiarũ ꝓmpta eẽt pecunia.vñ ſubdit̃: Et nũ
mularios ſedentes. Dñs aũt nolẽs aliquid ĩ domo
ſua terrene eſſe negociationis : neq̧ eius q̃ honeſta
putaret̃ : negociatoꝛes oẽs expulit foꝛas. AVG.
Et q̃ flagellandꝰ erat ab eis:prioꝛ illos flagellauit.
vñ ſequit̃: Et cũ feciſſet q̄ſi flagellũ de funicul̄: oẽs
eiecit de templo. THEO. Neq̧ ſoluꝫ eos eiecit q̃
vendebant ⁊ emebant:ſed etiã res eoꝝ.vñ ſubditur:
Oues quoq̧ ⁊ bouẽs ⁊ nũmularioꝝ effudit es:⁊ mẽ
ſas euertit.ſ.nũmularias q̃ erãt q̄ſi vaſa denarioꝛũ.
ORI. Conſideremꝰ aũt:ne foꝛte enoꝛme videat̃
ꝙ dei filiꝰ captis funiculis parat ſibi flagellũ ad eij
ciendũ de templo. Unũ tñ refugiũ ad hoꝝ rñſioneꝫ
relinquitur diuina ptãs ieſu:vt cum volebat poſſet
iracundiã hoſtiũ ſuffocare q̄uis eſſent innumeri. ⁊
ſedare mentiũ turbines. Dñs enĩ diſſipat cogitatio
nes gentiũ : Preſens aũt hiſtoria in nullo minoreꝫ
ptãtẽ p̄tendit his q̃ ab eo miraculoſius edita ſunt :
q̄nimo conſtat hãc maioꝛẽ demõſtrare potẽtiã mi-
raculo quo aqua cõuerſa eſt ĩ vinũ: eo ꝙ illic inani
mata ſubſiſtit materia:hic võ tot miliũ hoĩm domi
nant̃ ingenia. AVG. de con. euan. Manifeſtũ eſt
aũt nõ ſemel:ſed iterato hoc factũ eſſe a dño. Sed
illud p̄mũ cõmemoꝛatur hic a iohanne: iſtud vlti-
mũ a ceteris tribꝰ. ORIGE. Et iohãnes quidẽ h̄
dicit ꝙ expulit vendẽtes de templo. Matthęꝰ autẽ
ait: Qñ expulit vendẽtes ⁊ emẽtes. Multo aũt ma
ioꝛ erat numerus ementiũ q̄ꝫ vẽdentiũ:quoꝝ expul
ſio tranſcendebat dignitatẽ eiꝰ q̃ reputabat̃ filiꝰ car-
pentarij:niſi ꝙ diuĩa ptãte ſibi oẽs ſubiecit vt dictũ
eſt. BEDA: Cõmendat̃ autẽ in hac lectõe vtraq̧
chꝛiſti natura:humana quidẽ ĩ hoc ꝙ matrẽ comi-
tem habuiſſe ꝓhibet̃: diuina in hoc ꝙ verꝰ dei filiꝰ
demonſtrat̃. Seq̄t̃ enĩ: Et his q̃ vendebãt colũbas
dixit: Auferte iſta hinc: ⁊ nolite facere domũ patris
mei domũ negociatiõis. CHRY. Ecce patreꝫ vocat:
⁊ non iraſcũtur:eſtimat enim ſimpliciter eũ dicere:
ſed qꝛ poſtea apertiꝰ loquebat̃ vt ſolã rep̄ñtaret pa
rilitatis intelligẽtiã: ꝓpterea ſeuiebãt. Et matthęꝰ q̃
dẽ dicit ꝙ eijciẽs eos dicebat: Nolite facere domuꝫ
meam ſpelũcã latronũ. Illud enĩ fecit ad paſſioneꝫ
veniens:ideo durioꝛibꝰ ſermonibꝰ vtebat̃. Hoc aũt
in p̄ncipio ſignoꝝ fecit:vñ nõ ita aſpera ſed remiſſa
quodãmodo increpatiõe vtitur. AVG. Ecce tem-
plum illud figura adhuc erat: ⁊ eiecit inde dominꝰ
omnes q̃ ad nundinas venerãt: ⁊ q̃ ibi vendebant:
que opus habebãt homines in ſacrificio illiꝰ tp̄is.
Quid ſi ibi ebꝛioſos inueniret ſi negociationis non

debet fieri dom⁹ dei: potatõis fieri deb3. ¶ CHRY. Sed cui⁹ gratia tali vehemētia chriſt⁹ vſus ē: quia enī in ſabbato curatur⁹ erat ⁊ multa factur⁹ que videbāt ab eis eſſe legis trangreſſio: vt non videatˀ deo cōtrarius hoc cū periculo fecit: dans intelligere ꝙ qui piculis ſe exponit: ꝓ bono ornatu domus dn̄i dom⁹ non cōtēnit. et ideo vt oſtēderet ſui cōſonantiā ad deū: nō dixit Domū ſanctā: ſ3 Domū patris mei. Et ꝓpter hoc etiā ſubditˀ: Recordati vō ſūt diſcipli ei⁹: q2 ſcriptū ē: Zelus domus tue comedit me. ¶ BEDA: Diſcipuli enim videntes in eo hunc ferventiſſimū zelū: recordati ſunt q2 zelo dom⁹ patris ſaluator eiecit impios de tēplo. ¶ ALCVI. Zelus cū in bono accipitur: eſt quidā feruor animi q⁹ mens relicto humano timore ꝓ defenſione veritatis accenditur. ¶ AVG. Comeditˀ ḡ zelo dom⁹ dei: q̄ oīa que videt ibi ꝑuerſa cupit emēdare. et ſi emēdare nō pōt: tolerat ⁊ gemit. ſi ḡ in domo tua ne q̄d ꝑuerſū fiat ſatagis in domo dei vbi ſalus ꝓpoſita eſt: debes pati q̄ntū in te eſt ſiquid ꝑuerſi videris. Amicus ē: admoneatˀ leuiter. vxor ē: ſeueriſſime frenetur. ancilla ē: etiā verberib⁹ compeſcatˀ. fac q̄c̄q̄d potes ꝓ ꝑſona quā portas. ¶ ALCVI. Myſtice āt quotidie deus ſpiritaliter ſuā eccleſiam intrat: et q̄liter ibi vnuſquiſq3 cōuerſetˀ attendit. Caueam⁹ ḡ ne in eccleſia dei fabulis vel riſibus vel odijs vel cupiditatib⁹ vacem⁹: ne improuiſi⁹ veniēs nos flagellet ⁊ de eccleſia ſua eijciat. ¶ ORI. Poſſibile enī ē hieroſolymitanū quoq3 delicto ſubiacere ⁊ capaciſſimos deuiare: q̄ niſi poſt delictū citiſſime cōuertantˀ capacitatē amittūt. Inuenit igitˀ in templo. i. ī ſacriſ vel in enūciatione eccleſiaſtici ſermonis quoſdam qui patris domū negociationis conſtituebant: qui ſ. venales exponūt boues quos oportet obſeruare ad aratrū ne retrocedentes nō diſponātˀ ad regnu3 dei. Qui etiā ꝓferūt mām̄onā iniq̄tatis ouib⁹: ex q̄bus hn̄t ornat⁹ materiā: q̄ etiā ſolertiā colūbar ꝑuata qualibet amaritudine vilipendunt. Cū ḡ hos inuenit ſaluator in domo ſacrata: facto de funiculiſ flagello fugat. illos: vna cū venalib⁹ ouib⁹ ⁊ bob⁹ ſuis. Expargit eris pondera velut indigna in domo dei retineri: ſubuertitq3 conſtitutas tabulas ī aīab⁹ auaror ⁊ mandat ne vlteri⁹ in domo dei columbe vendātˀ. Arbitror aūt ⁊ exemplū ipſū ſtatuiſſe ꝑ ꝓdicta ſecreti⁹: vt intelligam⁹ ꝑ hec ſiquid agi debet erga ſacrā illā oblationē a ſacerdotib⁹ non debere ritu ſenſibiliū oblationū agi: nec legē obſeruari debē vt carnales iudei volebāt. nā ieſu ꝓpellēte boues ⁊ oues: iubente auferri colūbas: que plurimū offerebantˀ iuxta conſuetudinē iudeor: ⁊ ſubuertēte menſas materialiū nūmor nō expſſe: ſed figuralitˀ continentiū diuinas impſſiones: ea. ſ. q̄ ſm̄ legis ſcripturam videbantˀ honeſta: et vtēte eo ī plebē flagellis: diſſoluenda ⁊ diſpergēda hec erāt: tranſlato regno ad eos qui ex gentib⁹ crediderūt. ¶ AVG. Uel vendentes in eccleſia ſūt q̄ que ſua ſūt querūt: non que ieſu chriſti. Uenale habent totum: q2 volūt redimi. Simon iō volebat emere ſpūſcm̄: q2 vēdē volebat. erat enī de illis q̄ colūbas vendūt. etenī in colūba apparuit ſpūſſcūs. colūba aūt nō eſt venalis: gratis datur: q2 gratia vocatˀ. ¶ BEDA: Uendunt igitˀ columbas q̄ acceptam ſpūſſancti gratiā non gratis vt ꝓceptū eſt: ſed ad ꝓmiū dant. Qui manuū impoſitionē qua ſpūſſanct⁹ accipitˀ: etſi non ad queſtū pecunie: ad vulgi tn̄ fauorē tribuūt: q̄ ſacros ordines nō ad vite meritū ſed ad gratiam largiūtˀ. ¶ AVG. Boues aūt intelligūtˀ apl̄i ⁊ prophete: q̄ nobis ſcripturas ſacras diſpenſauerūt. Qui ḡ ipſis ſcripturis fallunt populos: a quib⁹ q̄rūt honores: vendūt boues vēdūt ⁊ oues. i. ipſas plebes. et cui vēdūt niſi diabolo: Quicq̄d enī ō vnica eccleſia ꝑcidītˀ: q̄s tollit niſi leo rugiens? ¶ BEDA. Uel oues ſūt oꝑa munditie ⁊ pietatis. Uendūt ergo oues q̄ humane gratia laudis opera pietatis exercēt. Nūmos mutuo dāt ī tēplo: qui apte terrenis rebus in eccleſia deſeruiunt domū etiā dn̄i faciūt domū negociationis: nō ſolu3 hi q̄ ꝓpter ſacros ordines ꝓciū pecunie vel laudis vel honores querunt: verum etiam q̄ gradum vel gratiā ſpūalē quā in eccleſia domino largiente ꝑceperūt: nō ſimplici intentiōe: ſed cura humane retributionis exercēt. ¶ AVG. Signū aūt quoddā nobis oñdit dn̄s ꝙ fecit flagellu3 de reſticulis ⁊ inde negociationē dei ī tēplo faciētes flagellauit. Etenī vnuſquiſq3 ī pctīs ſuis reſtē ſibi texit dū peccata addit peccatis. Qn̄ ḡ aliquid patiūtur hoīes ꝓpter iniquitates ſuas: agnoſcant: q2 dn̄s facit flagellū de reſticulis: ⁊ adhuc admonet eos vt mutent ſe: nā ſi ſe nō mutauerint: audient in fine: Ligate illi manus ⁊ pedes. ¶ BEDA: Facto igitˀ de funiculis flagello illos eiecit de templo: q2 de parte ſortis ſanctor eijciūtur: qui inter ſanctos poſiti vel ficte vel aperte faciūt oꝑa mala. Oues quoq3 ⁊ boues eiecit: q2 taliū vitā parit ⁊ doctrinā oſtendit eē reprobā. Nūmulārior quoq3 effudit es ⁊ menſas ſubuertit: q2 damnatis in fine reprobis etiā ipſar quas dilexerūt rex tollet figurā. venditionē colūbar de templo auferri ꝑcepit: q2 gratia ſpūs que gratis accipitˀ: gratis dari debet. ¶ ORI. Pōt etiā ꝑ templū intelligi anima ſtudioſi: ꝓpter inhabitās verbū dei: in q̄ an̄ doctrinā ieſu diuiterāt terreſtres ⁊ beſtialeſ mot⁹. Signū autem terreſtriū motuū bos eſt: qm̄ eſt agricultor. Inſenſator aūt motuū ouis: qd̄ ē plurib⁹ aīalib⁹ irrationali⁹. Leuiū vō atq3 incōſtātiū mētiū ſignū ē colūba. Eor vō q̄ bōa videtˀ ſigna ſūt era q̄ xp̄s verbo doctrīe expellit: vt nō vltra dom⁹ pr̄is ei⁹ ſit for.

¶ Reſponderunt ergo iudei: ⁊ dixerūt ei: Quod ſignū oñdis nobis q2 hec facis? Rn̄dit ieſus ⁊ dixit eis: Soluite templum hoc: ⁊ in tribus dieb⁹ excitabo illud. Dixerūt ergo iudei: Quadraginta ⁊ ſex ānis edificatū ē tēplū hoc: ⁊ tu in trib⁹ dieb⁹ excitabis illud? Ille aūt dicebat de tēplo corporis ſui. Cum ergo reſurrexiſſet a mortuis: recordati ſūt diſcipuli eius: q2 hoc dicebat de corpore ſuo: ⁊ crediderūt ſcripture ⁊ ſermoni quē dixit ieſus.

THEO. Quia iudei videbant ieſum talia facē cū
poteſtate multa ⁊ dicentē: Nolite facere domū pa
tris mei domū negociationis: ſignū ab eo petūt. vñ
dicitur: Reſpōderūt ḡ iudei ⁊ dixerūt ei: Qđ ſignū oſtē/
dis nobis: quia hec facis? CHRY. Sed nunquid
ſigna opus erant: vt ea que male fiebant ceſſare fa
ret? Nōne zelū talē accipere ꝓ domo dei maximū
ſignū v̄tutis erat? Non aūt illius ꝓphetie memine
rant: ſed ſignū petebant: ſimul quidē de ſuo turpi
lucro impedito dolētes: ſimul aūt ⁊ per hoc ꝓhibe
re eū volentes. opinabant̄ enim eum aut ꝓuocare ad
miracula: aut ceſſare ab his que fiebāt: ꝓpterea nō
dat eis ſignū: ſicut ⁊ poſt petentibus ſignū rn̄dit di
cens: Generatio mala ⁊ adultera ſignū querit ⁊ ſi/
gnū non dabitur ei niſi ſignū ione prophete. Sed
tūc quidē manifeſti⁹: nūc aūt obſcuri⁹ rn̄det idem.
Non aūt vtiq̄ ꝗ non petētes p̄occupat ⁊ ſigna dat
hic petens aduertiſſet: niſi mentē eoꝝ cognouiſſet
doloſam. Sequitur enī: Et dixit eis: Soluite tēplū
hoc ⁊ in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. BEDA: Quia
enī ſignū querebāt a dn̄o quare ſolita cōmertia ꝓ/
iicere debuerit ex templo? Reſpondit: Quia ipſum
templū ſignificabat tēplū corporis ſui: in quo nul/
la prorſus eſſet alicui⁹ macula peccati. q. d. Sicut
inanimatū templū a veſtris cōmertiis ſceleribuſq̄
mea expio poteſtate: ita ⁊ hoc corpis mei tēplū cui⁹
illud geſtat figuram: veſtris manib⁹ diſſolutū: ter/
tia die reſuſcitabo. THEO. Neq̄ꝙ tn̄ illos ad ho
micidium ꝓuocat dicens: Soluite. ſed hoc eis affe/
ctantibus: non ſibi eſſe abſconditū demonſtrat. Au
diant aūt arriani quō dn̄s mortis deſtructor dixit:
Excitabo. virtute videlꝫ ꝓpria. AVG. Reſuſcita/
uit eum quidem ⁊ pater cui dicit in pſalmis: Excita
me ⁊ reddā illis: Sed quid fecit pater ſine verbo?
quō ergo eū pater reſuſcitat? ſic ⁊ fili⁹ reſuſcitauit:
quia filius dixit: Ego ⁊ pater vnū ſum⁹. CHRY.
Propter quid aūt ſignū reſurrectionis dat eis? qm̄
ſ. hoc maxime erat ꝙ oſtēdebat eū nō eſſe hominē
purū: poſſe aduerſus mortē ſtatuere triumphū: ⁊
tyrannidē ei⁹ longā velociter diſſoluere. CHRY.
Vtraq̄ aūt. ſ. ⁊ corp⁹ ieſu ⁊ templū exemplar mihi
fore videnť eccleſie: eo ꝙ ex viuis lapidib⁹ cōſtrui
tur in domū ſpūalem in ſacerdotiū ſanctū. ⁊ ꝓpter
illud: Vos eſtis corpus chriſti ⁊ mēbra de mēbro.
Quāuis aūt diſſolui lapidū videaſ ſtructura: ac diſ
ſipari oīa oſſa chriſti aduerſitatibus tribulationū
inſtaurabitur tn̄ templū ac reſuſcitabiť die tertia: q̄
in nouo celo ⁊ noua terra p̄ſens erit. Sicut enī illō
chriſti corp⁹ ſēſibile crucifixū ē ac ſepultū ⁊ poſtea
reſurrexit: ſic ⁊ totale ſanctorū chriſti corpus cōcru
cifixū eſt chriſto. Quilibet enī eoꝝ in nullo alio glo
riaſ niſi in cruce chriſti: ꝑ quā ipſe crucifix⁹ ē mun/
do. Sed ⁊ cōſepult⁹ eſt chriſto ⁊ reſurrexit cū eo: qꝛ
in quadam nouitate vite ambulat: ſed ſm̄ beatā re
ſurrectionē nondū ſurrexit. vnde non ſcriptum eſt:
Tertia die reſtaurabo illud ſed in trib⁹ dieb⁹. perfi
citur enī eius erectio in oīb⁹ trib⁹ dieb⁹. THEO.
Iudei enī de inanimato templo putantes eū hoc
dicere: deridebant eū. vnde ſequitur: Dixerūt ergo
iudei: Quadraginta ⁊ ſex annis edificatū eſt tēplū
hoc: et tu tribus dieb⁹ excitabis illud? ALCVI.
Et notandū ꝙ non de prima edificatione: que a ſa/
lomone ſeptē annis ꝑfecta ē: ſed de reedificatione
q̄ facta eſt ſub zorobabel ꝑ quadraginta ⁊ ſex ānos
impedientib⁹ īimicis rn̄debāt. ORI. Vel dicit ali
quis: quadragintaſex annoꝝ exurgere compoſitū:
ex quo dauid allocutus ē nathan ꝓphetā ɔſulēs de
ɔſtructione templi: extūc ſatagēs ad congregandā
materiā tēpli. Animaduerte vō ſi poſſibile ē q̄dra/
genariū numerū ſtatui erga templū: ꝓpť q̄tuoꝛ ele
menta mūdi: ac ſenariū ꝓpter h̄ ꝙ hō ſexto die crea
tus ē. AVG. iiij. de trini. Vel hic numerus ꝑfecti
oni dn̄ici corpis apte cōgruit. quadrageſies enī ſexi
es ſeni. fiūt ducenta ſexagintaſex: qui numer⁹ dierū
complet nouē menſes ⁊ ſex dies. Ipſa autē ꝑfectio
corpis dn̄i tot diebus ad partū ꝓducta comperitur
ſicut a maioꝛib⁹ traditū ſuſcipiens eccleſie cuſtodit
auctoritas. Octauo enī kalendas aprilis ɔcept⁹ cre
ditur: quo ⁊ paſſus. Nat⁹ autē tradiť octauo kals
Ianuarij. Ab illo ḡ die vſq̄ ad iſtū cōputati ducēti
ſexagintaſex repiunť dies: ꝗ ſenarium numeꝝ q̄dra
geſies ſexies h̄nt. AVG. octuagintatriū q̄onū. Di
citur etiā ɔceptio humana ſic ꝓcedere ⁊ ꝑfici p̄mis
ſex dieb⁹ quaſi lactis habeat ſimilitudinē: ſequenti
bus nouē dieb⁹ cōuertaſ in ſanguinē: deinde duo/
decim diebus ſolideť: reliquis decē ⁊ octo diebus
formeť vſq̄ ad ꝑfecta lineamenta oīm mēbroꝝ: ⁊ ī
reliquo tp̄e vſq̄ ad temp⁹ partus magnitudine au
geť. Sex aūt ⁊ nouē ⁊ duodecim ⁊ xviij. in vnū co/
acti fiūt xlv. addito ḡ vno fiūt quadragintaſex: qui
ſi fuerint multiplicati ꝑ ipſū ſenariū numerū: ꝗ hu/
ius ordinationis caput tenet: fiūt ducenti ⁊ ſeptua/
gintaſex. i. nouē menſes ⁊ ſex dies. Non ḡ abſurde
quadragintaſex annis dicitur fabricatū eſſe tēplū
quod corpus eius ſignificabat: vt quot anni fuerūt
in fabricatione templi: tot dies fuerunt in corporis
dominici ꝑfectione. AVG. ſup Io. Vel aliter: qꝛ
dn̄s noſter de adam corp⁹ accepit: non de adā pec
catū traxit: templū corporeū inde ſūpſit: non iniqui
tatē que de templo pellēda ē. Si autē facias q̄tuoꝛ
noīa greca: Anatole qđ eſt oriens: Diſis quod ē oc
cidens: Arctos qđ ē ſeptētrio: Meſſembria: qđ eſt
meridies: capita verboꝝ adam habent. A quatuoꝛ
enim vētis domin⁹ collecturū ſe dicit electos ſuos
cū venerit ad iudiciū. Habēt autē littere nominis
adam numerū ſm̄ grecos: ⁊ ibi inuenitur q̄dragin/
taſex annis edificatū templum. Habet enim adam
alpha qđ eſt vnū: ⁊ delta qđ eſt q̄tuoꝛ: ⁊ alpha qđ
eſt vnū: ⁊ m. qđ ē quadraginta: ⁊ ſic habes quadra
gintaſex. Sed iudei quia caro erant: carnalia ſapie/
bāt: ille ſpiritualiter loquebatur: ⁊ de quo templo
diceret per euangeliſtam nobis aperuit. Sequitur
enim: Ille autem dicebat de templo corpis ſui.
THEO. Ex hoc aūt appollinarius cōtradictionem
ſumit: volens oſn̄dere ꝙ caro chriſti eēt inanimata
eo ꝙ tēplū ſit īanimatū. ergo carnē chriſti ⁊ lapidē
⁊ lignū facies: qꝛ ex his templū ɔſiſtit. Si autē qđ
dicitur: Anima mea turbata eſt: ⁊ poteſtatē habeo
ponēdi aīam: nequaq̄ dici dixeris: vbi pones illō.
In manus tuas cōmendo ſpiritū meū: nō enim de
anima irrationali intelligere poteris. Neq̄ qđ dr̄:
Nō derelinques aīam meā ī inferno. ORI. Ideo
aūt corp⁹ dn̄i templū intelligiť: quia ſicut templū
gloriam dei ɔtinebat habitantē in ipſo: ſic corpus

chriſti:repñtans eccleſiã vnigenitũ ꝯtinet:qui ẽ dei
gloria. CHRY. Duo autem erant que obſtabant
diſcipulis ne interi intelligerẽ:vnũ ipa reſurrectio:
alteꝝ vͦo qͦd maius erat.ſ. ꝙ de⁹ erat qui ĩ illo corꝑe
habitabat:quod domin⁹ occulte oſtẽderat dicens:
Soluite templũ hoc ⁊c̃. Et iͦ ſubdit̃: Cũ ḡ ſurrex.a
mor.recor.ſũt diſci.ei⁹ q2 hoc dicebat de corꝑe ſuo.
⁊ cre.ſcrip.⁊ ſer.quẽ dixit ieſus. ALCVI. Ante re
ſurrectionem enĩ nõ intelligebat ſcripturas:q̃a nõ-
dũ accepant ſpũſcm̃. Sed in die reſurrectiõis appa
rens dñs aperuit diſcipulis ſenſum vt intelligerent
que de ipſo ſcripta erãt in lege ⁊ ꝓphetis:⁊ tũc cre-
diderũt ſcripture prophetaꝝ:q̃ ꝑdixerũt chriſtũ ter-
tia die reſurrecturũ:⁊ ſermoni que3 dixit ieſus: Sol-
uite templũ hoc. ORI. Scd̃m anagogẽ vͦo com-
plementũ fidei attingem⁹ in magna corpoꝝ reſur-
rectione totius corporis ieſu.i.eccleſie ei⁹:cũ fides q̃
ẽ ex ſpecie mltũ differat ab ea q̃ ẽ ꝑ ſpeculũ ĩ enigmate

**Cum autẽ eſſet hieroſolymis in
paſcha ĩ die feſto:multi crediderũt ĩ
noĩe eius videntes ſigna q̃ faciebat.
Ipſe aũt ieſus nõ credebat ſemetip
ſum eis:eo ꝙ ipſe noſſet oẽs:⁊ quia
opus ei nõ erat ut quis teſtimoniu3
ꝑhiberet de homine. Ipſe enim ſcie
bat quid eſſet in homine.**

BEDA: Superi⁹ euãgeliſta narrauit q̃d dñs hie
ruſalem adueniẽs geſſerit:nũc vͦo eodẽ hieroſoly-
mis cõmorante:quid ab alijs erga eũ actũ fuerit re-
fert. Unde dr̃: Cũ aũt eẽt hiero.in paſ.in die feſto.
multi cre.in no.ei⁹:vi.ſig.q̃ faciebat. ORI. Reſpici
endũ aũt quõ ex ſignis eius pleriq3 videntes crede-
bant in eũ. Non enĩ dicit̃ ꝓdigia feciſſe hieroſoly-
mis:niſi forte cũ facta ſint in ſcripturis nõ habent̃:
Animaduerte vͦo ſi poſſibile eſt in miraculis depu-
tari ꝙ fecerit flagellũ ex funiculis ⁊ cũctos ex tem-
plo propulerit. CHRY. Prudẽtiores autẽ fuerãt
diſcipuli qui ad chriſtũ acceſſerãt:non ꝓpter ſigna
ſed ꝓpter doctrinã:nam groſſiores quidẽ ꝑ ſigna
trahunt̃:rationabiliores vͦo ꝑ ꝓphetias ſeu doctri-
nam.vñ ſubditur: Ipſe aũt ieſus nõ credebat ſemet
ſum eis. AVG. Quid ſibi vult hoc: Illi credebãt
in noĩe eius:⁊ ipſe ieſus non credebat ſemetipſum
eis: An forte nõ credebant ei ⁊ fingebant ſe credi-
diſſe. Sed nõ diceret euãgeliſta: Multi crediderũt
in noĩe ei⁹. Magna ergo res ⁊ mira: Credũt hoĩes
in criſtũ:⁊ chriſtus nõ ſe credit hoĩbus ꝑſertim q̃a
filius dei ẽ:⁊ vtiq3 volẽs paſſus eſt:etſi nollet nun-
q̃3 pateretur:ſed tales ſunt oẽs cathecumini. Si di-
xerim⁹ cathecumino:credis chriſto:rñdet Credo:
⁊ ſignat ſe. Si interrogem⁹ eũ: Manducas carnem
filij hoĩs:neſcit quid dicim⁹:quia ieſus nõ ſe credi-
dit ei. ORI. Uel dicendum ꝙ ieſus nõ ſe credidit
credẽtib⁹ in noĩe ei⁹:⁊ nõ in illũ. In illũ enĩ credũt
q̃ anguſtã viam vadũt ducentẽ ad vitã.qui aũt cre-
dunt ſignis:nõ in eũ ſed in noĩe ei⁹ credũt. HRY.
Uel hoc dicit quia non ꝯfidebat ĩ eis vt in diſcipu-
lis ꝑfectis. Neq3 cõmittebat eis oĩa dogmata vt iã
firmiter fidelib⁹ fratrib⁹. Non enĩ intendebat exte
rioribus verbis:ad mentẽ eoꝝ intrans ⁊ tẽp⁹ opoꝛtu
nũ mãifeſte ſciẽs.vnde ſequit̃: Eo ꝙ ipſe noſſet oẽs
⁊ quia op⁹ nõ erat vt quis teſtimoniũ ꝑhiberet de
hoĩe.ipſe enĩ ſciebat q̃d eſſet in hoĩe. Scire enĩ ea q̃
ſunt in corde hoĩm eſt dei:q̃ ſol⁹ corda plaſmauit.
non indigebat ergo teſtib⁹ vt ꝓprioꝝ plaſmatũ mẽ
tem addiſcat. AVG. Plus etiam nouerat artifex
quid eſſet in opere ſuo:q̃3 ipſũ opus q̃d eſſet ĩ ſemet
ipſo. Nam ⁊ petr⁹ nõ nouerat q̃d in ipſo eſſet:qñ di
xit: Tecũ ero vſq3 ad mortẽ.ſed domin⁹ nouerat q̃d
eſſet in hoĩe dicens:priuſq̃3 gall⁹ cantet ter me ne-
gabis. BEDA: Quapropter monemur vt nunq̃3
de conſcientia noſtra ſecuri ſimus:ſed ſemꝑ ſoliciti
formidemus:quia quod nos latet eternũ arbitriu3
latere non valet.

CA.III.

**Erat aũt homo ex phariſeis
nicodem⁹ noĩe ꝑnceps iude
oꝝũ. Hic uenit ad ieſu3 no
cte:⁊ dixit ei: Rabbi ſcim⁹:q2 a deo
uenisti magiſter. Nemo enĩ poteſt
hec ſigna facere q̃ tu facis:niſi fuerit
deus cũ eo. Rñdit ieſus ⁊ dixit ei:
Amẽ amen dico tibi: niſi q̃s renat⁹
fuerit denuo ñ põt uider̃ regnũ dei.**

AVG. Superi⁹ dixerat ꝙ cũ eſſet hieroſolymis
multi crediderũt in noĩe ei⁹ vidẽtes ſigna ⁊ ꝓdigia
que faciebat. Ex his aũt erat nicodemus:ꝺ quo dr̃:
Erat homo ex phariſeis nicodem⁹ noĩe. BEDA:
Cuius etiam dignitatis officiũ oſtẽdit:cum ſubdit̃:
Princeps iudeoꝝũ. Deinde quid egerit cum ſubie-
cit: Hic venit ad ieſum nocte cupiens.ſ.ſecreta eius
allocutione pleni⁹ diſcere myſteria fidei:cui⁹ aper-
ta oſtenſione ſignoꝝũ iam rudimenta ꝑceperat.
CHRY. Adhuc tamen a iudaica detinebatur infir-
mitate:ꝓpterea ⁊ nocte venit:trepidans in die hoc
facere. Unde ⁊ euãgeliſta alibi dicit: Quoniam ex
ex ꝑncipibus multi crediderũt in eũ:ſed ꝓpter iude
os nõ ꝯfitebant̃:vt nõ extra ſynagogã fierẽt expul-
ſi. AVG. Nicodemus etiã ex illo numero erat:q̃
crediderũt:ſed nondũ renati ſũt:vnde hoc ad rẽ ꝑti
net ꝙ in nocte venit. Renati autem ex aqua ⁊ ſpiritu
ſancto audiunt ab apoſtolo: Fuiſtis aliq̃n tenebre:
nũc aũt lux in dño. AIMO: Uel pulchre ĩ nocte
veniſſe dicit̃:q2 tenebris ignorantie obnubilat⁹ ad
tantã lucem nondũ ꝑuenerat:vt ꝑfecte deũ veꝝ cre
deret. Nox enim in ſacro eloquio ꝓ ignorantia po
nitur.vnde ſubdit̃: Et dixit ei: Rabbi ſcim⁹ q2 a deo
veniſti magiſter. Quod autem hebraice rabbi:latine
dicit̃ magiſter. Magiſtru3 ergo appellat ⁊ deũ ta-
cet:quia credebat eum a deũ miſſũ:ſed nõ vt dictu3
eſt deũ non agnoſcebat. AVG. Unde aũt iſte cre
diderat:patet ꝑ id qͦd ſubdit: Nemo enĩ põt hec ſi-
gna facere que tu facis niſi fuerit deus cũ eo. Sic ḡ
nicodemus de illis multis erat:qui crediderant in
nomine ei⁹. Uidẽtes ſigna que faciebat. CHRY.
Sed tamẽ neq3 a ſignis aliq̃d magnu3 exiſtimabat
de eo:ſed adhuc humanã habẽs de eo mentẽ vt de
propheta loquitur: ad oꝑationem eũ miſſũ dicẽs:

Ex alieno auxilio indigentez hec agere que agebat.
cũ tñ pater pfectũ euz genuerit: ⁊ ſufficiẽtẽ ſibiipſi:
et nihil hñtẽ imperfectũ. quia v̓o chriſti ſtudiũ erat
interim non ita dignitatẽ ſuã reuelare: ſicut pſuadẽ
ꝙ nihil ex aduerſo agebat patri: ꝓpterea in verbis
multotiens humiliter loquẽs videt̃: in reb⁹ autẽ cũ
ptãte oĩa opatur. Jdeoqȝ ⁊ nicodem⁹ nũc mãifeſte
quidem nihil excelſũ loqtur de ipſo: occulte aũt ab
humili eũ opinione reducit: docens ꝙ ſufficiens ſi-
bipſe eſt ĩ miraculoꝝ opatione. vñ ſubditur: Reſpõ
dit ieſus ⁊ dixit ei: Amen amẽ dico tibi: niſi ꝗs rena
tus fuerit denuo: nõ põt videre regnũ dei. AVG.
Jſti ſunt ꝗ̃ quibus ſe credit ieſus: q̃ nati fuerint de-
nuo q̃ nõ in nocte veniũt ad ieſum ſicut nicodem⁹.
tales enim iam etiaz ꝓfitent̃. Dicit ꝗ̃: Niſi ꝗs rena
tus fuerit ⁊c. q. d. Quia nondũ es natus denuo. i. ex
deo. Spiritali generatõe noticia quã habes de me
ſpiritalis nõ eſt: ſed aĩalis ⁊ hũana. Ego aũt dico ti-
bi ꝙ ſiue tu ſiue ali⁹ quicunqȝ: niſi ex deo denuo na
tus fuerit: non poterit apphẽdere gloriã q̃ circa me
eſt: ſꝫ extra regnũ erit: nam generatio q̃ p baptiſmũ
fit illuminationẽ aĩe tribuit. CHRY. Uel littera
talis ẽ: Amẽ amẽ dico tibi: niſi quis renat⁹. hoc ẽ: ſi
tu nõ natus fueris deſup ⁊ dogmatũ ſuſceperis cer
titudinẽ alicubi: extra erras ⁊ longe es a regno ce-
loꝝ ſeipſũ hic oñdens ⁊ indicans: qm̃ nõ eſt hoc tñ
qȝ videtur: ſed aliis oculis op⁹ eſt ad videndũ euz.
Hoc aũt qȝ dicit: Deſup. hi quidẽ. i. de celo exponũt:
alii vo a pncipio. Jgit̃ iudei q̃dẽ ſi h̃ audiſſent: deri
dentes vtiqȝ diſceſſiſſent: hic v̓o ⁊ in h̃ amorẽ diſci-
puli oñdit ꝙ a chriſto vlteri⁹ interrogat.

¶ Dicit ad eum nicodemus: Quõ
põt homo naſci cum ſit ſenex? Nũ
quid põt in uentrem matris ſue ite
rate introire ⁊ renaſci. Rñdit ieſuſ:
Amen amẽ dico tibi: niſi quis rena
tus fuerit ex aqua ⁊ ſpũſancto non
põt introire in regnũ dei. Qd̓ natũ
eſt ex carne: caro eſt: ⁊ qd̓ natũ ẽ ex
ſpiritu ſpũſ eſt. Non mireris: quia
dixi tibi: oportet uos naſci denuo.
Spũs ubi uult ſpirat: ⁊ uocẽ ei⁹ au
dis: ſꝫ neſcis unde ueniat: aut quo
uadat. Sic ẽ oĩs q nat⁹ ẽ ex ſpiritu.

CHRY. Ueniens nicodem⁹ ad ieſum vt ad hoĩez
audiens maioꝛa q̃ȝ ab hoĩe: erigit̃ ad altitudinẽ eo-
rũ q̃ dicũtur: non q̃dẽ excidẽs a fide: ſed infert hanc
impoſſibilitatẽ vt in apertioꝛẽ ꝓuocet doctrinam.
Duo aũt erant que admirabant̃. ſ. natiuitas talis: ⁊
regnũ: neqȝ enĩ audita erãt apud iudeos. Sed inte
rim circa prius inſtat: ⁊ qd̓ maxime ei⁹ mentẽ con-
tinebat. vnde dicit̃: Dicit ad eũ nicodem⁹: Quõ po
teſt hõ naſci cũ ſit ſenex? Nũquid põt in ventrẽ ma
tris ſue iterato itroire ⁊ renaſci? BEDA: Sic ver-
ba iſta ſonare vident̃: quaſi puer queat iterato ĩ vẽ
trem matris introire ⁊ renaſci. Sed ſciendũ ꝙ ipſe

ſenex erat: ideoqȝ d̓e ſe protulit exemplũ: ac ſi diceret:
Ego ſum ſenex ⁊ meã quero ſalutẽ: quõ poſſum in
ventrẽ matris introire ⁊ renaſci? CHRY. Rabbi
eum vocas ⁊ a deo veniſſe dicis: ⁊ nõ ſuſcipis q̃ di-
cunt̃: ſed loq̃ris ad magiſtrũ dictionẽ q̃ multã per
turbationẽ inducit. hoc enĩ. ſ. quõ querere eoꝝ eſt q̃
nõ valide credũt: ⁊ multi ſic q̃rentes a fide deciderũt
hi quidẽ dicẽtes: Quõ deus ẽ incarnatus? alij: quõ
manſit impaſſibilis? ꝓpterea ⁊ hic ꝓpter anxietatẽ
modũ exquirit. ſed cũ aliquis cogitationib⁹ ꝓpriis
ſpũalia euertit: deriſibilia loquitur. AVG. Spũs
enĩ loqtur: ⁊ ille carnẽ ſapit. nõ nouerat iſte niſi vnã
natiuitatẽ. ſ. ex adã ⁊ eua: ⁊ ex deo ⁊ eccleſia nõduz
nouerat: ſic tñ tu intellige natiuitatẽ ſpũs quõ intel
lexit nicodem⁹ natiuitatẽ carnis. quõ enĩ vterus nõ
põt repeti: ſic nec baptiſm⁹. CHRY. Nicodemo
aũt decidenti ad eam q̃ hic ẽ natiuitatẽ: chriſt⁹ ma-
nifeſtius reuelat ſpũalis natiuitatiſ modũ. vñ ſeq̃t̃:
Rñdit ieſus: Amẽ amẽ dico tibi: niſi quis renat⁹ fu
erit ex aqua ⁊ ſpũſancto: nõ põt introire in regnum
dei. AVG. ac ſi dicat: Tu carnalẽ generationẽ in-
telligis: ſed ex aqua ⁊ ſpũ opoꝛtet ꝙ naſcat̃ hõ ꝓpt̃
regnũ dei. Si ꝓpter hereditatẽ patris hoĩs tpalis
naſcat̃ aliq̃s ex viſcerib⁹ matris carnalis: ⁊ ꝓpt̃ he-
reditatẽ patris dei ſempiternã: naſcat̃ ex viſceribus
eccleſie. Cũ aũt ex duobus hõ ↄſiſtat: ex coꝛpe vide
licꝫ ⁊ aĩa: duplicẽ habet ⁊ hmõi modũ generatõis.
Aqua enĩ que viſibilis ẽ: ad emũdationẽ coꝛpis in-
telligit̃. Spũs v̓o inuiſibiliter cõcurrens: ad emun-
dationẽ inuiſibilis aĩe innuit̃. CHRY. Si v̓o ꝗs
ĩterrogat qualiter ab aqua hõ naſcit̃? interrogo ⁊
ego qualiter nat⁹ eſt adam a terra? Sicut enĩ ĩ pn̓-
cipio ſubijciat̃ elemẽtũ terra: totũ v̓o opus plaſmã-
tis erat: ita ⁊ nũc ſubijcitur elementũ aqua: totũ v̓o
eſt ſpũs gratie. Tũc padiſum dedit in cõuerſationẽ
nũc aũt celũ nobis aperuit. Sed q̃ eſt neceſſitas aq̃
bis q̃ ſpiritũſanctũ ſuſcipiũt? diuina enĩ in ea pficiũ
tur ſimbola: ſepultura ⁊ moꝛtificatio: reſurrectio ⁊
vita. Sicut enĩ in quodã ſepulchꝛo in aqua nobis
ſubmergẽtibus capita: vetus hõ ſepelit̃: ⁊ ſubmer-
ſus deoꝛſum occultat̃: deinde nouus rurſus aſcen-
dit: hoc etiã fit ut diſcas qm̃ virt⁹ patris ⁊ filij ⁊ ſpi-
ritusſancti oĩa complet: ⁊ ꝙ chriſt⁹ tres dies ad re-
ſurgendũ expectauit. Quod igit̃ eſt matrix fetui: h̃
eſt fideli aqua. in aqua enĩ plaſmat̃ ⁊ figurat̃: ſed
quod in matrice plaſmat̃ tẽpe indiget: qd̓ v̓o in aq̃
non ita: ſed in vno momẽto oĩa fiũt. Talis enĩ ẽ na
tura coꝛpoꝝ vt tempoꝛe aſſumãt pfectionẽ. in ſpũa
libus v̓o nõ eſt ita: quoniã pfecta a pn̓cipio conſti-
tuunt̃ que fiũt. ex quo igitur aſcendit a ioꝛdane do-
minus nõ adhuc reptilia animaꝝ viuentiũ: ſed ani-
mas ſpũales ⁊ rõnabiles aqua reddit. AVG. de
baptiſ. paruuloꝝ: Sed quia non ait: Niſi quis rena
tus fuerit ex aqua ⁊ ſpũ non habebit ſalutẽ vel vitã
eternã: ſed Non intrabit in regnum dei. Ad hoc in
quiunt quidã: Paruuli baptizandi ſũt vt ſint cum
chꝛiſto in regno dei: vbi nõ erunt ſi baptizati nõ fue
rint: q̃uis ⁊ ſine baptiſmo ſi paruuli moꝛiantur ſa-
lutem vitamqȝ eternam habituri ſint: quoniã nul-
lo pctĩ vinculo aſtricti ſunt. Sed cur naſcat̃ denuo
niſi renouãd⁹ a vetuſtate: aut vñ imago dei non in-
trat in regnũ dei? niſi impedimẽto ꝓhibẽte peccati.

AIMO: Talia aūt ac tanta ſecreta myſteria nico
demo capere non valēti: dñs ex carnali natiuitate
ſimilitudinē dedit dicēs: Qđ natū eſt ex carne caro
eſt: ⁊ qđ natū ē ex ſpū ſpiritꝰ eſt. Sicut enī caro car
nem ꝓcreat: ita quoqꝫ ſpūs ſpm̄ parit. CHRY. Ni
hil igit̄ ſenſibiliū inq̄ras neqꝫ eſtimes ꝙ carnem ge
neret ſpūs. dñi enī caro genita ē: nō quidē a ſpiritu
ſolū: ſed etiā a carne. qđ aūt natū ē ex ſpiritu ſpūale
eſt. Natiuitatē enī hic non eā que ſm̄ ſubſtantiam
dicit: ſed eam q̄ ſm̄ honorē ⁊ gratiā. Si igitur ⁊ fili
us dei ita natus ē: qđ plus habebit oībꝰ qui ita na
ti ſunt? Inuenieṫ autē ⁊ ſpiritu minor: cum eiꝰ nati
uitas gratia ſpūs ſit. ⁊ quid hec a iudaicis diſtāt do
gmatibꝰ? Uide aūt ⁊ ſpūſſancti dignitatē. dei enim
opus videṫ facere. Supra enī dixit: Quoniā ex deo
nati ſunt: hic aūt qm̄ ſpūs eos generat. Dicens aūt
chriſtus: quoniā q̄ natꝰ eſt ex ſpū ſpūs ē: quia turba
tū rurſꝰ vidit: ad ſenſibile exēplū ducē ſmonē dicēſ:
Nō mire. q꞉ dixi tibi: oportet voſ naſci denuo. Dicē
do enī: ne mireris. oñdit animi eiꝰ turbationē. Po
nit aūt exemplū ꝙ neqꝫ cōmunionē aliquā ad cor
poꝝ groſſiciē habet: neqꝫ ad incorporeoꝝ ꝑueniens
naturā qđ eſt venti delatio dicens: Spūs vbi vult
ſpirat ⁊ vocē eius audis: ſed neſcis vnde veniat aut
quo vadat. Sic ē oīs qui natꝰ ē ex ſpū. Qđ dicit ta
le ē. Si ventū nullꝰ detinet: ſꝫ qꝰ vult ferṫ: mltoma
gis ſpūs actionē nature leges detinere nō poteṙt: ñ
terminū corꝑalis natiuitatis: neqꝫ aliud quid taliū.
Quoniā aūt de vēto hic dicū ē: manifeſtat illud qđ
dicit: Uocē eius audis. i. ſonitū ꝑcuſſionis. non enꝫ
loquens infideli ⁊ neſcienti ſpūs actionē hoc dicēt:
Dicit aūt: Ubi vult ſpirat: non quaſi electionē quā
dam vento habente: ſꝫ iā que a natura ē mutatiōeꝫ
que nō ꝓhibetur: ⁊ cū ꝑtāte fit. Et neſcis vnde veni
at aut quo vadat. i. ſi huiꝰ ſpūs cuiꝰ ſenſum ſuſcipis
auditu ⁊ tactu interꝑtari neſcis viam: qualiṫ diuini
ſpūs opationē ſcrutariſ? vnde ſubdit: Sic ē oīs q̄ na
tus eſt ex ſpū. AUG. Sed quis noſtꝝ non videat
verbi gratia auſtrū euntē a meridie ad aquilonꝫ:
aut aliū ventū venientē ab oriēte ⁊ occidente: quō
ḡ neſcimꝰ vnde veniat aut quo eat? BEDA: Spi
ritus igitur ſanctꝰ eſt qui vbi vult ſpirat: quia ipſe ī
ꝑtāte habet cuius cor gratia ſue viſitatiōis illuſtret
⁊ vocē eius audis: cū te p̄ñte loq̇tur is q̄ ſpūſancto
repletꝰ eſt. AUG. Sonat pſalmꝰ: ſonat euāgeliū
ſonat ſermo diuīnꝰ: vox ſpūs ē. hoc igiṫ dicit: q꞉ ver
bo ⁊ ſacramēto inuiſibiliter adeſt ſpūſſcūſ vt naſca
mus. ALCUI. Ergo neſcis vnde veniat aut quo
vadat: q꞉ etſi te p̄ñte ſpūs ad horā quēpiā repleue
rit: non pōt videri quō in eū intrauerit: vel quō re
dierit: q꞉ natura ē inuiſibilis. AIMO: Siue neſci
vnde veniat: q꞉ quō credētes ad fidem introducat
ignoras: vel quo vadat: q꞉ quō fideles ad ſpeciē ꝑ
ducat neſcis. ⁊ ſic ē oīs q̄ natus eſt ex ſpiritu: ac ſi di
cat: Spūſſanctꝰ ſpūs inuiſibilis ē: ita ⁊ quiſquis ex
ſpiritu naſcitur inuiſibiliter naſciṫ. AUG. Uel ali
ter: Et ſi tu naſcaris de ſpiritu: hoc eris: vt ille q̄ nō
eſt natus adhuc de ſpiritu: neſciat vnde venias aut
quo eas. Hoc enī ſecutꝰ ait: Sic eſt oīs qui natꝰ eſt
ex ſpiritu. THEO. Confundaṫ ergo macedoniꝰ
impugnator ſpūs: q̄ ſuū ſpm̄ſanctū aſſeruit. Spūs
enī ſcūs ꝓpria ꝑtāte ⁊ vbi vult: ⁊ q̄liter vult opaṫ.

**Reſpondit nicodemꝰ ⁊ dixit ei:
Quō p̄ñt hec fieri? Rñdit ieſus: ⁊
dixit ei: Tu es magiſter in iſrl' ⁊ hec
ignoras? Amē amen dico tibi: quia
qđ ſcimus loquimur: ⁊ qđ uidimuſ
teſtamur: ⁊ teſtimoniū noſtrū nō ac
cipitis. Si terrena dixero uobis ⁊
nō creditis: quomodo ſi dixero uo
bis celeſtia credetis?**

AIMO: Myſteriū diuine maieſtatis nicodemꝰ
capere non valet q̄ a dño audiebat: ⁊ iō rōnē q̄rēs
factū nō abnegans: nō voto rephendentis: ſed affe
ctu diſcentis dñm interrogat. vñ diciṫ: Rñdit nico
demus ⁊ dixit ei: Quō p̄ñt hec fieri? CHRY. Qnia
igitur adhuc in iudaica vilitate manet: ⁊ exemplo
ita manifeſto dicto ei: adhuc interrogat: de reliquo
aſperius ad eū chriſtꝰ loq̇tur. vñ ſeq̇tur: Rñdit ⁊ di
xit ei: Tu es magiſter ī iſrl' ⁊ hec ignoras? AUG.
Quid putamꝰ dñm huic magiſtro iudeoꝝ quaſi in
ſultare voluiſſe: volebat quidem illuꝫ naſci de ſpū.
nemo aūt ex ſpiritu naſcitur niſi humilis fuerit: q̄a
ipſa humilitas facit nos naſci de ſpū. Ille aūt magi
ſterio inflatus erat: ⁊ alicuius momēti ſibi eē vide
batur: q꞉ doctor erat iudeoꝝ. Deponit ḡ dñs eiꝰ ſu
perbiam vt poſſit naſci de ſpū. CHRY. Neqꝫ tñ
nequitiā accuſat viri: ſed inſipientiā ⁊ ruditatē ſolū.
Sed dicet aliq̄s: quid cōmune habet hec natiuitas
de qua. ſ. chriſtꝰ locutꝰ eſt ad iudaica dogmata. Ha
bet quidē cōmune: nam q̄ primꝰ homo factꝰ ē: ⁊ q̄
de coſta facta ē mulier: ⁊ q̄ ſteriles genuerūt: ⁊ que
ꝑ aquā miracula ꝑfecta ſunt. Dico aūt ꝙ heliſeus ō
aqua ferrū eduxit: ⁊ ꝙ iudei mare rubrū trāſierūt:
⁊ ꝙ naaman ſyrus in iordane purgatꝰ eſt. Hec oīa
natiuitatē ſpiritualē ⁊ purgamentū in ea futurum
figuraliter ꝑſonabant. et ea q̄ a ꝓphetis ſūt dicta oc
culte oñdunt huc natiuitatis modū: vtputa illud:
Renouabiṫ vt aquile iuuentus tua: ⁊ beati quoꝝ
remiſſe ſunt iniquitates. Sed ⁊ iſaac figura huius
natiuitatis erat. hec igitur rememorās dixit: Tu es
magiſter in iſrl' ⁊ hec ignoras? Rurſus aūt aliunde
ſuum ſermonē ei credibilē facit: ad imbecillitatem
eiꝰ condeſcēdēs cū ſubdit: Amen amē dico tibi: q꞉
qđ ſcimus loquimur: ⁊ qđ vidimꝰ teſtamur: ⁊ teſti
moniū nr̄m nō accipitis. Apud nos viſus aliis ſen
ſibus certior eſt: et ſi volumꝰ aliquē facere credere
ita dicimus: q̄m oculis noſtris vidimꝰ. Propterea
chriſtꝰ humano loquēs ad euꝫ ſermone: non viſum
ſenſibilē inducit. ſed manifeſtū eſt ꝙ de certiſſima
cognitione ⁊ nō aliter ſe habēte loq̇tur: igiṫ hꝰ qui
dem. i. qđ ſcimus ait de ſeipſo ſolo. AIMO: Que
riṫ autē quare pluraliter dicat: Quod ſcimꝰ loqui
mur. Ad quod dicendū ꝙ vnigenitꝰ dei filius erat
q̄ hoc loquebatur: oſtēdēs qualiter pater ē in filio:
⁊ filius in patre: ⁊ ſpirituſſanctus ab vtroqꝫ indiui
ſibilis ꝓcedat. ALCUI. Uel dicit pluraliter: ac ſi
dicat: Ego ⁊ illi qui modo ſpū ſunt renati: intelligi
mus illud qđ loquimur: ⁊ qđ vidimꝰ apud patrem
in abſcondito hoc teſtamur foris in mūdo: ⁊ vos q̄

carnales eſtis ꝛ ſupbi nõ accipitis teſtimoniũ nr̃m.
THEO. Nõ nequaqȝ de nicodemo dicit ſȝ de ge-
nere iudeoꝝ qui vſqȝ ad finem i pfidia pmanſerunt.
CHRY. Quod quidẽ nõ turbati vbũ eſt: ſed man
ſuetudinẽ oſtẽdentis. Hinc enim erudit nos cum ad
aliquos locuti fuerim⁹ ꝛ nõ pſuaſerim⁹: nõ triſtari
neqȝ iraſci: ſed nr̃m ſmonem credibilem facere nõ
ſolũ non iraſcendo: ſed etiã nõ clamãdo. Materia
enĩ ire clamoꝛ eſt: ieſus aũt dogmata excelſa tangẽ
debens: pꝑter audientiũ infirmitatẽ ſe detinet mul
totiens: ꝛ nõ continue dignis ſua magnitudine dog
matibus immoꝛaᷤ: ſed magis his que cõdeſcentio-
nem hñt. vñ hic ſubdiᷤ: Si terrena dixi vobis: ꝛ non
creditis: quõ ſi dixero vobis celeſtia credetis? AV
GVSTI. Hoc eſt ſi non creditis qꝛ templũ poſſum
ſuſcitare deiectũ a vobis: quõ creditis qꝛ p ſpũſcm̃
poſſit homines regenerari? CHRY. Uel aliter: Si
baptiſmum terrenũ dicat: non mireris qꝛ in terra ꝑ
ficitur ꝛ comparatione illius natiuitatis ſtupende
que eſt ex ſubſtãtia pr̃is: terrena eſt gr̃e natiuitas: ꝛ
bene non dixit: Nõ intelligitis: ſed non creditis. nã
cũ quis aliqua p intellectũ ſuſcipere nõ valet: amen
tie vel ignoꝛãtie imputaᷤ. Cũ autẽ hoc nõ ſuſcipiat
aliquis qͦ ſolum fide opoꝛtet ſuſcipere: nõ amentie
ſed infidelitatis eſt accuſatio. Dicebanᷤ autem hec
eti non credebanᷤ: qꝛ poſteri erant ea ſuſcepturi.

¶ Et nemo aſcẽdit in celũ niſi q̃ de
ſcendit de celo: filius hominis qui
eſt in celo.

AVG. De baptiſmo paruuloꝝ: notata paululũ
eius imperitia: qui ſe ceteris de magiſterio pferebat
ꝛ omniũ talium incredulitate reꝑhenſa: rñdet ꝙ alij
credant ſi illi non credunt ad illud qͦ interrogatus
eſt: quõ poſſunt iſta fieri dicens: Et nemo aſcendit ĩ
celum niſi qui deſcendit de celo: filius hominis qui
eſt in celo. q. d. ſic fiet generatio ſpiritualis: vt ſint ce
leſtes homines ex terrenis: qͦ adipiſci nõ poterunt
niſi membꝛa mea efficianᷤ: vt ipſe aſcẽdat qui deſcẽ
dit: nõ aliud deputãs coꝛp⁹ ſuum. i. eccleſiã ſuam qᷓ̃
ſeipſũ. GREGO. xxvij. moꝛa. Quia enĩ nos vnũ
cũ illo iam facti ſum⁹ vñ ſolus venit: in ſe ſol⁹ redit
etiã in nobis ꝛ is qui in celo ſemp eſt: ad celũ quo-
tidie aſcẽdit. AVG. De baptiſmo paruuloꝝ: Quã
uis aũt in terra factus ſit filius hominis diuinitatẽ
tamẽ ſuã qua in celo manens: deſcendit ad terrã nõ
indignãs cenſuit noĩe filij hominis ſicut carnẽ ſuã
dignat⁹ eſt noĩe filij dei. per vnitatẽ enĩ pſone qua
vtraqȝ ſubſtãtia vn⁹ eſt chꝛiſt⁹ ꝛ filius dei ambula-
bat in terra: ꝛ idem ipſe fili⁹ hominis manebat in ce
lo. Fit ergo credibilioꝛ fides ex incredibilioꝛib⁹ cre
ditis. Si enim diuina ſubſtãtia longe diſtantioꝛ po
tuit pꝑter nos ita ſuſcipere humanã ſubſtantiam vt
vna pſona fieret: qᷓ̃to credibili⁹ alij ſancti fiunt cum
homine chꝛiſto vn⁹ chꝛiſtus: vt oĩbus p eius gr̃am
aſcendẽtibus: ipſe vn⁹ aſcendat in celũ qui de celo
deſcendit. CHRY. Uel aliter: Quia dixerat nico-
demus: Scim⁹ quoniam a deo veniſti magiſter. ne
eſtimeᷤ ita eſſe magiſter: vt multi ꝓphetaꝝ de terra
eſtimãtes ſubiungit: Et nemo aſcẽdit in celum: ni
ſi qui deſcẽdit de celo filius hominis qui eſt in celo
THEO. Cum vͦ filiũ hominis deſcendiſſe de ce-
lo audis: non putes ꝙ de celo caro deſcẽdit: hoc n.
hereticoꝝ dogma eſt: qui docebãt ꝙ chꝛiſtus de ce
lo coꝛp⁹ ſumpſerat: ꝛ p virginẽ tranſierat. CHRY.
Filium enĩ hominis nõ carnẽ hic vocauit: ſed a mi-
noꝛi ſubſtantia ſe totũ nominauit. Eſt enĩ ei conſue-
tudo multotiens a diuinitate: multotiens ab huma
nitate totũ vocare. BEDA: Si enĩ aliquis homo
nudus de monte ad cõuallia deſcendat: ꝛ aſſumptꝭ
veſtimentis etiã armis ad eundem montẽ aſcendat
recte ipſe idem qui pͥus deſcẽdit aſcendiſſe phibeᷤ.
HYLA. x. de trini. Uel qꝛ de celo deſcẽdit ↄcepte
de ſpiritu originis cã eſt. Non enim coꝛpoꝛi maria
originẽ dedit: ſȝ ad incrementa partumqȝ coꝛpoꝛis
omne qͦ ſenſus ſui eſt naturale contulerit: qͦ vero
hominis fili⁹ eſt: ſuſcepte in virgine carnis eſt part⁹.
quod aũt in celis eſt nature ſemp pmanẽtis ptãs: ẽ
que nõ ex infinitatis ſue virtute in regionẽ diffiui
ti coꝛpoꝛis coartauit vbi dei ptãtem: ꝛ in foꝛma ſui
manens ab omni intra extraqȝ celi mũdiqȝ circulo:
celi ac mundi dñs nõ abfuit. p hoc ergo: et de celo
deſcẽdit: qꝛ filius hominis eſt: et in celis eſt. qꝛ vbũ
caro factũ non amiſerat manere quod factum eſt.
AVG. Miraris aũt qꝛ hic erat ꝛ in celo: Tales fecͭ
diſcipulos ſuos: paulũ audi dicentẽ: Nr̃a conuerſa
tio in celis eſt. ſi homo paul⁹ ambulabat in terra: ꝛ
cõuerſabaᷤ in celis: deus celi ꝛ terre nõ poterat eẽ
in celo ꝛ in terra. CHRY. Uide autẽ qꝛ qͦ valde
videᷤ excelſum: indignũ eſt ſua magnitudine. Non
enim ſolum in celo eſt: ſed vbiqȝ ꝛ oĩa replet: ſed ad
huc imbecillitatem auditoꝛis loquitur paulatim eũ
reducere volens.

¶ Et ſicut moyſes exaltauit ſerpẽ
tem in deſerto: ita exaltari opoꝛtet
filiũ hominis: ut oĩs q̃ credit in ipſo
nõ pereat: ſed habeat uitam eternã.

CHRY. Quia dixerat bñficium baptiſmi inducit
hui⁹ cãm. ſ. crucẽ dicens: Et ſicut moyſes ꝛc̃. BE-
DA: Magiſtꝛ legis moſaice ad ſpiritualẽ ſenſum
eiuſdem legis inducit: recoꝛdans veteris hiſtoꝛie: ꝛ
hãc in figurã ſue paſſionis atqȝ humane ſaluatiõis
factã ediſſerens. AVG. de baptiſ. paruuloꝝ: Ser-
pentũ enĩ incurſib⁹ in deſerto multi moꝛiebanᷤ: ac
ſic moyſes ex precepto dñi exaltauit in deſerto eneũ
ſerpentẽ: hũc videntes ſanabanᷤ ↄtinuo. Exaltat⁹ ſer
pens eſt moꝛs chꝛiſti: eo ſignificãdi modo quo per
efficientẽ id qͦ efficiᷤ ſignificaᷤ. A ſerpente quippe
moꝛs venit: qui peccatũ quo moꝛi mereᷤ homini p
ſuaſit. dñs aũt in carnẽ ſuã nõ peccatũ trãſtulit tãqᷓ̃
venenum ſpentis. ſed moꝛtẽ: vt eſſet in ſimilitudine
carnis peccati pena ſine culpa: vñ in carne peccati ꝛ
pena ſolueret ꝛ culpa. THEO. Uideas ḡ figuraꝫ
ad veritatẽ. Ibi enĩ ſpentis ſimilitudo ſpẽm quidẽ
beſtie habet: venenũ autẽ nõ habet: ſic ꝛ hic chꝛiſt⁹
a peccato liber: in ſimilitudinẽ carnis peccati venit.
Exaltari aũt audiẽs ſuſpenſionẽ ĩtelligas in altum:
vt ſcificaret aerẽ q̃ ſanctificauerat terrã ambulãdo
in ea: ĩtelligas etiã p exaltationẽ gl̃iaꝫ. nã illa crucis
altitudo gl̃ia chꝛiſti fcã eſt. in quo enim iudicari vo
luit: in hoc hui⁹ mũdi pͥncipẽ iudicauit. Adã eniꝫ iu
ſte moꝛtuus eſt: qꝛ peccauit: dñs vero iniuſte: quia

peccatũ non fecit. Poſtq̃ ḡ iniuſte mortẽ ſuſtinuit
ſupauit illũ q̃ eũ tradidit morti: ⁊ ſic liberauit adaȝ
a morte: ſed in hoc deuictũ ſe iuenit. Nõ enĩ potuit
in cruce dñm cõtriſtare vt crucifigẽtes odiret: ſȝ ma
gis diligebat ⁊ p eis orabat. ſic igiẽ crux chriſti eius
exaltatio ⁊ glia fcã eſt. CHRY. Ideo etiã nõ dixit
Pendẽ oportet filiũ hominis: ſed Exaltari: qꝛ hone
ſtius hoc videbaẽ. vñ ⁊ ꝑpter audientẽ ⁊ ꝑpter figu
ram hoc poſuit: vt diſcas qm̃ cognata ſũt vetera no
uis: deinde vt cognoſcas qm̃ nõ iuitus ad paſſionẽ
venit: ⁊ adhuc vt diſcas qm̃ multis hinc naſciẽ ſal⁹.
AVGV. de baptiſ. paruulorꝝ: Sicut ergo tũc qui
ↄſpiciebat exaltatũ ſerpentẽ a veneno ſanabaẽ: ⁊ a
morte liberabaẽ: ſic nunc qui ↄformaẽ ſimilitudini
mortis chriſti ꝑ fidẽ baptiſmũq; eius ⁊ a peccato ꝑ
iuſtificationẽ: ⁊ a morte ꝑ reſurrectionẽ liberaẽ hoc
eſt enĩ qḋ ait: Ut oĩs qui credit in eũ: nõ ꝑeat: ſed ha
beat vitã eternã. q̇d ḡ opus eſt vt morti chriſti ꝑ ba
ptiſmũ ↄformeẽ paruulus ſi morſu ſpentis non eſt
oĩno venenat⁹: CHRY. Attẽde aũt q̧ paſſionem
obumbrate poſuit ne ex eius v̇bis fieret triſtis audi
tor. Fructũ v̇o paſſionis poſuit manifeſte. ſi enĩ qui
credũt in crucifixũ non ꝑeunt: multomagis q̃ cruci
fixus eſt nõ perit. AVGV. Hoc aũt intereſt inter
figuratã imaginẽ ⁊ rẽ ipſam: q̧ illi ſanabanẽ a mor
te ad tpalẽ vitã: hi aũt vt habeãt vitã eternam.

¶ Sic enim deus dilexit mũdũ ut filiũ ſuũ unigenitũ daret: ut omnis qui credit in eũ nõ ꝑeat: ſed habeat uitã eternã. Nõ enĩ miſit de⁹ filiuȝ ſuũ in mũdũ ut iudicet mũduȝ: ſed ut ſaluetur mũdus per ipſum. Qui credit in euȝ non iudicatur. Qui autẽ nõ credit iã iudicatus eſt quia nõ credit in nomine unigeniti filij dei.

CHRY. Quia dixerat: Oportet exaltari filiũ hõis
quo mortẽ occulte ſignificauit ne auditor triſtis ab
his fieret v̇bis humanũ quid de eo ſuſpicans ⁊ mor
tem ei⁹ eſtimans nõ eſſe exiſtentiã: hoc ad rectitudi
nem reducit: filiũ dei dicẽs eũ qui daẽ ad morteȝ: ⁊
mortẽ eius cãm eſſe vite eterne. vñ dicit: Sic enĩ de
us dilexit mũdũ: vt fi. ſuũ vnige. da. vt oĩs q̃ cre. ĩ eũ
ñ ꝑeat ſed ha. vi. eter. q. d. Ne mireri qm̃ ego debeo
exaltari vt vos ſaluemini: etenĩ ⁊ prĩ hoc videẽ qui
ita nos dilexit: vt ꝑ ſeruis indeuotis filiũ dederit. di
cendo aũt: Sic de⁹ di. mun. multã indicat amoris in
tentionẽ. Multa enĩ eſt ⁊ infinita diſtantia: qui enĩ
ĩmortalis: qui ſine ꝑncipio: qui magnitudo infinita
eos q̃ ſunt ex terra ⁊ cinere infinitis plenos peccatĩ
dilexit. ſed ⁊ ea que poſt hoc ponit: oſtẽratiua ſunt
magni amoris: nõ enĩ ſeruũ: nõ angelũ: non archan
gelũ dedit: ſed filiũ ſuum. Rurſus ſi filios plures ha
buiſſet: ⁊ dediſſet vnũ: hoc etiã eſſet maximũ. Nunc
vero filiũ vnicũ dedit. vñ ſubdit: Unigenitum. HY
LA. vij. de trini. Sȝ ſi dilectionis hinc fides eſt crea
turam creature preſtitiſſe: non facit magni meriti fi
dem vilis ⁊ ſpernenda iactura. Precioſa aũt ſunt q̃
cõmendant charitatẽ ⁊ ingentia ingentib⁹ eſtiman

tur. Deus diligẽs mundũ filiũ non adoptiuũ: ſȝ ſuũ
⁊ vnigenitũ dedit: hinc ꝓpetas eſt: natiuitas eſt: veri
tas eſt: nõ creatio eſt: nõ adoptio eſt: nõ falſitas eſt:
hinc dilectionis ⁊ charitatis fides eſt vt ad mundi
ſalutẽ ⁊ filiũ ſuũ ⁊ vnigenitũ preſtitiſſet. THEO.
Videẽ aũt mihi q̧ ſicut ſpurius dixit: q̧ filius hõis
deſcendit de celo: cũ caro de celis nõ deſcenderit ſȝ
ꝑpter vnã pſonã in chriſto que dei ſũt attribuit ho
mini: ſed ⁊ nũc ecõuerſo que ſũt hominis verbo dei
appropat: etenĩ deus dei fili⁹ impaſſibilis manſit: ſȝ
qꝛ vn⁹ erat ſm hypoſtaſim dei fili⁹ ⁊ hõ qui paſſio
nem ſuſtinuit: filius dari diciẽ in mortẽ q̃ paſſibiliẽ
patiebaẽ: non natura ꝓpa: ſed carne ꝓpa. Eſt autem
maxima vtilitas ↄſecuta ex huiuſmõi datione men
tem excedẽs humanã. Sequiẽ enĩ: Ut oĩs q̃ credit ĩ
eũ nõ pereat: ſed habeat vitã eternã. Uetus nãq; te
ſtamentũ his qui ſuabãt illud dierũ longitudinem
ꝓmittebat: euãgeliũ v̇o eternã ⁊ inſolubilẽ vitam.
AVG. Notãdũ v̇o q̧ eadẽ de filio dei vnigenito
replicat: q̃ de filio hominis in cruce exaltato ꝓmiſe
rat dicens: Ut oĩs qui credit in eũ. qꝛ idem redẽptor
⁊ conditor nr̃ filius dei añ ſecula exiſtẽs: fili⁹ homi
nis factus eſt in fine ſeculorꝝ: vt qui ꝑ diuinitatis ſue
potẽtiã nos creauerat ad pfruendã beatitudinem
ꝑennis vite: ipſe ꝑ fragilitatẽ humanitatis noſtre
nos reſtauraret ad ꝑcipiendam quã ꝑdidim⁹ vitam
ALCVI. Uere aũt ꝑ filiũ dei habebit mũdus vi
tam: qꝛ non alia cã venit in mũdũ niſi vt ſaluet mũ
dũ. vñ ſequiẽ: Non enĩ miſit de⁹ fi. ſuũ in mũ. vt iu.
mũ. ſed vt ſal. mun. ꝑ ipm̃. AVG. Quare enĩ ſalua
tor mundi dict⁹ eſt: niſi vt ſaluet mũdũ: ḡ q̃tum in
medico eſt ſanare venit egrotuȝ. Ipſe ſe interimit q̃
ꝑcepta medici ſuare nõ vult aut cõtẽnit. CHRY.
Sed qꝛ hoc dicit: multi pigrorꝝ in peccatorꝝ magni
tudine ⁊ negligẽtie ſupabũdãtia dei abutẽtes miſi
cordia dicũt: nõ eſt gehẽna: nõ eſt ſuppliciũ: omnia
nobis de⁹ peccata dimittit. Sed ↄſiderandũ q̧ duo
ſunt chriſti aduẽtus: q̃ iã fcũs eſt ⁊ qui futur⁹ ẽ. Et
ꝑor q̇dẽ fcũs eſt nõ vt iudicet que fcã ſunt a nobis:
ſed vt dimittat. ſecũd⁹ autẽ nõ vt dimittat: ſed vt iu
dicet. De ꝑori igiẽ ait: Nõ veni vt iudicẽ mundũ: qꝛ
enĩ clemens eſt: nõ facit iudiciũ: ſed interim remiſſi
onem omniũ peccatorꝝ ꝑ baptiſmũ ꝑmo: ⁊ poſtea ꝑ
pniam qꝛ ſi hoc mõ nõ feciſſet: vniuerſi ſimul ꝑditi
eſſent. Oẽs enĩ peccauerũt ⁊ egent grã dei. ne igitur
aliq̃s crederet ſe ĩpune peccare: ſubdit de pena non
credentis: Qui credit in eũ nõ iudicaẽ. qui credit in
quit: nõ qui ĩueſtigat: q̇d igiẽ ſi ĩmundã habeat vi
tam: maxĩe q̇dem paul⁹ tales non fideles eſſe dicit
Cõfitenẽ inquit ſe noſſe deũ: factis aũt negãt: ſȝ hoc
illud ſignificat: qꝛ ſm hoc q̃ credit nõ iudicareẽ: ſed
operꝝ q̇dem grauiorem ſuſtinebit penã: infidelitatis
aũt cã nõ torquebiẽ. ALCVI. Uel qꝛ credit in eũ
⁊ adheret ei vt mẽbrũ capiti: nõ iudicabiẽ. AVG.
Quid autẽ dicturꝝ ſperabas de eo qui nõ credit niſi
qḋ iudicaẽ: Sed vide quid dicit: Qui aũt nõ credit
iã iudicat⁹ eſt: Nõdũ apparuit iudiciũ: ſed iã factuȝ
eſt iudiciũ. Nouit enĩ dñs qui ſunt ei⁹: nouit q̃ per
maneãt ad coronã ⁊ q̃ ꝑmaneãt ad flãmã. CHRY.
Aut hoc dicit qꝛ ipm̃ diſcredere ĩpenitẽtẽ ſuppliciũ
eſt. eſſe enĩ extra lumẽ etiã ſm ſe maximũ ſuppliciũ
eſt: vel qḋ futurꝝ eſt prenunciat: ſicut enĩ qui occidit

hominē: ꝗ̄ nōdum ſnīa iudicātis cōdēnat⁹ ſit: rei
tamē natura condēnatus eſt: ita ꝛ qui incredul⁹ eſt
ſicut ꝛ adam qua die comedit de ligno mortuus ē.
¶ GREGO. xxvij. moral. Uel aliter: Jn extremo iu
dicio aliq̄ non iudicanť ꝛ pereūt: de quib⁹ hic dicit
Qui nō credit iam iudicat⁹ eſt. Non eni eorum tūc
cauſa diſcutiť: qui a conſpectu diſtricti iudicis iam
cū dānatione ſue infidelitatis abſcedūt: ꝓfeſſionem
vō fidei retinentes: ſed ꝓfeſſionis opera nō habētes
redarguunť vt pereant. Qui vero nec fidei ſacramē
ta tenuerūt: increpationē iudicis in extrema exami-
natione nō audiunt: q̄ꝛ ꝑiudicati in infidelitatis ſue
tenebris eius quē deſpexerāt inuectione argui non
merenť. Princeps nāq̄ꝫ terrenam rempublicam re
gens aliter punit ciuē interi⁹ delinquētem: atq̄ꝫ ali
ter hoſtē exteri⁹ rebellantem. Jn illo iura ſua cōſu-
lit: ꝯ̄ hoſtem vero bella mouet: dignaq̄ꝫ ei⁹ malicie
tormēta retribuit: de malo vero ei⁹ quid lex habeat
non requirit. neq̄ꝫ eni lege neceſſe eſt perimi eū qui
lege nūq̄ꝫ potuit teneri. ¶ ALCVI. Quare aūt iudi-
catus eſt qui nō credit: cauſam aſſignat dicens: q̄a
non credit in noīe vnigeniti filij dei. Jn hoc eni ſo-
lo noīe eſt ſalus. Non habet de⁹ multos filios qui
poſſint ſaluare: hunc habet vnigenituꝫ ꝑ quē ſaluat
¶ AVG. de baptiſ. paruuloꝝ: Ubi g̊ paruulos poni
mus baptizatos niſi inter eos qui crediderunt: hoc
eni eis acquiriť ꝑ virtutē ſacramenti ꝛ offerentiuꝫ
rēſpōſionē: ac ꝑ hoc eos qui baptizati nō ſunt: inter
eos qui non crediderūt ſtatuimus.

¶ Hoc eſt aūt iudiciū: quia lux ue
nit in mundū: ꝛ dilexerūt homines
magis tenebras q̄ꝫ lucem. Erant
eniꝫ eorū mala opera. Omnis eniꝫ
q̄ male agit odit lucem: ꝛ non uenit
ad lucem ut nō arguanť opera eius.
Qui aūt facit ueritatē uenit ad lucē
ut manifeſtenť opera ei⁹: quia ī deo
ſunt facta.

¶ ALCVI. Reddit cauſam quare nō crediderunt
ꝛ quare iuſte dānanť dicens: Hoc eſt autē iudiciuꝫ
q̄ꝛ lux venit in mundū. ¶ CHRY. q. d. Nunquid ipſi
eam queſierūt vel laborauerūt: vt inuenirent: Jpſa
lux venit ad eos nec ei occurrerunt. vñ ſequiť: Et di
lexerūt homines magis tenebras q̄ꝫ lucem. Ex hoc
modo ꝑuanť homines excuſatione: venit eni eripē
a tenebris ꝛ ad lucē ducere. Quis ergo ei⁹ qui non
vult ad lucē accedere miſerebiť: ¶ BEDA: Lucem
ſeipm appellat: de qua ſupra euangeliſta dixit: Erat
lux vera. Tenebras vero appellat peccata. deīde q̄ꝛ
videbať multis eſſe credibile qđ dictum eſt: nullus
eni tenebras prehonorat luci: ſubdit cām quare hec
paſſi ſunt dicens: Erāt enim eoꝝ opera mala. At ſiq̄
dem in iudicium veniſſet: haberet hoc aliquā ratio
nem. qui eni malorum ſibi cōſcius eſt: fugere iudicē
cōſueuit: parcenti vero qui deliquerūt occurrunt. di
cens igiť: Erant: eos qui multorū ſibiipſi erāt cōſcij
peccatoꝝ: maxime chriſto ad ignoſcendū veniēti oc
currere: quod ꝛ in multis factū eſt. Eteni publicani
ꝛ peccatores venientes recumbebāt cū ieſu: quia ve
ro quidā ſunt ita molles ad eos q̄ ꝓ virtute ſunt la-
bores: vt vſq̄ꝫ ad vltimū velint adherere malitie: in
hoꝝ iniuriā ſubdit: Omnis enim qui male agit odit
lucē. Quod quidē dictū eſt de his qui eligunt ī ma-
litia manere. ¶ ALCVI. Quia omnis qui male agit
odit lucē. i. qui eſt in intētione peccandi: cui placet
peccatū: odit lucem que detegit peccatū. ¶ AVGV.
x. ꝯfeſſionū: Quia enim falli nolūt ꝛ fallere volunt:
amāt enim eā cum ſeipam indicat: ꝛ oderūt eam cū
eos ipſa indicat. Jnde retribueť eis vt eos nolētes
manifeſtet: ꝛ eis ipſa non ſit manifeſta. Amāt g̊ veri
tatem lucētem: oderunt eam redarguētem. vñ ſeq̄ť
Et nō venit ad lucem vt nō arguanť opera eius. ¶
CHRY. Eum eni qui in paganiſmo viuit: nullus re
darguit: quia deus tales habet: ꝛ digna dogmatib⁹
opera demonſtrat. Qui vero chriſti ſunt male viuē
tes: ab oībus rectis accuſanť. Si autē gentiles ſunt
recte viuētes hoc manifeſte nō noui. Nō eniꝫ mihi
dicas eos qui a natura ſunt mites ꝛ honeſti: nō eniꝫ
eſt hoc virtus ſed eū dic qui a paſſionib⁹ ſuſtinet vi-
olentiam ꝛ ſapienter viuit: ſed nō vtiq̄ꝫ habes. Si. n.
regni enunciatio ꝛ gehēne mine ꝛ alia tāta docum
ta vix detinēt homines in virtute: nullo hoꝝ perſua
ſi ꝑtranſibunt virtutē. ſi vero hypocriſim fingūt glo
rie gr̄a hoc faciunt. vnde cū potuerit latere nō omit
tent vti malis deſiderijs: que etiam vtilitas eſt cum
aliquis ſobri⁹ ſit ꝛ nō rapit: ſit vero vane glorie ſu⁹
hoc eni nō eſt recte viuere: Jnanis enim glorie ſer-
uus fornicario nō minor eſt: multo eni plura ꝛ gra
uiora operať. Si autē quidē recte ſunt viuentes in
gentilib⁹: nō hoc aduerſať huic ſermoni: quia non
frequēter contingit: ſed raro. ¶ BEDA: Moraliter
etiam illi magis tenebras q̄ꝫ lucem diligunt: q̄ ſuos
ꝑdicatores bene docētes odijs ꝛ detractionib⁹ inſe
quunť. Sequiť: Qui autem facit veritateꝫ venit ad
lucem: vt manifeſtētur opera ei⁹: quia in deo ſūt fa-
cta. ¶ CHRY. Nō autem de his qui ab initio facti
ſunt chriſtiani hoc dicit: ſed tm̄ de his qui ex genti-
bus vel iudeis ad rectam diſponēdi erāt fidem. oſtē
dit eni quoniā nullus vtiq̄ꝫ eliget in errore viuens
ad fidem venire: niſi ꝑus inſcribat ſibiipſi viā rectā.
¶ AVG. de bap. paruuloꝝ: Jn deo autem facta diť
opera eius qui venit ad lucē: q̄ꝛ ītelligit iuſtificatio
nem ſuā nō ad ſua merita: ſed ad dei gr̄am pertinē.
¶ AVG. ſup iohā. Sed ſi oīa opera de⁹ mala īuenit
q̄uo quidā fecerunt veritatem: ꝛ venerūt ad lucem
. i. ad chriſtū. Sed dilexerunt inquit ſupra tenebras
magis q̄ꝫ lucem. ibi poſuit vim. Multi dilexerunt
peccata ſua: multi ea cōfeſſi ſunt. Accuſat deus pec-
cata tua ſi ꝛ tu accuſes, adiungeris deo: oportet vt
oderis in te opus tuū: ꝛ ames in te opus dei. Jnitiū
opeꝝ bonoꝝ ꝯfeſſio eſt opeꝝ maloꝝ: ꝛ tūc facis veri
tatē: q̄ꝛ nō te palpas: nō tibi blādiris. Uenis aūt ad
lucē q̄ꝛ hocipm qđ tibi diſplicuit peccatū tuū: nō ti
bi diſpliceret niſi de⁹ tibi luceret: ꝛ eius veritas tibi
oñderet. Facit aūt aliquis veritatē ꝯfeſſionis ꝛ ve-
nit ad lucem ī operibus bonis: etiaꝫ ꝓpter illa que
videnť minuta eſſe peccata lingue: aut cogitationū
aut ımorationis in rebus conceſſis quoniā minuta
plura peccata: ſi negliganť occidunt. Minute ſunt
gutte que flumē implent: minuta ſūt grana harene:

ſʒ ſi multa harena imponanť: harena ꝑmit atqꝫ opp‍mit. hoc facit ſnīa neglecta: qḋ facit fluctus irruens. paulatim ꝑ ſnīam intrat ſed diu intrādo non exhauriendo mergit nauem. Quid eſt autē exhaurire: niſi bonis operibꝰ agere ne obruant peccata: gemendo: ieiunando: tribuendo: ignoſcendo.

Poſt hec uenit ieſus ⁊ diſcipuli eius in terrā iudeaꝫ: et illic morabatur cū eis et baptizabat. Erat autē et iohānes baptizans in ennon iuxta ſalim: quia aq̄ multe erant illic: ⁊ ueniebāt ⁊ baptizabātur. Nōdum enim miſſus fuerat iohānes in carcerē. Facta ē aūt q̄ſtio ex diſcipulis iohānis cū iudeis de purificatione. Et uenerūt ad iohānē ⁊ dixerūt ei: Rabbi: qui erat tecuꝫ trās iordanē cui tu teſtimoniū ꝑhibuiſti: ecce hic baptizat ⁊ omnes ueniunt ad eum.

CHRY. Nihil veritate apertiꝰ neqꝫ fortius: que neqꝫ latere vult: neqꝫ ꝑiculū formidat: neqꝫ inſidijs tremit: neqꝫ gloriā que a multis eſt deſiderat: nulli humanorū obnoxia. vnde ⁊ dn̄s in ſolēnitatibus hieruſalem aſcendebat nō ſe oſtentans: neqꝫ honorem diligens: ſed vt pluribus ſua dogmata ꝓponēt ⁊ miraculoꝝ vtilitatem. Poſtq̄ꝫ aūt ſolēnitates ſoluebanť ad iordanē frequēter veniebat qꝛ ⁊ illic etiā turbe concurrebāt. vn̄ diciť: Poſt hec venit ieſus ⁊ diſcipuli eius in iudeā terrā: ⁊ illic demorabať cum eis. BEDA: Dicit autē: Poſt hec. Nō cōtinuo pꝰ diſputationem cum nicodemo que facta eſt in hieroſolymis: ſed pacto ſpatio temporis de galilea ī iudeam rediſt. ALCVI. Per iudeam quidē ſignificanť cōfitentes quos viſitat chriſtus: vbi ei eſt peccatoꝝ ꝯfeſſio: vel diuinaꝝ laudū illic venit xp̄s ⁊ diſcipli eiꝰ. i. doctria ⁊ illuminatio eiꝰ: ⁊ ibi morať purgādo a vitijs. vn̄ ſeq̄ť: Et illic demo. cū eis ⁊ ba. CHRY. Cum aūt euangeliſta poſtmodū dicat q̄ ieſus non baptizabat: ſed diſcipuli eius: manifeſtum eſt quoniam ⁊ hic hoc dicit: q̄ ſoli diſcipuli baptizabant. AVG. Baptizatus aūt dominꝰ baptizabat non eo baptiſmate quo baptizatꝰ eſt: baptizatus eſt enim a ſeruo oſtēdens humilitatis viam ⁊ ꝑducens ad baptiſmum dn̄i hoc eſt ſuum. Baptizabat enim ieſus q̄ūo dominꝰ: quomodo dei filiꝰ. BEDA: Chriſto autem iā baptizante adhuc baptizat iohānes: qꝛ adhuc ꝑmanet vmbra: nec debꝫ ꝑcurſor ceſſare donec veritas manifeſteť. vn̄ ſequiť: Erat aūt iohānes baptizans in ennon iuxta ſalim. Ennos hebraice aqua vn̄ quaſi nominis īterp̄tationē aperiēs ſubdit: Qꝛ aque multe erant illic. ſalim opiduꝫ eſt iuxta iordanem ſitum: vbi olim melchiſedech regnauit. HIERONY. ad euagriū: Nec refert vtrum ſalem aut ſalim nomineť cum vocalibus in medio l̄ris perraro vtanť hebrei: ⁊ ꝓ volūtate lectorū ac regionū varietate eadē verba diuerſis ſonis atqꝫ accentibꝰ ꝓferā‍tur. Sequiť: Et veniebāt ⁊ baptizabātur. BEDA: Quātum cathecuminis nōdum baptizatis ꝓdeſt doctrina fidei: tn̄ profuit baptiſma iohānis an̄ baptiſmū chriſti: qꝛ ſicut ille ꝑ̄dicabat pn̄iam ⁊ baptiſmū chriſti ꝑ̄nunciabat: ⁊ in cognitionē veritatis q̄ mundo apparuit attrahebat: ſic miniſtri eccleſie ꝑ̄mo erudiunt venientes ad fidē: poſt peccata eoꝝ redarguūt deinde in baptiſmo chriſti remiſſionē ꝓmittūt: ⁊ ſic in cognitionē ⁊ dilectionem veritatis attrahunt. CHRY. Diſcipulis autem ieſu baptizātibus: nō ceſſauit iohannes baptizans vſqꝫ ad incarcerationem. quod ſignificat euangeliſta cū ſubdit: Nondum. n. miſſus fuerat iohānes in carcerem. BEDA: Ecce aperte notat facta chriſti an̄ iohānem incarceratuꝫ que alij ꝑ̄terierunt: incipientes ab his que pꝰ miſſuꝫ iohānem in carcerē facta ſunt. AVG. Quare autē baptizat iohānes: quia oportebat vt dn̄s baptizaretur. Non ſolum aūt baptizatus eſt ab eo: ne baptiſmus iohānis melior baptiſmate domini videreť. CHRY. Sed cuiꝰ gr̄a vſqꝫ tunc baptizabat: ſi enim ceſſaſſet: eſtimareť zelo vel ira hoc facere: ſed perſiſtens nō ſibiipſi gloriā acquirebat: ſed chriſto auditores mittebat. Et multo efficacius hoc faciebat q̄ꝫ diſcipuli chriſti: quia inſuſpicabile eius erat teſtimonium: ⁊ maiorē gloriaꝫ apud omnes habebat. ideo etiam adhuc baptizabat ne diſcipulos ſuos in ampliorē zelum immitteret. Eſtimo aūt ⁊ ꝓpter hoc ꝑmiſſam eſſe mortē iohannis: ⁊ eo ſublato de medio ieſum maxime ꝑ̄dicare cepiſſe: vt omnis multitudinis affectio ad chriſtum trāſiret ⁊ nō vltra his q̄ de vtroqꝫ erant ſentētijs ſcinderenť. Zelotipe enī ſe habentes diſcipuli iohānis ad chriſti diſcipulos: ⁊ ad ipſum chriſtū: qꝛ viderunt diſcipulos chriſti baptizantes ceperūt dicere ad eos qui baptizabanť quaſi aliq̄d maius haberet baptiſma iohānis baptiſmate diſcipuloꝝ chriſti. vn̄ ſubdiť: Facta eſt ergo queſtio ex diſcipulis iohānis cum iudeis de purificatione. quoniā enī ipſi queſtionē mouerunt: ſed non iudei: euangeliſta occulte monſtrat: nō dicens q̄ iudeus queſiuit: ſed q̄ queſtio facta eſt ex diſcipulis iohānis. AVG. Intelligas q̄ dixiſſe iudeos maiorē eē chriſtum: ⁊ ad eius baptiſma debere concurri. Illi aūt nōdum intelligētes defendebant baptiſmū iohannis: ventum eſt ergo ad ip̄m iohānem vt ſolueret queſtionē. vn̄ ſequiť: Et venerūt ad iohannem ⁊ dixerūt ei Rabbi: qui erat tecum tranſ iordanem. CHRY. Hoc eſt: quē tu baptizaſti: Nō aūt dixerūt Queꝰ tu baptizaſti: qꝛ coacti eſſent ⁊ vocis eius meminiſſe: que ſup eū eſt delata: ſed dicunt: Qui erat tecum. quaſi qui diſcipuli ordinem habebat: nihil plꝰ hn̄s nobis: nunc ſe a te ſeparans baptizat. audiūt autem: Cui etiā teſtimoniū ꝑhibuiſti. q. d. quem tu clarum oſtendiſti ⁊ circūſpectuꝫ feciſti: eadē tibi audet ⁊ hoc eſt qḋ dicūt: Ecce hic baptizat. Non autem in hoc ſolū eſtimabāt ſe excitare eum: ſed ⁊ in eo q̄ de reliquo ea que ipſoꝝ erant reprobabanť. vnde ſubdunt: Et omnes veniunt ad eum. ALCVI. q. d. te dimiſſo omnes currunt ad baptiſmum illiꝰ quem tu baptizaſti.

Reſpondit iohānes ⁊ dixit: Nō pōt hō accipere quicq̄ꝫ niſi fuerit ei

datū de celo. Jpſi uos mihi teſtimo
niū ꝑhibetis qḋ dixerim: nō ſuꝫ ego
chriſtꝰ: ſed qꝛ miſſus ſum añ illum.
Qui habet ſponſam ſpōſus ē: amicꝰ
aūt ſponſi q ſtat ⁊ audit euꝫ: gaudio
gaudet ꝓpter uocē ſpōſi. Hoc ergo
gaudiū meū ipletū eſt. Jllū oportet
creſcere me autem minui.

CHRY. Jnterrogatꝰ iohānes non vehementer
diſcipulos increpat: timens ne ab eo ſeparari aliqd
aliud operent̄: ſed remiſſe quodammō eis loquitur
vñ dicit̄: Rñdit iohānes ⁊ dixit eis: Non poteſt hō
accipere quicq̄: niſi fuerit ei datū de celo. q. d. ⁊ ſi p
clara ſunt que chriſti ſunt: etſi omnes ad eū currūt
mirari nō oportet: deus enī eſt qui hoc facit. huma
na enī facile dep̄henſibilia ſunt ⁊ imbecillia ⁊ velo
citer defluunt: hec aūt non talia ſunt. non ergo ſunt
humanitus adinuēta: ſed diuinitꝰ ordinata. Si autē
humiliꝰ loqtur de chriſto non mireris. nō. n. erat cō
tingens ꝙ paſſumptos a tali paſſione. ſ. inuidie ab
initio doceret oīa: ſed interim vult eos terrere oſten
dens ꝙ ad impoſſibilia conant̄: ⁊ ꝙ deo rebelles in
veniunt̄. AVG. Uel aliter: Hoc iohānes de ſeipo
dicit: quaſi hō de celo accepi: ergo qꝛ accepi vt aliquid
eſſem: inanē me vultis eſſe: vt loquar ꝯ veritatem
CHRY. Et vide qꝛ hoc quod eſtimabāt ꝓponi in
chriſti ſubuerſionē: qn̄ dixerunt: Cui teſtimonium
ꝑhibuiſti. hoc in eos cōuertit dicens: Jpſi vos mihi
teſtimonium ꝑhibetis ꝙ dixerim: Nō ſum ego chri
ſtus. q. d. ſi veruꝫ meum teſtimoniū eſtimatis: dicite
quoniā illum mihi p̄honerare oportet. vnde ſubdit
Sed quoniā miſſus ſum añ illum. q. d. miniſter ſuꝫ.
Et ea que ſunt eiꝰ q̄ me miſit: nō dico humana grā
blandiens ei: ſed patri eiꝰ q̄ me miſit miniſtrans.

ALCVI. Sed ſi aliqs dicat quādoquidē tu non
es chriſtus: quis ergo es tu: vel quis eſt ille cui perhi
bes teſtimoniū. Ad hoc rñdet: Jlle eſt ſponſus: ego
ſum amicus ſponſi: miſſus vt ꝑ me ſponſa p̄pararetur
ſuo ſponſo. vñ ſubdit̄: Qui habet ſponſam ſponſus
eſt. Sponſam dicit ecclam ex oībus gentibꝰ congre
gatam: que virgo eſt itegritate mentis: perfectione
charitatis: vnitate catholice fidei: concordia pacis: i
tegritate anime ⁊ corporis: que habet ſponſum: de
quo quotidie generat̄. BEDA: Ceterū fruſtra eſt
virgo corpore que virgo non manet in mēte. Hanc
aūt ſponſam chriſtus in thalamo vteri virginalis ſi
bi ſociauit: ⁊ eandem p̄cio ſui ſanguinis redemit.

THEO. Omnis etiā anime ſponſus chriſtus eſt.
ſponſaliū vō locus vbi coniūctio efficitur: locus eſt
baptiſmatis ſiue eccleſia. Dat vō arram ſponſe: pec
catorum remiſſionem: ſpiritusſancti cōmunionem:
p̄cioſiora vō in futuro ſeculo retribuet dignis. Nul
lus aūt alius eſt ſponſus niſi ſolus chriſtus. omnes
nāq; doctores paranimphi exiſtūt: ſicut ⁊ precurſor
Nullus enī honoꝝ largitor eſt niſi dñs: omnes alii
miniſtri ſunt honoꝝ que dantur a dño. BEDA:
Sponſam igit̄ ſuam dñs amico ſuo. i. ordini p̄dica
torū cōmendauit: qui eam nō ſibi: ſed chriſto zelare

debet. vñ ſubdit̄: Amicus aūt ſponſi qui ſtat ⁊ audit
eum gaudio gaudet: ꝓpter vocē ſponſi. AVGV.
q. d. Non eſt mea ſponſa: ſed numqd non gaudes in
nuptiis: Jmmo gaudeo ait: quia amicus ſponſi.
CHRY. Sed qualiter q̄ dixit: Non ſum dignus ſol
uere corrigiā calciamenti: amicū nunc ſeipſuꝫ dicit:
non qdem ꝓpter honoris equalitatē: ſed multitudi
nem gaudii repreſentare volēs. Non enī in talibus
ita miniſtri ſponſi letant̄ ſicut amici. Simul auteꝫ ⁊
condeſcendēs eoꝝ imbecillitati amicum ſe dicit: qa
enī eſtimabāt eum morderi ab his que fiebāt: oſtē
dit ꝙ non ſolum non mordet̄: ſed ⁊ valde gaudet ſi
ſponſum ſponſa cognoſcit. AVGV. Sed q̄re ſtat
qꝛ non cadit: qꝛ humilis eſt. vñ ſtantē in ſolido: Nō
ſum dignꝰ corrigiam calciamenti eiꝰ ſoluere. Stat
autē ⁊ audit eū. ſi ergo cadit non audit eū: ergo ſta
re debet amicꝰ ſponſi ⁊ audire. i. ꝑmanere in gratia
quā accepit: ⁊ audire vocē ad quā gaudeat. nō inqt
gaudeo ꝓpter vocē meam: ſed ꝓpter vocem ſponſi
gaudeo: ego in audiēdo: ille in dicendo: ego auris:
ille v̄bum. q̄ enim cuſtodit ſponſam vel vxorē amici
ſui: dat qdem operam vt nullꝰ alius ametur: ſed ſi
amari ſe ꝓ amico voluerit ⁊ vti voluerit cōmendata
ſibi: q̄m deteſtandus vniuerſo generi humano appa
ret: Multos aūt adulteros video: qꝛ ſponſam tāto
p̄cio emptam poſſidere volunt: ⁊ id agunt v̄bis ſuis
vt ꝓ ſponſo amentur. CHRY. vel aliter: Qḋ dicit
Qui ſtat: non ſine cauſa poſuit: ſed indicans ꝙ q̄ ſua
ſunt iā ceſſauerunt. ⁊ qn̄ euꝫ de reliquo ſtare opor
tet ⁊ audire: qḋ qdem dicit a parabola ſmonē trāſ
ferens ad ꝓpoſitum: qꝛ enī ſponſi ⁊ ſponſe mētionē
fecerat: oñdit qualiter hec ſponſalia fiant: qa ꝑ vocē
⁊ doctrinam. Fides enim eſt ex auditu: auditꝰ autē
ꝑ v̄bum dei. ⁊ qn̄ ea q̄ ſperauerat euenerunt: iccirco
ſuddit: Jn hoc aūt gaudiū meuꝫ impletū eſt. i. perfe
ctum eſt a me opus qḋ fieri oportebat: ⁊ plus nihil
operari poſſum de reliquo. THEO. Unde nunc
gaudeo ꝙ. ſ. omnes illū attendūt. ſi enī nō acceſſiſſꝫ
ad ſponſuꝫ ſpōſa. i. populꝰ: tūc dolerē ego paranim
phus. AVG. Uel aliter: Jn hoc gaudiū meū iple
tum eſt: vt. ſ. gaudeā ad vocem ſponſi habeo grām
meā plus non mihi aſſumo: ne quod accepi amittā
Qui enī vult gaudere de ſe triſtis eſt. q̄ autē vult de
deo gaudere ſemꝑ gaudebit: qꝛ deꝰ ſempiternꝰ eſt.
BEDA: Gaudio aūt gaudet hō ꝓpter vocē ſponſi
cū intelligit nō ſe debere gaudere de ſapia ſua: ſꝫ de
ſapia quā accepit a dño. Quiſqs enī in bñfactis nō
gliam ſuam vel laudē requirit neq; terrena lucra ſꝫ
celeſtia cupit: hic amicꝰ eſt ſponſi. CHRY. Deinde
nō ſolū circa p̄ſētia ſed etiā circa futura paſſionē in
uidie a ſe remouet dicens: Jllū oportet creſcere: me
aūt minui. q. d. que nr̄a ſunt ſteterūt: ⁊ ceſſauerūt de
reliquo: creſcūt aūt que ſūt illius. AVG. Sed qd
eſt hoc: Jllū oportet creſcē: deꝰ nec creſcit nec minui
tur: ſed iohānes ⁊ ieſus quo ad carnē coeui erant.
ſex mēſes q̄ itererāt nullā diſtiguūt etatē. Magnū
eſt hoc ſacrm̄: anteq; veniret dñs hoīes gliabantur
de ſe. venit ille hō vt minueret̄ hoīs glia: ⁊ augeret̄
gloria dei. ſic enī venit ille vt dimittēt peccata ⁊ hō
ꝯfiteret̄: et eiꝫ ꝯfeſſio hoīs: humilitas hoīs: miſeratō
dei: altitudo dei. hāc aūt veritatē etiā paſſionibus ſi
gnificauerūt chriſtꝰ ⁊ iohānes. na m iohānes capi te

minut⁹ eſt: chriſt⁹ aũt in carne exaltat⁹. deinde nat⁹ eſt chriſt⁹ cũ iam inciperet creſcere dies: nat⁹ eſt iohãnes qñ cepat minui dies. Creſcat ḡ in nobis glĩa dei: ⁊ minuat̃ gloria nr̃a: vt in deo creſcat ⁊ noſtra. Q̃to autẽ magis intelligis deũ: videt̃ in te creſcẽ de⁹ non aũt in ſe creſcit: ſed ſemp̄ ꝑfectus eſt: ſicut ſi curarent̃ alicui⁹ oculi ex p̄ſtina cecitate: ⁊ inciperet videre paululum lucis ⁊ alia die plus videret: videretur ei lux creſcere: lux tñ perfecta eſt: ſiue ipſe videat ſiue non. ſic enim ⁊ interior homo ꝓficit quidẽ ĩ deo ⁊ deus in illo videt̃ creſcere: ipſe aũt minuit̃ vt a gloria ſua decidat: ⁊ in gloria dei ſurgat. THEO. Uel aliter: Sicut alior̄ luminarium adueniente ſole lumen extingui videt̃: lʒ non ſit ſm̃ veritatẽ extinctuʒ. ſed a maiori occultatum: ſic ⁊ p̄curſor tanq̃ ſtella a ſole celatus minui dicit̃. creſcit autem chriſtus ꝓut paulatim manifeſtat ſe per miracula: non ꝙ in virtutibus creſceret: aut ꝓficeret hec nempe neſtorij eſt opinio: ſed ſm̃ oſtenſionẽ diuinitatis eius.

Qui deſurſuʒ uenit ſuper omẽs eſt. Qui de terra eſt de terra eſt: ⁊ ḋ terra loquit̃. Qui de celo uenit ſup̄ omnes eſt: et quod uidit ⁊ audiuit hoc teſtatur.

CHRY. Sicut t̃mis ligna corrodit: ⁊ erugo ferrũ ita vana glĩa nutrie ntẽ ſe ꝑdit aĩaʒ. Jdõ mlto ſtudio opus eſt vt hãc deſtruamus paſſionem. vnde iohannes multis rõnibus diſcipulos ſuos hñtes paſſionẽ hanc vix mitigat. Poſt illa eñi q̃ antea dixerat rurſus eos alijs diſponit ſermonib⁹ dicens: Qui deſur. ve. ſu. om. eſt. q. d. qȝ vos meum extolliſtis teſtimonium: ⁊ ex hoc dicitis me eẽ digniorẽʒ fide: eo. ſ. cui teſtimonium ꝑhibui: hoc neceſſe eſt vos ſcire: ꝙ nõ eſt eum qui de celis venit fieri fide dignum ab eo q̃ terram habitat. ⁊ hoc eſt qd̃ dicit: Sup̄ omnes eſt. qȝ ipſe ſibi ſufficiens: ⁊ ꝙ oĩbus incõpabilit̃ maior eſt. THEO. Jpſe eñi chriſt⁹ deſurſum venit a pr̃e deſcendẽs: ⁊ ſup̄ omnes eſt diſtinctus ab omnibus. ALCVI. Uel deſurſum venit. i. de altitudine humane nature: quã habuit añ peccatuʒ p̄mi hominis de illa enim altitudine aſſumpſit v̄bum dei hũanaʒ naturam non aſſumpſit culpam cui⁹ aſſumpſit penam. Sequit̃: Qui eſt de terra: de terra eſt. i. terren⁹ eſt. Et de terra loquit̃. i. terrena loquit̃. CHRY. Et nimirum non ex terra erãt ei oĩa. etenĩ animã habebat ⁊ ſpiritu participabat: non ex terra: qualiter igit̃ ipſe de terra ſe eſſe dicit. nihil enim aliud ꝑ hoc oſtendit occulte q̃ȝ ꝙ paruus eſt velut terrene veniẽs: in terra natus: ⁊ nulla compatione dignus ad chriſtuʒ q̃ nobis deſup̄ venit. Non aũt dicit: De terra loquit̃. quoniã ex ꝓpa mente loquebat̃: ſed de terra ſe loq̃ dicit in compatione ad chriſti doctrinam. q. d. Parua ⁊ humilima ſunt q̃ mea ſunt cõpata his q̃ chriſti ſunt: qualia dicens eſt ſuſcipere terreſtrẽ naturaʒ in compatione ad illum in quo ſunt oẽs theſauri ſapientie ⁊ ſcie dei abſconditi. AVG. Uel ꝙ dicit: De terra loquit̃. de homine dicebat q̃ntũ ad ipm̃ hoiem ꝑtinet. Si eñi aliqua loquit̃ diuina illuminatus eſt a deo. ſicut apoſtolus dicit: Non aũt ego: ſed gratia dei mecum. ḡ iohannes ⁊ qd̃ ad iohãnem ꝑtinet de terra eſt: ⁊ de terra loquit̃. ſi qd̃ diuinum audiuiſtis a iohãne: illuminantis eſt nõ recipientis. CHRY. Extincta igit̃ diſcipulor̄ paſſione de reliquo cũ ampliori ꝓpalatione loquit̃ de chriſto. nã añ hoc ſuperfluum erat iſta p̄mittere in mente audientium locũ habere nondũ valentia. vnde ſequit̃: Qui de celo. AVG. i. de pr̃e venit duob⁹ modis: Sup̄ omnes ẽ. p̄mo ſup̄ oẽm humanitatẽ qui de ipſa puſq̃ peccaret venit: ſecũdo iuxta altitudinẽ pr̃is cui eſt equal̃. CHRY. Magnũ aũt quid ⁊ excelſum dicens de chriſto: rurſus ad humilius ducit ſermonẽ dicens: Et qd̃ vi. ⁊ au. hoc te. qȝ. ſ. ꝑ ſenſus hos omnia certiſſime diſcim⁹: ⁊ digni fide eſtimamur eſſe magiſtri õ his que viſu ſuſcepim⁹ vel auditu apprehendimus: h̃ de chriſto aſtruere volẽs iohãnes dixit: Qd̃ vi. ⁊ audi. hoc te. oñdens ꝙ nihil eorũ que ab ipſo dicebant̃ falſum eſt: ſed oĩa vera ſunt. q. d. Ego indigeo audire ea que ab illo dicunt̃ qui deſup̄ venit: annũcians ea que vidit ⁊ audiuit. i. que ſol⁹ ipſe manifeſte nouit. THEO. Cũ ḡ audis ꝙ chriſt⁹ ea que audiuit ⁊ vidit a pr̃e loquit̃: non putes ꝙ a pr̃e indigeat addiſcere: ſed qȝ oĩa quecũq̃ naturaliter nouit a patre hʒ: ꝓpter hoc a pr̃e audire dicit̃ quecũq̃ nouit: ſʒ quid eſt qd̃ filius audiuit a pr̃e forte fili⁹ pr̃is v̄buʒ audiuit: immo filius pr̃is v̄bum eſt. AVG. Qui cõcipis v̄bum qd̃ ꝓferas: rem vis dicere: ⁊ ipſa rei conceptio in corde tuo iam verbũ eſt: Quõ ḡ tu v̄bum qd̃ loqueris in corde habes: ⁊ apud te eſt: ſic de⁹ edidit v̄bũ: hoc eſt genuit filiũ. Cũ ḡ v̄bum dei filius ſit filius aũt locut⁹ eſt nobis: non v̄bum ſuum ſed verbũ pr̃is: ſe nobis loqui voluit: q̃ v̄bũ pr̃is loquebat̃ hoc ḡ quõ decuit: ⁊ oportuit dixit iohannes.

Et teſtimoniũ ei⁹ nemo accipit. Qui aũt accepit ei⁹ teſtimonium ſignauit: qȝ de⁹ uerax eſt. Quẽ eñi miſit de⁹ uerba dei loquit̃. Nõ eñi ad meſurã dat de⁹ ſpm̃. Pr̃ diligit filiũ ⁊ oĩa dedit in manu ei⁹. Qui credit in filiũ hʒ uitã eternã: q aũt incredulus eſt filio nõ uidebit uitam: ſʒ ira dei manet ſuper eum.

CHRY. Dixerat qd̃ vidit ⁊ audiuit hoc teſtat̃: q̃ſi excuſans: ne qȝ pauci interĩ credituri erãt: falſa eſtimarent̃ eẽ q̃ dicunt̃: ⁊ ꝓpter hoc ſubdit: Et teſti. ei⁹ ne. ac. i. pauci: habebãt eñi diſcipulos q̃ accipiebant teſtimoniũ ei⁹ in his q̃ dicebant̃. Jn hoc autẽ ſuos diſcipulos tangit nõdũ credẽtes in eũ: ſil̃ etiã iudaicam oñdit inſenſibilitatem: ſicut ⁊ in p̄ncipio euangelij dictũ eſt: Jn ꝓpa venit ⁊ ſui eum nõ receperunt. Uel aliter. AVG. Eſt q̃dam ꝑplſ p̄parat⁹ ad iraʒ dei dãnandus cum diabolo: hor̄ nemo accipit teſtimoniũ chriſti. Attendit ḡ in ſpũ diuiſionẽ: in genere aũt humano cõmixtionẽ ⁊ qd̃ nõdũ locis ſeparatũ ẽ: ſepauit cordis aſpectu: ⁊ vidit duos ꝑplos infideliũ ⁊ fideliũ. Attẽdit infidelis ⁊ ait: Et te. eius ne. ac. deinde tulit ſe a ſiniſtra ⁊ aſpexit ad dextrã: ⁊ ſecutus ait: Qui aũt ac. ei⁹ te. ſig. CHRY. i. mõſtrauit ⁊

adhuc augẽs timorẽ addit: Quĩ deꝰ verax ẽ: oñdẽs
qm̃ nõ aliter q̃s diſcredet huic niſi falſi arguerit de
um q̃ miſit illũ: qꝛ nihil extra ea q̃ ſunt pr̃is loq̃t. Et
h̃ ẽ qꝺ ſubdit: Quẽ. n. miſit deꝰ: v̾ba dei loq̃t. AL
CVI. Vel alit̃: Signauit. i. ſignũ poſuit ĩ corde ſuo
q̃ſi ſingulare ⁊ ſp̃ale aliq̃d huc eẽ verꝫ deũ q̃ paſſus
ẽ ad ſalutẽ hũani generis. AVG. Quid ẽ qꝛ deus
verax ẽ: niſi qꝛ hõ mẽdax ẽ: ⁊ deꝰ verax ẽ: qꝛ nemo
hoīuꝫ p̃ot dicere q̃d v̾itas eſt: niſi illuminet ab eo q̃
mẽtiri nõ p̃ot. Deꝰ g̃ verax: chriſtꝰ aũt deꝰ. Vis pba
re: accipe teſtimoniũ eiꝰ ⁊ iuenies. ſꝫ ſi nõdũ itelligi
deũ: nõdũ accepiſti teſtimoniũ eiꝰ. Jp̃e g̃ chriſtꝰ eſt
deꝰ verax: ⁊ miſit illũ deꝰ: deꝰ miſit deũ. iunge ãbos
vnꝰ deꝰ: hoc enĩ quẽ miſit deꝰ de chriſto dicebat vt
ſe ab ip̃o diſtingueret. q̃d aũt ip̃m iohãnẽ nõne deꝰ
miſit: ſed vide q̃d adiũgat: non enĩ ad menſurã dat
deꝰ ſpm̃. hoĩbꝰ ad mẽſurã dat: vnico filio nõ dat ad
mẽſurã. Alij q̃dẽ dat ꝑ ſpm̃ ſmo ſapie: alij ſmo ſcie.
aliud hꝫ ille ⁊ aliud iſte hꝫ. Menſura diuiſio q̃dã do
noꝝ ẽ: ſed chriſtꝰ q̃ dat: nõ ad mẽſuram accepit.
CHRY. Spm̃ aũt hic actionẽ ſpũſſancti dic̃. vult. n.
oſtẽdere qm̃ oẽs q̃dem nos in mẽſura ſpũs actiones
ſuſcipimꝰ: chriſtꝰ aũt oẽm ſpũs ſuſcipit actionẽ. q̃li
ter igit̃ erit dignꝰ ſuſpectꝰ haberi: nihil enĩ dicis qꝺ
nõ dei ẽ: neqꝫ qꝺ nõ ſpũs ẽ. ⁊ interim de deo verbo
nihil loq̃t: ſed a p̃re ⁊ ſpũ dignã fide facit doctrinã.
Nã qm̃ deꝰ eſt ſciuerãt: ⁊ qm̃ ſpũs eſt nouerãt: ⁊ ſi
nõ decentẽ de eo opinionẽ habebãt: qm̃ aũt filiꝰ eſt
neſciuerãt. AVG. Cũ g̃ de filio dixerat Nõ ad mẽ
ſurã dat deꝰ ſpm̃ ſubiũgit: Pr̃ dili. fi. ⁊ adiec̃: Et oĩa
dedit ĩ manꝰ eiꝰ. vt noſſes ⁊ hic diſtĩcte qm̃ dictũ ẽ
Pr̃ di. fi. Pr̃ enĩ diligit iohãnẽ aut paulũ: ⁊ tñ non
oĩa dedit in manu eoꝝ: Pr̃ di. fi. ſꝫ q̃uo filiũ: ñ q̃uo
dñs ſuũ: q̃uo vnicũ: nõ q̃uo adoptatũ. Jtaqꝫ oĩa de
dit in manu eiꝰ: vt tantꝰ ſit filiꝰ q̃ntus eſt pr̃. g̃ cũ ad
nos dignatꝰ eſt mittẽ filiũ: nõ putemꝰ nobis aliq̃d
minꝰ miſſũ q̃ꝫ eſt pr̃. THEO. Sic g̃ ſm̃ diuinitatẽ
oĩa dedit pr̃ filio: natura nõ gr̃a. vel dedit oĩa in ma
nu eiꝰ ſꝫ hũanitatẽ: dñat̃. n. eoꝝ ⁊ q̃ in celo ⁊ q̃ ĩ ter
ſũt. ALCVI. Et qꝛ oĩa ſũt ĩ manu eiꝰ: g̃ ⁊ vita eter
na. vñ ſubdit: Qui cre. in fi. hꝫ vi. eter. BEDA: Nõ
dꝫ hic itelligi fides q̃ v̾boten̾ tenet̃: ſꝫ q̃ opibꝰ adim
plet̃. CHRY. Nõ. n. hic dicit ꝙ credẽ in filiũ ſuffi
ciat ad vitã habẽdã ꝑpetuã: cũ ipſe alibi dicat: Nõ
oĩs q̃ dicit mihi dñe dñe ĩtrabit in regnũ celoꝝ: ſꝫ ⁊
q̃ in ſpm̃ eſt blaſphemia ſufficit ſola mittẽ in geben
nã. ſed ⁊ ſi in p̃rem ⁊ filiũ ⁊ ſpm̃ſcm̃ q̃s recte credide
rit: ne eſtimemꝰ ſufficere ad ſalutẽ. opꝰ eſt enĩ nobis
vita ⁊ ↄuerſatione recta. deinde ſciẽs nõ ita ꝓmiſſio
ne bonoꝝ multos adduci vt terribiliũ minis: in hoc
ſmone ↄcludit dicẽs: Qui aũt ĩcre. ẽ fi. nõ vi. vi. ſꝫ ira
dei ma. ſup eũ. Vide q̃liter hic ad p̃rẽ reducit eũ q̃
eſt ſupplicij ſmonẽ: nõ enĩ dixit ira filij: q̃uis ip̃e ſit
iudex: ſed p̃rem eiꝰ ĩſtituit magꝭ terrere volẽs. Et nõ
dicit manebit in eo: ſꝫ Sup eũ: oñdẽs qm̃ nunq̃ ab
eo deſiſtet. vt. n. nõ eſtimet q̃s mortẽ eẽ tẽperaneaꝫ
dixit: Nõ videbit vitã. AVG. Et non dixit Jra dei
venit ad eũ: ſꝫ manet ſup eũ: qꝛ oẽs q̃ naſcunt̃ mor
tales hñt ſecũ irã dei: quã accepit p̄mꝰ adam. venit
filꝰ dei nõ hñs peccatũ: ⁊ iduꝰ eſt mortalitatẽ: mor
tuus eſt vt viuas. Qui ergo nõ vult credẽ in filiũ ira
dei manet ſuper eum. de q̃ dicit apoſtolus: Eramus

natura filij ire. CAP. IIII.

ET ergo cognouit ieſꝰ: qꝛ au
dierũt phariſei ꝙ ieſꝰ plures
diſcipulos facit ⁊ baptizat
q̃ꝫ iohãnes: quãq̃ꝫ ieſꝰ nõ baptizarꝫ
ſed diſcipuli eiꝰ reliq̇t iudeã: ⁊ abijt
iteꝝ in galilea. Oportebat aũt eum
trãſire ꝑ mediã ſamariam. Venit er
go in ciuitatẽ ſamarie q̃ dicit̃ ſychar
iuxta p̄diũ qꝺ dedit iacob ioſeph fi
lio ſuo. Erat aũt ibi fons iacob: ieſꝰ
aũt fatigatꝰ ex itinere ſedebat ſic ſu
pra fontẽ. hora aũt erat quaſi ſexta.

GLO. Poſtq̃ꝫ oñdit euãgeliſta q̃liter iohannes
rep̃ſſit diſcipuloꝝ ſuoꝝ iuidiã quã de ꝓfectu doctri
ne chriſti cõceperãt: hic oñdit q̃uo chriſtꝰ declinauit
phariſeoꝝ malitiã: q̃ ↄ̃ ip̃m ex eadem cã zelo iuidie
mouebant̃. vñ dr̃: Vt g̃ cogno. ieſus qꝛ au. phari.
CHRY. Utiqꝫ dñs ſi ſciret phariſeos ita de ſe co
gnouiſſe ꝙ plures diſcipulos faceret: ⁊ ꝙ plures ba
ptizaret: vt eis hoc ad ſalutẽ valeret ſequẽdi eũ non
relinq̃ret iudeã terrã: ſed ꝓpter illos maneret ibi. qꝛ
v̾o cognouit eoꝝ ſciam ſit ⁊ inuidẽtiã: qꝛ non hoc ꝓ
pterea didicerũt vt ſequerẽt̃: ſed vt ꝑſequerẽt̃ abijt
inde. Poterat q̃dẽ ⁊ p̃ñs ab his nõ teneri ſi nollet:
ſed in oĩ re quã geſſit vt hõ hoĩbꝰ in ſe credituris p̄
bebat exemplũ: qꝛ vnuſq̃ſqꝫ ſeruꝰ dei non peccat ſi
ſeceſſerit in aliũ locũ: videns furorẽ ſe ꝑſequentium
Fecit ergo hoc ille magiſter bonꝰ vt doceret: ñ vt ti
meret. CHRY. Hoc etiã facit mitigãs eoꝝ iuidiaꝫ
cõueniens eſt etiã eũ hoc feciſſe vt nõ diſcrederetur
carnis diſpẽſatio. ſi enĩ retentꝰ effugiſſet in ſuſpitio
nem deueniſſet v̾itas carnis. AVG. Fortaſſis aũt
hoc moueat qꝺ dcm̃ eſt Baptizabat plures q̃ꝫ iohã
nes: ⁊ poſtea ſubiectũ eſt quãq̃ꝫ ieſus nõ baptizaret
q̃d ergo falſũ dictũ erat ⁊ correctũ ẽ. CHRY. Nõ
aũt ipſe chriſtꝰ baptizabat: ſed relatores volẽtes eri
gere eos q̃ audiebãt iuidiã: ita annũciabãt. ſ. ꝙ chri
ſtus plures baptizaret q̃ꝫ iohãnes. ſed cuꝰ gr̃a ipſe
non baptizaret: iohannes p̄dixit dicẽs: Jpſe vos ba
ptizabat in ſpũſcõ ⁊ igne: nõdum aũt ſpm̃ſcm̃ dabat
decẽter igit̃ nõ baptizabat. diſcipuli vero id agebãt
volẽtes multos adducere ad ſalutarẽ doctrinã: vt
enĩ nõ ſemꝑ circueuntes cõgregarẽt eos q̃ credituri
erãt: vt in ſimone ⁊ fratre fecit: iõ baptizare ĩſtituerũt
Nihil enĩ amplꝰ habebat diſcipuloꝝ baptiſma io
hannis baptiſmate: vtrũqꝫ. n. expers erat ea q̃ ex ſpũ
eſt gr̃a: ⁊ vtriqꝫ vna cã erat. ſ. adducẽ ad chriſtũ eos
qui baptizabant̃. AVGV. Vel aliter: Utrũqꝫ ve
rũ eſt: qꝛ ieſus ⁊ baptizabat: ⁊ nõ baptizabat. Bapti
zabat enĩ qꝛ ip̃e mũdabat: nõ baptizabat: qꝛ nõ ipſe
tingebat. Prebebãt diſcipuli miniſteriũ corporis p̄
bebat ille adiutoriũ maieſtatis de quo dictũ ẽ: Hic
eſt q̃ baptizat. ALCVI. Solet aũt q̃ri ſi in baptiſ
mo diſcipuloꝝ chriſti ſpũſſcũs daret̃: cũ dicat̃ ſpũs
ſcũs nondũ erat datꝰ: qꝛ ieſus nondũ erat glorifica
tus. Sed ſciendũ qꝛ dabat̃ ſpũs: lꝫ nõ ea manifeſta

tione qua poſt aſcenſionẽ in linguis igneis dat⁹ eſt:
qꝫ ſicut ipſe chriſt⁹ in hoīe quẽ gerebat: ſemꝑ habe-
bat ſpm̄: ſed tñ poſtea ſuꝑ ipm̄ baptizatũ viſibiliter
deſcẽdit ſpūs in ſpẽ colũbe: ſic añ manifeſtũ ⁊ viſibi
lem aduentũ ſpūſſci quicũqꝫ ſcī eũ latenter habere
potuerũt. AVG. ad ſeleucianũ: Intelligim⁹ autẽ
diſcipulos chriſti iã fuiſſe baptizatos ſiue baptiſmo
iohãnis: ſicut nõnulli arbitrant̄: ſiue qđ magis cre-
dibile eſt baptiſmo chriſti: neqꝫ enī miniſterio ba-
ptizandi defuit: vt haberet baptizatos ſuos: ꝑ quos
ceteros baptizaret: qui nõ defuit illius humilitatis
myſterio qñ eis lauit pedes. CHRY. Secedens
autẽ chriſt⁹ de iudea: rurſus eiſdem adheret quib⁹
⁊ prius. vñ ſubdit̄: Et abijt iterum in galileã. Sicut
autem apoſtoli expulſi a iudeis ad gẽtes venerunt:
ita ⁊ chriſtus ad ſamaritanos accedit: ſed tñ omnẽ
auferens a iudeis excuſationem: nõ pͥncipaliter ad
eos vadit: ſed quaſi tranſiens: quod euangeliſta oc-
culte oſtendit dicẽs: Oportebat autem eũ tranſire ꝑ
ſamariam. Accepit autẽ hanc nominationem: quia
mons ſamarie ſomer dicebatur: ab eo qui poſſedit.
ſed qui ibi habitabãt olim nõ ſamaritani: ſed iſraeli
te vocabant̄. Tempore autẽ ꝓcedente offenderunt
deum: ⁊ rex aſſyriorum vltra eos ibi manere nõ per
miſit: ſed in babylonem ⁊ medos duxit: in ſamaria
vero gentes ex diuerſis locis ductas habitare fecit.
Volens autẽ deus oſtendere ꝙ nõ ꝓpter imbecilli
tatem iudeos tradidit: ſed ꝓpter peccata eorũ qui
traditi ſunt: immiſit barbaris leones q̄ eos ledebãt.
Annunciata ſunt hec regi: ⁊ mittit ſacerdotẽ quẽdã
traditurum eis dei leges: ſed tamẽ neqꝫ ita ex toto
ab impietate diſtiterũt: ſed ex media parte. Etenim
tempore ꝓcedente rurſus ad idola quidã reſilerũt:
venerabant̄ tamẽ deum qui a monte ſamaritanos
ſeipſos vocabant. BEDA: Ideo autẽ oportebat
ipm̄ tranſire ꝑ ſamariã: quia ſita eſt inter iudeam ⁊
galileam. Eſt autẽ ſamaria inſignis ꝓuincie paleſti-
ne ciuitas: adeo vt tota regio ei ſociata ſamaria dica
tur. Ad quem igit̄ ipſius regionis locũ domin⁹ ver
terit euangeliſta oſtendit. vnde ergo dicitur: Venit
ergo in ciuitatẽ ſamarie que dicit̄ ſichar. CHRY.
Locuſ ille erat vbi ꝓ dina leui ⁊ ſymeon grauem oc
ciſionem fecerunt. THEOPHI. Poſtq̄ autem
filij iacob illã ciuitatẽ deſertam fecerunt occidẽtes
ſichimitas: hanc ciuitatem deſertã tempore ꝓceden
te dedit iacob in ſortem ioſeph. vnde dicitur in geni
ſi: Do tibi partem vnam extra fratres tuos: quã tuli
de manu amorrei in gladio ⁊ arcu meo. ⁊ hoc ẽ qđ
ſubditur: Juxta predium quod dedit iacob ioſeph
filio ſuo. Sequitur: Erat aũt ibi fons iacob. AVG.
Puteus erat: ſed omnis puteus fons: non omnis
fons puteus. vbi enim aqua de terra manat: ⁊ vſum
prebet haurientibus fons dicitur. ſed ſi in promptu
⁊ ſuperficie ſit: fons tñ dicitur. Si autem in alto ⁊ i
profundo ſit: ita puteus vocat̄ vt nomen fontis non
amittat. THEO. Quare autẽ euangeliſta de pre-
dio ⁊ fonte facit mentionem. primo quidẽ vt cũ au-
dieris mulierem dicentẽ ꝙ pater noſter iacob dedit
nobis hunc fontem: nõ admireris. ſecundo ex com
memoratione fontis ⁊ predij edocemur: ꝙ ea que
patriarche ꝓpter fidem quã in deo habebant ade-
pti ſunt: iudei ꝓpter eorum impietatẽ ꝑdiderunt: ⁊
eorum loca gentibus tradita ſunt: quare nihil noui
nunc accidit ꝙ gentiles ꝑ iudeis regnũ celorũ cõſe-
cuti ſunt. CHRY. Chriſt⁹ igitur in ſamariam ac-
cedens facilẽ ⁊ delitioſam vitam abijciens: labori
ſam vero ſequẽs: nõ ſubiugalibus vtit̄: ſed ita diffi-
culter incedit vt ex itinere fatiget̄: erudiens nos ita
a ſuꝑfluis alienos eſſe: vt m̄lta neceſſaria abſcida-
mus a nobis. ⁊ hoc euangeliſta oſtendit dicens: Je
ſus ergo fatigatus ex itinere. AVG. Inuenimus
ieſum fortem ⁊ infirmũ. fortẽ: quia in pͥncipio erat
verbum. infirmum: quia verbũ caro factum eſt. Sic
ergo infirmus ieſus ab itinere fatigatus: ſedebat ſic
ſuper fontem. CHRY. q. d. Non in thoro aut pul
uinari: ſed ſimpliciter vt contingebat ſuper terram.
Seſſio autẽ propter laborem facta eſt: ⁊ vt expecta
ret diſcipulos: ⁊ propter eſtum refrigerans corpus
apud fontem. vnde ſequitur: Hora autem erat qua
ſi ſexta. THEO. Et ne quis incuſaret dominum
quare ipſe in ſamariam venerit: cum hoc diſcipulis
ſuis ꝓhibuerit: propter hoc dicit ꝙ circa illum locũ
ſedebat. ſ. ab itinere feſſus. ALCVI. Myſtice au
tem dominus reliquit iudeam. i. infidelitatem eorũ
qui eum reprobauerunt: ⁊ per apoſtolos abijt in ga
lileam. i. in volubilitatem huius mundi: docens ſu-
os tranſmigrare de vitijs ad virtutes. Predium au-
tem non tam ioſeph q̄ chriſto arbitror derelictum:
cuius figuram ioſeph portauerit: quẽ vero ſol ado
rat ⁊ luna ⁊ omnes ſtelle. Ad hoc prediũ venit do-
minus: vt ſamaritani qui hereditatem ſibi patriar-
che iſrael vendicare cupiebant: agnoſcerent ⁊ con-
uerterentur ad chriſtum: qui eſt patriarche legiti-
mus heres factus. AVGVSTIN⁹: Iter autem
ipſius eſt caro pro nobis aſſumpta. qui enim vbiqꝫ
eſt: quo it niſi quia non ad nos veniret: niſi formam
viſibilis carnis aſſumeret? Ideo fatigatus ab itinere
quid eſt aliud q̄ fatigatus in carne? Quare ergo ho
ra ſexta? quia etate ſeculi ſexta. Computa tanquã
vnam horam vnam etatem ab adam vſqꝫ ad noe:
ſecundam a noe vſqꝫ ad abraam: tertiã ab abraam
vſqꝫ ad dauid: quartam ad dauid vſqꝫ ad tranſmi-
grationem babylonis: quintam vſqꝫ ad baptiſmum
iohannis. inde ſexta agitur. AVGVSTINVS:
li. lxxxiij. queſti. Hora igitur ſexta venit ad puteum
dominus noſter: Video in puteo tenebroſam ꝓfun
ditatem. Admoneor ergo intelligere mundi huius
infimas partes. i. terrenas quo venit domin⁹ ieſus
hora ſexta. i. ſexta etate generis humani: tanquam
ſenectute veteris hominis quo iubemur exui vt in-
duamur nouo. nam ſexta etas ſenectus eſt: quoniã
prima eſt infantia: ſecunda pueritia: tertia adoleſcẽ
tia: quarta iuuentus: quinta grauitas. Hora etiam
ſexta venit dominus ad puteum. i. medio die: vnde
iam incipit ſol iſte viſibilis declinare in occaſũ: quo
niam nobis vocatis a chriſto viſibilium delectatio
minuitur: vt inuiſibilium amore homo interior re-
creatus ad interiorem lucem que nunq̄ excidit re
uertatur. Quod autem ſedit humilitatem ſignificat
vel quoniam ſolent ſedere doctores: magiſtri deni
ciat perſonam.

Venit mulier đ ſamaria haurire
aquam. Dicit ei ieſus: Da mihi bi

bere. Diſcipuli eni eius abierant in
ciuitatẽ ut cibos emerent. Dicit er
go ei mulier illa ſamaritana: Quõ
tu iudeus cũ ſis bibere a me poſcis
q̃ ſum mulier ſamaritana? Nõ eni
coutũtur iudei ſamaritanis. Rñdit
ieſus ⁊ dixit ei: Si ſcireſ donũ dei:
⁊ qs ẽ qui dicit tibi: da mihi bibere:
tu forſitan petiſſes ab eo: ⁊ dediſſet
tibi aquam uiuam. Dicit ei mulier:
Dñe neq; in quo haurias habes: ⁊
puteus altuſ eſt. Unde ergo habes
aquã uiuam? Nũquid tu maior es
pře nřo iacob q dedit nob puteu; ?
ipe ex eo bibit ⁊ filij ei⁹ ⁊ pecora ei⁹.

CHRY. Ne qs dicat: qm̃ aduerſatur ſuo p̃cepto:
ſamaritanis loquẽs poſuit euãgeliſta multas cau
ſas ei⁹ q̃ ad mulierẽ locutionis. non eni ad hoc ve
nit antecedẽter vt ſamaritanis loquereť: nõ tñ q̃a
ppter hoc nõ venit: aduenietẽ ad ſe expellere opor
tebat. dicit̃ .n. Venit mu. de ſama. hau. aquã. Vide
q̄ ⁊ mulierẽ oñdit ꝓpť eſtũ exeũte; ad aquam.
AVG. Hec aũt mulier forma ẽ eccleſie nõ iuſtifica
te ſed iã iuſtificãde. Pertinet aũt ad imaginẽ rei q̄
ab alienis venit. Samaritani eni alienigene fuerũt
quanq̃ vicinas ťras incolerent: ventura eni erat ec
cleſia ẽ gẽtib⁹ ⁊ aliena a genere iudeoꝝ. THEO.
Cõgrue aũt diſputatio ad mulierẽ a ſiti ſũpſit occa
ſionẽ. Sequitur eni: Dicit ei ieſuſ: Da mihi bibẽ. q̄ꝛ ſ;
humanitatẽ ſitiebat: ⁊ ꝓpť laborẽ ⁊ eſtũ. AVG.
li. lxxxiij. q̃. Sitiebat etiã ieſus mulieris illi⁹ fide;:
eoꝝ eni fidẽ ſitit ꝓ quib⁹ ſanguinẽ fudit. CHRY.
Diſcim⁹ aũt dñi nõ ſolũ circa itinera validũ robur:
ſed etiã circa cibaria negligẽtiã: non .n. diſcipuli ei⁹
deferebant viaticula. ꝓpť h̃ eni ſubdit: Diſcipuli ãt
ei⁹ abie. i ciui. vt ci. emerẽt. Hinc etiã euãgeliſta oñ
dit chriſtũ hũilẽ in eo q̄ ſol⁹ relinq̃bať: ⁊ nimirum
poterat ſi vellet aut nõ oẽs emitťẽ: aut abeũtib⁹ il
lis alios miniſtros habẽ: ſ; noluit. Eteni ita diſcipu
los aſſuefecit oẽm ſupbiã conculcare. Sed fortaſſe
dicet aliq̃s: Quid magnũ ẽ ſi humiles erãt diſcipu
puli piſcatores exiſtẽtes ⁊ tabernaculoꝝ factores?
ſ; repẽte facti ſũt oĩb⁹ regibus reuerentiores: collo
cutores ⁊ ſecutores dñi orbis terraꝝ. Marie aũt q̃
ex humilib⁹ ſũt: qm̃ dignitates q̃nq; aſſũpſerint fa
cili⁹ ad ſupbiã eleuanť velut inexpte ſe hñtes ad tã
tũ honorẽ. Detinẽs igiť diſcipulos dñs ĩ eadẽ hũi
litate erudiebat eos: vt ꝑ oĩa ſe reſtringerẽt. Muli
er gaudiẽs: Da mihi bibere: valde ſapiẽter ad for
mãdã interrogatiõ;: eũ q̃ a chriſto accepit ſmonẽ.
vñ ſeq̃ť: Diẽ g̃ illi mu. Quõ tu cũ iu. ſis a me bi. poſ.
q̃ ſũ mu. ſamaritana? Judeũ q̃dẽ eũ eſſe eſtimauit a
figura ⁊ a locutiõe. Intuere vo q̃liter mulier inq̃ſiti
ua erat. Etſi eni oportebat cuſtodire ieſũ vt nõ co
tereť illi: nõ tñ oportebat illam cuſtodire. Nõ di
xit euãgeliſta q̄ ſamaritani iudeis nõ couterenť. ſ;
ſubdit: Nõ eni coutũť iudei ſamaritanis. Judei igi
tur a captiuitate reuertẽtes zelotipe ſe ad ſamarita
nos hẽbãt ſic ad alienigenas ⁊ ĩpugnatores. Neq;
etiã ſcripturis oĩb⁹ vtebanť. ſolũ eni ea q̃ moyſi ſũt
ſuſcipiẽtes: prophetarũ nõ multã curã hẽbãt. Con
tendebãt etiã ſe ĩ nobilitatẽ iudaicã ĩmittere. vñ et
iudei eos cũ oĩb⁹ gẽtib⁹ abominabãt. AVG. Et
oĩo eoꝝ vaſculis nõ vtebanť iudei. Et q̄ꝛ ferebat ſe
cũ mulier vaſculũ vnde aquam hauriret: eo mirata
eſt q̄ꝛ iude⁹ petebat ab ea bibẽ: qđ nõ ſolebãt facẽ
iudei. CHRY. Sed q̃liter xp̃us q̃ſiuit ab ea bibẽ le
ge nõ ꝯcedẽte? Si aũt qs dixerit: q̄ꝛ p̃ſciebat eã nõ
daturã: imo ꝓpter h̃ neq; petẽ oportebat. Eſt igiť
dicẽdũ q̄ iđ petijt: q̄ꝛ indifferẽs erat de reliq̃ tales
obſuãtias p̃terire. AVG. Ille ãt q̃ bibẽ q̃rebat ſi
tiebat fidẽ ipſi⁹ mulieris. vñ ſeq̃ť: Rñdit ie. ⁊ di. ei: ſi
ſcires do. dei: ⁊ qs ẽ q̃ diẽ ti. da mihi bi. tu for. petiſ.
ab eo ⁊ de. ti. aquã viuã. ORI. Nã quaſi dogma
quoddã ẽ neminẽ accipe diuinũ donũ ex nõ q̃rẽti
bus illud. ipſũ aũt ſaluatorẽ iubet pr̃ poſcẽ vt det il
li ſm̃ illud: Poſtula a me ⁊ dabo tibi gẽtes heredi
tatẽ tuã. Et ipſe ſaluator diẽ: Petite ⁊ dabiť vobis.
⁊ iđ ſignãter dicit: Petiſſes ⁊ dediſſet tibi. AVG.
lxxxiij. que. Hinc ãt ei oñdit nõ ſe talẽ aquã petiſſe
q̃lẽ ipſa intellexerat: ſ; q̄ꝛ ipſe ſciebat fidẽ ei⁹: eide;
ſitienti ſpũſcm̃ dare cupiebat. Hãc eni recte intelli
gim⁹ aquã viuã qđ ẽ donũ dei: ſic ipſe ait: Si ſcires
donũ. AVG. ſup Jo. Dř eni vulgo aq̃ viua illa q̃
de fonte exit. illa eni q̃ colligiť de pluuia ĩ lacunas
aut ciſternas aqua viua nõ dř. Etſi de fonte mana
uerit ⁊ in loco aliquo collecta ſteterit: nec ad ſe il
lud vnde manabat admiſerit: ſ; ĩ rupto meatu tanq̃
a fõtis tramite ſepata fuerit: nõ dř aq̃ viua. CHRY.
Spũs eni ſci gratiã q̃nq; ſcriptura ignẽ q̃nq; aquã
vocat: oñdens qm̃ nõ ſubſtãtie ſũt hec noĩa repñta
tiua: ſ; actiõis. Per ignis q̃dẽ appellatiõe; erectiuũ
⁊ calidũ gratie ⁊ ꝯſũptiuũ petõꝝ enigmatice inſinu
at. per aq̃ vo nuncupatione; purgamentũ qđ ẽ ex
ſpũ ⁊ multũ refrigeriũ recipiẽtib⁹ eũ mẽtib⁹ oñdit.
THEO. Gratiã g̃ ſpũſſancti dixit aquã viuã. i. vi
uificatiuã: refrigeratiuã: ⁊ motiuã. Nã gr̃a ſpũſſci
ſemꝑ mouet illũ q̃ bona opatur: aſcẽſiones ĩ corde
ſuo diſponẽs. CHRY. Itez aũt dñs eã ab humi
li ſuſpitione erexit q̃ eſtimabat eũ vnũ multoꝝ eſſe
multũ .n. honorẽ tribuẽs dñm vocat. Seq̃ť eni: Di
cit ei mu. Dñe neq; in quo hau. ha. ⁊ pu. altus ẽ. vñ
g̃ habeſ aquã viuã? AGV. Videte quõ intellexit
aquã viuã. ſ. aquã que erat ĩ illo fonte. q. d. Tu mi
hi vis dare aquã viuã ⁊ ego fero vnde hauriã: ⁊ tu
non fers. de hac ergo aqua viua mihi dare non
potes: qm̃ hauritoriũ non habes: forte aliũ fontẽ ꝓ
mittis. Sed nũq̃d tu ma. es pa. no. ia. q̃ dedit no. pu.
iſtũ ⁊ ipe ex eo bi. ⁊ fi. ei⁹ ⁊ pe. ei⁹? CHRY. q. d. nõ
potes dicere q̄ iacob dedit nobis hunc fontem ⁊
alio ipſe vſus eſt. eteni ipſe ⁊ ſui ex eo bibebant: qđ
non eſſet ſi meliorem alium habuiſſent. de hoc igi
tur fonte dare non poteſ. aliũ aũt meliorẽ nõ eſt te
habere niſi cõfitearis teipſũ maiorẽ eẽ iacob. vnde
igiť habes aquã quã ꝓmittis te daturũ ſe nobis.
THEO. Nõ aũt dicit: Et pecora ei⁹: oſtẽſiuũ ẽ abũ
dantie aquaru; quaſi diceret: Nõ ſolum ſuauis eſt

aqua vt iacob ex ea biberet ⁊ filij ei⁹: ſ; etiã intãtũ ẽ
abũdãs: vt tãte m̃ltitudini pecoꝝ pr̃iarche ſufficiat.
CHRY. Uide aũt qualiter ſeipſam impulit in no
bilitatẽ iudaicã. Samaritani eñi abraã ꝓgenitorẽ
ſuũ dicebãt: q̃ſi a chaldea exiſtẽtẽ: ſ; ⁊ iacob patrẽ
vocabant q̃ſi ipſi⁹ exiſtentẽ nepotẽ. BEAD: Uel
patrẽ ſuũ iacob vocat: q2 ipſa ſub lege moyſi vixe
rat: ⁊ p̃diũ qḋ iacob filio ſuo ioſeph dederat poſſide
bat. ORI. Myſtice aũt fons iacob ſcripture ſũt:
ſiq̄dẽ inſtructi i ſcripturis bibũt: vt iacob ⁊ filij eiuſ.
Simplices aũt ⁊ rudes bibũt moꝛe pecoꝝ iacob.

Rñdit ieſus ⁊ dixit ei: Ois qui bi
berit ex aq̃ hac ſitiet iteꝝ. Qui autẽ
biberit ex aq̃ quã ego dabo ei: nõ ſi
tiet in eternũ: ſed aq̃ quã ego dabo
ei: fiet i eo fons aque ſaliẽtis in uitã
eternã. Dicit ad eã mulier: Dñe da
mihi hãc aquã: ut nõ ſitiã neq; ueni
am huc haurire. Dicit ei ieſus: Ua
de uoca uiꝝ tuũ: ⁊ ueni huc. Rñdit
mulier ⁊ dixit: Nõ habeo uiꝝ: Di
cit ei ieſus: Bene dixiſti: q2 non ha
beo uiꝝ. Quinq; eni; uiros habui
ſti: ⁊ nunc quem habes non eſt tu⁹
uir. Hoc uere dixiſti.

CHRY. Cũ mulier queſiuiſſet: nũq̄d tu maioꝛ es
patre nr̃o iacob: non dixit maioꝛ ſũ: ne videreť glo
riari. ſ; ꝑ ea q̃ ſubdit hoc oñdit. Seq̄ť eñi: Rñdit ie.
⁊ dixit ei: Ois q̃ bi. ex aq̃ hac ſitiet iteꝝ: q̃ ãt bi. ex aq̃
quã ego da. ei: nõ ſitiet in eternũ. q. d. Si mirabilis
fuit iacob: q2 hãc aquã dedit: ſi dabo tibi m̃lto hac
potioꝛẽ: q̄d dices? non aũt ab hac excuſatiõe: ſed ex
ſupeminẽtia ꝯpationẽ facit. nõ eñi dicit: q̃ñ hec aq̃
vilis ẽ ⁊ cõtẽptibilis: ſ; id qḋ natura teſtať hoc po
nit. ſ. oĩs qui bibit ex aq̃ hac ſitiet iteꝝ. AVG. Qḋ
q̄dẽ veꝝ eſt de aqua ſenſibili: ⁊ de ea quã ſignificat
illa aq̃. eteñi aqua in puteo voluptas ẽ ſcl̃i: in ꝓfun
ditate tenebroſa: hic eã hauriũt hoĩes hydria cupi
ditatũ. nã q̃ nõ p̃miſerit cupiditatẽ: ꝑuenire nõ põt
ad voluptatẽ. Cũ ꝑuenerit quiſq; ad voluptatẽ ſcl̃i
hui⁹: nũquid nõ ſitiet? ergo de hac aqua q̃ biberit ſi
tiet iterũ. Si aũt accepit a me aquã nõ ſitiet in eter
nũ: nam quõ ſitiẽt q̃ inebꝛiabuntur ab vbertate do
muſ dei? ꝓmittebat ğ ſaginã quãdã in ſatietatẽ ſpi
ritusſancti. CHRY. Hanc aũt excellentiã hui⁹ aq̃
vt. ſ. qui ex ea biberit non ſitiat in eternũ: ꝑ ea q̃ ꝯſe
quũť oñdit. Seq̄ť eñi: Sed aqua quã ego dabo ei
fiet in eo fons aq̃ ſaliẽtis in vitã eternã. q. d. Sicut
q̃ fontẽ h; intra ſe poſitũ neq̄q̃ afficieť ſiti: ita ⁊ q̃
hãc aquã h;. ſ. quã ego ei dabo. THEO. Na; aq̃
quã ego tribuo ſemꝑ multiplicať. ſemina eñi ⁊ p̃n
cipiũ boni ſancti ſumũt ꝑ gratiã: ipſi v̈o negocianť
⁊ opanť ad ei⁹ augmentũ. CHRY. Uide aũt mu
lier paulatim ad dogmatũ altitudinẽ duciť. nã pꝛi
mũ quidẽ eſtimauit eũ iniquũ quẽdã eẽ iudeũ: de
inde audiẽs aquã viuã ſuſpicata ẽ de ſenſibili hoc
dici: poſtea diſcens q̃ñ ſp̃ũalia erãt q̃ dicebanť: cre
didit quide; q̃ñ poteſt aqua ſitis neceſſitatem tol
lere. nondũ aũt ſciebat quęeẽt hec aqua: ſ; q̄rebat
eã ſupioꝛẽ ſenſibilib⁹ eſtimans. vñ ſubdiť: Dicit ad
eũ mulier: Dñe da mihi hãc aquã vt non ſitiã neq;
veniã huc haurire. Et ſic eũ patriarche iacob p̄põit:
de quo tã magnã opinionẽ hẽbat. AVG. Uł ali
ter: Adhuc illa mulier carnẽ ſapit: delectata ẽ nõ ſi
tire: ⁊ putabat hoc ſm carnẽ ſibi ꝓmiſſũ eẽ a dño.
dederat aũt deus aliq̃ñ ſeruo ſuo helie vt ꝑ dieſ. xl.
nec eſuriret nec ſitiret. q̃ hoc potuit dare ꝑ. xl. dies
nõ poterat dare ſemꝑ? delectata aũt tali munẽ ro
gat vt ei aquã viuã daret. vñ ſeq̄ť: Dicit ad eũ muli
er: Dñe da mihi hãc aquã vt nõ ſitiã: nec veniã huc
haurire. Ad laboꝛẽ eñi indigẽtia cogebat: ⁊ laboꝛẽ
infirmitas recuſabat. vtinã audiret: Uenite ad me
oẽs q̃ laboꝛatis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego vos reficiam.
hoc eñi dicebat ieſus vt iam non laboꝛaret: ſed illa
nõdũ intelligebat: deniq; voluit dñs vt itelligeret.
vnde ſeq̄ť: Dicit ei ie. vo. viꝝ tuũ ⁊ veni huc. Quid ẽ
hoc? ꝑ viꝝ ſuũ ei volebat aquã illã dare: an q2 non
intelligebat: ꝑ virũ ſuũ eã volebat docere: ſic̃ aplus
dicit de mulierib⁹: Si q̃ volunt diſcere domi viros
ſuos interrogẽt. ſed ibi dr̃: vbi non eſt ieſus q̃ doce
at. cũ v̈o ipſe dñs aderat q̄d opus erat vt ꝑ virum ei
loquereť: nũquid ꝑ virũ loquebať marie q̃ ſedit ad
ad pedes ei⁹? CHRY. Quia igiť inſtabat mulier
accipe aquã ꝓmiſſa; q̄rens: dicit ei ieſus: Uoca viꝝ
tuũ. quaſi oñdens q̃ñ ⁊ illũ opoꝛtet his cõicare. h̄
aũt feſtinãs accipe ⁊ rei turpitudinẽ occultans: ad
huc eſtimabat ſe ad hoĩem loq̄. vñ ſeq̄ť: Rñdit mu.
⁊ di. nõ ha. viꝝ. Hoc audiẽs chriſt⁹ oppoꝛtune de re
liquo redargutionẽ inducit. nã ⁊ p̄oꝛes viros enu
merat ⁊ eũ q̃ nũc occultabať redarguit. vñ ſeq̄ť: Di
cit ei ie. bñ dixiſti: q2 nõ habeo viꝝ. AVG. Intelli
gas reuera iſtã mulierẽ nõ habuiſſe tũc viꝝ: ſed vte
bať neſcio quo nõ legitimo viro. vñ ei ꝯueniẽt my
ſteria loq̄tur dicẽs: Quinq; viros habuiſti. ORI.
Uide aũt ſi poſſibile ẽ fontẽ iacob myſtice totas eẽ
ſcripturas. aquã v̈o ieſu ea ꝑ quib⁹ edite ſũt: q̃ non
eſt licitũ oĩb⁹ ꝑſcrutari eo qꝑ que ſcripta ſũt dictaue
rũt hoĩes. Que v̈o ocul⁹ nõ vidit: nec auris audiuit
nec in coꝛ hoĩs aſcenderũt: in ſcriptis nõ pñt redigi
ſed ex fonte aque ſaliẽtis in vitã eternã. i. ex ſp̃ũſcõ
diſcipline pateſiũt his q̃ nõdũ humanũ coꝛ geſtant
ſed pñt dicere: Nos ſenſũ chriſti habem⁹. Qui ğ nõ
ſuſcipit ꝓfunditatẽ v̈boꝝ etſi ad modicũ quieuerit:
denuo inſiſtens dubitabit. qui aũt dubitabit de aq̃
chriſti: ad h̄ ꝓmoueť: vt fons oĩm q̄ſitoꝝ ꝓũpat in
eo: ſurſũ ſcaturizãtib⁹ aq̄s ⁊ ꝑuolãte ei⁹ mẽte ad cõ
ſequẽtiã hui⁹ aq̃ ad vitã eternã. Uolebat aũt muli
er ſine aqua iacob angelice ⁊ ſuꝑ hoĩem diſcere ve
ritatẽ. neq; eñi angeli indigẽt fonte iacob vt bibãt:
ſed quilibet in ſe h; fontẽ aq̃ ſcaturientis i vitã eter
nam ab ipſo verbo. Et hoc eſt qḋ ſubditur: Dicit ei
mulier: Dñe da mihi hãc aquã. ſed impoſſibile eſt
hic abſq; ea que hauriť ex fonte iacob aquã cape q̃
datur a verbo. vnde petẽti ſamaritane aquã: videť
dicere ieſus ſe illã p̄bere nõ alibi q̃ʒ in fonte iacob
vñ ſequiť: Dicit ei ieſus: vade voca virũ tuu; ⁊ veni
huc. Si eñi ſitiamus: idoneũ eſt p̄mo pocula ſume
re ex fonte iacob. ſm aũt aplm vir aĩe lex ẽ. AVG.

li.lxxxiij.que. Quinqꝫ aũt viros quinqꝫ libros q̄ p moy
ſen miniſtrati ſunt nõnulli accipiũt. qd̄ aũt dictũ ē:
Et hũc quē habes non ē tuus vir: de ſeipſo dñm di
xiſſe intelligunt: vt iſte ſit ſenſus: p̄mo quinqꝫ libris
moyſi quaſi quinqꝫ viris ſeruiſti: nũc aũt quē habes
.i. quē audis non ē tu⁹ vir: q꞉ nondũ in eũ credidiſti.
ſed qm̄ nondũ credens chriſto: adhuc illoꝝ quinqꝫ vi
roꝝ .i. quinqꝫ libroꝝ copulatõe tenebat᷑: pōt mouere
quō dici potuerit: quinqꝫ viros habuiſti: q̄ſi nũc eos
iam nō haberet. deinde quō pōt intelligi a quinqꝫ il
lis libris recedere hoiem vt ad chriſtũ tranſeat: cũ
ille qui credit in chriſtũ: nō relinquēdos illos quinqꝫ
libros ſed ſpũaliter intelligendos multo auidi⁹ am
plectatur. Eſt ḡ alius intellectus. AVG. ſup Jo.
Uidens enī ieſus q꞉ mulier non intelligebat: ⁊ vo
lens eam intelligere: Uoca inquit viꝝ tuũ. i. p̄ſenta
intellectũ tuũ. cũ enī ordinata fuerit vita: intellect⁹
aīam regit: ad ipſam aīam ptinens. nō enī aliud ali
quid eſt q̄ꝫ aīa: ſed aliquid aīe eſt intellect⁹ hoc ipſũ
aīe qd̄ intellect⁹ ⁊ mens dicitur: illuminat᷑ luce ſu
periore. Talis lux cũ muliere loquebatur: ⁊ ī illa in
tellect⁹ non aderat. ergo dñs tanq̄ꝫ diceret illuſtra
re volo: ⁊ non adeſt quē: voca inquit virũ tuũ: adhi
be intellectũ p quē doceaꝛis: quo regaris: ⁊ adhuc
illa nondũ vocato illo viro nō intelligit. Uidet᷑ au
tem mihi quinqꝫ viros p̄ores anime nos poſſe accipe
quinqꝫ ſenſus corpis. ante enī q̄ꝫ quiſqꝫ poſſit vti ra
tione non regit᷑ niſi ſenſibus carnis: ſed cũ ceperit
anima capax eſſe rõnis: aut a ſapiente mēte regitur
aut ab errore: ſed error nō regit ſed pdit. Poſt illos
ḡ quinqꝫ ſenſus mulier illa adhuc errabat. error aũt
ille nō erat legitim⁹ vir: ſꝫ adulter. Dicit ḡ dñs Tol
le iſtũ adulterũ q̄ te corrumpit: ⁊ voca virũ tuũ vt
intelligas me. ORI. Ubi aũt decebat confutari a
ieſu putatũ ſamaritane virũ: non eſſe virũ niſi apud
fontē iacob: Poteſt etiā intelligi ſi vir anime lex ē
ꝙ ſamaritana ſm̄ congruā acceptionē verborum
legis ritui infideliũ tanq̄ꝫ viro illegitimo ſe ſubijcie
bat. Reuocatur autē ad verbũ veritatis quod reſur
recturũ erat a mortuis nō deinceps moriturũ.

Dicit ei mulier: Dñe: uideo quia
ꝓpheta es tu. Patres noſtri ī mon
te hoc adorauerũt: ⁊ uos dicitis q꞉
hieroſolymis eſt locus ubi adorare
oportet. Dicit ei ieſus: Mulier cre
de mihi: q꞉ uenit hora qñ neqꝫ ī mō
te hoc: neqꝫ in hieroſolymis adora
bitis patrē. Uos adoratis qd̄ neſci
tis: nos adoram⁹ qd̄ ſcim⁹: q꞉ ſalus
ex iudeis eſt. Sed uenit hora ⁊ nũc
eſt: qñ ueri adoratores adorabunt
patrem in ſpũ ⁊ ueritate. Nam ⁊
pater tales querit qui adorēt eum.
Spũs ē de⁹: ⁊ eos q adorant eũ: in
ſpũ ⁊ ueritate oportet adorare.

CHRY. Mulier autē a chriſto reprehenſa non cõ
triſtata ē: neqꝫ dimittens fugit: ſꝫ admiratur magis
⁊ īmorat᷑. vñ dr̄: Dicit ei mu. dñe vi. q꞉ ꝓpheta es tu
q. d. In hoc ꝙ mihi occulta dicis: oñdeꝛis ꝓpheta
eē. AVG. Et ſic cepit ad eā venire vir: nōdũ plene
venit. Prophetā dñm putabat: erat q̄dē ⁊ ꝓpheta.
nā de ſeipſo ait: Non ē ꝓpheta ſine honore niſi in
patria ſua. CHRY. Deinde q꞉ h̄ ſuſpicata ē: nihil
mundanũ eũ introgauit: nō de corpis ſanitate: non
de vitiis: non moleſtat᷑ ſitiēdo ꝓ doctrinis ſolicit⁹
AVG. Et īcipit q̄rere ꝙ illā ſolet mouere dicēs:
Pr̄es no. ī mō. h̄ adora. ⁊ vos di. q꞉ hiero. ē lo. vbi
ado. oportet. Cõtētio q̄ppe fuerat int̄ ſamaritanos
⁊ iudeos: q꞉ iudei in tēplo a ſalomõe fabricato ado
rabant deũ: ⁊ iō meliores ſe eē iactabāt. Quibus ſa
maritani dicebant: quō iactatis vos: q꞉ tēplũ hētis
qd̄ nos nō hēm⁹. nũq̄d pr̄es nr̄i q̄ deo placuerũt in
illo tēplo adorauerũt: Meli⁹ ḡ nos in hoc monte
deũ rogam⁹: vbi pr̄es nr̄i deũ adorauerũt. CHRY.
Qd̄ aũt dicit: Pr̄es nr̄i eos q̄ citra abraam ſũt intel
ligit: etenī illic aiũt filiũ ſuũ obtuliſſe. ORI. Uel
ſamaritani montē q̄ dr̄ garizim: iuxta quē iacob ha
bitauit ſanctũ reputātes: in eo deũ adorāt. Sꝫ iudei
mōtē ſyon ſacrũ q̄d arbitrantes: illũ locũ putāt eē
electũ a deo. verũ q꞉ iudei a quib⁹ ſal⁹ ꝓceſſit exē
plũ ſũt opinātiũ ſanos ſermões. Samaritani vō di
uerſimode opinātiũ: ꝯgrue garizi q̄dē ſamaritani ſi
gnificāt: qd̄ vocatur diſtinctio ſeu diuiſio: at iudei
ſyon qd̄ ē ſpecula. CHRY. Chriſt⁹ aũt nō ſoluit
q̄õnē ꝯfeſtim: ſꝫ ad altiora mulierē trahit: de q̄bus
nō p̄us ei locut⁹ ē: donec ꝯfeſſa ē qm̄ ꝓpħa ē: vt cũ
m̄ra certitudine audiat de cetero q̄ dicit᷑. vñ ſeq̄t᷑:
Dic̄ ei ie. Mu. cre. mi. q꞉ ve. ho. qñ neqꝫ in mō. h̄: ne
qꝫ ī hiero. ado. pr̄em. Dic̄ aũt: Crede mihi. q꞉ vbiqꝫ
nobis op⁹ ē fide mr̄e bonoꝝ: q̄ ſalutis ē medicamē
tũ: ſine q̄ nihil magnoꝝ ē poſſidere: ſꝫ q̄ tētāt aſſimi
lant᷑ his qui ſine naui pelag⁹ tētāt trāſire: q̄ paꝝ q̄
dē natare ſufficiũt. vltra vō ꝓcedētes cito mergũt᷑.
AGV. Merito aũt iam p̄ñte viro audit mulier:
Crede mihi. Jam ei eſt in te q̄ credat cepiſti adeſſe
intellectu: ſꝫ niſi credideritis nō intelligetis. AL
CVI. Qd̄ aũt dicit: Ueiet hora: tēp⁹ euāgelice do
ctrine qd̄ iam inſtabat dicit: quādo ablata oī vm
bra: figuraꝝ veritas pura luce mentes credentium
illuſtratura erat. CHRY. Supuacũ autem erat
chriſto docere ꝓpter quid patres in monte ⁊ iudei
in hieroſolymis adorabāt: ideo hoc tacuit. verũtñ
reuerentiores iudeos iudicauit: nō a loco: ſꝫ a men
te. vnde ſubdit: Uos ado. qd̄ neſ. nos ado. qd̄ ſci. q꞉
ſalus ex iudeis ē. ORI. Qd̄ dico Uos: q̄ꝫtũ ad lu
cem: ſamaritani q̄ꝫtũ ad anagogē qui erga ſcriptu
ras aliene ſũt opiniõis. Nos quoqꝫ quo ad v̄bũ iu
dei: quo ad allegoriā vō ego v̄bũ: q̄ vere ſm̄ me for
mati ſũt: obtinentes ſalutem ex dictis iudaicis.
CHRY. Samaritani quidē qd̄ neſciebāt adorabāt
qm̄ localē ⁊ pticularē deum eſtimabāt: nihil de eo
plus imaginantes q̄ꝫ de idolis. Et iccirco cultũ dei
cũ cultu demonũ miſcuerunt. iudei vō ab hac erant
erant ſuſpitiõe. etenī orbis t̄raꝝ eũ nouerāt eē deũ
ꝓpterea dixit: Nos ado. qd̄ ſci. Judeis aũt ſeipſũ
cõnumerat ſm̄ opinionē mulieris: loquēs quaſi ꝓ
pheta iudeus exiſtens. ideo dixit: Adoramus: cũ tñ

manifeſtū ſit ꝙ ipſe eſt q̄ ab oīb⁹ adoꝛaꝛ. Per hoc
aūt qḋ dicit: Quia ſa.ex iu.eſt: nihil aliud oñdit q̄ꝫ
ꝙ oꝛbi terrarū inde ſalutaria facta ſūt. Scire enim
deū ⁊ idola deteſtari illinc principiū habuit ⁊ om/
nia alia dogmata: ſed ipſū quod eſt apud nos a iu/
deis oꝛōnis pncipium hūit. Preſentiā etiā ſuam ſa
lutē vocat quaꝫ dicit ex iudeis eē: ſm illud apoſto/
li: Ex quibus chꝛiſt⁹ ſm carnē. Uide q̄liter applau/
dit veteri teſtamento qḋ radicē oñdit bonoꝝ ꝑ oīa
ſemetipſum nō eſſe contrariū legi demōſtrans.
AVG. Multū igiꝛ dedit iudeis ex quoꝝ pſona di
xerat: Nos ado.qḋ ſci. Sed nō ex pſona iudeoꝝ re
proboꝝ: ſed ex qualib⁹ fuerant apl̄i: quales fuerāt
omnes illi ſancti q̄ precia rerū ſuaꝝ ad pedes apl̄o/
rum poſuerūt. CHRY. Sic igiꝛ ſupabundantius
vobis habēt iudei o mulier in modo adoꝛationis.
verūtñ ⁊ hic adoꝛationis modus de reliquo finem
habebit. vnde ſubdit: Sed ve. ho. ⁊ nūc eſt qñ veri
ado.ado.pa.in ſpū ⁊ ve. Quia enim ꝓphete ante lō
ga tpa m̄lta ꝑdixerūt. Jdeo dixit: Et nūc ē. Ne eſti/
mes hāc talē eē ꝓphetiā q̄ poſt multū tpis implea/
tur: res iam inſtat ⁊ ī ianuis ē. Dicit aūt Ueros ado
ratoꝛes: ad diſtinctionē falſoꝝ: qñ quidā ſunt falſi
adoꝛatoꝛes qui tpalia ⁊ caduca querūt in oꝛōne: ſi/
ue qui contra hoc quod oꝛant agere nō ceſſant.
CHRY. Uel dicens Ueros: excludit cū ſamarita/
nis iudeos. Etſi enī iudeis illis melioꝛes eſſent: tñ
futuris multo minoꝛes ſunt tanq̄ꝫ figura veritate.
Sūt igitur veri adoꝛatoꝛes q̄ neq̄ꝫ loco circūcludūt
dei culturā: ⁊ deū in ſpū colūt. ORI. Unde ⁊ pau
lus dicit: Cui ſeruio in ſpū meo. Bis aūt ſcribitur:
Uenit hoꝛa. ⁊ ṗmo quidē non adeſt ⁊ nō eſt. Jn ſe
cundo v̇o diciꝛ: Et nūc eſt. ⁊ puto ṗmū quidē nota
re adoꝛationē ṗter coꝛpus futurā ī pfectiōe. Scḋm
v̇o eam que fit in vita pñti pfecta quātū licet hūa/
nam ꝓcedere naturā. Cū ergo venerit hoꝛa quā di
cit dñs: euitandus ē modus ſamaritanoꝝ: ⁊ ī ſyon
vbi eſt hieroſolyma adoꝛand⁹ ē deus: q̄ ciuitas eē
diciꝛ a chꝛiſto celſi ṗncipis. Et hec ē eccleſia vbi ſa/
cra oblatio: ſpūales victime diuinis aſpectib⁹ offe/
runtur ab his qui legem ſpūalem intellexerūt. Cū
aūt venerit tpis complementū: tūc nequaq̄ꝫ penſan
dum verū cultū hieroſolymis. i. in pñti eccleſia am/
plius ptractari. Neq̄ꝫ enī angeli apḋ hieroſolymaꝫ
colūt patrē: ſic ⁊ qui ſimilitudinē nacti ſunt iudeoꝝ
melius q̄ꝫ hi q̄ ſunt hieroſolymis colūt patrē. Cuꝫ
aūt hec hoꝛa euenerit: patri aliquis in filiū deputaꝛ
Eapꝛopꝛ non dictū ē Adoꝛabitis deū: ſed Adoꝛabi
tis patrē. Sed in pñti colunt patrē in ſpū ⁊ veritate
veri adoꝛatoꝛes. CHRY. Dicit g̃ hoc de eccleſia ī
qua eſt vera adoꝛatio ⁊ deo cōgrua. vñ ſubdit: Nā
pater tales querit qui adoꝛant eum. Et ſi olim vole
bat eos veterib⁹ īmoꝛari: conceſſit eis figuram: hoc
tñ fecit eis condeſcendēs vt ꝑ hoc ad veritatē indu
cantur. ORI. Si aūt pater querit ꝑ ieſum querit:
qui venit querere ⁊ ſaluare qḋ perierat: quos erudi
ens veros cultoꝛes efficit. Qḋ aūt ſubditur: Spūs
eſt de⁹: inde abſtractū eſſe ſuſpicoꝛ qḋ ad vitā verā
nos ꝑducit. nam ⁊ coꝛpali vita viuificamur a ſpū.
CHRY. Uel indicat ꝙ deus incoꝛpoꝛeus ē. opoꝛ/
tet igiꝛ ⁊ incoꝛpoꝛeā ei⁹ culturā eſſe. hoc eſt ꝑ aīam
⁊ intellect⁹ puritatē nos ei offerre. vñ ſubdit: Et eos
qui adoꝛant eum in ſpū ⁊ veritate opoꝛtet adoꝛa/
re. Quia enī iudei aīam quidē negligebant: multū
aūt circa coꝛpus ſtudiū faciebant ad diphariā pur
gantes. ⁊ ideo ait: q꞉ non coꝛpis mūdatiōe ſed in/
coꝛpoꝛeo qḋ eſt in nobis hoc eſt intellectu quē di/
cit ſpūs deus incoꝛpoꝛeus coliꝛ. HYLA. ij. de tri.
Uel cū in ſpū deū ſpiritū docuit adoꝛandū ⁊ liber/
tatem ac ſcientiā adoꝛantiū ⁊ adoꝛandi infinitateꝫ
oñdit: ſm illud apl̄i: Ubi ſpūs dñi: ibi libertas.
CHRY. Jn veritate aūt opoꝛtet adoꝛare: q꞉ pꝛioꝛa
figura erant. ſ. circūciſio: holocauſta: ⁊ thymiama/
ta: nunc aūt totū eſt veritas. THEO. Uel q꞉ mul
ti putāt ſe deū ſm ſpūs. i. aīam adoꝛare non rectam
opinionē de eo habentes vt heretici: ꝓpter hoc ad
didit: Et veritate. Foꝛte etiā dicet aliquis ꝙ duas
partes philoſophie que ſm nos ſunt incitat in ꝑdi
ctis: actionē. ſ. ⁊ contēplationē. ꝑ ſpūs nāq̄ꝫ actiuū
inſinuat: ſm illud apoſtoli: Qui ſpū dei agūtur ⁊c.
ꝑ veritatē v̇o contēplatiuū. Uel aliter: Samarita/
noꝝ erat opinio ꝙ deus loco concluderetur: ⁊ q̄ ī
hoc loco deū adoꝛari opoꝛteat. Contra quos dicit
ꝙ veri adoꝛatoꝛes non localiter ſed ſpūaliter ado/
rant. iudeis v̇o oīa ſub figura ⁊ vmbꝛa erant. ⁊ ideo
dicit ꝙ veri adoꝛatoꝛes non in figura adoꝛabūt ſed
in veritate. q꞉ enīꝫ de⁹ ſpūs eſt: ſpūales adoꝛatoꝛes
querit: quia v̇o veritas: veros. AVG. Querebas
montē foꝛte adoꝛandū vt deo eſſes ꝓpinquioꝛ: ſed
ipſe qui in altis habitat: humilib⁹ appꝛopinquat:
ergo deſcende vt aſcendas. Aſcenſiōes inquit ī coꝛ
de eius in conualle ploꝛatiōis que hūilitatē habet
in tēplo. Uis oꝛare: in te oꝛa: ſꝫ pꝛius eſto tēplū dei.

**Dicit ei mulier: Scio q꞉ meſſias
uenit q̄ diciꝛ chꝛiſt⁹. Cū ergo uene
rit: ille nobis ānūciabit oīa. Dicit ei
ieſus: Ego ſum qui loquoꝛ tecum.**

CHRY. Mulier eoꝝ q̄ dicta ſunt altitudine fati
gata obſtupuit. vñ ſeq̄ꝛ: Dicit ei mu. ſcio q꞉ meſ. ve.
q̄ dr̄ chꝛiſt⁹. AVG. Unctus grece chꝛiſt⁹ ē: hebꝛa
ice meſſiaſ ē. Sciebat g̃ qs eā poſſet docere: ſꝫ iā do
cētē nōdū cognoſcebat. vñ ſubdit: Cū g̃ ve. ille no.
annū. oīa. q. d. mō iudei de tēplo cōtēdunt nos de
monte: cū ille venerit ⁊ montē ſpernet: ⁊ tēplū euer
tet: ⁊ docebit nos vt in ſpū ⁊ veritate nouerim⁹ ado
rare. CHRY. Sed vñ erat ſamaritanis expectare
chꝛiſti aduentū: Moyſi q̄dē ſuſcipiētes legē: ab ip
ſis moyſi lr̄is h̄ nouerāt. Jacob enī ō chꝛiſto ꝓphe
tizās dixit: Nō deficiet ṗnceps de iuda: nec dux de
femoꝛe eius donec veniat q̄ mittendus eſt. Sed et
moyſes dicit: Pꝛophetam nobis ſuſcitabit deuſ de
fratribus noſtris. ORI. Siquidē non ē ignoꝛan/
dū ꝙ ſicut ex iudeis ſurrexit ieſus: chꝛiſtū ſe eſſe nō
ſolū dicens ſed oñdens: ſic ex ſamaritanis quidam
doſitheuſ noīe aſſerebat ſe foꝛe chꝛiſtū q̄ ꝑdicabaꝛ.
AVG. li. lxxxiij. que. Foꝛ taſſe aūt vt intelligentib⁹
indicaret q̄nq̄ꝫ coꝛpoꝛis ſenſus: q̄nq̄ꝫ viroꝝ noīe ſi/
gnificari: poſt quinq̄ꝫ carnales reſponſiōes que ſu/
pꝛa in littera patent: ſexta riſione nominat chꝛiſtū
CHRY. Chꝛiſtus aūt de reliquo mulieri reuelat
ſeipſū. vñ ſequiꝛ: Dicit ei ieſus: Ego ſum qui loquoꝛ
tecū. Et quidē ſi circa pꝛincipiū hoc mulieri dixiſſet:

videretur ei ex vanitate loqui:nūc aūt paulatim in
memoriā chriſti eam reducens:opportune reuela-
uit ſeipſum.⁊ quidem iudeis querentibus:Si tu es
chriſtus dic nobis palam:non manifeſte ſeipſū re-
uelauit:q̄ non ꝓ diſcendo querebant:ſed ꝓ iniuri
ando.Hec vō ex ſimplici mente loquebatur.

Et ꝯtinuo venerūt diſcipuli eiꝰ:
⁊ mirabātur quia cū muliere loque
bat̄.Nemo tñ dixit ei:quid loque
ris cum ea?Reliquit ergo hydriam
ſuā mulier:⁊ abijt in ciuitatez:⁊ di
cit illis hoībus:Venite ⁊ uidete ho
minē qui dixit mihi omnia quecūqȝ
feci.Nunqd ipſe ē chriſtꝰ?Exierūt
ergo de ciuitate ⁊ ueniebāt ad euȝ.

CHRY.Expleta doctrina ⁊ cōuenienter ad tēpꝰ
diſcipuli occurrerunt.vnde dicit̄:Et ꝯtinuo ve.diſ.
eius ⁊ mira.quia cū muli.loque.Admirabant̄ qui-
dem ſupabundantē chriſti manſuetudinē ⁊ humi-
litatem:q̄n ita ꝑſpicuus exiſtēs:ſuſtinuit loqui cū
tāta hūilitate mulieri inopi ⁊ ſamaritane.AVG.
Quia.ſ.querebat ꝑditam q̄ venerat querere qȝ pe-
rierat.hoc illi mirabant̄.bonū enī mirabant̄ ⁊ non
malū ſuſpicabant̄.CHRY.Sed tamē admirātes
nō interrogauerūt cām.vnde ſubdit̄:Nemo tamē
dixit ei:quid queris aut quid loqueris cū ea?Erāt
erudīti diſcipulorū ordinē obſeruare:ita eum time-
bant ⁊ venerabant̄:⁊ nimirū alibi videnī cōſidenī
interrogare:quia ad eos ꝑtinentia neceſſe habebāt
ſcrutari.hic aūt nihil ad eos ꝑtinebat qȝ fiebat.
ORI.Et fere quidē quaſi quodam apoſtolo ad ci
ues vtit̄ hac muliere:adeo eam inflammās ꝑ vba
vt amphora dimiſſa iret in ciuitatem relatura cōci-
uibus.vnde ſequitur:Reliquit ergo mulier hydriā
ſuā.Non curans de corporeo ac viliori ꝓpter vtili
tatē pluriū.Intereſt quoqȝ noſtra omiſſis corpore
is neglectis ſatagere ad impartiendū alijs de cō-
modis acquiſitis.AVG.Hydria aūt greco nomi
ne appellat̄ tanq̄ſi aquariū diceretur:quoniā gre
ce aqua hydor vocatur.CHRY.Et ſicut apoſto-
li vocati dimiſerūt rhetia:ita hec dimittit hydriam
⁊ euāgeliſtarum opus fecit:⁊ non vnū tñ vocat:ſȝ
ciuitatē integram.vnde ſequit̄:Et abijt in ciui.⁊ dic̄
illis ho.venite ⁊ videte hominez qui dixit mihi oīa
quecūqȝ feci.ORIGE.Conuocat quidē illos ad
videndū hoīem ꝯtinentē verbū ſupra hoīem.Que
cunqȝ aūt fecit mulier:erat cōtuberniū q̄nqȝ coniu-
giū:⁊ poſt illos conuerſatio cū ſexto nō ꝓprio viro
quem deſerēs ⁊ ſeptimo adherēs:lagenā dereliq̄t
iam pudica.CHRY.Non verecundata aūt eſt h̄
dicere.Anima enī cū ignita fuerit igne diuino:ad
nihil eorū que ſunt in terra dereliquo aſpicit:neqȝ
ad gloriam nec ad verecūdiā:ſed ad vnā ſolam q̄
detinet eam flammā.Volebat aūt non ex ꝓpria an
nūciatione eos inducere:ſed ex auditu ꝓprio eos fa
cere cōmunicatores doctrine chriſti.vnde dixit:Ve
nite ⁊ videte hoīez.nō dixit:Venite ⁊ credite:ſȝ Ve
nite ⁊ videte.qȝ leuius erat.Nouerat enī manife-
ſte q̄n ſolū guſtantes de illo fonte eadē paterent̄
que ⁊ ipſa.ALCVI.Paulatim aūt venit ad ꝑdi-
candum chriſtum.primo vocat hoīem:ne ſi diceret
chriſtum:auditores iraſcerentur ⁊ nollent exire.
CHRY.Unde etiā neqȝ manifeſte annūciauit chri
ſtum neqȝ tñ totaliter ſiluit:ſed dixit:Nunquid ipſe
eſt chriſtus.et ideo ſermonē eiꝰ accepeūt.vnde ſe
quitur:Exierūt de ciuitate ⁊ veniebant ad eum.
AVG.ī libro.lxxxiij.queſtionū:Qȝ aūt relicta hy-
dria diſceſſit mulier:non negligenter p̄tereūdū eſt.
hydria enim amorē huius ſeculi ſignificat.i.cupidi
tatem qua hoīes de tenebroſa ꝓfunditate cuiꝰima
ginem puteus gerit:hoc ē de terrena conuerſatiōe
hauriūt voluptatē.Oportebat autem vt chriſto cre
dēs ſeculo renūciaret:⁊ relicta hydria cupiditatē ſe
cularē ſe reliquiſſe demonſtraret.AVG.ſup io-
hannē:Proiecit ergo cupiditatē ⁊ ꝓperauit annū
ciare veritatē.Diſcant qui volunt euangelizare vt
prius hydriam ad puteum ꝓijciant.ORI.Facta
etiā mulier receptaculū honeſte diſcipline:ea q̄ pri
mitus ſapiebat:ꝑuipendens deponit.

Interea rogabāt eū eiꝰ diſcipuli
dicētes:Rabbi manduca.Ille aūt
dixit eis:Ego cibum habeo mādu
care quē uos neſcitis.Dicebant er
go diſcipuli ad inuicē:Nūqd aliqs
attulit ei māducare?Dicit eis ieſꝰ:
Meus cibus eſt ut faciā uolūtatez
eiꝰ qui miſit me ut ꝑficiā opus eius.

AVG.Ierant diſcipuli eius emere cibos:⁊ vene-
rāt quos chriſto offerebant.vñ dicit̄:Interea roga
bant eum diſcipuli eius dicentes:Rabbi māduca.
CHRY.Videntes enī eū fatigatū ex itinere ⁊ eſtu
q̄ erat:rogabāt eum vulgari eorū voce.Neqȝ enim
erat hoc temeritatis:ſȝ amoris cura circa magiſtꝝ.
ORI.Arbitrantur aptū fore tempꝰ ad prandiuȝ
qȝ erat inter receſſū mulieris ad ciuitatē:⁊ aduētū
ſamaritanorū ad ipſū.non enī corā aliquo aduena
ſibi ꝓpinabāt eſcas.Ob hoc bene poſitum eſt:Inte
rea.THEO.Dñs vō ſciens ꝙ ſamaritana totam
ciuitatē ad eum attraheret:hoc diſcipulis ſignifica
uit.vnde ſeqtur:Ille aūt dixit eis:Ego cibū habeo
manducare quē vos neſcitis.CHRY.Dominū ſa
lutē hic cibum vocauit:oſtendēs quātū deſideriū
habet noſtre ſalutis.ſicut enī nobis concupiſcibile
eſt comedere:ita ei ſaluare nos.Tu vō itnere ꝙ nō
ſtatim reuelat:ſed vbiqȝ in q̄ōnem īmittit auditorē
vt incipiēs q̄rere qȝ dr̄:Et laborās.cū ampliori ſuſ
cipiat deſiderio.THEO.Dicit aūt quē vos neſci-
tis.i.neſcitis quē cibū voco ſalutē hoīm:vel neſcit
ꝙ ſamaritani credituri ſūt ⁊ ſalui fiēt.Diſcipuli aūt
adhuc dubitabāt.vñ ſeqt̄:Dicebāt ḡ diſ.ad inuicē:
Nunqd aliqs attulit ei māducare.AVG.Quid
mirū ſi mulier illa non intelligebat aquā:ecce diſci
puli non intelligunt eſcā.CHRY.Et quidē aſſue
tam reuerentiā ⁊ honorē magiſtro prebēt ad ſein-
uicē quidē loquentes:ipſū vō non ꝑſumētes inter-
rogare.THEO.In hoc autez ꝙ dicunt diſcipuli
Nunqd aliquis attulit ei manducare:Conſideran

dum eſt ꝙ cibos ab alijs oblatos dominꝰ ſuſcipere
ſolebat:non ꝙ alieno miniſterio indigeret qui dat
eſcam omni carni:ſed vt deferētes meritū cōſeque-
rent:ſimulqꝫ formā tradens nō erubeſcere paup-
tatē:neqꝫ graue putare ab alijs nutriri.ꝓpriū enim
⁊ neceſſariū ē doctoribus:alios habere ꝓcuratores
ciboꝝ:vt ipſi de nullo curātes verbi miniſtrationē
procurent ſolicite. AVG. Audiuit aūt dñs cogita
tiones diſcipuloꝝ ⁊ inſtruit eos:vt magiſter non ꝑ
circuitū ſicut mulierē ſed aperte.vnde ſequit̄: Dicit
eis ieſus:meus cibus ē vt fa.vo.eiꝰ qui miſit me.
ORI. Idoneus cibꝰ filio dei cū actor paterne volū
tatis efficitur:hoc velle in ſemetipſo proteſtans qđ
erat in patre. Solus aūt filius ꝑfecti operis paterne
volūtatis eſt capax. ceteri vō ſancti nil ꝑter diuinā
pagunt volūtatē. Plenā aūt ⁊ integrā facit dei vo-
luntatē qui dixit: Meus cibus ⁊c̄.ꝓprius eni cibꝰ
eius oſtēdit̄. Quid aūt ſit velle patris innuit ſermo
ſequēs: Ut ꝑficiam opus eius. Siquidem ſimplici
us quis aſſereret:qm̄ opus eſt iuſſum mandantis:
puta ſi dicāt edificantes vel fodiētes ſe ꝑficere opꝰ
eius qui conduxit eos:ſed ſi ꝑ chriſtū ꝑficitur opus
dei:reſtat vt priuſqꝫ ꝑficeretur erat diminutū. Qua
liter aūt diminutū erat opus cum eēt dei:ꝑfectio
quidem operis:rationalis nature eſt ꝑfectio.ad hu
ius enim operis ꝑfectionē cū eſſet imperfectū:ver-
bum caro factū acceſſit. Cum eni quodāmodo ho-
mo ꝑfectus fieret:ob tranſgreſſionē factus ē imp-
fectus.⁊ ideo miſſus eſt ſaluator:primo quidē vt
ꝑficiat volūtatem eius qui miſit eū:ſecūdo vō vt cō
ſumet opus dei:vt quilibet perfectꝰ fiat ad ſolidi ci
bi vſum. THEO. Opus etiā dei ꝑfecit.ſ.hominē
dei filius:noſtram naturā in ſeipſo ſine pctō oñdēſ
in omni ope ꝑfectam ⁊ incorruptā. Opuſ etiā dei.ſ.
legē ꝑfecit:quia finis legis chriſtus eā ceſſare faci-
ens:omnibꝰ que in ea erāt ꝑfectis ⁊ a corporali cul
tu in ſpiritalē reduxit. ORI. Myſtice aūt poſt po
culi negociū:ac diſciplinā diſtinctionis aquaꝝ:con
ſequēs erat ⁊ de cibo diſceptare. Samaritana qđē
petita potū:non habebat ꝑbere ieſu dignū poculū
Diſcipuli vō inuenientes humilia pulmenta apud
alienigenas ei obtulerūt:rogantes eū vt manduca
ret. Et attende ſi forſan verētur ne verbū dei ꝓprijs
non vigoratū eſcis in eis deficiat. Quecūqꝫ ergo re-
periūt diſcipuli:his iugiter ꝓponūt verbū alere:vt
corroboratū atqꝫ roboratū ꝑſeueret penes eos qui
nutriūt ipſum. Quemadmodū autem corpora egē
tia cibo neqꝫ eiſdem aluntur:neqꝫ eadem quātitas
ciboꝝ cunctis ſufficiens eſt:ſic intelligendū eſt ⁊ in
his que ſunt ſupra corpus.nā hoꝝ hoc quidem plu
rimi:hoc aūt paucioris indiget nutrimenti diſſimi-
milis capedinis entia. Sed neqꝫ qualitas alentiū
verborum atqꝫ intentionū contēplatiuarū opatio-
num eadem congruit omnibꝰ. Nam nuper geniti
infantes:rōnale appetant lac:ꝑfectorum aūt ē ſoli
dus cibus. Ueridicus eſt ergo ieſus dicens: Ego ci
bum habeo manducare quem vos neſcitis. Semꝑ
enim qui preeſt infimis ac nequeuntibus eadē cū
validis videre hoc dicere poteſt.

Nōne uos dicitis ꝙ adhuc qua
tuor menſes ſunt et meſſis uenit?

Ecce dico uobis: leuate oculos ue
ſtros et uidete regiones: quia albe
ſunt iam ad meſſem. Et qui metit
mercedem accipit: ⁊ congregat fru
ctū in uitā eternam:ut et qui ſemi
nat ſimul gaudeat:⁊ qui metit. In
hoc enim eſt uerbū uerū:quia aliꝰ
eſt qui ſeminat: ⁊ alius ē qui metit.
Ego miſi uos metere quod uos nō
laboraſtis. Alij laborauerūt:⁊ uoſ
in labores eorū introiſtis.

CHRY. Que ſit voluntas patris decetero interꝑ
tatur dicens: Nonne vos dicitis ꝙ adhuc quatu-
or menſes ſunt ⁊ meſſis venit. THEO. Scilꝫ ma
terialis. Ego autē dico vobis ꝙ meſſis intelligibi-
lis adeſt.hoc eni dicebat ꝓpter ſamaritanos veniē
tes ad ipſum.vñ ſubdit: Leuate oculos veſtros ⁊
videte regiones:quia albe ſunt iam ad meſſem.
CHRYSO. Rurſus conſuetis nominibꝰ ad ma-
ximoꝝ eos contemplationē reducit. Regio enim ⁊
meſſis hic indicat multitudinem animarū que pa-
rate ſunt ad predicationis ſuſceptionē.oculos au-
tem hic dicit et eos qui mentis ⁊ eos qui corporis:
etenim videbant de reliquo multitudinem ſamari
tanorū venientē. Has aūt preparatiōes hominū de
center regiones albatas vocat. ſicut eni ſpice cum
dealbate fuerint ad meſſem ſunt parate:ita ⁊ hi ad
ſalutem ſunt parati. Sed propter quid non mani-
feſte dicit ꝙ preparati ſunt homines ad ſuſceptio-
nem verbi: Duaꝝ quidem occaſionū gratia:vnius
quidē vt manifeſtior fiat ſermo ⁊ maius ſub viſū
ducat que dicuntur: alterius autē dulcior ſit nar-
ratio:⁊ permanentior eoꝝ que dicūtur memoria.
AVG. In opus autē feruebat ⁊ opatios mittere
feſtinabat.vnde ſubdit̄: Et qui metit mercedem ac
cipit ⁊ congregat fructū in vitā eternā:vt qui ſemi
nat ſimul gaudeat ⁊ qui metit. CHRYSO. Per
ea que hic dicit:diuidit terrena a celeſtibꝰ.ſicut eni
ſupra dixerat de aqua ꝙ qui bibit hanc aquam nō
ſitiet:ita hic dicit: Qui metit congregat fructū in vi
tam eternā.⁊ iterū: Qui ſeminat ſimul gaudeat ⁊ q̄
metit. Prophete enim ſunt qui ſemināt:ſed nō illi
meſſuerunt:ſed apoſtoli.quia eni infra dicet ꝙ ali-
us ſeminat ⁊ alius metit:ne q̄s eſtimet ꝙ prophete
ſeminantes mercede priuentur:extraneū quiddā
inducit:⁊ a ſenſibilibus alienū.nam in rebꝰ quidē
ſenſibilibus:ſi contingat aliū ſeminare ⁊ aliū mete
re:non ſimul letantur: ſed dolent q̄ ſemināt quaſi
alijs laborantes:letāt̄ autē ſoli qui metūt:hic autē
nō ita. Sed ⁊ qui non metunt ſeminātes: ſimul cū
metētibus letant̄:quoniā in mercede cōmunicāt.
AVG. Diſpariſ eni tēporis labores habuerūt apo
ſtoli ⁊ prophete:ſed gaudio pariter ꝑfruētur:mer-
cedē ſimul accepturi ſūt vitā eternā. CHRY. Ad
hoc aūt qđ dixerat:ſermonē ꝓuerbialem inducit:
vnde ſubdit: In hoc eni ē verbū verū:q2 alius eſt q̄
ſeminat:⁊ alius q̄ metit. Hoc quidē vulgariter dice

batur: ſiquãdo alij labores ſuſtinuerunt: ⁊ alij fru/
ctus metebant. Sed ⁊ hic ſermo iſte maxime hab3
veritatẽ: quia ꝓphete laborauerũt: ſed vos fructus
ex illoꝝ laborib⁹ metitis. vnde ſubdit: Ego miſi vos
metere qđ vos nõ laboraſtis. AVG. Quid ꝫ meſ
ſores miſit nõ ſeminatores? Ibi ergo meſſores mit
tendi: vbi iam ꝓphete ꝑdicauerant. legite labores
illoꝝ ⁊ in omnib⁹ eoꝝ laborib⁹ ẽ prophetia chriſti.
ergo iã in iudea meſſis parata erat qñ tot milia ho
minũ ꝑcia rerũ ſuarũ offerebãt: ⁊ ad pedes apoſto/
lorum ponẽtes expeditis humeris a ſarcinis ſecula
ribus: chriſtũ dñm ſeqbant᷑: de ipſa meſſe eiecta ſũt
pauca grana: ⁊ ſeminauerunt orbẽ terrarũ: ⁊ ſurgit
alia meſſis que in fine ſeculi metenda eſt: ad quam
metẽdam nõ apl'i ſed angeli mittent᷑. Meſſores in
quit ſunt angeli. CHRY. Dicit ergo Ego miſi vos
metere qđ vos non laboraſtis. q. d. Ubi minor la/
bor eſt: maior aũt delectatio: ad hoc vos reſeruaui:
⁊ qđ laborioſius erat: hoc fuit ꝓphetaꝝ. ſ. mittere ſe
mina. vñ ſubdit: Alij laborauerũt: ⁊ vos in labores
eoꝝ introiſtis. Per hec oĩa vult oſtẽdere ꝙ ꝓphe/
tarũ voluntas erat vt hoĩes ad eum accederent. Et
hoc lex ordinabat: ⁊ ꝓpterea illi ſemiauerũt vt hũc
facerent fructũ. Oñdit etiam ꝙ ipſe illos miſit: ⁊ ꝙ
multa eſt cognatio noui ad vetus teſtamentum.
ORI. Uel aliter: totũ qualiter quidẽ nõ eſt incõue
niens hoc qđ eſt: Leuate oculoſ veſtros allegoriza
re. Quod aũt dicit᷑: Nõne vos dicitis qñ quatuor
mẽſes ſũt: ⁊ meſſiſ venit? nõ ſm allegoriã tractare.
Putam⁹ ergo talia quedã eſſe in hoc ꝙ dicũt diſci
puli: Quatuor mẽſes ſũt ⁊ meſſis venit. Pleriq3. n.
diſcipuloꝝ verbi animaduertẽtes veritatẽ incomp
henſibilẽ fore humane nature: qñ coniecerunt aliã
eſſe vitam a pñte: que corruptioni quatuor elemen
toꝝ quaſi quatuor menſiũ ſubijcit᷑: putant ſolũ p⁹
hanc vitã cognitionẽ eẽ veritatis. Dicunt igit᷑ diſci
puli de meſſibus que ſunt terminus opeꝝ ad veri/
tatẽ conducentiũ: q2 poſt inſtantẽ quaternitatẽ cõ
tingunt. huiuſmõi aũt opinionẽ arguens velut non
ſanã inquit verbũ incarnatũ his qui talia ſuſpican/
tur: Nõne vos dicitis quia adhuc quatuor mẽſes
ſunt: ⁊ meſſis venit. Ego aũt hoc dico: Leuate ocu/
los veſtros. In plurib⁹ locis ſcripture diuine hoc
legitur: iubẽte nobiſ verbo diuino extollere: ac ſub
limare cõſiderationes ⁊ cogitationes deorſum cõ/
ſitas nec valentes erigi: niſi eleuante illas ieſu. Ne/
mo eni conſiſtẽs in paſſionib⁹ ⁊ viuẽs carnalit᷑ hoc
ꝓpoſitũ ſeruat mandatũ. quapropter qui talis eſt
non videbit regiones. Si albe ſũt ad meſſem. albe/
ſcũt quidẽ regiones ad meſſem: cũ adeſt verbũ illu
ſtrans: ſingulas regiones ſcripture fecundans ĩ ei⁹
aduentu: ⁊ etiã oĩa ſenſibilia ſũt quaſi regiones al/
be parate ad meſſem: ꝑſto exiſtente leuãtib⁹ oculis
rõne que de quolibet eſt: vt quiſquis fulgorẽ ꝑſpi/
ciat ꝑfuſe vbilibet veritatis. Qui aũt metit ꝑdictas
meſſes duplex habet in metẽdo emolumentũ. vnũ
quidẽ dũ accipit ꝑmiũ. vnd3 dicit᷑: Et q̃ metit: mer/
cedem accipit. qđ arbitror dictũ cauſa futurarũ re/
munerationũ. Alteꝝ qđ ſeqtur: Et ꝯgregat fructu3
in vitã eternã. Bonũ habitũ quendã denotat intel
lect⁹ qui eſt fructus ex ipſa ſpeculatione ꝓueniẽs.
Arbitror aũt ꝙ in qualibet doctrina ſemiat quide3
qui principia excogitat: que ſuſcipiẽtes alij ac ptra/
ctãtes ſiquid noui potuerint exprimere cõiũgẽtes
fiũt ſue intentionis gratia: poſteris cauſa vt meten/
do quaſi maturos fructus aggregẽt: quãto aũt ma
gis hoc in arte artiũ expedit contemplari. Siquidẽ
ſeminantes ſunt moyſes ⁊ ꝓphete ꝓueniẽtes aduẽ
tum chriſti. metentes aũt ſũt apl'i qui chriſtũ ſuſce/
perũt ⁊ gloriã eius ꝑſpexerũt. Semen aũt erat tota
ratio ſm reuelationẽ miniſterij tẽporibus ꝑteritis
obfuſcati ſilentio. regiones aũt. i. legales ac ꝓpheti
ce ſcripture nondũ albuerãt his qui aduent⁹ verbi
nequaq̃3 extiterũt capaces. Qđ aũt ſimul ſerens et
metẽs gaudeat erit: cũ priuatio meroris ⁊ anguſtie
in futuro fiet ſeculo: dũ etiã ieſus transfiguraretur
in gloria: ſimul cũ meſſorib⁹ petro iacobo ⁊ iohãne
moyſes ⁊ helias ſatores pariter gaudẽt in vidẽdo
filij dei gloriã. Attẽde tñ ſi hoc qđ dico alias ⁊ ali/
as intelligi põt: ꝓpter aliã ⁊ aliã vite ꝯuerſatione3
in qua hoĩes iuſtificati ſunt: vt liceat dicere alium
quidẽ legis cultorẽ: aliũ vo euangelij: ⁊ tñ exultãt
ſimul dũ idẽ finis ab vno deo ꝑ vnũ chriſtũ in vno
ſpũſancto reponitur. Ad labores aũt ꝓphetarum ⁊
moyſi aduenerũt apoſtoli inſtruente ieſu: metẽtes
ac ĩ horrea colligẽtes aĩe ſue intellectũ ĩ ſcripturis
illoꝝ reconditũ: ⁊ ſemꝑ qui debite capiunt diſcipli/
nã poꝝ labores ad maiorẽ euidentiã trahũt: nõ tñ
laborãtes ſunt hi qui ſemina condiderunt.

Ex ciuitate aũt illa multi credide
runt in eu3 ſamaritanoru3 propter
uerbũ mulieris teſtimoniũ ꝑhibẽtiſ
quia dixit mihi omnia quecunq3 fe
ci. Cũ ueniſſent ergo ad illũ ſamari
tani rogauerũt eu3 ut ibi maneret.
Et mãſit ibi duos dies. Et multo
plures crediderũt ꝓpter ſermone3
eius. Et mulieri dicebant: q2 iã nõ
propter tuã loquelã credimus. Ip
ſi enim audiuimus et ſcimus: quia
hic eſt uere ſaluator mundi.

ORI. Poſtq̃3 dicta ſũt diſcipulis q̃ tractata ſũt:
reſumit ſcriptura de his q̃ venerant de ciuitate ad
ieſũ: ⁊ crediderãt ꝑ teſtimoniũ mulieris. CHRY.
Sicut aũt in meſſe cũ facilitate fructus ꝯgregant᷑:
⁊ in momẽto vno area manipulis replet᷑: ita ⁊ nũc
fit. vnde dr̃: Ex ciuitate aũt illa multi crediderũt in
eũ ſamaritanoꝝ ꝓpter verbũ mulieris teſtimoniu3
ꝑhibentis: q2 dixit mihi oĩa quecũq3 feci. Cõſidera/
bant eni ꝙ nequaq̃3 mulier gratanter eũ admirata
eſſet: qui ei⁹ delicta redarguerat: niſi magn⁹ q̃s eẽt
⁊ extollẽs q̃ ꝑdicabat᷑ ab illa. Sic ergo ſolo mulie/
ris teſtimonio credẽtes ⁊ nullũ ſignũ videntes exie/
rũt: depcãtes chriſtũ vt apud eos maneret. ⁊ hoc ẽ
qđ ſeqt᷑: Cũ ꝫ veniſſẽt ad illũ ſamaritani: rogauert
eũ vt ibi maneret. Iudei vo miracula videteſ nõ de
tinuert eũ apđ ſeipſos: ſ3 oĩa egerũt vt a regiõe eoꝝ
eũ abijcerẽt. nihil. n. liuore ⁊ inuidia ꝺteri⁹ nihil: iani
gl'ia difficili⁹ q̃ infinita corrũpe ꝯſueuit bõa. Et q̃dẽ

ſamaritani volebant eum ſemꝑ ſecū detinere. ipſe
aūt hoc non ſuſtinuit: ſed ſolum mãſit ibi duobus
diebus. ⁊ poſt hec quod ſubditur: Et manſit ibi du
os dies. ORIGE. Non incongrue aūt aliquis il
lud obiiciet: quō rogat⁹ ſaluatoꝛ cum ſamaritanis
manet: ⁊ qui iuſſit ciuitatem ſamaritanoꝝ non in-
gredi. Palã enim qñ ⁊ diſcipuli eius cū eo ingreſſi
ſunt. Ad qō dicendū φ in viam gentiū pergere eſt
imbui gentili dogmate ⁊ in illo ambulare. Ciuita-
tem vō ſamaritanoꝝ intrare eſt acceptare falſaʒ do
ctrinaʒ recipientiū legales: ꝓphetica: ⁊ euãgelicos:
⁊ apoſtolicos ſermones. Cū aūt deſeruerint ꝓpriã
doctrinã ⁊ venerint ad ieſuʒ licet cū eis manere.
CHRY. Et iudei quidē etiaʒ ſignis viſis incoꝛrecti
manſerunt. hi aūt ⁊ ſine ſignis multã circa eū fideʒ
demonſtrauerūt: ſolū enim verba audierūt. vnde ſe
quit: Et multo plures crediderūt ꝓpter ſermonem
eius. Cui⁹ igit gratia hec verba nō dicūt euangeli-
ſte: vt diſcas qñ multa magnoꝛum tranſcurrerunt
a fine vero totū oſtenderūt. ſuaſit enī toti ciuitati ꝑ
ea que dicta ſunt. Ubi aūt auditoꝛes non pſuadēt:
tunc euãgeliſte cogūtur dicere ea que dicta ſūt: ne
qō eſt ex indeuotione auditoꝛum imputet quis de
fectui ꝑdicantis. ipſi aūt diſcipuli chꝛiſti iam facti:
magiſtrã repulerūt. vnde ſequitur: Et mulieri dice-
bãt: quia iam nō ꝓpter tuã loquelã credimus: ipſi
enī audiuim⁹ ⁊ ſcim⁹ quia hic eſt vere ſaluatoꝛ mū
di. Uide aūt qualiter cōfeſtim intellexerūt φ oꝛbē
terrarū liberare venerat: ⁊ φ ad cōmunē ſalutē ve-
niens non debebat in iudeis ſuam cōcludere ꝓuidē
tiam: ſed vbiqʒ ſeminare ſermonē. Dicentes etiã φ
eſt ſaluatoꝛ mundi: oſtēderūt φ mūdus ꝑdit⁹ erat:
in magnis malis exiſtēs: ⁊ quidē venerūt ſaluare ꝓ
phete ⁊ angeli: ſed hic eſt vere ſaluatoꝛ qui ſalutem
tribuit non ſolū tempoꝛaneã ſed eternã. Uide etiaʒ
qualiter audiētes mulierē dubitanter dicentē: Nū
quid hic eſt chꝛiſt⁹: nō dixerūt hi: Dñ nos ſuſpica-
mur: ſed qñ ſcimus. ⁊ nō ſimpliciter: ſed Dñ hic ē
vere ſaluatoꝛ mundi: non quaſi vnū ex multis chꝛi
ſtū confitentes: ſolū verba audierūt ⁊ hoc dixerūt
quod dicere habebant ſi miracula multa ⁊ magna
vidiſſent. ORI. Ceterū ſi meminim⁹ ꝑdictoꝝ: nō
difficile eſt cōiicere quō cū reppererint vbū ſynceꝝ
alias diſciplinas relinquūt quaſi dogmatū ciuitatē
de qua egrediētes ſalutifere credūt: ⁊ puto ſtudioſe
ꝓtuliſſe iohannē: cū non dixit: Rogabãt eum ſama
ritani intrare tñ ſamariam vel ingredi ciuitatē: ſʒ
etiam ibi manere. Manet nãqʒ ieſus penes deꝑcã-
tes. ⁊ ꝑſertim quotiens q̃ pꝛecant exeunt ciuitatē ⁊
verſus eū veniūt. AVG. Manet apud eos biduo
h̄ eſt dat illis duo ꝑcepta charitatis. ORI. Neqʒ
enī capaces erant tertie diei eius. nō enī erant vali
di miraculoſum quid cernere: quale q̃ fuerant ī cha
na galilee poſt triduū cū ieſu cōuiuantes. Initiū au
tem credendi multis fuit mulieris verbū. nō enī ſic
ꝑ ſeipſum verbū conficitur illuminãs capientē: ve-
lut cum alterius dicto ſibi teſtimoniū ꝑhibetur.
AVG. Sic ergo chꝛiſtū cognouerūt pꝛimo ꝑ fa-
mam: poſtea ꝑ pñtiam: ſicut agitur hodie cuʒ eis q̃
foꝛis ſunt: ⁊ nondū ſunt chꝛiſtiani. chꝛiſt⁹ nūciatur
ꝑ chꝛiſtianos amicos tanqʒ illa muliere hoc ē eccle
ſia nūciante ad chꝛiſtum veniūt. credūt ꝑ iſtã femi-
nam: ⁊ multoplures ⁊ firmius in eum credūt: quo-
niã vere ipſe eſt ſaluatoꝛ mūdi. ORI. Impoſſibi-
le eſt nãqʒ eandem circa intellectū fieri paſſionē vi
denti ⁊ ei qui ꝑ vidētē inſtruitur: magiſqʒ ē ꝑ ſpem
ambulare qʒ ꝑ fidem. vnde hi nō ſolū teſtimonio
hominis: ſed ob ipſam quoqʒ veritatē credūt.

¶ Poſt duos aūt dies exiiit inde: ⁊
abiit in galileaʒ. Ipſe enī ieſus teſti
moniū perhibuit: quia propheta in
ſua patria honoꝛeʒ non habet. Cū
ergo ueniſſet in galileam exceperūt
euʒ galilei: cuʒ omnia uidiſſent que
fecerat hieroſolymis ī die feſto. Et
ipſi eniʒ uenerant ad diem feſtum.

ALCVI. Poſt biduū quod fecit ī ſamaria: abiit
in galileã vbi nutritus fuerat. vñ dicit: Poſt duos
aūt dies exiit inde ⁊ abiit in galileaʒ. AVG. Mo-
uet aūt nos ut euãgeliſta dixerit conſequēter: Ipſe
enī ieſus teſtimoniū ꝑhibuit: qꝛ propheta in ſua pa
tria honoꝛē non habet. Magis enim videtur atte-
ſtari potuiſſe φ propheta in patria ſua honoꝛē non
habet ſi cōtemneret pergere in galileam ⁊ in ſama-
ria remãſiſſet. Hoc ego ſentio: in ſamaria biduūʒ fe
cit ⁊ crediderūt ī eum ſamaritani. tot dies fecit ī ga
lilea: ⁊ nō crediderūt in eū galilei: ⁊ ꝓpter hoc dixit
φ ꝓpheta in patria ſua honoꝛeʒ non hʒ. CHRY.
Uel aliter: ideo hoc adiectū eſt qꝛ nō in capharnaū
abiit: ſed in galileam ⁊ in chana vt infra dicet. ego
enim patriã eum hic eſtimo dicere caphãrnaū. quo
niam aūt nō potit⁹ eſt illic honoꝛe: audi eū dicentē:
Et tu caphãrnaū que vſqʒ ad celū exaltata es: vſqʒ
ad infernū deſcendes. Dicit aūt hic patriã ꝓpꝛiam
in qua videtur plus cōuerſatus. THEO. Uel ali
ter: quia dñs exiens de ſamaria venit in galileaʒ: ne
aliquis dubitaret ⁊ quereret qua de cauſa nō ſem-
per in galilea maneret: dicit φ ꝓpter hoc nō mane
bat in galilea: quia nullū ibidē recipiebat honoꝛē:
qō ipſe teſtatus eſt dicens: qꝛ ꝓpheta in ſua patria
nō habet honoꝛē. ORI. Perſcrutanda eſt autem
huius dicti ſentētia. Pꝛima ſiquidē ꝓphetarū in iu
dea erat: ⁊ eſt nō ignotū φ honoꝛē a iudeis neqʒ
ſūt conſecuti: iuxta illud: Quē nam ꝓphetarū non
ꝑſecuti ſunt patres veſtri: Miranda etiam occurrit
hui⁹ decreti veracitas: cum ꝑuenerit non tñ ad ſan
ctos ꝓphetas vilipenſos a ꝓpꝛiis: ⁊ ipſū dñm nrm:
ſed pꝛotenſa ſit etiã in quoſdam ꝓphetie ſequaces
contēptos a ſuis ciuibus ⁊ ad moꝛtē deductos.
CHRY. Quid igit: nōne videm⁹ ⁊ apud ſuos mul
tos in admirationē deductos: ita quidē: ſed ab his
que raro ꝯtingūt nō opoꝛtet talia ꝓnūciari. Sed ſi
in ꝓpꝛia patria aliqui honoꝛant: multomagꝭ ī alie
na. Conſuetudo enī facile hoīes cōtēptibiles face-
re cōſueuit. qñ igitur venit in galileã: ſuſceperūt eū
galilei. vnde ſequit: Cū ergo veniſſet in galileã ex-
ceperūt eum galilei. Uides qñ qui mali dicebãt:
hi maxime ad chꝛiſtū accedere inueniūtur. Nam ꝓ
pter galileos dicit: Interroga ⁊ vide qñ ꝓpheta
ex galilea nō ſurrexit. ꝓpt ſamaritanos aūt impꝛo
perabãt ei: Samaritanus es ⁊ demoniū habes. Sʒ

ecce ſamaritani ⁊ galilei credūt in cōfuſionez iudeo
rum. Inueniunt aūt ⁊ galilei ſamaritanis meliores
nā illi q̄dem a mulieris crediderūt vbis: hi vo viden
tes ſigna q̄ faciebat. vn̄ ſequit: Cū oīa vidiſſent que
fe. hieroſo. in die feſto. ORIGE. Quod enim dn̄s
eicit de templo vendētes oues ⁊ boues: tā grande
reperit: vt his moti galilei reciperēt dn̄m: cōſideran
tes mirantesq̄ maieſtatem eiꝰ. nō enim minor potē
tia eius oñdit in his q̄z vt ceci videant: audiantq̄
ſurdi. Eſtimo vo nec hec ſola ipm̄ tunc feciſſe: ſed ⁊
alia ſigna. BEDA: Sed vn̄ data eſt eis vidēdi oc
caſio oñdit ſubdens: Et ipi eni venerant ad diem fe
ſtum. Myſtice aūt intimat ꝙ gentibꝰ in fide a duo
bus pceptis charitatis conſolidatis: chriſtus circa fi
nes mūdi reuertet ad patriā. i. ad iudeos. ORIG.
Expedit aūt galileū. i. tranſmigrantē feſtare hieroſo
lymis vbi eſt templū dei: ⁊ videre ſingula q̄ peragit
ibi ieſus. Hoc eni eſt p̄ncipiū vt galilei recipiant dei
filiū euntē ad ipſos: alioq̄n vel nō recepiſſent illum
vel etiam ipſe nondū ipſis preparatis ad eius rece
ptionē adeo ꝓpe veniſſet ad eos.

**Uenit ergo iterū in chana galilee
ubi fecit aquā uinum. Et erat q̄dez
regulus cuiꝰ filius infirmabatur ca
pharnaū. Hic cum audiſſet: q2 ieſꝰ
adueniret a iudea i galileā: abijt ad
eum: ⁊ rogabat eū ut deſcenderet ⁊
ſanaret filium eiꝰ. Incipiebat enim
mori. Dixit ergo ieſus ad eū: Niſi
ſigna ⁊ ꝓdigia uideritis nō creditis
Dicit ad eum regulus: Domine de
ſcēde priuſq̄z moriat filius meꝰ. Di
cit ei ieſꝰ: Uade filiꝰ tuus uiuit. Cre
didit homo ſermoni quē dixit ei ieſꝰ
⁊ ibat. Jam aūt eo deſcendente ſerui
occurrerūt ei: ⁊ nūciauerūt dicētes
q2 filius eiꝰ uiueret. Interrogabat
ergo horam ab eis in qua melius ha
buerit. Et dixerunt ei: q2 heri hora
ſeptima reliquit euz febris. Cogno
uit ergo pater q2 illa hora erat i qua
dixit ei ieſus filius tuꝰ uiuit: ⁊ credi
dit ipſe ⁊ domus eius tota. Hoc ite
rum ſecūdum ſignū fecit ieſus cum
ueniſſet a iudea in galileam.**

CHRY. Primo q̄dem dn̄s vt ſupra dcm̄ eſt i cha
na galilee venerat vocatus ad nuptias. Nūc autem
ad eos vadit: vt magis eos attrahat: ſponte ad eos
veniens ꝓpa patria dimiſſa: ⁊ vt fidē a p̄ori miracu
lo in eis initiatum fortiorē faceret ꝓpter ſuam p̄ñtiā
AVG. Ibi eni quādo aquā in vinum ꝯuertit: cre
didertunt in eū diſcipuli eius. ⁊ vtiq̄ plena domus
erat turbis cōuiuantiū: ⁊ fcm̄ eſt tam magnū mira
culum: ⁊ nō crediderūt niſi diſcipuli eius. ⁊ iō hanc
ciuitatem mō repetiuit. ſ. vt q̄ p p̄ora nō crediderāt
mō credant. THEO. Rememorat aūt nobis euā
geliſta miraculū perpetratuz in chana galilee de aq̄
cōuerſa in vinū vt augeret chriſti p̄conū: q2 galilei
nō ſolū ꝓpter miracula hieroſolymis fcā: ſed ⁊ pro
pter ea que apud ipſos fcā erant receperūt ieſum: ſi
mulq̄ vt oñderet ꝙ regulus credidit ꝓpter miracu
lum in chana ꝑpetratum: quāuis eius non perfecte
cognouerit dignitatē. vn̄ ſequit: Et erat q̄dā regulꝰ
cuiꝰ filius infirmabat capharnaū. ORIG. Puta
bit aūt aliquis regis herodis hunc eſſe regulū: ⁊ ali
quis aſſerit hunc eē de familia ceſaris: exercentem
tunc temporis aliq̄d in iudea. neq̄ enim dicit ꝙ iu
deus fuerit. CHRY. Regulus aūt dicit: aut quaſi
generis exiſtens regalis: aut dignitatem aliquā p̄n
cipatus hn̄s: aut q2 ſic vocabat. Igit quidam hunc
eūdem eē exiſtimāt centurionē: q̄ eſt apō mathieuz
Oñditur aūt alius eē ab eo. nā ille quidē chriſtum
volentē ire ad ſuam domū rogat remanere: hic aūt
⁊ nihil tale ꝓmittentē ad domū trahit. Et ille q̄dem
ad ieſum de monte deſcēdentē capharnaū intrauit:
hic autē ad ieſum in chana venientē acceſſit. Et illiꝰ
q̄dem puer a paralyſi detinebat: huiꝰ aūt filius a fe
bre. De hoc ergo regulo ſubdit: Hic cūz audiſ. ꝙ ie.
adue. a iu. in gali. abijt ad eū ⁊ ro. eū vt deſcē. ⁊ ſa. fi.
eius: incipie. eniz mori. AVG. Qui rogabat nōne
credebat? Quid a me expectas audire: dn̄z iterroga
quid de illo ſenſerit? Seq̄t eni: Dixit ḡ ieſus ad eū
Niſi ſigna ⁊ ꝓdigia vide. nō cre. Arguit hoīem in fi
de tepiduz aut frigidū: aut oīno nullius fidei: ſed tē
tare cupientē de ſanitate filij ſui: qualis eſſet chriſtꝰ
quid eēt: q̄ztum poſſet. Prodigiū quidē appellatuz
eſt q̄ſi porrodiitum qd̄ porro dicat: porro ſignificet
⁊ ad futuꝝ aliquid ꝓtendat. AVG. de cō. euange.
Adeo aūt dn̄s ſupra oīa mutabilia vult mentē cre
dentis attollē: vt nec ipa miracula: que q̄uis diuini
tus de mutabilitate corpoꝝ fiūt: a fidelibꝰ q̄ri velit.
GREGO. Sed memētote etiā q̄d petijt: ⁊ aperte
cognoſcetis: q2 in fide dubitauit. Popoſcit nāq̄ vt
deſcenderet ⁊ ſanaret filiū eiꝰ. vn̄ ſequit: Dicit ad eū
regulꝰ: Dn̄e deſcēde p̄uſq̄z moriat filiꝰ meꝰ. Minꝰ
itaq̄ in illo credidit: quem nō putauit poſſe ſalutez
dare niſi pn̄s eſſet ⁊ corpore. CHRY. Audi etiam
qualiter adhuc terrene chriſtum trahit: q̄ſi nō poſſz
eum poſt mortē ſuſcitare. ſi autem nō credēs venit
⁊ rogauit nil mirabile. Conſueuerunt eni patres ex
multo amore nō ſolum medicis loqui de quibꝰ cō
fidunt: ſed de quibꝰ non cōfidūt nihil volentes pre
termittere eoꝝ que ad ſalutē ꝑtinent filioꝝ: ſi tamen
valde crederet chriſti virtutē: non neglexerit etiam
in iudeaz ire. GREGO. Sed dn̄s qui rogat vt va
dat: q2 non deſit vbi inuitat indicat: ſolo iuſſu ſalu
tem reddidit: qui voluntate oīa creauit. vn̄ ſequitur
Dicit ei ieſus: Uade filius tuus viuit. Hic ſuperbia
noſtra retundit: qui in hominibus non naturā qua
ad imaginē dei facti ſunt: ſed honores ⁊ diuitias ve
neramur. Redemptor vo noſter vt oñderet q̄m q̄
alta ſunt: hominibꝰ ſanctis deſpiciēda ſūt: ⁊ q̄ deſpi
cienda ſunt hominibus: deſpicienda non ſūt ſanctis

Ad filium reguli ire noluit:ad ſeruũ centurionis ire
paratus fuit. CHRY. Uel aliter: Illic quidẽ fides
confirmata erat:iccirco ⁊ ꝓmiſit ire vt diſcamꝰ viri
deuotionem.hic autẽ adhuc impfectus erat: ⁊ non
dum nouerat manifeſte ꝙ abſens curare poterat.
vñ ex hoc ꝙ non accedit ieſus hoc addiſcit. Sequiẗ
enĩ: Credidit homo ſmoni quẽ dixit ei ieſus ⁊ ibat.
Non tñ integre neq; ſane. ORIGE. Oſtenditur
autẽ eiꝰ dignitas ⁊ officium ex hoc ꝙ ſeruiẽtes illi
occurrũt.vñ ſequiẗ: Iam autẽ eo deſcendente ſerui
occurrerũt ei: ⁊ nun.ei.di.quia fi. eius vi. CHRY.
Qui quidem obuiauerũt:non vt annunciarẽt ſoluz
ſed quaſi eſtimãtes de reliquo ſupfluã eſſe chriſti p̃
ſentiam quẽ credebãt accedere. Nõ autem regulus
non integre credidit:ſane neq; oñditur ex hoc ꝙ ſe
quiẗ: Interrogabat ergo horã ab eis in qua melius
habuerat. Uolebat enim ſcire vtrum caſu vel ex pre
cepto chriſti hoc factũ eſſet. Sequiẗ: Et dixerunt ei
quia heri hora ſeptima reliquit eum febris. Uide q̃
liter miraculum manifeſtũ eſt:non enim ſimpliciter
neq; vt contingit a piculo liberatꝰ eſt: ſed repente ⁊
ſimul vt appareat non eſſe ex nature cõſequẽtia qõ
fiebat: ſed actione chriſti.vñ ſequiẗ: Cog. g pr̃ quia
illa hora erat ĩ qua dixit ei ieſus: Fi.tu.vi. ⁊ cre.ipſe
⁊ do.eiꝰ tota. AVG. Si ergo ꝓpterea credidit:q̃a
nunciatum eſt ei ꝙ filiꝰ eius eſſet ſanus: ⁊ compauit
horam nunciantiũ hore prenũciantis:quãdo roga-
bat nondũ credebat. BEDA: Unde datur intel
ligi ⁊ in fide gradus eſſe:ſicut ⁊ in alijs virtutibus q̃
bus eſt initium incrementũ atq; perfectio. Huius g
fides initium habuit cum filij ſalutẽ petijt:incremẽ-
tum dum credidit ſmoni dñi dicentis: Filius tuus
viuit.deinde pfectionem obtinuit nunciantibus ſer
uis. AVG. Ad ſolum ſmonem crediderũt plures
ſamaritani. Ad illud miraculum ſola illa domꝰ cre
didit vbi eſt factum.vñ ſubdit euangeliſta: Hoc ite-
rum ſcðm ſignum fecit ieſus:cuz veniſſet a iudea in
galileam. CHRY. Non ſine cauſa hoc adiecit ſed
oñdens quoniã ſecundo ſigno facto:nondũ ad alti
tudinẽ ſamaritanoꝝ nullum ſignũ videntium iudei
puenerunt. ORIGE. Amphibologiã aũt cõtinet
pñs dictum.vno enim modo denotat ꝙ ieſus veni
endo a iudea in galileã:duo fecit miracula: quoruz
ſcðm eſt factũ erga filiuz reguli.alio modo ſic: Duo
bus exiſtentibꝰ ſignis que ieſus in galilea exercuit:
ſcðm egit veniens a iudea in galileam. ⁊ hic ſenſus
verus eſt. Myſtice autem p hoc ꝙ ieſus bis in ga li
leam accedit:binus ſaluatoris aduentꝰ in mundum
oñditur:pmus q̃dem miſericordie:vt vino facto cõ-
uiuas exhilaret:ſecũdus vero vt filiũ reguli ad mor
tem pene deductum ſuſcitet.i.populum iudeoꝝ qui
poſt plenitudinẽ gentiũ accedet ſaluandus in fine.
Magnꝰ autẽ rex reguz eſt qui cõſtitutus eſt a deo
in monte ſyon ſancto eius:huius qui viderũt diem
⁊ gauiſi ſunt:reguli dinoſcũẗ. Arbitramur igiẗ re-
gulum eſſe abraam:egrotũ vero filiũ eiꝰ iſraeliticuz
genus debilitatum erga cultũ diuinum: ⁊ ideo inca
luit ignitis ſpiculis inimici:vt ꝓinde febrire cenſeaẗ
Apparet aũt ꝙ p̃cedentibꝰ ſanctis poſtq̃ carnis ex
uerũt amictũ populus fuit cure. vñ legiẗ in macha
beis poſt mortẽ hieremie: Hic ẽ hieremias ꝓpheta
dei:qui plurimũ orat ꝓ populo. Abraam igiẗ obſe-
erat adiuuari a ſaluatore populũ infirmuz. ⁊ quidez
p̃ſẽtis v̉bum de chana ꝓdit vbi dictum eſt: Filiꝰ tu
us viuit. Sed v̉bi efficacia in capharnaum agiẗ.naz
ibi filius reguli curatꝰ eſt quaſi in agro conſolatio-
nis morans quod ſignificat genus quoddã debiliũ
non tamẽ oĩno fructibus p̉uatorũ.illud aũt: Niſi ſi
gna ⁊ ꝓdigia vi.non cre. dictũ illi referẗ ad multitu
dinẽ filioꝝ ſuoꝝ: ⁊ ad ipſum quodammõ:ſicut eniz
iohãnes expectabat datum ſibi ſignũ.ſ.ſup quem vi
deris ſpm̃ deſcendentẽ:ſic ⁊ premortui ſancti aduẽ
tum chriſti in carnẽ ⁊ ſignis ⁊ ꝓdigijs manifeſtãduz
expectabant. Habebat aũt hic regulus nõ ſolũ filiũ
ſed etiam ſeruos p quos ſignificaẗ maneries quedã
minus bñ. ⁊ infirmita credentiũ nec a caſu hora ſepti
ma deſerit filium febris:nam ſeptenariꝰ numerꝰ eſt
quietis. ALCVI. Uel q: per ſeptiformẽ ſpiritum
eſt omnis remiſſio peccatoꝝ. Septenariꝰ enĩ in tria
⁊ quatuor diuiſus ſignificat ſanctã trinitatez in qua
tuor anni temporibꝰ:in quatuor mũdi partibus:in
quatuor elemẽtis. ORIG. Poſſunt quoq; ſignifi
cari duo aduentꝰ chriſti v̉bi ad animã:pmus quidẽ
ex facto vino prebens anime gaudiũ ſpiritualis cõ-
uiuij:ſecundus vero oẽs languoris ac mortis reliq
as amputãs. THEO. Regulus aũt eſt omnis hõ
non ſolum q: regi vniuerſoruz ꝓpinquus exiſtit ſm
aĩam:ſed quia ⁊ ipſe ſup oĩa p̃ncipatũ ſumpſit: cuꝰ
filius.i.mens febricitat voluptatibꝰ prauis ⁊ deſide-
rijs: Accedit aũt ad ieſuz ⁊ dep̃catur vt deſcendat.i.
vt cõdeſcenſu minime vtaẗ: ⁊ parcat peccatis pũſq;
a voluptatum infirmitate mortificeẗ. Sed dominꝰ
dicit: Uade.i.ꝓfectum continuũ circa bonum oſtẽ
das: ⁊ tũc filiꝰ tuus viuet. Si autẽ ambulare ceſſaue
ris mortificabiẗ tibi intellectus circa boni operatio
nem.

CAPITVLVM.V.

POſt hec erat dies feſtus iu
deorum: ⁊ aſcẽdit ieſus hie
roſolymam. Eſt autem hie
roſolymis probatica piſcina que co
gnominaẗ hebraice bethſaida quīq;
porticꝰ habẽs. In his iacebat multi
tudo magna languentium cecorum
claudorum aridorum: expectantiũ
aque motum. Angelus autem do
mini deſcendebat ſm tempus in pi
ſcinam: ⁊ mouebatur aqua. Et qui
prior deſcendiſſet in piſcinã poſt mo
tionez aque: ſanus fiebat a quacũq;
detinebatur infirmitate. Erat autẽ
quidam homo ibi triginta ⁊ octo an
nos habẽs in infirmitate ſua. Hũc
cum vidiſſet ieſus iacentez: ⁊ cogno
uiſſet quia iam multum tempus ha
beret: dicit ei: Uis ſanus fieri? Reſ
põdit ei languidus: Domine homi

nem non habeo: ut cum turbata fue
rit aqua mittat me in piſcinam. Dū
uenio enim ego: alius ante me deſcē
dit. Dicit ei ieſus: Surge: tolle gra
batum tuum ⁊ ambula. Et ſtatim
ſanus factuſ eſt homo ille: ⁊ ſuſtulit
grabatum ſuū ⁊ ambulabat. Erat
autem ſabbatū in die illo. Dicebant
ergo iudei illi q ſanatꝰ fuerat. Sab
batum eſt: nō licet tibi tollere graba
tum tuum. Reſpondit eis: Qui me
ſanum fecit ille mihi dixit: tolle gra
batum tuū ⁊ ambula. Interrogaue
runt ergo eum: Quis eſt ille homo
qui dixit tibi: tolle grabatum tuum
⁊ ambula? Is aūt qui ſanus fuerat
effectꝰ neſciebat quis eēt. Jeſus eni
declinauit a turba ꝯſtituta in loco.

AVG. de con. euā. Poſt miraculū in galilea fa
ctum: inde hieroſolymam redit. vñ dicit: Poſt hec
erat dies feſtus iudeoꝝ: ⁊ aſcēdit ieſus hieroſolymā.
CHRY. Mihi videť ꝙ erat dies feſtus pēthecoſtes:
aſcēdit aūt ieſus hieroſolymā ſemꝑ in diebus
feſtis: vt cū eis dies feſtos faciens nō videať legi ꝯ
trarius: ⁊ ob hoc multitudinē ſimplicem ꝑ ſigna ⁊ do
ctrinā attrahat: maxime enī in diebus feſtis hi qui
iuxta poſiti erant concurrebāt. Sequiť: Erat autē
hiero. ꝓ. piſci. q̄ cogno. hebꝛa. bethſa. q̄nq3 poꝛ. hñs.
ALCVI. Probaton grece ouis diciť: ꝓbatica ḡ
piſcina peculiaris diciť: vbi ſacerdotes cadauera ho
ſtiaꝝ abluebāt. CHRY. Debebat q̄dem baptiſma
dari peccata purgans: cuiꝰ imago ꝑſcripta fuit in pi
ſcina ⁊ in aliis pluribꝰ: ⁊ ꝑmū quidē dedit deꝰ aquā
expurgantē coꝛpoꝝ ſoꝛdes ⁊ inquinationes nō exi
ſtentes: ſed opinatas puta eas que a funere ⁊ que a
lepꝛa ⁊ que ab aliis talibꝰ deīde infirmitates diuer
ſas ꝑ aquas facit ſolui. vñ ſequiť: In his iace. mul.
mag. lan. ceco. clau. ⁊ ari. expe. aque mo. Volēs. n.
deꝰ ꝓpinq̄us adducē ad baptiſmi donū: non adhuc
inquinamēta ſolum mūdat. Sed etiā egritudines
ſanat: ſicut enim miniſtri qui ꝓpe regē ſunt: his qui
ſunt a longe clarioꝛes ſunt: ita ⁊ in figuris fit. Non
aūt ſimpliciter ſanabat aquarū natura: ſemꝑ. n. hoc
fieret: ſed in angeli deſcenſione. vñ ſequiť: Angelus
aūt dñi diſcē. ſm̄ tempꝰ in piſc. poſt mo. aque. Sicut
enī ⁊ in baptizatis non ſimpliciter aqua operať: ſed
cum ſpūſancti acceperit grām: tūc omnia ſoluit pec
cata. Angelus enī deſcendēs turbabat aquam: ⁊ ſa
natiuā imponebat virtutē: vt diſcant iudei quoniā
multomagis angeloꝝ dominꝰ omnes egritudines
anime ſanare pōt. ſed tūc quidē infirmitas impedi
mentū volēti curari fiebat. Subdiť enī: Et qui pꝛioꝛ
deſcē. in piſ. poſt mo. aque: ſanus fiebat a quacunq3
detinebať infirmitate. Nūc aūt vnuſquiſq3 accedē
poteſt. non enī angelus eſt qui turbat aquā: ſed an
geloꝝ dominꝰ qui oīa operať. ſed ⁊ ſi oꝛbis terrarū
vniuerſus veniat: grā non conſumiť ſed ſimilis ma
net. ſicut enī ſolares radii per vnāquāq3 illuminant
diem: ⁊ non cōſumunť: neq3 a multa largitione mi
noꝛ fit ſolis lux: ita ⁊ multo amplius ſpūſancti actō
in nullo minuiť a multitudine eoꝝ qui potiunť ea.
Hoc aūt fiebat. ſ. vt vnus tm̄ poſt motionē aque ſa
naretur: vt qui didicerāt quoniam in aqua egritudi
nes coꝛpoꝛis ſanabanť: in hoc per multū tempꝰ ex
ercitati facile crederēt ꝙ ⁊ egritudines anime aqua
ſanare poteſt. AVGV. Plus eſt autē ꝙ chriſtꝰ vi
tia ſanauit animaꝝ: q̄3 ꝙ languoꝛes coꝛpoꝝ moꝛitu
roꝛum. ſed quia ipſa anima nō eū nouerat a quo ſa
nanda erat: ⁊ oculos habebat in carne vñ facta coꝛ
poꝛalia videret: ⁊ nondū habebat in coꝛde vñ deum
latenter cognoſceret: fecit qđ videri poterat: vt ſana
retur vñ videri non poterat. Ingreſſus eſt locū vbi
iacebat multitudo languentiū: de quibꝰ elegit vnū
vt ſanaret. de quo ſubdiť: Erat autē quidam homo
ibi triginta ⁊ octo annos habēs in infirmitate ſua.
CHRY. Non autē confeſtim eum a ꝑncipio ſana
uit: ſed ꝑmum eū familiarē ſibi facit: per interrogati
onem future fidei faciens viam. Non autē expetit fi
dem vt in cecis fecit dicēs: Creditis quia poſſū hoc
facere: quia hic nōdum nouerat eū manifeſte quis
eſſet. Nam illi quidē ex aliis eius virtutē cognoſcē
tes: cōuenienter hec audierāt. Alii vero nondū eum
cognoſcētes: ſed ꝑ ſigna eū cogni turi poſt miracula
requirunť de fide. vñ ſequiť: Hūc cum vidiſſet ieſus
iacentē ⁊ cognouiſſet q2 multū iam tempꝰ haberet
dicit ei: Vis ſanuſ fieri? Nō querit vt diſcat: hoc enī
ſupfluū eſſet: ſed vt oſtenderet iſtius patientiā q̄ tri
ginta ⁊ octo annos habens: ꝑ vnūquēq3 annū eripi
ab egritudine expectās aſſidebat ⁊ non deſiſtebat.
Et vt cognoſcamꝰ ꝓpter quā cām dimittens alios
adhuc venit: ⁊ nō dicit: Vis te curabo? nōdum enī
aliquid magnū imaginabať ille de chriſto. nō autē
turbatꝰ eſt ad interrogationem neq3 dixit iniuriari
mihi veniſti: quādo interrogas ſi volo ſanꝰ fieri: ſed
manſuete reſpōdet. Sequiť enim: Reſpondit lang.
Domine hominē non habeo: vt cū tur. fu. aqua mit.
me in piſci. dum venio enī ego alius ante me deſcē.
Non nouerat quis eēt: qui interrogabat: neq3 ꝙ cu
raturus eſſet eū. Opinabať autē foꝛtaſſe vtilem ſibi
foꝛte chꝛiſtum ad mittendū eum in aquam. ſed chꝛi
ſtus oſtēdit ꝙ v̄bo omnia pōt facere. vnde ſequiť:
Dicit ei ieſus: ſurge tolle grabatum tuū ⁊ ambula.
AVGVSTI. Tria dixit: ſed Surge: non opis im
perium fuit ſed operatio ſanitatis. Sano autē duo
impauit: Tolle grabatū tuum ⁊ ambula. CHRY.
Intuere diuine ſapientie ſupabundantiā: non ſolū
ſanat: ſed ⁊ lectū poꝛtare iubet: vt credibile faceret
miraculum: ⁊ nullus exiſtimet phantaſiam eſſe qđ
factum eſt. Non enī niſi certiſſime ⁊ vehemēter cō
pacta eſſent mēbꝛa: lectulum ferre poſſet. Audiens
aūt languidus: quoniā cum ꝑtāte ⁊ velut iubēs di
xit: Surge tolle grabatū tuū. non deriſit dicens An
gelus deſcēdit: ⁊ turbat aquam: ⁊ ſolū vnum curat.
Tu autem homo exiſtēs ex ſolo pꝛecepto: ſperas te
magis angelis poſſe: ſed audiuit ⁊ non diſcredidit
ei qui iuſſit: ⁊ ſanus factus eſt. vnde ſequiť: Et ſtati

ſan⁹ factus eſt homo: ⁊ ſuſtu. graba. ſu. ⁊ ambulauit
BEDA: Multū quippe inter ſanationē domini:
⁊ que a medicis infert diſtare ꝓbatur: hec videl; vo
ce iubētis ⁊ mox implet. Illa vero ꝑ multa tempo
ris interualla aliquotiens ꝑficitur. CHRY. Igit
mirabile quidē eſt hoc: que aūt ſequent multo ma
iora erunt. nam in initio ꝗdem nullo moleſtāte ſua
deri non ita mirabile eſt: ſicut qđ poſt inſanientib⁹
iudeis ⁊ accuſantib⁹: chriſto obediuit: vt oſtēdit euā
geliſta cōſequenter dicēs: Erat autē ſabbatū in illo
die dicē. ergo iudei illi qui ſan⁹ fuerat factus: ſabba
tum eſt: non li. ti. tol. graba. tuum. AVG. Non ca
lūniabant domino: quia ſanū fecerat ſabbato quaſi
eis reſpōdere poſſet: quia ſi cuiuſꝙ iumentū in pu
teum cecidiſſet: vtiꝙ die ſabbati erueret illud ⁊ ſal
uaret: ſed qui portabat grabatum ſuum. q. d. ſi ſani
tas non erat differenda: nunquid ⁊ opus fuerat im
perandum. ſ; ille auctorem ſanitatis ſue obiiciebat
calūniatorib⁹. vñ ſequit: Reſpōdit eis: qui me ſanū
fecit: ille mihi dixit: Tolle grabatum tuū ⁊ ambula.
. q. d. quare nō acciperem iuſſionem a quo acceperā
ſanitatem. CHRY. Nimirum ſi malignari vellet
poterat dicere: Si crimē eſt accuſate eum qui iuſſit
⁊ deponam lectulū: ſed ⁊ curationē vtiꝙ occultaſ
ſet. Etenim ſciebat nō ita eos eſſe morſos ex ſabbati
ſolutione: ſicut ex īfirmitatis ſanatione. ſ; neꝙ hoc
occultauit: neꝙ veniam petiit: ſed clara voce benefi
cium cōfeſſus eſt. illi vero maligne interrogauerūt.
vnde ſubdit: Interrogauerūt ergo eū quis eſt ille
homo qui dixit tibi: Tolle grabatum tuū ⁊ ambula
Nō dicunt: Quis eſt qui fecit te ſanum: ſed in medi
um inducūt id quod tranſgreſſio eſtimabat. Sequi
tur: Is aūt qui ſanus fuerat effectus neſciebat quis
eſſet. Jeſus autē declinauit a tur. conſti. in loco. Et ꝑ
mum quidē vt eo abſente teſtimoniū inſuſpicabile
fieret. Qui enim adeptus fuerat ſanitatem idoneus
erat beneficii teſtis. demum vt nō plus faceret furo
rem illorum accendi. Solus enī viſus eius cui inui
detur: non paruam inuidentib⁹ immittit ſcintillam
ꝓpterea diſcedens: permiſit ab ipſis ſuum factū exa
minari. Quidam eſtimāt hunc paraliticum eſſe eū
qui in mattheo poſit⁹ eſt: ſed non eſt. Ille enī mul
tos habebat ſui curam habētes ⁊ eum ferentes: hic
autem nullum. Sed ⁊ locus vtrorūꝙ diuerſus eſt.
AVG. Siquidem mediocri corde ⁊ humano in
genio conſiderem⁹ hoc miraculū facientē quod ad
poteſtatē pertinet: non magnum aliquid fecit: ⁊ qđ
ad benignitatem parum fecit. Tot iacebant: ⁊ vnus
curatus eſt cū poſſet vno verbo oēs erigere: Quid
ergo intelligendū eſt: niſi quia poteſtas illa ⁊ boni
tas magis agebat quid anime in factis eius pro ſa
lute ſempiterna intelligerēt: ꝙ̄ quid ꝓ temporali ſa
lute corporis mererent. In illis enim factis quicꝙ̄d
temporaliter ſanatū eſt in membris mortalib⁹ in fi
ne deficit: anima que credidit: ad vitam eternā tran
ſitum fecit. Piſcina illa ⁊ aqua illa populum mihi
videt ſignificaſſe iudeorum. ſignificari enim popu
los nomine aquarū aperte nobis indicat apocalyp
ſis iohānis. BEDA: Bene autem piſcina proba
tica fuiſſe deſcribit. Ille enim populus ouis nomi
ne ſignificat: ſm illud pſalmi Nos populus tuus ⁊
oues gregis tui. AVGV. Aqua ergo illa. i. popu
lus ille ꝗnꝙ libris moyſi tanꝙ̄ quinꝙ porticibus
claudebat: ſ; illi libri ꝓdebāt: lāguidos ñ ſanabāt.
Lex enim peccatores conuincebat nō abſoluebat.
BEDA: Deniꝙ multa genera languentiū in ea
dem iacuerunt: ceci. ſ. qui ſcientie lumine carēt: clau
di qui ad ea que iubentur implenda vires nō hñt.
Aridi qui ſuperne dilectionis pinguedine carent.
AVGVS. Uenit aūt chriſtus ad populū iudeorū
⁊ faciēdo magna: docēdo vtilia turbauit peccatores
. i. aquā ꝑſentia ſua: ⁊ excitauit ad paſſionē ſuā: ſed
latens turbauit. Si eni; cognouiſſēt: nūꝙ̄ glie dñm
crucifixiſſent. Subito eni; videbatur aqua turbata:
⁊ a quo turbabatur non videbatur. Deſcēdere ergo
in aquam turbatam: hoc eſt humiliter credere ī do
mini paſſionē. Ibi ſanabatur vnus: ſignificans ec
cleſie vnitatem: poſtea quiſquis veniret nō ſanaba
tur: qꝛ quiſquis preter vnitatē fuerit: ſanari nō po
terit veh illis qui oderūt vnitatem: ⁊ partem ſibi fa
ciunt in hominibus. Habebat autē. xxxviii. annos
in infirmitate: qui ſanatus eſt. hic enim numerus ad
languorem pertinet magis ꝙ̄ ad ſanitatē. Quadra
genarius enim numerus ſacratus: nobis in ꝗdam
perfectione cōmendatur: qꝛ lex ī decem preceptis
data eſt ⁊ predicanda erat per totum mundum: qui
quatuor partibus commendatur. Denarius autem
per quatuor multiplicatus ad quadragenariū per
uenit. vl qꝛ per euangeliū quod quatuor libros ha
impletur lex. Si ergo quadragenarius numerus h;
perfectionem legis: ⁊ lex non impletur niſi in gemi
no precepto charitatiſ. quid miraris quia languebat
qui. xl. minus duos habebat: neceſſariuſ erat illi hō
ad ſanitatem. Sed homo ille qui ⁊ de⁹ ē: ⁊ qꝛ illum
iacentem duobus minus inuenit: quia duo quedā
iubendo qđ minus erat impleuit. In duobus enim
domini iuſſis duo ꝑcepta ſignificata ſūt charitatis.
dei dilectio prior eſt ordine precipiendi: proximi aūt
dilectio prior eſt ordine faciendi. Dicit ergo: Tolle
grabatum tuū: quaſi diceret: Cū eſſes languidus
portabat te proximus tuus. ſanus factus es: porta
proximum tuum. Dicit etiā: Ambula. Sed quo iter
agis niſi ad dominum deum tuū. BEDA: Quid
enim eſt dicere: Surge ⁊ ambula: niſi a torpore ⁊
ignauia in quibus prius iacebas erigere: ⁊ in bonis
operibus proficere ſtude. Tolle grabatum tuum. i.
proximū tuū a quo portaris ⁊ ipſe patiēter tolera.
AVGVSTINVS. Porta ergo eū cū quo am
bulas: vt ad eum peruenias cum quo manere de
ſideras. Ille autem nondum ieſum nouerat: quia ⁊
nos credimus in eum: quem non videmus: ⁊ vt nō
videat declinat a turba. Quadam ſolicitudine in
tentionis videtur deus. turba ſtrepitū habet. viſio
iſta ſecretum deſiderat.

¶ Poſtea inuenit eum ieſus in tem
plo ⁊ dixit illi: Ecce ſan⁹ factus es:
iam noli peccare: ne deteriuſ tibi ali
quid contingat. Abiit ille homo ⁊
nunciauit iudeis: qꝛ ieſus eſſet qui
fecit eum ſanum. Propterea perſe
quebantur iudei ieſum: quia hec fa

ciebat in ſabbato. Jeſus autem reſpondit eis: Pater meꝰ uſqꝫ modo operatur: ⁊ ego operoꝛ. Propterea ergo magis querebant eum iudei interficere: quia non ſolum ſoluebat ſabbatum ſed ⁊ patrem ſuum dicebat deum equalem ſe faciens deo.

CHRYSO. Curatus homo non receſſit ad nūdinas neqꝫ voluptati aut vane glorie dedit ſeipſum: ſꝫ in templo conuerſabatur: quod maxime religionis eſt ſignum. vnde dicitur: Poſtea inuenit eum ieſus in templo. AVGV. Dominus quidem ieſus ⁊ in turba eum videbat ⁊ in templo. Ille autem languidus ieſum in turba non agnoſcit: ī templo agnoſcit in loco ſacrato. ALCVI. Quia ſi gratiam conditoris cognoſcere volumꝰ: ⁊ ad eiꝰ viſionē venire: fugienda eſt turba cogitationum ⁊ affectuum prauoꝛum. Declinanda ſunt prauoꝛum conuenticula. fugiendū eſt ad templum: vt noſipſos templum dei ſtudeamus facere quos deus inuiſere ⁊ in quibuſ manere dignetur. Sequiť: Et dixit illi: ecce ſanꝰ factus es iā noli amplius peccare: ne deterius tibi aliquid contingat. CHRY. Ubi pūs diſcimus q̄ ex peccatis eius nata eſt hec egritudo. quia enim ſepius animaꝫ in nobis egrotantem inſenſibiliter habemus: coꝛpus autē ſi paruam ſuſceperit leſionem: omne facit ſtudium vt ab īfirmitate liberemur. ꝑpterea deus punit coꝛpus pꝛo his que aīa deliquit: ſecundo vero q̄ verus eſt gehenne ſermo: tertio q̄ longū eſt in finitum ſupplicium. Dicunt enim quidaꝫ: Nunquid quia in bꝛeui tempoꝛis momento adulteratus ſuꝫ: immoꝛtaliter crucioꝛ? vide q̄ hic tanto tempoꝛe ꝑ peccatis cruciabatur: non enim tempoꝛis menſura peccata iudicantur: ſed ipſa delictoꝛum natura. Cuꝫ his autēꝫ ⁊ illud diſcimus: q̄ ſi grauem ſuſtineamꝰ penam pꝛo pꝛioꝛibus peccatis: deinde in eadem inciderimus grauioꝛa patiemur: ⁊ hoc decenter. Qui enim neqꝫ ſupplicio factus eſt melioꝛ vt inſenſibilis de reliquo ⁊ contēptoꝛ: ad maius ducetur toꝛmentum. ſi autem hic non omnes pꝛo peccatis toꝛquentur: non confidamus. Nihil enim nos hic pati pꝛo peccatis ſignum eſt maioꝛis illic futuri ſupplicij: nō autem oēs egritudines ſunt ex peccatis ſed plures. Quedam enim ⁊ a pigritia fiunt: quedam ꝑpter pꝛobationem: ſicut in iob. ſed pꝛopter quid paralytico huic chꝛiſtus de peccatis mētionem facit? Quidam huic paralytico detrahentes dicūt eum chꝛiſti fuiſſe accuſatoꝛem: ⁊ ꝑpter hoc hec audiſſe. quid igitur dicent de paralytico qui eſt apud mattheum? etenim ⁊ illi dictum eſt: Dimittuntur tibi peccata tua. neqꝫ etiam chꝛiſtus hunc incuſat de preteritis: ſed ad futurum eum munit ſolum. Alios igitur curans peccatoꝛum non meminit: quia his paralyticis ex peccatis egritudines ſunt facte: alijs autem ex infirmitate naturali: vel per hos reliquos omnes admonet. Cum his autem ⁊ illud eſt dicere: quoniā multam vidit ineſſe anime huius patientiam: ⁊ vt valentem ſuſcipere admonitionem eum admonet. Tribuit autem ſignum ei pꝛopꝛie deitatis. dicendo eum: Non amplius pecces: oſtendit ſe ſcire omnia que ab eo facta erant delicta. AVGV. Nunc autem ille poſtea q̄ꝫ vidit ieſum: ⁊ cognouit eum auctoꝛem ſalutis ſue: non fuit piger in euangelizando quem viderat. vnde ſequitur: Abijt ille homo: ⁊ nūciauit eis: quia ieſus erat qui fecit eum ſanum. CHRY. Non ita inſenſibilis erat: vt poſt tātum beneficium ⁊ admonitionem maligna mente hoc dicat. Si enim detrahere vellet: ſanitatem tacens tranſgreſſionem dixiſſet: ſed hoc non fecit: non enim dixit: quoniam ieſus eſt qui dixit: Tolle grabatum tuum. quod videbať iudeis crimen eſſe: ſed dixit: Quoniam ieſus eſt qui me ſanum fecit. AVGVSTI. Sic igitur ille annunciabat: illi inſaniebant. vnde ſequitur: Propterea perſequebantur iudei ieſum: quia hoc faciebat in ſabbato. Manifeſtum enim opus coꝛpoꝛale factum erat ante oculos iudeoꝛum: nō ſanitas coꝛpoꝛis: ſed repoꝛtatio grabati: que non videbatur ita neceſſaria quemadmoduꝫ ſanitas. Aperte ergo dicat dominꝰ ſacramentum ſabbati ⁊ ſignum obſeruādi vnius diei ad tempus datum eſſe iudeis. Impletionem vero ipſam ſacramenti: in illo veniſſe cum ſequitur: Jeſus autem reſpondit eis: Pater meꝰ vſqꝫ modo operatur: ⁊ ego operoꝛ. q.d. Nolite putare quia ſabbato ita requieuit pater meus: vt ex illo non operetur: ſed ſicut ipſe nunc operatur ſine laboꝛe: operoꝛ ⁊ ego. ſed ideo dictum eſt deum requieuiſſe: q̄a iam creaturam nullaꝫ condebat: poſtq̄ꝫ perfecta ſūt omnia. quietem vero pꝛopterea appellauit ſcriptura: vt nos admoneret poſt bona opera quieturos. ⁊ ſicut deus poſtq̄ꝫ fecit hominem ad imaginem ⁊ ſimilitudinem ſuam: ⁊ perfecit omnia opera ſua bona valde requieuit ſeptimo die: ſic ⁊ tibi requiē non ſperes: niſi cum redieris ad ſimilitudinem in qua factus es: quam peccato perdidiſti: ⁊ niſi cuꝫ bona feceris operatus. AVGVSTI. quarto ſuper geneſim ad litteram: Dici ergo pꝛobabiliter poteſt ad ſeruandum ſabbatum iudeis fuiſſe pꝛeceptum in vmbꝛa futuri: que ſpiritualem requiē ſignificaret: quaꝫ deus exemplo quietis ſue: fidelibus bona opera facientibus archana ſignificatione pollicebatur. AVGVSTI. ſuper iohannem: Erit enim ſabbatuꝫ huius ſeculi cum trāſierint ſex etates quaſi ſex dies ſeculi: nunc enim ventura eſt requies que pꝛomittitur ſanctis. AVGVSTI. quarto ſuper geneſim ad litteram: Cuius etiam quietis ipſe dominꝰ ieſus myſterium ſua ſepultura confirmauit. Ipſo quippe die ſabbati requieuit in ſepulchꝛo poſtq̄ꝫ ſexto die conſummauit opera ſua quando ait: Conſummatū eſt. Quid ergo mirum ſi deus iſtum diem quo erat chꝛiſtus in ſepultura quieturus: volens etiam hoc modo pꝛenunciare ab operibus ſuis in vno die requieuit: deinceps operaturus oꝛdinem ſeculoꝛum. Poteſt etiam intelligi deum requieuiſſe a condendis generibus creature: quia vltra iam nō condidit aliqua genera noua. Deinceps autem vſqꝫ nunc ⁊ vltra operatur eoꝛundem generum adminiſtrationem que tunc inſtituta ſunt: non vt ipſo ſaltem die ſeptimo potentia eius a celi ⁊ terre omniumqꝫ rerū quas condiderat gubernatione ceſſaret: alioqn continuo dilaberentur. Creatoꝛis namqꝫ potentia cauſa eſt ſubſiſtendi omni creature: que ab eis que cre

ata ſunt regendis:ſi aliquando ceſſaret:ſimul ⁊ eoꝛ ceſſaret ſpecies omniſqꝫ natura concideret:neqꝫ eni ſicut ſtructuram edium cum fabꝛicauerit quis abſcedit: atqꝫ illo ceſſante ſtat opus eius:ita mundus vix ictu oculi ſtare poteſt ſi ei deus regimen ſuum ſubtraxerit: pꝛoinde quidem dominus ait: Pater meus vſqꝫ modo operatur: continuationem quandam operis eius que vniuerſam creaturā continet atqꝫ adminiſtret oſtendit. Aliter enim poſſet intelligi ſi diceret:Et nunc operatur:vbi non eſſet neceſſe: vt operis continuationem acciperemus. Aliter autem cogit intelligi cum ait:Uſqꝫ nūc: ex illo ſcilicet quo cuncta cum conderet operatus eſt. AVGV. ſuper iohannem: Ergo tanqꝫ diceret iudeis: Quid alias expectatis ꝑſuadetis vt non operer ſabbato Sabbati dies vobis ad ſignificationem meam pꝛeceptus eſt. opera dei attenditis: per me facta ſunt omnia.operatus eſt pater lucem: ſed dixit ut fieret: ſi dixit verbo operatus eſt:⁊ verbum eius ego ſum. Pater meus ⁊ tunc operatus eſt cum fecit mundū: ⁊ vſqꝫ nunc operatur:cum regit mundum:ergo ⁊ ꝑ me fecit cū fecit:⁊ per me regit cum regit. CHRY. Et quidem chꝛiſtus cum diſcipulos excuſare opoꝛtebat:dauid conſeruum eoꝛum in medium ferebat Quando vero de ſeipſo erat accuſatio:ad patrem refugit. Conſiderandum etiam ꝙ neqꝫ vt homo ſolum excuſat:ſed neqꝫ vt deus ſolum ſed quandoqꝫ hoc quandoqꝫ illo modo. Uolebat enim vtrunqꝫ credi ⁊ condeſcenſionis diſpenſationem ⁊ deitatis dignitatem.vnde hic equalitatem ſui ad patrem oñdit:⁊ in dicendo eum patrem ſingulariter.Dicit eni pater meus:⁊ in agendo eadem illi.Dicit eniꝫ ⁊ ego operoꝛ.vnde ſequitur: Pꝛopterea ergo magis querebant eum iudei interficere: quia non ſolum ſoluebat ſabbatum:ſed ⁊ patrem ſuum dicebat deum. AVGVSTI. Non quocunqꝫ:ſed quid equalem ſe facit deo: nam omnes dicimus deo: Pater noſter qui es in celis. Legimus ⁊ iudeos dixiſſe: Cum tu ſis pater noſter.ergo non hinc iraſcebātur:quia patrem ſuum dicebat deum: ſed ꝙ longe alio modo qꝫ homines. AVGVSTI.de concoꝛdan. euāge. Dicendo enim pater meus vſqꝫ modo operatur: ⁊ ego operoꝛ ꝙ ei eſſet equalis voluit intelligi:conſequens eſſe oſtendens:vt quoniam pater operatur: ⁊ filius operetur:quia pater ſine filio non operatur CHRYSO. Si vero non naturalis eſſet filius nec eiuſdem ſubſtantie:hec excuſatio maioꝛ accuſationi eſſet. Non enim perfectus regalem legem trāſgrediens poterit effugere:ſi accuſatus ſe excuſet dicens: Quoniam ⁊ rex ſoluit legem. Sed quia par eſt dignitas filij ad patrem:pꝛopterea perfecta excuſatio eſt. ſicut igitur pater operans ſabbato abſolutus eſt a crimine:ita ⁊ filius. AVGVSTINVS: Ecce intelligunt iudei quod non intelligunt arriani Arriani quippe inequalem dicunt filium patri:⁊ inde hereſis pulſat eccleſiaꝫ. CHRYSOSTOMꝰ: Qui vero nolunt cum bona mente hoc ſuſcipere:dicunt ꝙ chꝛiſtus non fecit ſe equalem deo. ſed iudei hoc ſuſpicabātur:ſed ad hoc per ea que ſupꝛadicta ſunt ſuperueniamus. Manifeſtum eniꝫ eſt ꝙ iudei perſequebantur chꝛiſtum:⁊ ꝙ ſoluebat ſabbatum: ⁊ ꝙ dicebat patrem ſuum deum. vnde ⁊ quod conuenienter adiungitur:Equalem ſe faciens deo.adheret pꝛemiſſis in veritate. HYLARI. ſeptimo de trinitate:Expoſitio eni euangeliſte cauſam demonſtrantis cur dñm iudei interficere vellet. CHRY. Et iterum: ſi ipſe hocipſum volebat aſtruere:ſed iudei hoc inaniter ſuſpicabantur: non dimiſiſſet dñs eoꝛū mentem in erroꝛe:ſed coꝛrexiſſet: neqꝫ eni euāgeliſta hoc tacuiſſet ſicut ſupꝛa de eo quod dictum eſt: Soluite templum hoc. AVG. Non tamē iudei intellexerunt chꝛiſtum eſſe filium dei: ſed intellexerunt in verbis chꝛiſti: qꝛ talis commendaretur filius dei ꝙ equalis eſſet deo:quia ergo neſciebant: talem tamen pꝛedicari agnoſcebant. Ideo dicit: Equalem ſe faciens deo.non aūt ipſe ſe faciebat equalem:ſed ille illum genuerat equalem.

¶ Reſpondit itaqꝫ ieſus ⁊ dixit eis Amen amen dico uobiſ: non poteſt filius a ſe facere quicqꝫ:niſi quod uiderit patrem facientem. Quecunqꝫ eniꝫ ille fecerit:hec ⁊ filius ſimiliter fecit. Pater enim diligit filiū: ⁊ omnia demonſtrat ei que ipſe facit: ⁊ maioꝛa his demonſtrabit ei opera ut uos miremini

HYLA.vii.de trinitate:Ad violati ſabbati obiectum ſibi reatum dixerat: Pater meus vſqꝫ modo operatur ⁊ ego operoꝛ:vt vſurpaſſe hoc ex auctoris intelligeretur exemplis.Significans tamen hoc qđ ipſe ageret patris opus eſſe intelligendum:quia ipſe in ſe operaretur operante:⁊ rurſum aduerſum eam inuidiam ꝙ ſe deo equaſſet paterni nominis vſurpatione:volens ⁊ natiuitatem confirmare ⁊ nature virtutem pꝛofiteri:reſpondit.vnde dicitur: Reſpondit itaqꝫ ieſus ⁊ dixit eis:Amen dico vobis:non poteſt filius a ſe facere quicqꝫ niſi quod viderit patreꝫ facientem. AVG.Quidam qui chꝛiſtianos ſe haberi volunt:arriani heretici dicentes ipſum filium dei qui ſuſcepit carnem:minoꝛem eſſe qꝫ pater eſt. capiunt ex his verbis cauſam calumnie ⁊ reſpōdent nobis:Uidetis quia dominus ieſus cum aduerteret iudeos ex hoc moueri: quia patri deo equalem ſe faceret: talia verba ſubiunxit: vt ſe equalem non eſſe monſtraret.Qui enim non poteſt:inquiunt a ſe facere quicqꝫ: niſi quod viderit patrem facientem: vtiqꝫ minoꝛ eſt non equalis.Sed ſi deus erat verbum:⁊ eſt deus maioꝛ ⁊ deus minoꝛ:duos deos colimus:non vnum deum. HYLA. ſeptimo de trinitate: Ne igitur exequatio illa per nomen naturaꝫ natiuitatis que filij eſt auferet eidem: aut filium ab ſe nihil facere poſſe. AVG.Tanqꝫ diceret:Quid ſcandaliſati eſtis: quia patrem meum dixi deum:⁊ quia equalem me feci deo: ita ſum equalis: vt ille me genuerit:non vt ille a me:ſed ego ab illo ſum filius:hoc eſt eſſe quod poſſe.Quia ergo ſubſtantia filij de patre eſt:ideo potentia filij de patre eſt.quia ergo filius non eſt a ſe:ideo non poteſt a ſe.ſic ergo non poteſt filius a ſe facere quicqꝫ: niſi quod viderit patrem facienteꝫ:quia videre filij hoc eſt natum

eſſe de patre:non alia viſio eſt eius:⁊ alia ſubſtan
tia eius:totum quod eſt de patre eſt. HYLA. xij.
de trinitate: Ut autem maneret ſalutaris in patre ⁊
filio:confeſſionis noſtre ordo naturam natiuitatis
oſtendit:que poteſtatem efficiendi: non per incre
menta indultarum ad vnumquodqꝫ opus virium
ſumeret:ſed de cognitione preſumeret. preſumeret
autem non de aliquo operis corporalis exemplo:
vt quod prius pater faceret:id poſtea filius factur⁹
eſſet.ſed cum ex patre filius eſſet natus per virtutis
ac nature in ſe paterne cõſcientiam: nihil niſi qȯ pa
trem facientem vidiſſet:filium facere poſſe teſtatus
eſt.non enim corporalibus modis deus videt:ſꝫ vi
ſus ei omnis in virtute nature eſt. AVG.ij.de tri
nitate: Hoc autem ſi propterea dictum accipimus:
quia ex forma accepta ex creatura minor eſt filius:
conſequens erit vt prior pater aquas ambulauerit:
⁊ cetera que filius in carne apparens inter homĩes
fecit vt poſſit filius ea facere. quis autem vel delyr⁹
iſta ſentiat. AVGVSTI. ſuper iohannem: Ambu
latio tamen illa carnis ſupra mare a patre fiebat ꝑ
filium. Quando enim caro ambulabat ⁊ diuinitas
filii gubernabat: pater abſens non erat cum filius
dicat: Pater in me manens ipſe facit opera: cum
ergo dixiſſet: Non poteſt filius a ſe facere quicqꝫ.
Ne forte carnalis ſubriperet intellectus: vt faceret
ſibi homo quaſi duos fabros:vnum magiſtrum:al
terum diſcipulum:vt quomodo ille fecit archam:
iſte facit alteram ſecutus ait: Quecunqꝫ enim ille fe
cerit:hec ⁊ filius ſimiliter facit. Non ait: Quecunqꝫ
pater facit ⁊ filius alia ſimilia facit: ſed hec eadem
Mundum pater:mundum filius:mundum ſpirit⁹
ſanctus. Si vnus deus pater: ⁊ filius: ⁊ ſpirituſſan
ctus:vnus mundus factus a patre per filium in ſpi
rituſancto. Hec ergo eadem facit. Addidit autem:
Similiter:ne alius error in animo naſceretur. Ui
detur enim corpus hoc idem facere quod animus:
ſed non ſimiliter.anim⁹ enim imperat corpori: cor
pus viſibile eſt:animus inuiſibilis: vt faceret aliqd
ſeruus:iubente domino fecit:idem ab vtroqꝫ factũ
eſt:ſed nunquid ſimiliter? Non ergo ſic pater ⁊ fili
us:ſed hec eadem facit ⁊ ſimiliter facit:vt intelliga
mus ſimili potentia facere filium eadeꝫ ipſa que fa
cit pater. Equalis igitur eſt patri filius. HYLA.
vii.de tri. Uel aliter: Omnia ⁊ eadem ad oſtenden
dam nature virtutem locutus eſt. Eſt igitur natura
eadem:cum eadẽ omnia poſſe nature ſit. Ubi vo ſi
militer ꝑ filium omnia eadem fiũt: ſimilitudo ope
rum ſolitudinem operantis excluſit. Hec igiť ẽ ve
re fidei noſtre intelligentia:quia ſub vna hac ſignifi
catione teſtantur ⁊ ſimiliter facta natiuitatem: ⁊ ea
dem facta naturam. CHRY. Uel aliter: Totũ qȯ
dicitur: A ſeipſo non poteſt filius facere quicqꝫ: in
telligendum eſt:quia nihil contrarium patri: nihil
alienũ ab eo facere poteſt. Ideo aũt dicit: Quoniaꝫ
nihil contrarium facit:ſed quoniam non poteſt fa
cere:vt hinc oſtẽdat indiſſimilitudinem ⁊ certitudi
nem parilitatis. Non enĩ imbecillitateꝫ filii: ſꝫ mul
tam eius virtutem oſtendit hoc verbum. ſicut enim
cũ dicimus: Impoſſibile eſt deum peccare:non im
becillitatem eius accuſamus:ſed ineffabilem quan
dam virtutem eius teſtamur:ita cũ dicit filius: Nõ
poſſiꝫ a meipſo facere quicqꝫ. hoc dicit: quĩ impoſ
ſibile eſt eum facere aliquid ↄtrariũ patri. AVG.
contra ſermo.arrianorũ: Hoc aũt non deficientis ẽ
ſed in eo qꝫ de patre natus eſt ꝑmanentis: tãqꝫ lau
dabile eſt omnipotentẽ nõ poſſe mutari: qꝫ lauda
bile eſt qꝫ omnipotens non põt mori. Poteſt enim
filius facere qȯ non vidiſſet patrẽ facientẽ:ſi poſſet
facere qꝫ ꝑ illum non facit pater:hoc eſt. Si poſſet
peccare:neqꝫ nature immutabiliter bone que a pa
tre ẽ genita ↄueniret. Hoc aũt quia non poteſt:non
deficienter non põt:ſed potenter. CHRY. His au
tem que dicta ſũt atteſtatur qȯ ſeqtur: Quecũqꝫ.n.
ille fecerit hec ſimiliter ⁊ filius facit. Si enĩ ꝑ ſeipſũ
pater oĩa facit:vt hoc qȯ dicit: Similiter maneat: ⁊
filius etiã ſeipſũ facit: vides qualiter intelligentia
eſt excelſa:humilitatis aũt verba. ſi enĩ humilius ꝓ
ducit verba quedam nõ mireris. Quia eniꝫ ꝑſeque
banť eum excelſa audientes: ⁊ contrarium deo eſſe
eſtimabant:paruꝑ verba remiſit. AVG. Cũ ergo
dixiſſet ⁊ ſe eadem facere: ⁊ ſimiliter que facit pater
ſubdit: Pater enim diligit filium ⁊ oĩa demonſtrat
ei quecũqꝫ ipſe facit. ad hoc qȯ ſupra dixit: Niſi qȯ
viderit patrem facere:videtur pertinere: ⁊ qꝫ omnia
demonſtrat ei que ipſe facit. Sed rurſus mortalis
cogitatio ꝑturbatur. Dicet enĩ aliquis: Seorſum fa
cit pater vt poſſit fili⁹ videre qȯ facit:velut ſi faber
doceat filium artem ſuam: ⁊ demonſtret ei quicqd
facit:vt poſſit ⁊ ipſe facere qȯ viderit patrem faciẽ
tẽ. Cũ ꝫ pr̃ fac̃ fili⁹ nõ facit: vt poſſit vidẽ fili⁹ qȯ pr̃
fac̃. Porro ſi fixũ atqꝫ icõcuſſũ tenem⁹: quia ꝑ filiũ
omnia pater facit: añqꝫ faciat demõſtrat filio. Ubi
etiam demonſtrat filio pater quod facit:niſi in ipſo
filio ꝑ quem facit. ſi enim pater exempla faciat: ⁊ fi
lius attendat manus patris quemadmoduꝫ faciat:
vbi eſt illa inſepabilitas trinitatis? Non ergo faciẽ
do demonſtrat pater filio:ſed monſtrando facit ꝑ
filium. Uidet enim patrem filius demonſtrantem
añqꝫ aliquid fiat: ⁊ ex demonſtratione patris ⁊ vi
ſione filij fit:quod fit a patre per filiuꝫ. Sed dices
oſtendo filio meo: quod volo facere: ⁊ facit ipe at
qꝫ ego ꝑ ipſum. Sed verba dicturus es ei filio tuo:
ſed ipſe filius ẽ verbũ patris. Nunquid ergo ꝑ ver
bum loqueretur ad verbuꝫ: an qꝛ filius magnũ eſt
verbum: minora verba tranſitura erunt inter patrẽ
⁊ filiũ: ⁊ ſonus aliquis ⁊ quaſi creatura qdã tꝑalis
exitura erat ex ore patris ⁊ ꝑcuſſura aurem filij. Re
moue oĩa corꝑalia: ſimplicitatẽ vide ſi ſimplex es.
ſi nõ potes ↄꝑhendere qd ſit deus: vel hꝫ ↄprehẽde
quid nõ ſit multum ꝓficies: ſi non aliud qꝫ ſenſeris
de deo. In mẽte tua vide quod volo dicere: in qua
video memoriam ⁊ cogitationem: demonſtrat me
moria tua cogitationi tue carthaginem: ⁊ quod in
illa erat: anteqꝫ incenderes conuerſe ad ſe cogita
tioni oſtendit. Ecce facta eſt a memoria demon
ſtratio: facta eſt in cogitatione viſio ⁊ nulla verba
in medio concurrerũt. Nullum ex corpore ſignum
datum eſt: ſed tamen omnia que in memoria tenes
forinſecus accepiſti. Pater que demonſtrat filio:
non accepit extrinſec⁹ intus totũ agitur: quia nihil
creaturarũ eſſet intrinſecus niſi pater hoc feciſſet ꝑ
filium. ⁊ eã pater demonſtrando fecit: quia ꝑ filiuꝫ
videntem fecit. Sic ergo demonſtrans pater filij vi

ſionem gignit: queadmodum pater filium gignit.
Demonſtratio quippe generat viſionem: non viſio
demonſtrationem. quod ſi purius ⁊ pfectius intue/
ri valeremus: fortaſſis inueniremus nec aliud eſſe
patrem: aliud eius demõſtrationẽ: nec aliud filium
aliud eius viſionem. HYLA. vij. de trinita. Non
igitur p ignorationem credendus eſt vnigenit⁹ de⁹
doctrina demonſtrationiſ eguiſſe. demonſtatio eni
operum nihil aliud hic nobis preterq̃ natiuitatis
fidem ingerit: vt ſubſiſtentẽ filiũ ex ſubſiſtente deo
patre credamus. AVG. Uidere enim patrẽ hoc
eſt illi eſſe filium. ſic ergo demonſtrat pater omnia
que facit filio: vt a patre videat filius. Uidendo en
natus eſt: ⁊ ab eo eſt illi videre a quo eſt illi eſſe ⁊
natuꝫ eſſe ⁊ pmanere. HYLA. vij. de tri. Neq̧ aũt
incircũſpectum ſe celeſtis ſermo egit: ne forte diuer
ſe nature ſignificatio ſub occaſione dicti ambigui/
ſubriperet. Demonſtrata enim potius opera patris
eſſe ait domino q̃ ad operationẽ coꝝ naturã virtu
tis adiectam vt demonſtratio ipſa natiuitas eẽ do/
ceretur cui per dilectionem patris operũ paternoꝝ
que p eũ effici vellet: eẽt cognata cognitio. AVG.
Sed ecce quem diximus patri coeternũ videntem
patrem ⁊ videndo exiſtentem: rurſus nobis tempo
ra nominat. nam ſequit: Et maiora his demonſtra
bit ei opera. Si aũt demõſtrabit: hoc eſt demõſtra/
turus eſt nondum demonſtrauit: ⁊ tũc filio demõ
ſtraturus eſt quando ⁊ iſtis. Sequitur eni: Ut vos
miremini. Et hoc difficile eſt videre quomodo tãq̃
tẽporaliter filio coeterno aliquando monſtret eter
nus pater omnia ſcienti que ſũt apud patrem: Que
ſint aũt illa maiora facile eſt intelligere ex hoc qđ
ſubditur: Sicut enim pater ſuſci. mor. ⁊c̃. Maiora
enim opera ſunt mortuos ſuſcitare q̃ languidos ſa
nare: ſed qui paulo ante loquebatur vt deus cepit
loqui vt homo. Demonſtrabit enim quaſi tempo/
raliter homĩ facto in tẽpore opera maiora. i. reſur/
rectionem corporũ. Corpora enim reſurgent p diſ/
penſationem humanam: ſed anime reſurgent per
ſubſtantiam dei. participatione enim fit anima bea
ta: non participatione beate anime. Quomodo eniꝫ
anima que inferior deo eſt: id qđ ipſa inferius eſt:
hoc eſt corpus viuere facit: ſic eandem animam nõ
facit beate viuere: niſi ꝙ ipſa anima ſuperius eſt. ſ.
deus. vnde ⁊ prius dictum eſt ꝙ pater diligit filiuꝫ
⁊ demonſtrat ei que ipſe facit. Demonſtrat enĩ pa/
ter filio vt anime ſuſcitentur: quia per patreꝫ ⁊ filiũ
ſuſcitantur: nec poſſunt viuere niſi earũ vita ſit de⁹
vel nobis pater demonſtratur⁹ eſt non illi. propte/
rea ſubiungit: Ut vos miremini. In quo expoſuit
quid voluit dicere. Et maiora his demonſtrabit ei
opera. Sed quare non dixit: Demonſtrabit vobis:
ſed filio: quia ⁊ nos membra ſum⁹ filij: ⁊ ipſe diſcit
quodãmodo in membris ſuis: quomodo ⁊ patitur
in nobis. Sicut enim dixit: Quod vni ex minimis
meis dediſtis mihi dediſtis: ita ſi interrogetur a no
bis: Qñ eris diſcens: cum tu doceas omnia. Rñdet:
Cum vnus ex minimis meis diſcit ego diſco.

Sicut eniꝫ pater ſuſcitat mortu
os ⁊ viuificat: ſic ⁊ filius quos uult
uiuificat. Neqꝫ enim pater iudicat
queq̃ꝫ: ſed omne iudicium dedit fi
lio: ut omnes honorificent filium ſi
cut honorificant patrem. Qui non
honorificat filium: non honorificat
patrem qui miſit illum.

AVG. Quia dixerat ꝙ maiora his opa pater de/
mõſtraturus eſt filio: que ſint maiora proſequitur:
et dicit: Sicut enim pater ſuſcitat mortuos ⁊ viuifi
cat: ſic ⁊ filius quos vult viuificat. Plane maiora
ſunt iſta. valde enim plus eſt vt reſurgat mortuus
q̃ vt conualeſcat egrotus. Non aũt ſic hoc intelli/
gamus: vt alios a patre ſuſcitari: alios a filio exiſte
mus: ſed eoſdem quos pater ſuſcitat ⁊ viuificat: ip/
ſos ⁊ filius ſuſcitat ⁊ viuificat. Et ne q̇s diceret: Su
ſcitat pater mortuos p filium: ille tanq̃ potens: iſte
tanq̃ ex aliena poteſtate: tãq̃ miniſter facit aliq̇d
Poteſtatem filij ſignauit dicens: Filius quos vult
viuificat. Tenete hic non ſolum poteſtatem filij: ve
rum etiam ⁊ voluntatem. Eadem enim patris ⁊ fi/
lij poteſtas eſt ⁊ voluntas. non enim vult pater ali
ud q̃ filius: ſed ſicut illis vna ſubſtantia: ſic vna vo/
luntas ẽ. HYLA. vij. de trini. Uelle quidẽ nature
libertas eſt: que ad pfecte virtutis beatudineꝫ cum
arbitrij voluntate in libertate ſubſiſtat. AVGV.
Sed qui ſunt iſti mortui: quos viuificat pater ⁊ fili
us: Uult nobis inſinuare reſurrectionem mortuo/
rum quã omnes expectamus: nõ illam quam qui/
dam habuerunt vt ceteri crederent: reſurrexit enim
lazarus moriturus. Cũ ergo dixiſſet: Sicut enim pr̃
ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat: ne intelligerem⁹ illam
mortuorum reſurrectionem quã fecit ad miraculũ
non ad vitam eternam ſecutus ait: Neq̧ enim pa/
ter iudicat quenq̃ ⁊c̃. vt oſtendat quia de illa reſur
rectione mortuoruꝫ dixerat que futura eſt ĩ iudicio
Uel aliter de reſurrectione animarum dictum eſt:
Sicut pater ſuſcitat mortuos ⁊c̃. De reſurrectõe au
tem corporũ ſic dicit: Neq̧ enĩ pater iudicat queq̃
⁊c̃. Reſurrectio enim animaꝝ fit p ſubſtantiam pa/
tris ⁊ filij: ⁊ ideo id ſimul opantur pater ⁊ filius. re
ſurrectio vo corpoꝝ fit p diſpenſationẽ humanita/
tis non patri coeternam. Sed vide quomodo ver/
bum chriſti mentem noſtram huc atq̧ illud ducit:
vno carnis loco remanere non ſinit: vt verſando ex
erceat: exercendo mundet: mundando capaces red
dat: capaces factos impleat. Paulo enim ante dice
bat: quia demonſtrat pater filio quicquid facit: vi/
debam quaſi patrem facientem ⁊ filiũ expectanteꝫ
modo rurſus video filiũ facientẽ patrem vacanteꝫ.
AVG. pmo de trini. Non enim qđ dicit: Omne
iudiciũ dedit filio: ſm illam locutionem dictum eſt
qua dicitur: Sic dedit filio vitam habere in ſemet
ipſo: vt ſignificaret: quia ſic filiũ genuit. Si enim ſic
diceretur: non vtiq̧ diceretur: Pater non iudicat
queq̃. ſcd̃m hoc enim ꝙ pater equalem genuit fi/
liũ iudicat cũ illo. ſm hoc ergo dictũ eſt ꝙ ĩ iudicio
nõ forma dei ſꝫ forma filij hoĩs apparebit: nõ q: nõ
iudicabit: q̇ dedit oẽ iudiciũ filio: cũ de illo dicat fi
lius: Eſt qui querat ⁊ iudicet. ſed ita dictũ eſt: Pa/
ter nõ iudicat queq̃ꝫ. ac ſi diceretur: Patrem nemo
videbit in iudicio: ſed oẽs filiũ: q: filius hoĩs eſt: vt

poſſit ⁊ ab impiꝭ videri: cū ⁊ illi videbūt in quem
pupugerunt. HYLA.vij.de tri. Uel aliter: qꝛ dixe
rat: Et filius quos vult viuificat: ne non natiuitatis
videreť in ſe habere naturā: ſed nō nate potius ptā
tis iure ſubſiſtere: cōtinuo ſubiecit: Neqꝫ eni̅ pater
iudicat queq̄ꝫ: ſed omne iudiciū dedit filio. Et in eo
ꝙ omne iudiciū datū eſt nature: natiuitas demon-
ſtratur: qꝛ ⁊ oīa habere ſola natura poſſit indiffe-
rens: neqꝫ natiuitas aliq̄d poſſit habere niſi datum
ſit. CHRY. Sicut enim dedit vitā.i.genuit eū vi-
uentem: ita dedit iudiciū.i.genuit eū iudicē. Dedit
enim: hic poſitū eſt ne hūc ingenitū ſuſpiceris neqꝫ
duos patres eſtimeſ. Dicit aūt: Omne iudiciū: quia
vīs eſt ⁊ puniendi ⁊ honorandi vt voluerit. HY-
LA.vij.de tri. Datū eē eiꝫ ei omne iudiciū: qꝛ viuifi
cat quos vult: neqꝫ adeptū patris iudiciū pōt vide-
ri cū ipſe non iudicet: qꝛ filij iudiciū ex iudicio ē pa-
terno: ab eo enim datū omne iudiciū eſt. Sed dati
iudicij cauſa non tacita ē. Sequitur eni̅: Ut omneſ
honorificēt filiū: ſicut honorificāt patrē. CHRY.
Ne eni̅ audiens qm̄ patrem habet auctorē: diſſimi
litudinem ſubſtantie eſtimes ⁊ honoris minoratio
nem: complicat honorē filij patris honori: eūdē oñ
dens eſſe honorē patris ⁊ filij. Sed nūq̄d patrē eū
dicemus? abſit. qui enim patrē eū dicit. non adhuc
filiū vt patrē honorat: ſed totū cōfundit. AVG.
Et prius quidē filius videbatur vt ſeruꝰ: pater ho-
norabaṫ vt deus: apparebit filiuſ equalis patri. Ut
omnes honorificent filiū ſicͭ ho.pa. Sed q̄d ſi inue-
niūtur qui patrē honorificant ⁊ nō honorificant fi
liū: nō pōt fieri. vn̄ ſequiť: Qui nō honorificat filiū
non ho.pa. qui miſit illū. Aliud eſt eni̅ cū tibi cōmē
datur deus: qꝛ deus ē: ⁊ aliud cū tibi cōmendatur
deus: qꝛ pater eſt. Cū tibi cōmendaṫ deus creator:
tibi cōmendaṫ oīpotens: ſpūs quidā ſummꝰ: eter-
nus: inuiſibilis: incōmutabilis. Cū vō tibi quia pa
ter ē cōmendaṫ: nihil tibi aliud q̄ꝫ filius cōmendaṫ
quia pater dici non pōt ſi filiū nō habet. Sed ſi for
te patrē quidē honorificas tanq̄ꝫ maiorē: filiū tāq̄ꝫ
minorē: ibi tollis honorē patris vbi minorē das fi-
lio. Quid eni̅ tibi aliud videtur ita ſentienti: niſi pa
ter equalem ſibi filiū generare aut noluit: aut non
potuit? Si noluit inuidit: ſi non potuit defecit. Uel
aliter: Nō dicit: Ut omnes honorificent filiū ſicut
honorificant patrē. redditum eſt reſurrectioni ani-
marum quam ſic operatur filius ſicut pater. ſed ꝓ-
pter reſurrectionem corporū ſubditur: Qui non ho
norificat filiū nō honorificat patrē qui miſit illum.
Non dixit ſic: Honoratur enim homo chriſtuſ: ſed
nō ſicut pater deus. Sed dicit aliquis: Miſſus eſt
filius: ⁊ maior eſt pater: quia miſit. Recede a carne
miſſionem audi: non ſeparationem. Res humane fal
lunt homines: res diuine purgant: quāq̄ꝫ ⁊ ipſe res
humane dicāt cōtra ſe teſtimoniū: velut ſiquis vxo
rem velit petere: ⁊ ꝑ ſe nō poſſet: amicū maiorē mit
tit: qui eam petat. Et tn̄ attende q̄ꝫ ſit aliud in rebꝰ
humanis. Nūquid enim homo pergit cū eo quem
mittit: pater aūt qui miſit filiū nō receſſit a filio cū
dicat: Non ſum ſolus quia pater mecū ē. AVG.
iii. de trini. Non autē eoipſo ꝙ de patre natus eſt:
miſſus dicitur filiꝰ: ſed uel eo ꝙ apparuit huic mū-
do: verbum caro factū. vnde dicit: A patre exiui ⁊
veni in hūc mūdum. Uel eo ꝙ ex tempore cuiuſq̄ꝫ
mente ꝑcipitur ſicut dictum eſt: Mitte illaꝫ vt me-
cum ſit: ⁊ mecum laboret. HYLA.vij.de trini. Cō
cluſa igitur ſūt omnia aduerſum heretici furoris in
genia. Filius eſt: quia a ſe nil facit. Deꝰ eſt: qꝛ que-
cunqꝫ pater facit: ⁊ ipſe eadem facit: vnū ſunt: quia
exequanť in honore. Non eſt pr̄ ipe: qꝛ miſſus eſt.

¶ Amen amē dico uobis: quia qui
uerbum meuꝫ audit: et credit ei qui
miſit me: habet uitam eternam. Et
in iudicium non uenit: ſed tranſiet a
morte in uitam.

GLO. Quia dixerat ꝙ filius quos vult viuificat:
conſequenter oñdit qualiter ꝑ filiū ꝑueniaṫ ad vi-
tam dicens: Amen amen dico vobis: qꝛ qui verbuꝫ
meū audit ⁊ credit ei qui miſit me: habet vitaꝫ eter-
nam. AVG. Quādoquidē in audiendo ⁊ crenen
do vita eterna eſt: multomagis in intellligēdo. Sꝫ
gradus pietatis eſt fides: fidei fructus intellectus.
Et non dixit mihi: Sed credit ei q̄ miſit me. Quare
verbum audit tuū: ⁊ credit alteri quid voluit dice-
re: niſi q̄a verbuꝫ eius eſt in me? Et quid eſt? Audit
verbum meū: non audit me? Credit autē ei q̄ miſit
me: qꝛ cū illi credit verbo eiꝰ credit: mihi credit: q̄a
vbū pr̄is ego ſū. CHRY. Uel nō dixit: Qui audit
ſermones meos ⁊ credit mihi. eſtimaſſent eni̅ hͦ eē
tumorē ⁊ gloriationē verboꝝ ſupfluā. Dicēs autē:
Credit ei q̄ miſit me: ſuſceptibilē faciebat ſuū ſmo
nem. Ex duobus eni̅ ſuū ſermonē ſuſceptibilē facit
⁊ in hoc ꝙ patri creditur ab eo q̄ ipſum audit: ⁊ in
hoc ꝙ multis bonis potieṫ. vnde ſequitur: Et iudi-
cium nō venit. AVG. Sed quis eſt hic? Erit q̄ſq̄ꝫ
paulo apoſtolo melior q̄ ait: Oportet nos exhiberi
omnes ante tribunal chriſti. Aliqn̄ g̃ iudiciuꝫ pena
dicitur: aliqn̄ iudiciū diſcretio diciť: Ergo ſm̄ iudi-
ciū diſcretionis oportet nos omnes exhiberi an̄ tri
bunal chriſti. Scd̄m iudiciū damnationis hic diciť
In iudiciū non veniet.i.non veniet in dānationem
Sequitur: Sed trāſit a morte in vitā. Non nūc trā-
ſit: ſed iam trāſijt a morte infidelitatis ad vitā fidei
a morte iniquitatis ad vitā iuſticie. Uel aliter: Ne
putares credēdo te non moriturꝫ ſm̄ carnē: ſcias te
mortem q̄ꝫ debes ſupplicio adam ꝓſoluturū. Acce
pit enim ille in quo tūc omnes fuimus morte mo-
rieris. Nec potes euadere diuinā ſn̄iaꝫ. Sꝫ cū ꝓſol
ueris mortē veteris hoīs: ſuſcipies vitā noui hoīs:
⁊ tranſitū facies de morte ad vitam. Ad quaꝫ vitā?
ad eternaꝫ. Reſurrectionē eni̅ in fine ſeculi mortui
in vitam eternā tranſibunt. vita enim iſta nec vita
nominanda ē: quia nō eſt vera vita niſi q̄ eſt eterna.
AVGVSTI. de verbi. do. Uidemus aūt homīes
amatores p̄ntis vite: tp̄alis ac finiende: ſic ꝓ illa la-
borare: vt qn̄ veniat mortis metꝰ: quicq̄d p̄nt faci-
ant: non vt auferant: ſed vt differant mortem. Si g̃
tāto labore: tanta cura agitur: vt aliquātulū viuaṫ:
quō agēdū ē vt ſp viuaṫ? Etſi prudētes diciť: q̄ oī-
bus modis agūt: vt differāt mortē ⁊ viuāt paucos
dies: q̄ꝫ ſtulti ſūt q̄ ſic viuūt vt ꝑdant eternuꝫ diem.

¶ Amen amen dico uobiſ: quia ne

nit hoꝛa ⁊ nunc eſt quando moꝛtui audient uocem filij dei: ⁊ qui audierint uiuent. Sicut enim pater habꝫ uitam in ſemetipſo: ſic dedit ⁊ filio habere uitam in ſemetipſo.

AVG. Poſſet aliquis dicere: Ex patre aliquis viuificatur cui credit: quid tu nos viuificas? vide q̄ꝫ ⁊ filius quos vult viuificauit. vnde dicit: Amē amē dico vobis: quia venit hoꝛa ⁊ nūc eſt quando moꝛtui audient vocem filij dei: ⁊ qui audierint viuent. CHRY. Cum aūt dicat: Uenit hoꝛa: ne foꝛte longum ſuſpiceris temp⁹ addidit: Et nunc ē. Sicut enī in reſurrectione futura vocē audientes ꝑcipientes ſuſcitabimur: ita ⁊ tunc fit. THEO. Hoc enī dixit ꝓ his quos a moꝛtuis ſuſcitaturus fuit. ſ. filia archiſynagogi: filio vidue ⁊ lazaro. AVG. Uel aliter: Ne foꝛte q2 dixit: Tranſit de moꝛte ad vitam: intelligamus hoc in futura reſurrectiōe: oñdere volens quō tranſit qui credit ſubiungit: Amē amē dico vobis: q2 venit hoꝛa. que hoꝛa? Et nūc eſt: qñ moꝛtui audient vocem filij dei: ⁊ q̄ audierint viuēt. Nō inquit: Quia viuūt audiūt: ſed audiendo reuiuiſcunt. Quid eſt enī Audient? niſi obediēt. Qui enī credūt ⁊ ſm verā fidē agunt: viuūt ⁊ moꝛtui nō ſunt. Qui aūt vel nō credūt vel credūt male viuentes: ⁊ charitatem non habētes: moꝛtui potius deputādi ſunt: ⁊ tamē adhuc agitur hoꝛa iſta ⁊ vſq3 ad finē ſeculi ipſa hoꝛa vna agitur: vt iohānes dicit: Nouiſſima hoꝛa eſt. AVG. de ver. do. Quando moꝛtui. i. infideles Audient vocē filij dei. i. euangeliū. Et q̄ audierint. i. qui obedierint Uiuent. i. iuſtificabunť: ⁊ infideles iam non erūt. AVG. ſuper Jo. Sed queret aliquis: Habet fili⁹ vitam vnde viuant credentes? Audi ipſum dicentē: Sicut enim habet pater vitam in ſemetipſo: ſic dedit ⁊ filio habere vitā in ſemetipſo. viuere quippe ſuū in illo ē nō aliūde: nō alienū eſt: non quaſi ꝑticeps ſit vite: que non ē qđ ipſe: ſed habet vitā ī ſemetipſo: vt ipſa vita ſibi ſit ipſe. Quid tu? anima moꝛtua eras. Audi patrē ꝑ filiū: Surge vt in eo recipias vitā quā nō habes in te. Qui habꝫ vitam ī ſemetipſo. ⁊ ſic agitur ꝑ̄ma reſurrectio. Hec enī vita q̄ pater ⁊ filius eſt: ad aīam ꝑtinet. Nō. n. vitam illā ſapientie ſentit coꝛpus: ſed mēs rōnalis. HYLA. in li. de ſynodiſ: Concluſi quidē heretici ſcripturarū auctoꝛitaritatib⁹: hoc ſolū tribuere ſolent filio: vt patri tm̄ virtute ſimilis ſit. tollūt aūt ei ſimilitudinem nature non intelligentes: nō niſi ex nature ſimilitudine ſimilitudinē eſſe virtutis. neq3 enī aliquādo īferioꝛ natura ſupioꝛis a ſe potioꝛiſq3 nature virtutē conſequiť. Nō aūt pōt negari q̄n filius dei idem poſſit cū dixerit: Quecūq3 pater facit eadem ⁊ filius facit ſimiliter. ſed ſilitudini v̄tutis nature ſimilitudo ſuccedit cū dixit: Sicut habet pr̄ vitam in ſemetipſo: ita ⁊ filio dedit habere vitā ī ſemetipſo. In vita nature ⁊ eſſentie ſignificatio eſt: q̄ ſicut habeť: ita data eſſe docetur ad habendū. Nō enī in vtroq3 vita eſt: id in vtroq3 ſignificať eſſentia ⁊ vita que gigniť ex vita. i. eſſentia que de eſſentia naſciť: dum non diſſimilis naſciť. ſ. quia vita ex vita eſt tenet in ſe oꝛiginis ſue indiſſimilē naturam. AVG. xv. de trini. Intelligitur aūt pater non ſine vita exiſtenti iam filio vitā dediſſe: ſed ita eū ſine tēpoꝛe genuiſſe: vt vita quā pater filio gignēdo dedit coeterna ſit vite ei⁹ qui dedit. HYLA. vij. de trini. Qđ enim ex viuo viuū natū eſt: habet natiuitatis ꝑfectionē ſine nouitate nature. non enī nouū ē qđ ex viuo generať in viuū: q2 nec ex nihilo ad natiuitatē vita q̄ſita ē. ⁊ vita que natiuitatē ſumit ex vita: neceſſe ē ꝑ nature vnitatē ⁊ ꝑfecte natiuitatis ſacramentū: vt in viuente viuat ⁊ in ſe habeat vitā viuentem. Et quidē nature humane infirmitas ex diſparibus comparatur: ⁊ ex inanimatis cōtineť ad vitam: nec ſtatim in ea qđ gignitur viuit: neq3 totū viuit ex vita: cum in ea multa ſint que ſine nature ſenſu cū excreuerint deſiccenť. In deo v̄o totū quod eſt viuit. Deus enī vita ē: ⁊ ex vita nō pōt quicq̄3 eſſe niſi viuū. AVG. Ergo quod diciť: Dedit filio: tale ē ac ſi diceretur: Genuit filiū. generando enī dedit. Quō dedit vt eſſet? ſic dedit vt vita eſſet in ſemetipſo: vt non aliūde vita indigeret: ſed ip̄e eſſet plenitudo vite: vnde credentes alij viuerent dum viuerēt. Quid intereſt? quia ille dedit: iſte accepit. CHRYSO. Uides indiſſimilitudinē in vno ſolo differentiā oſtendentem in eſſendo: hunc quidem patrem: illū v̄o filiū. HYLA. de ſyno. Diſcernitur enī ꝑſona accipiētis ⁊ dantis. Nō enim poteſt intelligi ipſe atq3 vn⁹ a ſe accepiſſe qui dederit: quia alius eſt ibi viuens: alius ꝓfitens ſe viuere ꝑ auctoꝛem.

Et poteſtatem dedit ei iudiciū facere: quia filius hominiſ eſt. Nolite mirari hoc: quia uenit hoꝛa in q̄ omnes qui in monumentis ſūt audient uocem filij dei: ⁊ ꝓcedent qui bona fecerunt in reſurrectionem uite: qui uero mala egerunt: in reſurrectionem iudicij.

THEO. Non ſolū pater dedit filio q̄ viuificet: ſ3 etiā q̄ iudiciū faciat. vn̄ dicit: Et p̄tātem dedit ei iudiciū facere. CHRY. Cui⁹ aūt gratia circa hoc cōtinue vertiť iudiciū dico ⁊ reſurrectionē ⁊ vitā: qm̄ hec maxime omniū ſūt que introducere p̄nt: ⁊ inflexibilē facere auditoꝛē. Qui enī ꝑſuaſus ē qm̄ reſurget: ⁊ filio dabit noxas eoꝝ q̄ deliquit. ⁊ ſi nihil aliud viderit ſignum: hoc ſuſcipiēs curret: benignū ſibi iudicem faciens. Sequitur: Quia filius hominis eſt: nolite mirari hoc. Paulus quidē ſamoſetanus non ita ait: ſed ſic: Dedit ei p̄tātē iudiciū facere: q2 fili⁹ hoīs ē. S3 nullā ɔueniētiā habet h̄ dictū ita: Nō enī ꝓpterea ſuſcepit iudiciū q2 hō ē: q2 quis ꝓhibet omnes hoīes eſſe iudices: ſed quia ineffabilis dei filius eſt: propterea ⁊ iudex eſt. Ita igitur legendum: Quia filius hominiſ eſt: nolite mirari hoc. Quia enim videbať audientib⁹ obſtare his que dicebanť: quoniā nihil plus eſtimabāt eē chriſtū q̄3 purum hominē. que v̄o dicebanť erant maioꝛa q̄3 ſm hominem: ⁊ etiam q̄3 ſm angelum: ⁊ erāt ſoli⁹ dei. ideo hāc opinionē ſoluēs dixit: Ne miremi q2

filius hominis eſt. ⁊ ſubdit cauſam quare nõ ſit mi
randum dicẽs: Quia venit hora in qua omnes qui
in monumentis ſunt audient vocem filij dei. Et cu-
ius gratia nõ dixit: Ne miremini quia filius homi-
nis ē: etenim ⁊ ipſe filius dei eſt. Si reſurrectionẽ
poſuit: quia. ſ. opus dicens quod dei propriũ erat:
dat audientibus ex eo ſyllogizare de reliquo quo-
niã deus erat ⁊ dei filius. Etenim qui argumẽta cõ
plicant: cum partes ponẽtes nobiliter demonſtra-
uerint: quod queritur multotiens non inducũt ipſi
concluſionem: ſed clariorẽ faciẽtes victoriã: dimit-
tunt illi qui contradicit: vt pro eis ſententiam ferat
Igitur ei⁹ quidem que ſm̃ lazarũ reſurrectionis ſu
pra reminiſcens de iudicio tacuit. non enĩ ꝓpter iu
diciũ ſurrexit lazarus. Uniuerſalẽ vo reſurrectionẽ
inducens iudiciũ poſuit. vnde ſequitur: Et ꝓcedent
q̇ bona fecerũt in reſurrectionẽ vite: q̇ vo mala ege
runt: in reſurrectionem iudicij. Quia enĩ ſupra dixe
rat: Qui audit ſermonẽ meũ ⁊ credit ei qui miſit me
in iudiciũ non venit: vt non eſtimet quis ꝙ credere
ſufficit ad ſalutẽ adiecit hic ⁊ de vita: dum dicit: Et
qui bona egerunt ⁊ qui mala egerũt. AVG. Uel
aliter: Ingenitũ erat verbũ in principio apud deũ: de
dit ei vitã habere in ſemetipſo: ſed quia verbũ caro
factũ eſt ex virgine maria: homo factus filius hoĩs
eſt. Et quia filius hominis ē: accepit poteſtatẽ iudi-
ciũ facere: q̇ð. ſ. erit in fine ſeculi. Et ibi erit reſurre-
ctio corpoꝝ mortuorũ. Animas ergo ſuſcitat deus
ꝑ chriſtum filiũ dei: corpora ſuſcitat ꝑ eundẽ filiũ
hominis. vnde additur: Quia filius hominis ē. Nã
ſm̃ ꝙ dei filius ē ſemꝑ habuit. AVG. de ver. do.
Ad iudiciũ enim forma hominis ventura ē: forma
illa iudicabit que iudicata ē. ſedebit iudex qui ſta-
bat ſub iudice. Damnabit veros reos: qui factus eſt
falſo reus. rectũ enim erat vt iudicandi viderent iu
dicem: iudicandi aũt erãt boni ⁊ mali: reſtabat vt ĩ
iudicio forma ſerui ⁊ bonis ⁊ malis oſtenderetur:
forma dei ſolis bonis ſeruaretur. Beati enĩ mũdo
corde quoniã ipſi deum videbũt. AVG. Omnes
aũt q̇ inſtituerũt alicui⁹ etiam falſe religionis ſectã
negare reſurrectionẽ mentiũ nõ potuerũt: ſed mul
ti carnis reſurrectionẽ negauerũt: ⁊ niſi tu dñe ieſu
dixeris eam: quid opponem⁹ cõtradictoribus? Ad
ipſam igiẜ oñdendã ſubdit: Nolite mirari hoc. ſ. ꝙ
dedit ꝑtãtem filio hoĩs iudiciũ faciendi: quia venit
hora. AVG. de verbis do. Hic non addit: Et nũc
eſt: quia iſta hora ĩ fine ſeculi erit: Nolite inquã mi
rari quia dixi: Oportet homĩes ab homine iudicari
ſꝫ quos homines? non ſolũ quos inueniet viuos.
vnde ſequitur: Quia venit hora in qua omnes qui ĩ
monumentis ſunt. AVG. ſuꝑ Io. Quid euidenti
us? corpora ſunt in monumentis non anime. Su-
perius etiam cum diceret: Uenit hora. ⁊ adderet:
Et nunc eſt. ſubiecit quãdo mortui audient vocem
filij dei. Non dixit: Omnes mortui. mortuos enim
iniquos voluit intelligi: ſed non omnes iniqui obe
diunt euangelio. At vero in fine omnes qui ſunt in
monumentis audient vocem eius ⁊ procedent: no-
luit dicere: Et viuent. quod ſupra dixit: vbi vitã eter
nam intelligi voluit ⁊ beatam quã non omnes ha
bebunt qui de monumementis ꝓcedent. Accepiſti
certe poteſtatem iudicandi: quia filius hominis es

Reſurgent corpa de ipſo iudicio: dic aliquid: ⁊ hoc
audite. Qui bona fecerũt in reſurrectionẽ vite viue
re. ſ. cũ angelis dei. Qui male egerũt: in reſurrectio-
nem iudicij: hic iudiciũ pro pena poſuit.

**Non poſſum ego a meipſo face
re quicq̃ꝫ. Sicut audio iudico: ⁊ iu
dicium meum iuſtum eſt: quia non
quero uoluntatem meam: ſed uolũ
tatem eius qui miſit me patris.**

AVG. Dicturi eram⁹ chriſto: Tu iudicabis: ⁊ pa-
ter non iudicabit: nonne ergo ſm̃ patrẽ iudicabis?
Et iõ adiecit: Non poſſum ego a me facere quicq̃ꝫ.
CHRY. Hoc eſt: non extraneũ neqꝫ diſſimile his
que vult pater: a me fieri videbitis: ſed ſicut audio
iudico. In quo nihil aliud oſtendit q̃ꝫ quoniã im-
poſſibile eſt eũ aliquid aliud velle q̃ꝫ q̇ð pater vult
hoc eſt ita iudico ac ſi ipſe pater eſſet q̇ iudicaret.
AVG. Cum ageretur de reſurrectione animarum
non dicebat Audio: ſed Uideo: audio enim nũc di-
cit tanq̃ꝫ precipientis patris imperiũ. Iam ergo ſi-
cut homo loquitur quo maior eſt pater. AVG.
in ſer. contra arrianos: Uel aliter dicit filius: Sicut
audio iudico: ſiue ex humana ſubiectione: quia fili
us hoĩs eſt: ſiue ſm̃ illam incõmutabilem: ſimpli-
cemqꝫ naturam que ſic eſt filij: vt tamẽ ei de patre
ſit. In qua natura non eſt aliud audire: aliud vi-
dere: aliud eſſe. Unde ab illo eſt ei audire ⁊ videre
a quo illi eſt ipſum eſſe: ⁊ ideo ſicut audit iudicat:
quia ſicut genitũ eſt verbũ: vt idẽ verbũ ſit veritas:
ita ſm̃ veritatem iudicat. Sequitur: Et iudiciũ me-
um iuſtum ē. quia non quero voluntatẽ meam: ſꝫ
voluntatẽ eius qui miſit me patris. Hoc enim di-
cens ad illũ hominẽ voluit referre intentionẽ no-
ſtram: qui voluntatẽ ſuam querẽdo nõ eius a quo
factus ē: nõ habuit iuſtũ iudiciũ de ſeipſo: ſed iuſtũ
iudiciũ habitũ eſt de ipſo. Ipſe quippe faciens vo-
luntatem ſuã: non dei moriturum ſe eſſe nõ credit.
ſed ⁊ hoc iudicium eiuſ iuſtũ non fuit. Deniqꝫ fecit
⁊ mortuus ē: q2 iudiciũ dei iuſtum ē: quod iudiciũ
facit dei filius: non querendo voluntatem ſuã: cũ
ſit etiam hominis filius: non quia ipſius in iudican
do nulla voluntas eſt: ſed quia non ita eſt volũtas
eius ꝓpria vt ſit a volũtate patris aliena. AVG.
ſuper iohannẽ: Non q̊ quero voluntatem meã ꝓ-
priam. i. filij hoĩs que reſiſtat deo. faciũt enim ho-
mines voluntatem ſuam: non dei quando faciunt
quod volũt: non q̇ð iubet deus. Quãdo aũt ita fa-
ciũt: quod volũt: vt tñ ſequanẜ voluntatem dei: nõ
faciunt voluntatem ſuam. Uel ideo dicit fili⁹: Nõ
quero voluntatem meam. quia chriſtus non ē de
ſe: ſed de patre ſuo eſt. CHRY. Oſtendit enim nõ
aliam eſſe patris voluntatem ꝑter ſuam: ſꝫ vnam
vtriuſqꝫ. Si vo humanius hoc loquitur ne mireriſ.
hoĩem enĩ puꝝ adhuc eũ eſtimabãt. Inde igiẜ ſuũ
iudiciũ iuſtũ eſſe dixit vñ q̇libet ali⁹ excuſans dixiſ-
ſet. q̇ enĩ ſua vult ſtatuere in ſuſpitionẽ deueniet de
corruptõe iuſticie. q̇ vo nõ ſuis initiẜ: quã occaſiõꝫ
habebit vt iuſticia iudicet. AVGV. Filius vni-
cus dicit: non quero voluntatẽ meam: ⁊ homines
volunt facere voluntatem ſuam. Faciamus ergo

voluntatē patris:chriſti:ꝛ ſpirituſſancti: quia horū
vna volūtas:vna poteſtas:vna maieſtas eſt.
¶ Si ego teſtimoniū ꝑhibeo de me
ipſo:teſtimoniū meuȝ non eſt ueꝝ.
Alius eſt qui teſtimoiuȝ ꝑhibet de
me:ꝛ ſcio quia uerū eſt teſtimoniuȝ
eius quod perhibet de me. Uoſ mi
ſiſtis ad iohannem : ꝛ teſtimoniū ꝑ
hibuit ueritati. Ego autē nō ab ho
mine teſtimoniū accipio : ſed hec di
co ut uos ſalui ſitis. Ille erat lucer
na ardens ꝛ lucens. Uos auteȝ no
luiſtis ad horam exultare i luce ei⁹.
Ego autē habeo teſtimoniū maius
iohanne. Opera enī que dedit mihi
pater ut perficiam ea : ipſa opera q̄
ego facio teſtimouiū ꝑhibēt de me:
quia pater miſit me. Et q miſit me
pater ipſe teſtimoniū ꝑhibuit d̄ me.
Neqȝ uocem eius unq̄ȝ audiſtis :
neqȝ ſpeciem eius uidiſtis. Et uer
bum eius non habetis in uobis ma
nens:quia quem miſit ille: huic uoſ
nō creditis. Scrutami ſcripturas:
quia uos putatiſ in ipſis uitam eter
nam habere. Et ille ſunt que teſti
moniuȝ ꝑhibent de me:ꝛ nō uultis
uenire ad me ut uitam habeatis.
IOHANNES CHRY. Quia chriſtus magna
de ſe enunciauerat:quorum demonſtratio nō erat
dicta ad cōfirmationem eorum que dicta ſunt:op-
poſitionem eorum inducit dicens:Si ego teſtimo-
niū perhibeo de me: teſtimoniū meū non eſt verū.
Quis autem non ſtatim turbabitur:chriſtū audiēs
hoc docentem? Etenim in multis locis apparet ſi-
biipſi teſtatus.Si igitur oīa hec falſa ſunt que no-
bis erit ſpes ſalutis? Unde veritatē inueniemus ?
cum ipſa veritas dicat:Teſtimoniū meū non ē ve-
rum. Hoc igitur quod dicit : Non eſt verum: non
q̄ȝtum ad dignitatem ſuam: ſed q̄ȝtum ad illorum
ſuſpitionem loquebatur. Poterant enī ei iudei ſub
inferre: quoniā tibi non credimus. Null⁹ enī unq̄ȝ
ſibi teſtans dignus eſt fide.Deinde poſt oppoſitio
nem alias dat reſponſiones manifeſtas ꝛ irrefraga
biles:tres inducens teſtes eoꝝ que dicta ſunt:ope-
ra que ab ipſo ſunt facta: patris teſtimoniū ꝛ iohā
nis predicationē:ꝛ ponit priorē minorē:eam.ſ.que
iohannis.vnde dicit:Alius eſt qui teſtimoniū ꝑhi-
bet de me:ꝛ ſcio quoniā verū ē teſtimoniuȝ ei⁹ qd̄
ꝑhi.de me. AVG. Noluerat enī ipſe veruȝ eſſe de
ſe teſtimoniū ſuū:ſed ꝓpter infirmos ꝛ ꝓpter incre
dulos querebat ſol lucernas:fulgorē quippe ſolis
lippitudo eorū ferre non peterat:ideo queſitus eſt
iohannes qui teſtimoniū perhiberet veritati. Mar
tyres nonne teſtes ſunt chriſti:vt teſtimoniū perhi
beant veritati. Sed ſi diligentius inſpicimus: quā-
do martyres perhibent illi teſtimoniū:ipſe ſibi ꝑhi
bet teſtimoniū. Ipſe enim habitat in martyribus:
vt ꝑhibeant teſtimoniū veritati. ALCVI. Ut ali
ter:Quia chriſtus deus erat ꝛ homo:vtriuſq̄ȝ natu
re ꝓprietatē oſtendit:aliquādo loquēs ſm̄ hoc qd̄
ex hoīb⁹ aſſūpſit:aliquādo ſm̄ maieſtatē diuinita-
tis. Quod ergo ait : Si ego teſtimonium ꝑhi.ꝛc̄.ex
parte humanitatis eſt accipiendum.ꝛ ē ſenſus: Si
ego homo de me perhibeo teſtimoniū.ſ. abſq̄ȝ deo
teſtimoniū meū non eſt verū.vnde ſequitur: Alius
eſt qui teſtimoniū ꝑhibet de me. Pater enī teſtimo
niū ꝑhibet chriſto:quia in baptiſmo vox patris au-
dita eſt:ꝛ in monte tranſfigurato chriſto. Sequit̄ :
Et ſcio quia verum eſt teſtimoniū eius. Deus enim
veritas eſt:ergo teſtimoniū veritatis quid aliud po
teſt eſſe q̄ȝ verum? CHRY. Sed ſm̄ priorē intel-
lectū poſſent illi dicere:Si non ē verū teſtimoniuȝ
tuū:quō dicis quoniā noui ꝙ veruȝ eſt teſtimoniū
iohannis?vnde ad eorū ſuſpicionē reſpōdet dicēs:
Uos miſiſtis ad iohannē ꝛ teſtimo.perhi. veritati.
q.d. Non miſiſſetis ad iohannē ſi eum dignuȝ fide
non opinaremini.Et quod vtiq̄ȝ maius ē:non miſe
runt ad eū interrogādū de chriſto:ſed de ipſo. Qui
enim miſſi ſunt nō dixerūt:Quid dicis de chriſto ?
ſed Tu quis es? quid dicis de teipſo ? ita magnam
de hoīe admirationem habebant. AVGVI. Ille
autē teſtimoniū ꝑhibuit:non ſibi ſed veritati : ſicut
amicus veritatis veritati chriſto teſtimoniū ꝑhibu
it. Non aūt dn̄s refellit teſtimoniū iohannis quod
vere neceſſariū fuit:ſed oſtēdit non ita debere ho-
mines in iohānē intendere:vt iam nō putēt ſolum
chriſtū ſibi eſſe neceſſariū.vn̄ ſubdit: Ego auteȝ nō
ab ho.teſti.acci. BEDA:Quia nō indigeo. Iohā
nes aūt etſi teſtimoniū ꝑhibuit: non tn̄ vt chriſtus
creſceret:ſed vt hoīes ad ipſius cognitionē ꝓmoue
ret. CHRY. Teſtimoniū etiam iohannis dei teſti
moniū erat:ab illo enim diſcens dixit qd̄ dixit. ſed
ne dicant:Unde manifeſtuȝ eſt ꝙ a deo didicit qd̄
didicit?ſuſpitionē correxit dicēs: Sed hoc dico vt
vos ſalui ſitis.quaſi diceret:Ego q̄dē deus exiſtēs
nō indigebā hm̄ōi teſtimonio hūmano: quia vo ei
magis attenditis ꝛ eū magis oībus fidedignū puta
tis:mihi aūt neq̄ȝ miracula faciēti crediditis : ꝓpter
hoc vobis cōmemoro teſtimoniū illi⁹.vt enī nō di
cāt:Quid igit̄ ſi ille dixit: Nos aūt non ſuſcepim⁹?
oñdit qm̄ non acceptauerūt que ab eo dicta ſūt.vn̄
ſequit̄: Ille erat lucerna ardēs ꝛ lu.vos aūt no.ad
ho.exul.in lu.eius. Hoc autē qd̄ dicit: Ad horam:
facilitatem credendi oſtendit.ꝛ q̄ȝcito ab eo reſilie
rūt:qd̄ ſi non feciſſent:cito eos ad ieſum manudu-
xiſſet.vocando autem eum lucernam:oſtendit qm̄
non ex ſe habebat lumē:ſed a ſpirituſſancti gratia.
ALCVI. Johannes enī erat lucerna illuminat⁹ a
xpo luce:ardēs fide ꝛ dilectōe:lucēs verbo ꝛ actōe
qui ꝓmiſſus eſt vt iīmicos chriſto ɔfūderet:ſȝ illō:
Paraui lucernam chriſto meo:inimicos ei⁹ induā
confuſione. CHRY. Ad iohanneȝ igit̄ vos duco

nõ quaſi illius idigens teſtimonio:ſed vt vos ſalue
mini.i.habeo maius teſtimoniũ iohãne.⁊ hoc eſt
quod ſequit̃:Ego aũt habeo teſtimoniũ mai⁹ iohã
ne.hoc aũt ẽ quod eſt ab operib⁹.vñ ſequit̃: Opera
eni que dedit mihi pater vt perficiã ea:ipa opa que
ego fa. teſti.pe hi. de me q̃ miſit me pr̃. ALCV.
Quod eni cecos illumiat:aures aperit: ora mutorũ
reſoluit:demõia fugat:mortuos ſuſcitat: opa hec te
ſtimoniũ phibẽt de chriſto. HYLA.vij.de trinita.
Unigenit⁹ eni de⁹ nõ nominis teſtimonio tñ:ſed
eciã virtutis docet eſſe ſe filiũ.opa eniꝫ eius que fa
cit teſtanť eũ a patre miſſum. Itaq̃ꝫ filii obedientia
⁊ paterna auctoritas docenť ĩ miſſo. Sed q̃ opera
nõ ſufficiũt in credibilib⁹ ad teſtimoniũ ſequit̃: Et
qui miſit me pater:ipe teſtimoniũ phibet de me. Re
uolute euãgelica volumĩa ⁊ oẽ eorũ op⁹ recenſete:
nullũ aliud patris de filio teſtimoniũ extat in libriſ
q̃ꝫ q̃ hic ſit fili⁹ ſuus. Quod ĩferť hodie calumnie vt
adoptio nomĩs ſit:vt mẽdax de⁹ ſit:vt nomĩa iania
ſint. BEDA: Miſſio aũt ĩcarnatio ei⁹ debet itel
ligi. Deniq̃ꝫ oñdit q̃ de⁹ ĩcorpore⁹ ſit: ⁊ q̃ corporali
bus ⁊ viſibilib⁹ oculis videri nõ poſſit. vñ ſequitur:
Neq̃ꝫ vo. eius vn. au. neq̃ꝫ ſpeciẽ ei⁹ vidi. ALCV.
Poſſent eni iudei dicere: Nos ſoliti ſum⁹ vocẽ dñi
audire ĩ ſyna:⁊ eũ vidim⁹ ĩ ſpecie ignis. Si ergo de⁹
phibet teſtimoniũ de te: nos ĩtelligerem⁹ vocẽ dñi
Cõtra h̃ dicit: Ego habeo teſtimoniũ a patre q̃uis
nõ ĩtelligatis:q̃ vos nũq̃ꝫ audiſtis vocẽ ei⁹:neq̃ꝫ ſpe
ciẽ eius vidiſtis. CHRY. Quõ ergo moyſes dicit:
Si facta ẽ aliquãdo huiuſmõi res vt audiret popu
lus vocẽ dei loquẽtis de medio ignis: ſicut tu audi
ſti ⁊ vidiſti: vidiſſe etiã eũ dicunť Iſaias ⁊ alij plu
res. Quid ergo ẽ quod nũc ait chriſtus? In philoſo
phicũ eoſ ducit dogma: paulatim oñdens q̃m neq̃ꝫ
vox circa deũ ẽ:neq̃ꝫ ſpecies:ſed ſupior ⁊ figuris ẽ ⁊
loquelis talib⁹. Sicut eni dixit:neq̃ꝫ vocẽ eiuſ audi
ſtis. Propter h̃ nõ ĩdicat q̃ vocẽ emittat:ſed nõ au
dibilẽ ita dicẽs: Neq̃ꝫ ſpeciẽ ei⁹ vidiſtis: nõ h̃ dicit:
q̃ ſpeciẽ ſenſibilẽ habeat ⁊ viſibilẽ:ſed q̃m nihil hoꝝ
ẽ circa deũ. ALCV. Nõ eni carnalibus auribus:
ſed ſpiritali ĩtelligẽtia p̄ gratiã ſpũſſancti audiri po
teſt. Nõ ergo vocẽ ei⁹ ſpiritalẽ audierãt: q̃m eũ ama
re ⁊ p̄ceptis ei⁹ obedire nolebãt. neq̃ꝫ ſpeciẽ eius vi
derũt: q̃ nõ exteriorib⁹ oculis videri põt ſed fide et
dilectione. CHRY. Sed neq̃ꝫ poſſibile erat eis di
cere: q̃ p̄cepta ei⁹ ſuſcepiſſent ⁊ ſuarẽt: iõq̃ꝫ ſubiun
git: Et verbũ ei⁹ nõ habetis ĩ vobis manẽs.i.p̄cepta
dei legẽ ⁊ ,pphetas. ⁊ ſi eni ea de⁹ cõſtituit: ſed apud
vos nõ ſũt. ſi eni ſcripture vbiq̃ꝫ docent vt mihi cre
datis: vos aũt nõ creditis: mãifeſtũ ẽ q̃ ſmo ei⁹ de
ficit a vobis. Et ,pp̄ter h̃ ſubdit: Quia quẽ miſit ille
huic vos nõ creditis. ALCV. Uel aliter: Uerbuꝫ
quod in p̄ncipio erat nõ habẽt ĩ ſe manẽs: q̃ verbuꝫ
dei quod audiũt ⁊ memoria tenere ⁊ ope ĩplere cõ
tẽnunt. Dixerat igiť ſe habere teſtimoniũ a iohãne:
ab opibus a patre addit ⁊ teſtimoniũ a lege que da
ta ẽ p̄ moyſen dicẽs: Scrutamini ſcripturas ĩ q̃bus
putatis vitã eternã habere: ⁊ ille ſũt q̃ teſtimoniũ p̄
hibẽt de me. q.d. Uos q̃ ĩ ſcripturis putatis vitã et
nã habere: ⁊ me quaſi cõtrariũ moyſi repudiatis: te
ſtimonio ipſi⁹ moyſi me eẽ deũ ĩtelligere poteſtis: ſi
ipas ſcripturas diligẽter ĩ veſtigatis. Oĩſ eni ſcriptu
ra teſtimoniũ phibet de chriſto: ſiue p̄ figuras: ſiue p̄
,pphetas: ſiue p̄ angelorũ myſteria. Sed his iudei d̃
chriſto nõ crediderũt: ⁊ iõ vitã eternã habere ñ poſ
ſunt. vñ ſequit̃: Et non vultis ve. ad me vt vi. ha. q.d.
Scripture phibẽt teſtimoniũ. Et tñ p̄ tot teſtimõia
nõ vultis venire ad me.i. nõ vultis mihi credere ⁊ a
me querere verã ſalutẽ. CHRY. Uel aliter põt cõ
tinuari: Poſſent illi dicere: Qualiter ſi vocẽ ei⁹ nõ
audiuim⁹: de⁹ tibi teſtat⁹ ẽ: ⁊ iõ dicit: Scrutamini
ſcripturas: oñdens q̃ p̄ has teſtat⁹ ẽ de⁹ de eo. eteni
ĩ iordane teſtat⁹ ẽ ⁊ ĩ mõte: ſed vocẽ quidẽ factã in
mõte nõ audierũt: factã aũt ĩ iordane audierũt: ſed
nõ attenderũt. Propterea mittit eos ad ſcripturas:
oñdens q̃m ⁊ patris teſtimoniũ illic ẽ. Non aũt ad
lectionẽ ſimplicẽ ſcripturarũ: ſed ad ſcrutationẽ ex
quiſitã eos mittebat q̃ ea q̃ de eo dicebanť in ſcri
pturis: deſup obumbrabãť neq̃ꝫ ĩ ſupficie exp̄mebã
tur: ſed velut quidã theſaur⁹ recõdebanť. Nõ dicit
aũt q̃bus habetis vitã eternã: ſed in q̃bus eſtimatis
vos habere: oñdens q̃m nõ capiebãt magnũ fructũ
⁊ nobilẽ ex ſcripturis ſola lectiõe eſtimãtes ſe ſalua
ri cũ fide eẽnt p̄uati. Propter qd̃ ſubdit: Et nõ vul
tis ve. ad me. q̃ ei credere nolebãt. BEDA: Quod
aũt venire ,p credere ponať pſalmiſta oñdit dicens
Accedite ad eũ ⁊ illuminami. Subdit aũt: Ut vitaꝫ
habeatis. Si eni aĩa que peccat moriť: ⁊ ipi anima
⁊ mente mortui erant. Promittebat ergo illis vitaꝫ
anime vel felicitatis eterne.

¶ Claritatẽ ab hominibus nõ acci
pio: ſed cognoui uos: quia dilectio
nem dei nõ habetis in uobis. Ego
ueni in nomine patris mei: ⁊ nõ ac
cepiſtis me. Si ali⁹ uenerit in noie
ſuo: illuꝫ accipietis. Quõ uos pote
ſtis credere qui gloriã ab inuicẽ acci
pitis: ⁊ gloriã que a ſolo deo eſt nõ
queritis? Nolite putare q̃a ego ac
cuſaturus ſiꝫ uos apud patrẽ. Eſt
qui accuſat uos moyſes in quo uos
ſperatis. Si enim crederetis moyſi
crederetis forſitan ⁊ mihi. De me
eni ille ſcripſit: Si autẽ illi⁹ lr̃is nõ
creditis: quõ uerbis meis credetis?

CHRY. Quia dñs ſupra meminit ⁊ iohãnis ⁊ te
ſtimoniũ dei: ⁊ operũ ſuorum vt eos ad ſeipm̃ attra
heret: ,pbabile erat multos ſuſpicari q̃ hec diceret:
gloriã hominũ amãs. ⁊ iõ cõtra h̃ dicit: Claritatem
ab ho. nõ accipio. hoc ẽ nõ ĩdigeo. Nõ enim ẽ mea
natura talis: vt ĩdigeat q̃ ab homibus eſt gloria. Si
eĩ ſol a lucerne lumẽ nõ recipit adiectionẽ: multo
magis ego hũana gloria nõ ĩdigeo. ALCV. Uel
claritatẽ ab homĩbus nõ accipio.i. laudẽ humanã
nõ quero. nõ eni veni vt honorẽ ab homĩbus acci
perẽ carnalẽ: ſed honorẽ homib⁹ darẽ ſpiritualem.
Nõ ergo iõ hoc loquor: vt gloriã meã querã: ſ; con

doleo vobis errātibus: ⁊ volo vos reducere ad viaꝫ
veritatis. vñ dicit: Sed cognoui vos: qꝛ dilectioneꝫ
dei nō habetis in vobis. CHRY. q. d. Jō hoc dixi:
vt cōuincā vos: qm̄ ꝓpter amorē dei me nō ꝑſequi-
mini. Eteni ipe teſtat̄ mihi ⁊ ꝑ opera ⁊ ꝑ ſcripturas
Oportebat igit̄ vt ſicut ⁊ me abijciebatis eſtimātes
eſſe deo cōtrariū: ita nūc ad me venixetis: ſi deū ama
retis: ſed nō amatis. Nō aūt ab his ſolū: ſed etiā a fu
turis h̄ oñdit dicēs: Ego veni ī nomīe patris mei: ⁊
nō accipitis me. Si aliꝰ ve. ī no. ſuo: illū accipietis.
Jō dicit ſe in nomīe patris veniſſe: vt oēm abſcidat
occaſionē ideuotiōis. ALCV. Ac ſi dicat: iō veni
in mundū: vt ꝑ me glorificet̄ nomē patris: qꝛ patri
oīa attribuo. Dilectionē ergo dei nō habebāt: qꝛ no
lebāt eū recipe q̄ patriſ venerat facere volūtatē. An
tichriſtꝰ aūt veniet ī nomīe nō patris ſed ſuo: vt nō
gloriā patris: ſed ſuā querat. Quia eni iudei nolue-
rūt recipe chriſtū: pena peccati huiꝰ cōgruet: vt reci
piāt antichriſtū: vt q̄ nolūt credere veritati: credant
mēdacio. AVG. de verbis do. Sed audiamꝰ ⁊ io-
hannē: Audiſtis qꝛ antichriſtꝰ venit: ⁊ nūc antichri
ſti multi facti ſūt. Quid aūt expaueſcis ī antichriſto
niſi qꝛ nomē ſuū honoraturꝰ ē: ⁊ nomē dñi cōtem-
pturus? Quid aliud facit q̄ dicit: Ego iuſtifico: niſi
boni fuerimꝰ: ꝑiſtis: Ergo vita mea ex te pēdebit: et
ſalꝰ mea ex te religabit̄: ita ne obliṫꝰ ſim fundamen
tū meū: nōne petra erat chriſtꝰ? CHRY. Sic igit̄
irrefragabilē ideuotiōis eorū ponit demōſtrationē
q. d. Si vt amātes deū me ꝑſe querimini: multoma-
gis ī antichriſto h̄ vos facere oporteret. ille eni non
dicit ſe a patre miſſum: neqꝫ ſm̄ volūtatē illiꝰ veni-
re: ſed ecōtrario ea que ſibi nō cōgruūt rapiēs ſuper
oīa deū ſe eē dicet. Manifeſtū ē igit̄ ꝙ liuoris pſe-
cutio erat: qua chriſtū ꝑſequebant̄: ⁊ odij ī deū. De
inde cām eorū īfidelitatis ponit dicēs: Quō vos po
teſtis cre. q̄ gloriā ab inuicē acci. ⁊ glo. q̄ a ſolo deo
ē nō queritis? Hic eni rurſus oñdit: qm̄ nō que dei
ſūt intēdebāt: ſed ꝓpriā volebāt paſſionē defendere
ALCV. Magnū igit̄ vitiū ē iactātia: ⁊ humane
laudis ambitio: que de ſe vult eſtimari: qđ de ſe nō
habet. Jō eni nō poſſūt credere qꝛ ſupba mēs eorꝫ
laudari deſiderat: ⁊ ſe ſuper alios efferre. BEDA:
Hoc aūt vitiū meliꝰ caueri nō pōt: q̄ꝫ vt ad cōſcien
tias noſtras redeamꝰ: noſqꝫ puluerē cōſideremꝰ: ⁊ ſi
q̄d nobis boni ieſſe depꝑhēdimus: nō nobis ſed deo
aſcribamꝰ. Jnſtruimur etiā vt ſemꝑ nos tales exhi-
beamꝰ: q̄les ab alijs videri deſideramꝰ. Deniqꝫ poſ-
ſent ipi rñdere. Ergo accuſabis nos apud patrē. Et
iō eorū queſtionē ꝑueniēs ſubdit: Nolite putar̄ q̄a
ego accuſaturꝰ ſi͞ vos apud patrē. CHRY. Quia
ſ. nō veni dānare ſed ſaluare Eſt q̄ accu. vos Moy-
ſes ī quo ſperatis. Sicut eni de ſcripturis ſupra di-
xit: Jn q̄bus putatis vitā eternam habere? ita ⁊ de
moyſe ait: ī quo vos ſpatis: ex ꝓprijs eos vbiqꝫ capi
ens. Sed dicent: Qualiter nos ille accuſabit? quid
tibi ⁊ moyſi cōe: q̄ ſabbatū ſoluiſti? ⁊ iō ſubdit: Si ei
crede. moyſi: crederetis for. ⁊ mihi. De me eī ille ſcri-
pſit hec ex ſupiorib꞉ cōſtitutionē habē. cū eni in cō-
feſſiōe deductū ſit: ꝙ a deo veni: ab opibus: a voce
iohānis: a patris teſtimonio: māifeſtuꝫ ē ꝙ moyſes
eos accuſabit. Eteni dixit: Siq̄s venerit ſigna faciēſ
⁊ ad deū ducēs: ⁊ futura ꝓdicēs cū veritate: oporꝫ
ei obedire. Chriſtꝰ aūt hec oīa fecit nec crediderūt.
ALCV. Forſitan aūt more noſtro poſuit: nō q̄a
dubitatio ſit ī deo. Scripſit aūt de chriſto moyſes
dicēs: Prophetā vobis ſuſcitabit deꝰ de fratribꝰ ve
ſtris: tāq̄ꝫ meipm̄ audietis. AVG. cōtra Fauſtū:
Sed ⁊ oē qđ ſcripſit moyſes de chriſto eſt. i. ad chri
ſtū oīno ꝑtinet: ſiue ꝙ eū figuris rerū vel geſtarū vl̄
dictarū ꝓnunciet: ſiue ꝙ eius grām gloriāqꝫ cōmen
det. ſequit̄: Si aūt illiꝰ lr̄is non creditis: q̄uo verbis
meis cre. q. d. Jpſe etiā ſcripſit ⁊ apud vos libros re-
liq̄t vt ſi forte obliuiſcēmini: de facili recordari poſ-
ſitis. ⁊ cū ſcriptis nō credidiſtis: q̄uo verbis meis nō
ſcriptis credetis? ALCV. Ex h̄ etiā colligit̄: quia
q̄ legit ꝓcepta q̄ rapina ⁊ alia mala ꝓhibēt: ⁊ imple
re negligūt dicta euāgelij que ꝑfectiora ⁊ ſubtiliora
ſūt iplere nō valēt. CHRY. Et quidē ſi attēderent
his q̄ dicebant̄: oportebat q̄rere ⁊ ab eo diſcere que
ſūt illa q̄ moyſes de eo ſcripſit: ſed ſilēt. Tale eni eſt
neq̄cia: vt quicquid dicat aliquis vel faciat: maneat
propriū venenū cōſeruans. CAPI. VI.

Poſt hec abijt ieſus trās ma
re galilee: qđ ē tyberiadis.
Et ſequebat̄ eū multitudo
magna: qꝛ uidebāt ſigna q̄ faciebat
ſuꝑ his qui īfirmabāt̄. Subijt ergo
ī mōtē ieſuſ: ⁊ ibi ſedebat cū diſcipu
lis ſuis. Erat āt ꝓximū paſcha dies
feſtus iudeorum. Cum ſubleuaſſet
ergo oculos ieſus: ⁊ uidiſſet qꝛ mul
titudo maxīa uenit ad eū: dic̄ ad phi
lippū: Unde ememꝰ panes ut man
ducent hi? Hoc āt dicebat tentans
eū. Jpſe eni ſciebat q̄d eēt facturꝰ.
Reſpondit ei philippꝰ: Ducētorꝫ
denariorū panes nō ſuficiūt eis: ut
unuſq̄ſqꝫ modicū q̄d accipiat: Dic̄
ei unꝰ ex diſcipulis eiꝰ ādreas frater
ſimōis petri: Eſt puer unꝰ hic q̄ hꝫ
quiqꝫ panes ordeaceos et duos piſ
ces: Sꝫ hec q̄d ſunt: inter tantos?
Dic̄ ergo ieſꝰ Facite hoīeſ diſcūbere
Erat āt fenuꝫ multū ī loco. Diſcu
buerunt ergo uiri numero q̄ſi q̄nqꝫ
milia. Accepit ergo ieſꝰ panes: ⁊ cū
grās egiſſet: diſtribuit diſcūbētibꝰ.
Silr̄ ⁊ ex piſcibꝰ quātū uolebat. Ut
autē ipleti ſunt: dixit diſcipulis ſuiſ
Colligite que ſupauerūt fragmēta
ne pereāt. Collegerunt ergo: ⁊ iple

uerũt duodecim cophinos fragmẽ
torũ ex quinqꝫ panibuſ ordeaceis ⁊
duob⁹ piſcib⁹: que ſuꝑfuerũt his q
mãducauerãt. Illi ergo homĩes cũ
uidiſſẽt quod ieſus fecerat ſignũ: di
cebãt: Quia hic eſt uere propheta q
uentur⁹ eſt in mundum.

¶CHRY. Sicut iacula cũ ĩ durũ aliq̃d inciderint: cũ multo ĩpetu iaciunť: cũ aũt nõ habuerit aliquid obuiãs: diſſoluiť cito ĩmiſſio ⁊ q̃ſcit: ita ⁊ ñi cũ au/dacib⁹ hominibus ĩpetuoſe ĩceſſerimuſ ſeuiũt magis. Si aũt ceſſerim⁹ facile mollim⁹ eorũ inſaniã. Pro/pterea chriſt⁹ furorẽ ex ꝑmiſſis ſmonib⁹ natũ ſece/dẽdo mitigauit: ĩ galileã vadẽs: nõ tñ loca vñ in hie/ruſalẽ aſcẽderat nõ enĩ ĩ chana galilee: ſed vltra ma/re iuit. vñ ait: Poſt hec abijt trãſ mare galilee quod ẽ tyberiadis. ¶ALCV. Hoc mare ꝑ diuerſitate lo/corũ diuerſis nominibus vocať: ſed q̃ntũ ad ꝑſentẽ lo/cũ: mare galilee ꝓpter ꝓuinciã; tyberiadis aũt a ci/uitate diciť. Mare aũt diciť: nõ q: ſit amara aqua: ſed iuxtã hebraicũ modũ oĩm cõgregatiões aquarũ maria vocanť. Quod mare dñs etiã frequẽter tran/ſit vt populis ibi manẽtibus verbũ ꝑdicatiõis ĩpen/dat. ¶THEO. Trãſit enĩ de loco ad locũ ꝓbando populi voluntatẽ. ⁊ audiores homĩes vniuſcuiuſqꝫ ciuitatis: ⁊ ſolicitiores reddẽs. vñ ſeq̃ť: Et ſeque. eũ mul. ma. q: vide. ſig. que fa. ſuꝑ his q̃ ĩfirmabanť.

ALCV. Scilicet ꝙ cecos illumiabat: ⁊ alia huiuſ/moi. Et ſciẽdũ ẽ ꝙ quoſcũqꝫ ĩ corpore ſanabat: eos pariter reformabat ĩ aĩa. ¶CHRY. Tãta aũt doctri/na potiẽtes a ſignis magnis mouebãť: ꝙ groſſioris mẽtis erãt. Signa enĩ vt ait paul⁹ nõ ſũt data fide/lib⁹ ſed ĩfidelib⁹. Sapiẽtiores aũt erãt illi de q̃bus ĩ mattheo diciť: ꝙ ſtupebãt ĩ doctrĩa ei⁹. Sed quare nõ dicit que ſigna videbãt eũ faciẽtẽ: q̃ꝛ hic euãge/liſta maiorẽ ꝑtem libri ĩ ſmonib⁹ dñi cõſumere ſtu/duit. Seq̃ť: Subijt ĩ mõtẽ ieſus. ⁊ ibi ſede. cuꝫ diſci. ſuis. In mõtẽ quidẽ aſcẽdit ꝓpter ſignũ qḋ fieri de/bebat. Sed ꝙ diſcipulos ſecũ aſcẽdere fecit: accuſa/tio multitudĩs erat: nõ ſequẽtis eũ. Aſcẽdit etiam ĩ mõtẽ: erudiẽs nos a tumultib⁹ ⁊ ab ea que ĩ mũdo ẽ turbatiõe q̃ſcere. aptũ enĩ ad philoſophiã ſolitu/do ẽ. Seq̃ť: Erat aũt ꝓximũ pa. di. fe. iu. Uide qua/liter ĩ anno ĩtegro nihil plus euãgeliſta nos docuit de ſignis chriſti q̃ꝫ ꝙ paꝛlyticũ ſanauit ⁊ filiũ reguli nõ eĩ ſtuduit vniuerſa annũciare ſed ex multis ma/gna ⁊ pauca. Qualiter igiť nõ aſcẽdit ad diẽ feſtuꝫ: paulatiꝫ enĩ ſoluebat legẽ occaſionẽ capiẽs a iudai/ca neq̃cia. ¶THEO. Quia enĩ iudei eũ ꝑſequeban/tur: occaſionẽ receſſus accipiẽs legẽ excluſit: innueñ obſeruãtib⁹ ꝙ veritate adueniẽte: oĩs ceſſat figura. ⁊ ꝙ legib⁹ nõ ſubijciť: vt legalia feſta ꝑficeret: ⁊ vi/de hoc qḋ nõ erat feſtũ chriſti: ſꝫ iudeorũ. ¶BEDA: Siq̃s aũt verba euãgeliſtarũ diligẽter cõſideraue/rit facile cognoſcet: q: vni⁹ anni ſpaciũ fuit ĩter decol/lationẽ iohãnis ⁊ paſſionẽ dñi. Cũ enĩ matthe⁹ di/cat: q: dñs audita nece iohãnis ſeceſſit ĩ deſertũ lo/cũ ⁊ ibi turbas pauit: ⁊ iohãnes diť ꝙ ꝓximũ erat paſcha iudeorũ qñ turbas pauit: apte demõſtratur q: iminẽte paſcali feſtiuitate decollat⁹ ẽ iohãnes. Euoluto aũt vni⁹ ãni ſpacio paſſus ẽ chriſt⁹ ĩ eadẽ feſtiuitate. Sequiť: Cũ ſubleuaſſet ergo oculos ie/ſus ⁊ vidiſ. q: multi max. ve. ad eum dixit: ad phi. vñ eme. pa. vt mã. hi.: Dixit cũ ſubleuaſſet oculos ieſus ꝙ diſcerem⁹ q: oculos nõ erigebat huc atqꝫ illuc ſꝫ pudice ſedebat attẽtus cũ diſcipulis ſuis. ¶CHRY. Neqꝫ etiã ſimpliciter ſedebat cũ diſcipulis ſuis: ſed diligẽter loquẽs aliq̃d eis: ⁊ eos ad ſeipm cõuertẽs: deĩde reſpiciẽs vidit turbã ad ſe veniẽtẽ. Cui⁹ igiť grã philippũ ĩterrogat: ſciebat enĩ ꝙ diſcipulorum ei⁹ cõgregatio ampliori ĩdigebat doctrĩa. Talis aũt erat philipp⁹ q̃ poſtea dixit: Oñde nobis patrem ⁊ ſufficit nobis. ꝓpterea igiť ꝑus eũ erudiebat. Naꝫ ſi ſimpliciter factũ eẽt miraculũ nõ tantũ appareret: nũc aũt pri⁹ cogit cõfiteri ĩopiã: vt certi⁹ diſcat mi/raculi magnitudinẽ. vñ ſeq̃ť: Hoc aũt dice. ten. euꝫ. Nõ quidẽ ignorãs id quod debebat ab ipo dici: ſed hũane hoc dictũ ẽ. Sicut eĩ qḋ diciť: Qui ſcrutať corda hominũ: nõ oñdit ignorantie ſcrutationẽ ſed certiſſime cognitiõis: ita cũ hic dicit ꝙ tẽtauit euꝫ: nihil aliud dicit q̃ꝫ quoniã ſciebat certiſſime. Sed a/liud ẽ dicere q̃ꝛ ꝓbatiorẽ eũ faciebat: ꝑ talẽ ĩterro/gationẽ ĩducẽs ĩ certiſſimã ſigni cognitionẽ. ꝓpter h̃ ⁊ euãgeliſta ne ĩfirmitate locutiõis minorationẽ aliquã ſuſpiceris ſubiũgit: Ipſe enĩ ſciebat q̃d eẽt fa/ctur⁹. ¶AKCV. Interrogat igiť nõ vt ignorata di/ſcat: ſed vt diſcipulo adhuc rudi ꝓpriã tarditatẽ oñ/dat: quã ipe ĩ ſe ꝑpẽdere nõ valebat. ¶THEO. Uel etiã vt aliis ipm oñderet: nõ tãq̃ꝫ cor ei⁹ ignorãs.

AVG. de cõ. euã. Sed ſi dñs ſcḋm narrationem io/hãnis ꝑſpectis turbis q̃ſiuit a philippo tẽtans eum vñ illis eſce dari poſſẽt: põt mouere q̃uo ſit verũ: qḋ alij narrauerũt pri⁹ dixiſſe dño diſcipulos: vt dimit/teret turbas. Quib⁹ ille rñdit ſm mattheũ: Nõ hñt neceſſe ire: date eis vos mãducare. intelligiť igiť p⁹ hec verba dñm inſpexiſſe multitudinẽ ⁊ dixiſſe phi/lippo: qḋ iohãnes cõmemorat: alij aũt ꝑtermiſerũt. ¶CHRY. Uel aliť: Alia q̃deꝫ ſũt illa: alia ãt ſũt hec nõ eiſdẽ facta tẽporib⁹. ¶THEO. Philippũ igitur dñs tẽtans vtrũ fidẽ haberet ĩuenit eũ adhuc hũa/nis paſſionib⁹ ſubiacẽtẽ: qḋ patet ex h̃ qḋ ſeq̃ť: Rñ/dit ei philipp⁹: Ducẽtorũ denariorũ panes nõ ſuffi/ciunt eis: vt vnuſq̃ſqꝫ modicũ q̃d acci. ¶ALCV. In quo tarditatẽ ſuã oñdit: nã ſi ꝑfecte de creatore ĩtel/ligeret: de ei⁹ potẽtie largitate nõ diffideret. ¶AV/GV. de cõ. euã. Quod aũt philipp⁹ hic apud iohan/nẽ rñdet: hoc marc⁹ a diſcipulis rñſum eẽ cõmemo/rat. volẽs ĩtelligi hoc ex ore ceterorũ philippũ rñdiſ/ſe: quãq̃ꝫ ⁊ pluralẽ numerũ ꝑ ſingulari vſitatiſſime ponere potuerit. ¶THEO. Sed ⁊ andreã dñs ſimi/lẽ philippo ĩuenit: quis alti⁹ de illo contẽplãtẽ. Se/quiť enĩ: Dicit ei vn⁹ ex diſci. ei⁹ Andreas fra. ſimo. petri: Eſt puer vn⁹ hic q̃ habet q̃nqꝫ panes bordea. ⁊ duos piſces. ¶CHRY. Eſtimo quidẽ nõ ſine cã id eũ dicere: ſed q: audiuerat ſignũ qḋ heliſe⁹ de pani/bus hordeaceis fecerat: pauit eĩ de. xx. panib⁹ centũ homĩes. Aſcẽdit igiť mẽte ĩ aliquod excelſum: ſꝫ ad ſummũ nõ potuit ꝑuenire. qḋ patet ꝑ h̃ quod ſub/dit: Sed hec q̃d ſũt inter tãtos: Eſtimabat enĩ ꝙ de paucioꝛib⁹ pauciora: ⁊ de plurib⁹ plura factur⁹ eẽt q̃ miracula faciebat: ſed h̃ nõ erat verũ. Similiteꝛ eĩ

ei facile erat ⁊ de pluribꝰ ⁊ de pauciorib⁹ paſcere
turbas. nō eni materia ſubiecta īdigebat: ſed ne vi-
derent creature aliene eē ab eiꝰ ſapia ipſis creaturiſ
vtit ad materiā miraculoꝝ. THEO. Cōfundan-
tur manichei q̄ dicūt ꝙ panes ⁊ oīa huiuſmōi crea-
ta ſūt a malo deo: qꝛ boni dei filiꝰ ieſus chriſtus pa
nes multiplicauit. nā ſi creature male fuiſſent: neq̄-
q̄ꝫ bonꝰ mala multiplicaſſet. AVG. de cō. euan.
Quod aūt andreas apud iohānē de q̄nq̄ꝫ panibus
⁊ duobꝰ piſcibꝰ ſuggeſſit: hoc ceteri pluralē nume-
rū ꝑ ſingulari ponētes ex diſcipuloꝝ ꝑſona retule
rūt. CHRY. Diſcamꝰ aūt hic q̄ voluptati attendi-
mus: q̄ cōedebāt mirabileſ viri illi ⁊ magni: ⁊ q̄ꝫtita
tē eoꝝ q̄ īferebant ⁊ vtilitatē mēſe eoꝝ. Nōdū au
tem apparētibꝰ panibꝰ iuſſit eos diſcūbere: vt diſcaſ
q̄m nō entia vt entia ei ſubſiſtūt: ſicut paulꝰ ait: Qui
vocat ea q̄ nō ſunt: tāq̄ꝫ ea q̄ ſūt. Sequit enīꝫ: Dicit
eis ieſus: facite ho. diſcūbere. ALCV. Ad līam ho
mines diſcūbere dicimꝰ iacēdo comedere more an-
tiquo. vn̄ ſeq̄t: Erat aūt fenū multū ī loco. THE.
i. herba viridis. Erat eni paſcha qđ ī ꝑmo mēſe veris
ꝑficiebat. Seq̄t: Diſcu. ergo viri. nu. quaſi q̄nq̄ꝫ mi-
lia. Soli viri numerant ab euāgeliſta qꝛ legalē con
ſuetudinē ſequebat. Eteni moyſeſ a. xx. ānis ⁊ ſupra
populū cōnumerauit. nulla mētione de mulieribuſ
facta: inuēs ꝙ oē quod virile ē ⁊ iuuenile: dignū et
honorabile ē apud deū. Seq̄t: Accepit ergo ieſuſ pa
nē: ⁊ cū gr̄as egiſſet diſtri. diſcū. ſimiliter ex piſcibus
q̄ꝫtū volebat. CHRY. Sed quare palyticū debens
ſanare nō orat neq̄ꝫ ſuſcitās mortuos: neq̄ꝫ mare q̄
etans: hic aūt orat gr̄as agēs: vt. ſ. oñdat eos q̄ cōe-
ſtionē īcipiūt gr̄as agere oportere deo. Sed ⁊ aliter
ī minorib⁹ maxīe orat: vt diſcas ꝙ nō ꝓpter īdigen
tiā orat. Si eni īdigeret orare multomagis ī maiori
bus hoc feciſſet. Quia vero illa ex auctoritate facit:
manifeſtū ꝙ hic cōdeſcēdēdo nobis orat. ⁊ adhuc
q̄m turba multa erat pn̄s: oportebat eis ſuaderi ꝙ
ſm̄ volūtatē dei aduenerat: ⁊ iō cū occulte aliquod
miraculū faciebat nō orabat: ſed coram multis ora
bat. ne crederēt ꝙ eēt deo cōtrarius. HYLA. iii. ō
tri. Quinq̄ꝫ igit panes offerūt turbe ⁊ frāgunt: ſub-
repūt ī frangētiū manus quedā fragmētoꝝ ꝑcrea
tiōes. nō īminuit vn̄ ꝑfringit: ⁊ tn̄ ꝑfringētis manū
fragmēta occupāt: nō ſēſus: nō viſus: ꝑfectū tā con
ſpicabilis opatōnis aſſequit: et qđ nō erat videtur
quod nō ītelligit: ſolū ſupeſt vt deꝰ oīa poſſe creda
tur. AVG. Unde enim multiplicat de paucis gra
nis ſegetes: ide ī manibꝰ multiplicauit q̄nq̄ꝫ panes
poteſtas eni erat ī manibꝰ chriſti: panes autem illi
q̄nq̄ꝫ quaſi ſemia erāt: nō quidē terre mādata: ſꝫ ab
eo q̄ terrā fecit multiplicata. CHRY. Uide autēꝫ
q̄ꝫta ē ſui ⁊ dn̄i differētia. nā ꝓphete quaſi ex men-
ſura habētes gr̄am ita miracula faciebāt: chriſtus
aūt abſoluta virtute faciēs cū multa ſupabundātia
oīa opabatur. Sequit: Ut aūt iple. ſūt: dixit diſcipu
lis ſuis: Colli. que ſupa. frag. ne pereāt. Collegerunt
ergo ⁊c̄. Nō quidē hec oſtētatio ſupflua fuit: ſed ne
phantaſiā eſtimarēt qđ factū ē. ꝓpter quod etiā ex
ſubiecta materia miraculū fecit. Sed quare nō tur-
bis dedit fragmēta portāda: ſed diſcipulis: q̄m hos
maxīe erudire volebat: q̄ orbis terrarū debebāt eſſe
magiſtri. Ego aūt nō ſolū admiror multitudinē pa

num q̄ facta ē: ſed ⁊ certitudinē ſupfluoꝝ: qꝛ neq̄ꝫ
plus neq̄ꝫ minꝰ fecit ſupfluū eē: ſed tantū q̄ꝫtū vole
bat. ſ. xii. cophinos ſcđm numerū. xii. apoſtoloꝝ.
THEO. Addiſcimꝰ aūt ex miraculo ꝑpetrato non
fieri puſillanimes ī coartatōib⁹ paupertatis. BE.
Turbe aūt cū vidiſſent ſignū qđ fecit dn̄s mirabā
tur: qꝛ nōdū eū deū eē cognouerāt: idq̄ꝫ euāgeliſta
ſubdit: Illi ergo homies. qꝛ carnales erāt ⁊ carnalit
ītelligebāt: cū vidiſſent qđ fecerat ſignū dicebāt: qꝛ
hic ē vere ꝓpheta q̄ vēturus ē in mundū. ALCV.
Nondū pleni fide dn̄m vocāt ꝓphetā q̄ nōdū deū
dicere nouerāt: ſed iā multū ꝓfecerāt ex virtute mi
raculi q̄ eū ſecernētes ab aliis ꝓpheta vocabant: ſi-
cut ſciebāt in populo illo ꝓphetas aliq̄n miracula
feciſſe. nec fallunt ſi dicūt ꝓphetā: cū ipe dn̄s noue
rit ſe ꝓphetā dicēs: Nō capit ꝓphetā ꝑire extra hie
ruſalē. AVG. Sic aūt ꝓpheta ē chriſtꝰ ⁊ dn̄s pro
phetarū: ſicut angelꝰ ⁊ dn̄s angeloꝝ. ex eo ei ꝙ pre
ſens annūciauit angelꝰ erat: ex eo ꝙ futura ꝑdixit ꝓ
pheta erat: ex eo ꝙ verbū caro factū ē: ⁊ angeloꝝ ⁊
ꝓphetarū dn̄s erat. nullꝰ eni ꝓpheta ſine verbo dei
CHRY. Ex hoc aūt ꝙ dicūt: Qui vēturꝰ eſt in mū
dū: manifeſtū ē ꝙ ꝓphetā quendā ꝑncipalem expe
ctabāt. Et iō qđ dicit: Hic eſt vere ꝓpheta: in greco
cū adiectiōe articuli ponit ad oñdendū. ſ. eum eē di
ſcretū ab aliis ꝓphetis. AVG. Cōſiderandū autē
ꝙ dicit: qꝛ deꝰ nō ē talis ſubſtantia q̄ oculis videri
poſſit: ⁊ miracula eius q̄bus totū mūdum regit: vni
uerſamq̄ꝫ creaturā admiſtrat: aſſiduitate viluerunt:
ſuauit ſibi quedā que faceret oportuno tēpore: p̄ter
vſitatū curſum ordinēq̄ꝫ nature: nō vt maiora ſed ī
ſolita vidēdo ſtuperēt q̄bus quotidiana viluerunt.
Maiꝰ eni miraculū ē gubernatio totꝰ mūdi q̄ꝫ ſa-
turatio q̄nq̄ꝫ miliū hominū de q̄nq̄ꝫ panibꝰ: ⁊ tamē
hoc nemo mirat. Illud mirant homies: nō qꝛ ma-
ius: ſed qꝛ rarū ē. Nec tamē ſufficit hoc īueri ī mira
culis chriſti: qꝛ eni dn̄s ē ī mōte: verbū dei ē in alto.
ꝓinde nō quaſi humiliter iacet: nec trāſeunter pre-
tereundū ē. ALCV. Myſtice eni noīe maris tur
bidū ſeculū deſignat. Mox aūt vt chriſtꝰ mare mor
talitatis noſtre adiit naſcēdo: calcauit moriēdo: trā
ſiit reſurgēdo: ſecute ſūt eū credendo ⁊ imitādo tur
be credētiū ex vtroq̄ꝫ populo collectoꝝ. BEDA:
Tūc aūt dn̄s ſubiit ī montē q̄n celū aſcēdit: qđ deſi
gnat ꝑ montē. AVG. Quod eni turbis īferiorib⁹
relictis ad altiora cū diſcipulis aſcēdit: oñdit ꝙ ſim
plicib⁹ minora ꝑcepta ſūt cōmittēda: perfectiorib⁹
altiora. ꝙ imminente paſcha illos reficit: ſignificat
qꝛ quiſq̄ꝫ pane diuini verbi ⁊ corpore ⁊ ſanguie do
mini deſiderat refici: debet ſpirituale paſcha facere
i. de vitiis ad virtutes trāſire. Oculi vero dn̄i ſūt do-
na ſpiritualia: q̄ cū dn̄s electis ſuis miſericorditer cō
cedit: tūc ī eos oculos ſuos dirigit. i. reſpectū pieta-
tis īpendit. AVG. lib. lxxxiii. queſti. Quiq̄ꝫ aūt pa
nes hordeacei ſignificāt veterē legē: ſiue qꝛ nōdum
ſpiritalib⁹: ſꝫ adhuc carnalib⁹ data ē lex. i. q̄nq̄ꝫ cor-
poris ſenſib⁹ dedita. Nā ⁊ ipe turbe q̄nq̄ꝫ milia ho
minū fuerūt: ſiue qꝛ ꝑ moyſen lex ipa data ē. Moy
ſes eni q̄nq̄ꝫ libros ſcripſit. Et ꝙ hordeacei erant pa
nes. bn̄ ſignificauit vel ipam legē q̄ ita data erat: vt
in ea vitale aīe alimentū corporalib⁹ ſacramētis ob
tegeret. Ordei eni medulla tenaciſſima palea tegit:

vel ipm populũ nondũ expoliatũ carnali deſiderio
tãq̃ palea cordi eiꝰ iherebat. BEDA: Hordeũ eti-
am pabulũ ẽ iumẽtorũ ⁊ cibꝰ ſeruorũ: ⁊ lex vetꝰ da
ta ẽ ſuis ⁊ iumẽtis.i.carnalibꝰ. AVG.lib.lxxxiii.q̃
ſti.Duo aũt piſces q̃ ſaporẽ ſuauẽ pani dabãt: duaſ
illas pſonas vident̃ ſignificare: q̃bus populꝰ ille re
gebat̃: regiã.ſ.⁊ ſacerdotalẽ: q̃ tñ due pſone dñm no
ſtrũ pfigurabãt: ambas enĩ ille ſuſtinuit. ALCV.
Uel duo piſces dicta vel ſcripta pphetarum ⁊ pſal
miſtarũ ſignificãt. ⁊ cũ q̃narius ad q̃nq̃ ſenſus cor-
poris referat̃: mille ad pfectionẽ refert̃. Qui vo q̃n
q̃ ſenſus corporis pfecte regere ſtudẽt: viri dicitur
a virib' quos feminea mollicies nõ corrũpit: ſed ſo
brie ⁊ caſte viuũt: ⁊ celeſtis ſapiẽtie dulcedĩe meren
tur recreari. AVG.ſup io. Puer aũt qui iſta habe
bat forte populꝰ iſrael erat q̃ ſenſu puerili ea porta-
bat: nec mãducabat. Illa enĩ q̃ portabat clauſa one
rabãt: apta paſcebãt. BEDA: Pulchre aũt dicit:
Hec q̃d ſũt iter tãtos? q: lex verꝰ pax pficiebat: quo
uſq̃ eã ſuis manibꝰ ſuſcepit.i.ope ipleuit. ⁊ eãdem
ſpiritualiter itelligẽdã eẽ docuit: q: lex neminẽ du-
cebat ad pfectu. AVG.ſup iohã. Frãgẽdo aũt pa
nes multiplicati ſũt. Quinq̃ enĩ libri moyſi: mltos
libros cũ exponũt̃ tãq̃ frangẽdo.i.diſſerendo fece-
rũt. AVG.lib.lxxxiii.queſti. Dñs etiã tãq̃ frãgen-
do ⁊ aperiẽdo quod durũ erat ⁊ clauſũ i lege diſci
pulos ipleuit: cũ eis poſt reſurrectionem apuit ſcri
pturas. AVG.ſup io. Quia aũt ignorãtia populi
erat i lege: ppterea tẽtatio dñi ignorantiã diſcipuli
demõſtrabat. Sup fenũ aũt diſcũbebãt: q: carnali-
ter ſapiebãt: ⁊ i carnalibꝰ q̃eſcebãt: oĩs enĩ caro fe-
nũ. Illi aũt de panibꝰ dñi iplent̃: q̃ quod auribꝰ au
diũt opibus implẽt. AVG. Que ſũt aũt fragmẽta
niſi q̃ populꝰ nõ poterat mãducare? Quid g̃ reſtat
niſi vt ſecretiora itelligẽtie q̃ n̄ põt cape multitudo
illis credãt̃ q̃ idonei ſunt: ⁊ alios docere valẽt: ſicut
erãt apoſtoli. vñ ⁊.xii.cophini ipleti ſunt. ALCV.
Cophinis eĩ ſuilia iplent̃ officia. Cophini igit̃ ſũt
apoſtoli ⁊ eorũ imitatores: q̃ lʒ i pſenti ſint deſpica
biles: ſpiritaliũ ſacramẽtorũ diuitiis ſũt interiꝰ refer
ti. Dicunt̃ aũt apoſtoli fuiſſe cophini: q: p apoſto-
los fides ſancte trinitatis erat pdicãda i quatuor p
tibus mũdi. Quod aũt nouos panes noluit facere:
ſed allatos cumulauit: ſignificat: q: veterẽ ſcriptu-
rã nõ reprobauit: ſed aperiẽdo patefecit.

Ieſus ergo cũ cognouiſſet: quia
uẽturi eſſent ut raperẽt eũ ⁊ facerẽt
eũ regẽ: fugit iterũ i mõtẽ ipſe ſolꝰ.
Ut autẽ ſero factũ ẽ: deſcẽderũt di
ſcipuli eiꝰ ad mare. Et cũ aſcẽdiſſẽt
nauim uenerũt trãſ mare in caphar
naum. Et tenebre iã facte erãt. Et
nõ uenerat ad eos ieſus. Mare au
tẽ uẽto magno flãte exurgebat. Cũ
remigaſſent ergo quaſi ſtadia uigin
tiq̃ʒ aut triginta: uidẽt ieſum am
bulantẽ ſup mare: ⁊ pximũ naui fie
ri ⁊ timuerũt. Ille autem dicit eis:
Ego ſũ: nolite timere. Voluerunt
ergo accipere eũ in nauim: ⁊ ſtatim
nauis fuit ad terrã ad quã ibãt.

BEDA: Turbe viſo tãto miraculo: itellexerũt pi-
um atq̃ potẽtẽ: ⁊ iccirco voluerũt ipm facere regẽ.
homies nãq̃ volũt habere regẽ piũ ad regẽdũ: ⁊ po
tentẽ ad tuẽdũ. Dñs igit̃ h̄ cognoſcẽs fugit i mõtẽ:
i.aſcẽdit celeriter. vñ dicit̃: Ieſus ergo cũ cogno. q̃a
vẽ.eſſ.vt ra.eũ ⁊ fa.eũ regẽ: fugit iterũ i mõtẽ ipẽ ſo-
lus. Dat̃ ergo itelligi q̃ dñs cũ ſederet i mõte cũ di-
ſcipulis ſuis: ⁊ videret turbas ad ſe veniẽtes deſcen
derat de mõte: ⁊ circa iferiora loca turbas pauerat.
Nã q̃uo fieri põt vt rurſus ille fugeret: niſi ante de
mõte deſcẽderet? AVG.de cõcor.euã. Nõ aũt re
pugnat quod mattheꝰ dixit: Aſcẽdit i mõtẽ ſolꝰ ora
re. Neq̃ enĩ cauſe orãdi cõtraria ẽ cã fugiẽdi: quan
doquidẽ ⁊ hic dñs doceat hãc eẽ nobis magnã cãʒ
orãdi q̃ñ ẽ cã fugiẽdi. AVG. Erat aũt rex q̃ time-
bat fieri rex: nec talis rex q̃ ab homibꝰ fieret: ſed ta-
lis q̃ homibꝰ regnũ daret: ſemp q̃dẽ ille cũ patre re-
gnat ſcd'z q̃ ẽ filiꝰ dei. Predixerũt ãt pphete regnũ
eꝰ: ⁊ ſcdm id q̃ hõ factuſ chriſtꝰ: ⁊ fecit fideles ſuos
chriſtianos: q̃ ſũt regnũ eꝰ qd mõ colligit̃ mõ emit̃
ſanguie chriſti. Erit ãt aliq̃ñ maĩfeſtũ regnũ eiuſ: q̃ñ
erit apta claritas ſanctorũ eꝰ pꝰ iudiciũ ab eo factũ
Diſcipuli ãt ⁊ turbe credẽtes i eũ putauerũt illũ ſic
veniſſe vt iã regnaret: Hoc ẽ velle rape ⁊ facẽ eũ re-
gẽ. CHRY. Uide ãt q̃ta ẽ gule virtꝰ: nõ vltra eis
ſabbati trãſgreſſiõis cura: nõ vltra zelant p deo: ſed
oĩa remota ſũt vẽtre repleto: ⁊ ppheta iã erat apud
eos: ⁊ regẽ eũ ithronizare volebãt. Chriſtus ãt fugit
erudiẽs nos mũdanas ɔtẽnere dignitates. Sic igit̃
ieſus dimittit diſcipuloſ ⁊ aſcẽdit i mõtẽ. Hi vero a
magiſtro relicti: vt ſero factũ ẽ deſcẽderũt ad mare.
Et h̄ ẽ qd ſubdit̃: Ut ãt ſero fa.ẽ deſc.diſci.eꝰ ad ma
re. Et q̃dẽ vſq̃ ad veſperã expectauerũt eũ vẽturũ eẽ
putãtes ad ſe: facta vo veſpa n̄ vltra ſuſtinẽt eũ nõ i
q̃rere: tãtꝰ eos detinebat amor: ſʒ ab amore igniti a-
ſcẽderũt i nauẽ. vñ ſeq̃t̃: Et cũ aſcẽ.na. ve.trãs ma.i
caphar. Ueniebãt q̃dẽ ad capharnaũ eſtimãtes ſe il
lic eũ iuẽturos. AVG. Sic g̃ dixit finẽ ⁊ redit vt
exponat q̃uo venerũt: q: p ſtagnũ nauigãtes trãſie-
rũt: ⁊ dũ nauigarẽt recapitulãdo exponit q̃d accide
rit dicẽs: Et te.iã fa.erãt ⁊ n̄ ve. ad eos ie. CHRY.
Nõ ſine cã euãgeliſta tẽpꝰ deſignat: ſʒ vt p h̄ calidũ
eorꝰ amorẽ oñdat. Nõ eĩ dixerũt: Ueſpera nunc ẽ ⁊
nox aduẽit: ſʒ ab amore igniti aſcẽderũt i naui. mul
ta ãt erãt ex q̃bꝰ ipediebant̃ a tẽpore. vñ dr̃: Et tene.
iã fa.erãt a tẽpeſtate. vñ ſeq̃t̃: Mare au.vẽ.ma. flã.
exurge.a lo. Nõ eĩ erat ppe terrã. vñ dr̃: Cum remi
gaſſẽt ergo q̃ſi ſtadia.xxv.vel.xxx. BEDA: Eo ge-
nere locutiõis: quo cũ dubitãdo loq̃mur ſolemꝰ di
cẽ ferme.xxv.aut ppe.xxx. CHRY. Et vltio ab ino
pinabili. vñ ſeq̃t̃: Uidẽt ieſũ am. ſupra ma. ⁊ pri.fie
ri. Apparet q̃dẽ eis poſtq̃ʒ illos dimiſerat: illo q̃dem
docẽs eos q̃d ẽ derelictio: ⁊ amorẽ excitãs maiorẽ:
hic vero ſuã vtutẽ oñdẽs: pp h̄ igit̃ illi turbabãt̃. vñ
ſeq̃t̃: Et timuerũt. q̃bus turbatis dñs cõfortationeʒ
adhibet. vñ ſeq̃t̃: Ille ãt dicit eis: Ego ſũ. nolite time

re. BEDA: Nō āt dixit: Ego ſū ieſus: ſ; tñ: Ego ſū q꞉ familiares eiꝰ erāt: ideoq; audita voce facile potuerūt cognoſcere magiſtrū: ſiue qḋ veriꝰ ē: vt oñderet ſe illū eē q̄ moyſi dixit: Ego ſū q̄ ſū. CHRY. Jō autē eis apparuit: vt oñdat qm̄ ipe ē q̄ tēpeſtatē ſoluet. Hoc eī oñdit euãgeliſta ſubdēs: Uoluerūt ergo accipe eū i naui: ⁊ ſtatī fuit nauiſ ad terrã: ad quã ibãt. Trãquillã enī pbuit eis nauigationē. Non aūt nauim aſcēdit: volēs maiꝰ miraculū opari: ⁊ deitatem eiꝰ reuelare aptiꝰ. THEO. Uide nãq; tria miracula. pmū ē ꝙ ambulabat ſupra mare. ſecūdū eſt ꝙ fluctꝰ mitigat. tertiū ē ꝙ ſtatī fecit nauim ad terrã ire: ad quã ibãt. nã multū diſtabãt a terra: cū eis dñs apparuit. CHRY. Turbe āt non oñdit ſe ieſus ſupra mare ãbulãtē: q꞉ h̄ ſignū ibecillitatē eoꝝ excedebat. ſed neq; diſcipulis diu viſus ē h̄ faciēs: ſed ſtatī diſparuit ab eis. AVG. de cō. euã. Nō ē āt aduerſuʒ ꝙ mattheꝰ priꝰ eū dixiſſe diſcipulos aſcēdere i nauiculã ⁊ pcedere eū trãſfretū: donec dimittēt turbas: ac deīde dimiſſis turbis aſcēdiſſe i mōtē ſolꝰ orare: Johãnes vero priꝰ eū fugiſſe cõmemorat ſolū i mōtē: ac deīde iquit. Ut au. ſe. fa. ē: deſcēderūt diſci. eiꝰ ad mare. ⁊ cū aſcē. naui. Quis eī h̄ videat recapitulãdo iohãnē poſtea dixiſſe factū a diſcipulis qḋ iaʒ ieſus iuſſerat añq; fugiſſet i mōtē. CHRY. Uel aliter: Mihi videꞇ hoc ſignū aliud ab eo qḋ apḋ mattheū poſitū ē. tūc enī nō ſtatī eū ſuſceperūt: nūc aūt pſuaſi ſūt ſtatim ſuſcipe. ⁊ tunc q̄dē adhuc tēpeſtas pmanebat cõcutiēs nauī: nūc āt cū voce trãq̄llitas aduenit. multociēs eī eadē faciēs ſigna vt facile ſuſceptibilia fiãt. AVG. Myſtice āt pauit dñs turbas ⁊ aſcēdit ī mōtē. ſic eī de illo pdictū ē: Cõgregatio populoꝝ circūdabit te: ⁊ pp hāc i altū egredere .i. vt circūdet te ɔgregatio populoꝝ regredere in altū. Quare āt dictum ē Fugit: neq; enī ſi nollet teneretꝰ. Aliq̄d ergo ſignificauit fugiēdo: q꞉. ſ. nō potuit itelligi altitudo eiꝰ. q̄cq̄d eī non itellexeris: fugit me dicis. ergo fugit ī mōtē ipe ſolꝰ: q꞉ aſcēdit ſup omēs celos. Jllo aūt ſurſum poſito: diſcipuli ī nauicula tēpeſtatē patiebanꞇ: nauicula illa eccleſiã pſignabat. Tenebre iã facte erãt: ⁊ merito: q꞉ lux nō erat: nō eī venerat ad illos ieſus. Quãtū accedit finis mūdi: creſcūt errores: creſcit iniq̄tas. Lux deniq; charitas eſt ſ; illud: Qui odit fratrē ſuū: i tenebris ē. Jpſi fluctꝰ nauē turbãtes: ⁊ tēpeſtates ⁊ vēti: clamores ſūt maledictoꝝ. ide charitas refrigeſcit: ide fluctꝰ augenꞇ: ⁊ turbaꞇ nauis. nec tñ vēti illi ⁊ tēpeſtas ⁊ fluctꝰ ⁊ tenebre id agebãt: vt vel nauis nō pmoueretꞇ: vel ſoluta mergeretꞇ. Qui enī pſeuerauerit vſq; ī finē: hic saluꝰ erit. Quinariꝰ aūt numerꝰ ad legē ptinet: ipſi ſūt q̄nq; libri moyſi. ergo legē ſignat numerꝰ viceſimus q̄ntꝰ: qm̄ q̄nquies q̄nī ſūt vigitiq̄nq;. Sʒ huic legi añq; euãgeliū veniret deerat pfectio: q̄ ī ſenario numero cõprehēdiꞇ. Jpſa ergo q̄nq; p ſex multiplicenꞇ: vt lex p euãgeliū ipleaꞇ: vt fiãt ſeries q̄ni. xxx. Ad eos ergo q̄ legē iplēt venit ieſus calcãs fluctꝰ. i. oēs timores mūdi ſub pedibꝰ habēs: oēs altitudīes ſeculi pmēs: ⁊ tñ tãte ſūt tribulatiōes: vt ēt ipi q̄ credūt i ieſum expaueſcãt ne deficiãt. THEO. Cum aūt hoīes vel demōes nos p timorē nitunꞇ mouere: audiamꝰ chriſtū dicentē: Ego ſū. nolite timere. i. ego ſemp aſſiſto. ⁊ ſicut deꝰ pmaneo: ⁊ nūq; ꝑtranſeo: nō pdatis i me fidē p falſis terroribꝰ. Uide etiã q̄uo nō ī pncipio piculi dñs aſtitit: ſ; ī fine. Permittit nãq; nos eē ī medio piculoꝝ: vt certãtes ī tribulatiōibꝰ pbabiliores fiamꝰ: ⁊ vt ad ipm ſolū recurramꝰ: q̄ potēs ē ex iſpatis nos liberare. Cū enī intellectꝰ hūanus ſibi puidere nō poterit: tūc ſalꝰ diuīa aduenit. Si voluerimꝰ etiã chriſtum ī nauiculã noſtrã ſuſcipe. i. ī cordibꝰ noſtris habitare: ſtatim inueniemur ī terra ad quã ire volumꝰ. i. ī celū. BEDA: Quia vero hec nauicula nō torpētes vehit: ſed fortiter remigãtes: ſignificaꞇ ꝙ ī eccleſia non ſeditioſi ⁊ molles: ſed fortes ⁊ ī bonis opibus pſeuerãtes puenīūt ad portū ſalutis eterne.

Altera die turba q̄ ſtabat trans mare uidit: q꞉ nauicula alia nō erat ibi niſi una: ⁊ q꞉ nō itroiſſet cū diſcipulis ſuis ieſus i nauim: ſ; ſoli diſcipuli eiꝰ abiſſent. Alie uero ſupuenerūt naueſ a tyberiade iuxta locū ubi mãducauerant panē gr̄as agentes deo. Cū ergo uidiſſet turba: quia ieſus nō eſſet ibi neq; diſcipuli eius aſcēderūt i nauiculas: ⁊ uenerunt capharnaū querētes ieſum. Et cū iueniſſēt eū trãs mare: dixerūt ei: Rabbi qñ huc ueniſti? Rñdit eis ieſus: ⁊ dixit: Amē amen dico uobis: queritis me nō q꞉ uidiſtis ſigna: ſed quia mãducaſtis ex panibus: ⁊ ſaturati eſtis. Opamini nō cibū q perit: ſ; q pmanet in uitã eternã quē filiꝰ hois dabit uob. Hūc. n. pr̄ ſignauit deꝰ

CHRY. Dñs ⁊ſi turbis nō manifeſte oñderit q̄uo ſupra mare ambulauerit: dedit tñ eis latēter ſuſpicari qḋ factū erat. ⁊ h̄ euãgeliſta oñdit dicens: Altera die tur. q̄ ſta. trãs mare vi. q꞉ naui. alia nō erat ibi niſi vna. Et q꞉ nō itroiſſet cū diſcipulis ſuis ieſus ī nauem: ſed ſoli diſcipuli eiꝰ abiſſent. Quid eī h̄ erat aliud q̄ʒ ſuſpicari ꝙ mare pedes trãſiens receſſerat? Neq; eī ē dicē ꝙ ī alia nauicula ptrãſiuit: quia vna erat ibi tñ ī quã aſcēderūt diſcipuli eiꝰ: cū q̄bus ipe nō itrauerat. AVG. Jnſinuatū aūt eſt illis tã magnū miraculū. venerūt ergo ⁊ alie naues iuxta locū illū vbi mãducauerãt panē: ī q̄bus turbe eū ſecute ſūt. ⁊ h̄ eſt qḋ ſubdiꞇ: Alie ve. na. ſupue. a tybe. iuxta lo. vbi mã. pa. gra. agē. deo. Cū ḡ vidiſ. turba q꞉ ieſus ñ eēt ibi neq; diſcipuli eiꝰ aſcē. ī na. ⁊ ve. caphar. q̄rentes eū. CHRY. Sed tñ pꝰ miraculū tã magnuʒ veniētes: nō iterrogauerūt eū qualiter ptrãſijt: neq; curauerūt tantū miraculū addiſcē. Seq̄ꞇ enī: Et cū īueniſſent eū trãs mare: dixerūt ei: Rabbi qñ huc veni. Niſi q̄s dicat hic qñ p qualiter dictū eſſe ab eis: dignū aūt ē ⁊ hic cõſpicere facilē eoꝝ mentē. Qui enī dicebãt: Hic ē ppheta: q̄ ſtudebãt rape ⁊ facere

eū regē:īueniētes eū nihil tale ꝯſiliant. AVG.Ec
ce enī ille q̄ ī mōtē fugerat turbat:cū ipſis turbis lo/
quit:nō teneāt:nō regē faciāt. Sed ille q̄ pꝰ mira/
culi ſacramētū ⁊ ſmonē īfert:⁊ quoꝝ ſatiauit pani
bus vētrē:ſatiat ſmonibꝰ mētē. ALCV.Qui eniꝫ
dedit exēplū fugiēde laudis ⁊ terreni īperij:dat exē/
plū doctoribꝰ qualiter debeāt īſiſtere p̄dicationi.
CHRY.Māſuetudo aūt ⁊ lenitas nō vbiq; ē vtiliſ
cū enī deſes fuerit diſcipulus ⁊ groſſus:ſtimulo vti
ad eū oportet:hoc ⁊ hic filiꝰ dei facit. Ueniētibꝰ.n.
turbis ⁊ blādiētibꝰ ei dicēdo:Rabbi qñ huc veniſti
vt oſtēdat q̄ eū q̄ ab hominibus ē:honorē nō concupi
ſcit:ſed ſolū īſpicit eoꝝ ſalutē:redarguēdo eis reſpō
dit:nō ſolū corrigere volēs:ſed ⁊ mētē eoꝝ reuela/
re.vñ ſeq̄t:Rñdit eis ieſus ⁊ dixit : Amē amē di.vo.
queritis me nō q: vidiſtis ſigna:ſed q: mādu.ex pa/
nibꝰ ⁊ ſaturati eſtis. AVG.q.d. Propter carnem
me q̄ritis nō ꝑpter ſpiritū. CHRY. Poſt rep̄henſi
onē aūt doctrinā eiꝰ adiūgit dicēs:Operamini.nō ci.
q̄ pe.ſed q̄ ꝑma.ī vi.eter.q.d. Uos eſcā exq̄ritis tēpo
ralē:ego aūt corpa veſtra nutriui : vt ꝑ h̄ exq̄reretis
illā eſcā:que nō tēporaneā ſed eternā tribuit vitā.
ALCV.Corporeꝰ cibus carnē tm̄ reficit exterioris
hominis:⁊ ſemel acceptꝰ nō ſufficit:niſi quottidie ac
cipiat.ſpiritalis aūt cibꝰ ꝑmanet in eternū ⁊ ſatieta
tē ꝑpetuā īmortalitatēq; largit. AVG.Seipm āt
īſinuat iſtū cibū:vt in ſequētibꝰ illuceſcit:ac ſi dicat
Queritis me ꝑꝑ aliud:querite me ꝑꝑ me. CHRY.
Sed q: quidā eo q̄ volūt pigre nutriri: abutūtur h̄
verbo:neceſſariū ē īducere id qđ ē pauli : Qui fure/
bat iā nō furet:magis aūt laboret operando manibꝰ
ſuis:vt habeat vñ tribuat neceſſitatē patiēti. ſ; ⁊ ip̄e
corinthū veniēs: morabat apud aquilā ⁊ p̄ſcillaꝫ ⁊
operabatur. Dicēdo aūt: Ne operemini cibū q̄ perit:nō
īſinuat q̄ oporteat pigritari:ſed q̄ oporteat operari
⁊ dare:hic enī ē cibꝰ q̄ nō perit.operari aūt cibū q̄ pe/
rit:ē affici ſecularibꝰ rebꝰ. Hoc igit dixit:q: illi nul/
li fidei curā habuerūt:ſed ſolū volebāt vētrē īplere
nihil laborātes:⁊ h̄ decēter cibū q̄ perit vocauit.
AVG.Sicut aūt ſamaritane dixerat:Si ſcires qui
petit a te bibere:poſtulaſſes ab eo ⁊ daret tibi aquā
viuā:ita ⁊ hic ſubdit:Quē filiꝰ ho.vo.da. ALCV.
Quādo aūt ꝑ manū ſacerdotis corpꝰ chriſti accipis
nō ſacerdotē quē vides:ſed illū quē nō vides atten
de.Sacerdos ē diſpēſator:huiꝰ cibi nō actor.filiꝰ ho
mis ſeipm dat nobis:vt nos ī ipſo ⁊ ip̄e ī nobis ma/
neat. Iſtū filiū homiſ nolite ſic accipe quaſi alios fi
lios hominū. Sequeſtratꝰ ē enī quadā gr̄a ⁊ exce/
ptus numero oīm.iſte enī filiꝰ homis ⁊ dei filiꝰ eſt
h̄ ē qđ ſubdit: Hūc enī pater ſignauit deꝰ. Signare
ē ſignū ponere.q.d. Nolite me contēnere q: filiꝰ ho
mis ſū.ſic enim ſum filiꝰ homis: vt deꝰ pater me ſi/
gnaret.i.ꝓpriū aliq̄d mihi daret:quo nō ꝯfunderer
cū genere hūano:ſed ꝑ me liberaret genꝰ humanū.
HYLA.viij.de tri. Signaculoꝝ aūt natura eſt vt
oēm impſſe ī ſe ſpeciei explicēt formā: ⁊ nihil minꝰ
ex eo ī ſe habeāt vñ ſignēt:⁊ dū totū accipiūt qđ im
p̄mit:totū ex ſe p̄ferūt q̄cq̄d ip̄ſū ē. Uerbū igit hoc
ad diuie natiuitatis nō ꝑficit exēplū: q: ī ſignacu/
lis ⁊ materies ſit ⁊ diuerſitas ⁊ īpſſio:ꝑ quā mollio
ribus naturis: validiorū generū ſpecies īprimūtur.
Unigenitꝰ v̄o deꝰ ⁊ ꝑ ſacramētū ſalutis noſtre ho/
mis filiꝰ:volēs ꝓp̄etatis nobis paterne ī ſe ſignare
ſpeciē:ſignatū ſe a deo ait : vt ꝑ h̄ ptās ī eo dādi ad
eternitatē eē ītelligi poſſit: q: oēm ī ſe paterne for/
me plenitudinē ſignātis ſe dei cōtineret. CHRY.
Uel ſignauit.i.ī h̄ miſit hāc nobis afferētē eſcā. Ul
ſignauit.i.reuelauit ꝑ ſuū teſtioniū. ALCV.My
ſtice āt altera die.i.poſt aſcēſionē chriſti turba ſtās
ī bonis operibꝰ:nō iacēs ī terrenis voluptatibꝰ expe/
ctat vt veniat ad eos ieſus.vna āt nauis ē vna eccle
ſia.ſed ⁊ alie naues q̄ ſupueniūt ſūt cōuēticula he/
reticoꝝ:q̄ q̄ ſua ſūt querūt nō q̄ ieſu chriſti.vñ ꝯue/
niēter eis dr̄:Queritis me q: mādicaſtiſ ex panibꝰ.
AVG.Quāmulti ē̄t nō q̄rūt ieſū:niſi vt illis bñfa
ciat ſm tēpus.aliꝰ negociū hꝫ:q̄rit īterceſſionē cleri
coꝝ.aliꝰ p̄mit a potētiore:fugit ad eccleſiā.vix q̄ri/
tur ieſus ꝑꝑ ieſum. GRE.xxiij.mor. Per eoꝝ etiaꝫ
ꝑſonā dñs illos ītra ſanctā eccleſiā deteſtat:q̄ ꝑ ſa
cros ordies ad dñm ꝓpinquātes: nō ī eiſdē ordini/
bus v̄tutū merita ſed ſubſidia p̄ſentis vite exquirūt.
Satiatos q̄ppe de panibꝰ dñs ſeq̄:ē de ſancta eccle
ſia tēporalia alimēta ſuſpiſſe ⁊ nō ꝓ ſignis dñm ſed
ꝓ panibꝰ q̄rere ē ad religiōis officiū:nō ꝓ augēdis
virtutibꝰ:ſed ꝓ regrēdis ſubſidijs ībiare. BEDA:
Illi etiā q̄ ī oratiōe querūt nō eterna ſ; tēporalia:q̄
rūt ieſum nō ꝑꝑ ieſum ſed ꝑꝑ aliq̄d aliud . Signifi/
cat āt myſtice q̄m hereticorū cōuēticula carent ho
ſpitio chriſti ac diſcipulorū eiꝰ: ⁊ dicūt alie ſupue/
niſſe naues q: hereſes repētine fuerūt. Per turbaꝫ
aūt q̄ cognouit q̄ ieſus nō erat ibi neq; diſcipuli eꝰ
illi deſignant q̄ cognoſcētes errores hereticorū: re/
linquūt eos ⁊ ad verā fidē veniūt.

¶ Dixerūt ergo ad eū: Quid facie
mus ut operemur opera dei ? Reſpō
dit ieſus:⁊ dixit eis: Hoc eſt opus
dei ut credatis in eū queꝫ miſit ille.
Dixerūt ergo ei : Quod ergo tu fa
cis ſignū ut uideamꝰ ⁊ credamꝰ tibi
Quid operaris ? Patres noſtri mā
ducauerunt māna in deſerto : ſicut
ſcriptū ē:Panē de celo dedit eiſ mā
ducare. Dixit ergo eis ieſus: Amē
amē dico uobis:non moyſes dedit
uobis panē de celo:ſed pater meus
dat uobis panē de celo uerū. Paniſ
eni uerꝰ eſt q de celo deſcēdit: ⁊ dat
uitā mūdo. Dixerūt ergo ad eum:
Dñe ſemꝑ da uobis panē hunc.

ALCV.Intellexerāt eſcā iſtā q̄ ꝑmanet ī vitā eter/
nā eē opꝰ dei:⁊ iō īterrogāt q̄d facerēt:vt iſtū cibuꝫ
i.opꝰ dei operari poſſint.⁊ hoc ē quod dicit. Dixerūt
ergo:Quid faciemꝰ vt operemur opa dei? BEDA:
i.que precepta ſeruādo poterimꝰ īplere opa dei?
CHRY. Hoc aūt dicebāt:nō vt diſcāt ⁊ faciāt:ſ; ad
cibi exhibitionē eū īducere volētes. THEO. Chri
ſtus vero q̄uis cognoſceret q̄ eis nihil ꝓderat : tm̄

ꝑpter cõmunẽ vtilitatẽ reſpõdit: ⁊ oñdit eis immo
oĩbus hominibus qḋ ſit opus dei. vñ ſeqṫ: Reſpõdit
ieſus: ⁊ dixit eis: Hoc ẽ opus dei: vt credatis in eum
quẽ miſit ille. AVG. Nõ aũt dicit: Ut credatis ei:
ſed Ut credatis in eũ. Nõ eñi continuo q̇ credit ei:
credit ĩ eũ. nã ⁊ demones credebãt ei: ⁊ ñ credebãt
in eũ. ⁊ nos credim⁹ paulo: ſed nõ ĩ paulũ. Credere
ergo ĩ eũ ẽ credẽdo amare: credẽdo diligere: creden
do in eũ ire: ⁊ ei⁹ mẽbris incorporari. Ipſa eſt fides
quã de nobis exigit de⁹: que per dilectionẽ operaṫ.
Diſcerniṫ tñ ab operibus fides: ſicut dicit apoſtol⁹
iuſtificari hominẽ p fidẽ ſine operib⁹ legis. Et ſunt
opera que videnṫ bona ſine fide chriſti: ⁊ nõ ſũt bo
na: quia nõ referunṫ ad eũ finẽ ex quo ſunt bona:
finis eñi legis chriſtus ad iuſticiã omĩ credẽti. ⁊ iõ
noluit diſcernere ab opere fidẽ: ſed ipam fidẽ dixit
eſſe op⁹ dei: ipſa eſt enim fides que per dilectionez
opatur. Nec dixit: Hoc eſt opus veſtrũ: ſed Hoc eſt
opuſ dei. vt credatis in eũ: vt qui gloriaṫ in dño glo
rietur. Credere ergo in eum eſt manducare cibum
qui permanet in vitam eternã: vt quid paras dentẽ
⁊ ventrem? crede: ⁊ manducaſti. Quia ergo inuita-
bat eos ad fidem: illi adhuc querebant ſigna quib⁹
crederent. Judei enim ſigna querũt. ⁊ hoc eſt quod
ſequitur: Dixerũt ergo ei: Quod ergo tu facis ſignũ
vt videamus ⁊ credamus tibi? quid operaris?
CHRY. Nihil irrationabilius q̃ȝ ſigno pre manib⁹
exiſtente: quaſi nullo iam ſigno facto hoc dicãt. ne
qȝ electionem ſigni fiendi domino premittunt: ſed
in neceſſitatem eum eſtimãt ducere: vt nullũ aliud
faciat ſignũ q̃ȝ tale quale factũ eſt in eorũ parẽtib⁹.
vnde ſubdunt: Patres noſtri manducauerunt mã-
na in deſerto. ALCV. Et ne videatur manna ali
quo modo contẽnendum: auctoritate pſalmi illud
extollunt dicentes ſicut ſcriptum eſt: Panẽ de ce-
lo dedit eis manducare. CHRY. Multis quidez
factis ſignis: ⁊ in egypto ⁊ in mari rubro ⁊ ĩ deſerto
hui⁹ maxime meminerũt: quod valde cõcupiſcebãt
ꝑpter vẽtris tyrannidẽ. Neqȝ aũt dicũt ꝙ de⁹ ħ fe-
cit: ne videãtur eũ exequare deo. neqȝ moyſen indu
cũt: vt nõ videanṫ chriſtũ deprimere: ſed medium po
nũt dicẽtes: Patres noſtri mãduca. mãna. Uel ali-
ter. AVG. Dñs ieſus talẽ ſe dicebat: vt ſe moyſi p̄
poneret. nõ eñi auſus ẽ moyſes de ſe dicere ꝙ daret
cibũ q̇ nõ perit. Attẽdebat itaqȝ quãta feciſſet moy
ſes: adhuc aliqua maiora volebãt fieri. q. dicãt: Tu
ꝑmittis cibũ q̇ nõ perit: ⁊ nõ talia operaris qualia
moyſes. Panes hordeaceos ille nõ dedit: ſed mãna
de celo. CHRY. Licebat aũt domino dicere: quo
niã moyſe maiora miracula feci: ſed nõ erat temp⁹
horum verborum nunc: ſed vnum erat ad quod ſtu
debat. ſ. ducere eos ad eſcã ſpiritualẽ. vñ ſequiṫ: Di-
cit ergo eis ieſus: Amen amẽ dico vobis: Nõ moy-
ſes dedit vo. pa. de celo: ſed pater me⁹ dat vobis pa
nem de celo verũ. An nõ ex celo erat mãna: qualiṫ
igiṫ ex celo diciṫ? ſicut ⁊ volucres celi dicũṫ: ⁊ ſicut
dr̄: Intonuit de celo dñs. Panẽ aũt ñ vex vocat illũ
nõ qꝛ falſũ erat miraculũ de mãna: ſȝ qꝛ figura erat
nõ vitas. Nõ dixit: Nõ moyſes dedit ſȝ ego: ſed pro
moyſe q̇dẽ deũ: p mãna vo ſeipm poſuit. AVG. q.
diceret. Illud manna hoc ſignificabat. ſ. cibum de
q° paulo aũ locut⁹ ſũ: ⁊ omĩa ſigna mea erant. Si
gna mea dilexiſtis: quod ſignificatur cõtẽnitis. De-
us enim dat panem quem ſignificauit manna ipm
ſ. dominum ieſum chriſtum. vnde ſequitur: Panis
enim verus eſt qui de celo deſcen. ⁊ dat vitam mun
do. BEDA: Non quidem elementis: ſed homini-
bus habitatoribus mundi. THEO. Seipſum di-
cit panem verum: quia principale ſignificatum per
manna eſt vnigenitus dei filius homo factus. Mã
na nãqȝ interpretatur: quid eſt hoc? nam iudei vidẽ
tes ſtupefacti: vnus ad alium dicebant: quid ẽ hoc?
Filius autem dei factus homo ipſe eſt potiſſimum
admiratiuũ manna: ita vt cuilibet contingat quere
re: quid eſt hoc? quomodo filius dei fili⁹ hominis ẽ?
quomodo ex duabus naturis vna fit pſona? AL-
CVI. Qui per aſſumptam humanitatem deſcendit
de celo: ⁊ per aſſumentem diuinitatem dat vitam
mundo. THEO. Hic autem panis vita ſm natu-
ram exiſtens: tanq̃ȝ viui patris filius proprium op⁹
facit: quia viuificat cuncta. Sicut eniȝ panis ex ter-
ra infirmam naturã carnis conſeruat: ſic ⁊ chriſtus
per ſpiritus operationes viuificat animam: ⁊ etiam
corpus incorruptibile facit. nam per eius reſurrecti
onem corporalis infertur corruptio: ⁊ ideo dicit ꝙ
dat vitã mundo. CHRY. Non iudeis ſolum: ſȝ or
bi terrarum. Illi vero inferius adhuc inſpiciebant.
vnde ſequitur: Dixerunt ergo ad eum: Domine ſem
per da nobis hunc panem. Dicente autem eo quo-
niam pater meus dat vobis panẽ: non dixerũt Ro-
ga vt det: ſed Da nobis. AVG. Sicut eniȝ ſamari
tana cui dictũ eſt: qui biberit de hac aqua: non ſiti-
et, vnq̃ȝ: ſm opus accipiens ⁊ carere indigentia vo
lens: Da mihi inquit domine de hac aqua: ſic et
iſti dicunt: Da mihi panem qui reficiat ⁊ non de-
ficiat.

Dixit aũt eis ieſus: Ego ſum pa
nis uite. Qui uenit ad me: non eſu
riet: ⁊ q credit in me nõ ſitiet in eter
nũ. Sȝ dixi uobis: qꝛ ⁊ uidiſtis me
⁊ nõ credidiſtis. Omẽ qḋ dat mihi
pater ad me ueniet: ⁊ eũ q uenit ad
me nõ ejiciã foraſ: qꝛ deſcendi de ce
lo nõ ut faciã uolũtatẽ meã: ſed uo
lũtatẽ eius q miſit me. Hec eſt eñi
uolũtas ei⁹ q miſit me patris: ut oẽ
qḋ dedit mihi nõ perdã ex eo: ſed re
ſuſcitẽ illud in nouiſſimo die. Hec
ẽ autem uolũtas patris mei q miſit
me: ut oĩs q uidet filiũ ⁊ credit ĩ euȝ
habeat uitã eternã: ⁊ ego reſuſcita
bo eũ in nouiſſimo die.

CHRY. De reliquo dominus in myſteriorum tra
ditionẽ eos iductur⁹ ẽ: ⁊ p̄mo de deitate ſua loqṫ.
vnde diciṫ: Dixit aũt eis ieſus: Ego ſum panis vite.
Nõ. n. hoc de corpe ei⁹ dictũ eſt: de illo. n. in fine di-
cit: Panis quẽ ego dabo: caro mea ẽ. Sed interim

de diuinitate loquit̃: Eteni caro ꝓpter deũ verbum
panis ē: quod ſpm̃ ipm̃ ſuſcipiẽti panis celeſtis fit.
THEO. Nõ aũt dixit: Ego ſum panis nutrimẽti
ſed Vite. Quia.n.cuncta mortifera erãt: viuificauit
nos chriſt⁹ ꝑ ſeipm̃.eſt aũt panis nõ cõſuete vite: ſꝫ
illi⁹ que morte nõ reſecatur. vnde ſubdit̃: Qui venit
ad me nõ eſuriet: ⁊ qui credit in me: nõ ſitiet ĩ eter.
AVG. Qui venit ad me. hoc eſt qui credit in me.
⁊ ꝙ dixit: Nõ eſuriet. hoc intelligẽdũ ē: Et nõ ſitiet
vnq̃. vtroq̃.n. ſignificat̃ et̃na illa ſatietas: vbi nulla
ē egeſtas. THEO. Vel nõ ſitiet neq̃ eſuriet.i.ad
verbũ dei audiẽdũ: neq̃ tedioſus efficiet̃: neq̃ ſitiet
ſiti intellectuali: quaſi nõ habeat aquã baptiſmi et
ſanctificatõem ꝑ ſpm̃ factã. AVG. Panẽ igit̃ de
celo deſideratis: ante vos habetis: ſed nõ mãducã-
tis. vnde ſequit̃: Sed dixi vobis: q2 ⁊ vidiſtis me: et
nõ crediſtis. ALCVI. q.d. Nõ ideo hoc dixi: ꝙ
vos ſciam hoc pane ſatiãdos: ſed poti⁹ ad impꝛope-
rium veſtre incredulitatis dico: quia videtis: ⁊ non
creditis. CHRY. Vel per hoc ꝙ dicit: Dixi vobis:
inſinuat teſtimoniũ ſcripturarũ: de quo ſupꝛa dixe
rat: Ille ſunt que teſtimoniũ perhibẽt de me. Et ite
rum dixerat: Quoniã veni in nomine patris mei: et
nõ ſuſcepiſtis me. hoc aũt ꝙ dicit: Quia vidiſtis me
ſigna occulte inſinuat. AVG. Sed non ideo ego
populũ dei perdidi: quia vos vidiſtis ⁊ nõ credidi-
ſtis. vnde ſequit̃: Omne quod dat mihi pater: ad me
veniet: ⁊ eum qui venit ad me non eijciam foꝛas.
BED. Abſolute dicit: Omne. vt oſtẽderet plenitu
dinem fideliũ. Hi autem ſunt quos pater dat filio:
quãdo per occultã inſpiratiõem facit eos credere ĩ
filiũ. ACVI. Quẽcũq̃ ergo pater traxerit ad hoc
vt credat in me: veniet per fidem ad me: vt mihi iun
gatur. ⁊ eum qui paſſib⁹ fidei ⁊ bone operatõnis ve
niet ad me: Non eijciam foꝛas.i.in ſecreto pure cõ
ſciẽtie mecum moꝛabit̃: ⁊ tãdem recipiã eum in eter
na beatitudine. AVG. Illud enim int⁹ vnde non
exitur foꝛas: eſt magnũ penetrale ⁊ dulce ſecretũ ſi-
ne tedio: ſine amaritudine malaꝝ cogitationũ: ſine
interpellatõe tentationũ ⁊ doloꝝ: de quo dicitur:
Intra in gaudiũ domini tui. CHRY. Per h̃ autẽ
quod dicit: Quod dat mihi pater: oſtẽdit quoniam
nõ contigens res eſt credere in chꝛiſtũ: neq̃ cogita
tõnibus humanis perficit̃: ſed ea que deſuꝑ reuela
tione indiget ⁊ anima deuota ſuſcipiẽte reuelatio-
nem. vnde nõ ſunt ab accuſatõe eruti: quibus non
dat pater. indigem⁹ enim ⁊ ea que ex nobis eſt volũ
tate ad credẽdũ. ꝑ hoc aũt tãgit incredulitatẽ eoꝝ
oſtẽdẽs: quoniã qui nõ credit ei: volũtatẽ trãſgredi
tur patris. Paul⁹ aũt ait ꝙ ipe eos tradiderit patri:
cum tradiderit inquit regnũ deo ⁊ patri. Sicut igit̃
pater dans nõ ꝓuat ſeipm̃: ſic nec fili⁹ tradẽs. dicit̃
aũt fili⁹ tradere: quoniã ꝑ eum ad pr̃em adducimur
Et de patre dictũ eſt: Per quẽ vocati eſtis in ſocie-
tatẽ filij eiuſ. Sic igit̃ qui venit ad me ſaluabit̃: quia
pꝛo his veni ⁊ carnẽ aſſumpſi. vnde ſequit̃: Quia d̃
ſcẽn. de celo nõ vt faciã volũ. meã: ſed volũ. eiuſ qui
miſit me. Quid dicis: alia ſunt tua: ⁊ que illius. Ne
igit̃ hoc aliquis ſuſpicet̃ ſubiũxit: Hec eſt aũt volũ.
eius qui miſit me: vt omnis qui videt filiũ ⁊ credit ĩ
eum habe. vitã eternã. Per hoc aũt ⁊ fili⁹ vult: quia
fili⁹ quos vult viuificat. Quid eſt igitur quod dicit:
Non aliud acturus veni q̃ꝫ qd̃ pater vult: q̃ſi nõ ha
bens diuiſam voluntatẽ a patre. omnia eni que pa
tris ſunt: mea ſunt. ſed hoc nõ dixit: ſed in fine reſer
uat: excelſa enim interim occultat. AVG. Vel ali
ter: quare non eijciat foꝛas ſubiũgit dicẽs: Quia de
ſcẽ. de celo nõ vt faci. volũ. meã: ſed volũ. eius q̃ mi-
ſit me. Propterea eni anima a deo exijt: q̃a ſuperba
erat. Suꝑbia.n. eiecti ſum⁹: humilitate regredimur
Medic⁹ eni quãdo egritudinẽ diſcutit: ſi curet ꝙ ꝑ
aliquã cãm factũ eſt: ⁊ ipam cãm nõ curet: ad tem-
pus videt̃ mederi: ſed cauſa manẽte moꝛb⁹ repetitur
Vt ergo cauſa omniũ moꝛboꝝ curaretur.i.ſuꝑbia:
deſcendit ⁊ humilis factus eſt fili⁹ dei. Quid ſuper-
bis homo: fili⁹ dei ꝓpter te humilis factus eſt. Pu-
deret te foꝛtaſſe imitari humilẽ hominẽ: ſaltem imi
tare humilẽ deum. hec eſt eni commẽdatio humili-
tatis: Non veni facere voluntatẽ meam: ſed volun
tatem eius qui miſit me. Superbia quippe facit vo
lũtatem ſuam: humilitas voluntatẽ dei. HYLA.
.iij. de trini. Nõ igit̃ hoc dicit quia faciat quod nõ
velit: ſed obedientiã ſuam ſub effectu paterne volũ-
tatis oſtẽdit: volẽs ipſe voluntatẽ patris explere.
AVG. Ideo ergo qui ad me venerit: nõ eijciã euꝫ
foꝛas: quia nõ veni facere voluntatẽ meã: humilis
veni humilitatẽ docere. qui ad me venit incoꝛpatur
mihi: ⁊ humilis fit: quia nõ faciet voluntatẽ ſuam:
ſed dei: ⁊ ideo nõ eijciet̃ foꝛas: quia cum ſuꝑbus eſſꝫ
ꝓiect⁹ eſt foꝛas. ad me eni venire nõ poteſt niſi hu-
milis. nõ mittit̃ foꝛas niſi ſuꝑbia: qui ſeruat humili-
tatẽ nõ labit̃ a veritate. Quare aũt ideo nõ eijciat fo
ras qui venit ad illũ: quia nõ venit facere volũtateꝫ
ſuã oñdit cũ ſubdit: Hec eſt enim volũtas eius q̃ mi
ſit me patris: vt omne quod dedit mihi pater nõ ꝑ-
dam ex eo. Ipſe illi datus eſt: qui ſeruat humilitatẽ
nõ eſt volũtas in cõſpectu patris: vt pereat vnus de
puſillis. de tumẽtib⁹ põt perire: de puſill' nihil perit:
q̃a niſi fueritiſ ſicut puſill⁹ iſte: nõ intrabitiſ in regnũ
celoꝝ. AVG. de coꝛrectõe ⁊ gr̃a: Qui ergo iudei ꝓ
uidẽtiſſima diſpoſitõe ꝑſciti: ꝑdeſtinati: vocati: iuſti
ficati: gloꝛificati ſunt etiã nõdũ renati: ſed et nõdũ
nati: iam filij dei ſunt: ⁊ oĩo perire nõ pñt. hi.n. vere
veniũt ad chꝛiſtũ. Ab illo ergo dat̃ ꝑſeuerãtia in bo
no vſq̃ in finẽ. neq̃.n. dat̃ niſi eis qui nõ peribunt:
qm̃ q̃ nõ ꝑſeuerãt ꝑibũt. CHRY. Per h̃ aũt ꝙ dic:
Nõ ꝑdam ex eo: nõ oſtẽdit ſe ĩdigere eoꝝ cura: ſed
hoc dicit ꝓpter eoꝝ ſalutẽ. Poſtq̃ꝫ autem dixerat:
Nõ perdã ex eo: ⁊ nõ eijciã foꝛas. ſubiũgit: Sed re-
ſuſcitabo eũ in nouiſſimo die. quia in reſurrectõne
cõmuni mali eijciũtur ſm̃ illud: Tollite eũ ⁊ eijcite
eũ in tenebꝛas exterioꝛes. Ipſi etiã perdẽt̃ ſm̃ illud:
Qui põt aĩam ⁊ coꝛp⁹ ꝑdere in gehẽnã. Ideo auteꝫ
multotiẽs reſurrectõem inducit: vt nõ ex ſolis reb⁹
pñtib⁹ iudicẽt dei ꝓuidẽtiã: ſed aliã expectẽt vitam
AVG. Videte aũt quẽadmodũ ⁊ hic geminã illã
reſurrectõeꝫ deſignet: qui vadit ad me: modo reſur-
git: humilis fact⁹ in mẽbꝛis meis. Seq̃t̃ aũt: Sed re-
ſuſcitabo illũ in nouiſſimo die. Ad exponẽdũ auteꝫ
qd̃ dixerat: Omne qd̃ dedit mihi pr̃. Et iteꝝ qd̃ dixe
rat: Nõ ꝑdã ex eo: ſubiũgit Hec eſt.n. volũtas patri
mei qui miſit me: vt omĩs qui videt filiũ ⁊ credit in
eum habeat vitam eternã. Superi⁹ dixit: Qui audit
verbũ meũ: ⁊ credit ei q̃ miſit me. Modo autẽ: Qui

videt filiū ꝛ credit in eū.nō dixit: Et credit in prēm.
Hoc eſt.n. credere in filiū:quod ꝛ in patrē: qꝛ ſicut
pr̄ hȝ vitā in ſemetipſo:ſic dedit ꝛ filio hr̄e vitā in ſe-
metipſo:vt ſic oīs q̄ videt filiū ꝛ credit ī eū:hēat vitā
eternā:credēdo ꝛ tranſeūdo ad vitā:tanq̄ȝ pma illa
reſurrectōe.ꝛ qꝛ ipa nō eſt ſola ſubiūgit de ſecūda:
Et ego reſuſcitabo eū in nouiſſimo die.

¶ Murmurabant ergo iudei de il
lo:quia dixiſſet: Ego ſum panis ui
uus qui de celo deſcēdi. Et dicebāt
Nonne hic eſt filius ioſeph: cuius
nos nouim⁹ patrem ꝛ matrē? Quo
modo ergo dicit hic:quia de celo de
ſcendi? Reſpōdit ergo ieſus ꝛ dixit
eis: Nolite murmurare in inuicē.
Nemo poteſt uenire ad me: niſi pa
ter qui miſit me traxerit eum:ꝛ ego
reſuſcitabo eū in nouiſſimo die. Eſt
ſcriptū in prophetis: Erūt omnes
docibiles dei. Omnis qui audiuit a
patre ꝛ didicit uenit ad me: Non
quia patrē uidit quiſq̄ȝ: niſi is qui ē
a deo:hic uidit patrē.

CHRY. Iudei exiſtimātes ſe comeſtōne carnali
potiri nō turbabāt: vſq̄ȝquo poſtea diffiſi ſunt. vn̄
dicit: Murmurabāt ergo iudei de illo: qꝛ dixiſſet:
Ego ſum pa.vi.q̄ de ce.deſcēdi. Videbant quidē tur
bari in hoc qꝫ dixerat eū de celo deſcēdiſſe:ſed non
hoc erat:qd̄ turbatiōem faciebat: ſed hoc quod nō
expectabāt potiri mēſa corpali. Adhuc tamē eū ve-
nerabāt quia recēs erat ſignū:ꝛ ppterea nō manife
ſte ei cōtradicebāt:ſed murmurādo ſuā turbatiōem
oſtēdebāt.quid aūt murmurādo dixerit ſubdit: Et
dicebāt: Nōne hic eſt ieſus fili⁹ ioſeph: cui⁹ nos no
uim⁹ prēm ꝛ mrēm: quomodo ergo dicit hic qꝛ de
ſcēdi de celo? AVG. Lōge aūt iſti erāt a pane de
celo:nec eū eſurire nouerāt: panis.n.iſte interioris
hoīs querit eſuriē. CHRY. Manifeſtū eſt enim
qm̄ mirabilē ei⁹ nōdum ſciuerāt generatōem. ppte
rea eū adhuc filiū ioſeph dicūt: ſed nō increpātur.
Nō.n.reſpōdit eis: Nō ſum fili⁹ ioſeph.quia nō po
terāt illū mirabilē partū audire. Si vero eū qui ſm
carnē nō poterāt manifeſte audire:multomagis nec
ſupiorē ineffabilē. AVG. Ab hoīb⁹.n.carnē
aſſumpſit:ſed nō more hoīm. nam patrē habens
in celo:matrē elegit in terra.ꝛ illic nat⁹ ſine matre:
ꝛ hic ſine patre.quid ergo talib⁹ murmurātib⁹ rn̄dit
ſubdit: Reſpōdit ergo ieſus ꝛ dixit eis: nolite mur-
murare inuicē.q.d. Scio q̄re nō eſuritis ſic: vt iſtū
panē intelligatis neq̄ȝ q̄ratis: Nemo pōt venire ad
me:niſi pr̄ qui miſit me traxerit illū. Magna gratie
cōmēdatio:nemo venit niſi tractus:quē trahat: ꝛ
quē nō trahat:quare illū trahat: ꝛ illum nō trahat
noli velle iudicare:ſi nō vis errare.ſemel accipe ꝛ in
tellige.ſi nō traheris:ora vt traharis. CHRY. Hic
aūt inſiliūt manichei dicētes: qm̄ nihil in nobis eſt
poſitū:ſȝ hoc nō quod in nobis eſt deſtruit:ſed oſ̄-
dit nos diuino auxilio indigētes.oſ̄dit.n. hoc non
eū qui inuit⁹ venit:ſed eū qui multā patit̄ oppugna
tionē. AVG. Sed ſi inuiti trahimur ad chriſtū:in
uiti credim⁹:ergo violētia adhibet̄:nō volūtas exci
tatur.ſed intrare quiſq̄ȝ eccleſiā pōt nolēs: credere
nō pōt niſi volēs.corde.n.credit̄ ad iuſticiā. ſi ergo
inuit⁹ venit qui trahit̄:nō credit:ſi nō credit nō ve-
nit.nō.n.ad chriſtū ambulādo currim⁹: ſȝ credēdo
nec motu corpis:ſed volūtate cordis accedimus:er
go volūtate traheris. Quid eſt autē trahi volūtate?
delectare in dn̄o: ꝛ dabit tibi petitōnes cordis tui.
eſt quedā voluptas cordis:cui dulcis ē panis ille ce
leſtis.porro ſi poete dicere licuit: Trahit ſua quēq̄ȝ
voluptas:q̄to forti⁹ nos dicere debem⁹ trahi homi
nē ad chriſtū:qui delectat̄ veritate:beatitudine: iu-
ſticia:ſempiterna vita:qd̄ totū chriſt⁹ ē. An non hn̄t
corpis ſenſus voluptates ſuas ꝛ anim⁹ deſerit̄ a vo
luptatib⁹ ſuis. Da amātē:deſiderātē:feruentē:fonti
eterne patrie ſuſpirātē: ꝛ ſcit q̄d dicā: ſed q̄re voluit
dicere:quē traxerit pr̄.ſi trahēdi ſum⁹:ab illo traha-
mur:cui dicit q̄dā que diligit: Trahe me poſt te. Sȝ
quid intelligi voluit aduertam⁹. Trahit pr̄ ad filiū
eos qui ppterea credūt in filiū: qꝛ eū cogitāt patrē
hr̄e deū. De⁹.n.pr̄ equalē ſibi genuit filiū: ꝛ qui co-
gitat atq̄ȝ in fide ſua ſentit ac ruminat eq̄lē eſſe pr̄i
eū in quē credit:ipm̄ trahit pr̄ ad filiū. Arri⁹ credit
creaturā:non eū traxit pr̄. Fotin⁹ dicit: Hō ſolus ē
xp̄s.q̄ ſic credit:nō eū pr̄ trahit.traxit petrū q̄ dixit:
Tu es xp̄s fili⁹ dei viui.vn̄ ei dictū ē: Nō tibi reuela-
uit caro ꝛ ſanguis:ſȝ pr̄ me⁹ q̄ in celis ē. Iſta reuela
tio ipa attractio eſt. Si.n.q̄ int̄ delitias t̄renas reue
lāt̄ amātib⁹ trahūt:nō trahet reuelat⁹ xp̄us a patre.
Quid.n.forti⁹ deſiderat aīa q̄ȝ vitatē:ſȝ h̄ hoīes eſu-
riūt:ibi ſaturabūt̄.iō ſubiec̄: Et ego reſu.eū ī no.die.
q.d.ſaturabit̄:eo qꝫ ꝛ h̄ ſitit in reſurrectōe mortuoꝝ
qm̄ ego reſuſcitabo eū. AVG.de q̄.no.ꝛ ve.te. Ut
attbit pr̄ ad filiū p opa q̄ faciebat p illū. CHRY.
Non parua dignitas filii:ſi pr̄ adducit: ꝛ ipſe ſuſci-
tat:nō diuidēs ad prēm opa:ſed oſ̄dēs pilitatē vtu
tis.deīde oſ̄dit modū ſm quē pr̄ trahit dicēs: Scri
ptū ē in pphe. Et erūt omēs doci.dei. Uides fidei di
gnitatē:qm̄ nō ab hoīb⁹ neq̄ȝ hoīes:ſed ab ipſo deo
eā p debeāt addiſcere. Magiſter.n.pſidet oīb⁹ pat̄
ex n̄s ſua tribuere:ad oēs ſuā doctrinā effundēs. Si
aūt erūt omēs dociles dei: qualr̄ quidā nō credūt?
qꝛ hoc de plurib⁹ dictū ē:ſiue qm̄ omnes qui volūt.
AVG.de pdeſtinatōe ſanctoꝝ: Uel aliter: Sicut
integre loq̄mur cū de aliquo litteraꝝ magiſtro qui
in ciuitate ſol⁹ ē dicim⁹: oēs iſte hic litteras docet.
nō qꝛ oēs diſcūt: ſed qꝛ nemo niſi ab illo diſcit qui-
cūq̄ȝ ibi litteras diſcit. Ita recte dicim⁹: Omēs deus
docet venire ad xp̄m:nō quia omnes veniūt:ſed qꝛ
nemo aliter venit. AVG.ſup iohā. Oēs regni illi⁹
hoīes docibiles erūt dei:nō ab hoīb⁹ audiēt. ꝛſi hoc
ab hoīb⁹ audiūt:tn̄ qd̄ intelligunt int⁹ dat̄.ſtrepitū
verboꝝ ingero aurib⁹ veſtris: niſi reuelet ille q̄ int⁹
eſt;quō ergo o iudei me poteſtis agſcē quos pr̄ non
docuit. BED. Dicit autē pluraliter: In pphetis.
quia omnes prophete: vno eodēq̄ȝ ſpiritu repleti:li
cȝ diuerſa prophetarent; tamē ad idem tendebant.

quapropter cū quouis eorū omnes alij cōcordant:
ſicut cum ioele ꝓpheta qui dicit: Erūt omnes doci
biles dei. GLO. Hoc in ioele non inuenit: ſed ali
quid ſimile. dicit .n. ibi: Filij ſyon exultate ⁊ letami
in dn̄o deo vr̄o: q2 dedit vobis doctorē. Expſſi⁹ tn̄ ē
in yſaia ubi dr̄: Ponā vniuerſos filios tuos doctos
a dn̄o. CHRY. Quod quidē ꝑcipuū eſt: qa ante ꝑ
homies diſcebāt qui dei ſunt: nūc aūt ꝑ vnicū filiū
dei ⁊ ſpm̄ſanctū. AVG. de ꝑdeſtinatiōe ſanctoꝝ:
Omēs aūt docibiles dei veniunt ad filiū: qm̄ audie
runt ⁊ didicerūt a patre per filiū3. vnde ſubdit: Ois
qui audiuit a patre ⁊ didicit: venit ad me. Si autē3
omis qui audiuit a patre ⁊ didicit venit: ꝑfecto ois
qui nō venit nō audit a patre nec didicit. Valde re
mota ē a ſenſib⁹ carnis hec ſchola ī qua pr̄ audit et
docet: ut veniat ad filiū: nec agit hoc cū3 carnis au
re ſed cordis: ibi eſt ⁊ ipe fili⁹. quia ipe ē verbū eius
per qd̄ pater ſic docet: ſimul ē ⁊ ſpūſanct⁹. Inſepa-
bilia .n. didicim⁹ eē opa trinitatiſ: ſed patri h̄ potiſſi
mū ē arbitratū: quia de ipo ꝓcedit ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſan
ctus. Itaq3 gratia que occulte ⁊ humaniſ cordibus
diuina largitate tribuit: a nullo corde duro reſpuit
ideo quippe tribuit: vt cordis duricia ꝑmit⁹ auferat
tur. Cur ergo nō omēs docet: vt veniat ad chriſtū3:
niſi q2 oēs quos docet: miſericordia docet. quos at
nō docet: iudicio nō docet. ſi aūt dixerim⁹ quid vo
lūt diſcere quos nō docet: rn̄debit nobis: Et vbi eſt
qd̄ ei dr̄: De⁹ tu cōuertēs viuificabis nos: aut ſi non
faciat volētes ex nolētib⁹ deus: vt quid orat eccl̄ia
ſm̄ pceptū dn̄i ꝓ ꝑſecutorib⁹ ſuis: nō .n. quiſq3 di
cere pōt credidi: ut ſic vocaret. ꝑuenit quippe eū mi
ſericordia dei: q2 ſic ē vocat⁹ ut crederet. AVG. ſu
ꝑ iohā. Ecce ergo quō trahit pr̄ docēdo de veritate
nō neceſſitatē imponēdo: trahere .n. dei ē. Ois q̄ au
diuit a patre ⁊ didicit: venit ad me. quid igit chriſt⁹
nihil docuit: quid q2 prēm mgr̄m hoīes nō viderūt
filiū viderūt: fili⁹ ergo dicebat: ſ3 pater docebat. Si
.n. ego homo cū ſim illū doceo. qui audiuit vbū me-
um: illū docet ⁊ pater qui audiuit vbū ei⁹. Exponit
aūt hoc ipe ⁊ oñdit nobis quid dixerat ɔtinuo ſub
iūgēs: Nō q2 pa. vi. quiſq3: niſi q̄ a deo ē: hic vi. prē3.
q.d. Ne forte cū dico vobis: ois qui audiuit a pr̄e ⁊
didicit: dicatiſ apud vos: Nunq3 vidim⁹ prēm: quō
ab eo diſcere potuerim⁹: a meipo audite. Ego noui
prēm: ab illo ſum: quō vbū ē ab illo cui⁹ ē vbū: non
qd̄ ſonat ⁊ trāſit: ſed qd̄ manet cum dicēte: ⁊ trahit
audientē. CHRY. Oēs q̄dē a deo ſum⁹. Id v̄o qd̄
ē ꝑcipuū filij ⁊ ꝓpriū eius hic nō poſuit ꝓpter audi-
torum imbecillitatē3.

¶ Amen amen dico uobis: qui cre
dit in me hab3 uitā eternā. Ego ſū
panis uite. Patres ueſtri manduca
uerūt māna ī deſerto: ⁊ mortui ſūt
Hic eſt panis de celo deſcēdēs: ut
ſiquis ex ipo māducauerit nō mori
atur. Ego ſum panis uiu⁹ qui de ce
lo deſcendi. Siquis manducauerit
ex hoc pane: uiuit in eternū3.

AVG. Reuelare ſe voluit dn̄s quid eſſet. vn̄ dicit:
Amē amē dico vobis: qui credit in me habet vitam
eternā. q.d. Qui credit in me habet me: quid eſt aūt
habere me: habere vitā eternā. vita .n. eterna ē vbū3
quod in ꝑncipio erat apud deū: ⁊ vita erat lux hoī3
aſſumpſit vita mortem: vt vita occideret mortem.
CHRY. Quia v̄o turbe inſtabāt: cibū corpale3 pe
tentes: ⁊ ei⁹ cibi qui patrib⁹ eoꝝ dat⁹ erat reminiſcē
tes: vt oñdat q2 omia illa figura erāt hui⁹ veritatis
pn̄tis: mentōem de cibo ſpūali facit dicēs: Ego ſum
panis vite. Panē quidē vite ſeipm̄ vocat: qm̄ vitam
noſtrā cōtinet ⁊ hāc ⁊ futurā. AVG. Sed quia il
li de māna ſupbiebāt ſubiūgit: Patres veſtri mādu
cauerūt māna in deſerto ⁊ mortui ſunt. Ideo prēs
veſtri quia ſimiles eſtis illorū mumuratores patres
murmuratoꝝ filioꝝ. Nam de nulla re magis deum
offendiſſe ille popul⁹ dict⁹ eſt: q3 cōtra deū murmu
rando. Ideo aūt mortui ſunt: quia qd̄ videbāt crede
bant: quod nō videbāt nō intelligebant. CHRY.
Nō aūt ſine cauſa addit: In deſerto. ſed occulte in
ſinuās qm̄ nō longū temp⁹ fuit: quo. ſ. māna datū ē
neq3 ſimul cum venit in terrā ꝓmiſſiōis: ſed quia vi
debāt panē datū a chriſto min⁹ eſſe illo quod patri
bus datū erat: in eo q2 illud deſup deſcēdebat. Mi
raculū v̄o panū inferi⁹ generabat. ꝓpterea ſubiūgit:
Hic eſt panis de celo deſcendēs. AVG. Hunc pa
nem ſignificauit māna: hūc panē ſignificabat alta-
re dei. Sacramenta hec ſunt: ⁊ illa fuerūt. in ſignis
diuerſa ſunt: in re que ſignificat paria ſunt. Apoſto
lū audi: Omēs eandē eſcā ſpiritalē manducauerūt.
CHRY. Deinde oñdit q2 maxime eos poterat per
ſuadere: quoniā ipi patrib⁹ ſuis multo digniores ef
fecti ſunt: qui māna māducātes ſunt mortui. ⁊ ideo
ſubdit: Ut ſiquis ex ipſo māducauerit: nō moriatur
A fine vtr uſq3 cibi oñdit differentiā. panē autē hic
dogmata ſalutaria dicit: ⁊ fide3 que in ipm̄ eſt aut
corp⁹ ſuum: hec .n. conſeruāt animā. AVG. Sed
nūquid nos nō morimur: qui manducauim⁹ pane3
deſcendētē de celo: ſic illi ſunt mortui: quēadmo-
dum ⁊ nos ſum⁹ morituri: quātū attinet ad morte3
hui⁹ corporis viſibilē atq3 carnalē. quātū autē perti
net ad mortem ſpiritualē qua patres iſtorū mortui
ſunt. Manducauit māna moyſes ⁊ multi qui do-
mino placuerūt ⁊ mortui non ſunt: quia viſibilem
cibum ſpūaliter intellexerūt: ſpūaliter guſtauerunt
vt ſpiritualiter ſatiarētur. Nam ⁊ nos hodie accipi
mus viſibilē cibum: ſed aliud eſt ſacramentū: aliud
virt⁹ ſacramenti: quoniā multi de altari accipiūt: ⁊
accipiēdo moriūt. vnde apoſtol⁹: Iudiciū ſibi man
ducat ⁊ bibit. panem ergo celeſtē ſpūalē māducare
eſt innocentiā ad altare apportare. peccata ⁊ ſi ſint
quotidiana: nō ſint mortifera anteq3 ad altare ac-
cedatiſ. attēdite q̄d dicatiſ: Dimitte nobis debita nr̄a
ſic̄ ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. ſi dimittiſ: dimit
tēt tibi. ſecur⁹ accede: panis ē nō venenū. ſiqs g̃ ex h̄
pane māducauerit: nō morieť. S3 q[illegible]inet ad v̄tu
tē ſacm̄ēti: n̄ qd̄ ꝑtinet ad viſibile ſacm̄[illegible]: q̄ māducat
. ſ. int⁹ nō foris. ALCVI. Iō inq3 nō moriť q̄ come
dit hūc panē: q2 ego ſū panis viu⁹ q̄ de celo deſcēdi.
THEO. Per hoc. ſ. qd̄ incarnat⁹ ē: nō ergo ꝑus ſo
lū fuit homo: ⁊ poſtmodū aſſumpſit diuinitatē: vt
neſtori⁹ fabulať. AVG. De celo deſcēdit ⁊ māna

vmbra erat: iſte vitas ē. ALCVI. Eſt aūt mea vita
viuificās. vñ ſequit̃: Siqs mādu. ex hoc pane: viuet.
nō tñ in pñti ꝑ fidē ⁊ iuſticiā: ſed in eternū.

**Et paniſ quē ego dabo caro mea
eſt: pro mundi uita.**

AVG. Determinat cōſequēter domin⁹ quomo-
do ſe panē dicat: non tñ ſm diuinitatē que paſcit
omīa: ſed etiā ſm humanā naturā que ē aſſumpta
verbo dei cuꝫ ſubdit: Et pa. quē ego dabo ca. mea ē:
pro mūdi vita. BED. Hūc panē tūc domin⁹ dedit
quādo myſteriū corpis ⁊ ſanguinis ſui diſcipul' tra
didit: ⁊ quando ſemetipm deo patri obtulit in ara
crucis. qḋ vō dicit: Pro mūdi vita: nō debem⁹ intel
ligere ꝑ elemētis: ſꝫ ꝑ hōib⁹ qui mūdi noīe deſignāt.
THEO. In hoc qḋ dicit: Quē ego dabo: ptātē ſuā
demōſtrat: ꝙ nō ſicut ſeru⁹ minor patre crucifix⁹ ē:
ſed volūtarie. nā ⁊ ſi a patre dari dicat̃: tñ ſeipm tra
didit ipe. Attēde aūt ꝙ panis qui in myſterijs a no
bis aſſumit̃: nō ſolū figurā gerit carnis chriſti: ſꝫ ipe
ē vera caro xpi. nō. n. dixit: Panis quē ego dabo fi
gurā carnis mee gerit: ſed caro mea ē. Trāſmutat⁹
aūt inenarrabilib⁹ verbis iſte panis ꝑ myſticā bene
dictōem ⁊ habitatiōem ſpūſſancti in carnē xpi. Sꝫ
q̄re nō videm⁹ carnē: q2 ſi caro videret̃ horror noſi i
ei⁹ aſſūptōe inuaderet: vñ vt nr̃e infirmitati ꝯdeſcē
dat̃: talis nobis videt̃ myſtic⁹ cib⁹ ſm ꝙ nr̃e cōſuetu
dini cōpetebat. ꝑ mūdi aūt vita carnē ſuā tradidit:
q2 moriēdo mortē ſoluit. Ego etiā intelligo ꝑ mūdi
vita reſurrectiōem: nā dñi mors vniuerſalē reſurre-
ctōem toti generi hūano miniſtrauit. forte aūt ⁊ vi
tā q̄ in ſcificatōe ⁊ hrificatōe cōſiſtit ī ſpū: mūdi vi
tā dixit. q̄uis. n. nō oēs ſuſceperit vitā q̄ ē ī ſcificati
one ī ſpū: tñ dñs ſeipm ꝑ mūdo tradidit: ⁊ q̄ntū i eo
ē tot⁹ mūd⁹ ſcificat̃. AVG. Qñ aūt capet caro ꝙ
dixit panē carnē: norūt aūt fideles corp⁹ xpi: ſi cor-
pus xpi eſſe nō negligāt: fiāt corp⁹ xpi: ſi volūt viuē
de ſpū xpi. de ſpū. n. xpi nō viuit: niſi corp⁹ xpi. nūq̄d
. n. corp⁹ meū viuit de ſpū tuo: Hūc panem exponit
apl's dicēs: Unū corp⁹ multi ſum⁹. O ſacramētū pi
etatis: o ſignū vnitatis: o vinculū charitatis. q̄ vult
viuere accedat: credat: incorpet̃ vt viuificet̃.

**Litigabant ergo iudei ad inuicē
dicētes: Quomodo poteſt hic nob
carnē ſuā dare ad mādūcandū? Di
xit ergo eis ieſus: Amē amen dico
uobis: niſi mādūcaueritiſ carnē filij
hominis ⁊ biberitis eius ſanguinē:
non habebitis uitam in uobis. Qui
manducat meam carnē ⁊ bibit meū
ſanguinē: habet uitaꝫ eternā: ⁊ ego
reſuſcitabo eū in nouiſſimo die.**

AVG. Quia iudei panē cōcordie non intellige-
bant: ad inuicē litigabant. vnde dicit̃: Litiga. er. iu.
ad inui. dicē. quō po. hic no. da. car. ſuā ad māducā
dū: Qui aūt manducāt talē panē: nō litigāt ad inui-
cem: quoniā per hūc deus habitare facit vnanimes
in domo. BED. Putabāt ergo iudei ꝙ dominus
ꝑticulatī carnē ſuam diuideret: ⁊ eis ad māducan-
dum daret. ⁊ ideo litigabāt: quia non intelligebāt.
CHRY. Quia igitur dicebāt hoc eſſe impoſſibile
ut. ſ. carnē ſuam ad manducādū daret oſtēdit: quo-
niā nō ſolū nō eſt impoſſibile: ſed valde neceſſariū.
vnde ſequit̃: Dicit ergo eis ieſus: Amē amē dico vo
bis: niſi māducaueritis carnē filij homis: ⁊ biberitiſ
eius ſanguinē: nō habe. vitā in vobis. AVG. q. d.
Quomodo quidē detur: ⁊ quiſnā ſit mod⁹ mandu-
candi iſtum panem ignoratis: verūtamē niſi mādu
caue. ⁊c̃. BED. Et ne crederet̃ illis ſolis hec dixiſſe
mox generalē ſentētiam intulit: Qui mā. meaꝫ car.
⁊ bibit meū ſanguinē. AVG. Et ne iſtam vitaꝫ in
telligentes de hac re litigarēt: ſecut⁹ adiūxit: Habet
vitam eternā. Hanc ergo nō habet: qui iſtam carnē
nō manducat: nec iſtum ſanguinē bibit. Nam tpa
lem vitam ſine illo habere homīes poſſunt: eternaꝫ
vero omnino nō poſſunt. Non ita eſt in hac eſca:
quam ſuſtentāde huius temꝑalis vite cauſa ſumi-
mus. nam qui eam nō ſumpſerit nō viuet: nec tamē
qui eam ſumpſerit viuet. Fieri eni poteſt ut morbo
uel ſenio uel aliquo caſu plurimi qui eam ſumpſe-
rint moriātur. In hoc vero cibo ⁊ potu. i. corporis
⁊ ſanguinis domini nō ita eſt. nam ⁊ qui eam non
ſumit: nō habet vitam: ⁊ qui eam ſumit habet vitā:
⁊ hanc vtiq3 eternā. THEO. Non enim puri ho-
minis caro eſt: ſed dei: ⁊ hominē diuinū facere va-
lens: tanq̄ꝫ diuinitate inebriās. AVG. xxi. de ciui.
dei: Sunt autem quidā liberatōnem ab eterno ſup
plicio hominib⁹ promittētes chriſti baptiſmate ab
lutis: qui participes ſunt corporis eius: quomodoli
bet vixerit: propter illud quod dicit̃ hic. Sed cōtra-
dicit eis apoſtol⁹ dicēs: Māifeſta ſunt opa carnis
que ſunt: fornicatio: immūdicia ⁊c̃. que p̄dico ſicut
p̄dixi. qm̄ qui talia agūt: regnū dei nō poſſidebunt.
Quāobrē quomodo ſit accipiēduꝫ quod hic dr̃: me
rito querit̃: Qui eni in eius eſt corpis vnitate. i. in
chriſtianoꝝ cōpagine mēbroꝝ: cui⁹ corpis ſacramē
tū fideles cōmunicātes de altari ſumere cōſueuerūt
ipe vero dicend⁹ eſt manducare corp⁹ ⁊ bibē ſangui
neꝫ chriſti: ac ꝑ hoc heretici ⁊ ſciſmatici ab vnitate
corpis ſepati: poſſunt idē ꝑcipe ſacramētū: ſed non
ſibi vtile: immo etiā noxiū quo iudicent̃ grauius q̄
vel tardius liberētur: nec illi etiā in perditis ⁊ dāna
bilib⁹ moribus debēt eſſe ſecuri: qui ꝑ vite iniquita-
teꝫ ipam vite iuſticiā que eſt chriſt⁹ deſerūt: ſiue for
nicādo: ſiue aliquid huiuſmodi faciēdo. Nō eni iſti
dicendi ſunt manducare corp⁹ chriſti: qm̄ nec in mē
bris computādi ſunt chriſti. Ut eni alia taceā: non
poſſunt ſimul eſſe mēbra chriſti: ⁊ mēbra meretricis.
AVG. ſuper iohā. Hunc itaq3 cibum ⁊ potū ſocie
tatem vult intelligi corpis ⁊ membroꝝ ſuoꝝ: quod
eſt eccleſia in p̄deſtinatis ⁊ vocatis ⁊ iuſtificatis et
glorificatis ſanctis ⁊ fidelib⁹ eius. hui⁹ rei ſacramen
tū. i. vnitas corporiſ ⁊ ſanguinis chriſti: alicubi quo
tidie: alicubi ceteris interuallis dierū in dominica
menſa p̄paratur: ⁊ de dominica menſa ſumitur: qui
buſdam ad vitā: quibuſdaꝫ ad exitiū. Res vero ipſa
cui⁹ ſacramentū eſt: omni homini eſt ad vitaꝫ: nulli
ad exitium: quicūq3 eius particeps fuerit. Ne auteꝫ
putarēt ſic in iſto cibo ⁊ potu promitti vitam eter-
nam: ut qui eam ſumerēt: iam nec corpe morerent̃.

Huic cogitatiōi accurrēs ſubiūgit dicēs: Et ego reſuſcitabo eū in nouiſſimo die: vt. ſ. habeāt interī vitā eternā ſm ſpm̄ in requie que ſanctorū ſpūs ſuſcipit. Quod autē ad corpꝰ attinet: nec corpꝰ etiā vita eterna fraudetur: ſed in reſurrectōe mortuorū in nouiſſimo die eam habeat.

Caro enī mea uere eſt cibus: et ſanguis meus uere eſt potus. Qui manducat meā carnē: ⁊ bibit meū ſanguinē: in me manet ⁊ ego in illo Sicut miſit me uiuēs pater: et ego uiuo ꝓpter patrem: ⁊ qui māducat me: ⁊ ipē uiuet ꝓpter me. Hic ē panis qui de celo deſcēdit. Non ſicut māducauerūt patres ueſtri manna ⁊ mortui ſunt. Qui māducat hunc panē: uiuet in eternū. Hec dixit in ſynagoga docēs in capharnaū.

BED. Dixerat ſupiꝰ: Qui māducat meā carnē ⁊ bibit meū ſanguinē: hꝫ vitā eternā. ⁊ vt oñdere quāta diſtātia ſit inter corꝑalē cibū ⁊ potū: ⁊ ſpūale myſteriū corꝑis ⁊ ſanguinis ſui adiecit: Ca. n. mea vere eſt cibꝰ: ⁊ ſa. me. ve. eſt pot. CHRY. Hoc aūt dicit vt credāt his que dicta ſunt: vt nō eſtiment enigma ⁊ parabolaꝝ eſſe: ſed ſciāt q̄m omnino oportet māducare corpꝰ chriſti. aut vult dicere q̄ verꝰ cibus eſt hic qui aīam ſaluat. AVG. Vel aliter: Cum cibo ⁊ potu id appetāt homīes vt nō eſuriāt neq̄ ſitiant: hoc veraciter nō pſtat niſi iſte cibꝰ ⁊ potuſ: qui eos a quibꝰ ſumitꝰ immortales ⁊ incorruptibiles facit. i. ſocietas ipa ſanctorū vbi pax erit: ⁊ vnitas plēa atq̄ pfecta: ꝓpterea dominꝰ noſter corpꝰ ⁊ ſanguinē ſuū in eiſ rebꝰ cōmēdauit: que ad vnū aliq̄d rediguntꝰ ex multis. nāq̄ aliud. ſ. panis ex multiſ granis in vnū cōſtat: aliud. ſ. vinū ex multis acinis cōfluit. Deinde iam exponit quid ſit māducare corpꝰ eius: ⁊ ſanguinē bibere dicēs: Qui mādu. me. car. ⁊ bibe. me. ſan. in me ma. ⁊ ego in illo. Hoc eſt ergo māducare illā eſcā: ⁊ illū bibere potū: in chriſto manere: ⁊ chriſtū in ſe habere. Ac ꝑ hoc qui nō manet. i. chriſto: ⁊ in quo nō manet chriſtꝰ: ꝓculdubio nec māducat eiꝰ carnē: nec bibit eiꝰ ſanguinē: ſed magis tāte rei ſacramētū ad iudicium ſibi māducat ⁊ bibit. CHRY. Vel aliter cōtinuatꝰ: q̄ ꝓmiſerat ſe manducantibꝰ vitā eternā: vt ergo hoc cōfirmet inducit Qui mādu. me. car. ⁊c. AVG. de ver. do. Multi quidē qui vel corde ficto carnē illā māducāt: ⁊ ſanguinē bibūt: vel cū māducauerīt apoſtate fiūt: nūquid manēt in chriſto: ⁊ chriſtꝰ in eis? Sed eſt ꝑfecto quidam modꝰ māducādi illā carnē: ⁊ bibēdi illum ſanguinē: quomodo qui māducauerit ⁊ biberit: in chriſto manet ⁊ chriſtꝰ in eo. AVG. xxi. de ciuita. dei: Hoc eſt illi qui nō ſacramētotenꝰ tm̄: ſꝫ reuera corpꝰ chriſti māducāt: ⁊ ſanguinē bibunt. CHRY. Et q̄ ego viuo: manifeſtū ē q̄ ipē viuet. ⁊ ad h̄ oñdēdū ſubiūgit: Si. mi. me vi. pa. ⁊ ego vi. ꝓ. pa. ⁊ q̄ mā. me ⁊ ipē vi. ꝓ. me. Ac ſi dicat: Viuo ego ſicut pr̄. ⁊ ne ingenitū eſtimes adiecit: Propter prēm: prēm ſibi eſſe pncipiū occulte inſinuās. qd̄ aūt dicit: Qui manducat me: ⁊ ipē viuet ꝓpter me: nō de vita ſimplr̄ hoīs ſed de appꝛobata. Etenī etiā infideles viuūt: nō manducātes de carne illa: ſed neq̄ de reſurrectōe cōi h̄ dicit. etenī oēs ſuſcitabuntꝰ: ſed de glorioſa ⁊ mercedē hñte. AVG. Nō aūt ait: Sicut māduco prēm: ⁊ ego viuo ꝑꝑ prēm: ⁊ qui māducat me: ⁊ ipſe viuet ꝓpter me. Nō. n. filiꝰ ꝑticipatōne pr̄is ſit melior: ſicꝰ ꝑticipatōe filij ꝑ vnitatē corꝑis eiꝰ ⁊ ſanguis quod illa manducatio ⁊ potatio ſignificat: nos efficimur meliores. Si ergo ita dictū eſt: Viuo ꝓpter prēm. q̄ ipē de illo eſt: ſine detrimēto eq̄litatis dictū eſt: nec tn̄ eandē nr̄am ⁊ ſuā equalitatē ſignificauit: ſꝫ grām mediatoris oñdit. Si aūt ſm id accipimus: Viuo ꝓpter patrem. quod alibi ait: Pater maior me eſt: hec uerba ita dixit: Sicut miſit me pater. Ac ſi diceret: vt ego viuo ꝓpter patrem. i. ad illū tanq̄ ad maiorē referā vitā meā: exinanitio mea fecit: i quo me miſit. vt aūt quiſq̄ viuat ꝓpter me: ꝑticipatio facit: q̄ māducat me. HYLA. viij. de tri. De veritate igitꝰ carnis ⁊ ſanguinis chriſti: nō relictꝰ eſt ambigēdi locꝰ: nūc. n. ex ipſiꝰ dn̄i ꝓfeſſiōe ⁊ fide nr̄a vere caro eſt: ⁊ vere ſanguis ē. h̄ ergo vite nr̄e cauſa ē: qd̄ i nobis carnalibꝰ manētē ꝑ carnē chriſtū habemꝰ victuris nobis: ꝑ eū ea cōditōe q̄ viuit ille ꝑ prēm. Si ergo nos nālr̄ ſm carnē ꝑ eū viuimꝰ. i. nām carnis ſue adepti: quō nō nālr̄ ſm ſpm̄ in ſe prēm habeat: cū viuat ipē ꝑ prēm: ꝑ prēm aūt viuit: cū natiuitas n̄ alienā ei intulit diuerſamq̄ nām. AVG. Vt āt illū panē māducando viuamus: qui eternā vitā ex nobis habere nō poſſumus: de celo deſcēdit. vnde ſequitꝰ: Hic eſt panis qui de celo deſcēdit. HYLA. x. de trini. Se panē hic dicit: ac ne verbi virtꝰ atq̄ natura defeciſſe exiſtimaretꝰ in carnē: panē carnē ſuā eſſe dixit: vt ꝑ hoc qui deſcēdēs de celis paniſ ē nō ex humana cōceptōe origo eē corꝑis eiꝰ extimaretꝰ: dū celeſte eſſe corpꝰ oñdit. at vo cū panis ē: aſſūpti ꝑ verbū corꝑis eſt ꝓfeſſio. THEO. Nō. n. purū deū comedimꝰ. nā ⁊ ipalpabilis ⁊ incorporeꝰ eſt: neq̄. n. homīs puri carnē comedimꝰ que nil poſſet ꝓficere. ſed quia deꝰ carnē ſibi vniuit: caro eiꝰ viuificatiua exiſtit: nō q̄ in dei naturā trāſierit: ſꝫ ſm q̄ndam igniti ferri conſuetudinē: quod ⁊ ferrū manet ⁊ ignis actū oſtēdit. ſic ⁊ caro dn̄i viuificatiua eſt: tanq̄ caro verbi dei. BED. Et vt oſtēderet diſtantiam vmbꝛe ⁊ lucis: typi ⁊ veritatis ſubiūxit: Non ſicut māducauerūt patres veſtri māna ⁊ mortui ſūt qui māducat hūc panē viuet in eternū. AVGV. q̄ aūt illi mortui ſunt: ita vult intelligi: vt nō viuāt i eternū. Nā tꝑaliter ⁊ hi ꝑfecto moriētur: q̄ chriſtū māducāt: ſed viuūt i eternū: quia chriſtꝰ ē vita eterna. CHRY. Si. n. poſſibile fuit ſine meſſe ⁊ frumēto ⁊ alijs hmōi. xl. annis illorū vitā conſeruare: multo magis nunc cibo ſpūali hoc facere poterit: cuiꝰ illa erāt figure. frequēter aūt vitā repꝛomittit: quia nihil eſt ita delectabile hōibus. vnde ⁊ in veteri teſtō lōgitudo vite ꝓmittebatꝰ: hic aūt vita finē non hñs. Simul etiā per hoc oſtēdere vult: quoniā ſententiaꝫ morti tradentē ꝑ pctō nūc ſoluit: vitā eternā cōtrario ꝓmittēs. Sequitꝰ: Hec dixit in ſynagoga docēs i capharnaū. vbi. ſ. plurime virtutes eius ſunt facte.

Docebat aũt in ſynagoga ⁊ in tẽplo:multitudinẽ attrahẽ volẽs ⁊ oñdẽs qm̃ nõ ẽ ↄ̃riuſ patri. BED. Myſtice aũt capharnaũ:q̃ interp̃taẽ villa pulcherrima ſignificat mũdũ:ſynagoga v̊o iudaicũ pplm̃.p h̃ g̃ oñdiẽ q̄ dñs p myſteriũ incarnatõis mũdo apparẽs iudaico pplo multa docuit:q̃ ipe intellexit.

¶ Multi ergo audiẽtes ex diſcipulis eiuſ dixerũt: Durꝰ eſt hic ſermo. Et quis põt eũ audire? Sciẽs aũt ieſus apud ſemetipm̃:quia murmurarẽt de hoc diſcipuli eius:dixit eis Hoc uos ſcãdalizat? Si ergo uideritiſ filiũ hois aſcẽdẽtẽ ubi erat p̃us Spũs eſt qui uiuificat:caro nõ prodeſt quicq̃z. Verba que ego locutuſ ſum uobis: ſpũs ⁊ uita ſunt. Sed ſunt quidã ex uobis qui nõ credũt. Sciebat eni ab initio ieſus: q eſſent credẽtes:⁊ quis traditurꝰ eſſet eũ. Et dicebat: Propterea dixi uobis quia nemo põt uenire ad me niſi fuerit ei datũ a patre meo. Ex hoc mlti diſcipulorũ eiꝰ abierũt retro: ⁊ iã nõ cum illo ambulabãt. Dixit ergo ieſus ad duodeci: Nunquid ⁊ uos uultiſ abire? Reſpõdit ergo ei ſimõ petrus: Dñe ad quẽ ibimꝰ? Verba uite eterne habes. Et nos credimꝰ ⁊ cognouimꝰ quia tu eſ chriſtꝰ filius dei. Reſpõdit eis ieſus: Nõne ego uos duodeci elegi: ⁊ ex uobiſ unus diabolus eſt. Dicebat autẽ de iuda ſimonis ſcariothis. Hic ei erat traditurꝰ eũ cũ eſſet unus ex duodeci.

AVG. Talia loquẽte ieſu nõ crediderũt aliquid magnũ dicẽtẽ:⁊ verbis illis aliquã grãm coopantẽ ſed,put voluerũt intellexerũt:⁊ more hoim:q2 poterat aut diſponebat ieſus carnẽ qua indutũ erat vbũ veluti cõſciſſam diſtribuẽ credẽtibꝰ in ſe.vñ dicitur Multi g̃ audi.nõ ex ini.ſed ex diſci.eiꝰ dixe. Du.ẽ h̃ ſmo. CHRY.i.difficile ſuſceptibilis:ſuperxcedens eoꝝ imbecillitatẽ.putabãt.n.eũ ſupra ſeipm̃ loq̃ maiora,p̃pa dignitate.⁊ dixerũt: Quis põt eũ audire:q̃ ſi,p ſeipſis rñdẽtes:quia nõ debebãt. AVG. Si ãt diſcipuli durũ habuerũt iſtũ ſermonẽ: q̃d inimici? ⁊ tamẽ ſic oportebat vt dicẽẽ qõ nõ ab hõibꝰ intelligereẽ:ſecretũ dei intẽtũ debet facere: nõ aduerſos. THEO. Cũ aũt audis q̄ diſcipuli eius murmurabãt:nõ intelligas hoſ qui actu ſunt diſcipuli:ſ3 hoſ qui in habitu ⁊ figura videbãẽ ab eo inſtrui. Nã inter diſcipulos erãt q̃dã ex plebe qui dicebãẽ eiꝰ diſcipuli:q2 multo cũ diſcipulis manebãt tpe. AVG. Sic aũt apud ſe iſta dixerũt vt ab illo nõ audirenẽ ſed ille qui nouerat in ſeipis apud ſemetipm̃ audiebat.vñ ſeq̃ẽ: Sciẽs aũt ieſus apud ſemetipm̃ q2 murmu.de h̃ diſci.eiꝰ dixit eis:h̃ vos ſcãdali. ALCVI. Nõ.ſ.dixi vobis mãducare carnẽ meã:⁊ bibere ſanguinẽ meũ. CHRY. Erat aũt hoc ſue deitatiſ ſignũ occulta i mediũ ferre.vñ ſeq̃ẽ: Si g̃ vide.fi.ho.aſcẽ. vbi erat p̃us.ſupple: quid diceris? Hoc ⁊ in nathanaele fecẽ dicẽs: Qm̃ dixi tibi:vidi te ſub ficu:crediſ: maiora his videbis. Nõ igiẽ q̃ões q̃õnibꝰ copulat: ſed magnitudine dogmatũ ⁊ multitudine eos inducere vult. Nõ igiẽ diſcipuloſ in ſcãdalũ mittẽ volẽs hoc dicit:ſ3 eoꝝ ſcãdalũ ſoluẽ volẽs. nã dũ eſtimãt eũ de ioſeph natũ:nõ ſuſcipiũt ea q̃ dicebãẽ. Qui vero credituri erãt qm̃ de celo deſcẽdit:⁊ illuc aſcẽdit faciliꝰ attẽdũt his q̃ dicebãẽ. AVG. Vel alr: Hinc ſoluit qõ illos cõmouerat:illũ.n.putabãt erogaturũ corpꝰ ſuũ:ille aũt dixit ſe aſcẽſurũ in celũ vtiq3 integrũ: Cũ videritis inquiẽs filiũ homis aſcẽdẽtẽ vbi erat p̃us. Certe vel tũc videbitis:q2 nõ eo modo quo putatis erogat corpꝰ ſuũ. ⁊ q2 grã eiꝰ nõ ↄſumiẽ morſibꝰ: filiꝰ aũt hois chriſtꝰ ex virgĩe maria hic ẽẽ cepit in terra:vbi carnẽ aſſumpſit ex terra.quid ergo vult qõ ait: Cũ vide.fi.ho.aſcẽ.vbi erat p̃us:niſi vt intelligamꝰ vnã pſonã ẽẽ chriſtũ deũ ⁊ hoiem:nõ duas: ne fides nr̃a ſit q̃ternitas:ſed trinitaſ. Sic ergo erat filiꝰ hois in celo:quẽadmodũ filiꝰ dei erat in terra: filiꝰ dei in terra in ſuſcepta carne:filiꝰ hois in celo i vnitate pſone. THEO. Nõ ergo,p̃pter hoc putes q̄ de celo corpus chriſti deſcẽderit:hoc eni martiani heretici ⁊ apollinaris eſt dictũ: ſed quia vnus et idem erat filius dei ⁊ homis. CHRY. Propter h̃ autẽ ⁊ aliam ſolutõem inducit dicens: Spirituſ eſt qui viuificat: caro nõ poteſt quicq̃3.qõ aũt dicit tale eſt: ſpiritualiter oportet ea que de me ſunt audire.qui autẽ carnaliter audit:nihil proficit. Eſt autẽ carnaliter intelligere:ſimpliciter ea que,p̃poſita ſũt videre:⁊ nihil plus imaginari. Oportet autẽ nõ ita iudicare:ſed omĩa myſteria interiorbꝰ oculis inſpicere:quod ſemp eſt ſpũaliter audire. Carnale vero erat dubitare qualiter poteſt nobis carnẽ dare mãducare: quid igitur? nõ eſt vera caro? immo vtiq3. qõ igitur ait: Caro nõ prodeſt quicq̃3:nõ de ſua carne dicit:ſed de eius carne qui carnaliter accipiebat que dicebanẽ. AVGV. Vel aliter: Caro nõ,p̃deſt quicq̃3. Sed quomodo illi intellexerũt? Carnẽ q̄ppe ſic intellexerũt:quomodo in cadauere dilaniaẽ: aut in macello vẽditur:nõ quomodo ſpiritu vegetatur:accedat ſpiritus ad carnẽ: ⁊ prodeſt plurimũ. nam ſi caro nihil prodeſſet:verbũ caro non fieret vt habitaret in nobis:ſed ſpiritꝰ per carnẽ aliquid operatus eſt in nobis pro ſalute noſtra. AVGV.x. de ciuita.dei: Nõ enim caro per ſeipam mũdat: ſed per verbũ a quo ſuſcepta eſt: q̄ cum ſit p̃incipiũ omnium ſuſcepta anima ⁊ carne:⁊ animã credẽtiũ mũdat ⁊ carnẽ. Spiritꝰ ergo eſt qui viuificat:caro non prodeſt quicq̃3.ſicut illi intellexerũt carnẽ: non ſic ego do ad mãducandũ carnẽ meam: quia nec carnem debemꝰ ſapere ſm carnẽ.proinde dicit: Verba que ego locutus ſum vobis: ſpiritus ⁊ vita ſunt.

CHRY.i.ſpūalia ſunt:nihil habētia carnale:neqꝫ
cōſequētiā naturalē:ſed erutaſſunt ab omni tali ne
ceſſitate que in terra:⁊ a legibꝰ que hic poſite ſunt.
AVG.Si ergo intellexiſti ſpūalr: ſpūs ⁊ vita tibi
ſunt.ſi intellexiſti carnaliter:etiam ſic ſpiritꝰ ⁊ vita
ſunt:ſed tibi nō ſunt.Diximꝰ eni hic dnm cōmēdaſ
ſe in mādūcatōe carnis ſue:⁊ potatōne ſanguinis ſui
vt in illo maneamꝰ ⁊ ipſe in nobis.hoc aūt quid facꝭ
niſi charitas?Charitaſ aūt dei diffuſa eſt in cordibꝰ
noſtris ꝑ ſpm̄ſanctū qui datꝰ eſt nobis:ergo ſpiritꝰ
ē qui viuificat.CHRY.Et qa de carnali audiētia
ſupra locutꝰ eſt ſubiūgit:Sed ſunt quidā ex vobis q̇
nō credūt.Dicēs quidā:diſcipulos excepit:ſuā autē
dignitatē oñdit occulta reuelāſ.AVG.Nō dixit
Sūt quidā in nobis qui nō intelligūt: ſed cāz dicit
quare nō intelligāt.Propheta.n.dixit:Niſi credide
ritis:nō intelligetis.nā qui reſiſtit:quō viuificatur?
Aduerſariꝰ.n.radio lucis quo penetrādꝰ eſt:nō auer
tit aciē:ſed claudit mētē:credāt ⁊ apiāt:⁊ illumina
bunt.CHRY.Et vt diſcas : qm̄ ante hec verba et
nō poſtq̄ꝫ murmurauerūt ⁊ ſcādalizati ſunt: hͦ chri
ſtus cognouerat:ſubiūgit euāgeliſta dicēs:Sciebat
.n.ab initio ieſus qui eēnt credituri: ⁊ q̇s traditurꝰ
ei eēt.THEO.Volēs ꝑ hͦ nobis euāgeliſta oñdē
qꝫ ante ꝯſtōem mūdi oīa cognoſcebat:qō diuinita
tis erat indiciū.AVG.Sed poſtq̄ꝫ diſtixit creden
tes dominꝰ a nō credētibus:expſſit cām quare non
credūt.vn̄ ſequiꝭ:Et dicebat:Propterea dixi vobis:
quia nemo pōt venire ad me:niſi fuerit ei datū a pa
tre meo.CHRY.q.d.Nō turbāt me:neqꝫ ſtuporē
īſerūt qui nō credūt.Noui quibꝰ dedit pater.Dixit
aūt hoc:vt oñdat qm̄ nō illoꝝ gl'iam cōcupiſcēs hͦ
dicebat:⁊ vt ſuadeat eis qꝫ prēm eiꝰ exiſtimēt deum
⁊ nō ioſeph.AVG.Ergo ⁊ credere daꝭ nobis: nō
eni nihil eſt credere.Si.n.magnū quid eſt:gaude qꝛ
credidiſti:ſed noli extolli.q̇d.n.habes:qō nō accepi
ſti?AVG.de ꝑdeſtinatōne ſanctoꝝ: Hoc aūt do
nū quibuſdā dari ⁊ quibuſdā nō dari oīo nō dubi
tat:q̇ nō vult manifeſtiſſimis ſacris lrīs repugnare.
Cur aūt nō oibꝰ detꝭ: fidelē mouere nō debet q̇ cre
dit ex vno oēs iſſe in cōdēnatiōem iuſtiſſimā:ita vt
nulla dei eēt iuſta rephēſio: ⁊ſi nullꝰ inde liberare
tur.vnde cōſtat magnā eē grām qꝫ plurimi liberāꝭ.
Cur aūt iſtū potiꝰ q̄ꝫ illuz liberet:inſcrutibilia ſūt iu
dicia eius:⁊ inueſtigabiles vie eius.Sequiꝭ: Et hoc
multi diſcipuli eiꝰ abierūt retro:⁊ iā cuz illo nō am
bulabāt.CHRY.Nō dixit: Receſſerūt:ſꝫ Abierūt
retro:ab ea que ſm̄ virtutē ē auditōe:⁊ quā hēbant
olim fidem ꝑdiderūt.AVG.Et ꝑciſi a corpe vitaz
ꝑdiderūt:qꝛ forte in corpe nec fuerūt:inter non cre
dētes ⁊ ipſi reputati ſunt.Abierūt retro nō pauci ſꝫ
multi poſt ſathanā:nō poſt chriſtū:quomodo de q̇
buſdā feminiſ dicit apoſtolus:Quedā cōuerſe ſunt
retro poſt ſathanā.Petrū autē nō repulit dominꝰ
retroire poſt ſathanā:ſed fecit poſt ſe ire.CHRY.
Quereret autē aliquis quod tempꝰ erat verba diſpen
ſandi his que cōſtructa erāt nocentiū:multa q̇dem
vtilitas ⁊ neceſſitaſ:Quia eni inſtabāt cibū corpalē
petentes:⁊ eius qui ſub patribꝰ datꝰ ē reminiſcētes:
oſtendeſ qm̄ oīa illa typus erāt: meminit cibi ſpirita
lis.Non igiꝭ ſcādalizari oportebat: ſed interrogare
cōgruū erat:quare illoꝝ amentie ſcādalū fuit:non
indiſſolubilitatis eoꝝ que dicebanꝭ.CHRY.Et
hoc etiā forte factū ē ad cōſolatōem nr̄ām:quoniā
aliquādo cōtingit vt homo dicat veꝝ:⁊ quod dicit
nō capiatur:atqꝫ illi qui audiūt ſcādalizenꝭ ⁊ diſce
dant.Penitet autē hoiem dixiſſe quod verū ē.dicit
enim apud ſe homo:Non debui ſic dicere: ⁊ ſic do
mino contigit.Dixit:⁊ ꝑdidit multos.ſed nō turba
tur ipſe:quia ab initio nouerat: qui nō eſſent credē
tes.nos ſi nobis contigat conturbamur:ſolatiū in
domino inueniamꝰ: ⁊ tamē caute verba dicamus.
BED.Sciebat aūt dominꝰ de aliis diſcipulis qui
remāſerūt:an vellent abire:ſed tn̄ eos interrogauit
vt fides eoꝝ mōſtrareꝭ ⁊ aliis imitāda ꝓponeretur.
ſeq̇ꝭ:Dixit ergo ieſus ad.xii.Nūq̇d ⁊ vos vul.abire?
CHRY.Per hūc aūt modū oportebat eos trahi.
nā ſi eos laudaſſent:paſſi eſſent aliq̇d humanū:exi
ſtimātes ſe grām chriſto facere:euz nō relinquēdo:
oñdēs vō ſe nō indigere eoꝝ ſequela: magis eos de
tinuit.nō aūt eis dixit:Abite.hoc.n.eēt eos expellē:
ſꝫ interrogauit eos an vellēt abire:auferēs eis vim ⁊
neceſſitatē: ⁊ volēs eos verecūdia coartari. ex neceſ
ſitate.n.detineri par eēt:ac ſi abirēt.Petrꝰ autē fra
trū amator:amicitie cōſeruator: ꝓ toto rn̄det colle
gio.vn̄ ſeq̇ꝭ:Rn̄dit ergo ei ſi.pe.Dn̄e ad quē ibimꝰ?
AVG.q.d.Repellis nos a te:da nobis alteruz ad
quē ibimꝰ ſi te relinq̇mꝰ.CHRY.Hoc aūt verbuz
multe ē amicitie oñſiuū:qꝛ.ſ.chriſtꝰ eis honorabili
or erat q̄ꝫ prēs ⁊ mrēs:deinde vt nō videaꝭ hͦ ꝓptēa
dicere:qꝛ nō eēnt q̇ eos recipēt ſubiūgit:Verba vi
te eterne habes.Audiēs.n.mgr̄m dicētē:qm̄ reſuſci
tabo eū:⁊ hēbit vitā eternā:oñdit ſe recordari eoꝝ
q̄ dicta ſunt verboꝝ.⁊ iudei q̇dē dicebāt:Hic ē filiꝰ
ioſeph.hic vō dicit:Et nos credimꝰ ⁊ cognimꝰ qꝛ tu
es chriſtꝰ filiꝰ dei.CHRY.Credidimꝰ.n. vt cogſce
remꝰ.nā ſi ꝑus cognoſcē:deinde credē vellemꝰ: nec
cogſcēmꝰ nec credē valeremꝰ. Hoc credimꝰ ⁊ cognoui
mꝰ:qꝛ tu es xp̄s filiꝰ dei.i.qꝛ ipſa vita eterna tu es: ⁊
nō das in carne ⁊ ſanguīe tuo niſi qō es.CHRY.
Quia vō petrꝰ dixerat:Et nos credimꝰ:dn̄s de col
legio credētiū excipit iudā.vn̄ ſeq̇ꝭ:Rn̄dit ergo eis ieſꝰ
Nōne ego vos.xii.elegi:⁊ vnꝰ ex vobis diabolꝰ eſt?
Qō aūt dicicit tale ē:ne eſtimetis qꝫ ſecuti eſtis me:
nō redarguā malos:dignū aūt ē hic querē: q̄re nūc
nihil dicit diſcipuli:ſed poſtea formidātes dicunt:
Nūquid ego ſū dn̄e?ſꝫ nōdū petrꝰ audierat.Vade
retro me ſathana:⁊ ꝓꝑ hoc timorē non habuit.nūc
etiā nō dicit:Vnꝰ ex vobis me tradet:ſed diabolꝰ ē.
ideo neſciebāt qō dicebaꝭ:ſed maliciā eſtimabāt vi
tupari ſolū.accuſant aūt hic xp̄m gētiles inſipiēter
nō eni electio eiꝰ vim infert his q̄ futura ſūt:ſꝫ ī vo
lūtate poſitū ē ſaluari ⁊ ꝑire.BED.Vel dicēdū:qꝫ
ad aliud elegit.xi.⁊ ad aliō vnū.xi. elegit vt ī ap̄lica
dignitate ꝑſeuerarent.vnuz elegit:vt ꝑ ꝑditiōis eiꝰ
offm̄ ſalutē opareꝭ hūani generꝭ.AVG.Electꝰ.n.
ē iſte:de qͦ nolēte ⁊ neſciēte magnū aliq̇d boī fiet.
Sic.n.iniq̇ male vtūꝭ bonis opibꝰ dei:ſic ecōtra deꝰ
bn̄ vtiꝭ malis opibꝰ hoim.Quid iuda peius?ſꝫ malo
eiꝰ bn̄ vſꝰ ē dn̄s:tradi ſe ꝑulit:vt nos redimēt.Pōt
etiā ſic itelligi qō ait.xii.elegi:qꝛ ꝯſecratꝰ ē duodena
riꝰ numerꝰ eoꝝ:q̇ ꝑ q̄tuor cardines mundi trinitatē
fuerāt denūciaturi.nō aūt qꝛ periit inde vnꝰ:iō illiꝰ
numeri honor adeptꝰ ē.nam in locū pereūtis alius

ſubrogatus eſt. GRE.xiij.mora. Capitis aũt noïe
cenſeť corpuſ cũ de perſo hoïe dicit: Un⁹ ex vobis
diabolus eſt. vnde euãgeliſta exponẽs ſubdit: Dice-
bat aũt de iuda ſimonis ſchariotis: hic.n.erat tradi
tur⁹ eũ: cũ eſſet vn⁹ de.xij. CHRY. Cõſidera chriſti
ſapiẽtiã. neq̃.n. chriſt⁹ eũ manifeſtũ fecit: ne inuere
cũdũ faciat: ⁊ ſic litigioſior fiat. neq̃ eũ latẽ pmiſit:
ne eſtimãs ſe latẽ ſine timore opareť. CA.VII.

POſt hec autẽ ambulabat ie
ſus in galileã. Non eni uo
lebat in iudeã ambulare: q̃z
querebãt eũ iudei interficere. Erat
autẽ in primo dies feſtus iudeorũ
cenophegia. Dixerũt aũt ad eũ fra
tres eius: Tranſi hinc: ⁊ uade in iu
deam: ut ⁊ diſcipuli tui uideãt opa
tua que facis. Nemo quippe in oc
culto quid facit: ⁊ querit ipẽ in palã
eſſe. Si hec facis: manifeſta teipſuz
mundo. Neq̃z eni fratres eius cre
debant in euz. Dicit ergo eis ieſus:
Tempus meũ nondũ aduenit: tẽp⁹
autẽ ueſtrũ ſemp eſt paratũ. Non
poteſt mũdus odiſſe uos. Me aũt
odit: quia ego teſtimoniũ phibeo de
illo: quia opa eius mala ſunt. Uos
aſcẽdite ad diẽ feſtũ hũc. Ego enim
non aſcendã ad diẽ feſtũ iſtuz: quia
meũ tempus nondũ impletum eſt.

AVG. Futurũ erat vt aliquis fidelis chriſti ab-
ſcõderet ſe ne a pſecutorib⁹ inueniret: ⁊ ne illi p cri
mine obijceret latibulũ pceſſit in capite: qõ in mem
bro cõfirmareť. vnde diciť: Poſt hec ambu. ieſus i
gali. nõ eni uole. in iude. ambu. quia quere. eũ iudei
interficere. BED. Hec verborũ cõnexio talis ẽ: vt
intelligam⁹ qm̃ in medio multa geri ⁊ fieri potuerĩt
Judea aũt ⁊ galilea regiões ſunt paleſtine puincie
ſed iudea dicta eſt a tribu iuda: nõ tamẽ ſolũ illa re
gio quã trib⁹ iuda ſed ⁊ illa quã trib⁹ beniamin poſſi
debat iudea dicta eſt: quia ex tribu iuda reges orie-
banť. galilea vero diciť: eo q̃ lacteũ populũ.i. cãdi
dũ gignat. galilea.n. grece; latine lac diciť. AVG.
Sic aũt hoc domin⁹ dixit: quaſi nõ poſſet ambula
re inter iudeos: ⁊ nõ occidi a iudeis. Hãc.n. potẽtiã
quãdo voluit demõſtrauit: ſed infirmitati noſtre p
bebat exemplũ: nõ ipẽ pdiderat ptãtẽ: ſed noſtrã cõ
ſolabať fragilitatẽ. CHRY. Sed ⁊ illud eſt dicere
qm̃ que deitatis oñdedat: ⁊ que humanitatis. etenĩ
fugiebat pſecutores vt homo: ⁊ apparebit eis vt de⁹
vtrũq̃ vere exñs. THEO. Seceſſit etiã nũc in ga
lileã: quia nondũ paſſiõis aderat temp⁹. Unde va-
nũ reputabat in medio inimicorũ manere: ⁊ magis
ipſos ad odium incitare. vnde ⁊ conſequẽter temp⁹

deſcribiť cum ſubdiť: Erat aũt in primo dies feſtus
iudeorũ cenophegia. AVG. Quid hic cenophegia
qui ſcpturas legerũt nouerũt: faciebãt tabernacula
in die feſto ad ſimilitudinẽ tabernaculorũ in q̃bus
habitauerũt: cũ ex egypto educti pegrinareť in ere-
mo: celebrabãt ex hoc diẽ feſtũ reminiſcẽtes benefi
ciorũ dñi: qui tamẽ occiſuri erãt dñm. Appellabať
aũt apud iudeos dies feſtus: cũ tamẽ nõ eſſet vnus
ſed plures. CHRY. Oſtẽdit igiť p hoc euãgeliſta:
qm̃ multũ temp⁹ ptermiſit. Cũ.n. domin⁹ ſedit i mõ
te: erat ppe dieſ feſt⁹ paſche. Hic aũt cenophegie me
minit: ⁊ in quinq̃ intermedijs mẽſib⁹ nihil aliud no-
bis enarrauit: niſi miraculũ panũ ⁊ allocutõem fa-
ctam ad eos qui comederũt. Quia.n. ideficiẽt ſigna
faciebat ⁊ diſputabat: nõ poterãt euãgeliſte omnia
enumerare: ſed illa pcipue ſtudueñt dicere: p q̃bus
aut querela aut cõtradictio quedã a iudeis ſubſeq-
batur: quod ⁊ hic apparet. THEO. Quia eni frẽs
ei⁹ viderãt ipm nõ eſſe paratũ ad aſcẽdẽdũ ſubditur
Dixerũt aũt fratres ei⁹ ad eũ: Trãſi hinc: ⁊ vade i iu-
deam. BED. Ac ſi dicant: Tu ſigna facis: ⁊ pauci
ea vidẽt. tranſi ergo ad regiã vrbẽ: vbi ſunt pncipes
vt viſis ſignis: laudẽ cõſequaris ab eis. Sed q̃a non
omẽs diſcipuli ſemp dominũ ſequebãť: ſed coꝝ mł
ti in iudea erãt: ideo ſubdũt: Ut ⁊ diſci. tui vide. opa
tua que facis. THEO. i. turbe que ſequunť te. non
.n. de.xij. dicũt diſcipulis: ſed de alijs qui cõuerſabã
tur cũ illo. CHRY. Cum aũt audítis: Fratres dñi
marie cogitate cõſanguinitatẽ: nõ iterũ pariẽtis vllã
ppaginẽ. Sicut.n. in ſepulchro: vbi poſitũ eſt corp⁹
dñi: nec ante nec poſtea mortu⁹ iacuit: ſic vter⁹ ma-
rie: nec ante nec poſtea quicq̃ mortale cõcepit. opa
quidẽ dñi diſcipulos nõ latebãt: ſed iſtos latebant.
⁊ ideo dicebãt: Ut diſci. tui vide. ope. que tu facis.
Loquebanť aũt prudẽtia carnis: verbo quod caro
factũ eſt. vnde ⁊ ſubdũt: Nemo quippe in occulto
aliquid facit: ⁊ querit ipẽ in palã eſſe. Si hoc facis:
manifeſta teipm mũdo. q.d. Facis miracula: appa-
re hõibus: vt laudari poſſis ab hõibus. nam qui euz
videnť monere glorie ipſi⁹ cõſulũt: ⁊ quia humanaz
gl'iam requirebãt: in eum nõ credebãt. vnde ſequiť
Neq̃.n. fratres ei⁹ crede. in eũ. Chriſtũ.n. cõſangui-
neũ potuerũt habere: credere aũt in eũ ipa ppiqui-
tate faſtidierũt. CHRY. Dignũ eſt aũt mirari euã
geliſtarũ morẽ veritatis amicũ: qualiter nõ verecũ-
danť dicere ea que magiſtro videť ferre iniuriaz: ſed
hoc maxime ſtuduerũt enũciare. Nõ.n. puaz habet
detractõem q̃ fratres ei⁹ decredebãt: ⁊ videť quidẽ
initiũ verborũ quaſi amicorũ eſſe. Multe aũt ama
ritudinis erãt que dicebãť: quia de formidine et de
amore glorie eum vocãt. nam dicũt: Nemo i occul
to aliquid facit. Quod erat dicere. Formidinẽ incu
ſantiũ ⁊ ſimul ſuſpicãtiũ que fiebãt non vere facta
eſſe. Per hoc aũt q̃ dicũt: Et querit ipẽ in palã eſſe:
amorẽ glorie notãt. Chriſt⁹ aũt mãſuete eis reſpon-
dit: docẽs nos nõ indigne ferre: ſi aliqui etiaz viles
nobis cõſilienť. Sequiť eni: Dicit eis ieſus: Temp⁹
meũ nondũ aduenit: temp⁹ aũt veſtrũ ſemp ẽ paratũ.
BED. Ne aũt videať hoc cõtrariũ ei qõ apls dic:
At vbi venit plenitudo tpis: miſit de⁹ filiũ ſuũ: refe-
rendũ eſt quod hic diciť: nõ ad temp⁹ natiuitatis:
ſed ad temp⁹ glorificatiõis. AVG. Dabãt eniz illi

cõſiliũ ↄſequẽde glorie:veluti ſeculariter ⁊ terreno affectu mouẽtes ne eſſet ignobilis:⁊ latitaret. Sed dñs voluit ipam celſitudinẽ ꝑ hũilitatis viã ſterne/re. Dicit ergo: Tẽpus meũ.i.glorie mee: qua veniã i altitudie iudicatur⁹ nõ dũ venit. Tẽpus aũt ve.i. mũdi gloria ſemꝑ ẽ ꝑatũ. Et qñ nos dñi corpus ſu/mus:qñ nobis iſultãt amatores hui⁹ ſeculi: dicam⁹ eis:Tẽpus veſtrũ adeſt ꝑatũ: tẽpus noſtrũ nõdum aduenit. excelſa eni patria:humilis via. Qui recu/ſat viã:qd q̃rit patriã? CHRY. Uel aliter: Uidet aliud eccleſie iſinuari.fortaſſis eni eũ prodere vole/bãt ⁊ tradere iudeis.iõ dicit: Tẽpus meũ nõdũ ad/uenit.h̄ ẽ tẽpus crucis ⁊ mortis. Tẽpus aũt veſtruꝫ ſemꝑ ẽ ꝑatũ.q꞉ ⁊ ſi vos ſemꝑ ſitis cũ iudeis:nõ inter/ficiẽt vos eadẽ cũ illis zelãtes.vñ ſeq̄t: Nõ põt vos odiſſe mũdus:me aũt odit q꞉ ego teſti.ꝑhi.de illo.q꞉ opa eius mala ſũt.q.d.qualiter mundus eos odit:q̃ eadẽ cũ ipo volũt ⁊ ꝓ eiſdẽ ſtudẽt:me aũt odit:qm̃ redarguo eũ. Intantũ ergo gloriã hominũ nõ que/ro ꝙ nõ ꝑtermitto eos redarguere:lꝫ ſciã ex h̄ odiũ naſci:⁊ mortẽ nitẽtari. Per h̄ etiã oñdit ꝙ odiũ iu/deorũ cõtra eũ cõcitabat publica redargutio:nõ ãt ſabbati ſolutio. THEO. Uel dñs cõtra duo de q̃/bus illi eũ arguebãt:alia duo iducit. Cõtra formidi/nẽ quidẽ dicit:ꝙ opa mũdi redarguit.i.opa eorũ q̃ mũdana ſapiũt:quod nõ faceret ſi formidoloſus eſ/ſet.ſed cõtra inanẽ gloriã miſit illos ad feſtũ.vñ ſeq̄/tur:Uos aſcẽdite ad diẽ feſtũ hũc.nã ſi vane glorie paſſione detineret:retinuiſſet eos ſecũ:nã glorie cu/pidi cõſueuerũt multos habere qui ſequãtur eos. CHRY. Hoc etiã dicit oñdens ꝙ eis blãdiri ñ vult: cõcedit eis iudaica facere. AVG. Uel aliter: Uos aſcẽdite ad diẽ feſtũ hũc.vbi gloriã hũanã queritis: vbi extẽdere vultis carnalia gaudia: nõ eterna cogi/tare. Seq̄t: Ego aũt nõ aſcendã ad diẽ feſtũ iſtuꝫ. CHRY. Scilicet mõ vobiſcũ:q꞉ meũ tẽpus nõduꝫ impletũ ẽ.i futuro eni paſcha crucifigẽdus erat. AVG. Uel meũ tẽpus.i.glorie mee nondũ aduẽit: ipſe erit dies feſt⁹ me⁹:nõ dieb⁹ iſtis ꝑcurrẽs ⁊ trã/ſiẽs:ſed ꝑmanẽs in eternũ. Ipſa erit feſtiuitas ⁊ gau/diũ ſine fine:eternitas ſine labore: ſerenitas ſine nube.

¶ Hec cũ dixiſſet:ipſe manſit i ga/lilea. Ut autẽ aſcenderũt fratres e⁹ tũc ⁊ ipſe aſcẽdit ad diẽ feſtũ nõ ma/nifeſte:ſed quaſi in occulto. Iudei ergo querebãt eũ in die feſto:⁊ dice/bãt. Ubi eſt ille? Et murmur mul/tus erat in turba de eo. Quidã eniꝫ dicebant quia bon⁹ eſt:alij autẽ dice/bant nõ:ſed ſeducit turbas. Nemo tamẽ palã loquebatur de illo ꝓpter metum iudeoruꝫ.

CHRY. Quia dixerat dñs: Nõ aſcẽdã vobiſcũ in ꝑncipio denegauit aſcẽſum:vitãs irã frementiũ iu/deorũ.vñ dicit: Hec cũ dixiſſet:ipſe: Manſit i galilea poſtea ve.aſcẽ.vñ ſeq̄t: Ut aũt aſcẽ.fratres ei⁹:tunc ⁊ ipe aſcẽdit. AVG. Aſcẽdit aũt nõ gloriari tẽpo/raliter:ſꝫ aliq̄d docere ſalubriter:de feſto eterno ad/monere. CHRY. Uel aſcẽdit:nõ vt patiat̄: ſed vt alios erudiat. Latẽter aũt aſcẽdit.poterat eni mani/feſte aſcẽdere:⁊ detinere eorũ iordinatũ impetũ: qđ multotiẽs fecit.ſed nolebat h̄ ↄtinuo facere: ne ma/gis ſuã diuinitatẽ denudaret:⁊ vt icarnatio ei⁹ cer/tior eſſet:⁊ vt nos erudiret ad virtutẽ. Ut igit̄ diſce/rem⁹ q̄d nos oporteat facere: q̃ nõ poſſum⁹ ꝑſecu/tores detinere:voluit latẽter aſcẽdere. Nõ aũt dixit in occulto:vt oñdat diſpẽſatiõe h̄ eẽ factũ. Si enim oĩa vt de⁹ ageret:quõ poſſem⁹ nos ſcire incidentes hũanis ꝑiculis q̄d oporteat facere? AVG. Uel oc/culte aſcẽdit:q꞉ fauorẽ hominũ nõ q̄rit:nõ põpis ſtipãtiũ ſe turbarũ delectat̄. BEDA: Myſtice ãt deſignat̄ q꞉ ſingulis q̄buſq꞉ carnalib⁹ humanã glo/riã querẽtib⁹ dñs manet i galilea:que iterꝑtat̄ trãſ/migratio facta.i.i mẽbris ſuis:q̃ trãſmigrãt de vitijs ad virtutes:⁊ i eis ꝓficiũt. Poſtmodũ võ dñs aſcẽ/dit:q꞉ mẽbra chriſti nõ hui⁹ vite:ſed eterne gloriam querũt. Occulte aũt dñs aſcẽdit:q꞉ oĩs gloria ei⁹ eſt ab itus.i.de corde puro ⁊ cõſciẽtia bona ⁊ fide non ficta. AVG. Uel ꝙ quaſi latẽter aſcẽdit: aliq̄d ſi/gnificare voluit. Omia eni q̃ dicta ſũt antiquo po/pulo iſrael:vmbre fuerũt futurorum:⁊ ſcenophegia vmbra erat futurorũ. Oĩa ergo q̃ fiebãt i figura:ma/nifeſtant̄ in nobis. Aſcẽdit ergo i occulto:figura ei erat ipm̃ eẽ in occulto. In ipo die feſto chriſt⁹ late/bat:q꞉ ipe dies feſt⁹ chriſti mẽbra ꝑegrinatura ſigni/ficabat. Ille eni ẽ in tabernaculis:q̃ ſe i mũdo eẽ in/telligit peregrinũ. Scenophegia aũt erat celebratio tabernaculorũ. Seq̄t: Iudei aũt querebãt eũ in die feſto:⁊ dicebãt: Ubi ẽ ille? CHRY. Ex mlto odio ⁊ inimicitia:neq꞉ eni nomiatiꝫ vocare volebãt. Nõ aũt multa erat eis i feſtiuitate reuerẽtia:nec multa religio:q꞉ a feſtiuitate credebãt chriſtũ fraudulẽter detinere. Seq̄t: Et mur. mul.erat de eo in turba. AVG. Murmur erat de cõtentiõe quã cõuenien/ter exponit dicẽs: Quidã ei dice.q꞉ bon⁹ ẽ.alij autẽ dice.nõ ſed ſeducit turbas. Quicũq꞉ emicuerit i aliq̃ gr̃a.alij dicũt:bon⁹ ẽ:alij nõ:ſed ſeducit turbas. Nõ aũt dictũ ẽ de deo valet ad cõſolationẽ de quocũ/q꞉ hoc dictũ fuerit chriſtiano. Et q̄dẽ ſi ſeducere eſt: nec chriſtus ſeductor.nec quiſq꞉ debet ſeductor eſſe chriſtian⁹. Si aũt ſeducere aliũde aliquẽ ad aliud ꝑ/ſuadẽdo ducere ẽ.querẽdũ ẽ vñ ⁊ quo? Si a bono ad malũ mal⁹ ſeductor ẽ:ſi a malo ad bonũ:bonus ẽ.⁊ vtinã ſic omẽs ſeductores vocemur ⁊ ſimus. CHRY. Igit̄ illã quidẽ eſtimo opinionẽ multitu/dinis eſſe:qua.ſ.dicebat̄ bon⁹ eſſe:hãc vero ꝑncipũ ⁊ ſacerdotũ:qđ oñditur ꝑ h̄ ꝙ dicũt: Seducit tur/bas.nõ dicũt: Seducit nos. Sequit̄: Nemo tñ palã loquebat̄ de illo:ꝑꝑ me.iu. AVG. Eor.ſ.qui dice/bant bon⁹ ẽ nõ.q̃ dicebãt.ſeducit turbas. Hec eniꝫ clarius ſonabãt. Sed bon⁹ ẽ preſſius ſuſurrabant. CHRY. Uide aũt eorũ q̃ ꝑncipant̄ corruptioneꝫ. hi aũt qui pꝛicipatibus ſubijciunt̄:ſani quidẽ erant iudicio:ſed non habebãt libertatẽ dicẽdi:qđ marie multitudinis eſt.

¶ Iam autẽ die feſto mediãte aſcẽ/dit ieſus in tẽplũ ⁊ docebat. Et mi

rabant iudei dicētes: Quō hic lr̄as
ſcit cum non didicerit? Rn̄dit eis ie
ſus: ꝛ dixit: Mea doctrina non eſt
mea: ſed eius qui miſit me. Siquis
uoluerit uoluntatem eius facere: co
gnoſcet de doctrina utrū ex deo ſit
an ego a meipſo loq̄r. Qui a ſemet
ipſo loquitur gloriā propriā querit.
Qui autē querit gloriā eius qui mi
ſit eū: hic uerax eſt: ꝛ iniuſticia in il
lo non eſt.

CHRY. Dn̄s traditiōe ſua auditores attētiores fa
cere volēs: nō i p̄mis dieb⁹ aſcēdit: ſed circa ſolēni
tatis mediū. vn̄ dicit: Iā aūt die feſto mediāte aſcē.
Ieſus i tē. ꝛ doce. Qui ei p̄mis dieb⁹ eū queſierūt: re
pēte eū p̄ſentē vidētes: magis intēdebāt docēti: ꝛ q̇
bonū eū dicebāt ꝛ q̇ malū: illi quidē vt aliq̇d lucra
rent ꝛ admirarent: hi vero vt comprehenderēt.
THEO. Nā i p̄ncipio feſti: his q̄ feſti erāt magis at
tēdebāt. vn̄ poſtea chſtriſtū attēti⁹ audierūt. AV
GV. Quātū eni dat itelligi ipam feſtiuitatē diebus
plurib⁹ celebrabāt. ꝛ iō dicit: Iā die feſto mediāte
i. cū illi⁹ diei feſti tot dies remanſiſſent quod p̄teriſ
ſent: vt etiā h̄ iplerer qd̄ ait: Nō aſcēdā ad diem fe
ſtū hūc. i. ad quē vos vultis p̄mū vel ſecūdū diē: aſcē
dit aūt poſtea die feſto mediāte. AVG. de queſti.
no. ꝛ ve. te. Tūc etiā aſcēdit: nō q̄ſi ad diē feſtū ſꝫ q̄
ſi ad lucē. illi vero aſcēderūt: quaſi ad ꝑfruendū de
litijs diei feſti. Chriſto vero ille fuit dies feſtus: quo
paſſiōe ſua redemit mundū. AVG. ſup io. Ille āt
q̇ p̄us latebat docebat: ꝛ palā loquebat: ꝛ nō tene
bat. Illud eni qd̄ latebat erat cā exēpli: h̄ p̄tātis.
CHRY. Quid aūt docebat n̄ dixit euāgeliſta: ſꝫ qd̄
mirabiliter docebat: h̄ ſolū oñdit. tāta eni erat virt⁹
docētis vt q̇ dixerāt: ſeducit turbas: trāſmutati mi
rarent. vn̄ ſeq̄t: Et mirabant iudei dicētes: quō hic
lit. ſcit: cū nō didicerit? Uide admirationeꝫ neq̄tia
plenā nō eni dicit: q̇ i doctrina admirarent: ſed in
aliā admirationē iciderūt. AVG. Oēs quidē quā
tū arbitror admirabant: ſed nō oēs cōuertebāt. Et
vn̄ admiratio? q̇ m̄lti nouerāt vbi nat⁹: quēadmo
dū fuerit educat⁹. Nūq̄ꝫ eū viderāt lr̄as diſcentē: au
diebāt tn̄ de lege diſputātē: legis teſtimonia ꝓferē
tē q̄ nemo poſſet ꝓferre niſi legiſſet: nemo legeret:
niſi lr̄as didiciſſet: ꝛ iō mirabāt. CHRY. Ab hac
aūt q̄ſtione cognoſcē debebāt: q̄n hec ſciētia hūani
tus nō erat i eo ſed diuinit⁹: ſꝫ q̇ h̄ ipi nolebāt reue
lare: ſed i ſola admiratiōe ſtabāt: dn̄s hec reuelauit.
Seq̄t ei: Rn̄dit eis ieſus ꝛ dixit: Mea doctria nō ē
mea: ſed ei⁹ q̇ miſit me. AVG. Uidet aūt h̄ eē cō
trariū qd̄ dicit: Mea ꝛ nō ē mea. nā ſi dixiſſet: Iſta
doctria nō ē mea: nulla eēt q̄ſtio. Que ē ergo doctri
na patris: niſi verbū patris: Ipſe ergo chriſt⁹ eſt do
ctrina patris: ſi verbū p̄ris ē. Sed q̇ verbū non pōt
eē nulli⁹: ſed ē alic⁹: ꝛ ſuā doctrinā dixit ſeipm ꝛ nō
ſuā: q̇ patris ē verbū: q̇d ē tā tuū q̄ꝫ tu: ꝛ q̇d tā non
tuū q̄ꝫ tu? Si alicui⁹ es: q̇d es? Breuiter ergo h̄ mi
hi dixiſſe videt: Mea doctria n̄ ē mea. ac ſi diceret:
Ego nō ſū a meipo. Sabellianā hereſiꝫ ſn̄ia iſta diſ
ſoluit: q̇ dicere auſi ſūt ipm eē filiū q̇ ē ꝛ p̄r: duo eſſe
noia: ſed vnā rē. CHRY. Uel ſuā dicit q̄n eā do
cuerat: nō ſuā aūt q̄n patris erat doctria. Sꝫ ſi oia
q̄ ſūt patris ei⁹ ſūt: ex hocipo q̇ patris ē: deberet eē
ꝛ ſua. Sed h̄ qd̄ dicit: Nō ē mea: vehemēter oñdit ꝛ
ſui ꝛ patris vnā eē doctrinā: ac ſi diceret: Nihil ha
beo ꝯmutatū aut diuerſuꝫ: ſꝫ ita ago vt dico: vt non
eſtimet aliud q̇d p̄ter patrē dicē vel agere. AVG.
p̄mo de tri. Uel aliter: ſcd̄m aliud ſuam dixit: ſcd̄m
aliud nō ſuā. ſcd̄m formā dei ſuā: ſcd̄m formā ſerui
nō ſuā. AVG. Siq̇s aūt h̄ parū itellexerit: audiat
cōſiliū qd̄ dn̄s cōſequēter dat dicēs: Si q̇s voluerit
volūtatē ei⁹ facere: ꝛ cogno. de doc. vtrū ex deo ſit:
an ego ex meipo loquar: q̇d ē ſiq̇s volue. volūtatem
ei⁹ facere: h̄ ē credere i eū. ipe eni ſupra dixit: Hoc ē
op⁹ dei vt credatis i eū quē ipe miſit. Quis aūt hoc
neſciat h̄ eē facere volūtatē dei: opari op⁹ eius? Co
gnoſcere aūt h̄ ē itelligere. ergo noli itelligere vt cre
das: ſed crede vt itelligas: q̇ niſi credideritis nō itel
ligetis. CHRY. Uel h̄ ita dicit: ac ſi dicat: Aufer
te irā ꝛ iuidia ꝛ odiū: qd̄ ſine cā i me habetis: ꝛ nihil
erit qd̄ ꝓhibeat vos cognoſcere: q̄n dei verba ſunt
q̄ loquor. Deīde aliud iducit argumtū iſolubile: ab
his q̄ ſūt i cōſuetudie hominū nos erudiēs. vn̄ ſeq̄t:
Qui a ſemetipo loq̄t gloriā ꝓpriā q̄rit. q. d. Qui ali
quā ꝓpriā vult iſtituere doctrinā: ꝓpter nihil aliud
h̄ vult q̄ꝫ vt gloriā acq̄rat. Si vero ego gloriā eiuſ q̇
miſit me q̄ro: cui⁹ gr̄a aliena vellē vos docere? Et h̄
ē quod ſubdit: Qui aūt que. glo. eius q̇ miſit illū: hic
verax ē: ꝛ iuſticia i illo nō ē. THEO. q. d. Uerax
ſū: q̇ doctria mea cōtinet veritatē. Iniuſticia i me
nō ē: q̇ alteri⁹ gloriā nō vſurpo. AVG. Qui q̄rit
gloriā ꝓpriā antichriſt⁹ ē. Dn̄s āt noſter magnū no
bis exemplū p̄buit hūilitatiſ: dū habitu iuent⁹ vt hō
querit gloriā patris: nō ſuā. ſed tu q̄n aliq̇d boni fa
cis: gloriā tuā querit: q̄n aliq̇d mali facis deo calum
niā meditaris. CHRY. Uide ergo q̄n cā quedam
ꝓpter quā humilia de ſe dicit: hec ē vt credāt q̄n n̄
deſiderat gloriā neq̄ꝫ p̄ncipatū: ꝛ etiā ꝓpter ibecilli
tatē audiētiū: ꝛ vt doceat homines moderata ſape
re: ꝛ nihil de ſe dicere magnū: ſed ſemꝑ humile.

Nōne moyſes dedit uobis legē
Et nemo ex uobis facit legē. Quid
me queritis interficere: Reſpondit
turba ꝛ dixit: Demonium habes.
Quis te querit interficere? Reſpō
dit ieſus ꝛ dixi eis: Unū opus feci
ꝛ omēs miramini. Propterea moy
ſes dedit uobis circūciſionē: nō ga
ex moyſe eſt: ſed ex patribus. Et in
ſabbato circūciditis hominē. Si cir
cūciſionē accipit homo i ſabbato ut
non ſoluat lex moyſi: mihi indigna
mini quia totū hominē ſanū feci in

ſabbato? Nolite iudicare ſm faciē: ſed iuſtū iudiciū iudicate.

CHRY. Duas criminatiões iudei cōtra chriſtū i ducebāt: vnā ꝙ ſabbatū ſolueret: aliā ꝙ patrē ſuū dicebat deū: equalē ſeipm faciēs deo. Hoc igit̄ priꝰ cōfirmauit: dū oñdit ꝙ nō ē deo cōtrariꝰ ſed eadē illi docet. De reliquo ad ſabbati ſolutionē īſtat di cēs: Nōne moyſes de. vo. legē ⁊ nemo ex vobis fa cit legē? Ac ſi diceret: Lex dicit nō occides: vos au tē occiditis. ⁊ hoc ē quod ſubdit̄: Quid me queritꝭ interficere? Ac ſi diceret: Etſi ego diſſolui legē ho minē ſanās trāſgreſſio fuit: ſed i ſalutē: vos aūt trāſ gredimini in malū. vñ nō debeo a vobis de ſolutio ne legis diiudicari. In duobꝰ ergo eos corripuit: et dicēdo: quid me queritis īterficere? ⁊ oñdendo qm̄ occiſionē meditātes: nō ſunt digni aliū diiudicare

AVG. Vel hoc dicit: quia ſi legē facerēt in ipſis lris chriſtū agnoſcerēt: ⁊ pſentē nō occiderēt. Rñ dit aūt ei turba: nō ꝑtinentia ad ordinē ſed ad ꝑ turbationē. Sequit̄ ei: Reſpōdit turba ⁊ dixit: De moniū habes: quis te querit īterficere? Ei dictū eſt ꝙ demoniū haberet: q̄ demones expellebat. Dñs āt nō turbatꝰ: ſed in ſua veritate trāquillꝰ nō reddidit maledictū ꝓ maledicto: ſed rñdit trāquille.

BEDA: In quo nobis patiētie reliq̄t exemplū: vt quo tiēs nobis ab aliq̄bus falſa obijciunt̄ cōuitia: pati enter toleremꝰ: ⁊ vera q̄ poſſumꝰ nō obijciamꝰ: ſed ſalutaria monita ꝑdicemꝰ. Seq̄tur eni: Rñdit ieſuſ ⁊ dixit eis: vnū opꝰ feci ⁊ omēs miramini.

AVG. Ac ſi diceret: Quid ſi oīa opa mea videretis? ipſius eni opa erāt q̄ in mūdo videbāt: ⁊ ipm q̄ fecit omia nō videbāt. fecit vnā rē ⁊ turbati ſūt: q2 ſaluū fecit hominē i ſabbato: quaſi ſi q̄ſq3 eorū egrotꝰ ſabbato ſinceraret: aliꝰ illū ſanū feciſſet q̄3 ille q̄ eos ſcādali zauit: q2 vnū hominē ſabbato ſaluū fecit.

CHRY. Hoc eni ꝙ dicit Miramini: hoc eſt turbamini: tu multuatis. vide autē q̄ñ prudēter a lege eos ſyllo gizat. Vult eni oñdere ꝙ facere h̄ opus nō erat le gē ſoluere. ſūt eni multa pricipalioꝛa q̄3 lex de obſ uatione ſabbati: ꝑ quoꝝ obſeruationē lex nō ſolui tur ſed implet̄. ⁊ iō ſubdit: Propterea moyſeſ dedit vobis circū. nō q2 ex moyſe ē: ſed ex patribꝰ: ⁊ i ſab bato circūciditiſ hominē.

AVG. q. d. Bene factū ē vt accipetis circūciſionē a moyſe: nō q2 ex moyſe ē ſed ex patribꝰ. Abraā eni ꝑmus accepit circūciſio nē a dño. Et in ſabbato circūciditis. Conuicit vos moyſes: accepiſtis i lege vt circūcidatis octauo die Accepiſtis i lege vt vacetis ſeptīo die. Si octauꝰ di es illiꝰ q̄ natꝰ ē: occurrit ad diē ſeptimū ſabbati: cir cūciditis hominē: q̄ circūciſio ꝑtinet ad aliquod ſi gnaculū ſalutis. ⁊ nō debēt homines ſabbato vaca re a ſalute.

ALCV. Propter tres eni cauſas data fuit circūciſio: ꝑmo vt ſignū eēt magne fidei abrae: ſcdo vt ꝑ eā a ceteris natiōibus diſcernerent̄: tertio vt illā i virili mēbro ſuſcipiētes: caſtitatem mētis ⁊ corpis obſeruare deberēt. Et tantū cōferebat tunc circūciſio q̄ntū nūc baptiſma: niſi ꝙ ianua nōdū ap ta erat. Cōcludit ergo ex ꝑmiſſis: Si circūci. accipit ho. i ſabbato: vt nō ſol. lex moy. mihi idigna. q2 to. ho. ſa. feci i ſabbato.

CHRY. q. d. ſabbati ſolutio i circūciſiōe legis ē obſuatio: ſic ⁊ ego hominē curās ſabbato legē ſuaui. Vos q̄ nō eſtis legiſlatores: vl tra modū legē defēditis. Sed moyſes iubet legē ſol ui ꝓpter mādatū: qđ nō erat ex lege: ſed ex patribꝰ. Per hoc aūt qđ dicit: Totū ho. ſa. feci i ſabba. oſtē dit circūciſionē eſſe ꝑticularē ſanitatem.

AVG. Forte aūt illa circūciſio ipm dñ3 ſignificabat: Quid eni ē circūciſio: niſi carnis expoliatio? Significauit ergo expoliationē a corde cupiditatū carnaliū. nō ergo ſine cā data ē in eo mēbro ꝑ qđ ꝑcreat̄ crea tura mortaliū: q2 ꝑ vnū hominē peccatū itrauit in mundū. Iō aūt q̄ſq3 cū ꝑputio naſcit̄: q2 oīs cū vi tio ꝓpaginis naſcit̄: ⁊ nō mūdat deꝰ: ſiue a vitio cū quo naſcimur: ſiue a vitijs q̄ male viuēdo addimuſ niſi ꝑ chriſtū. cultellis eni petrinis circumcidebāt: ⁊ petre nomie chriſtū figurabāt. Iō aūt octauo die: q2 poſt ſeptimum ſabbati dñs die dñico reſurrexit. Ipa aūt reſurrectio nos circūcidit. i. abſtulit deſide ria carnalia. Intelligite hoc ſignificari opꝰ bonum qđ ego feci totū hominē ſaluū i ſabbato: q2 ⁊ cura tus ē vt ſanꝰ eēt in corpe: ⁊ credidit vt ſanus eēt in aīa. Eſtis āt ꝓhibiti ſuilia opa facere ſabbato. Nū quid ſuile opꝰ ē hominē ſanare i ſabbato? Mādu catis ſiquidē ⁊ bibitis ſabbato: q2 ꝑtinet ad ſalutē: ꝑ qđ oſtēditis opa ſalutis nullo mō eē die ſabbati omittēda.

CHRY. Nō aūt dixit: Ego maiꝰ circū ciſione opatus ſum. ſed ſolū factū narrās: iudicium eis cōceſſit. vñ ſubdit̄: Nolite iudicare ſm fa. ſed iu ſtū iudiciū iudicate. q. d. nō q2 moyſes apud vos ha bet maiorē gloriā q̄3 ego: ex ꝑſonarū dignitate fera tis ſentētiā: ſed a rerū natura. h̄ eni ē iuſte iudicare Nullꝰ autē icuſauit moyſen de hoc ꝙ iuſſit ſabba tū ſolui ꝓpter mādatū circūciſionis: quod erat aliū de q̄3 ex lege iductū: ergo fidedignioꝛ vobis eſt moy ſes q̄ iubet ſolui legē a mādato non legali.

AVG. Hoc aūt ꝙ dñs notauit hoc loco euadere i hoc ſe culo magni laboꝛiſ ē nō ꝑſonaliter iudicare. admo nuit q̄dē dñs iudeos: admonuit ⁊ nos. quod enim ꝑcioſum ſonabat de ore domini ⁊ ꝓpt̄ nos ſcriptū eſt ⁊ nobis ſeruatū ⁊ ꝓpter nos recitatū. ſurſum ē dñs: ſed etiā hic eſt veritas dñs. Corpꝰ eni domini in quo ſurrexit vno loco eē poteſt: veritas eiꝰ vbiq3 diffuſa ē. Quis ergo ē qui nō iudicat ꝑſonaliter qui equaliter diligit? Nō eni cū homīes diuerſo modo ꝓ ſuis gradibꝰ honoramꝰ. timēdum ē ne ꝑſonas ac cipiamꝰ. nōnūq̄3 eni ē iudiciū īter patrē ⁊ filiū: nō equamus filiū patri i honore: ſed ꝑponimꝰ ſi bonā cām habet filiū patri i veritate: ⁊ ſic tribuimꝰ hono rē debitū: vt nō ꝑdat equitas meritū.

Dicebāt ergo q̄dam ex hieroſoly mis: Nōne hic ē quē q̄runt interfi cere? Ecce palā loq̄tur: ⁊ nihil ei di cunt. Nūq̄d uere cognouerūt prin cipes q2 hic eſt chriſtus? Sed hunc ſcimus uñ ſit: chriſtus aūt cū uene rit nemo ſcit unde ſit. Clamabat er go ieſus i tēplo docēs ⁊ dicens: Et me ſcitis: ⁊ uñ ſim ſcitis: ⁊ a meipſo

nõ ueni ſed ẽ uer⁹ q miſit me quem
uos neſcitis. Ego ſcio eũ. Et ſi dixe
ro q: neſcio eũ: ero ſilis uobis men
dax. Sed ſcio eũ: quia ab ipſo ſuz: τ
ipſe me miſit. Querebãt ergo eũ app
hẽdere: τ nemo miſit i illuz man⁹ q:
nõdum uenerat hora eius.

AVG. Supra dictũ ẽ q dñs iõ velut occulte aſcẽ
dit ad diẽ feſtũ: nõ q: timebat ne teneret: cui ptãs
erat vt nõ teneret. Sed vt ſignificaret ẽt i ipſo die
feſto q celebrabat a iudeis ſe occultari τ ſuũ eẽ my
ſteriũ: nunc aũt apparet ptãs q putabat timiditas.
Loquebat enĩ palã i die feſto ita vt mirarẽt turbe
vñ dicit: Dicebãt g qui. ex hiero. Nõne hic ẽ quẽ iu
dei que. iterfi. Et ecce pa. loq. τ nihil ei dicũt. Noue
rãt enĩ qua ſeuitia q̃rebat: mirabãt q potẽtia non
tenebat. CHRY. Addit aũt euãgeliſta: Ex hiero.
quoniã qui magis potiti erãt ſignis: hi oẽs erãt mi-
ſerabiliores: q deitatis ei⁹ ſignũ videtes maximum:
oĩa iudicio corruptorũ pncipũ pmittebãt: an n̄ ma-
gnũ ſignũ iſanientes τ q̃rẽtes iterficere: habere eũ in
manib⁹ τ repẽte q̄ſcere. AVG. Igit nõ plene i-
telligẽtes chriſti potẽtiã: putauerũt eẽ pricipũ ſcien
tiã q ei pepcerũt. vñ ſubdũt: Nunqd vere cognoue
rũt pncipes: q: hic ẽ chriſt⁹. CHRY. Sed ipſi neq:
pricipũ ſequũt ſentẽtiã: ſed illã pferunt corruptã τ
ppria amẽtia dignã. vñ ſubdit: Sed hũc ſcimus vñ
ſit. Chriſt⁹ aũt cũ ve. ne. ſcit vñ ſit. AVG. Hec opi-
nio apud iudeos nõ inaniter nata ẽ: iuenim⁹ tñ q
ſcripture dixerũt de chriſto: qñ nazareus vocabit:
ergo pdixerũt vñ ſit. Iudei etiã dixerũt herodi que-
rẽti q chriſt⁹ i beethlẽẽ inde naſceret: τ teſtimoniũ
etiã ppheticũ attulerũt. vñ ergo nata ẽ hec opinio
apud iudeos: q chriſt⁹ cũ venerit nemo ſciat vñ ſit:
niſi q: vtrũq: pnũciauerũt ſcripture. ſm hominẽ p
dixerũt vñ eſſet: ſm deũ latebat ipios τ q̃rebat pios.
Hãc igit opinionẽ i eis generauerat: qd p iſaiã di-
ctũ ẽ: Generationẽ ei⁹ qs enarrabit. Deniq: dñs ad
vtrũq: rñdit: τ q: nouerãt eũ vñ eẽt: τ q: nõ noue-
rãt. vñ ſequit: Clamabat ergo ieſus docẽs i tẽplo τ
dicẽs: Et me ſcitis: τ vñ ſim ſcitis. hoc ẽ dicere: τ vñ
ſim ſcitis: τ vñ ſim neſcitis. vñ ſim ſcitis: ieſus a naza
reth: cui⁹ etiã parẽtes noſtis. Sol⁹ enĩ i hac cã late
bat virgĩs ptus: quo excepto totũ nouerãt i ieſu: qd
ad hominẽ ptinet. Recte ergo dixit: Et me noſtis: τ
vñ ſim ſcitis. ſm carnẽ τ effigiẽ hoĩs quã gerebat.
ſm diuinitatẽ aũt A me ipſo nõ veni: ſed ẽ ver⁹ q mi
ſit me. CHRY. p quod ea q i mẽte habebant reue
lat: ac ſi diceret: Nõ ſum de numero eoꝝ q ſine cau
ſa venerũt: ſed ẽ verax q miſit me: τ ſi verax ẽ in veri
tate miſit: τ q miſſus ẽ: cõgruũ eſt veracẽ eẽ. Rurſus
aũt ex ppriis ſmonib⁹ eos capit. q: enĩ dicebãt: Cũ
venerit chriſt⁹ null⁹ cognoſcet vñ ẽ: oñdit etiaz ide
ſe chriſtũ eẽ qñ a patre venit: quẽ ipſi neſciebãt. τ iõ
ſubdit: Quẽ vos neſcitis. HYLA. vi. de tri. Nũqd
aũt nõ oĩs hõ lz i carne ex deo nat⁹ ẽ. τ qũo negat
ab his vel ſeipm vel vnde ipſe ſit ſciri: niſi id vñ eſt ad
nature ſue referret auctorẽ. Nã id qd vñ ſit ignora
tur: naturã ex qua ẽ: dũ vñ ſit neſcit oñdit. Ignora-
ri enĩ vñ ſit: nõ põt qcq̃d ſubſiſtit ex nihilo: q: hĩpm
qd nõ ignorat ex nihilo: ignorationẽ ei⁹ vñ ſit non
habet. Ob hᷣ autẽ qd ſit ipſe neſcit: iõ ignorat a quo
ſit. nõ enĩ cõfitet filiũ q negat natũ: nec natũ intelli
git q putabit eũ eẽ ex nihilo. CHRY. Vel ignorã-
tiã hic dicit q ẽ p opa: ſicut paul⁹ ait: Cõfitentur ſe
noſſe deũ: factꝭ aũt negãt. Dupliciter aũt eos redar
guit. Et primũ quidẽ q occulte loquebant: hec i me
diũ iducit: clamãs vt eos verecũdari faciat. AVG.
Deniq: vt oñderet eis vñ poſſent ſcire ſubiecit: Ego
ſcio eũ. Ergo a me q̃rite vt ſciatis eũ. Patrẽ enĩ non
cognoſcit niſi fili⁹: τ cui voluerit fili⁹ reuelare. Et ſi
dixero qa neſcio eum: ero ſimilis vobis mendax.
CHRY. Quod ẽ ipoſſibile: q: enĩ verax ẽ q miſit: cõ
gruũ ẽ τ eũ q miſſus ẽ veracẽ eẽ. vbiq: aũt cognitio-
nẽ patris ſoli ſibi attribuit: q: a patre ẽ. vñ ſequitur:
Et ego ſcio eũ q: ab ipſo ſum. HYLA. vij. de trini.
Quero aũt vtrũ id quod ab eo op⁹ ẽ: in eo creatiõis
aut naturã generatiõis oñdat. Si op⁹ i eo creatio-
nis ẽ: vniuerſa queq: q creant a deo ſunt: τ qũo pa
trẽ nõ vniuerſa nouerũt: cũ fili⁹ eũ iccirco q: ab eo
ẽ nõ neſciat: Si vero iccirco ei q: ab eo ſit eũ noſſe
ſit ppriũ: qũo nõ hoc ei q ab eo ẽ erit ppriũ. ſ. vt ve-
rus fili⁹ ex natura dei ſit. Habes igit ppietatẽ co-
gnitiõis de ppietate generatiõis: tñ ne forte id qd
ab eo ẽ: aduẽtus ſui tẽpus hereſis iuaderet cõtinuo
ſubiecit: Et ipſe me miſit. Tenuit ordinẽ euãgelici ſa
cramẽti: natũ ſe pfeſſus τ miſſum. AVG. Ab ipſo
inqt ſum: q: fili⁹ de patre. q autem videꝭ me i car-
ne ipſe me miſit: vbi noli intelligere nature diſſimili
tudinẽ: ſed generãtis auctoritatẽ. CHRY. Irrita-
uerũt aũt iudeos ea q dicebant: ppter hoc qd dixe-
rat: Quẽ vos neſcitis. q: ſimulabãt ſe ſcire. vñ ſequit:
Querebãt ergo eũ apprehẽdere τ nemo miſit i eum
man⁹. Vide furorẽ eorũ iuiſibiliter refrenatũ. Euan
geliſta vero hũanius τ humili⁹ loq volẽs: vt ex hoc
chriſt⁹ hõ putaret: nõ dixit q eos inuiſibiliter deti-
nuit: ſed ſubiecit: Quia nõdũ venerat hora eius.
AVG. Hoc eſt quia nolebat. non enim dñs ſub fa
to natus ẽ: hoc nec de te credendũ ẽ: quãto magis
de illo p quẽ fact⁹ es: ſi tua hora volũtas ẽ illi⁹: illi⁹
hora que ẽ niſi volũtas ſua. Nõ ergo horã dixit q
cogeret mori: ſed qua dignaret occidi.

De turba autẽ multi crediderũt
in eũ. Et dicebant: Chriſtus cũ ue
nerit: nũquid plura ſigna faciet: q̃z
q hic facit. Audierunt phariſei tur
bam murmurantẽ de illo hec: τ mi
ſerunt principes τ phariſei miſtros
ut apprehenderent ieſum. Dixit er
go eis ieſus: Adhuc modicũ temp⁹
uobiſcũ ſum: τ uado ad eum qui me
miſit. Queretis me τ nõ inuenietis
τ ubi ego ſum uos nõ poteſtis ueni
re. Dixerũt ergo iudei ad ſemetipſoſ
Quo hic iturus eſt: quia nõ inuenie

muſ eũ:? Nũquid in diſperſionem
gentiũ iturus eſt ⁊ doctur9 gentes:?
Quis eſt hic ſermo quē dixit: quere
tis me ⁊ nō inuenietis: ⁊ ubi ſuʒ ego
uos nō poteſtis uenire:?

AVG. Humiles ⁊ paupes ſaluos faciebat dñs. vñ
dicit: De turba aũt mul. cre. i eũ. Turba eĩ q̃ ſuã egri
tudinē cito vidit: etiã illi9 medicinã ſine dilatiōe co
gnouit. CHRY. Uerũtñ neqꝫ i his erat ſana fides
ſed moꝛe multitudīs vulgaria loquebat̃. Sequitur
eni: Et di: Chriſt9 cũ vene. nunq̇d ſigna plura faciet
q̃ q̇ hic facit:? Dicere eni: Chriſt9 cũ venerit: erat nō
firmiter credentiũ hũc eē chriſtũ. Uel etiã hoc dice
re ē oñdere eũ nō eſſe chriſtũ: ac ſi dicat: Nonne ille
cũ venerit melioꝛ erit: ⁊ plura ſigna faciet. groſſioreſ
eni nō a doctria: ſed a ſignis iducũt. AVG. Uel i
telligũt: Si duo nō erũt: hic ē chriſt9. pricipes auteʒ
iſaniebãt. Et iō medicũ nō ſolũ nō agnoſcebãt: ſed
etiã occidere cupiebãt. vñ ſequit̃: Audierũt phariſei
turbã murmurantē de illo hec: ⁊ miſe. p̄n. ⁊ pha. mi
niſtros vt apprehēderēt eũ. CHRY. Multa q̇deʒ
locut9 ē ſupra ſed nihil tale fecerũt: qȯ maxie enim
eos moꝛdebat: hoc erat ꝙ turbe. ſ. chriſtũ gloꝛifica
bãt. Sabbati aũt ſolutio apparēs cã erat: quã. ſ. p̄re
tēdebãt: ⁊ ipi quidē nō audebãt chriſtũ cape piculũ
timētes. Miniſtros aũt mittũt tãq̃ꝫ piculis expoſi
tos. AVG. Quia ergo nō poterãt apprehendere
nolentē: miſſi ſũt vt audirēt docētē. Sequit̃ eni: Di
xit ergo ieſus: Adhuc modicũ tēpus vobiſcũ ſum.
CHRY. Uerba loquit̃ humilitatis plena: ac ſi dice
ret: Quid feſtinatis me interficere:? paruũ expectate
tēpus. AVG. Quod mō ergo vultis facere factu
ri eſtis: ſed nō mō: qꝛ nolo. Implere eĩ debeo diſpē
ſationē meã: ⁊ ſic puenire ad paſſionem. CHRY.
Per hoc igitur audatioꝛē turbã terruit: ſtudioſioꝛē
vero magis auidã faciebat ad audiendũ: quaſi puo
tēpoꝛe derelicto: i quo poſſent hac doctrina potiri.
Nō aũt dixit ſimpliciter: Hic ſum: ſed Uobiſcũ ſuʒ.
q. d. Etſi pſequamini me: nō tñ ceſſabo que ſunt p
vobis diſpēſans: ⁊ ea q̃ ſunt ad ſalutē docens ⁊ mo
nēs vos. Quod aũt ſubdit: Et vado ad eũ q̇ me mi.
ſuffierat eos terrere. THEO. Tãq̃ꝫ p̄ri ſit de ipis
cōqueſtur9: qꝛ ſi miſſum obpꝛobꝛijs affecerũt: nō eſt
dubiũ ꝙ ⁊ mittēti fecerũt iniuriaʒ. BEDA: Dicit
autē: Uado ad eũ q̇ miſit me. ac ſi diceret: reuertēs
aſcēdo ad patrē q̇ me icarnari p̄cepit. Illuc ſe dixit
ire a quo nũq̃ꝫ receſſit. CHRY. Quid vero eo indi
gebãt: manifeſtat p h̄ ꝙ dicit: Queretis me: ⁊ nō in
uenietis. Sed vbi queſierũt eũ iudei:? Dicit lucas q̃m
plangebãt mulieres ſup eũ. pbabile autē ē ⁊ multoſ
alios hoc paſſos eē: ⁊ p̄cipue dũ ciuitas capetur eoſ
meminiſſe chriſti ⁊ miraculoꝛũ ei9: ⁊ p̄ſentiã eius q̃
rere. AVG. Uel hic iã reſurrectionē ſuã p̄dixit: q̇a
q̃ſituri illũ erãt poſt reſurrectionē cōpuncti. Nolu
erũt eni eũ agnoſcere p̄ſentē: ⁊ poſtea queſierũt cuʒ
viderēt i eũ multitudinē credentē. vñ multi ɔpũcti
dixerũt: Quid faciem9:? viderũt eni chriſtũ ſuo ſcele
re mouētē: ⁊ crediderũt i chriſtũ ſuis ſcelerib9 igno
ſcentē: ⁊ quouſq̃ꝫ biberēt ſanguinē quē fuderũt: de
ſua ſalute deſperauerũt. CHRY. Deīde ne q̇s eum
p moꝛtē cōmuni mō abiꝛe eſtimet ſubiungit: Et vbi
ego ſuʒ vos nō poteſtis venire. Si vero i moꝛte ma
neret poſſent ad eũ ire: illuc eĩ oēs abim9. AVG.
Nō aũt dixit Ubi ero: ſed Ubi ſum. Semp eniʒ ibi
erat chriſt9 quo fuerat reditur9: ſic rediit: vt nos nō
dereliqueret. Erat enĩ chriſt9 ſm viſibilē carnē i ter
ra: ſm iuiſibilē maieſtatē i celo ⁊ i terra. Nō aũt di
xit: Nō poteritis: ſꝫ Nō poteſtis venire. tales eĩʒ tũc
erãt q̇ nō poſſēt. Nã vt ſciatis: nō hoc ad deſperati
onē dictũ: ⁊ diſcipulis ſuiſ dixit tale aliq̇d: Quo ego
vado: vos non poteſtis venire. Deniq̃ꝫ h̄ petro expo
ſuit dicēs: Quo ego vado nō potes me ſeq̇ mō: ſeq̇
ris autē poſtea. CHRY. Hec aũt oia iduxit volēs
eos attrahere. etenĩ modicũ tēpus quod reliquebat̃
⁊ poſt receſſum ipm deſiderabilē eē: ⁊ eũ non poſſe
decetero iueniri ſufficiētia erãt ad ſuadendũ vt ad
eũ accederēt. Per hoc aũt qȯ dicit: Uado ad euʒ q̇
miſit me: oñdit nullã ſibi fieri leſionē ab inſidijs eo
rũ ⁊ paſſionē ſuã volũtariã ſibi eē. paſſi ſũt autē ipi
iudei ad ea q̃ dicta ſũt: ⁊ querunt ad ſeipos quo de
beat ire: quod nō erat eoꝛũ q̇ deſiderarent ab eo libe
rari. Seq̇t̃ eni: Dixerũt ergo iudei ad ſemetipos: q°
hic itur9 ē: qꝛ nō iueniemus eũ:? Nũquid in diſper
ſionē gentiũ itur9 ē ⁊ doctur9 gētes:? Sic eni gētes
vocabãt quaſi exprobrãtes ⁊ magna i ſemetipiſ glo
riantes: qꝛ. ſ. gētes vbiq̃ꝫ diſſeminate erãt: ⁊ imperfe
cte ad inuicē permixte. Sed hoc obpꝛobꝛiuʒ poſtea
ipi ſuſtinuerũt: qꝛ vbiq̃ꝫ diſperſi ſũt. Antiquit9 autē
tota gēs in vnũ collecta erat: ſed cũ iudei vbiq̃ꝫ ter
rarũ iã gentib9 pmixti eſſent: non diceret: Quo ego
vado vos nō poteſtis venire: ſi p hoc gētes itellexiſ
ſet. AVG. Dixerat auteʒ dñs: Quo ego vado de ſi
nu patris. Hoc ergo illi nullo modo itellexerunt: ⁊
tamē ex hac occaſiōe ſalutē noſtrã p̄dixerũt ꝙ dñs
itur9 eſſet ad gētes: nō p̄ſentia coꝛpis: ſed tamē pedi
bus ſuis. miſit eni ad nos mēbra ſua ⁊ fecit nos mē
bꝛa ſua. CHRY. Nō autē dixerũt ꝙ iturus eēt ad
gētes ledere eos: ſed docere. Jam eni irã ſubmiſerãt
⁊ his que dicta erãt crediderant. Nequaq̃ꝫ aũt niſi
credidiſſent q̃ſiſſent ad ſeipos: Quis ē hic ſmo queʒ
dixit: q̃retis me ⁊ nō inuenietis: ⁊ vbi ego ſum vos
nō poteſtis venire.

In nouiſſimo auteʒ die magno
feſtiuitatis ſtabat ieſus ⁊ clamabat
diceñſ: Siquis ſitit: ueniat ad me ⁊
bibat: Qui credit in me ſicut dicit
ſcriptura: flumina de uentre ei9 flu
ent aque uiue. Hoc auteʒ dixit de
ſpiritu quem accepturi erant credē
tes in eum. Nondũ enim erat ſpiri
tus datus: quia ieſus nondum erat
gloꝛificatus.

CHRY. Cũ receſſuri eſſent domũ celebꝛata feſti
uitate: dñs dat eiſ viatica ad ſalutē. vñ dr̃: In nouiſ
ſimo ãt die ma. fe. ſta. ieſus ⁊ cla. di. Siq̇s ſitit veni.
ad me ⁊ bi. AVG. Tũc eni agebat̃ feſtiuitas que
appellat̃ ſcenophegia. i. tabernaculoꝛũ cōſtructio.

CHRY. Que ꝑ ſeptẽ dies agebaẜ. ꝑma aũt dies et
vltia erat celeberrima ſm legem: ⁊ hoc ſignificauit
euãgeliſta cũ dixit: In nouiſſimo die magno feſti.
Medios aũt dies magis ad voluptatẽ cõſumebãt.
Jõ ergo ꝑma dic hoc eis nõ dixit: ſed neqꝫ ſcõa aut
tercia: ne ea que dicebanẜ deperirẽt: eis voluptati
vacãtibus. Clamat aũt ꝓpter turbe multitudinẽ.
THEO. Simul quidẽ vt audibilis fieret: atqꝫ vt cõ
fidẽtiã largireẜ: ⁊ qꝛ neminẽ formidabat. CHRY.
Dicit aũt: Si qͥs ſitit. ac ſi diceret: Neminẽ neceſſita
te ⁊ violentia attraho: ſed ſi qͥs habet deſideriũ mul/
tũ: hũc ego voco. AVG. Eſt enĩ ſitis ĩterior: qꝛ eſt
hõ interior. Cõſtat aut plus amare hominẽ interio
rẽ ꝙ exteriorẽ. Si ergo ſitim⁹: veniam⁹ nõ pedibus
ſed affectib⁹: nec migrãdo: ſed amãdo. CHRY. Qꝛ
enĩ de ĩtellectuali loquiẜ potu: oñdit ꝑ hoc qͦd p⁹
ĩducit. Qui credit in me: ſicut dicit ſcriptura: flu. de
vẽ. eius fluẽt aque viue. Sꝫ vbi hoc dicit ſcriptura?
nuſqꝫ. Quid igiẜ? Qui credit ĩ me ſicut dicit ſcriptu
ra. Hic ſubdiſtiguere oportet: vt poſtea ſubſequaẜ:
Flumia de vẽtre eius fluẽt aque viue. oñdens quo
niã rectã oportet habere cognitionem: ⁊ nõ ita a ſi
gnis ſicut a ſcripturis credere ĩ ipm. Eteni ſuperi⁹ di
xit: Scrutamini ſcripturas. HIE. ĩ prologo gene.
Vel hoc teſtimoniũ de ꝓuerbiis ſumptũ ẽ: vbi. ſ. di/
citur: Deriuẽtur fontes tui foris ⁊ in plateis aquas
tuas diuide. AVG. Vẽter autẽ ĩterioris hominis
ẽ cõſciẽtia cordis eius. Bibito aũt iſto liquore: viue
ſcit purgata cõſciẽtia: ⁊ hauriẽs fontem habebit: ⁊
ĩpa fons erit. Quis ẽ fons: vel qͥs ẽ fluuius ꝗ manat
de vẽtre ĩterioris hoĩs: beniuolẽtia qua vult con
ſulere ꝓximo. Bibũt ergo ꝗ credũt ĩ dño. ſi aũt pu/
tet: qꝛ quod bibit ſoli ipi debet ſufficere: nõ fluit aꝗ
viua de vẽtre ei⁹. Si aũt ꝓximo feſtinat ꝯſulere: iõ
nõ ſiccaẜ qꝛ manat. GRE. ſup ezechielẽ: Cũ enim
a mẽte fideliũ ſancte ꝑdicatiõis verba defluũt: qua/
ſi de mẽte credentiũ aque viue flumina decurrunt.
vẽtris aũt viſcera ꝗd ſunt aliud niſi mẽtis interna?
ĩ. recta intẽtio: ſanctũ deſideriũ: humilis ad deũ: pia
ad ꝓximũ volũtas. CHRY. Dicit aũt flumina ⁊ ñ
flumẽ: copioſitatẽ ⁊ vbertatẽ occulte inſinuãs. Vi/
uentẽ aũt aquã dicit: agentẽ ſemꝑ. Spũs enim grã
cũ in mentẽ ĩtrauerit ⁊ firmata fuerit oĩ fonte ma/
gis manat: ⁊ neqꝫ deficit neqꝫ euacuanẜ neqꝫ ſtat:
videbit qͥs vtiqꝫ hoc ad ſapientiã ſtephani: ad petri
linguã: ad pauli fluxũ inſpiciẽs. Nihil enĩ eos deti
nebat: ſed ſicut flumĩa multo ĩpetu delati: oĩa ſecũ
trahẽtes abibãt. AVG. Ad qualẽ aũt potũ domi
nus ĩuitaſſet: expoſuit euãgeliſta ⁊ dixit: Hoc autẽ
dixit de ſpũ quẽ accepturi erãt credẽtes in eũ. Quẽ
dicit ſpiritũ niſi ſpiritũſãctũ? nã vnuſqͥſqꝫ hõ habet
in ſe ꝓpriũ ſpiritũ. ALCV. Spiritũ aũt ſanctũ an
te aſcẽſionẽ apoſtolis ꝓmiſit: poſt aſcẽſionẽ in lin/
guis igneis dedit. Inde dicit: Quem accepturi erãt
credẽtes in eũ. AVG. Erat ergo ſpũs dei: ſed nõ/
dũ in eis erat ꝗ crediderãt in ieſum. Ita eĩ diſponit
nõ eis dare ſpiritũ iſtũ: niſi poſt reſurrectionẽ ſuã.
vñ ſequiẜ: Nondũ eĩ erat ſpi. da. qꝛ nõdũ ieſus erat
glori. CHRY. Apoſtoli quidẽ ꝑus ſpũ eijciebant
demonia: ſed ea que a chriſto ẽ ꝑtãte. qñ enĩ mitte/
bat eos nõ diciẜ: Dedit eis ſpiritũ ſanctũ: ſed Dedit
eis poteſtatẽ. De ꝓphetis aũt ab omibus cõfeſſum
ẽ qꝛ ſpũſanct⁹ eis dabaẜ: ſed hec grã a terra defece/
rat. AVG. iiij. de tri. Sed quõ ⁊ de iohãne bapti/
ſta dictũ ẽ: Spũſancto replebiẜ ab vtero matris ſue
⁊ ſpũſancto replet⁹ zacharias ĩueniẜ: vt de illo talia
diceret: ⁊ ſpũſancto maria vt talia de dño ꝑdicaret
ſpũſancto ſymeon ⁊ anna vt magnitudinẽ chriſti
puuli agnoſcerẽt. Quõ ergo ĩtelligiẜ: niſi qꝛ circa il/
la ſpũſancti datio: poſt clarificatiões chriſti futu/
ra erat qualis nũqꝫ antea fuerat: habitura erat quã
dã ꝓprietatẽ ĩ ipo aduẽtu: qualis antea nũqꝫ fuit.
Nuſqꝫ enĩ legim⁹ linguis quas nõ nouerãt homi/
nes locutos veniẽte ĩ ſe ſpũſancto: ſicut tũc factum
ẽ: cũ oportet et ei⁹ aduentũ ſignis ſenſibilib⁹ demõ/
ſtrari. AVG. ſup iohãnẽ: Cũ ergo ⁊ mõ accipiaẜ
ſpũſanct⁹: quare nemo loquiẜ linguis oĩm gẽtiũ?
qꝛ iã ipa eccleſia linguis gentiũ loquiẜ ĩ hac ꝗ non
ẽ: nec mõ accipit ſpiritũſanctũ. Si amas ꝟnitatẽ: ẽt
tibi habet qͥſquis ĩ illa aliꝗd habet. Tolle inuidiã: ⁊
tuũ ẽ qͦd habeo. Liuor ſepat: charitas iungit. Ipam
habeto ⁊ cuncta habetis: qꝛ ſine ipa nihil ꝓderit qͥc
quid habere potueris. Charitas aũt dei diffuſa eſt ĩ
cordib⁹ noſtris ꝑ ſpiritũſanctum ꝗ datus ẽ nobis.
Quare ergo dñs poſt reſurrectionẽ ſuã ſpiritũſãctũ
dare voluit: vt. ſ. in reſurrectionẽ noſtram charitas
flagraret: ab amore ſeculi ſepararẜ: ⁊ tota curreret
in deũ. Qui eĩ dixit: Qui credit ĩ me veniat ⁊ bibat
⁊ flumĩa de vẽtre eius fluẽt aque viue. Vitã eternã
ꝓmiſit: vbi nihil timeam⁹: vbi non moriamur: qꝛ er
go tale ẽ quod ꝓmiſit ſpũſancti charitate ferueti/
bus: iõ ipm ſpiritũ noluit dare: niſi cum eſſet glori
catus: vt in ſuo corpore oñderet vitã: quã mõ nõ ha
bemus: ſed in reſurrectiõe ſperam⁹. AVG. contra
fauſtũ: Si itaqꝫ hec cauſa erat vt nondũ dareẜ ſpi/
ritusſanctus: qꝛ nondũ erat ieſus glorificat⁹: procul
dubio clarificato ieſu iã cã erat vt ſtatim dareẜ. Ca
taphrices autẽ ſe ꝓmiſſum paclitum ſuſcepiſſe dixe
rũt: ⁊ hinc a fide catholica deuiarũt. Manichei eti
aꝫ ꝗ de ꝓmiſſione ſpũſancti dicunẜ: de manicheo
aſſerũt eẽ ꝑdictũ: tãqꝫ. ſ. antea nõ fuerit ſpirit⁹ dat⁹.
CHRY. Vel aliter: Gloriã chriſti crucẽ vocat. qͣ
enĩ inimici eram⁹: donũ autẽ nõ inimicis ſed ami/
cis datur. oportebat prius offerri hoſtiã: ⁊ inimici/
tiã in carne diſſolui: ⁊ tunc factos dei amicos ſuſci
pere donum.

Ex illa ergo turba cũ audiſſent
hos ſermones eius dicebant: Hic
eſt uere ꝓpheta. Alij dicebãt: Hic
eſt chriſtus. Quidã autẽ dicebant:
Nunquid a galilea uenit chriſtus?
Nõne ſcriptura dicit quia ex ſemi
ne dauid ⁊ de bethleem caſtello ubi
erãt dauid uenit chriſt⁹? Diſſentio
itaqꝫ facta eſt in turba ꝓpter eum.
Quidã autẽ ex ipſis uolebãt appre
hendere eũ: ſed nemo miſit ſuꝑ eũ
manus. Venerũt ergo miniſtri ad

pontifices ⁊ phariſeos : ⁊ dixerunt
eis illi: Quare non adduxiſtis illū?
Reſponderūt miniſtri: Nūq̄ȝ ſic lo
cutus eſt homo: ſicut hic loquitur?
Reſpōderūt ergo eis phariſei: Nū
quid ⁊ uos ſeducti eſtis? Nunquid
ex principib⁹ aliquis credidit in eū:
aut ex phariſeis? Sed turba hec q̄
nō nouit legē: maledicti ſūt. Dixit
nicodemus ad eos: ille qui uenit ad
eū nocte: q unus erat ex ipſis: Nū
quid lex noſtra iudicat hominē: niſi
prius audierit ab ipſo ⁊ cognouerit
quid faciat? Reſpōderūt ⁊ dixerūt
ei: Nūquid ⁊ tu galileuſ es? Scru
tare ſcripturas ⁊ uide: qa a galilea
propheta nō ſurgit. Et reuerſi ſunt
unuſq̄ſqȝ in domū ſuam.

AVG. Cū dn̄s īuitaſſet credētes ī ſe ad potandū
ſpiritūſanctū: nata ē de illo ī turba diſſēſio. vn̄ dici/
tur: Ex illa ergo hora tur. cū au. hos ſer. ei⁹ dicebāt:
hic ē vere ꝓpheta. THEO. Qui. ſ. expectabaṫ. Alij
ſ. popul⁹ dicebāt: hic ē chriſt⁹. ALCV. Iā iſti ſitiȝ
illā ſpiritualiter haurire ceperāt: iā ſitim īfidelitatꝭ
depoſuerāt. alii ī ſue īfidelitatis ariditate permane/
bāt: de q̄bus ſubdiṫ: Alij aūt dice. Nūquid a gali. ve
nit chri. nōne ſcri. di. ꝙ ex ſemīe da. ⁊ de beth. ca. vbi
erat da. chriſt⁹ ve. Nouerāt enī q̄d de chriſto ꝑdixiſ
ſent ꝓphete: ſed ignorabāt oīa ī ip̄o īpleta fuiſſe: ⁊
q̄ nouerāt ī nazareth nutritū: natiuitatis locū nō at
tendebāt: nec ꝓphetiā quā legerāt ī eo cōpletā cre/
debāt. CHRY. Sed eſto locū natiuitatis ignora/
bāt: num etiā gen⁹ ignorabāt qm̄ ex domo ⁊ fami/
lia dauid nat⁹ erat? Quare igiṫ dicebāt: Nōne ex ſe
mine dauid ve. chriſt⁹? Sed ⁊ hoc obumbrare vole/
bāt: ꝑ educationē ī nazareth oīa malitioſe loquētes
vn̄ nō accedūt ad chriſtū querētes: qūo ſcripture di
cit ꝙ a bethleē oportet venire chriſtū: tu autem ex
galilea veniſti: ſed oīa malitioſe loquunṫ. Et q̄ꝛ nō
diligēter attēdebāt his que dicebanṫ: neqȝ diſcendi
gr̄a: ꝓpter h̄ nihil eis chriſt⁹ reſpōdit. Nathanaelē
aūt dicentē: A nazareth pōt aliq̄d boni eē laudauit:
et vere iſraelitā: q̄ꝛ veritatis inq̄ſitor ⁊ oīa vetera di
ligēter edoct⁹. Sequiṫ: Diſſenſio itaqȝ facta ē ꝓpt
eū ī turba. THEO. Nō in ꝑ̄ncipib⁹: nam ꝑ̄ncipeſ
vni⁹ volūtatis erāt: vt videlȝ nō eū reciperent ſicut
chriſtū. Qui ergo magis moderati erant in malicia:
verbis tm̄ glorie chriſti aduerſabanṫ: q̄ vero peiores
erāt man⁹ etiā appetebāt īponere. de q̄bus ſubdiṫ:
Quidā aūt ex eis vo. ap. eū. CHRY. Hoc aūt indu
xit euāgeliſta oſt̄dens qm̄ loquebanṫ neqȝ queren/
tes veritatē neqȝ diſcere volētes. Seq̄ṫ: Sed nemo
miſit ſup illū man⁹. ALCVI. Quia. ſ. ipſe non pmi
ſit q̄ cōatus illorum ī ſua ꝑ̄tāte habebat. CHRY.
Hoc aūt ſufficiēs erat eos in cōpunctionē deduce
re: ſed nō ſunt cōpuncti. talis enī neq̄cia nulli vult
credere: ad vnū aſpicit ſolū: vt eū cui inſidiaṫ inter/
ficiat. AVG. Qui vero miſſi fuerāt vt eū tenerent
redierūt īmunes a crimīe ⁊ pleni admiratiōe. de q̄
bus ſubdiṫ: Venerūt ergo miniſtri ad pon. ⁊ pha. ⁊
dixerūt eis illi: Quare nō addu. eū? ALCVI. Qui
eū lapidare volētes tenere nō potuerūt: arguūt mi/
niſtros q̄ꝛ eū nō adduxerāt. CHRY. Ecce phariſei
⁊ ſcribe miracula vidētes ⁊ ſcripturas legētes nihil
ꝓfecerūt. miniſtri aūt nihil horū habētes: ab vna ſo
la allocutiōe ſūt capti: ⁊ abeūtes vt eū ligarēt: redie
rūt ligati miraculo. Et nō dixerūt: Nō potuim⁹ ꝓ/
pter turbā: ſed ꝑ̄cones efficiunṫ chriſti ſapiētie. Nā
ſeq̄ṫ: R̄nderūt miniſtri: Nūq̄ȝ ſic locut⁹ ē hō ſicut h
hō loquiṫ. AVG. Ille aūt ſic locut⁹ ē: q̄ꝛ de⁹ erat
⁊ hō. CHRY. Nō ē aūt ſolū eorū prudētia admi/
rāda: q̄ꝛ ſignis nō eguerūt: ſed a ſola doctrina ſunt
capti. nō enī dixerūt: Nūquam talia miracula fecit
hō: ſed Nūquā ſic locut⁹ ē hō. Sed etiā admirāda
ē eorū ſecuritas: qm̄ ad phariſeos q̄ cōtra chriſtum
aduerſabanṫ venerūt. ⁊ eis talia locuti ſūt. Nec tn̄
longū ſmonē audierāt: ſed breuē. cū enī mēs fuerit
īcorrupta: nō lōgis ſmonib⁹ opus ē. AVG. Pha
riſei tn̄ eorū teſtimoniū repulerūt. Nā ſequiṫ: R̄n/
derūt ergo eis phariſei. Nūq̄d ⁊ vos ſeducti eſtis? q̄
ſi dicāt: Videm⁹ vos delectatos eē ī ſmonib⁹ ſuis.
ALCVI. Et reuera laudabiliter ſeducti erāt: q̄ꝛ di/
miſſo malo īfidelitatis: trāſierāt ad fidē. CHRY
Ab argumēto aūt inſipiēti cōtra eos ſyllogizāt. naȝ
ſequiṫ: Nūq̄d ex p̄ncipib⁹ aliq̄s credidit ī eū aut ex
phariſeis: ſed turba hec q̄ non nouit legē maledicti
ſunt. Hec aūt ē ip̄orū accuſatio: qm̄ turba quidē cre
didit: ip̄i aūt nō crediderūt. AVG. Qui enī nō no
uerāt legē ip̄i ⁊ credebāt ī eū q̄ miſerat legē: ⁊ eū qui
miſerat legē cōdēnabāt illi q̄ docebāt legē: vt iple/
retur q̄d dn̄s dixerat: Ego veni vt nō vidētes videāt
⁊ vidētes ceci fiāt. CHRY. Qualiter igiṫ maledi/
cti ſūt illi q̄ a lege ſuadētur? Vos potius maledicti
eſtis: q̄ nō obſeruaſtis legē. THEO. Iō aūt ſuaui/
ter ⁊ blādе phariſei miniſtris r̄ndent. dubitauerūt
ne forte ab eis prorſus ſegregētur: ⁊ chriſto adijcian
tur. CHRY. Quia vero dixerāt ꝙ null⁹ ꝑ̄ncipum
credidit ī eū. Ad hoc excludēdū ſubiungiṫ: dicit ni/
codem⁹ ad eos: Ille q̄ venit ad ieſum nocte. q̄ vnus
erat ex illis. AVG. Ipſe nō quidē īcredul⁹: ſed ti/
mid⁹. nā iō nocte venerat ad lucē quia illuminari
volebat: ⁊ ſciri timebat. hic ergo r̄ndit iudeis. Nūq̄d
lex noſtra iudicat hominē: niſi ꝑ̄uſ audi. ab ip̄o ⁊ co
gno. q̄d faciat? Credebat enī q̄ꝛ ſi eū tm̄modo patiē
ter vellēt audire: forte ſimiles fierēt illis q̄ miſſi ſunt
tenere: ⁊ maluerūt credere. Volebant aūt illi ꝑuerſi
an̄ eē dānatores q̄ȝ cognitores. AVG. xiij. de ciui
ta. dei: Dicit autē lex noſtra de lege que dei ē: eo ꝙ ē
ab illo data hominibus. CHRY. Oñdit aūt nicode
mus eos neqȝ cognoſcētes legē: neqȝ faciētes q̄ ſūt
legis. cū aūt cōgruū eſſet oñdere ꝙ nō indiſcrete mi
ſerūt vocaturi eū: rudius ⁊ iracūdius vtunṫ contra
dictione. Nā ſequiṫ: R̄nderunt ⁊ dixerūt ei: Nūq̄d
⁊ tu galile⁹ es? AVG. i. quaſi a galileo ſeduct⁹. Ho
min⁹ enī galileus dicebaṫ: qm̄ de nazareth ciuitate
erāt parētes eius: ſm̄ mariā dixi pentes: nō ſm̄ viri

le ſemẽ. CHRY. Peide iniurioſe quaſi eo neſciẽte
ſcripturas idu̾xerũt: Scrutare ſcri. ⁊ vide qꝛ ꝓphe.
a galilea nõ ſurgit. ac ſi diceret: Uade ⁊ diſce. AL
CVI. Nõ eni ſolũ vbi nat⁹ ẽ: ſed vbi cõuerſabatur
attẽdebãt. ⁊ idõ nõ ſolũ meſſiã ſed nec ꝓphetã eum
credebãt. AVG. Propheta quidẽ a galilea ñ ſur/
git: ſed dñs ꝓphetarũ inde ſurrexit. Sequit̃: Et re/
uerſi ſũt vnuſqſqꝫ in domũ ſuã. ALCVI. Nullo
pfcõ negocio vacui fide: ⁊ idõ fraudati vtilitate ſũt
reuerſi i domũ ifidelitatꝭ ⁊ ipietatꝭ ſue. CA. VIII.

IEſus autem perrexit in mon
tem oliueti: ⁊ diluculo iterũ
uenit in templum: ⁊ omnis
populus uenit ad eum: ⁊ ſedens do
cebat eos. Adducunt autem ſcribe
⁊ phariſei mulierem in adulterio de
prehenſam: ⁊ ſtatuerunt eam in me
dio: ⁊ dixerũt ei: Magiſter: hec mu
lier modo deprehenſa eſt in adulte
rio. In lege autem moyſes manda
uit nobis huiuſmodi lapidare. Tu
ergo quid dicis? Hoc autem dice
bant tẽtantes eum: ut poſſent accu
ſare eum. Jeſus autem inclinans ſe
deorſum: ⁊ digito ſcribebat in ter
ram. Cum ergo perſeuerarent iter
rogantes erexit ſe: ⁊ dixit eis: Qui
ſine peccato eſt ueſtrum primus in
illam lapidem mittat. Et iterum ſe
inclinans ſcribebat in terra. Audiẽ
tes autem hec unus poſt unum exi
bant incipientes a ſenioribus: ⁊ re
manſit ſolus ieſus: ⁊ mulier in me
dio ſtans. Erigens autem ſe ieſus
dixit ei: Mulier ubi ſũt qui te accu
ſabant? Nemo te ꝯdẽnauit? Que
dixit: Nemo domine. Dixit ei Je
ſus: Nec ego te condemnabo. Ua
de ⁊ iam ampli⁹ noli peccare.

ALCVI. Domin⁹ maxime circa ſuã paſſionẽ hãc
ſibi effecerat conſuetudinẽ: vt in die quidẽ in tem/
plo quod erat hieroſolymis: verbũ dei predicaret: ſi
gna ⁊ miracula oſtẽderet. ſero reuertebat̃ in betha/
niam: vbi apud ſorores lazari hoſpitabat̃: ⁊ mane
iterũ ad ſimile opus reuertebatur. Igitur ſcdm hũc
morem cũ in vltimo die ſcenophegie tota die i tem/
plo predicaſſet: veſpere perrexit in montẽ oliueti. ⁊
hoc eſt quod dicitur: Jeſus autem perrexit in mon
tem oliueti. AVG. Ubi eni decebat docere chri/
ſtum niſi in monte oliueti: in monte vnguẽti: i mõ
te chriſmatis. chriſti eni nomen a chriſmate dictum
eſt. Chriſma autẽ grece: latie vnctio nominat̃. Ideo
autẽ nos vnxit: quia luctatores cõtra diabolũ fecit.
ALCVI. Unctio eteni olei feſſis ⁊ dolentibus
mẽbris ſolet afferre leuamẽ. Mons etiã oliuarum
ſublimitatẽ dominice pietatis deſignat: oleos gre/
ce: latine miſericordia. Natura quoqꝫ olei myſterio
aptiſſime cõgruit: ſuperfert̃ eni omnib⁹ liquoribus
⁊ ſicut ait pſalmiſta: Miſerationes eius ſuper omia
opera eius. Sequit̃: Et diluculo iterũ venit in tem/
plũ. vt. ſ. miſericordiã cũ incipiente noui teſtamenti
lumine: fidelib⁹ in tẽplo videlicet ſuo pandendã ꝓ/
bendãqꝫ ſignaret. Quod eni diluculo redibat: exor/
tum noue grẽ deſignat. BEDA: Significat̃ autẽ
q᷑ poſtqꝫ per grãm cepit ihabitare in tẽplo ſuo. i. in
eccleſia: ex omibus gentib⁹ crediderũt in eũ. vñ ſeq̃t̃
Et oĩs popul⁹ veniebat ad eũ ⁊ ſedẽs docebat eos.
ALCVI. Seſſio humilitatem icarnatiõis inſinu
at. Sedẽte ergo domio ad eũ venit popul⁹: qꝛ poſt/
qꝫ per ſuſceptã humanitatẽ viſibilis apparuit: cepe/
runt eũ multi audire ⁊ in eũ credere: quẽ p humani
tatẽ ſibi proximũ meminerãt. Mãſuetis autẽ ⁊ ſim
plicibus ſermonẽ domini admirãtibus: ſcribe ⁊ pha
riſei interrogãt: nõ vt diſcant: ſed vt veritati laque/
os nectãt. vñ ſequitur: Adducũt autẽ ſcribe ⁊ phari.
mulie. in adul. depre. ⁊ ſtatu. eam in medio: ⁊ dixe.
ei: Magiſter: hec muli. depre. eſt modo in adulterio.
AVG. Animaduerterãt eni eũ nimiũ eſſe mitẽ.
De illo quippe fuerat ante predictũ: Procede ⁊ re/
gna: ꝓpter veritatẽ ⁊ manſuetudinẽ ⁊ iuſticiã. Er/
go attulit veritatẽ vt doctor: manſuetudinẽ vt libe
rator: iuſticiam vt cognitor. Cũ loqueretur veritas
agnoſcebat̃: cũ aduerſus inimicos non moueretur:
mãſuetudo laudabat̃. In tercio ergo iuſticia. ſ. ſcã/
dalum poſuerũt. Dixerũt eni apud ſeipos: Si eã di/
mitti cẽſuerit: iuſticiã nõ tenebit. lex eni quod iniu/
ſtum erat iubere nõ poterat: ⁊ idõ legẽ inducunt di/
cẽtes: In lege autẽ moyſi mandat̃ nobis huiuſmo
di lapidare. vt autẽ manſuetudinẽ nõ perdat: i qua
iam populis amabilis factus eſt: eam dimitti debe/
re dictur⁹ eſt. vñ eius ſententiã requirunt dicentes:
Tu ergo quid dicis? Hinc nos iueniemus ad accu
ſandũ occaſionẽ ⁊ reum faciemus tãqꝫ legis preua
ricatorẽ. vñ euangeliſta ſubdit: Hec autẽ dicebant
tẽ. eũ vt poſſ. accu. eũ. Sed dominus in reſpondẽdo
⁊ iuſticiã ſeruatur⁹ ẽ: a mãſuetudine nõ receſſurus.
Sequit̃ eni: Jeſus autẽ incli. ſe deorſuꝫ digi. ſcribe.
in terra. AVG. de cõ. euã. Tãqꝫ illos tales i terra
ſcribẽdos ſignificaret: non in celo vbi monuit diſci
pulos vt ſe ſcriptos eſſe gauderent: aut q᷑ ſe humili
ando quod capitis inclinatione mõſtrabat: ſigna i
terra faceret: aut q᷑ iaꝫ tempus eſſet: vt in terra que
fructũ daret: nõ lapide ſterili: ſicut antea lex ei⁹ con
ſcriberetur. ALCVI. Per terram enim cor huma
num oſtẽditur q᷑ bonarũ vel malarũ actionũ ſolet
reddere fructus. per digitũ autem qui articulorũ cõ
poſitione flexibilis eſt: ſublimitas diſcretionis expri
mitur. Nos ergo inſtruit: vt cũ quelibet mala pro/
ximorum conſpicim⁹: nõ ſtatim ea temere damne/
mus: ſꝫ prius ad cõſciam cordis humilit̃ reuerſi: digi/
to diſcretiõis ea ſollicite diſq̃ram⁹. BEDA: Quã
tum etiaꝫ ad hiſtoriã ꝑtinet: per hoc q᷑ digito ſcri/

pſit in terra. illū ſe forte mōſtrauit qui quōdā legē
in lapide ſcripſit. Sequit̃: Cum aūt pſeuerarēt iter-
rogātes eum erexit ſe. AVG. Non dixit: Non la
pideť: ne cōtra legē dicere videreť. Abſit autē vt di
ceret Lapideť. venit eniʒ nō ꝑdere quod inuenerat
ſed querere quod ꝑierat. Quid ergo reſpondit? Qui
ſine peccato ē vr̃m: ꝑmꝰ in illā lapidem mittat. Hec
vox iuſticie ē: puniať peccatrix: ſed nō a peccatoribꝰ
impleať lex: ſed nō a ꝑuaricatoribus legis. GRE.
xiiii. mora. Qui. n. ꝓus ſemetipm̄ nō iudicat: quid in
alio rectū iudicet ignorat. Etſi nouit etiā ꝑ auditū
recte tamē aliena merita iudicare nō valet: cui ꝯſci
entia innocētie ꝓpe nullam iudicij regulam prebet.
AVG. Cum ergo eos telo iuſticie ꝑcuſſiſſet: nec
dignatꝰ ē cadētes attēdere: ſed auertit ab eis obtui
tum. vnde ſequit̃: Et iterū ſe inclinās ſcribe. in terra
ALCVI. Pōt etiā intelligi feciſſe hoc dominus
iuxta ꝯſuetudinē: vt quaſi aliquid agēs vultu iten
dens in aliud: liberā eis exeūdi facultatē daret. in hꝭ
etiā figurate admonet: vt ⁊ ꝓuſq̄ʒ peccantē fratrem
corripiamꝰ: ⁊ pꝰ adhibitā correctōem diligēter ꝑpē
damus: vtrū ipſis peccatis de quibꝰ aliū caſtigamus
aut in aliis obnoxiis ſimus. AVGV. Sic igiť illi
voce iuſticie tanq̄ʒ telo ꝑcuſſi ſeſe inſpiciētes ⁊ reos
inueniētes: vnꝰ pꝰ vnū oēs receſſerūt. ⁊ hoc ē quod
ſubdiť: Audiētes autē hec: vnꝰ pꝰ aliū exibāt: incipi
entes a ſenioribus. GLO. Qui forte magis rei erāt
vel magis culpas ſuas cognoſcebāt. AVG. Reli-
cti autē ſunt duo: miſeria ⁊ miſericordia. nā ſequiť
Et remāſit ſolꝰ ieſus ⁊ mulier in medio ſtās. Credo
territa ē illa mulier ab illo ſe puniendam ſꝑabat: in
quo peccatū inueniri nō poterat. Ille aūt q̄ aduer-
ſarios eiꝰ repulerat lingua iuſticie: leuās in illā ocu
los māſuetudinis interrogauit eā. vnde ſequiť: Eri
gens aūt ſe ieſus dixit ei: Mulier vbi ſunt qui te ac
cuſabāt? Nemo te cōdēnauit? que dixit: Nemo do
mine. Audiuimꝰ ſupra vocem iuſticie: audiamꝰ nūc
māſuetudinis. naʒ ſequiť: Dixit ei ieſus: Nec ego te
condēno. a quo te forte cōdēnari timuiſti: q2 in me
peccatū nō inueniſti. Quid ē domine? Faues ergo
peccatis? nō plane. attēde quod ſequiť: Uade ⁊ am
pliꝰ noli peccare. Ergo ⁊ dn̄s dānauit ſed peccatū
nō hoīem. nā ſi peccatoꝝ auctor eſſet diceret: Uade
⁊ viue vt vis: de mea liberatōne eſto ſecura: Ego te
q̄tūcūq; peccaueris etiā a gehēna ⁊ inferni tortori
bus liberabo. nō hoc dixit: Intēdāt ergo qui amāt
in dn̄o māſuetudinē: ⁊ timeāt veritatē. Etenī dulcꝭ
⁊ rectꝰ dominus.

**Iterū ergo locutus eſt eis ieſus
dicens: Ego ſum lux mundi. Qui
ſequitur me non ambulat in tene
bris: ſed hēbit lumen uite.**

ALCV. Quia mulierē abſoluit a crimine: ne ali
qui dubitarēt an ille quē videbāt verū hoīem: poſſꝫ
peccata dimittere: dignať ipſe aptiꝰ ſue diuinitatꝭ po
tentiā demōſtrare. vnde dr̃: Ite. er. lo. ē eis ie. dicēs:
Ego ſum lux mūdi. BED. Ubi aduertēdū ē: quia
nō ait: Ego ſū lux angeloꝝ vel celi: ſʒ Lux mūdi. i. ho
minū in tenebris cōmorātiū ſcḋm illud: Illuiare his
q̄ in tenebris ⁊ ī vmbra mortis ſedēt. CHRY. Uel
aliter: Qui ſupius galileam ei afferebant: ⁊ quaſi de
quodā ꝓphaꝝ de eo dubitabāt: voluit oñdere quo
niam nō vnꝰ ꝓphetarū ē: ſed dn̄ator orbis terrarū.
vnde dicit̃: Ite. er. lo. ē eis ie. di. Ego ſū lux mūdi. nō
galilee neq; paleſtine neq; iudee. AVG. Mani-
chei ſolē iſtū oculis carnis viſibilē xp̄m dn̄m eē pu
tauerūt: ſed eccleſia catholica improbat tale cōmē
tum. Nō eni ē dominꝰ xp̄s ſol factꝰ: ſed ꝑ quē ſol fa
ctus ē. Oīa eīm per ipm̄ facta ſunt: ⁊ ꝓpter nos ſub
ſole factū ē lumē quod fecit ſolē. carnis nube tegiť
nō vt abſcureť: ſed vt tēꝑeť. Loquēs ergo ꝑ nubeʒ
carnis lumē indeficiēs: lumen ſapīe ait hoībꝰ: Ego
ſum lux mundi. THEO. Uteris aūt aduerſus ne
ſtoriū hoc p̄nti ſermone. nō enī ait: Qui in me ē lux
mūdi: ſed Ego ſum lux mūdi. Ipe nāq; qui hō vide-
bať idē ⁊ filiꝰ dei ⁊ lux mūdi erat. nō ſicut nugabať
neſtoriꝰ: in ſimplici hoīe dei filiꝰ hītabat. AVG.
Abſtulit aūt te ab ocl'is carnis: ⁊ reuocauit ad ocu
los cordis in hoc q̄ ſubdit: Qui ſe. me nō. ambu. in
tene. ſʒ ha. lu. vite. Nō ei ſuffecit dicere: Hēbit lumē
ſed addit: Uite. hec vba dn̄i cū vbis pſalmi ꝯcordāt
In lumine tuo videbimꝰ lumē: quoniā apud te eſt
fons vite. in iſtis vſibꝰ corporalibꝰ aliud ē lumen: et
aliud fons. Fontē fauces querūt: lumē oculi. apud
deū quod lumē ē hoc ē fons. Qui tibi lucet vt vide
as: ipe tibi manat vt bibas: quod ꝓmiſit futuri tp̄is
verbū poſuit. In eo quod facere debemꝰ p̄ñs tempꝰ
poſuit: Qui ſequiť inquit: habebit modo ꝑ fidē: poſt
habebit ꝑ ſpem. Sequere iſtū ſolē viſibilē: tendens
ad occidentē quo ⁊ ille tēdit. ⁊ ſi volueris tu illū de
ſerere: ipe te deſeret in occaſu. Deꝰ tuꝰ vbiq; ē totus:
ſi nō ab illo facies caſum: nunq̄ʒ a te ille faciet occa
ſum: tenebre ſatis metuēde ſunt moꝝ: nō oculoꝝ: et
ſi oculoꝝ nō exterioꝝ ſʒ interioꝝ: vñ diſcerniť nō al
bū ⁊ nigꝝ: ſed iuſtū ⁊ iniuſtū. CHRY. Intellectu-
aliter. n. dixit: Non ambulat in tenebris. i. non ma
net in errore. Hinc ⁊ nicodemū laudat ⁊ miniſtros
⁊ ipos occulte inſinuat: dolos cōplicātes: qui in te
nebris ⁊ errore ſunt: ſed lucē nō ſuꝑabūt.

**Dixerūt ergo ei phariſei: Tu de
teipſo teſtimoniū ꝑhibes: teſtimōiū
tuū nō ē uerū. Rn̄dit ieſus ⁊ dixit
eis: Etſi ego teſtimoniū ꝑhibeo de
meipſo: uerū eſt teſtimoniū meū: q2
ſcio unde ueni: ⁊ quo uado. Uos au
tē neſcitis unde uenio: aut quo ua
do. Uos ſcḋm carnem iudicatis: ego
non iudico quēq̄ʒ. Etſi iudico ego:
iudiciū meum uerū eſt: quia ſolꝰ nō
ſum: ſed ego ⁊ qui miſit me pater.
Et in lege ueſtra ſcriptum eſt: quia
duorū hominū teſtimoniū uerū eſt
Ego ſum qui teſtimoniū ꝑhibeo de
meipſo: ⁊ teſtimoniū ꝑhibet de me
qui miſit me pater.**

CHRY. Quia domin⁹ dixerat: Ego ſum lux mū-
di: ⁊ qui ſequit̄ me non ambulat in tenebris. Iudei
hoc euertere voluerūt. vnde dicit̄: Dixerunt ergo ei
pharisei: tu de teipſo teſtimoniū perhibes: ⁊ teſtimo
niū tuū nō eſt verū. ALCV. Sic reſpōderūt tanq̄
ipſe domin⁹ ſol⁹ ſibi teſtimoniū ꝑhiberet: cum cōſtet
q̄ anteq̄ in carne appareret: multos teſtes p̄miſitq̄
ei⁹ ſacramēta p̄dixerūt. CHRY. Domin⁹ autē euer
tit quod dixerāt. vnde ſequit̄: Reſpōdit ieſ⁹ ⁊ dixit
eis: Etſi ego teſtimoniū ꝑhibeo de meipſo: verum eſt
teſtimoniū meum. Hoc iuxta eorum ſuſpitōnem lo
cut⁹ eſt: hominē eum nudū eſtimantiū. ⁊ cauſaȝ ſub
iūgit: Quia ſcio vnde venio: ⁊ quo vado. i. ex deo ſū:
⁊ de⁹ eſt dei filius. Non autē hoc dicit manifeſte:
quia ſemꝑ humilia miſcet altis deus: de⁹ autē ipſe ſi
bi fidedign⁹ teſtis ē. AVG. Verū ē enim teſtimo
nium luminis: ſiue ſe oſtendat ſiue alia: locutus eſt
propheta verū. ſed vnde habet̄: niſi de fonte veritas
hauriret: ergo idoneuſ eſt ieſus: qui ſibi teſtimoniū
ꝑhibebat. dicens autē: Quia ſcio vnde venio: ⁊ quo
vado. patrē volebat intelligi: patri enī glīam dabat
filius: a quo eſt miſſus. Q̄ntum ergo debet homo glo
rificare eū a quo eſt creatus. nō autē veniēdo inde
diſceſſit: aut redeūdo nos dereliquit. nō pōt hoc fie
ri ab iſto ſole: qui quando pergit ad occidentē deſe
rit orientē. Sicut autē ſol iſte ⁊ vidētis faciem illu
ſtrat ⁊ ceci: ſed videt ille: ille nō videt: ſic ⁊ ſapientia
dei vbū dei: vbiq̄ p̄ns ē etiā infidelibus: ſed quibus
eam videāt oculos nō habēt cordis. vt ergo domi-
nus inter fideles ſuos ⁊ inimicos ſuos iudeos tanq̄
inter tenebras ⁊ lucē diſtigueret ſubiūgit: Vos aūt
neſcitis vnde venio: aut quo vado. Iſti ergo iudei
videbāt hominē: nec credebāt deū. ⁊ ideo domin⁹
ſubdit: Vos ſm̄ carnē iudicatis. dū. ſ. dicitis: Tu de
teipſo teſtimoniū ꝑhibes: ⁊ teſtimoniū tuū nō ē verū
THEO. Ac ſi dicat: Vos q̄m in carne ſum: carnē
me ſolam eſſe putantes: nō autē deū ſm̄ carnē fal
libiliter iudicatis. AVG. Quia enī deum nō intel
ligitis ⁊ hominē videtis: ideo vobis arrogās videor
quia ego de me teſtimoniū perhibeo. Omnis enim
homo quando de ſe perhibere vult laudabile teſti-
moniū: ſuperb⁹ ⁊ arrogās videt̄. homines enim in-
firmi ſumus: verū dicere ⁊ mētiri poſſumus: lux mē
tiri nō pōt. CHRY. Vel aliter: Sicut ſm̄ carnem
viuere male viuere eſt: ita ſm̄ carnē iudicare: iudica
re iniuſtū ē. Et quia poſſent dicere: Si iuſte iudica
mus: ꝓpter quid nō cōuincis: ꝓpter quid nō con
dēnas: ſubiūgit: Ego nō iudico quēquaȝ. AVG.
Quod duob⁹ modis intelligi pōt: vt aut hoc intelli
gamus: Nō iudico quēq̄. i. modo: ſicut dicit alio lo
co: Ego nō veni vt iudicē mūdum: ſed vt ſaluū fa
ciam mūdū: nō iudiciū ſuū negādo ſed differendo:
aut certe quia dixerat: Vos ſm̄ carnē iudicatis: ita
cōiūxit: Ego nō iudico quēquam. vt ſubaudias ſm̄
carnē xp̄m nō iudicare: ſicut ab hominib⁹ iudicat⁹
eſt. nam vt agnoſcas iam iudicē xp̄m ſubdit̄: Etſi iu
dico ego: iudiciū meū verū eſt. CHRY. q. d. Pro-
pter hoc dixi: nō iudico: quaſi nō p̄ſumēs iudicare:
quia ſi iudicarē iuſte vos cōdemnarē: ſed nūc tēp⁹
iudicij nō eſt: ſed de futuro iudicio inſinuat cū ſub
dit: Quia ſol⁹ nō ſum: ſed ego ⁊ qui miſit me pater.
oſtēdens quia nō ipſe ſol⁹ eos cōdemnabit: ſed ⁊ p̄r

Hoc autē ad ſuſpitōem illoꝝ loquit̄. nō enī eſtima
bāt dignū fide eſſe filiū: niſi patris teſtimoniū aſſū
pſiſſet. AVG. Si autē tecū eſt pater: quō te miſit:
Ergo dn̄e miſſio tua: incarnatio tua ē. h̄ ergo chri
ſtus erat ſm̄ carnē: ⁊ a patre nō receſſerat: quia p̄r
⁊ fili⁹ vbiq̄ erāt. erubeſce ſabelliane. nō enim dixit:
Ego ſum pater: ⁊ ego ipſe ſum filius: ſed ſol⁹ nō ſum
inquit: quia mecū ē pater. Diſtingue ergo ꝑſonas:
diſtingue intelligētiā: agnoſce quia pater pater ē: ⁊
fili⁹ fili⁹ ē. ſed noli dicere: pater maior ē: fili⁹ minor.
Vna ſubſtātia ē: vna coeternitas: ꝑfecta equalitas
Ergo verū ē inquit iudiciū meū: quia fili⁹ dei ſum:
vt tn̄ intelligas quia mecū ē pater: nō ſic ſum filius
vt ip̄m deſeruerim. formā ſerui accepi: ſed formam
dei nō amiſi. De iudicio dixerat: de teſtimonio vult
dicere. nam ſeq̄t̄: Et in lege veſtra ſcp̄tū eſt: quia du
orū hominū teſti. verū eſt. AVG. cōtra fauſtū: An
forte manichei calūniat̄ q̄ nō ait In lege dei: ſȝ In
lege veſtra ſcriptū eſt: Vbi vſitatā locutōem ſcriptu
rarū quis nō cognoſcat: lege enī veſtra dixit vobis
data. ſicut ap̄ls dicit euāgeliū ſuū: q̄d ſe tamē acce
piſſe teſtat̄: nō ab homie: ſed ꝑ reuelatōem ieſu xp̄i.
AVG. ſuꝑ iohā. Magnā aūt habet q̄ōem ⁊ val-
de videt̄ in myſterio eſſe cōſtituta vbi de⁹ dixit: In
ore duo. vel tri. teſti. ſtat ō. v̄. Fieri. n. pōt vt duo mē
tiāt̄. Suſanna caſta duob⁹ falſ teſtib⁹ vrgebat̄: vni
uerſ⁹ ppl's mētit⁹ ē ꝯ xp̄m. quō ḡ accipiēdum ē: In
ore duoꝝ l' triū ſtabit oē v̄bū: niſi q̄ h̄ mō ꝑ myſte
riū trinitatis ꝯmēdata ē: in q̄ ē ꝑpetua ſtabilitas veri
tatis. Accipite ḡ n̄r̄m teſtimoniū: ne ſētiatis iudiciū.
differo iudiciū: nō differo teſtimoniū. vn̄ ſeq̄t̄: Ego
ſū q̄ teſti. ꝑhi. de meip. ⁊ teſti. ꝑhi. de me q̄ mi. me p̄r.
BED. In mlt̄is. n. locis p̄r filio ſuo ꝑhibȝ teſtioniū
vt ē illō: Ego hodie genui te. ⁊ itē: Hic ē fili⁹ me⁹ di-
lect⁹. CHRY. Vel aliter: Si q̄d dictū eſt ſimpl'r acci
piat̄ q̄ōem h̄ȝ. nā in hoīb⁹ q̄dē ꝑp h̄ determinatū ē:
q̄ in ore duoꝝ l' triū teſtiū ſtat oē v̄bū: q̄ vn⁹ ſol⁹ n̄
ē fidedign⁹. In deo aūt q̄l'r vtiq̄ h̄ hēbit rōem: ſȝ ⁊
al'r n̄ ſtaret q̄d dictū ē. nā in hoīb⁹ cū duo de aliēa
re teſtāt̄: tūc teſtimoniū ē verū: h̄. n. ē duos teſtari. ſi
v̄o vn⁹ eoꝝ ſibiipſi teſtet̄: n̄ adhuc ſūt duo teſtes. Ad
nihil ḡ aliud h̄ dixit: q̄ȝ vt oſtdat nihil min⁹ p̄re hn̄-
tē: alioq̄n n̄ dixiſſȝ: Ego ⁊ q̄ miſit me p̄r. Cōſidera ēt
ꝑtātē nihil hn̄tē diminutū a p̄re. hō. n. cū a ſeipſo di
gn⁹ fuerit fide: teſtimonio n̄ idiget: ſȝ h̄ in aliena re.
In ꝑp̄a v̄o cū teſtimonio alieno indigeat: n̄ adhuc
dign⁹ ē fide. Hic v̄o totū ꝯuū: etenī in ꝑp̄a re teſtās
⁊ ab alio teſtimoniū habēs: dixit ſe fidedignū eſſe.
ALCV. Vel pōt ſic itelligi q̄d d̄r. q. d. Si v̄ra lex
approbat teſtimoniū duorum hoim̄ q̄ pn̄t decipi: ⁊
plura teſtari: qua rōe meū ⁊ patris mei teſtimoniū
q̄d ſumma ſtabilitate firmū ē: verū eē nō dicitis:

Dicebāt ergo ei: Vbi ē pater tu⁹
Rn̄dit ieſus: Neq̄ȝ me ſcitis neq̄ȝ
patrē meū. Si me ſciretis forſitan
⁊ p̄rem meū ſciretis. Hec uerba lo
cut⁹ ē ieſ⁹ in gazophylatio: docēs in
templo. Et nemo apprehēdit euȝ:
quia necduȝ uenerat hora eius.

AVG. Illi qui audierãt a domino: vos ſm car/
né iudicatis. manifeſtauerũt qđ audierũt: patrẽ. n.
chriſti carnaliter acceperũt. vnde dicit᷑ Dicebãt er/
go ei: vbi eſt pater tuus. q. d. Audiuim⁹ te dicere: ſo
lus nõ ſum: ſed ego ⁊ qui miſit me pater: nos ſoluʒ
te videm⁹: vnde ergo nobis tecũ eſſe patrem tuum.
THEO. Quidã vo notãt hoc platũ eſſe a iudeis:
quaſi ad cõtumeliã ⁊ contẽptũ. Improbabãt. n. ei
tanq̃ ex fornicatõe genito: ⁊ ꝓpriũ genitorẽ igno/
ranti: vel tanq̃ vili exñti eo ꝙ pater eius putabat᷑. ſ.
ioſeph. q. d. ignot⁹ ⁊ ignobilis eſt pater tuus: q̇d fre
quenter patrem nobis inducis: Quia ergo non vt
ſcire volẽtes: ſed vt tentãtes querebãt: ad ꝑmiſſam
queſtõem nõ reſpõdet. vnde ſequit᷑: Reſpõdit ieſus
Neq̃ me ſcitis: neq̃ pr̃em meũ. AVG. q. d. Queri
tis: Vbi eſt pater tuus: quaſi me iaʒ ſciatis: quaſi to
tũ hoc ſit quod videtis. ergo quia me nõ noſtis: iõ
pr̃em meũ vobis nõ oſtendo. Me quippe hominẽ
putatis: ideo patreʒ meum hominẽ queritis. Quia
vero ſm ꝙ videtis aliud ſum: ⁊ aliud ſm ꝙ non vi
detis: patrẽ autẽ meũ loquor occultuʒ: occult⁹ ꝑus
eſt vt me noueritis: tũc ⁊ patrẽ meũ ſcietis. ⁊ hoc ẽ
quod ſubdit: Si me ſciretis: forſitã ⁊ pa. meũ ſciret[is]
CHRY. Dicit autẽ hoc: vt oſtendat ꝙ nihil ei pro
deſt dicere ꝙ ſciãt patrẽ: ⁊ filiuʒ neſciẽtes. ORI.
Contrariari autẽ videt᷑ ad inuicẽ quod h̄ dicit᷑: Neq̃
me ſcitis: neq̃ patrẽ meũ. ⁊ quod ſupra dictũ eſt: Et
me ſcitis: ⁊ vnde ſim ſcitis. ſed tamẽ qđ dicit᷑: Et me
ſcitis. ad quoſdam dicit hieroſolymitarũ dicentiũ:
Nũquid vere intellexerũt ꝑncipes: quia hic eſt xp̃s
hoc vero quod dicit: Neq̃ me ſcitis. ad phariſeos di
cit᷑ hieroſolymitis tamen in ꝑorib⁹ ait: Verax eſt q̃
me miſit: quẽ vos neſcitis. Queret itaq̃ aliq̃s: quo/
modo verũ eſt quod dicit᷑: Si me ſciretis: ⁊ patrem
meũ ſciretis. cum hieroſolymite quib⁹ dicit᷑: Et me
ſcitis: patrẽ neſciuerũt. Dicendũ autẽ eſt ad hoc ꝙ
ſaluator: quãdoq̃ quidẽ de ſeipo vt de homie loq̇t᷑
quãdoq̃ aũt ſm diuinã naturã. hoc ergo quod dic̃
Et me ſci. de ſeipo homine dicit. hoc vero: Neq̃ me
ſci. de diuinitate. AVG. Quid eſt. n. Si me ſciret[is]:
⁊ pr̃em meũ ſciretis: niſi ego ⁊ pater vnum ſumus.
Quãdo vides aliquem alicui ſimilẽ: quotidiana lo
cutio eſt: Si hũc vidiſti: illũ vidiſti. ꝓpter ſimilitudi
nẽ tale dediſti reſponſum. hinc ⁊ dñs: Si me iquit
ſciretis: ⁊ patrẽ meũ ſciretis. nõ quia pater eſt fili⁹:
ſed quia patri ſimilis eſt filius. THEO. Erubeſcat
arrian⁹: nam ſi iuxta eũ creatura fili⁹ ſit: qualit᷑ qui
nouit creaturã ⁊ deũ nouit: neq̃. n. qui ſubſtantiã
nouit angeli: nouit ⁊ diuinã. cum itaq̃ qui filiũ no
uit: ⁊ patrẽ nouit: igit᷑ cõſubſtãtialis patri eſt filius
AVG. Hoc aũt v̄bũ forſitã increpatiue dr̃: qđ vi
det᷑ eſſe verbũ dubitatiõis. Homies. n. de reb⁹ quas
certas habẽt: aliquãdo verbũ dubitatiõis ponunt:
velut ſi indigneris ſeruo tuo ⁊ dicas: Cõtemnis me
Conſidera: forſan dn̄s tu⁹ ſum: ſic ⁊ dñs dubitã
do increpat infideles cũ dicit: Et patrẽ meũ forſitã
ſciretis. ORI. Oportet aũt videre qm̃ qui alterius
ſecte ſunt: opinant᷑ ex hoc ꝓbari manifeſte deũ quẽ
iudei colebãt: patrẽ nõ eſſe chriſti. Si. n. inquiũt h̄
phariſeis deũ ꝑuiſorẽ mũdi colentib⁹ dicebat ſalua
tor: manifeſtũ ẽ ꝙ patrẽ ieſu alterũ a cõditore mũ/
di exiſtentẽ: nequaq̃ phariſei nouerunt. Hoc vero
dicũt: non obſeruãtes cõſuetudinẽ locutõis in ſcri/
pturis. Si eni aliquis valet inducere ea que de deo
ſunt a parẽtib⁹ eruditus: nõ autẽ bene viuat: hunc
dicim⁹ de deo noticiaʒ non habere. vnde ⁊ filij heli
ꝓpter eorũ maliciã deum ignoraſſe dicũtur. ſic igit᷑
⁊ phariſei patrem ignorauerũt: nõ eniʒ viuibãt ſm
cõditoris edictũ. Eſt autẽ ⁊ aliud ſignatũ cognoſcẽ
di deum: altero exiſtẽte cognoſcere dominũ ſimpli
citer credere. Dicit᷑ enim in pſalmo: Studete ⁊ vide
te: quoniã ego ſum deus. Quis nõ ꝯfitet᷑ hoc ſcribi
populo in cõditorẽ credenti: Multũ enim differt
credẽdo cognoſcere ⁊ credere tm̃: ſed phariſeis q̇b⁹
ait: Neq̃ me ſcitis: neq̃ patrẽ meũ. rõnabiliter dice
ret: Neq̃ creditis patri meo. qui. n. negat filiũ: mi/
nime patrẽ habet. ſ. neq̃ ſm fidẽ neq̃ ſm cognitio
nẽ. Sed ⁊ aliter dicit ſcp̃tura illos qui adiũcti ſunt
alicui cognoſcere illud. Tunc. n. adã cognouit vxo
rem ſuã cũ ei cõiũct⁹ eſt. Si ergo q̇ adheret mulieri
mulierẽ cognoſcit ⁊ q̇ adheret dño vnus ſpũs eſt ⁊
deuʒ cognoſcit. ſi vo ſic ſe habet: phariſei nec patreʒ
nouerũt nec filiũ. Poſt hoc eſt q̇dẽ aliquẽ cogno/
ſcere deuʒ: nõ aũt cognoſcere patrẽ. Infinitis ergo
oratõnib⁹ editis in lege nõ inuenim⁹ aliquẽ orãdo
dicentẽ deũ patrẽ: tamẽ orãt eũ tanq̃ deũ et dñm.
ne ꝑueniret grãm ꝑ ieſum toti mũdo effuſã: vocãtẽ
cũctos ad filiatõem iuxta illud: Narrabo nomen
tuũ fratrib⁹ meis. Seq̇t᷑: Hec ver. lo. ẽ ie. in gazo. do.
in templo. ALCVI. Gaza perſica lingua diuitie:
phila reſeruare. Erat aũt loc⁹ in tẽplo vbi ſeruabãt᷑
diuitie. CHRY. In templo loquebat᷑ in ordie ma
giſtri: ⁊ h̄ loq̇bat᷑ ſup q̇b⁹ mordebãt ⁊ accuſabãt qm̃
ſeipm facit parẽ patri. AVG. Magna igit᷑ fiducia
ſine timore. nõ eni pateret᷑ quod nollet. vnde ſeq̇t᷑:
Et ne. appre. eum: q̇a nõdũ ve. ho. eius. Nõnulli cuʒ
hoc audiũt: ſub fato fuiſſe chriſtũ credũt: ſed ſi fatũ
ſicut nõnulli intellexerũt: a fando dictum eſt. i. a lo
quendo: verbũ dei quõ habet fatũ: Vbi ſunt fata:
In celo inq̇s: in ordine ⁊ cõuerſiõib⁹ ſiderʒ. Quõ er
go fatũ habet ꝑ quẽ factũ ẽ celũ ⁊ ſidera: cũ tua vo
lũtas ſi recte ſapias trãſcẽdat ⁊ ſidera: an q̇a noſti
chriſti carnẽ fuiſſe ſub celo: ideo putas ⁊ ꝑtãteʒ xp̃i
ſubditã celo: Igit᷑ nõdũ venerat hora eius: non q̃ co
geret᷑ mori: ſed q̃ dignaret᷑ occidi. ORI. Vbicũq̃
autẽ addit᷑: Hec verba locut⁹ eſt ieſus in tali loco ſi
bene attẽdas: inuenies additõnis opportunitatẽ.
Eſt autẽ gazophilatiũ loc⁹ nũmiſmatuʒ in honoreʒ
dei ⁊ diſpẽſatõem pauperũ oblatorũ. Nũmiſmata
autẽ ſunt diuina verba: imaginẽ regis magni impſ
ſam habẽtia. vnuſquiſq̃ autẽ cõferat in edificatio
nẽ eccl'ie portãſ ad intellectuale gozophilatiũ: quic
q̇d põt ad honorẽ dei ⁊ vtilitatẽ cõmunẽ. Omnib⁹
autẽ offerẽtib⁹ in gazophilatio tẽpli: magis oporte
bat ieſum munera portare q̃ erãt verba vite eterne.
Loquẽte ergo ieſu in gazophilatio: a nemie detẽt⁹
eſt: q̇a ſermones ei⁹ fortiores erãt his q̇ euʒ cape vo
lebant: cum nõ ſit infirmitas in q̇b⁹ v̄bũ dei loq̇tur
BED. Vel aliter: In gazophilatio xp̃s loq̇t᷑: qm̃ i
ꝑabolis ad iudeos ſmones ꝓferebat: tũc aũt q̃ſi ga
zophilatiũ apiri cepit: quãdo diſcipulis ſuis celeſtia
reſerauit. vnde etiã gazophilatiuʒ tẽplo inherebat:
quia que lex ⁊ ꝓphete figuraliter ꝑdixerãt: ad dñm
ꝑtinebant.

Dixit ergo iterũ eis iesus: Ego
uado ⁊ queritis me: ⁊ in peccato ue
ſtro moriemi. Quo ego uado: uos
nõ poteſtis uenire. Dicebãt ergo iu
dei: Nunqd interficiet ſemetipſuꝫ
quia dicit: quo ego uado: uoſ nõ po
teſtis uenire? Et dicebat eis: Uos
deorſũ eſtiſ: ego de ſupiꝰ ſũ. Uoſ de
mũdo hoc eſtis: ego nõ ſum de hoc
mũdo. Dixi ergo uob: qꝛ moriemi
in pctis uris. Si. n. nõ credideritis
qꝛ ego ſum: moriemini in pctõ uro

AVG. Quia ſupra dictũ eſt ꝙ nemo apphendit
eũ: quia nõdũ venerat hora eius: modo de ipa ſua
paſſiõe que poſita erat: nõ in eiꝰ neceſſitate: ſed ptã
te locutꝰ eſt iudeis. vnde diciť: Dixit er. ite. eis ieſus:
Ego vado. Chriſto eni dño mors ꝑfectio fuit illuc
vnde venerat: ⁊ vnde diſceſſerat. BED. Hec auteꝫ
verboꝝ cõnexio talis eſſe videť: vt hec vno tpe: vno
quoqꝫ in loco vel certo alio tempe alioqꝫ in loco
geri potuiſſent: qm̃ nihil interponi ⁊ quedã vl̃ mul
ta potuerũt. ORI. Sed obijciet aliqs ſic: Si his q̃
manebãt in incredulitate iſta dicebat: Quõ eis diẽ
Et queritis me? querere. n. ieſum: ẽ querẽ veritatẽ et
ſapiam. Sed dices: qꝛ ⁊ de pſequẽtibꝰ aliqñ dť: ꝙ q̃
rebãt eũ cape. differẽtie. n. ſunt eoꝝ q̃ q̃rũt ieſuꝫ. Nõ
oẽs. n. ꝑ eoꝝ ſalute ⁊ vtilitate q̃rũt euꝫ: pp̃ h̓ ſolũ hi
q̃ recte q̃rũt eũ iueniũt pacẽ. Recte aũt querẽ diciũť
q̃ vbũ qđ ẽ in ꝑncipio apud deũ q̃rũt: vt illos pr̃i ad
ducat. AVG. Queritiſ g̊ inq̃t me nõ pio deſiderio:
ſed odio. nã illũ poſtea q̃ꝫ abſceſſit ab oculis hoim
inq̃ſierũt ⁊ q̃ oderũt ⁊ q̃ ambulãt: illi pſequẽdo: illi
hr̃e cupiẽdo: ⁊ ne putetis qꝛ me bñ q̃ritis: In pctõ
vr̃o moriemi. h̓ ẽ xp̃m male querẽ: in pctõ ſuo mori
h̓ ẽ illũ odiſſe ꝑ quẽ poſſet ſaluꝰ eẽ. dixitqꝫ ſniam ꝓ
ſciꝰ ꝙ in pctis ſuis moriẽť. BED. Sed nota ꝙ pec
cato in ſingulari numero vtiť: ſed vr̃o in plurali: vt
idẽ oim ſcelꝰ oñdẽt. ORI. Quero aũt pp̃ h̓ qđ infra
dť: ꝙ hoc ipo loquẽte multi crediderũt in eũ: nũq̃d
ad oẽs pñtes dicit: In pctõ vr̃o moriemi? ſꝫ ad ali
os dicebat quos ſciebat nõ eẽ credituros. ⁊ pp̃ hoc
in eoꝝ pctis eẽ morituros: ⁊ nõ valẽtes pꝰ ipm ſeq̃.
nã ſequiť: Quo ego vado: vos nõ po. venire. vbi. ſ. ve
ritas ⁊ ſapia ẽ: h̓ ẽ. n. vbi ẽ ieſus. Nõ pñt ait: qꝛ non
volũt. ſi. n. voluiſſent ⁊ nõ potuiſſent: nõ rõnabiliť
eis dicẽť: In pctõ vr̃o moriemi. AVG. Hoc autẽ
⁊ diſcipuliſ alio loco dicit: nec tñ dixit eis: In pctõ
vr̃o moriemi: ſed quo ego vado: vos nõ poteſtis ve
nire modo. nõ abſtulit ſpem: ſed ꝓdixit dilatiõeꝫ.
ORI. Dñs aũt verbũ minať xp̃i receſſũ: ſed q̃ꝫdiu
ſaluamꝰ ea q̃ aie nr̃e ſunt inſita vitaliſ ſemĩa: neq̃q̃ꝫ
recedit a nobis vbũ dei. Si vo a lapſu ĩ maliciã coꝛ
rũpamur: tũc dť nobis: Ego vado. ⁊ cũ queremꝰ eũ
neq̃q̃ꝫ inueniemꝰ: ſed in pctis nr̃iſ moriemur ab ipa
morte occupati. Nõ oꝫ aũt ptrãſire inexq̃ſite qđ dť
In pctis vr̃is moriemini. Si. n. cõiter accipiať mãi
feſtũ ẽ ꝙ pctõres in pctis eoꝝ moriũť: iuſti vero in
iuſticia. ſi vero dť: Moriemini. ſicut q̃ ad mortẽ pec
cat moriť: manifeſtũ ẽ ꝙ hi quibꝰ talia dicebãť: ne
quaq̃ꝫ mortui erãt: ſed viuebãt in infirmitate aie: ſꝫ
infirmitas illa ad mortẽ erat. ꝓpter hoc medicꝰ vi
dẽs eos grauiter infirmãtes dicebat: Et in peccatis
vr̃iſ moriemi. ⁊ ſic manifeſtũ erat illud: Quo ego va
do: vos nõ poteſtis venire. Cũ. n. aliqs in ſuo pecca
to moriť: quo vadit ieſus nõ põt ire. nullꝰ eni mor
tuꝰ põt ſeq̃ ieſum: nõ. n. mortui laudabũt te domine
AVG. His aũt verbis auditis quõ ſolẽt carnalia
cogitãtes interrogauerũt. nã ſequiť: Dice. er. iudei:
Nũquid interfi. ſemetipm? qꝛ di. quo ego vado voſ
nõ poteſtis venire. Stulta verba: Quid. n. nõ pote
rãt illi venire quo ille prexiſſet: ſi interficeret ſemet
ipm? nunq̃d ipi nõ erãt morituri. ergo: Quo ego va
do dixit: nõ quo itur ad mortẽ: ſed quo ipſe ibat pꝰ
mortẽ. THEO. Per hoc. n. manifeſtauit ꝙ reſur
get in gl̃ia: ⁊ ſedebit ad dexterã dei. ORI. Quere
mꝰ tñ ſi hoc ab eis de ſaluatore dť: altiꝰ aliq̃d cernẽ
tibꝰ. Multa. n. aut ex traditõne aut ex appocriphis
ipos cõtigebat videre ꝑ multis. Forte igiť in his que
tradita ſunt de xp̃o: erat iuxta ſanas traditiões pro
pheticoꝝ ſmonũ: ſicut gnãri eũ in bethleẽ: ſic et de
morte eiꝰ vt h̓ modo trãſire deberꝫ ab hac vita quõ
ipſe dicit: Nemo tollit aĩam meaꝫ a me: ſꝫ ego pono
eã. q̃re qđ h dť: Nũq̃d interficiet ſe: nõ ſm ſimplicẽ
ſenſũ dť: ſꝫ ſm aliquã iudeoꝝ de xp̃o traditiõeꝫ. mľ
tũ. n. ex h̓ ꝙ dixerat: Ego vado: appet ptãſ volũtarie
moriẽtis corpe delicto. Eſtimo aũt ignominioſe pfe
rẽtes h̓ qđ ſm traditões ſuas de morte xp̃i ad ipſos
deuenerat: ⁊ nõ gl̃iam dãtes dixerũt: Nũq̃d interfi
ciet ſemetipm? Oportebat. n. eos cũ demrãtiõe gl̃e
ſic dicẽ: Nũq̃d aĩa eiꝰ cũ ipi placuerit egredieť ſlicto
corpe? dñs auteꝫ ad eos q̃ terrena ſapiebãt: tãq̃ꝫ ad
terrenos loq̃ť. vñ ſubdiť: Et dice. eis: Uos de deor.
eſtis. i. terrã ſapitis: ſurſũ coꝛ nõ habeť. CHRY. q.
d. Nõ ẽ mirꝫ vos talia cogitare: hoies carnales ⁊ ni
hil itelligẽtes ſpũale. Ego de ſupiꝰ ſũ. AVG. De q̃
hꝰ ſupiꝰ? Ab ipo pr̃e quo nihil ſupiꝰ. Uos de h̓ mũ
do eſtis: ego nõ ſũ de h̓ mũdo: quõ. n. erat de mũdo
ꝑ quẽ factꝰ ẽ mũdꝰ. BED. Et q̃ añ mũdũ fuit. illi
aũt de mũdo erãt: q̃ poſtq̃ꝫ mũdꝰ eẽ cepit fuerãt cre
ati. CHRY. Uel pp̃ mũdanas ⁊ vanas cogitatio
nes h̓ dĩc: Ego nõ ſũ de h̓ mundo. THEO. Nihil
mũdanũ ſiue terrenũ affectãs: vñ nullatenꝰ ad tãtaꝫ
inſaniã deuenirẽ: vt meipm occiderẽ. Sꝫ appollina
riꝰ male ſuſcipiẽs hũc ſmonẽ ait: ꝙ corpꝰ dñi ñ fuit
de hoc mũdo: ſed de ſurſũ celitꝰ deſcẽdit. Nũq̃d igi
tur ⁊ apl̃i q̃bꝰ a dño dictũ ẽ: Uos nõ eſtis de h̓ mũ
do: oĩa corpa ſũt celitꝰ obtinẽtes? Sic igiť itelligen
dũ ẽ cũ dť: Ego ñ ſũ de h̓ mũdo. h̓ ẽ: Nõ ſũ de nũe
ro vr̃m q̃ mũdana curatis. ORI. Aliꝰ aũt ſenſuſ ẽ
eoꝝ q̃ ſũt de ſurſũ: ⁊ eoꝝ q̃ ſũt de h̓ mũdo. Deorſũ. n.
ſicut de loco aliquo itelligiť: ſed mũdꝰ mãlis loci q̃
dã diuerſ cõtineť: q̃ oẽs q̃ꝫtũ ad immãlia ⁊ indiuiſi
bilia deorſũ ſũt: quo ad mũdũ vo cõꝑandũ mũdi lo
ca. erunt vtiq̃ꝫ quedã deorſum: ⁊ quedã ſurſuꝫ. Ubi
autem eſt theſaurus vniuſcuiuſq̃ꝫ: ibi eſt ⁊ coꝛ eius.
Si itaq̃ꝫ aliquis theſaurizet in terra: deorſum effici
tur. Si vero aliquis theſaurizet in celis: fit deſup: ſꝫ
⁊ trãſcẽdens omẽs celos: ĩ fine beatiſſimo iueniet.
Et iterũ: Qui circa hunc mũdũ eſt amoꝛ: facit cum

qui de hoc mūdo eſt. qui autē nō diligit mūdum:
nec ea que ſunt in hoc mūdo nō eſt de mūdo hoc.
tamē eſt ⁊ aliquis alius mūdus ꝑter hunc ſenſibilē
mūdum in quo ſunt inuiſibilia: cuiꝰ viſum ⁊ deco-
rem videbūt hi qui mūdo ſunt corde. Sed ⁊ ipſe pri
mogenitꝰ omnis creature poteſt dici mūdus prout
eſt ſumma ſapiētia: omīa.n. in ſapiētia ſunt facta.
In ipſo itaqꝫ erat totꝰ mūdus: intātū differēs a mū
do materiali: inquātū differt ratio totiꝰ mundi ab
omni materia denudata a materiali mūdo. Anīa
ergo chriſti dicit: Ego nō ſum de hoc mūdo. quia
nō conuerſaſ in iſto mūdo. AVG. Expoſuit aūt
dominꝰ quid intelligi voluerit cum dixit: Uos de
hoc mūdo eſtis. quia .ſ. peccatores erāt. omēs autē
cum peccato nati ſumus: omnes viuēdo ad id qđ
nati eramꝰ addimus. Tota ergo infidelitas iudeoꝝ
ipſa erat non peccatū habere: ſed in peccatis mori.
vnde ſubdit: Dixi ergo vobis quia moriemini ī pec
catis veſtris. Credo autem in illa multitudine que
dominū audiebat: ⁊ eos fuiſſe qui credituri erant.
quaſi in omēs autē ꝓceſſerat illa ſeueriſſima ſentē
tia: In peccato veſtro moriemini. Ac ꝑ hoc ⁊ illis
qui credituri erant: ſpeſ erat ablata. reuocauit ergo
eos ad ſpem adiungēs: Si.n. nō credideritis qꝛ ego
ſum: moriemini in peccato veſtro. Ergo ſi credide-
ritis quia ego ſum: nō moriemini in peccato veſtro
CHRY. Si.n. ꝓpter hoc venit vt peccatū tollat:
⁊ aliter nō contingit illud exuere niſi per lauacrū:
nec contigit eum qui nō credit baptizari: neceſſe eſt
eum qui nō credit ex hac vita abire: veterē hominē
.i. peccatū habentē: nō ſolum quia nō credit: ſꝫ etiā
quia priora peccata habēs hinc recedit. Cū aūt dixit
Si nō credideritis quia ego ſū. quia nihil addidit:
multū eſt quod commēdauit: quia ſi etiā ⁊ deꝰ moy
ſi dixerat: Ego ſum qui ſum. Sed quomodo audio:
Ego ſum qui ſum: Et niſi credideritis quia ego ſum
quaſi alia nō ſint: Sed ꝓrſus qualiſcūqꝫ excellen
tia ſi mutabilis eſt: vere nō eſt. Non enī eſt ibi verū
eſſe vbi eſt ⁊ nō eſſe. diſcute rerum mutatōem: inue
nies fuit ⁊ erit. cogita deum inuenieſ eſt: vbi tempꝰ
preteritū eſſe nō poſſit. vt ergo tu ſis: trāſcēde tem-
pus. hec itaqꝫ promittēs: ne moriamur in peccatis
nrīs nihil aliō mihi videſ hiſ verbis dixiſſe: Niſi cre
dideritis quia ego ſum: qꝫ niſi credideritis qꝛ deꝰ ſū
deo grās. qꝛ dixit: Niſi credideritiſ .ñ dixit: niſi cepiſ
qs.n.h capiat: ORI. Māifeſtū ē āt ꝙ q̇ moriſ in
pctīs ſuis q̄uis dicat ſe xp̄o credē: tn̄ i vītate nō cre
dit. q̇.n. credit iuſticie: ñ iniuſticiā faciet: ⁊ credēs in
ſapiam: nil ſtultū dic aut fac. ⁊ ſic ſi ſcrutatꝰ fueris
ceteros intellectꝰ chriſti inuenieſ quō qui nō credit
chriſto moriſ in peccatis ſuis. Accedēs aūt ad otra
ria eoꝝ que deſiderāſ in chriſto: in pctīs ſuis moriſ.

Dicebāt ergo ei: Tu quis eſ? Di
cit eis ieſus: Principiū qui ⁊ loquoꝛ
uobis. Multa habeo de uobis loq
⁊ iudicare: ſed qui me miſit, uerax ē
et ego que audiui ab eo hec loquoꝛ
in mūdo. Et nō cognouerunt: quia
patrem eiuſ dicebat deum.

AVG. Quia dixerat ſupra dominus: Niſi credi
deritis quia ego ſum: moriemini in peccatis veſtris
interrogāt illi velut querētes noſſe in quē deberēt
credere: ne in ſuo peccato morereſ. vnde dicit: Di-
cebāt ergo ei: Tu quiſ es? Nō.n. cū dixiſti: Niſi cre-
dideritis quia ego ſum: addidiſti q̇s eēs. ſciebat aūt
ibi quoſdā eſſe crediturros. ⁊ ideo cū dixiſſent: Tu
quis es? vt ſcirēt quid illū credē deberēt. Dixit eiſ ie
ſus: ꝑncipiū q̇ ⁊ loquoꝛ vobis. nō tanq̄ dicēt: Prin
cipiū ſū: ſed tanq̄ dicēt: Pncipiū me credite. qđ ī ꝓ-
noīe greco euidēter appeꝫ: vbi ꝑncipiū feminini ge
neris eſt. ꝑncipiū ergo me credite: ne moriamini in
pctīs vrīs. ꝑncipiū.n. mutari nō pōt: in ſe manet: et
innouat oīa. Abſurdū ē aūt vt filiū dicamꝰ ꝑncipiū
⁊ prēm ꝑncipiū nō dicamꝰ. nō tamē duo ꝑncipia:
ſicut nec duos deos: ſpūs aūt ſanctꝰ prīs ⁊ filij ē ſpi
ritꝰ: nec pr̄ ē nec filius. pr̄ tn̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ ſunt
vnꝰ deus: vnū lumē: vnū ꝑncipiū. addidit autē: Qui
⁊ loquoꝛ vobis. qꝛ humilis ꝓpter vos factuſ ad iſta
verba deſcēdi. Ergo credite me eſſe ꝑncipiū: quia vt
hoc credatis nō ſolū ſum ꝑncipiū: ſed ⁊ loquoꝛ vo-
bis. Nam ſi ꝑncipiū ſicuti eſt ita maneret apđ prēꝫ:
vt nō acciperet formā ſerui: quō ei crederēt: cū īfirma
corda intelligibile verbū ſine voce ſenſibili audire ñ
poſſent: BED. Sane ī quibuſdā exēplaribꝰ inue-
nitur: Qui ⁊ loquoꝛ vobis. ſed cōgruentiꝰ eſſe ꝓbaſ
ꝙ legatur: vt iſte ſit ſenſus: Principium me eſſe cre-
dite: quia ꝓpter vos ad hec verba deſcēdi. CHRY.
Uel aliter: Conſiderāda eſt amētia iudeoꝝ: q̇ poſt
tempꝰ tantū ⁊ ſigna ⁊ doctrinā interrogāt: Tu quiſ
es? Quid igiſ chriſtus? a ꝑncipio loquoꝛ vobis. q.d.
Sermones meos indigni eſtis audire: nō ſolū vt di
cam vobis: Quis ego ſum? vos.n. omīa tentātes lo
quimini: ⁊ hec omīa poſſem arguere ⁊ vos punirē.
vnde ſequiſ: Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudi-
care. AVG. Supra dixit: Ego nō iudico quēq̄: ſꝫ
aliud eſt: Nō iudico: ⁊ aliō habeo iudicare. nō iu-
dico dixit ad pñs. Nō autē dicit: Multa habeo de
vobis loqui ⁊ iudicare: iudiciū futurū dicit. Iō aūt
verꝰ in iudicio ero: quia filiꝰ veracis veritas ſum. vn̄
ſequiſ: Sed qui miſit me verax eſt. Uerax eſt pr̄: nō
participādo: ſed generādo veritatē. nūquid.n. dictu
ri ſumꝰ: Plꝰ veritas q̄ verax? ſi hoc dixerimꝰ: filium
incipiemꝰ dicere prēm maiorē. CHRY. Dicit autē
hoc vt nō eſtimēt q̄m tot audiēs ex imbecillitate ñ
punit: aut quia eoꝝ cogitatōes ⁊ otumelias nō no
uit. THEO. Uel quia dixerat: Multa habeo de
vobis loqui ⁊ iudicare: iudiciū futuro ſeclo reſuās
Sed qui me miſit verax ē. q.d. Etſi vos infideleſ eſtiſ
pr̄ meꝰ verax ē: qui diē ſtabiliuit: in quo vobis retri
butio fiet. CHRY. Uel alr̄: Si in hoc me miſit pr̄
nō vt iudicē mūdū: ſed vt ſaluē mūdū: verax eſt pr̄.
Cōuenienter nullū ego nūc iudico: ſed hec loquoꝛ q̄
ſunt ad ſalutē: nō ad iudiciū. vnde ſequiſ: Et ego q̄
audiui ab eo: hec loquoꝛ in mundo. ALCVI. Au
diſſe aūt a patre idem eſt ⁊ eſſe a patre: quia ab illo
habet audiētiā a quo hꝫ eēntiā. AVG. Dat glīam
patri eq̄lis filius: tanq̄ dicat: Do glīam ei cuiꝰ ſū fi
lius: quō tu ſupbꝰ es aduerſus eū cuius eſt ſeruus?
ALCVI. Cū antē audiſſent: Uerax ē q̇ m. ſit me
nō itellexerūt de qꝰ dicēt. vn̄ ſubdiſ: Et non cog. q̄a
pa. eiꝰ dice. deū. Nōdū.n. oclos cordis aptos hēbāt

quibus patris ⁊ filij equalitatẽ intellexerũt.

¶ Dixit ergo eis ieſus: Cũ exaltaueritiſ filiũ hoĩs: tũc cognoſcetiſ qꝛ ego ſũ: ⁊ a meipſo facio nihil: ſ3 ſicut docuit me pr̃ hoc loquoꝛ. Et q me miſit mecũ ẽ: ⁊ ñ reliq̃t me ſolũ: q̃a ego q̃ placita ſunt ei facio ſp̃. Hec illo loquẽte: multi crediderũt in eũ3.

¶ AVG. Cũ dixiſſet dñs: Verax eſt qui miſit me: non intellexerũt iudei q̄ de patre illiſ diceret. videbat aũt ibi aliquos quos ipſe nouerat poſt paſſionem ſuã eſſe credituros. ⁊ ideo ſequit̃: Dixit er. eis ieſus: Cũ exalta. fi. ho. tũc cogno. quia ego ſum. Recolite illud: Ego ſum qui ſum: ⁊ cognoſcetis q̃d ſit dictũ: Ego ſum. Differo cognitiõe3 vr̃ãm: vt impleã paſſiõem meã. ordine veſtro cognoſcetis: qui cũ. ſ. exaltaueritis filiũ hoĩs. exaltatõem aũt cruc̃ dic̃ quia ⁊ ibi exaltat᷒ eſt quãdo pepẽdit in ligno. hoc oportebat impleri ꝑ man᷒ eoꝝ qui poſtea fuerant credituri: quibus dicit hoc: quare? niſi vt nemo in quocũq3 ſcelere ⁊ male ſibi cõſci᷒ deſparet: quãdo videat eis donari homicidiũ qui occiderãt chriſtũ.

¶ CHRY. Uel alit̃ ↄtinua: Qui m̃lta ſigna faciẽs ⁊ docẽs eos nõ cõuerterat de cruce: de reliq᷒ loq̃t̃ dicẽs: Cũ exalta. ⁊c̃. q. d. Uos eſtimat̃ q̄ tũc maxie a me ſepati erit̃: q̃ñ me occiderit̃. Ego aũt dico q̃ñ tũc maxie ſciet̃ ⁊ gr̃a ſignoꝝ reſurrectõis ⁊ captiuitat̃ vr̃e: q̃ñ ego ſũ xp̃s fili᷒ dei: ⁊ q̄ nõ ↄ̃trioꝛ illi. ꝓpt̃ q̃d ſubdit: Et a meip. ni. fa. ſ3 ſi. do. me pr̃ ſic loquoꝛ. ꝑ h̃. n. indriam ſubſtãtie mãifeſtat: ⁊ q̄ nihil ex̃ pr̃nales ĩtelligẽtiaſ loq̃t̃. ſi. n. deo ↄ̃tr᷒ eẽt: nõ tãtã irã mouiſſẽ ↄ̃ eos q̃ me nõ audierũt. ¶ AVG. Uel alr̃ qꝛ dixerat: Tũc cogno. qꝛ ego ſũ. ⁊ ad ip̃m eẽ ꝑtin3 tota trinitas: ne forte ſubitraret erroꝛ ſabellianoꝝ cõtinuo ſubiũxit: Et a me fa. nihil. q. d. a meipſo nõ ſũ: fili᷒. n. de pr̃e ẽ de᷒. q̃d ĝ addidit: Si. do. me pr̃: h̃ loquoꝛ: nemi vr̃m obrepat cogitatio carnal̃. Nolite vobis q̃ſi duos hoĩes an̄ oc̃los ponẽ: ⁊ loquẽtẽ pr̃ẽm ad filiũ: Sicut facis tu q̃ñ aliq̃ v̄ba dic̃ filio tuo. Que. n. v̄ba fierẽt vnico v̄bo? ſi aũt de᷒ loq̃t̃ in cordib᷒ v̄ris ſine ſono: quõ loq̃t̃ filio ſuo? Incoꝛpaliter pr̃ locut᷒ ẽ filio: qꝛ ĩcoꝛpal̃r pr̃ genuit filiũ: nec eũ ſic docuit: q̃ſi indoctũ genuerit: ſ3 h̃ ẽ eũ docuiſſe: q̃d ẽ ſciẽtẽ genuiſſe. Si. n. ſimplex ẽ nã v̄itatis: h̃ ẽ filio eẽ q̃d noſſe. q̃uẽadmodũ ĝ pr̃ illi gignẽdo dedit vt eſſet: ſic gignendo dedit vt noſſet. ¶ CHRY. Rurſ᷒ ad hũili᷒ ſmonẽ reduxit. Seq̃t̃: Et q̃ me miſit Ne aũt eſtimẽt h̃ q̃d dic̃: Miſit me: mioꝛatõis eſſe. dicit: Mecũ ẽ. nã h̃ q̃dẽ diſpẽſatõis: h̃ ãt deitat̃ ẽ.

¶ AVG. Et cũ ãbo ſil̃ ſint: vn᷒ tñ ẽ miſſus: al̃ miſit q̃ñ miſſio ĩcarnatio ẽ: ⁊ ipſa ĩcarnatio filij tñ ẽ: nõ ⁊ pr̃is. ĝ inq̃t: Qui me miſit. i. cui᷒ auc̃te tanq̃3 pr̃na ĩcarnat᷒ ſũ. miſit itaq3 pr̃ filiũ: ſ3 ñ receſſit a filio. vñ ſeq̃t̃: Et ñ rel̃. me ſolũ. Nõ. n. q᷒ miſit filiũ: ñ ibi erat pr̃ q̃ dixit: Celũ ⁊ terrã ego ĩpleo. ſ3 q̃re eũ ñ dereliq̃t ſubdit: Quia q̃ pla. ſũt ei fa. ſp̃. nõ ex quodã ĩitio: ſ3 ſine ĩitio ſine fine: dei. n. gnãtio ñ h3 initiũ tempis.

¶ CHRY. Uel alr̃: Quia ↄtinuo dicebat: q̃ñ nõ ex deo ẽ: ⁊ qꝛ ſabbatũ ñ cuſtodit. ↄ̃ q̃d ait: Q̃ñ q̃ pla. ſũt ei fa. ſp̃. oñdẽs q̃ñ ⁊ ſoluẽ ſabbatũ placitũ ẽ ei. M̃ltiplr̃. n. ſtudet vt oñdat q̄ nihil fac̃ pr̃i ↄ̃triũ. et qꝛ h̃ humani᷒ locut᷒ ẽ ſubdit̃: Hec il. lo. m̃l. cre. i. eũ Ac ſi dicẽt euãgeliſta: Ne turberis ſiq̃d hũile a xp̃o audier̃. q̃. n. poſt tãtã doctrinã nõdũ ſuaſi erãt humilioꝛa audiũt ⁊ ſuadent̃. igit̃ crediderũt q̃dẽ: ſ3 nõ vt oportebat: ſ3 ſimplr̃ q̃ſi letãtes ⁊ req̃eſcẽtes ĩ verboꝝ hũilitate. Et h̃ oñdit euãgeliſta ĩ ſubſequẽtib᷒ ſermonib᷒ in q̃b᷒ narrat̃ q̄ rurſus ei iniuriabãt̃.

¶ Dicebat ergo ieſus ad eos q crediderũt ei iudeos: Si uoſ mãſeritis i ſmõe meo: uere diſcipli mei eritiſ: ⁊ cognoſcetis ueritatẽ: ⁊ ueritas liberabit uoſ. Rñderũt ei: Semẽ abrae ſum᷒: ⁊ nemi ſuiuimuſ unq̃3. Quõ tu dicis: liberi eritis? Rñdit eiſ ieſ᷒ Amẽ amen dico uob̃: qꝛ oĩs q facit pctm̃: ſu᷒ ẽ peccati. Seru᷒ aũt non manet in domo in eternũ. Fili᷒ aũt manet in eternũ. Si ergo uos fil᷒ liberauerit: uere liberi eritis.

¶ AVG. Uoluit dñs in ꝓfundũ fundare fidẽ eoꝝ qui crediderãt: vt nõ ſupficieten᷒ crederẽt. ⁊ iõ dr̃: Dicebat ergo ieſus ad eos qui crediderũt ei iudeos Si vos mãſeritis in ſermone meo: vere diſcipli mei eritis. Per hoc q̃d dicit: Si mãſeritis: oñdit ea que in eoꝝ corde erãt. Sciebat. n. q̃ñ crediderũt q̃dẽ: ſ3 nõ mãſerũt: ⁊ magnũ q̃d eis ꝓmittit. i. vere diſcipulos ei᷒ fieri. in quo occulte tangit quoſdã q̃ ꝑus ab ipſo receſſerãt: ⁊ illi eũ audierũt ⁊ crediderũt ⁊ receſſerũt: qꝛ nõ ꝑmãſerũt. ¶ AVG. de ver. do. Oẽs autẽ nos vnũ mgr̃m hẽm᷒: ⁊ ſub illo cõdiſcipuli ſumus Nec ideo mgr̃i ſum᷒ qꝛ de loco ſupioꝛe loq̃mur: ſ3 mgr̃ eſt oĩm qui habitat in oĩb᷒ nobis. ad diſcipulũ aũt pax eſt accedere: ſed oportet manere nos ſi i illo nõ mãſerim᷒ cadem᷒. Breue op᷒: breue verbũ: magnũ ope ſi mãſeritis. Quid. n. eſt in v̄bis dei manere: niſi null̃ tẽtatõib᷒ cedẽ? Si laboꝛ nõ ẽ: gratis accipis p̄miũ. ſi laboꝛ ẽ: attẽde magnũ p̄miũ. Et cognoſcetis veritatẽ ¶ AVG. ſup iohã. q. d. Quia nũc credẽtes eſtis: manẽdo vidẽtes eritis. Nõ. n. quia cognouerũt crediderũt: ſed vt cognoſcerẽt crediderũt. Quid. n. eſt fides: niſi credere quod nõ vides: veritas quod credidiſti videre. Si ergo ꝑmaneat̃ i eo quod credit̃: ꝑuenit̃ ad id quod videat̃: vt. ſ. contẽplemur ipſam veritatẽ ſicuti eſt: nõ ꝑ verba ſonãtia ſed per lucẽ ſplendẽtẽ. veritas incõmutabĩs eſt: panis eſt mẽtis: reficit nec deficit: mutat veſcentẽ: nõ ipſa in veſcẽtẽ mutat̃. Ipſa aũt veritas verbũ dei eſt hec veritas carne induta eſt ꝓpter nos. latebat in carne nõ vt negaret̃: ſed vt differret̃ vt in carne pateret̃ vt caro peccati redimeret̃. ¶ CHRY. Uel Cognoſcetis veritatẽ: h̃ ẽ me. Ego. n. ſu3 veritas. iudaica quidẽ oĩa typ᷒ erãt: veritatẽ autem a me ſcietis.

¶ AVG. de ver. do. Forte aliq̃s diceret: Et q̃d mihi ꝓdeſt cogſcẽ v̄itatẽ. ⁊ iõ ſubiũgit: Et veritas liberabit vos. q. d. Si nõ delectat v̄itas: delectat libertas

Liberari enī ꝓpe dicit̄ liberū fieri: quomodo ſanari
ſani fieri. Hoc in v̄bo greco planiꝰ ē. nam in cōſue-
tudine latina maxime in eo ɔſueuimꝰ audire h̄ v̄bū.
vt quicūq̄ liberat̄: intelligat̄ picula euadere: mole-
ſtiis cauere. THEO. Sicut aūt ſupra infidelibus
ait: In peccatis vr̄is moriemi: ſic manentibꝰ in fide:
abſolutōem annūciat pctōꝝ. AVG. iiij. de trini.
Unde etiā v̄itas liberabit niſi a morte: a corruptōe:
a mutabilitate: Ueritas quippe immortalis incor-
rupta incōmutabilis ꝑmanet: vera autē incōmuta
bilitas eſt ipa eternitas. CHRY. Eoꝝ aūt qui cre
diderāt erat etiā increpatiōes ſufferre: ſed hi ſtatim
ſeuiūt. Si aūt oportebat eos turbari in ꝑori conue-
niētiꝰ erat vt turbarent̄ in hoc .ſ. q̄ dixit: Cognoſce-
tis veritatē vt dicerēt: Nūc ergo v̄itatē neſcimꝰ: ſex
igit̄ mēdaciū eſt ⁊ cognitio nr̄a: ſed nulliꝰ hoꝝ eiſ cu
ra erat: ſed de mūdanis rebꝰ dolēt. nō. n. aliā ſeruitu
tē nouerāt niſi mundanaꝫ. vnde ſequit̄: Rn̄derūt ei
ſemē abrae ſumꝰ ⁊ ne. ſer. vnq̄: quō tu di. li. eritis
q. d. Eos qui de genere ſunt abrae qui ſunt ingenui
nō oportebat ſeruos vocare: nunq̄. n. ſeruiuimus.
AVG. Uel hoc rn̄derūt nō illi q̄ iam crediderāt:
ſed qui in turba erāt nōdū credētes. hoc aūt ipſum:
Nemini ſeruiuimꝰ vnq̄. ſm huiꝰ tpis libertatē quō
vere dixiſtis: Joſeph nō ē venūdatꝰ: ꝓphete ſancti
in captiuitatē nō ſunt ducti: o ingrati: q̄d eſt quod
vobis aſſidue imputat deꝰ: q̄ vos de domo ſuitutiſ
liberarit: ſi nemini ſeruiſtis: Uos autem q̄ loq̄mini
quō ſoluebatis tributa romanis: ſi nemini vnq̄ ſer-
uiſtis: CHRY. Quia vō nō ad vanā gl̄iam erāt: q̄
dicebant̄ a chriſto: ſed ad ſalutē: nō voluit oñdē eos
ſuos eē hoim: ſed peccati: q̄ difficillima ſeruitꝰ eſt: a
qua ſolꝰ deꝰ eripe pōt. vn̄ ſeq̄t̄: Reſpōdit eis ie. Amē
amē di. vo. q̄a om. qui fa. pec. ſer. ē peccati. AVG.
Multū cōmēdat quod ſic ꝓnūciat: quodāmodo ſi
dici fas ē iuratio eiꝰ ē. Amē quippe interp̄tat̄ vex: ⁊
tn̄ nō eſt interp̄tatū: nec grecꝰ hoc interp̄s auſus eſt
facere vel latinꝰ. Nā hoc verbū amē hebreū ē: nō ē
aūt interp̄tatū: vt honorē haberet velamēto ſecreti:
nō vt eēt ligatū: ſed ne vileſceret nudatū. Inq̄ſtuꝫ h̄
commēdatū ſit: ex ipa geminatōne cognoſcite. Ue-
rum dico vobis. veritas dicit: que vtiq̄ ⁊ ſi nō dicēt
rum dico: mētiri oio nō poſſet: tn̄ inculcat: dormiē
tes quodāmodo excitat: contēni nō vult qō dicit.
Omis inq̄t iudeꝰ: grecꝰ: diues: paup: impator: ⁊ mē-
dicꝰ ſi facit pctm̄: ſeruꝰ ē pcti. GRE. iiij. mo. Quia
q̄ſquis ſe prauo deſiderio ſubiicit: iniq̄tatis dn̄o du
dum libera mētis colla ſupponit. ſed huic dn̄o ɔdi-
cimꝰ: cū iniq̄tati q̄ noſ cepat reluctamꝰ: cū cōſuetudi
ni violēter reſiſtimꝰ: cū culpā penitēdo ꝑcutimuſ: ⁊
maculas ſordiū lachrymis lauamꝰ. GRE. xxv. mo.
Quāto aūt aliqui liberiꝰ ꝑagūt ꝑuerſa que volūt: tā
to ciꝰ ſeruitio obnoxiꝰ obligat̄. AVG. O miſerabi
lis ſeruitꝰ: ſeruꝰ hoīs aliq̄n ſui dn̄i duris impiis fati
gatꝰ: fugiēdo reqeſcit: ſeruꝰ peccati quo fugit: ſecuꝫ
trahit quocūq̄ fugerit. Peccatū enī qō facit inꝰ ē
voluptas trāſit: peccatū nō trāſit: ꝑterijt qō delecta
bat: remāſit qō pugnat. Solus de peccato liberare
pōt: q̄ venit ſine pctō: ⁊ factꝰ ē ſacrificiū ꝓ pctō. Nā
ſeq̄t̄: Seruꝰ aūt nō manet in domo in eternū. Eccle
ſia ē domꝰ: ſuꝰ pctōꝛ ē: mlti intrāt ī eccl'ia pctōres
nō ḡ dixit: Seruꝰ nō ē in domo: ſed nō manet in do
mo ī eternū. Si ergo nullꝰ ibi ſuus erit: q̄s ibi erit:
q̄s gloriabit̄ mūdū ſe eſſe a pctō: multū nos terruit.
ſed adiūgit: Filiꝰ autē manet in eternū. Ergo ſolꝰ in
domo ſua erit xp̄s. An forte in hoc q̄ dicit filius: ca
put ⁊ corpꝰ ē. Nō. n. ſine cā terruit: ⁊ ſpem dedit: ter
ruit: ne pctm̄ amaremꝰ. ſpem dedit: ne de pcti abſo
lutōe diffideremꝰ. Hec ē ergo ſpes nr̄a: vt a libero li
beremur. ipe. n. ꝑciū dedit: nō argētū: ſed ſanguineꝫ
ſuū. ⁊ ꝓpter h̄ ſubdit̄: Si ergo fi. vos libe. ve. li. eritis
AVG. de v̄. do. Nō a barbaris: ſed a diabolo: nō
in corꝑis captiuitate: ſꝫ ab aīe iniq̄tate. AVG. ſup
iohā. Prima libertas ē carere crimibꝰ: ſꝫ iſta incho
ata ē nō ꝑfecta libertas: q̄ꝛ caro cōcupiſcit aduerſꝰ
ſpm̄: vt non ea q̄ vultis faciatis. Libertas aūt plena
atq̄ fecta ē: q̄n nulle erūt inimicitie: q̄n nouiſſima
inimica mors deſtruet̄. CHRY. Uel aliť: q̄ꝛ dixerāt
Qui facit pctm̄ ſuꝰ ē pcti. ne ꝑcurrāt ⁊ dicāt: immo
latōes habemꝰ: ille nos eripe pn̄t. ꝓpterea induxit:
Ser. nō ma. in do. in eter. Fi. ma. in eternū. Domus
mētōem facit: pris ꝑncipatū domū noians: oñdenſ
ex trāſlatōe humanoꝝ: q̄n ſic dn̄s in domo: ita ipe
oīm ptātēꝫ hꝫ. hoc. n. qō dicit: Nō manet. ſignificat
n̄ hꝫ ptātē donādi: ſed filiꝰ q̄ ē dn̄s domꝰ hꝫ. Et iō ſa-
cerdotes veteris legiſ nō hēbāt ptātē ꝑ ſacramenta
legalia pctā dimittere. oēs. n. peccauerūt: etiā ſacer-
dotes q̄ ꝓ ſeipis vt dic̄ apl's neceſſe hēbāt ſacrificia
offerre: ſꝫ filiꝰ hāc hꝫ ptātē. vn̄ cōcludit: Si ḡ fili. vos
libe. ve. libe. eritis. oñdēs q̄ mundana libertas de q̄
gloriabāt̄ nō ē vera libertas. AVG. Noli ergo li-
bertate abuti ad libere peccādū: ſed vtere ad nō pec
cādū. Erit. n. voluntas tua libera ſi fuerit pia. eris li
ber: ſi fueris ſeruꝰ iuſticie.

Scio quia filij abrae eſtis: ſed
queritis me interficere: quia ſermo
meꝰ nō capit in uobis. Ego qō uidi
apud patrē loquor: ⁊ uos que uidi
ſtis apud patrē ueſtrum facitis. Re
ſponderūt ⁊ dixerunt ei: Pater no
ſter abraā eſt. Dicit eis ieſus: Si fi
lij abrae eſtis: opera abrae facite.
Nunc aūt queritis me interficere:
hoiem qui ueritatē uobis locutꝰ ſuꝫ
quā audiui a deo. Hoc abraā nō fe
cit. Uos facitis opera patriſ ueſtri.

AVG. Judei ſe liberos dixerāt: quia ſemē erant
abrae. Quid ergo dominꝰ ad hoc rn̄derit ſubditur:
Scio q̄ꝛ filij abrae eſtis. q. d. Agnoſco vos quia filij
eſtis abrae carnis origine: nō cordiſ fide. ⁊ iō ſubdit
Sed q̄riti me interfice. CHRY. Hoc enī addidit:
vt nō dicāt: Pctm̄ nō habemꝰ. Dimittēs ei oēm eo
rū vitā redarguere hoc qō ꝑ manibꝰ erat: qō adhuc
agere volebant: ducit in mediū. Paulati enī eos a
cognitōe illa remouit: erudiēs in hoc nō magna ſa
ꝑe. Sicut enī libertas ⁊ ſeruitꝰ eſt ab opibꝰ: ita ⁊ co
gnatio. ſed ne dicerēt hoc iuſte agimꝰ ſubiūgit cām
dicēs: Quia ſermo meꝰ nō capit in vobis. AVG.
.i. nō capit in cor veſtrū: quia nō recipit̄ a corde vr̄o

Sic eſt.n.ſermo dei fidelibus:tanq̃ꝫ piſci ham⁹.tũc
capit: quando capit̃:nec fit iniuria illis q̃ capiũtur
ad ſalutẽ quippe nõ ad ꝑniciẽ capiũt̃. CHRY. Et
nõ dixit: Nõ capitis meũ ſermonẽ:ſed nõ capit me
us ſermo in vobis altitudinẽ ſuoꝝ dogmatũ oñdẽs
ſed quia poſſent dicere: Quid ſi a teipo loqueris:ꝓ
pter hoc inducit ſubdẽs: Ego quod vidi apud prẽm
meũ loquoꝛ.nõ.n.ſolũ eandẽ ſubſtãtiã:ſed eandem
veritatẽ habeo patri. AVG. Dñs aũt ad patrem
ſuũ deũ vult intelligi.q.d. Ueritatẽ vidi:veritatẽ lo
quoꝛ:quia veritas ſum. Si ergo domin⁹ veritatẽ lo
quit̃ quã vidit apud prẽm:ſe vidit:ſe loquit̃:q̃a ipſe
eſt veritas patris. ORI. Manifeſtat autẽ hec au
ctoꝛitas ſaluatoꝛẽ fuiſſe viſoꝛẽ eoꝝ que ſunt apõ pa
trẽ:cũ tamẽ hoĩeſ quib⁹ reuelatio fit viſoꝛes nõ ſint
THEO. Cũ vo audis: Quod vidi loquoꝛ.neq̃quã
coꝛpalẽ viſionẽ intelligas: ſed naturalẽ noticiã ve
rã ⁊ appꝛobatã. Sicut.n.oculi vidẽtes integre aliq̃d
⁊ vere ꝑſpiciũt nec fallũt̃.ſic ego veracit̃ ea loquoꝛ
que cognoui a patre meo. Sequit̃: Et vos quod vi
diſtis apõ patrẽ vr̃m facitis. ORIGE. Adhuc nõ
nomĩat prẽm ipoꝝ:paulo ſupi⁹ abraã cõmẽoꝛauit:
ſed dictur⁹ eſt alteꝝ prẽm eoꝛũ.ſ.diabolũ: cuius filij
erãt inq̃ꝫtũ mali erãt: nõ inq̃ꝫtũ hoĩes erãt. malum
ergo quod faciũt dominus eis obiurgat ⁊ coꝛripit.
CHRY. Alia littera habet: Et vos q̃ vidiſtis apud
patrẽ vr̃m facite.q.d. Sicut ego verbis ⁊ ṽitate oñ
do patrẽ:ita ⁊ vos a reb⁹ oñdite abraã. ORIGE.
Itẽ alia littera habet: Et vos que auditis a patre fa
cite. Audierãt.n.a patre ea que in lege ⁊ ꝓphet̃ ſcri
pta ſunt. Qui aũt hoc verbo cõtra eos qui alterius
opionis ſunt fuerit vſus:oñdit ꝙ nõ ali⁹ de⁹ eſt qui
legẽ dedit ⁊ ꝓphetas: ⁊ chriſti pater. Queram⁹ etiaꝫ
ab inferẽtib⁹ duas naturas dicẽtes:a patre quidem
audiuiſſe alienos incõueniẽs eſt. Si aũt ꝓprij ſalua
toꝛis erãt ⁊ beate nature:qualr̃ querebant illũ occi
dere: ⁊ ſaluatoꝛis ſermonẽ nõ capiebãt: Illi aũt lõ
ge moleſti⁹ acceperũt q̃ꝫ ꝓtulerit dñs:q̃ſ eoꝝ eẽt pr̃.
nam eũ qui multaꝝ gẽtiũ pater ẽ:fatent̃ ſui foꝛe pa
treꝫ.vnde ſequit̃: Rñderũt ⁊ dixerũt: Pater noſter
abraã ẽ. AVG.q.d. Quid tu dictur⁹ es ꝯ̃ abraam
Uidebant̃.n.eũ ꝓuocare vt aliquid mali diceret de
abraam: ⁊ eſſet eis occaſio faciẽdi quod cogitabãt.
ORI. Sed ⁊ hocipm ſaluatoꝛ interimit tanq̃ꝫ fal
ſo dictũ.vnde ſubdit̃: Dicit eis ieſus:ſi filij abrae eſt̃
opera abrae facite. AVG. Et tamẽ ſupi⁹ ait: Scio
quia filij abrae eſtis. Unde nõ negauit eoꝝ oꝛiginẽ
ſed facta cõdẽnat.caro eoꝝ ex illo erat:ſꝫ vita ñ erat
ORI. Uel dicẽdũ ꝙ ſupꝛa in greco habet̃: Scio
ꝙ ſemẽ abrae eſtis.vt ergo hec pateãt: videam⁹ pri
mo coꝛpalis ſeminis ⁊ filij differẽtiã. Manifeſtũ ẽ
enĩ ꝙ ſemẽ in ſeipo habet rõnes ei⁹ cui⁹ eſt ſemẽ: ad
huc manẽtes ⁊ pauſantes.fili⁹ vo trãſmutato ſemi
ne: ⁊ agẽte in appoſitã ſibi materiã a muliere:ꝑ ſuꝑ
inducta nutrimẽta ſimilitudinẽ accipit generãt̃: ⁊
q̃ꝫtũ ad coꝛpalia ſi aliquis eſt fili⁹ alicui⁹ ſubſiſtit ex
ſemine:ſi vo aliquod ẽ ſemẽ nõ omnino fili⁹ efficit̃
Qñ aũt ex opib⁹ indicant̃ aliqui ſemẽ abrae:viden
dũ ẽ ne foꝛte ex aliquib⁹ ſeminalib⁹ rõnib⁹ infuſis q̃
buſdã aĩabus:opoꝛteat imaginari eos qui ſemẽ ſũt
abrae. Nõ oẽs igit̃ hoĩes ſemẽ ſunt abrae: neq̃ꝫ eniꝫ
oẽs hñt hmõi rõnes cõſitas in eoꝛũ aĩab⁹. Opoꝛtet
igit̃ eum qui abraã ſemẽ eſt:eius fieri ꝑ ſĩlitudinẽ ⁊
filiũ. Poſſibile vo eſt ex negligẽtia ⁊ ocio deſtruere
hoc quod eſt ei⁹ ſemẽ.hi aũt ad quos ſermo erat ad
huc in ſpe erant:vnde ſciebat ieſus ꝙ adhuc ſemen
erat abrae: ⁊ nõdum ꝑmerãt poſſibilitatẽ fiẽdi filij
abrae.ꝓpter quod eis dicit: Si filij abrae eſt̃:opera
abrae facite. Si aũt ſuꝑ hoc ꝙ erãt ſemen abrae:ad
augmẽtũ magnitudinis adoleuiſſent:verbũ ieſu ca
perẽt. Sed q: nõ acceſſerãt ad hoc ꝙ eẽnt filij:vbuꝫ
nõ capiũt:ſed interficere volũt vbũ ⁊ quaſi ꝯfringẽ
nõ capiẽtes magnitudinẽ ei⁹. Si igit̃ aliquis veſtrũ
ſemẽ eſt abrae: ⁊ adhuc verbũ dei non capit:nõ que
rat interficere verbũ:ſed trãſmutet ſe ad hoc q̃d ſit
fili⁹ abrae: ⁊ tũc poterit capẽ filiũ dei. Quidam aũt
vnũ ex opib⁹ eligũ tabrae:illõ.ſ. Credidit abraã deo
⁊ reputatũ ẽ illi ad iuſticiã: vt ãt ꝯcedat̃ eis ꝙ fides
ſit opus:cur nõ dictũ eſt ſingulariter: Op⁹ abrae fa
cite:ſed pluraliter.puto.n.ꝙ hoc dictũ equipollꝫ ei
quod eſt: Cũcta opera abrae facite.vt tamẽ ex hiſto
ria abrae allegoꝛice ſumpta opa ei⁹ ſpũaliter ꝑſequa
mur. Neq̃ꝫ.n.opꝛtet eũ qui vult eſſe fili⁹ abrae adire
ancilllaruꝫ cõiugia: nec poſt obitũ cõiugis in ſene
ctute aliã ducere coniugẽ. Sequit̃: Nũc aũt queri
tis me interficere hominẽ qui veritatẽ locut⁹ ſũ vo
bis. CHRY. Hãc.ſ.veritatẽ ꝙ ẽ patri equalis.ꝓpt̃
hoc.n.iudei querebãt eũ interficere. ⁊ vt oſtẽdat ꝙ
hoc nõ eſt cõtrariũ patri ſubdit: Quã audiui a deo.
ALCVI. Quia ipe qui eſt veritas a deo patre ge
nitus erat.audire.n.nihil aliud eſt:q̃ꝫ eſſe a patre.
ORI. Occidere me inquit hoĩem. Interi nõ dico
filiũ dei:nõ dico verbũ:quia non moꝛit̃ vbũ.ħ dico
quia quod videtis poteſtis occidere: ⁊ quẽ nõ vide
tiſ offendere. Seq̃t̃: Hoc abraã nõ fecit. ALCVI.
q.d. In hoc ꝓbatis vos nõ eſſe filios abrae: quia fa
citis opa cõtraria opib⁹ abrae. ORI. Sed di.ad ħ
quidã:q̃m ſuꝑflue dictũ ẽ hoc q̃d nõ fecerit abraaꝫ:
q̃d ſuis tꝑib⁹ nõ cõtingebat fieri.nõ.n.in ſuis dieb⁹
nat⁹ erat chriſtus:ſed dicẽdũ ꝙ in tempib⁹ abrae na
tus fuerat homo: qui quã audierat a dño veritateꝫ
dicebat:nõ tamẽ q̃ſit⁹ eſt ab abraã vt eum occideret
Et ſcias ꝙ ſpũalis aduẽt⁹ ieſu:nullo tꝑe defuit ſcã
Et hoc igit̃ cõpꝛehẽdo oẽm hoĩem q̃ poſt regenera
tõem ⁊ ceteras apud ſe factas diuinit⁹ grãs peccat:
denuo crucifigit dei filiũ.ꝓpꝛis reatib⁹ ĩ quos rediit:
ſed hec abraã nõ fecit. Seq̃t̃: Uos facit̃ opa pr̃is vr̃i
AVG. Adhuc nõ dicit q̃s ẽ iſte pr̃ eoꝝ. CHRY.
Dicit aũt hoc dñs volẽs eis auferre ſuꝑfluã gloꝛiaꝫ
de cognatõne: ⁊ ſuadere eis vt non vltra ſpem ſalu
tis habeant in cognatõne naturali:ſed in ea que eſt
ſm adoptõem.hoc enim eos pꝛohibebat venire ad
chriſtũ:quia eſtimabãt cognatõnem abrae ſibi ſuffi
cere ad ſalutem.

Dixerũt itaq̃ꝫ ei: Nos ex foꝛni
catõe nõ ſum⁹ nati. Unũ patrẽ habe
m⁹ deum. Dixit ergo eis ieſus: Si
deus pater veſter eſſet: diligeretis
utiq̃ꝫ me. Ego enim ex deo ꝓceſſi ⁊
ueni. Neq̃ꝫ enim a meipſo ueni: ſꝫ
ille me miſit. Quare loquelã meam

non cognoſcitis? quia non poteſtis audire ſermonẽ meũ.

AVG. Ceperãt iudei cognoſcere q: nõ de carnis generatiõe loqueref dñs: ſed de vite inſtitutiõe. Cõ ſuetudo autẽ ſcripturarũ ẽ fornicationẽ ſpirituali-ter appellare: cũ diijs multis τ falſis aĩa tãq̃ ꝓſtitu-ta ſubijcif. vñ dicif: Dixerunt itaq̃ ei: Nos ex forni catiõe nõ ſumuſ nati. vnũ patrem habem⁹ deum.
THEO. Quaſi rñderent q̃ dei quererẽt vltionẽ: et iõ aduerſus eũ cõſiliarent. ORI. Vel aliter: Quia redarguti ſũt nõ eẽ filij abrae: atroci⁹ rñdent laten-ter deſignãtes ex adulterio ꝓductũ fore ſaluatorẽ. ſed magis mihi videf q̃ cõritando rñderũt. Cũ enĩ ꝑus dixerãt: Pater noſter abraã ẽ. τ audiuiſſẽt: Si filij abrae eſtis: opa abrae facite: fatẽf ſe habere ma iorẽ patrẽ q̃ abraã. ſ. deũ τ ñ ex fornicatiõe ſumpſiſ-ſe exordiũ. Nõ enĩ ex ſpõſa: ſed ex meretrice ſeu ma-teria demõ q̃ nihil facit ex ſe ꝓducit eos q̃ carnali-bus vñ inherent materie. CHRY. Sed q̃d dicitis vos patrẽ habetis deũ: τ chriſtũ icuſatis hec dicẽtẽ Et nimirũ ex fornicatiõe multi eorũ nati erãt: etenĩ illicitas cõmixtiões faciebãt. nõ tñ hoc redarguit: ſed inſtat vt oñdat q̃ nõ ſũt ex deo. vñ ſeqf: Dixit er go eis ieſus: Si de⁹ pater veſter eẽt: diligeretis vtiq̃ me. ego enĩ ex deo proceſſi τ veni. HYLA. vij. de trini. Religioſi nomis aſſumptionẽ dei fili⁹ i his q̃ ſe dei filios cõfitentes: patrẽ ſibi deũ dicerẽt: nõ im probauit: ſed temerariã iudeorũ vſurpationem ſibi deũ pſumentiũ: p id q̃ ſe nõ diligerẽt obiurgat. non vtiq̃ dici põt idipm eẽ ex deo exire qd veniſſe. Sed cũ ab his q̃ ſibi deũ patrẽ dicerẽt: iccirco ſe diligen-dũ ait: quia ex deo exiſſet: cãm dilectionis ex cã do cuit eẽ naſcẽdi. Exiſſe enĩ ad icorporalis natiuitatẽ retulit nomẽ: q: religio ꝓfitendi ſibi patrẽ deũ: τ ex dilectiõe chriſti q̃ ex eo genit⁹ ſit merẽda ẽ. Nec. n. i deũ patrẽ ſit religioſus q̃ nõ diligit filiũ: cũ diligẽ di filij nõ alia cã ſit q̃ q̃ ex deo ſit. Ex deo igif filiuſ ẽ nõ aduẽtu: ſed natiuitate. dilectio aũt i patrẽ hic erit oĩs: ſi fili⁹ ex eo eẽ credaf. AVG. Sic ergo q̃ de deo ꝓceſſit verbũ eterna ꝓceſſio ẽ. ab illo enĩ ꝓ ceſſit vt verbũ patris τ venit ad nos: q: verbũ caro factũ ẽ. Aduẽtus eius hũanitas ei⁹: mãſio eius: diui nitas ei⁹: dicitis deũ patrẽ cognoſcite me vel fratrẽ
HYLA. Nõ eẽ aũt a ſe ſibi originẽ docuit cũ ſub-dit: Neq̃ enĩ a meipo veni: ſed ille me miſit. ORI. Hec arbitror dici ꝓpter quoſdã p ſe veniẽtes τ nõ miſſos a patre. de q̃bus i hieremia dicif: Nõ mitte bam eos τ ipi currebãt. Quĩ aũt q̃ duas naturas in genit: vtunf h' verbo: obijciendũ ẽ cõtra illos. Pau lus enĩ odiebat ieſum cũ pſequeref eccleſiã dei. vñ dñs ad eũ: Quare me pſequeris? Si ergo verũ ẽ qd hic dicif: Si de⁹ pater veſter eẽt: diligeretis me. pa-lã ẽ qñ τ recte cõuertif: ſi non diligeretis: nequaq̃ de⁹ pater veſter eẽt. Paul⁹ autẽ aliquo tẽpore nõ diligebat ieſum. fuit ergo tẽpus quo de⁹ pater pau-li nõ extitit. Nõ igif natura paul⁹ dei fili⁹ fuit: ſed poſtmodũ dei fili⁹ fact⁹ ẽ. qñ vero de⁹ alicui⁹ ſit pa ter: niſi qñ mãdata ei⁹ cuſtodit? CHRY. Quia ve ro ſemp querebãt dicẽtes: Quid ẽ h⁹ qd dicit: Quo ego vado vos non poteſtis venire? ꝓpterea ſubdit: Quare loquelã meã nõ cognoſcitis? q: nõ pote. au di. ſermonẽ meũ? AVG. Jõ aũt audire nõ poterãt q: corrigi credẽdo nolebant. CHRY. Primo igif captãda ẽ virt⁹ que verbũ diuinũ exaudiat: vt dein ceps validi ſiſtam⁹ ad ꝑcipiendã totã locutionẽ ie-ſu: qñ q̃diu q̃s curat⁹ nõ eſt i auditu ꝓprio: a verbo qd dicit ſurdo Apiaris: auditu ꝑcipere neq̃t.

Vos ex patre diabolo eſtis: τ de ſideria patriſ ueſtri uultiſ facere. Il le homicida erat ab initio: τ in ueri tate nõ ſtetit: quia nõ eſt ueritas in eo. Cũ loquif mendaciũ: ex ꝓprijs loquitur: quia mẽdax eſt: τ pater ei us. Ego autẽ ſi ueritatẽ dico nõ cre ditis mihi. Quis ex uobis arguet me de peccato? Si ueritatẽ dico: q̃ re nõ creditis mihi? Qui ex deo ẽ: uerba dei audit. Propterea uos nõ auditis: q: ex deo nõ eſtis.

CHRY. Excluſit iudeoſ dñs a cognatiõe abraã: τ q: maiora auſi ſũt vt. ſ. patrẽ ſuũ deũ dicerẽt: de reli quo ꝑcutit eos dicẽs: Vos ex patre diabolo eſtis.
AVG. Hic iã cauẽda ẽ hereſis manicheorũ: q̃ dicit eẽ q̃nandã naturã mali τ gentẽ q̃dã tenebrarũ cũ pncipib⁹ ſuis. vñ diabol⁹ originẽ ducit: τ hic dicũt ducere originẽ carnẽ noſtrã: τ ſm hoc putãt dictũ a dño: Vos ex patre diabolo eſtiſ q̃ eẽt illi velut na tura mali: ducẽtes originẽ de gẽte cõtraria tenebra rũ. ORI. In hoc aũt ſimile videnf icurriſſe ei qui diceret alterã eẽ oculi vidẽtis ſubſtãtiã: τ alterã ca-ligãtis vel ſe auertẽtis. quẽadmodũ eñ i his non dif-fert ſubſtãtia: ſed quedã cõtingit cã q̃ facit caligare ſic ſubſtãtia eadẽ ẽ: ſiue recipiat rationẽ ſiue nõ.
AVG. Judei ergo filij erãt diaboli imitãdo: nõ na ſcẽdo. vñ ſeqf: Et deſideria patris ve. vul. fa. Ecce vñ filij eſtis q: talia deſideratis: nõ q: de illo nati eſtis Queritis eñ me occi. ho. q̃ veritatẽ vobis dico. τ ille i uidit homi τ occidit. vñ ſeqf: Ille homici. erat ab i initio. Vtiq̃ i pmo homine: τ i quo potuit fieri ho-micidiũ. nõ enĩ poſſet occidi hõ: niſi pus fieret hõ. Nõ ferro accinct⁹ diabol⁹ ad hominẽ venit: verbũ malũ ſemiauit τ occidit. Noli ergo putare nõ eẽ ho micidiũ qñ fratri tuo mala pſuades. vos aũt iõ ſeui-tis i carne: q: nõ poteſtis i mẽte. ORI. Perpẽde aũt q̃ nõ ꝓpter aliquẽ ſingulariter tm̃: ſ; p toto ge nere qd ꝑemit inquãtũ i adã cũcti moriunf: τ vere dict⁹ eſt ab initio homicida. CHRY. Et non dixit Opa ſed Deſideria ei⁹ facitis: oñdens qñ vehemen ter τ ille τ ipi ab occiſionib⁹ poſſidenf. τ q: otinue eũ accuſabãt q̃ nõ ẽ a deo: inſinuat occulte q̃ h' etiã eis ex diabolo ẽ. vñ ſeqf: Et in veritate non ſtetit.
AVG. xi. de ciui. dei: Forte aũt aliq̃s dicet q̃ ab ini tio ſue cõditiõis i veritate nõ ſteterit: τ iõ nũq̃ bea tus cũ ſanctis angelis fuerit: ſuo recuſans eẽ ſubdi-tus creatori: ac p h' falſus τ fallax: q: pia ſubiectiõe noluit tenere qd nature ẽ: affectãs p ſupbã elatio-nẽ ſimulare qd nõ ẽ. Huic ſentẽtie q̃ſq̃s acq̃eſcit nõ

cū manicheis ſapit:vt ſuā quāq; ꝓpriā:tāq; diuerſo
quodā ꝓncipio diabolꝰ habeat naturā mali.q̄ tāta
vanitate deſipiūt:vt nō attendāt non dixiſſe dn̄s: A
veritate alienꝰ fuit:ſ; In ueritate nō ſtetit:vbi a veri
tate lapſu; itelligi voluit. Illud etiā qδ ait iohānes:
Ab initio diabolꝰ peccat:hoc itelligūt ſi naturale ē
nullo mō ē peccatū. Sed rn̄det ꝓpheticis teſtimo-
niis:ſiue qδ ait Iſaias ſub figurata pſona principis
babylonie diabolū notās: Quō cecidit lucifer qui
mane oriebat̄:ſiue qδ ezechiel: In delicijs paradiſi
dei fuiſti.que ſi aliter cōuenietius itelligi nequeunt
oportet qδ dictū ē: In veritate nō ſtetit:ſic accipia-
mus ꝙ i veritate fuerit: ſed nō pmāſerit. et illud ꝙ
ab initio diabolꝰ peccat:nō abinitio ex quo creatꝰ
ē peccare putādus eſt:ſed ab initio peccati. ORI.
Eſt aūt vniforme quidē i vnitate morari: variū aūt
ac multiforme nō morari in ea:qbuſdā vt ita dica;
tremētibꝰ greſſibꝰ ꝛ nitētibꝰ ſiſtere i ea:non tn̄ obti
nere valētibus. Quibuſdā vero nō paſſis illud:ſed i
piculo cōſiſtētibꝰ ſcδm illud: Mihi autē pauliſper
cōmoti ſūt pedes:ꝛ ceteris ab ea cadētibus. Cā igit̄
cur diabolꝰ veritatē nō colat ſubdit̄: Quia veritas
nō ē i eo.ſ.ꝙ vana ſuſpicat̄:ꝛ ſeductꝰ ē ipſe a ſeipſo:
in hoc deterior ꝙ illi quidē ab eo fallunt̄: is autē ſi
biipſi deceptiōis auctor exiſtit. Sed oportet inueſti
gare quō dicit̄ ꝙ veritas i ipſo nō ē:vtrū q: nullam
vnq̄ verā habet doctrinā: ſed cūcta q̄ opinat̄ falſa
ſūt.vel q: chriſti pticeps nō ē q̄ dixit: Ego ſū veritas
Impoſſibile aūt ē aliquā rationalē ſubſtātiā de cū-
ctis opinari falſo:ꝛ de nullo vel exiliter rectitudinē
cōſpicere. Diabolꝰ igit̄ ſaltē id vere capit dogma:cō
ſiderādo de ſe ꝙ rōnalis ē. Nō igit̄ eiꝰ natura cōſi-
ſtit ex cōtrario veritatis.i.ex errore ꝛ ignauia: nūq̄
eni veritatē cognoſcere poſſet. AVG.xi.de ciuita.
dei: Uel cū dicit: Q: veritas iu eo nō ē.ſubiecit iudi
ciū quaſi queſiſſemꝰ:vn̄ oſndat̄ ꝙ i veritate nō ſtete
rit:ait q: veritas nō ē i eo. Eſſet aūt i eo ſi i ipſa ſteriſ
ſet. Sequit̄: Cū loquit̄ men. ex pro. loquit̄ q̄ mēdax
ē ꝛ pater eiꝰ. AVG. In his verbis quidā diabolū
putauerūt patrē habere:ꝛ queſierūt q̄s eſſet diabo-
li pater:hic ē error manicheorū. Diabolū aūt domi-
nus dixit patrē mēdacij: nō eni ois q̄ mētit̄ pater
mēdacii ſui ē. Si eni ab alio mēdaciū accepiſti ꝛ di
xiſti:tu quidē mētitus es: ſed pr̄ mēdacij nō es. Ille
vero q: nō aliūde accepit mēdaciū:quo mēdacio tā
q̄ veneno ſerpēs hominē occideret.pater ē menda
cij:ſicut deꝰ pater ē veritatis. THEO. Is ei ꝛ deū
apud homies criminatꝰ ē ad euā dicēs: Qm̄ iuidēs
vobis lignū ibibuit.ꝛ apud deū quondā crimiatus
ē homies:vt cū dixit: An grat colit iob dominū:
ORI. Attēde tn̄ h̄ nomē mēdax dicit̄ tā de diabo-
lo q̄ mēdaciū genuit:ſicut hic dicit̄: Quia mēdax ē:
q̄ de homie:ſm illud pſalmi: Ois hō mēdax. nā ſi-
q̄s mēdax nō ē:huiuſmōi nō ē hō tm̄:ita ꝙ ei ꝛ ſimi
libus dici pōt: Ego dixi dij eſtis.vn̄ cū aliq̄s loquit̄
mēdaciū:de ꝓpriis loq̄t̄: Spūs aūt ſanctꝰ loq̄tur a
verbo veritatis ꝛ ſapiētie:ſm illud: De meo accipiet
ꝛ annūciabit vobis. AVG.de que.euā. Uel aliter
Diabolꝰ nō ſpeciale nomē ē: ſed cōmune. In quo-
cūq; eni opa diaboli fuerit iuenta:diabolꝰ ē appel-
lādus:opis eni nomē ē nō nature. Itaq; hoc i loco
patrē iudeorū cayn ſignificat:cuiꝰ imitatores volē-
tes eē iudei ſaluatorē pemerūt.ab ipſo eni forma da
ta ē fratricidij:quē dixit mēdaciū de ꝓpriis loq̄: vt
oſnderet vnūquēq; nō niſi ꝓpria volūtate peccare:
ſed q: cayn imitator diaboli ē patrē eiꝰ diabolū di-
xit:eiꝰ opa ſecutꝰ ē. ALCVI. S; q: dn̄s veritas ē:
ꝛ filiꝰ veracis dei veritatē dicit: ſed iudei q̄ filij erāt
diaboli:auerſi erāt a veritate. Et hoc ē quod ſequit̄:
Ego aūt q: veri.di.vo.nō cre.mi. ORI. Sed quō
hoc dicit̄ iudeis q̄ i eū crediderāt: ſed ɔſidera ꝙ po
teſt aliq̄s ſm aliquā intētionē credere: ſcδm aliā ve
ro nō credere: ſicut q̄ credūt i eū q̄ ſub pōtio pilato
crucifixꝰ ē:nō aūt credūt i natū de maria virgine:in
eundē credūt ꝛ nō credūt. Sic igit̄ hi ad quos loq̄-
batur credēbāt i eū:ſm ꝙ videbat̄ ſignorū factorē:
credebāt aūt his q̄ ꝓfunde ab eo dicebāt. CHRY.
Quia igit̄ inimici eſtis veritatis:i nullo me icuſan-
tes vultis me iterficere.ꝛ iδ ſubdit: Quis ex vobis ar
guet me de peccato: THEO.q.d. Si dei filij eſtis
vtiq; peccātes debetiſ habere odio. Si ergo me quo
q; quē exoſum habetis nō poteſtis arguere de pec-
cato:manifeſtū ē ꝙ ꝓpter veritatē me odio habetis
quō.ſ.dicebat ſe filiu; dei. ORI. Habet aūt h̄ ver-
bū chriſti magnā fiduciā:cū nullꝰ hominū fiduciali
ter hoc dicere potuerit:niſi ſolꝰ dn̄s noſter q̄ pecca
tū nō fecit. GRE.i ho. Pēſate aūt māſuetudine;
dei: Nō dedignat̄ ex ratiōe oſndere ſe peccatorē nō
eē q̄ ex virtute diuinitatis poterat peccatores iuſti-
ficare.vn̄ ſubdit: Qui ē ex deo verba dei audit:ꝓpte
rea vos nō audi.q: ex deo non eſtis. AVG. Noli
attēdere naturā ſed vitiū. Sūt iſti ex deo ꝛ nō ſunt
ex deo:natura ex deo:vitia nō ex deo. Eis autē h̄ di-
ctū ē q̄ nō ſolū peccato vitioſi erāt: nā hoc cōmune
erat oībus:ſed etiā ꝓcogniti ꝙ nō erāt credituri ea
fide qua poſſent peccatorū obligatione liberari.
GRE.i home. Interroget ſe ergo vnuſq̄ſq;:ſi verba
dei aure cordis pcipit:ꝛ itelligit vn̄ ſit. Nā ſūt non
nulli q̄ ꝓcepta dei nec aure corpis pcipere dignāt̄.
Et ſūt nōnulli q̄ hec quidē corpis aure pcipiunt:ſed
nullo ea mētis deſiderio cōplectunt̄. Et ſūt nōnulli
q̄ libēter verba dei ſuſcipiūt: ita vt etiā i fletibꝰ ɔpū-
gant̄:ſed pꝰ lachrymarū tēpus ad iniq̄tatē redeūt.
hi ꝓfecto verba dei nō audiūt:quia hec exercere in
opere contēnunt.

**Reſponderunt ergo iudei:ꝛ dixe
runt ei: Nōne bene dicimus nos:
quia ſamaritanuſ es tu:ꝛ demoniū
habes: Reſpōdit ieſus: Ego demo
niu; non habeo: ſed honorifico pa
trem meū ꝛ uos inhonoraſtis me.
Ego autē non quero gloriā meam.
Eſt q querat:ꝛ iudicet. Amē amen
dico uobis:ſiqs ſermonē meu; ſua
uerit:mortē n̄ uidebit in eternū.**

CHRY. Cū aliq̄d altū dn̄s diceret:h̄ apud iudeos
q̄ valde iſenſibiles erāt iſania videbat̄:vt ex eorū re-
ſpōſiōe colligit̄. Dicit̄ ei: Reſpō.ergo iu.ꝛ dixe.ei n̄
ne bn̄ dici.nos q: ſa.es tu ꝛ demo.ha. ORI. Sed

dignū eſt querere: quō cū ſamaritani ſecula futura
denegēt: nec aīe durabilitatē acceptēt: auſi ſunt ſa-
maritanū dicere ſaluatorē: ꝙ de reſurrectiōe ⁊ iudi-
cio tot ⁊ tāta edocuit. Sed forſan velut improperā
tes illi hoc dicūt: dū que ſentiūt ipi nō docet. AL
CVI. Samaritani enī gēs odioſa iſraelitico popu
lo: decē tribub⁹ ī captiuitatē ductis: terrā eorū poſ-
ſidebāt. ORI. Cōuenit quoqꝫ ꝙ aliqui de eo arbi
trenť ꝙ ſcđm ſamaritanos ſentiret: vt nihil p⁹ obi-
tū referueť hoīobus: ſed ficte ad placendū iudeis d̄
reſurrectiōe ⁊ eterna vita tractaret. Demoniū vero
illū habere dicebāt: ꝑpter eius ſmones trāſcenden-
tes capacitatē humanā: qbus deū patrē ſuū aſſere-
bat: ⁊ ſe de celo deſcēdiſſe: ⁊ cetera huiuſmōi. vel ꝑ-
pter ſuſpicionē eorū qꝛ plures in beelzebub p̄ncipe
demoniorum opinabanť ipm eijcere demones.
THEO. Vel ſamaritanū illū dicebāt: tāqꝫ ritus he
braicos diſſoluentē: vtpote ſabbati. ſamaritani eniꝫ
nō ꝑfecte iudaizabāt. Ex hoc vero ꝙ eorū cogitatio
nes reuelabat: demoniū ipm habere ſuſpicabantur.
Qui vero eū ſamaritanū dixerūt nuſqꝫ euāgeliſta di
cit: ex quo palā ē ꝙ multa ꝓtermiſerūt euāgeliſte.
GRE. i ho. Ecce iniuriā ſuſcipiēs de⁹: nō cōtume-
lioſa verba reddet. Sequiť enim: Rn̄dit ieſus ⁊ dixit:
Ego demo. nō habeo. Ex qua re q̇d nobis innuiť: ni
ſi vt eo tēpore cū a ꝓximis ex falſitate contumelias
accipim⁹: eorū etiā vera taceam⁹ mala: ne miniſteri
ū iuſte correptiōis ī arma vertať furoris. CHRY.
Et attēdendū ꝙ vbi eos docere oportebat: ⁊ eorū ſu
perbiā ſubtrahere aſꝑ erat: vbi vero exprobratū eum
oportebat ſufferre: multa māſuetudīe vtebať: erudi
ens nos ꝙ quidē ad deū vīdicare: que vero ad nos
deſpicere. AVG. Et vt hō ꝓus eius imiteť patien-
tiā: vt ꝑueniāt ad potentiā. Sed ꝗuis maledict⁹ ma
ledicta nō redderet: ꝑtinuit tm̄ ad eū negare. Duo āt
ſibi fuerāt obiecta: Samaritanus es: ⁊ demoniū ha
bes. Nō dixit: Nō ſum ſamaritan⁹. ſamaritan⁹ eniꝫ
iterpretať cuſtos: nouerat aūt ille ſe noſtrū eſſe cu-
ſtodē. nō enī ꝑtinuit ad eū vt redimeremur: ⁊ nō ꝑ-
tinet vt ſuemur. Deniqꝫ ipe ē ſamaritan⁹ q̇ acceſſit
ad ſauciū: ⁊ miſericordiā impēdit. ORI. Aliter au
tem quoqꝫ dn̄s magis ꝗ paul⁹ omibus oīa fieri vo
luit vt oēs narciſcať: ⁊ iō ſe nō negauit eſſe ſamari
tanū. Eſtimo aūt ſoli⁹ ieſus fore vocē: Ego demoniū
ñ habeo: ſed nec habui: ſicut ⁊ illud: Venit p̄nceps
mūdi hui⁹ ⁊ ī me nō habet quicqꝫ. qꝛ etiā q̄ delicto
rū reputata ſūt mīma demonib⁹ adaptāť. AVG.
Deide poſt tale cōuiciū hoc ſolū dixit de gloria ſua
Sed honorifico patrē meū. q. d. Ne vobis arrogās
videar: habeo quē honorificē. THEO. Honorifi-
cauit aūt patrē vlciſcēs eū: ⁊ nō tolerās homicidas
⁊ mendaces ſe dei veraces filios appellari. ORI.
Sol⁹ aūt chriſt⁹ veriſſime venerat⁹ ē patrē. null⁹ ei
honorās q̇cqꝫ ex his q̇ nō honorāť a deo honorat
deū. GRE. i ho. Sed qꝛ q̇ſq̇s dei zelo vtiť a prauiſ
hominibus dehoneſtať: ī ſemetipo nobis dn̄s patien
tie ꝓbuit exemplū q̇ ait: vos Et ihono. me. AVG.
q. d. Ego facio qđ debeo: vos nō facitis qđ debetis.
ORI. Nō autē illis ſolū hoc dictū ē: ſed ⁊ omni-
bus iniuſte agētibus: q̇ iniuriā īferūt chriſto q̇ ē iu-
ſticia: ⁊ īferētibus cōtumeliā ſapiētie: eo ꝙ chriſtuſ
ē ſapia: ⁊ ſimiliter de alijſ huiuſmōi. GRE. Siqui
dē nobis cōtra iniurias faciēdū ſit: ſuo exēplo nos
admonet cū ſubiūgit: Ego au. glo. meā nō q̄ro: eſt q̇
q̄rat ⁊ iudicet. CHRY. q. d. Ex honore quē ad pa
trē habeo hec locut⁹ ſum vobis: ⁊ ꝓpter h̄ dehono
ratis me: ſed nulla ē mihi cura hui⁹ cōtumelie: illi ei
noxas debebitis ꝓpter quē hec audio. ORI. Que
rit aūt de⁹ gloriā chriſti ī quolibet ſuſcipiētiū illū:
quā quidē repiret ī operantib⁹ ſcđm iſtitas virtutis
cās. Cū aūt nō reppererit: punit illos ī q̇bus nō re-
perit gloriā filij ſui. vn̄ dicit: Eſt q̇ querat ⁊ iudicet.
AVG. Quē aūt vult ītelligi niſi patrē? Quō ergo
alio loco dicit: Pater nō iudicat quēqꝫ: ſed oē iudi
ciū dedit filio? Sed videre ꝙ iudiciū qn̄qꝫ ꝓ dāna-
tiōe accipiť: hic aūt ſcđm diſcretionē poſitū ē. q. d.
Eſt pater q̇ gloriā meā a veſtra diſcernat. vos enī ſꝫ
hoc ſeculū gloriamī: ego nō ſm̄ h̄ ſeculū. Diſcernit
etiā gloriā filij ſui a gloria oīm hominū. nō ei qꝛ hō
fact⁹ ē: iā cōparādus ē nobis: nos homīes cū pecca
to: ille ſine peccato: ⁊ h̄ ſm̄ ipam formā ſui. nā illō
q̇s digne loquať: In p̄ncipio erat verbū? AVG.
Vel aliter: Si vere dictū ē a ſaluatore: Oīa mea tua
ſūt: palā ē qm̄ ⁊ ipm iudiciū filij patris eſt. GRE.
Cū vero malorū ꝑuerſitas creſcit: nō ſolū frāgi ꝓdi-
catio nō debet: ſed etiā augeri. vn̄ dn̄s poſtqꝫ demo
niū habere dict⁹ ē: ꝓdicatiōis ſue bn̄ficia largi⁹ ipē-
dit dicēs: Amē amē dico vobis: ſiq̇s ſmonē meū ſer
uauerit mortē nō videbit ī eternū. AVGV. Vide
bit dictū ē ꝓ eo qđ eſt Experieť. Cū ergo morituris
moritur⁹ loquereť q̇d ſibi vult qđ ait: Qui ſer. me. ſ
ua. mor. nō vide. ī eter: niſi qꝛ videbat aliā mortē de
qua nos liberare venerat: mortē eternā: mortē dam
natiōis cū diabolo ⁊ angelis ei⁹. ipa eſt vera mors:
nā iſta migratio ē. ORI. Sic igiť itelligedū ē: Si
q̇s ſer. me. ſer. mor. nō vide. ī eter. ac ſi diceret: Siq̇s
lucē meā cuſtodierit: tenebras nō videbit. Nō aūt
dicit In eternū: cōmuniter ē ſumēdū: vt ſit talis in
tellect⁹: Siq̇s ſmonē meū ſuauerit ī eternū: mortē
nō videbit ī eternū: qꝛ eouſqꝫ nō videt aliq̇s mortē:
quouſqꝫ ieſu verbū cuſtodit. Cū vero q̇s torpēs in
obſeruātia ſmonis: ⁊ circa ſui cuſtodiā negligēs fa
ctus: eū ceſſat cuſtodire: ſubinde mortē videt: non a
pud aliū ꝗ apud ſeipm. Sic igiť a ſaluatore inſtru
cti ꝓphete querēti: Quis ē hō q̇ viuit ⁊ non videbit
mortē: rn̄dere poſſum⁹: Qui cuſtodit verbū chriſti.
CHRY. Seruauerit aūt dicit nō ſolū fide: ſed etiā
ꝑ vitā purā. Simul aūt ⁊ occulte īſinuat: qm̄ nihil
poſſunt ei facere. Si eī q̇ ſmonē ei⁹ ſuauit nō mo-
rieť ī eternū: multomagis ⁊ ipe pōt non mori.

¶ Dixerūt ergo iudei: Nūc cogno
uimus: quia demoniū habeſ. Abra
am mortuus eſt ⁊ prophete: ⁊ tu di
cis: ſiquis ſermonē meū ſeruauerit
nō guſtabit mortē in eternū. Nun
q̇d tu maior es patre noſtro abraaꝫ
q̇ mortuus eſt? Et ꝓphete mortui
ſūt: Quē teipm facis? Rn̄dit ieſus:
Si ego glorifico meipꝫ: gloria mea

nihil ē. Eſt pater meus q glorificat me: quē uos dicitis: q₂ deus noſter eſt: ⁊ nō cognouiſtis eū. Ego autē noui eū. Et ſi dixero: quia non ſcio eū: ero ſimilis uobis mendax. Sed ſcio eū: ⁊ ſermonē ei⁹ ſeruo. Abraā pater ueſter exultauit ut uideret diem meū: uidit ⁊ gauiſus eſt.

GRE. i ho. Sicut bonis neceſſe ē vt meliores ēt
ꝯtumelias exiſtāt: ita ſemꝑ reprobi de bñficio peio
res fiūt. nam accepta ꝑdicatiōe iterū iudei blaſphe
māt. dicit̄ enī: Dixerūt er. iu. Nūc cogno. q₂ demo
niū habes. ORI. Hi q̄ ſacris ſcripturis credūt cō
p̄hēdūt: ꝙ q̄ ꝑter rectā rationē ab homib⁹ exercē
tur: nō ꝑter demones fiūt. Sic igit̄ iudei virtute de
monis putabāt ieſum dixiſſe: Siqs ſmo. meū ſua.
mor. nō videbit i eter. Hoc aūt paſſi ſūt: q₂ dicti vir
tutē nō ꝑſpexerūt: nā hic de morte quadā inimica
rōni qua pemit delinquētes hoc faſſus ē. Hi vero
de cōi morte cōiectātes eē qđ dicit̄: icrepāt dicētes
q̄ſi defūcto abraā ⁊ ꝓphetis. vñ ſubdit̄: Abrā mor. ē
⁊ ꝓphete ⁊ tu dicis: Siqs ſer. me. ſua. mor. nō gu
ſta. i eter. Cū aliqua differētia ſit iter mortē guſta
re ⁊ videre: ꝓ eo qđ mortē nō videbit: mortē ñ gu
ſtabit: ꝓtulerūt velut icauti auditores: cōfundētes
dñicū ſmonē. Sicut enī dñs iquātū panis viu⁹ ē:
guſtabilis ē. In eo vero ꝙ ē ſapiētia ē viſibilis pul
chritudinis. Sic etiā aduerſaria eius mors ē ſtuſta
bilis: ē ⁊ viſibilis. Cū ergo qs ſteterit ꝑ ieſum i itelle
ctuali loco mortē nō guſtabit: ſi ſtatū ſuat ſcđm il
lud: Sūt de hic ſtātibus q̄ nō guſtabūt mortē. Cū
aūt aliqs ſmonē chriſti accepit ⁊ cuſtodierit: mor
tē nō videbit. CHRY. Rurſus aūt ex inani gloria
ad cognitionē cōfugiūt. vñ ſeq̄t̄: Nūqđ tu maior es
patre noſtro abraā q̄ mortu⁹ ē? Poterāt etiā dicere
nūqđ tu maior es deo cui⁹ ſmonē q̄ audierūt mor
tui ſūt: ſed nō dicūt hoc: q₂ ēt q̄₃ abraā minorē eum
eſtimabāt. ORI. Nō enī diſcernūt: q₂ nō ſolū ab
raam: ſed etiā quolibet nato ex muliere q̄ nat⁹ a vir
gine maior ē: nec verū dicebāt iudei: Abraā mortu⁹
ē. audiuit enī verbū chriſti atq₃ ſuauit. ⁊ huiuſmōi
ſimile dices de ꝓphetis de qbus ſubdūt: Et ꝓphete
mor. ſūt. nā ⁊ verbū filij dei cuſtodierūt: cū verbū do
mini factū fuerit ad oſee vel iſaiā vel hieremiā: qđ ſi
qs ali⁹ cuſtodiuit: ipi ꝓphete cuſtodierūt. Menda
ciū ergo dicūt ⁊ i h̄: Scim⁹ q₂ demoniū habes. ⁊ in
h̄: Abraā mortu⁹ ē ⁊ ꝓphete. GRE. i ho. Quia. n.
eterne morti ihеſerāt: ⁊ i eandē mortē cui ihеſerant
nō videbāt: cū ſolā mortē carnis aſpicerēt in verita
tis ſmone caligabāt. ſubdūt aūt: Quē teipm facis?
THEO. Quaſi dicerēt: Tu q̄ nulla cura dign⁹ es
carpētarij fili⁹ de galilea: tibi ſubripis gloriā? BE
DA: Quē teipm facis? hoc ē: Cui⁹ meriti cui⁹ ve di
gnitatis vis credi? Abraā tñ mortu⁹ erat corpe: aīa
aūt viuebat. Maior aūt ē mors aīe i eternū victure
q̄₃ corpis qñq₃ morituri. ORI. Cecutiētiū aūt fuit
hec ꝓlatio: qm̄ nō ſe fecit ieſus id quod ē: ſed ex pa
tre recepit. vñ ſeq̄t̄: Rñdit ieſus: Si ego glori. meipm
glo. mea nihil ē. CHRY. Hoc quātū ad eorū ſuſpi
tionē dixit: ſicut ⁊ ſupra. Teſtimoniū meū nō ē ve
rū: ſi teſtimoniū ꝑhibeo de meipo. BEDA: His
aūt verbis nihil eē oñdit gloriā vite ꝑſentis. AV
GV. Dixit aūt h̄ ꝓpter illud qđ dixerāt Quē teipm
facis. refert enī gloriā ſuā ad patrē de quo ē. vñ ſub
dit: Eſt pater me⁹ q̄ glorificat me. De iſto verbo ca
lūniant̄ arriani fidei noſtre: ⁊ dicūt: Ecce maior eſt
pater q₂ glorificat filiū. Heretici nō legiſtis ⁊ ipm fi
liū dicentē ꝙ glorificet patrē ſuū? ALCVI. Glori
ficauit aūt pater filiū: cū tēpore baptiſmi: ⁊ in mōte
⁊ tēpore paſſiōis corā turbis vox facta ē ad eum: ⁊
poſt paſſionē cū reſuſcitauit ⁊ collocauit eū ad de
xtrā ſue maieſtatis. CHRY. Addidit aūt: Quē vos
dicitis: q₂ de⁹ veſter ē. Volebat enī oñdere qm̄ non
ſolū patrē eū neſciebāt: ſ₃ neq₃ deū. THEO. Nā ſi
vere patrē cognoſcerēt: filiū ei⁹ venerarēt̄. Deū etiā
contēnunt: q̄ homicidiū i lege prohibuit: aduerſus
chriſtū clamātes. vñ ſubdit: Et nō cognouiſtis eū.
ALCVI. q. d. Vos carnaliter illū deū veſtrū voca
tis: ꝓ tēporalib⁹ ei ſuitis. ⁊ nō cognouiſtis eū: ſicut
itelligēdus ē ſpiritaliter ei ſeruire neſcitis. AVG.
Quidā heretici dicūt deū annūciatū i veteri teſtam
to: nō eē patrē chriſti ſed neſcio quē ꝑncipē malor
angelorū. Cōtra ipos ergo dicit patrē ſuū: quod il
li dicebāt deū ſuū. Et nō cognouerūt. Si enī ip₃ co
gnouiſſent: eius filium recepiſſent. De ſe aūt ſubdit:
Ego autē noui eū. Scđm carnē iudicantib⁹. potuit
⁊ hic arrogās videri: ſed arrogātia nō ita caueat̄: vt
veritas relinquat̄. ꝓpter quod ſubdit: Et ſi dixero:
q₂ nō ſcio eū: ero ſimilis vobis mendax. CHRY. q.
d. Sicut vos dicētes ſcire eū mētimini: ita ego ſi di
xero me neſcire. ſed maxia demōſtratio ē ꝙ ab illo
ſit miſſus hoc quod ſequit̄: Sed ſcio eū. THEO.
Naturaliter ipſi⁹ cognitionē obtinēs. qualis enim
ego ſum: talis ⁊ pater qm̄ ergo meipm cognoſco: et
illū cognoſco. Prebet aūt iudiciū ꝙ ipm cognoſcat
cū ſubdit: Et ſmonē eius ſuo. Sermonem mādata
nuncupās. Quidā aūt ſic itelligūt. h̄ qđ dicit̄: Ser
monē ei⁹ ſuo. i. rationē ſubſtātie eius. Eadē enī eſt
rō ſubſtātie patris ⁊ filij: idcq₃ patrē cognoſco. nā
Et ꝓ qm̄ ſumit̄: vt ſit ſenſus: Qm̄ eius ſmonē ſuo.
AVG. Sermonē etiā patris tāq̄₃ fili⁹ loquebat̄:
⁊ ipe erat verbū patris quod hominibus loquebat̄.
CHRY. Et q₂ dixerāt: Nūqđ tu maior es patre no
ſtro abraā? nihil de morte exponēs: ſe maiorē q̄₃ a
braā eē oñdit cōſequēter cū ſubdit: Abraā pater ve
ſter exul. vt vi. diē meū. vidit ⁊ gauiſus ē. ſ. ꝓpter bñ
ficium quod a me habet vt a maiore. THEO. q. d.
Diē meū deſiderabilē habuit ⁊ leticie plenū: nō q̄ſi
alicui⁹ minimi aut fortuiti. AVG. Nō timuit: ſed
exultauit vt videret. credēs vtiq₃ exultauit ſperādo
vt videret itelligēdo diē meū. Incertū aūt pōt eſſe
vtrū dixerit tēporalē diē dñi quo erat vētur⁹ in car
ne: an diē dñi q̄ neſcit ortū neſcit occaſum. S₃ ego
nō dubito patrē abraā ſciſſe. Ait enī ſuo ſuo quem
mittebat: Pone manū ſub femore meo: ⁊ iura mihi
ꝑ deū celi. Ergo q̄ fuit illa iuratio: niſi q₂ ſignificaba
tur de genere abrae vētur⁹ i carne deū celi? GRE.
Tūc etiā diē dñi abraā vidit: cum i figura trinitatis
tres angelos hoſpitio ſuſcepit. CHRY. Vel diem
ſuū dicit diē crucis quē abraā i oblatione arietis ⁊
iſaac ꝑfigurauit: ꝑ h̄ oñdens ꝙ nō inuit⁹ ad paſſio

nẽ venit ⁊ oñdens eos eẽ alienos ab abraã. Si in q̃
bus ille exultauit hi dolẽt. AVG. Quale aũt gau
diũ fuit cordis videtis verbũ manẽs: ſplendorẽ pijs
mẽtibus refulgẽtẽ apud patrẽ manentẽ deũ: ⁊ ali
quũ i carne vẽturũ nõ de patris gremio receſſurũ.

Dixerunt ergo iudei ad eũ: Qui
quaginta annos nondũ habes ⁊ ab
raam uidiſti? Dixit eis ieſus: Amẽ
amẽ dico uobiſ: anteq̃ȝ abraã fieret
ego ſuȝ. Tulerũt ergo lapides ut ia
cerent in eũ. Jeſus aũt abſcondit ſe
⁊ exiuit de templo.

GRE. Carnales mẽtes iudeoꝝ audiẽtiũ ṽba chri
ſti oculos a carne nõ ſubleuãt: dũ i eo ſolã carnis
etatẽ pẽſant. vñ dicit: Dixerũt ergo iu. ad eũ: Quinq̃
ginta ãnos nõdũ ha. ⁊ abraã vidi. q̃ſi dicerẽt multa
ſũt ãnoꝝ curricula ex quo abraã mortu⁹ eſt ⁊ q̃uo
vidit diẽ tuũ: carnalit̃ enim hꝫ ĩtellexerũt. THEO.
Tunc aũt. xxxiij. annoꝝ chriſt⁹ erat: quare ergo ñ di
xerũt: Quadragita ãnos nõdũ habes: ſed q̃nquagin
ta: Supuacua ẽ huiuſmõi q̃ſtio. ſimpliciter. n. ꝓut
eis occurrit dixerũt. Rñdent tñ quidã q̃ꝑ q̃nqua
geſimũ annũ ex reuerẽtia iubileũ nominãt: i quo ⁊
captiuos manumittebãt: ⁊ empticijs poſſeſſionibuſ
cedebãt. GRE. Quos benigne redẽptor noſter a
carnis ſue ĩtuitu ſubmouet ⁊ ad diuinitatis cõtem
plationẽ trahit. vñ ſeq̃t: Dixit ergo eis ieſus: Amen
amẽ dico vobis anteq̃ȝ abraã fieret ego ſum. Ante. n.
p̃teriti tẽporis ẽ: ſum vero p̃ſentis. ⁊ q: p̃teritũ ⁊ fu
turũ tẽpus diuinitas nõ habet: ſed ſemꝑ eẽ habet. ñ
ait: Añ abraã ego fui: ſed Añ abraã ego ſum. ſm illõ
Ego ſũ q̃ ſum. Añ ergo vel poſt abraã habuit eẽ: q̃ ⁊
accedere potuit ꝑ exhibitionẽ p̃ſentie: ⁊ recedere ꝑ
curſũ vite. AVG. Quia vero creatura ẽ abraã: nõ
dixit: Anteq̃ȝ abraã eẽt: ſꝫ Anteq̃ȝ fieret. neq̃ȝ dixit: Ego
fact⁹ ſũ: nã i p̃ncipio erat verbũ. GRE. Sed ſuſtie
re iſta eternitatis verba mẽtes ĩfideliũ nõ valẽtes:
quẽ ĩtelligere nõ poterãt obruere querebãt. vñ ſeq̃t:
Tulerũt ergo lap. iu. vt ia. ĩ eũ. AVG. Tanta duri
cia quo curreret niſi ad ſimiles. ſ. lapides? Quia vo
poſtq̃ȝ cũcta que ad eũ ſpectabãt docẽdo p̃fecerat:
hi lapides iniciũt. deſerit eos quaſi correctionẽ nõ
ſuſcipiẽtes. vñ ſubdit: Jeſus aũt abſcõ. ſe ⁊ exiuit de
tẽplo. Nõ ãt abſcõdit ſe ĩ angulo tẽpli: quaſi timẽs
aut ĩ domũculã fugiẽs: vel poſt murũ: aut colũnaȝ
diuertẽs: ſed celica p̃tãte inuiſibilẽ ĩſidiãtib⁹ ſe conſti
tuẽs: ꝑ mediũ illoꝝ exiuit. Jeſus aũt abſcõ. ſe ⁊ exi.
de tẽplo. GRE. Qui ſi diuinitatis ſue potentiã ex
ercere voluiſſet: tacito nutu mẽtis ĩ ſuis eos actibus
ligaret: aut in penas ſubite mortis obrueret: ſed qui
pati venerat exercere iudiciũ nolebat. AVG. Ma
gis enĩ erat cõmendãda ſapia q̃ȝ exercẽda potẽtia.
ALCVI. Jõ etiã fugit q: nõdũ venerat hora paſ
ſionis: ⁊ q: ipe nõ elegerat hꝫ gen⁹ mortis. AVG.
Ergo tãq̃ȝ hõ a lapidib⁹ fugit: ſed veh illis a quoꝝ
lapideis cordib⁹ fugit de⁹. BEDA: Myſtice aũt
quotquot malas cogitatiões q̃s aſſumit: quaſi tot
lapides ĩ ieſum mittit: ac deĩde quantũ ad ſe ꝑtinet
ſi ad deliberationẽ trãſit: ieſũ extinguit. GRE. Quid
aũt abſcõdẽdo ſe dñs ſignificat niſi q̃ꝑ eis ipa veritaſ
abſcõdit: q̃ ei⁹ verba ſeq̃ contẽnunt: eã q̃ppe quã ñ
ĩuenit humilẽ: veritas fugit mentẽ. Quid aũt nobis
hoc exemplũ loquit̃: niſi vt etiã cũ reſiſtẽ poſſumuſ
irã ſupbientiũ humiliter declinemus. CA .IX.

Et preteriens ieſuſ uidit ho
minẽ cecum a natiuitate: ⁊
interrogauerunt eũ diſcipu
li eiuſ. Rabbi: quis peccauit: hic aut
parentes eius ut cecus naſceretur?
Reſpondit ieſus: neq̃ȝ hic peccauit:
neq̃ȝ parẽtes eius: ſed ut manifeſtẽ
tur opa dei in illo. Me oportȝ ope
rari opera eius qui miſit me donec
dies ẽ. Uenit nox quando nemo po
teſt operari. Q̃diu ſum in mundo:
lux ſum mundi. Hoc cũ dixiſſet ex
puit in terrã ⁊ fecit lutũ ex ſputo: ⁊
liniuit lutũ ſuper oculos eius: ⁊ di
xit ei: Uade laua in natatoria ſyloe
quod interpretat̃ miſſus. Abijt er
go ⁊ lauit: ⁊ uenit uidens.

CHRY. Quia iudei ſmonũ chriſti altitudinẽ nõ
ſuſceperãt: exiẽs de tẽplo curauit cecũ: ſui abſentia
eoꝝ furorẽ mitigãs: ⁊ ꝑ opationẽ ſigni eoꝝ duriti
am molliẽs: ⁊ de his q̃ dicta ſũt a ſe faciẽs fidem. vñ
dicit̃: Et p̃teriẽs ie. vi. ho. ce. a natiui. Ubi cõſideran
dũ q̃ꝑ egrediẽs de tẽplo ſtudioſe venit ad op⁹ ſui ma
nifeſtiuũ. ipe enĩ vidit cecũ: nõ cec⁹ ad eum acceſſit.
Et ita ſtudioſe reſpexit: vt diſcipuli ei⁹ videntes ſtu
dioſe aſpicientẽ ĩterrogarẽt. Sequit̃ enĩ: Et iter. euȝ
diſci. ei⁹: Rabbi: q̃s pec. hic an p̃entes ei⁹: vt cec⁹ na
ſceret̃? AVG. Rabbi magiſter ẽ. Magiſtrũ appel
lãt: q: diſcere cupiebãt. queſtionẽ q̃ppe ꝓpoſuerãt
domio tãq̃ȝ magiſtro. THEO. Videt̃ tñ hec que
ſtio peccare: neq̃ȝ enĩ ſuſceperãt apoſtoli nugas gẽ
tiliũ: q̃ñ aĩa ĩ alio ſeculo viuẽs peccauit. ſed diligẽ
ter intuẽti nõ apparet ſimplex hec q̃ſtio. CHRY.
Venerũt enĩ ad hãc ĩterrogationẽ: q: prius ſupra ꝑ
alyticũ curãs dixit: Ecce ſanus fact⁹ es: nõ vltra pec
ces. Illi igit̃ cogitãtes q: ꝓpter peccata fuerat paly
ſi reſolut⁹: querũt de iſto: Si hic peccauit. q̃ꝺ nõ eſt
dicere: a natiuitate enĩ cec⁹ ẽ. Aut parẽtes ei⁹. ſed ne
q̃ȝ hꝫ: fili⁹ ei ꝓ patre nõ ſuſtinet penã. Sequit̃: Rñ
dit ie. Neq̃ȝ hic peccauit: neq̃ȝ parẽtes ei⁹. AVG.
Nũq̃d vel ipſe ſine originali peccato nat⁹ erat: vel
viuẽdo nihil addiderat? Habebãt ergo peccatum ⁊
ipe ⁊ p̃entes ei⁹: ſed nõ ipo peccato factũ ẽ vt cecus
naſceret̃. Jpe aũt cãm dicit quare cec⁹ ſit nat⁹ cum
ſubdit: Sed vt manifeſtarentur opera dei in illo.
CHRY. Nõ aũt ex hoc oñdit q̃ꝑ alij ceci facti ſũt ꝓ
pter peccata parentũ. Neq̃ȝ enĩ cõtingit vno peccã
te aliũ puniri. q̃ꝺ ãt dicit: Ut manifeſtet̃ gloria dei:
de ſeipo dicit nõ de patre. Jlli⁹ enĩ gloria iã mani

feſta erat:ſed nūq̄ iſte iniuſta paſſus ē? Sed ego eū
bñficiū accepiſſe dico ꝑ cecitatē. ꝑ hāc eni īterioꝛib⁹
reſpexit oculis. Qui vero ex nō ente ad eē eū dedu/
xit ptātē habebat abſq̄ iniuria ⁊ ita eum dimittere.
Dicūt aūt quidā q̄ꝫ Ut: hic nō ē cauſatiuum: ſed ſi
gnificat euentū: ſicut ⁊ illud: Lex ſubintrauit vt ab/
undaret delictū. ſic ⁊ hoc cōſecutū ē vt dñs oculos
clauſos aperiēs: ⁊ alia naturalis īfirmitatis nocum
ta corrigēs: ſuā demōſtrauit virtutē. ¶ GRE. Alia
itaq̄ ē ꝑcuſſio qua peccatoꝛ ꝑcutitur vt ſine retra
ctatiōe puniaẜ: alia qua peccatoꝛ ꝑcutiẜ vt corriga
tur: alia qua q̄ſq̄ ꝑcutiẜ: nō vt p̄terita corrigat: ſed
ne vētura ↄmittat: alia ꝑ quā nec p̄terita culpa coꝛ
ripiẜ: nec futura ꝓhibeẜ. Sed dū iopinata ſal⁹ per
cuſſionē ſeq̄ẜ: ſaluātis virt⁹ cognita ardētius ama/
tur. ¶ CHRY. Et q꞉ de ſeipo dixit: Ut manifeſtetur
gloꝛia dei: ſubiūgit Me opoꝛtet opari opa ei⁹ q̄ mi
ſit me. i. me opoꝛtet manifeſtare meipm ⁊ facere ea
q̄ manifeſtēt me patri eadē facientē. ¶ BEDA: Cū
eni fili⁹ ſe opari opa patris aſſerit: ſua ⁊ patris opa
eadē eē mōſtrauit: q̄ ſūt infirma ſaluare: debilia ro/
boꝛare: homīes illumiare. ¶ AVG. Per hoc aūt ꝙ
dicit: Qui miſit me: vniuerſam gloꝛiā dat illi de quo
ē: q꞉ ille habet filiū q̄ de illo ſit: ipē nō habet de quo
ſit. ¶ CHRY. Addidit aūt: Donec dies ē. i. donec li/
cet credere hominibus ī me donec vita cōſiſtit: opoꝛ/
tet me opari. Et hoc oñdit ſubdēs: Uenit nox quan
do nemo pōt opari. Nox dicta ē ſcōm illud: Proij
cite eū in tenebꝛas exterioꝛes. Ibi ergo erit nox: vbi
nemo pōt opari: ſed recipe quod opatus ē. Cū viuiſ
fac: ⁊ ſiq̄d factur⁹ es. ¶ CHRY. Ultra ei neq̄ fides
ē: neq̄ laboꝛes: neq̄ penitētia. ¶ AVG. Si aūt mō
opamur: h̄ ē dies: hic chꝛiſt⁹. vñ ſubdit: Quādiu ſū ī
mūdo: lux ſum mūdi. Ecce ipē ē dies. Dies iſte q̄ cir/
cuitu ſolis īpleẜ: paucas hoꝛas habet. Dies p̄ſentie
chꝛiſti vſq̄ in cōſūmationē ſeculi extēdeẜ. Ipſe eni
dixit: Ecce ego vobiſcū ſum vſq̄ ī cōſūmationem ſe
culi. ¶ CHRY. Quia ſermonē quē dixerat ꝑ opera
credi fecit: ſubiūgit euāgeliſta: Hec cū dixiſ. expu. in
ter. ⁊ fecit lu. ex ſpu. ⁊ li. ſu. ocu. ceci. Qui aūt maio/
res ſubſtātias de nihilo ad eſſe ꝓduxit: multomagī
oculos ſine materia feciſſet: Sꝫ voluit docere ſeipm
eē creatoꝛē: q̄ in p̄ncipio vſus ē luto ad hoīs foꝛma
tionē. Iō aūt nō aqua vtiẜ ad lutū faciēdū ſꝫ ſputo
vt nihil aſcribaẜ fonti: ſed diſcas q̄ꝫ virt⁹ oꝛis eius
oculos apuit ⁊ plaſmauit: ⁊ deinde vt non videaẜ
eis ex virtute terre eē curatio iuſſit lauari. vñ ſequiẜ
Et dixit ei: vade ⁊ laua ad nata. ſy. qḋ iterpꝛe. miſſ⁹:
vt diſcas q̄ꝫ nō īdigeo luto ad faciēdos oculos. Et
q꞉ ī ſyloe erat virtus chꝛiſti: que oīa opatur: ꝓpt̄ h̄
⁊ īterpꝛetationē nobis euāgeliſta adiecit dicēs: Qḋ
īterpꝛetaẜ miſſus. vt diſcat q̄ꝫ ⁊ illic chꝛiſt⁹ eū cura
uit. Sicut eni apoſtol⁹ dicit ꝙ petra erat chꝛiſtus:
ita ⁊ ſyloe ſpiritualis erat: cui⁹ repētinus aq̄ deflu/
xus occulte īſinuat nobis chꝛiſti manifeſtationē p̄/
ter oēm ſpem. Sed quare nō ſtatim eū fecit lauari:
ſed ad ſyloe miſit? vt deſtruaẜ iudeoꝝ īdeuotio. Cō
uenīēs eni erat oēs eū videre euntē ⁊ lutū ſup ocu/
los habētē. Et etiā volēs oñdere q̄ꝫ nō alien⁹ eſt a
lege ⁊ veter testamēto: mittit eū ad ſyloe. nō autem
erat timendū ne ſyloe ſumeret hāc gloꝛiā. multi eni
lauātes ibi oculos: nullo tali bñficio ſūt potiti. Et

iterū vt diſcas ceci fidē q̄ nō cōtradixit: neq̄ cogi/
tauit apud ſeipꝫ: Lutū ſolet magis excecare. multo/
tiēs laui ī ſyloe: ⁊ ī nullo ſū adiut⁹: ſiquā virtutem
haberet: p̄ſens vtiq̄ curaſſet: ſꝫ ſimpliciter obediuit.
vñ ſeq̄ẜ: Abijt ergo ⁊ la. ⁊ ve. vidēs. Sic igiẜ manife
ſtauit ſuā gloꝛiā: nō eni ꝑua gloꝛia ē vt eſtimeẜ au/
ctoꝛ creatiōis. Ea eni q̄ de maioꝛi ē fides: qḋ minuſ
ē certificat: ī vniuerſa aūt creatiōe honoꝛabilioꝛ eſt
hō. Eoꝛū aūt que ī nobis ſūt mēbꝛoꝛū honoꝛabilioꝛ
ē ocul⁹: hoc eni coꝛp⁹ gubernat: hoc oꝛnat viſuꝫ. Et
quod ſol ē ī oꝛbe terrarū: h̄ ē ocul⁹ ī coꝛpe. vñ ſupio
rē locū ſoꝛtiẜ ſicut ī quodā regali loco collocat⁹.
THEO. Quidā tñ dicūt: ꝙ lutū nō fuit depoſituꝫ:
ſed ī oculos ē cōuerſum. ¶ BEDA: Myſtice autē
poſtq̄ expulſus ē de coꝛdib⁹ iudeoꝛū: mox trāſiuit
ad gētiliū populū. Preterire aūt ei⁹ vel iter facere: ē
de celis ī terrā deſcēdere. Itaq̄ videt cecū: cū miſeri
coꝛditer reſpexit gen⁹ humanū. ¶ AVG. Gen⁹ eniꝫ
humanū ē iſte cec⁹. hec eī cecitas cōtigit ī p̄mo ho/
mine ꝑ peccatū: de quo oēs originē duxim⁹. cec⁹ ē
ergo a natiuitate. Spuit dñs ī terram: de ſaliua ſua
lutū fecit: q꞉ verbū caro factū eſt: ⁊ inunxit oculos
ceci. Inunct⁹ erat ⁊ nōdū videbat. q̄ꝫ eni inunxit:
foꝛte eū cathecuminū fecit. Mittit illū ad piſcinā q̄
vocaẜ ſyloe: q꞉ baptizat⁹ ē ī chꝛiſto: ⁊ tūc eū illumi/
nauit. Pertinuit aūt ad euāgeliſtā vt commēdaret
nobis nomē hui⁹ piſcine. ⁊ ait: Quod īterptaẜ miſ/
ſus. Niſi eni ille fuiſſet miſſus: nemo noſtrum eſſet
ab iniq̄tate dimiſſus. ¶ GRE. xviij. moꝛ. Uel aliter:
Per ſaliuā ſapoꝛ ītime cōtēplatiōis accipiẜ: q̄ ad
os a capite defluit: q꞉ de claritate cōditoꝛis adhuc
in hac vita nos poſitos guſtu reuelatiōis tāgit. vñ
dñs ſaliuā luto miſcuit: ⁊ ceci nati oculos repauit:
q꞉ ſupna gr̄a carnalē cogitationē noſtrā ꝑ admixti
onē ſue cōtēplatōis irradiat: ⁊ ab oꝛiginali cecita
te hominē ad ītellectū refoꝛmat.

Itaq̄ʒ uicini ⁊ qui uiderant eum
prius quia mendicus erat dicebāt:
Nonne hic eſt qui ſedebat ⁊ mendi
cabat? Alij dicebant quia hic ē: alij
autē nequaq̄ʒ: ſed ſimilis eſt eius.
Ille uero dicebat quia ego ſuꝫ. Di
cebant ergo ei: Quomodo apti ſūt
tibi oculi? Reſpondit: Ille homo
qui dicitur ieſus lutum fecit: ⁊ un
xit oculos meos ⁊ dixit mihi: Ua
de ad natatoꝛia ſyloe: ⁊ laua. Et a
bij ⁊ laui: ⁊ uideo. Et dixerunt ei:
Ubi eſt ille? Ait: neſcio. Adducūt
eum ad phariſeos qui cecus fuerat
Erat autē ſabbatū quando lutū fe
cit ieſus: ⁊ aperuit oculos eiuſ. Ite
rum ergo interrogabāt eum phari
ſei quomodo uidiſſet. Ille autē di

xit eis: Lutū mihi poſuit ſup ocu
los: ⁊ laui: ⁊ uideo. Dicebant ergo
ex phariſeis quidam: Non eſt hic
homo a deo qui ſabbatum non cu
ſtodit. Alij autem dicebant: Quo
modo poteſt homo peccator hec ſi
gna facere? Et ſciſma erat īter eos.
Dicūt ergo ceco iterū: Tu quid di
cis de illo qui aperuit oculos tuoſ?
Ille autē dixit: Q2 pphēta eſt.
CHRY. Inopinabilitas facti miraculi increduli
tatē inducebat. ⁊ iō dicit: Itaq; vicini ⁊ q̄ viderant
eū prius q2 mēdicus erat dicebāt: Nōne hic eſt qui
ſedebat ⁊ mēdicabat? Mirabilis dei clemētia quo
deſcēdebat: Eos q̄ mendicabāt cū multa deuotiōe
curabat: ⁊ hinc iudeorū os obſtruēs: qm̄ nō precla
ros: nō inſignes: neq; pncipes: ſed ignobiles ſua di
gnos ducebat ꝓuidētia. etenī ī ſalutē oim̄ venerat.
Sequit: Alij dicebāt: q2 hic ē. Ceco enī ꝑ longā viā
eunte diligentes inſpectores facti ex inopinabilita
te eius quod viderant: nō vltra poterāt dicere: Nō
eſt hic. Sequitur: Alij autē nequaq̄: ſed ſimilis eius
eſt. AVG. Aperti enim oculi vultū mutauerant.
Sequitur: Ille autem dice. quia ego ſum. Vox gra
ta ne damnetur ingrata. CHRY. Non enim vere
cundatus eſt de priori cecitate: neq; formidauit fu
rorem plebis neq; renuit oſtendere ſeipm̄ vt ꝑdicet
benefactorē. Sequitur: Dicebāt ergo ei: quomodo
aperti ſunt oculi tui? Hunc modū neq; nos ſcimus
neq; ipſe qui curatus eſt nouit: ſed quod quidē fa
ctum eſt nouerat: modū autē comprehēdere nō po
terat. vnde ſequitur: Reſpōdit: Ille homo qui dicit
ieſus: lutum fecit: ⁊ liniuit oculos meos. Vide quo
modo verax eſt. nō dixit vnde fecit. Quod enim nō
nouerat nō dicit. neq; enī ſciuit quoniā in terra ex
puit: quoniā autē ſuperunxit: per ſenſum tactus di
dicit. Sequitur: Et dixit Vade ad natatoria ſyloe ⁊
laua. Et hoc etiam ex auditu teſtat9 eſt: recognouit
enim eius vocē ex diſputatiōe cū diſcipulis. Et quia
ad vnū ſe preparauerat. ſ. omnia ſibi ſuaderi a iuben
te ſubiūgit: Et abij ⁊ laui: ⁊ vidi. CHRY. Ecce an
nunciator factus eſt grē. ecce euangelizat: vt confi
tetur iudeis. Cecus ille cōfitebatur: ⁊ cor ipſorū ſtri
gebatur: quia nō habebant in corde quod iā ille ha
bebat in facie. vnde ſequitur: Et dixerunt: vbi ē ille?
CHRY. Dicebāt aūt hoc occaſionē meditātes: iā
enī aduerſus ipm̄ cōſpirauerāt. Chriſtus autē non
aderat his qui curabātur. nō enim querebat gloriā
neq; ſe oſtentare. Recedebat etiā ſemper curans ie
ſus vt omnis ſuſpicio toleretur ſignorū. Qui enim
non cognoſcebāt eū: qualiter ob grariā eius ſe cura
tos cōfiterentur? vñ ſequitur: Ait: neſcio. AVG.
In his verbis inuncto ſimilis erat: nondū videnti
predicat: ⁊ neſcit quid predicat. BEDA: Unde fi
guram tenet cathecuminorū: qui ia credunt in ie
ſum: adhuc tamen eum quaſi neſciūt: quia nonduz
loti exiſtunt. Phariſeorū autē erat approbare opuſ
vel improbare. CHRY. Iudei igit querētes: Ubi
eſt ille: volebāt eū inuenire vt eū ducerēt ad eos. q2
vero nō habuerūt eū ducunt cecū. vñ ſequitur: Ad
ducunt eū ad pha. qui ce. fuerat. vt. ſ. vehementi9 eū
interrogarent. Propterea autem ⁊ euangeliſta ſub
dit: Erat autē ſabbato qm̄ lu. fe. ieſus ⁊ ape. ocu. ei9.
Ut. ſ. eorum malā metē demōſtraret: ⁊ cauſam pro
pter quā eum querebant: vt. ſ. occaſionē contra euz
inuenirent: ⁊ vt detraherent miraculo per eſtimatā
legis preuaricationē: quod ⁊ manifeſtū eſt ex his q̄
ſequuntur. Sequitur enim: Iterū ergo inter. eum
pha. quomodo vidiſſet? Vide autē qualiter nō tur
batur cecus. nam quandoquidē turbis dicebat ſine
periculo interrogatus: non ita magnū erat verita
tem dicere. Mirabile autē eſt nunc q2 in ampliori
periculo conſtitutus: neq; negat neq; contraria di
cit prioribus. Sequitur enī: Ille autē dixit eis: Lu
tum poſuit mihi ſuper oculos meos: ⁊ laui: ⁊ video
Hoc autē ad eos qui iam audierāt ſuccinctus loq
tur. Non enī dixit nomē dicentis: neq; quoniā di
xit mihi: Vade ⁊ laua: ſed cōfeſtim: Lutum poſuit
⁊c. ⁊ ſic contrariū paſſi ſunt eius quod volebāt. Du
xerunt enim eū vt negaturū: ſed ab eo certius didi
cerunt. Sequitur: Dicebāt ergo ex phariſeis. AV
GV. Non omnes ſed quidā: iam enī inungebant
quidē. Dicebant ergo nec videntes nec inuncti. Nō
eſt hic homo a deo qui ſabbatū non cuſtodit. Ipſe
potius cuſtodiebat qui ſine peccato erat. Sabbatū
enī obſeruare ſpiritualiter: eſt non habere peccatū.
⁊ hoc admonet deus quando cōmendat ſabbatuz:
Omne opus ſeruile non facietis. Quid ſit opus ſui
le a domino audite: Omnis qui facit peccatū ſeru9
eſt peccati. ſed iſti ſabbatū carnaliter obſeruabant:
ſpiritualiter violabant. CHRY. Malitioſe autez
quod factū eſt ſilentes: eſtimatā preuaricationē in
mediū ferebant. Non enī dicebant quoniā ſabba
to curat: ſed quoniā ſabbatū nō ſeruat. Sequitur:
Alij dicebāt: Quomodo poteſt homo peccator hec
ſigna facere? A ſignis enī inducebātur: ſed imbecil
liter erāt diſpoſiti. congruū enī erat oſtendere qua
liter ſabbatū non ſoluit: ſed nondū hanc habebant
mentē q2 deus eſſet: vt poſſent reſpōdere quoniam
dominus ſabbati hec fecit. Nullus deniq; eorū au
debat ea que volebat manifeſte dicere: ſed in ambi
guitate: hi quidē propter improbabilitatē: alij vero
propter amorē pncipatus. Sequit: Et ſciſma erat
inter eos. Hoc ſciſma primo incepit in populo: de
de in principibus. AVG. Dies enim erat chriſtus
qui inter lucem ⁊ tenebras diuidit. CHRY. Volē
tes autē qui dixerant: Homo peccator nō poteſt ta
lia ſigna facere: os aliorū obſtruere: eū qui ſuſcepit
virtutis experientiā in mediū ducūt: vt videant ipi
aduocatione vti. vñ ſequitur: Dicunt ergo ceco itez
Tu quid dicis de illo q̄ ape. tibi oculos. THEO.
Vide quomodo beniuole querunt? nō enim dixe
runt: Tu quid dicis de eo qui ſabbatū nō obſeruat:
ſed miraculū cōmemorant: Quomodo aperuit tibi
oculos: pene ipm̄ ſanatū concitātes quaſi dicerent:
Benefecit tibi: vnde debes eū ꝑdicare. AVG. Ut
querebāt quēadmodū hominē calūniarentur: vt eū
de ſynagoga eijcerēt. ſed ille cōſtanter quod ſentie
bat expreſſit. vnde ſequitur: Ille autē dixit quia pro
pheta eſt. Adhuc quidē inunctus in corde: nonduz

dei filiū cōfitebatur non mentitur tamen. Ipſe enī dominus de ſeipſo ait: Non ē propheta ſine honore niſi in patria ſua.

¶ Non crediderunt ergo iudei de illo quia cecus fuiſſet: ⁊ uidiſſet donec uocauerunt parētes eius qui uiderat: ⁊ interrogauerunt eos dicentes: Hic eſt filius ueſter quem uos dicitis: quia cecus natus eſt? Quomodo ergo nunc uidet? Reſponderunt eis parentes eius: ⁊ dixerunt. Scimus quia hic eſt filius noſter: ⁊ quia cecus natus eſt. Quō autē nūc uideat neſcimus: aut quis eius aperuit oculos nos neſcimꝰ. ipſum interrogate. Etatem habet: ipſe de ſe loquatur. Hec dixerunt parētes eius: quoniam timebāt iudeos. Iā enim conſpirauerant iudei ut ſiquis eum confiteretur eſſe chriſtum: extra ſynagogā fieret. Propterea parentes eius dixerūt: quia etatem habet: ipſum interrogate.

¶ CHRY. Quia phariſei cecū attonitū facere non valuerunt: ſed videbant eū cū omni ꝓpalatione benefactorē ſuū predicantē: per parētes putabāt chriſti miraculū annihilare. vnde dicitur: Non credi. ergo iudei de illo quia cecus fuiſſet ⁊ vidiſſet. donec voca. pa. eius qui viderat. ¶ AVG. i. cecus erat ⁊ viderat. ¶ CHRY. Sed hec ē veritatꝭ natura ꝑ que putatur inſidias pati: per hec fortior fit. mendaciū enī ſibiipſi quidē obuiat: ⁊ per ea per que ledere veritatem videtur: per ea clariorem eam oſtendit: quod ⁊ nunc factum eſt. Ne enim aliquis diceret ꝙ vicini nihil certū dixerūt: ſed per quandam aſſimilationē locuti ſunt. Parentes in medium ducunt: qui maxime ſuū filium cognoſcebant. Statuentes aūt eos in medium: cum multo furore interrogant. vnde ſequitur: Et inter. eos dicē. hic eſt filius veſter. ⁊ non dicunt: Qui quandoq; fuit cecus ſed Quem dicitis quia natus eſt cecus. O inquinati quis pater eligeret talia mentiri de filio? Solum dicūt: quē vos feciſtis cecum. Duobus autē his ad negationem eos inducere conantur: ⁊ in hoc ꝙ dicunt Quē dicitis quia natus eſt cecus: ⁊ in hoc ꝙ ſubdunt: Quomodo ergo nunc videt. ¶ THEO. q. d. Aut hoc falſum eſt ꝙ nunc videat: aut primum ꝙ cecus fuerit. ſꝫ cōſtat hoc eſſe verum ꝙ videt: falſū ergo fuit ꝙ cecū eū dicebatis. ¶ CHRY. Tribꝰ ergo iterrogatōibꝰ factis: ſi filiꝰ eorū eſt: ſi cecꝰ fuit: ⁊ qualiter vidit: duas cōfitent̄. vñ ſequit̄: Reſponderunt ergo eis parētes eius ⁊ dixerūt: Scimus quia hic eſt filius noſter: ⁊ qꝛ cecus natus ē. Terciā autē abiiciūt. vñ ſubdunt: Quomodo autē nunc videat neſcimus: aut quis eiꝰ aperuit oculos nos neſcimꝰ. Et hoc etiā ꝓ veritate factū eſt: vt nullus alius ſed is qui curatꝰ ē ⁊ qui dignꝰ fide erat: hoc cōfiteret̄. vñ ſequit̄: Ipſum iterrogate: etatē habet: ipſe de ſe loquat̄. ¶ AVG. q. d. Iuſte cogeremur loqui ꝓ infante: quia ipſe pro ſe loqui nō poſſet. Cecū a natiuitate nouimus: ſed loquentē. ¶ CHRY. Qualiter ergo grati fuerint parētes qui eorū que ſciebāt: quedam tacuerūt propter timorē iudeorū. Sequitur enim: Hec dicebant parētes eius: quia timebant iudeos. Rurſus ⁊ hic opinionem iudeorū ⁊ mentem euāgeliſta inducit. vñ ſequitur: Iam enim conſpi. iu. vt ſiquis eum confi. chriſtum: extra ſyna. fieret. ¶ AVG. Iam nō erat malū fieri. extra ſynagogam illi expellebant: chriſtus ſuſcipiebat. Sequitur: Propterea paren. eius dixerunt: qꝛ etatē habet: ipſum iterrogate. ¶ ALCVI. In quo oñdit euāgeliſta illos nō ꝑ ignorātiā: ſꝫ ꝑꝑ metū talia rñdiſſe. ¶ THEO. Imbecilliores. n. filio erāt qui teſtis aderat irrepidus veritatis: illuminatos habēs oculos itellectꝰ a deo.

¶ Vocauerūt ergo rurſum hoīem qui fuerat cecus: ⁊ dixerunt ei: Da gloriā deo. Nos ſcimus: qꝛ hic homo peccator eſt. Dixit ergo eis ille: Si peccator ē neſcio: unū ſcio qꝛ cecus cū eſſem mō uideo. Dixerūt ergo illi: Quid fecit tibi? Quō aꝑuit tibi oculos? Rñdit eis: Dixi uobꝭ iā ⁊ audiſtis. Quid iterū uultis audire? Nūqd ⁊ uos uultis diſcipli eiꝰ fieri? Maledixerūt ergo ei: ⁊ dixerūt: Tu diſcipulꝰ illiꝰ ſis: nos autē moyſi diſcipuli ſumꝰ. Nos ſcimꝰ: qꝛ moyſi locutꝰ ē deꝰ: hūc aūt neſcimus unde ſit. Rñdit ille hō: ⁊ dixit eis: In hoc enī mirabile ē qꝛ uoſ neſcitis unde ſit: ⁊ aꝑuit meos oculos Scimꝰ āt qꝛ peccatores deꝰ non audit: ſed ſiqs dei cultor ē: ⁊ uolūtatē eiꝰ facit hūc exaudit. A ſeculo non eſt auditū: quia quis aperuit oculoſ ceci nati: Niſi eſſet hic a deo: nō poterat facere qcq̄. Reſponderunt: ⁊ dixerunt ei: In peccatis natus es totꝰ: ⁊ tu doces nos? Et eiecerunt eum foras.

¶ CHRY. Parentes miſerūt phariſeos ad illū q̇ curatꝰ ē: rurſꝰ vocauerūt eū ſecūdo. vñ dr̄: Voca. ġ rurſus ho. q̇ ce. fue. Nō aūt mōifeſte dicunt: Nega qm̄ xp̄s te curauit: ſꝫ ſub p̄textu religiōis ad h̄ eū inducē volūt. vñ ſeq̄t̄: Da gloriā d̄o. q. d. Cōfitere qꝛ h̄ nihil

ē opatꝰ. AVG. Nega qđ accepiſti. h̄ plane nō ē
deo gloriā dare: ſʒ deū potiꝰ blaſphemarꝰ. ALCV.
Sic ăt volebāt illū dare gloriā deo: vt ſic ⁊ ipi xp̄m
diceret peccatorem. vnde ſequitur: Nos ſcimus q̄a
hic homo peccator eſt. CHRYSOS. Qualiter er-
go nō arguiſti eum dicētem: Quis ex vobis arguet
me de peccato? ALCVI. Sed ille vt neq; pateret
calūnie: neq; veritatē celaret nō dixit: Scio eū iu-
ſtum. nam ſequitur: Dixit ergo illi: Si peccator eſt
neſcio. CHRY. Qualiter qui dixit: Quoniā pp̄he
ta eſt. nūc dicit: Si peccator eſt neſcio. nūquid mo-
do timuit cecus? Abſit: ſed voluit xp̄m a rei teſtimo
nio ⁊ nō a ſua voce ab incuſatōe eripe: ⁊ ſuā reſpō
ſiōem facere fidedignā ab acepto bn̄ficio. vnde ſub
dit: Vnū ſcio: q2 cecꝰ cū eſſem: modo video. q.d. Ni-
hil modo de hoc dico: vtrū ſit peccator: ſed iterū di
co quod manifeſte noui. q̄a igit̄ neq; nequerūt euer
tē qđ factū ē: ad priores redeūt ſmones: rurſus modū
curatōis inquirētes: ſicut canes quidem venatōnē
nūc huc nūc illuc inueſtigātes. vnde ſeq̄t: Dixerūt
ergo illi: Quid fecit tibi? quō apuit tibi oculos? hoc
ē: Nunq̄d p̄ſtigio aliquo? nō. n. dixerūt: Qualiter vi
diſti? ſed Qualr̄ apuit oculos tibi? dātes occaſionē
detrahēdi cōtra eiꝰ opatōem. Donec igit̄ res inq̄ſiti
one indigebat: cecꝰ remiſſe loq̄bat̄. q̄a vero iā vice
rat: audacter de reliquo eis loquit̄. vnde ſequit̄: Re
ſpōdit eis: Dixi vob̄ iā ⁊ audiſtis: q̄d iterꝫ vultis au
dire? q.d. Nō attēditis ad ea que dicūt̄. vnde vltra
nō reſpōdebo vobis inaniter interrogātibꝰ ⁊ nō vo
lentibꝰ addiſcere: ſed cauillari que dicūt̄. vnde ſeq̄t:
Nunquid ⁊ vos vultis diſcipuli eiꝰ fieri? AVG.
Quid ē nunq̄d ⁊ vos: niſi q̄a iam ego ſum? nunq̄d ⁊
vos vultis iam video: ſed nō inuideo? Hec loq̄bat̄
iam ſtomachās aduerſus duriciā iudeorꝫ: ⁊ ex ceco
vidēs: nō ferēs cecos. CHRY. Itaq; forte quid ē
veritas: ita imbecille mēdaciū. nam veritas q̄dem ⁊
ſi deſpectos aſſumpſerit: claros eos facit vel oñdit.
Mendaciū aūt ⁊ ſi cum fortibꝰ fuerit: ībecilles eos
monſtrat. Seq̄tur: Maledixe. ergo ei ⁊ dixe. Tu di
ſci. eiꝰ ſis. AVG. Maledictū ē ſi cor diſcutias: nō
ſi verba perpēdas. tale maledictū ſup nos ⁊ ſuper fi
lios nr̄os. Seq̄t: Nos aūt moyſi diſcipl̄i ſumꝰ. nos
ſcimꝰ q̄a moyſi locutꝰ ē deus. Sed tūc ſciretis: quia
per moyſen predictꝰ ē deꝰ: habetis. n. dn̄m dicētem:
Si crederetis moyſi: credētis ⁊ mihi. de me ille ſcp̄ſit
ita ne ſegnē ſeruū ⁊ dorſum ponitis cōtra dn̄m enā
ſubditis: Hūc aūt neſcimꝰ vnde ſit. CHRY. Ea q̄ p
viſum cognoſcitis: auditu minora eſtimatis. illa eiꝫ
que noſſe vos dicitis: a p̄genitoribꝰ audiſtis. Sʒ nōne
fide dignior ē: qui certificauit q2 a deo venit p mira
cula: que nō ſolū audiſtis ſed vidiſtis. vnde ſequitur
Reſpōdit ille homo ⁊ dixit eis: In hoc. n. mirabile
ē: quia vos neſcitis vnde ſit: ⁊ aperuit oculos meos.
Vbiq; ſignū inducit: q̄a hoc damnare nō poterāt:
ſed ab eo cōuincebātur. ⁊ quia dixerat: q2 hō pecca
tor nō pōt talia ſigna facē. de cetero illorū aſſumit
iudiciū pp̄a verba eis in memoriā reducēs. vnde ſub
dit: Scimꝰ aūt q̄a peccatores deꝰ nō audit. q.d. Opi
nio hec ⁊ mea ⁊ veſtra cōmunis ē. AVG. Adhuc
tamē vnctꝰ loquit̄: Nam ⁊ peccatores exaudit deꝰ.
Si. n. nō fruſtra publicanꝰ diceret: Deus ppitiꝰ eſto
mihi peccatori: ⁊ ex illa cōfeſſiōe meruit iuſtificati
onē quomodo ipe cecus illuminatōem. THEO.
Vel didendū ē: quoniā q2 dictū ē deū nō exaudire
peccatores: hoc ſignificat: q2 facere miracula deus
peccatoribꝰ nō cōcedit. Cum vero veniā implorat
de omiſſis: trāſlati ſunt de gradu peccātiū ad ſtatū
penitētiū. CHRY. Et vide q2 cū ſupra dixit: Si pec
cator ē neſcio: nō dubitās dixit. hic. n. nō ſolū a pec
catis eū excuſat: ſed valde deo placētē oñdit. nā ſub
dit: Siquis dei cultor ē: ⁊ volūtatē eiꝰ facit: hunc ex
audit. Nō. n. ſufficit deū cognoſcē: ſed volūtatē eiꝰ
facere. deinde extollit qđ factū ē di. A ſcl̄o nō ē au.
q̄a q̄s ape. ocu. ce. nati. q.d. Si cōfitemini q̄m deus
peccatores nō audit: hic aūt miraculū fecit: ⁊ tale q̄
le nullꝰ hoīm fecit: manifeſtū eſt virtutē q̄ hoc fecit
maiorē eſſe: q̄ʒ que ē ſm hoīem virtus. vnde ſubdit:
Niſi eſſet hic a deo: nō poſſet facere q̄cq̄ʒ. AVG.
Libere cōſtāter veraciter. Hec. n. q̄ facta ſunt a dn̄o
a quo fierēt n ſi a deo? aut quādo a diſcipulis talia
fierēt: niſi in eis dominꝰ habitaret? CHRY. Quia
ergo veritatē locutꝰ ē: in nullo cōfeſſus ē: q̄m maxie
admirari eū oportebat tūc eū cōdemnāt. Sequit̄ ei
Reſpōderūt ⁊ dixerūt ei: In peccatis natꝰ es totꝰ: et
tu doces nos. AVG. Quid ē totꝰ cū oculis clauſis:
ſed q̄ aperuit oc̄los ſaluat ⁊ totū. CHRY. Vel di
cūt: Totꝰ. ac ſi dicāt: A p̄ma etate in peccatis es. hic
igit̄ eiꝰ cecitatē exprobrāt oñdētes q2 ppter peccata
factꝰ ē cecꝰ: qđ rōnem nō habebat. donec ergo expe
ctabāt eū negaturū eſſe: fidedignum eē putabāt: ſed
nūc eū eiciūt. vn̄ ſeq̄t: Et eiecerūt eū foras. AVG.
Ipſi illū mgr̄m fecerāt: ipſi vt diſcerēt toties iterro
gauerūt ⁊ ingrati docētem proiecerūt. BED. So
let enim maiorū conſuetudo a minoribꝰ aliquid di
ſcere dedignari.

Audiuit ieſus: quia eiecerūt eū
foras: ⁊ cū inueniſſet eū dixit ei: Tu
credis in filiū dei? Reſpondit ille ⁊
dixit: Quis eſt dn̄e ut credā in eum
Et dixit ei ieſus: Et uidiſti eū: ⁊ q
loquit̄ tecū ipſe eſt. At ille ait: Cre
do domine. Et pcidēs adorauit eū
Et dixit ei ieſus: In iudiciū ego in
hunc mundū ueni: ut qui nō uidēt
uideant: ⁊ qui uidēt ceci fiāt. Et au
dierūt quidā ex phariſeis qui cū ipo
erant: ⁊ dixerūt ei: Nūquid ⁊ nos
ceci ſumus? Dixit eis ieſus: Si ce
ci eſſetis: non haberetis peccatum.
Nunc uero dicitis: quia uidemus
peccatū ueſtrū manet.

CHRY. Qui ppter veritatē ⁊ xp̄i cōfeſſiōem iniu
ria opprimūt̄: hi maxie honorāt̄: qđ in ceco factū ē
eiecerūt. n. eū ex tēplo iudei: ⁊ inuenit eū dn̄s tēpli
⁊ eū ſuſcepit ſicut agonotheta athletā mltū laborā
tē ⁊ coronauit. vn̄ dr̄: Audiuit ieſus q̄a eie. eū fo. ⁊
cū inue. eum dixit ei: Tu cre. in fi. dei? Oñdit autē

euangeliſta: qm̃ ꝓpter hoc venit ieſus vt ei loq̃retur
Interrogat autẽ nõ ignorãs: ſed volẽs ſeipſuꝫ notũ
facere: ⁊ oñdẽs quoniaꝫ multũ appciat ei⁹ fidẽ. q. d.
Plebs cõuiciata eſt mihi: ſed nulla mihi eſt cura il-
lorũ: vni⁹ cura eſt: vt tu credas. melioꝛ eſt faciẽs vo-
lũtatẽ dei: q̃ꝫ decies mille iniqui. HYLA. vi. de tri.
Si aũt ſola chriſti qualiſcũq; ꝯfeſſio fidei eſſet con
ſummatio dictũ fuiſſet: Tu credis in chriſtũ. Sꝫ q̃a
hereticis pene omnib⁹ hoc nomẽ in oꝛe eſſet futurũ
vt chriſtũ cõfiterẽt: ⁊ filiũ tamẽ negarẽt: id qḋ ꝓpũ
chriſto eſt: ad fidẽ poſcit vt credat in dei filiũ. Credi
diſſe aũt in dei filiũ quid ꝓficit ſi credat i creaturã:
cum a nobis fides in chriſto nõ creature dei: ſꝫ filij
dei poſtulet. CHRY. Nõdũ aũt cec⁹ chriſtũ noue
rat. cec⁹ eni erãt anteq̃ꝫ veniret ad chriſtũ: ⁊ p⁹ cura
tõem a iudeis circũtrahebat. vnde ſequit: Reſpõdit
ille ⁊ dixit: Quis eſt domine vt credã in eũ: Deſide-
rãtis ⁊ valde ingerentis anime verbũ eſt: ꝓ quo tot
diſputauit. Hũc ignoꝛat: vt diſcas in eo vitatẽ amo-
rem. nõ autẽ dixit ei dñs: Ego ſum qui curaui te. ſꝫ
medie adhuc loquit. vnde ſequitur: Et vidiſti eum.
THEO. Hoc aũt dicit: vt reducat ei in memoꝛiaꝫ
ſanitatẽ: ⁊ quia ab ipõ virtutẽ viuẽdi accepat. Atte
de aũt qm̃ qui loquebat: ex maria nat⁹ eſt: ⁊ ipſe idẽ
eſt dei filius: nõ ali⁹ ⁊ ali⁹ ſm̃ erroꝛẽ neſtoꝛij. vnde ſe
ſequit: Et qui loquit tecũ: ipſe eſt. AVG. Modo
lauat faciẽ coꝛdis eius. Deniq; iaꝫ facie lota coꝛdis
⁊ mũdata conſciẽtia: agnoſcit illũ nõ filiũ hominis
tm̃ quod ante crediderat: ſed iam filium dei ſm̃ car
nem ſuſcepat. vnde ſequit: At ille ait: Credo domĩe.
Parũ eſt credere: vis videre quẽ qualẽ credat: Et ꝓ
cidens adoꝛauit euꝫ. BED. In quo poſſunt ſume
re exemplũ: vt nõ erecta ceruice quis dominũ roget
ſed ſupplex in terrã ꝓſtrat⁹ ei⁹ miſericoꝛdiã iploꝛet.
CHRY. Per hoc igit ei⁹ diuinã virtutẽ oñdens ⁊
verbo op⁹ adiũgẽs. domin⁹ aũt illũ feruẽtioꝛẽ circa
fidẽ fecit: ⁊ eos qui eũ ſequebãt erexit. vnde ſequit:
Et dixit eis ieſus: In iudiciũ ego in hũc mũdũ veni.
AVG. Dies. n. erat inter lucẽ ⁊ tenebras diſcurrẽs
recte aut ſubdit: Vt qui nõ vident videant. quia de
tenebris liberat. Sꝫ quid eſt quod ſequit: Et qui vi
dent ceci fiant. audi quod ſequit: Cõmoti ſunt eni
phariſei quidã ex verbis iſtis. vnde ſeq̃tur: Et audie
rũt quidã ex phariſeis qui cum ipõ erant: ⁊ dixerũt
ei: Nunq̃d ⁊ nos ceci ſumus: hoc enim eos moue-
bat: Et qui vident ceci fiant. Sequit: Dixit ergo eis
ieſus: Si ceci eſſetis: non haberetis peccatũ. i. ſi vos
cecos diceretis: ⁊ ad medicũ recurreretis: Nunc ve
ro quia dicitis Videmus: peccatũ veſtrũ manet. q̃a
enim dicẽdo Videmus: medicũ nõ quereretis: in ce-
citate veſtra remanebitis. hoc eſt ergo quod paulo
ante dixit: Ego veni: vt qui nõ vident videant. i. qui
ſe nõ videre confitent: ⁊ medicũ querũt vt videant:
Et qui vident ceci fiant. i. qui ſe putãt videre: ⁊ me-
dicum non querũt: in ſua cecitate permaneãt. ergo
iſtam diſcretõem vocauit iudiciũ cum ait: In iudi-
cium veni in hunc mundũ. Non illud iudiciũ iam
intulit mũdo: quod de viuis ⁊ moꝛtuis in fine ſecu
li iudicabit. CHRY. Vel aliter: In iudiciũ dixit. i.
in maius ſuppliciũ: oſtendẽs quoniã qui condem
nauerũt eum ipſi ſunt qui condẽnati ſunt. Nõ aũt
dicit: Vt qui nõ vident videãt: ⁊ qui vidẽt ceci fiãt.

Idem eſt quod paul⁹ dicit: ꝙ gentes que nõ quere-
bant iuſticiã: inuenerũt iuſticiã: que eſt ex fide chri-
ſti. Iſrael autẽ perſequẽs legem iuſticie: in legeꝫ iu-
ſticie nõ peruenit. THEO. q. d. Ecce qui a natiui
tate non viderat: iam videt anima in coꝛpe. qui ve-
ro videre videtur: excecati ſunt itellectu. CHRY.
Sunt eni due viſiones ⁊ due cecitates. ſ. ſenſibilis
⁊ intellectualis. ille autẽ ad ſenſibilia inhiãt ſolum
⁊ de ſenſibili ſolum verecũdabantur cecitate. vnde
oſtendit eis ꝙ meli⁹ eſſet eos eſſe cecos: q̃ꝫ ſic viden
tes. propter quod dicit: Si ceci eſſetis: nõ haberetis
peccatũ: quia tolerabili⁹ fieret vobis ſuppliciũ. Sed
nũc dicitis: quia videtis. THEO. Non conſiderã
tes factũ in ceco miraculũ: nõ eſtis digni venia: q̃ſi
ex vi miraculis ad fidem non attracti. CHRY.
Hoc igitur quod eſtimabãt eſſe magnã laudẽ: oſtẽ
dit ꝙ eis fert ſuppliciũ: ⁊ ſimul conſulat⁹ eſt eũ qui
a natiuitate fuerat cecus de coꝛpoꝛali cecitate. Nõ
autẽ ſine cauſa euãgeliſta dicit ꝙ audierũt hoc qui
dam ex phariſeis qui cum ipõ erãt: ſed vt rememo-
retur: quoniã iſti illi erãt qui ꝑus reſtiterãt chriſto:
deinde eum lapidare voluerũt. Erãt enim quidã in
perficieten⁹ ſequẽtes: ⁊ facile in cõtrariũ tranſmuta
bantur. THEO. Vel aliter: Si ceci eſſetis. i. inſcij
ſcripturarũ: nequaq̃ꝫ taꝫ grãde vobis peccatũ incũ
beret tanq̃ꝫ ignoꝛantia peccãtibus: nũc vero quia
prudẽtes vos atq; legiſꝑitos aſſeritis: ꝓ vobipſos con
demnabiles eſtis. CA. X.

Amen amẽ dico uobis: qui
non intrat per oſtiuꝫ in oui
le ouium: ſed aſcendit aliũ
de: ille fur eſt ⁊ latro. Qui auteꝫ in
trat per oſtium: paſtoꝛ eſt ouium.
Huic oſtiarius aperit: ⁊ oues uocẽ
eius audiũt. Et propꝛias oues uo
cat nominatim: ⁊ educit eas. Et cũ
propꝛias oues emiſerit ante eas ua
dit: ⁊ oues illum ſequũtur: quia ſci
unt uocem eius. Alienum aũt non
ſequũtur: ſed effugiunt ab eo: quia
non nouerũt uoceꝫ alienoꝛũ. Hoc
prouerbium dixit eis ieſus. Illi au
tem non cognouerunt quid loque
retur eis.

CHRY. Quia domin⁹ de cecitate iudeoꝛũ diſpu
tauerat ne dicãt: Nõ eſt ex noſtra cecitate ꝙ ad te
nõ accedimus: ſed a te auertimur: vt erroneũ fugiẽ
tes: vult oſtẽdere ꝙ nõ eſt erroneus ſed paſtoꝛ: po-
nens ſigna latronis ⁊ paſtoꝛis. Et pꝛimo oſtẽdit q̃s
eſt erroneus ⁊ fur dicẽs: Amen amẽ dico vobis: qui
non intrat per oſtiũ in ouile ouiũ: ſed aſcẽdit aliũ-
de: ille fur eſt ⁊ latro. Hoc autẽ ⁊ eos qui ante euꝫ
fuerũt occulte inſinuat: ⁊ eos qui poſt eũ futuri ſũt
antixp̃m ⁊ pſeudo xp̃os. oſtiũ aũt ſc̃pturas vocauit
he. n. dei cognitõeꝫ apiũt: he oues cuſtodiũt: ⁊ lupos

ſupuenire nõ pmittũt:hereticis introitũ ꝓcludẽtes
Qui ergo nõ ſcripturis vtit̃ ſed aliũde aſcẽdit:hoc ẽ
aliam ſibi ⁊ nõ legitimã viam facit: hic fur ẽ. Dicit
autẽ: Aſcẽdit ⁊ nõ intrat:ad ſimilitudinẽ furis ma/
ceriã tranſcẽdere volẽtis:⁊ periculoſe om̃ia agẽtis.
dicẽs autem: Aliũde:etiã ſcribas occulte inſinuauit
qui docebãt mandata ⁊ doctrinas hominũ:⁊ leges
ꝑuaricabant̃. Si aũt infra ſeipſum oſtiũ dicit: non
oportet turbari.etenĩ paſtorẽ ſeipſum ⁊ ouem diffe
renter predicat. quia.n.adducit nos patri: oſtiũ ſe
dicit.quia vero procurat:paſtorẽ. AVG. Uel ali
ter: Multi ſunt qui ſcḋm quandã vite huiꝰ conſuetu
dinẽ dicunt̃ boni homĩes:qui ea que in lege mãda
ta ſunt quaſi obſeruãt:⁊ chriſtiani non ſunt: ⁊ ple/
runqꝫ ſe iactãt ſicut phariſei.nũquid ⁊ nos ceci ſu/
mus: quia vero om̃ia iſta que faciũt:⁊ neſciunt ad
quem finẽ referãt:inaniter faciũt:dominꝰ de grege
ſuo ⁊ oſtio quo intrat̃ ad ouile ſimilitudinẽ poſuit
dicens: Amẽ amẽ. Dicant ergo pagani vel iudei vel
heretici: Bene viuimus.ſi per oſtiũ nõ intrãt:quid
eis ꝓdeſt: Ad hoc.n.debet vnicuiqꝫ ꝓdeſſe bene vi/
uere:vt det illi ſemꝑ viuere:quia nec bene viuere di
cendi ſunt:qui finẽ bene viuẽdi vel cecitate neſciũt
vel inflatõne cõtemnũt. Non eſt autem cuiqꝫ ſpes
vera ſemꝑ viuẽdi:niſi cognoſcat vitã quod ẽ chriſtꝰ
⁊ per hãc ianuã intret in ouile. Quicunqꝫ ergo vult
intrare ad ouile per oſtiũ intret: nõ ſolũ xp̃m predi
cet:ſed xp̃i gloriã querat nõ ſuam. Humilis autẽ ia
nua ẽ xp̃s:qui intrat per hãc ianuã oportet humilẽ
eſſe:vt ſano capite poſſit intrare. Qui autẽ ſe nõ hu
miliat ſed extollit:per murũ vult aſcẽdere:ideo exal
tat̃ vt cadat. Querũt ergo plerũqꝫ tales homĩes etiã
ꝑſuadere hominibꝰ vt bene viuãt : ⁊ chriſtiani non
ſint:per aliam partẽ volũt aſcendere: rapere ⁊ occi
dere. Tales ergo fures ſunt:quia quod alienũ ẽ ſuũ
dicit: Latrones:quia qḋ furant̃ occidũt. CHRY.
Uidiſtis qualiter deſcripſit latronẽ:intuere ⁊ paſto
ris diffinitõnem. Sequit̃ enim: Qui autẽ intrat per
oſtium:paſtor ẽ ouiũ. AVG.de ver.domi. Intrat
per oſtium qui intrat per xp̃m:qui imitat̃ paſſiõem
xp̃i:qui cognoſcit humilitatẽ xp̃i:vt cum deꝰ factuſ
ſit homo ꝓ nobis cognoſcat ſe homo nõ eſſe deum
ſed hominẽ. Qui.n.vult deus videri cum ſit homo:
nõ imitat̃ illũ qui cum deꝰ eſſet:homo factꝰ ẽ: Tibi
autẽ nõ dicitur: Eſto aliquid minꝰ qꝫ es:ſed agno/
ſce quid es: Sequit̃: Huic oſtiariꝰ aperit. CHRY.
Nihil ꝓhibet oſtiarium vocare moyſen:ille.n.ẽ cui
eloquia dei credita ſunt. THEO. Uel ſpiritusſan
ctꝰ ẽ oſtiarius:per quẽ ſcripture reſerate nobis indi
cant xp̃m. AVG. Uel aliter: Oſtiariũ ipſum dñm
debemꝰ accipere.multo ſunt.n.magis inter ſe diuer
ſa in rebꝰ humanis paſtor ⁊ oſtiũ:qꝫ oſtiariꝰ ⁊ oſtiũ
⁊ tamẽ dominꝰ ⁊ paſtorẽ ſe dixit ⁊ oſtiũ. Cur ergo
nõ intelligamꝰ ipſum ⁊ oſtiariũ: ipſe.n.ſe aperit:qui
ſeipſum exponit . Si aliam perſonã queris oſtiarij:
vide oſtiariũ forte ſpiritũſanctũ:de quo dominꝰ di
cit: Ipſe vos docebit omnẽ veritatẽ. Oſtium ẽ xp̃s
qui ẽ veritas.quis aperit oſtiũ:niſi qui docet verita
tem: Cauendũ tamẽ ẽ ne maior eſtimet̃ oſtiariꝰ eſſe
qꝫ oſtiũ:quia in domibꝰ hominũ oſtiariꝰ oſtio:non
oſtium preponit̃ oſtiario. CHRY. Quia vero di/
cebant eũ eſſe deceptorẽ: ⁊ hoc ex infidelitate ſui/
ipſorũ certificabãt dicẽtes: Quis ꝑncipũ credit i eũ:
oñdit nũc qꝫ ex hoc qꝫ nõ attẽdũt ei:ex ordine ouiũ
excludũtur.vnde ſequitur: Oues vocem eiꝰ audiũt.
Si enim paſtoris eſt per legitimũ intrare oſtiũ per
quod ipſe intrauit:ab ouiũ cõgregatõe ſe abſtrahũt
qui ipſum nõ audiũt. Sequitur: Et ꝓprias oues vo
cat nominatim. AVG. Nouit enĩ nom̃ia prede/
ſtinatorũ.vnde diſcipulis ait: Gaudete quoniã no/
mina veſtra ſcripta ſunt in celo. Sequitur: Et edu/
cit eas. CHRY. Oues educebat quãdo eas mitte/
bat:nõ extra lupos:ſed in medio luporũ. Uidet̃ aũt
⁊ de ceco occulte inſinuare. etenĩ illum eduxit vo/
cans ex medio iudeorũ:⁊ vocẽ eiꝰ audiuit. AVG.
Sed ⁊ quis aliꝰ oues emittit:niſi qui earũ peccata
dimittit: vt eum ſequi duris liberate vinculis poſ/
ſint. Sequit̃ enim: Et cum ꝓprias oues emiſerit:añ
eas vadit. GLO. Emittit ſiquidẽ eas de tenebris
ignorãtie ad lucẽ:dum ante eas vadit:quaſi in colũ
na nubis ⁊ ignis. CHRY. Nimirũ paſtores cõtra
riũ faciũt oues ſequẽtes: ſed ipſe oñdit ſe cõtrarium
facere:quoniã oues deducit ad veritatẽ. AVG. Et
quis ẽ qui oues ꝑceſſit:niſi qui ſurgẽs a mortuis iã
nõ morit̃ :⁊ patri dixit: Quos dediſti mihi: volo vt
vbi ego ſum:⁊ ipſi ſint mecũ. Sequit̃ : Et oues illũ
ſequuntur:quia ſciũt vocẽ eiuſ:alienũ autẽ nõ ſequũ
tur:ſed fugiũt ab eo:quia nõ nouerũt vocẽ alienorũ
CHRY. Alienos dicit eos qui circa theodã ⁊ iu/
dam:aut eos qui poſt hoc alios debent decipe pſeu
do apoſtolos. vt enĩ nõ dicat̃ vnꝰ illorũ eſſe ꝑ mlta
ſe ab eis ſepat. ꝑmo quidẽ ꝑ doctrinã ſcripturarũ:ꝑ qꝫ
xp̃us ad ſe hoĩes adducebat. Illi võ ab eis hoĩes ab
ſtrahebãt. Secũdo ꝑ ouiũ obediẽtiã.nam in eũ q̇dẽ
nõ ſolũ venientẽ:ſed etiã mortuũ homines credide
rũt:illos autẽ cõfeſtim reliquerũt. THEO. Signi
ficat etiã antixp̃m:qui paululũ decipiẽs nõ obtine
bit ſequaces pꝰ eiꝰ mortẽ. AVG. Sed quõ ſoluet̃
iſta queſtio: Audiũt vocẽ xp̃i quãdoqꝫ nõ oues. au
diuit.n.iudas:ſed lupꝰ erat:⁊ nõ audiuit oues. aliq̇
.n.eorũ qui xp̃m crucifixerũt nõ audierũt: ſed oues
erãt. Sed dicet aliquis:quãdo nõ audiebant: oues
nõ erãt.vox audita eos mutauit: ⁊ ex lupis oues fe
cit. Me aũt aduc mouet:qꝫ per ezechielẽ obiurgat
dominꝰ paſtores:⁊ dicit inter cetera de ouibus: Er/
rantẽ nõ reuocaſtis:dicit ⁊ ouẽ appellat. Nõ erra/
ret ſi vocẽ paſtoris audiret.ſed ideo errauit:quia vo
cem alieni audiuit. Dico ergo: Nouit dominꝰ q̇ ſũt
eius:nouit ꝑſcitos:nouit ꝑdeſtinatos. Ipſi ſũt oues
aliquãdo ipſi neſciũt:ſed paſtor nouit eas.multe.n.
oues foris ſunt:⁊ multi lupi intꝰ. De ꝑdeſtinatis er
go loquit̃ : Eſt aũt aliqua vox paſtoris in qua oues
nõ audiũt alienos:ſed xp̃s. Que ẽ iſta vox: Qui ꝑſe
uerauerit vſqꝫ in finẽ:hic ſaluꝰ erit. Hanc vocẽ nõ
negligit ꝓprius:non audit alienuſ. Sequitur: Hec
prouer.dixit eis ieſus: Illi autẽ non cognoue. quid
loquebatur eis. Paſcit enim dominus manifeſtis:
exercet obſcuris. Cũ autẽ duo audiunt verba euã
gelij:vnus impius : alter pius. ⁊ talia forte ſunt : vt
ambo non intelligant. Unus dicit: verũ eſt quod
dixit: ⁊ bonum eſt quod dixit: ſed nos non intelligi
mus. Iſte quia credit:iam pulſat:dignus eſt cui ape
riatur:ſi pulſare perſiſtat. Aliꝰ dicit: Nihil dixit:qui
adhuc audiat : Niſi credideritis nõ intelligetis.

¶ Dixit ergo eis iterũ ieſus: Amẽ
amen dico uobiſ: quia ego ſũ3 oſtiũ
ouiũ . Omnes quotquot uenerunt
fures ſunt ⁊ latrones : ſed nõ audi
erunt eos oues. Ego ſum oſtium .
Per me ſiquis introierit ſaluabit :
⁊ igredietur ⁊ egredietur: ⁊ paſcua
inueniet . Fur non uenit : niſi ut fu
retur: et mactet et perdat . Ego ue
ni ut uitam habeant : et abundanti
us habeant.

CHRY. Dominꝰ attẽtiores volẽs iudeos facere
manifeſtat quod ſupra dixerat. vnde dicit: Dixit er
go iter eis ieſus: Amẽ amẽ dico vobis: ego ſũ3 oſtiũ
ouiũ. AVG. Ecce quod clauſum poſuerat apuit:
ipe ẽ oſtiũ intremus: ⁊ nos intraſſe gaudeamꝰ. Se
quit: Omnes quotquot vene. fures ſunt ⁊ latrões.
CHRY. Nõ de ꝓphetis hoc dicit ſicut heretici di
cunt: ſed de ſeditioſis. vnde ⁊ laudãs oueſ ſubiũgit:
Sed nõ audierũt eos oues. Nuſq̃ aũt videt lauda
re eos q̃ nõ obedierunt ꝓphetis: ſ3 eis detrahit vehe
mẽter. AVG. Intellige ergo: Quotquot venerũt
ꝑter me: nõ aũt pter illũ. Prophete venerũt: q̃a cu3
illo venerũt qui cũ ṽbo dei venerũt: q̃ veraces fuert
q2 ipe ṽbũ ⁊ veritas vẽturꝰ ꝑcones mittebat: ſ3 eorũ
corda quos miſerat poſſidebat. carnẽ q̃ppe ipe acce
pit ex tpe: q̃ ẽ ſemp. In ꝑncipio eni erat verbũ: ante
aduẽtũ aũt eiꝰ quo humilis venit in carne ꝑceſſerũt
iuſti: ſic eũ credẽtes futuꝝ: quõ nos credimꝰ in eu3 q̃
venit. tpa variata ſũt: nõ fides. Eadẽ. n. fides vtroſq̃
cõiũgit: ⁊ eos q̃ vẽtuꝝ eẽ: ⁊ eos q̃ veniſſe crediderũt
Quotquot g̃ ꝑter illũ venerũt: fures fuerũt ⁊ latro
nes. i. ad furãdũ ⁊ occidẽdũ venerũt. Sed nõ audie
rũt eos oues. illi. ſ. de quibꝰ dictũ ẽ: Nouit dñs q̃ ſũt
eiꝰ. Eos ergo nõ audierũt oues: in quibꝰ nõ erat vox
xp̃i: errãtes: vana fingẽtes: miſeros ſeducẽtes. q̃re ãt
ſe oſtiũ dixerit apit ſubdens: Ego ſũ oſtiũ: ꝑ me ſiq̃s
intro. ſaluabit. AVG. q. d. Illos nõ audiũt oues
ſed me audiũt: q2 ego ſum oſtiũ: ⁊ q̃ ꝑ me nõ fitꝰ ſ3
verꝰ introierit ꝑſeuerãdo ſaluabit. THEO. Educit
aũt ad paſcua dñs oues ꝑ oſtiũ. vñ ſeq̃t: Et ingre. et
egre. ⁊ paſ. inueniet. Que ſunt aũt hec paſcua: niſi
delectatio futura ⁊ req̃es in quã nos dñs ĩtroducit
AVG. S3 q̃d ẽ qõ dicit: Ingrediet ⁊ egrediet: In
gredi q̃ppe in eccliam ꝑ oſtiũ xp̃m valde bonũ ẽ: ex
ire aũt de eccl'ia nõ ẽ bonũ . Põt g̃ dici ĩgredi nos
qñ interiꝰ aliq̃d cogitamꝰ: egredi autẽ qñ exteriꝰ ali
q̃d opamur: ſm illud: Exiuit hõ ad opꝰ ſuu3. THE.
Uel ingredi dicit cui ẽ cure homo ĩterior: egredi ṽo
qui hoĩem exteriorẽ. i. mẽbra q̃ ſũt ſupra terrã ĩ xp̃o
mortificat: hic. n. paſcua in futuro reperiet ſeculo.
CHRY. Uel h̄ dicit ꝑꝑ apl'os qui cũ ocio introie
rũt ⁊ exierũt: vt toti orbis terraꝝ facti dñi: ⁊ nullus
eos eijcere valuit: ⁊ nutrimentũ habuerũt. AVG.
Sed plꝰ me delectat: q2 ipe quodãmodo nos admo
nuit: cũ ſecutꝰ adiũgit: Fur nõ venit niſi vt furetur.
ALCVI. q. d. Merito oueſ nõ audiũt vocẽ furis
quia nõ venit fur niſi vt furet: alienã rẽ ſibi vſurpã
do: non de ꝑceptis xp̃i ſuos ſectatores inſtruẽs: ſed
ſuis exẽplis eos viuere ſuadẽs. vñ ſubdit: Et mactet.
mala doctrina retrahẽdo a fide: Et ꝑdat. in eterna
dãnatõe. illi g̃ furãt ⁊ occidũt. Ego veni vt vita3 ha
beãt: ⁊ abũdãtiꝰ habeãt. AVG. Uidet mihi dixiſſe
Ut vitã habeãt. ĩgrediẽtes: hoc ẽ ꝑ fidẽ q̃ ꝑ dilectio
nẽ opat: ꝑ quã fidẽ in ouile ĩgrediũt vt viuãt: quia
iuſtꝰ ex fide viuit: Et abũdãtius habeãt. ſ. egrediẽtes
qñ veri fideles moriũt: ⁊ abũdãtiꝰ habeant vitã: vbi
nũq̃ deide moriãt. Quãuis g̃ ⁊ hic in ipo ouili nõ
deſinit paſcua: inueniẽt tñ paſcua vbi ſaturẽt: q̃lia
inuenit cui dictũ ẽ: Hodie mecũ eris in paradiſo.
GRE. ſup ezech. in ho. xiij. Ingrediet ergo ad fidẽ
egrediet ad ſpem: paſcua ṽo ĩueniet ĩ etña ſatietate.
CHRY. Qõ aũt dicit: Fur nõ venit niſi vt furet ⁊
mactet ⁊ ꝑdat. de ſeditioſiſ dicit qõ ad lrãm ẽ factũ
oĩbꝰ occiſis ⁊ ꝑditis q̃ eos ſequebant: ⁊ ſic etiã pñi
vita eos ꝑuauerũt. Ego aũt veni ꝓ ſalute ouiũ vt vi
tã habeãt: ⁊ abũdãtiꝰ habeãt in regno celoꝝ. ⁊ hec ẽ
tertia differẽtia qua ſe diſcernit a pſeudo ꝓphetis.
THEO. Myſtice aũt fur diabolꝰ ẽ: q̃ vẽit tẽtãdo
vt furet ꝑ cogitatões illicitas: ⁊ mactet ꝑ ꝯſenſum:
⁊ deinde ꝑ opa deſtruat .

¶ Ego ſum paſtor bonuſ. Bonus
paſtor animã ſuã dat ꝓ ouibuſ ſuis.
Mercenariꝰ aũt ⁊ qui nõ eſt paſtor
cuiꝰ nõ ſunt oues ꝓpe: uidet lupum
uenientẽ: ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: ⁊
lupus rapit ⁊ diſpergit oues. Mer
cenarius autem fugit : quia merce
narius eſt : et non pertinet ad eum
de ouibus.

AVG. Apuit dñs duas res q̃s quodãmõ clauſas
ꝓpoſuerat. pmo q̃dẽ ſcimꝰ q2 oſtiũ ipe ẽ: nũc aũt oñ
dit q2 paſtor ẽ dicẽs: Ego ſũ pa. bo. Supra aũt dixe
rat paſtorẽ intre ꝑ oſtiũ. ſi g̃ ipe ẽ oſtiũ: quõ ꝑ ſeipm
int̃: Sic g̃ ipe ꝑ ſeipm nouit pr̃e3: nos ãt ꝑ illũ: ſic
int̃ in ouile ꝑ ſeipm: nos ãt ꝑ ipm. nos q2 xp̃m ꝑdi
camꝰ ꝑ oſtiũ itramꝰ: xp̃s ãt ſeipm ꝑdicat. lumẽ. n. et
alia demõſtrat: ⁊ ſeipm. Si aũt ꝓpoſiti ecclie q̃ filij
ſũt: paſtores ſũt: quõ vnꝰ paſtor ẽ: niſi q2 ſũt illi oẽs
vniꝰ mẽbra paſtoris: ⁊ q̃dẽ q̃ paſtor ẽ: dedit mẽbris ſu
is. nã ⁊ petrꝰ paſtor: ⁊ ceteri apl'i paſtores: ⁊ oẽs hõi
ep̃i. Oſtiũ ṽo nẽo nr̃3 ſe dic: h̄ ſibi ipe ꝓpe tenuit. nõ
aũt adderet Bonus: niſi eſſent ⁊ paſtores mali. ipſi
ſunt fures ⁊ latroneſ aut certe vt multũ mercenarij
CHRY. in ho. Atq3 eiꝰ bonitatis forma3 quã nos
imitemur adiũgit dicẽs: Bonꝰ pa. ani. ſu. po. ꝓ oui.
ſuis. fecit qõ monuit: oñdit qõ iuſſit. ꝓ ouibus ſuis
animã ſuã poſuit: vt in ſacramẽto nr̃o corpꝰ ſuu3 et
ſanguinẽ verteret: ⁊ oueſ quaſ redemerat carniſ ſue
alimẽto ſatiaret. Oſtẽſa ẽ nobis de cõtẽptu mortis
via quã ſeq̃mur: appoſita forma cui impmamur. pri
mũ nobis ẽ extiora nr̃a miſicordit ouibꝰ eiꝰ impẽdẽ
poſtremũ vero ſi neceſſe ſit: etiã in morte3 aĩa3 nr̃ã3
ꝓ eiſdẽ ouibꝰ miniſtrare. Qui aũt nõ dat ꝓ ouibus
ſubſtãtiã ſuã: quãdo pro his daturꝰ ẽ animã ſuam.

AVG. Nō aūt ſolus xp̄s hoc fecit: ⁊ tamē ſi illi q̄ fecerūt mēbra ei⁹ ſunt: idē ipe vn⁹ hoc fecit. ipe eniz potuit facē ſine illis: illi ſine illo n̄ poterāt. AVG. Omēs tamē paſtores boni fuerūt: non ſolū qa ſanguinē fuderūt: ſed quia ꝓ ouib⁹ fuderūt. nō.n.fuderūt elatōe: ſed charitate. nā ⁊ apud hereticos q̄ ꝓpt̄ iniquitates ⁊ errores ſuos aliquid moleſtiarū ꝑpeſſi fuerūt: nomie martyrij ſe iactāt: vt hoc pallio dealbati facili⁹ furent̄ quia lupi ſunt. Nō aūt omnes qui corpa ſua in paſſiōe etiā ignib⁹ tradūt eſtimandi ſunt ſanguinē fudiſſe ꝓ ouib⁹: ſed poti⁹ ꝯ oueſ. dicit.n.apl's: Si tradidero corp⁹ meū vt ardeā: charitatem aūt nō habeā: nihil mihi ꝓdeſt. Quomodo aūt habet vel exiguā charitatē qui etiā cōiūct⁹ nō amat vnitatē: quā domin⁹ cōmendās noluit multos appellare paſtores: ſed paſtorē vnū dicēs: Ego ſum paſtor bon⁹. CHRY. Sic igit̄ de cetero dominus de paſſiōe ſua diſputabat oñdēs q̄m ꝓ ſalute fiēt mundi: ⁊ nō inuit⁹ in hanc venit. Deinde rurſus oſtēdit ſigna paſtoris ⁊ mercenarij cū dicit: Mercenarius aūt ⁊ qui nō ē paſtor cui⁹ nō ſunt oues: videt lupū venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit. GRE. Sūt eniz nonnulli qui dū pl⁹ terrenā ſubſtantiā q̄ȝ oues diligūt: merito nomē paſtoris ꝑdūt. nō enī paſtor ſed mercenari⁹ vocat̄ qui nō ꝓ amore intimo oues dn̄icas: ſed ad tp̄ales mercedes paſcit. Mercenari⁹ q̄ppeeſt qui paſtoris locū tenet: ſed lucrū aiaꝝ nō q̄rit terrenis cōmodis inhiat: honore prelatōis gaudet.

AVG. de ver. do. Aliud ergo q̄rit in eccl'ia: nō deum querit. ſi deū quereret: caſt⁹ eſſet: quia legitimū maritū anima deū habet. quiſquis a deo querit preter deū aliquid: nō caſte deū querit. GRE. in ho. Utrū vero paſtor ſit vel mercenari⁹ cognoſci veraciter nō poteſt: ſi occaſio neceſſitatis deeſt. trāquillitatis enī tp̄e plerūq̄ȝ ad gregis cuſtodiā: ſicut verus paſtor: ſic etiā mercenari⁹ ſtat. ſed lup⁹ veniēs īdicat quo quiſq̄ȝ aīo ſup gregis cuſtodiā ſtabat. AVG. de ver. do. Lup⁹ aūt diabol⁹ eſt: ⁊ qui illum ſequūt̄. nam dictū eſt q̄ induti quidā pellib⁹ ouiū: int⁹ ſunt lupi rapaces. AVG. ſup iohā. Ecce lup⁹ ouis guttur apprehendit: diabol⁹ fideli adulteriū pſuaſit: excōmunicād⁹ eſt. Sed excōmunicat⁹ inimic⁹ erit: inſidiabitur: nocebit cū potuerit. vnde taces: nō increpas. lupū veniētē vidiſti ⁊ fugiſti: corpe ſtetiſti: aīo fugiſti. affectōes enī noſtre mot⁹ animoꝝ ſunt. leticia animi diffuſio eſt: triſticia animi cōtractio. cupiditas animi ꝓgreſſio: timor animi fuga eſt. GRE. in home. Lup⁹ etiā ſup oues venit cū quilibet iniuſtus ⁊ raptor: fideles quoſq̄ȝ atq̄ȝ humiles opp̄mit. Sed is qui paſtor eſſe videbat̄ ⁊ nō erat: reliq̄t oueſ ⁊ fugit. quia dū ſibi ab eo ꝑiculū metuit: reſiſtere ei⁹ iniuſticie nō p̄ſumit. fugit aūt nō mutādo locū: ſed ſubtrahēdo ſolaciū. Sed cōtra hoc mercenari⁹ nullo zelo accēdit̄: quia dū ſoluz exteriora cōmoda requirit: interiora gregis dāna negligēter patit̄. vnde ſubdit̄: Mercenari⁹ aūt fugit: quia merce. eſt: et nō ꝑtinet ad eū de ouibus. Sola ergo cauſa eſt vt mercenari⁹ fugiat: q: mercenari⁹ ē. Ac ſi dicat: Stare in ꝑiculo ouiū nō pōt: qui in eo q̄ ouib⁹ p̄eſt: nō oues diligit: ſed lucrū terrenū q̄rit. ⁊ iō opponē ſe contra periculū trepidat: ne h' qd̄ diligit amittat. AVG. Si aūt ap'li paſtores fuerūt non mercenarij: q̄re fugiebāt q̄n pſecutōem patiebāt̄? ⁊ hoc dn̄o dicente: Si vos pſecuti fuerīt fugite. pulſem⁹: aderit q̄ apiet. AVG. ad honorat'. Fugiāt g̃ dīo de ciuitate ī ciuitatē ſui xp̄i: miſtri vbi ⁊ ſacramēti ei⁹ q̄n eoꝝ q̄ſq̄ȝ ſpālr a pſecutorib⁹ q̄rit̄: vt ab alijs q̄ n̄ ita reqrūt̄ nō deſerat̄ eccl'ia. Cū aūt oīm. i. epoꝝ ⁊ cl'icoꝝ ⁊ laicoꝝ ē cōe ꝑiculū hi q̄ alijs indigēt: nō deſiderāt̄ ab his q̄b⁹ indigēt. aut igit̄ ad loca munita oēs trāſeāt: aut q̄ hñt remanēdi neceſſitatē: nō relinquāt̄ ab eis per quos eoꝝ eccl'iaſtica ē īplēda neceſſitas. Tūc ergo de locis in q̄b⁹ ſum⁹ p̄mēte pſecutōe fugiendū ē xp̄i miſtris: q̄n ibi aut plebſ xp̄i n̄ fuerit cui miſtret̄: aut pōt īpleri ꝑ alios neceſſariū miſteriū: q̄b⁹ eadē nō ē cā fugiēdi. Cū aūt plebs manet: ⁊ miniſtri fugiunt: miniſteriūq̄ȝ ſubtrahit̄: q̄d erit niſi mercenarioꝝ illa fuga dānabilis: q̄b⁹ n̄ ē cura de ouib⁹. AVG. ſup ioh̄. In bonis g̃ noīant̄ oſtiū oſtiari⁹ paſtor ⁊ oues in mal' fures ⁊ latrones: mercenarij: lup⁹. AVG. de ver. do. Diligēd⁹ ē paſtor: cauēd⁹ latro: tolerād⁹ mercenari⁹. Tādiu enī eſt vtilis mercenari⁹: q̄diu nō videt lupū furē vel latronē: cū aūt viderit fugit.

AVG. ſup iohā. Nec enī mercenari⁹ diceret̄: niſi acciperet a cōducēte mercedē: filij eternā hereditatez patris patiēter expectāt: mercenari⁹ tempoꝛalē mercedez cōducti feſtināter exoptat: ⁊ tamē per liguas vtroꝝūq̄ȝ diuina chriſti gloria diffamat̄. Inde ergo ledit: vnde mala facit: nō vnde bona dicit: botrum carpe: ſpinā caue: q: botr⁹ aliq̄n de radice vitis exortus: pēdet in ſpinis. multi quippe in eccl'ia ꝯmoda terrena ſectātes xp̄m p̄dicāt: ⁊ ꝑ eos vox xp̄i audit̄: ⁊ ſequūt̄ oues non mercenariū: ſed vocem paſtoris per mercenariū.

¶ Ego ſuz paſtoꝛ bonus ⁊ cognoſco oues meaſ: ⁊ cognoſcūt me mee Sicut nouit me pater: ⁊ ego agnoſco patrez ⁊ animā meam pono pꝛo ouibus meis. Et alias oues habeo q̄ non ſūt ex hoc ouili: ⁊ illas opoꝛtet me adducere: ⁊ uocē meā audiēt ⁊ fiet unū ouile ⁊ unuſ paſtoꝛ. Propterea me pater diligit: qa ego pono animā meā: ut iterū ſumā eam. Nemo tolit eā a me: ſed ego pono eam a meipſo. Poteſtatē habeo ponendi eam: ⁊ poteſtatē habeo iterū ſumēdi eam. Hoc mandatū accepi a patre meo. Diſſentio iterū facta ē inter iudeos ꝓpter ſermones hos. Dicebant aūt multi ex ipis: Demonium habet ⁊ inſanit. Quid euz audiſtis? Alij dicebāt: Hec uerba nō ſunt demoniū habētis: Nunqd demoniū poteſt cecoꝝ oculos apire?

CHRY. Duos ſupius malos ꝑmiſit dñs: vnũ qui
furat̃ ⁊ mactat ⁊ rapit: alteꝝ q̃ nõ ꝓhibet: ꝑ illũ ſedi
cioſos inſinuãs: ꝑ hũc iudeoꝝ magiſtros ꝯfũdẽs: et
nõ ꝓcurãtes creditas oues. Sed ab vtriſqꝫ ſeipſum
xp̃s diſtixit. ab illis quidẽ qui ad ledẽdũ venerũt: in
hoc ꝙ dixit: Ueni vt vitã habeãt. ab his qui ꝯtẽnũt
lupoꝝ rapinas: ex eo ꝙ ꝓ ouibꝰ aĩam ponit: ⁊ iõ q̃ſi
cõcludẽs ſubdit: Ego ſũ paſtoꝛ bonꝰ. Sed q̃a ſupiꝰ
dixerat: ꝙ oues paſtoꝛis vocẽ audiũt: ⁊ ſequũt̃ eum
ne q̃s dicat: Quid ergo dicis de his q̃ tibi nõ credũt
ꝯñter ſubdit: Et cognoſ. oues me. ⁊ cognoſ. me mee.
Qð ⁊ paulꝰ oñdit dicẽs: Nõ repellit dñs plebẽ ſuã
quã ꝓſciuit. GRE. in ho. Ac ſi apte dicat: Diligo
oues meas: ⁊ ipe me diligẽtes obſequũt̃. q̃. n. vitateꝫ
nõ diligit: adhuc mĩme cognouit. THEO. Hinc
aũt differẽtiã mercenarij ⁊ paſtoꝛis elicies. nã mer-
cenariꝰ ignoꝛat oues: q꞉ raro viſitat eas. paſtoꝛ vero
cogſ͛cit oues ꝓpas: tãq̃ꝫ erga eas ſollicitꝰ. CHRY.
Deide vt nõ eſtimes parẽ mẽſurã cognitiõis chriſti
⁊ ouiũ: ꝯñter ſubdit: Sic no. me pa. ⁊ ego cog. prẽm
q. d. Ita certiſſime ipm ſcio: ſicut ipe me: hec ergo ẽ
par cognitio. nã ſequit̃: Et ani. me. po. ꝓ oui. meis.
GRE. in ho. Ac ſi apte dicat: In hoc ꝯſtat: q̃a co-
gnoſco prẽm: ⁊ cognoſcoꝛ a patre: q꞉ aĩam meã po
no ꝓ ouibꝰ meis. i. ea charitate qua ꝓ ouibꝰ meis mo
rioꝛ q̃ꝫtũ prẽm diligã oñdo. CHRY. Hoc etiã dic̃
oñdens ꝙ nõ eſt erroneꝰ: q꞉ ⁊ ap̃ls q̃ñ ſeipm voluit
oſtẽdere veꝝ eſſe mgr̃m: cõtra pſeudo ap̃los iduxit
rõem a ꝑiculis ⁊ moꝛtibꝰ. THEO. Seductoꝛes. n.
nõ expoſuerũt aĩam ſuã ꝓ ouibꝰ: ſed ſicut mercena
rij deſerũt illos qui eos ſequebãt̃. dñs aũt vt nõ ca
perẽt̃ dixit: Sinite hos abire. GRE. Quia vero nõ
ſolũ iudeam: ſed etiã gẽtilitatẽ redimere venerat ad
iũgit: Et alias oues habeo: que nõ ſunt ex hoc ouili
AUG. de ver. do. Loquebat̃. n. pꝛimo de ouili de
genere carnis iſrl̃. erãt aũt alij de genere fidei ipius
iſrl̃ extra erãt: adhuc in gẽtibꝰ erãt ꝑdeſtinati: non
dũ cõgregati. Nõ ergo ſunt de hoc ouili: quia non
ſunt de genere carnis iſrl̃: ſed erũt de hoc ouili. naꝫ
ſequit̃: Et illos oꝫ me adducere. CHRY. Oſtendit
vtroſqꝫ diſꝑſos ⁊ paſtoꝛes nõ hñtes. Sequit̃: Et vo
ceꝫ meã audiẽt. Ac ſi dicat: Quid miramini ſi hi me
ſunt ſecuturi ⁊ vocẽ meã audituri: quãdo alios vi-
debitis me ſequẽtes: ⁊ vocẽ meã audiẽtes: deide et
futurã eoꝝ ꝓnũciat vnionẽ. vnde ſubdit: Et fiet vnũ
ouile ⁊ vnꝰ paſtoꝛ. GRE. in home. Quaſi ex duo-
bus gregibꝰ vnũ ouile effecit: quia iudaicũ ⁊ gẽtileꝫ
populũ in ſua fide cõiũgit. THEO. Idẽ nãqꝫ om
nibꝰ eſt baptiſmi ſignaculũ: vnꝰ paſtoꝛ verbum dei.
Attẽdãt ergo manichei: q̃ñ vnũ ouile ⁊ vnꝰ paſtoꝛ
eſt noui ⁊ veteris teſtamẽti. AUG. Quid ergo eſt
Nõ ſum miſſus niſi ad oues que ꝑierũt domꝰ iſrl̃:
niſi quia ꝑñtiã ſuã coꝛpalẽ nõ exhibuit niſi populo
iſrl̃: ad gẽtes auteꝫ nõ ꝑrexit ipe ſed miſit. CHRY.
Hoc aũt verbũ opoꝛtet quod hic poſitũ eſt: non ne
ceſſitatis eſt demõſtratiuũ: ſed eiꝰ quod oĩo fiet. q̃a
aũt alienũ dicebãt eum a patre ſubiũgit: Propterea
me pa. dili. quia ego po. ani. me. vt iterũ ſumã eam.
AUG. i. q꞉ moꝛioꝛ vt reſurgã. cũ magno. n. ponderẽ
dictũ eſt: Ego pono. Nõ gloꝛient̃ iudei ſeuire potue-
rũt ſi ego voluero ponere aĩam meã: q̃d ſeuiẽdo fa-
cturi ſunt? THEO. Dilexit aũt pr̃ filiũ: nõ tanq̃ꝫ
ſtipẽdia moꝛtis ꝓ nobis ſuſtinẽde: dilectõem ſuam
ei tribuẽs: ſed quaſi ſue quidditatis ꝓpetatẽ ingẽito
intuẽs: diũ ex eadẽ charitate ꝓ nobis voluit moꝛteꝫ
ſubire. CHRY. Uel vtit̃ hic cõdeſcenſiõe. q. d. Etiã
nihil aliud eet hoc ſuaſit mihi amare vos ꝙ vos ita
amamini a patre vt ego etiã ꝓpt̃ h̃ diligar ab eo: q꞉
ꝓ vobis moꝛio: nõ aũt a patre antea nõ amabat̃. ⁊
nos ſumꝰ facti amoꝛis eiꝰ cauſa. Similr̃ aũt ⁊ h̃ oñ-
dere vult: q̃ñ nõ inuitꝰ ad paſſiõem venit. vnde ſeq̃
tur: Nemo tollit eã a me: ſed ego pono eã a meipſo
AUG. iiij. de trini. In quo demõſtrauit ꝙ nulla
cauſa peccati vſqꝫ ad moꝛtẽ carnis acceſſerit: ſed q̃a
voluit quãdo voluit: ⁊ quomodo voluit. vnde ſeq̃t̃
Ptãtẽ ha. po. ani. meã. CHRY. Quia. n. mlt̃otiẽs
cõſiliabant̃ eum interficere dicit: q̃ñ nolẽte eo inu
tilis erat hic laboꝛ. Ita. n. habeo poteſtatẽ aĩaꝫ meã
ponere: vt nullꝰ poſſit me inuito facere: quod in ho
minibꝰ nõ eſt. nos. n. nõ habemꝰ poteſtatẽ alit̃ ponẽ
niſi interficiẽdo noſmetipos: ipe aũt ſolꝰ dominꝰ eſt
ponẽdi eam. Hoc aũt exiſtẽte vero ⁊ illud ꝯſtat: ꝙ
quãdocũqꝫ voluerit eam ſuſcipe poſſit. vnde ſeq̃tur
Et ptãtẽ ha. ite. ſumẽ. eam. In quo ⁊ reſurrectiõem
demõſtrauit indubitabilẽ. Ut aũt nõ eſtimẽt cũ eũ
interfecerit derelictũ a patre ſubiũgit: Hoc manda
tuꝫ accepi a patre meo. i. ponẽdi aĩam ⁊ ſumẽdi. Ex
quo nõ eſt intelligẽdũ: ꝙ ꝑus expectauerit audire:
⁊ opꝰ ei fuerit diſcere: ſed volũtariũ mõſtrauit ꝓceſ-
ſum: ⁊ cõtrarietatis ad prẽm ſuſpitõnem deſtruxit.
THEO. Nihil. n. aliud mãdatũ hic dicit̃: q̃ꝫ ea q̃
ad prẽm cõcoꝛdia. ALCUI. Uerbũ. n. nõ v̈bo ac-
cepit mandatũ: ſed in verbo vnigenito pr̃is eſt oĩe
mandatũ. Cum autẽ dicit̃ filiꝰ accipe quod ſubſtã-
tialiter habet: nõ poteſtas minuit̃: ſed generatio eiꝰ
oſtendit̃. pater enĩ filio quẽ ꝑfectũ genuit: oĩa gi
gnẽdo dedit. THEO. Poſtq̃ꝫ autẽ de ſe ſublimia
oſtẽderat: moꝛtis ⁊ vite ſe ꝓncipẽ exp̃mẽs: rurſum
inducit humilia: ſic mira diſpoſitõe vtraqꝫ ꝯnectẽs
vt nec minoꝛ aut ſubditꝰ patri reputet̃: nec dei ad-
uerſariꝰ ſed eiꝰ ptãtis ⁊ cõſilij. AUG. Per h̃ auteꝫ
qð dixit de anima ſua: inſtruimur cõtra appollina
riſtas qui dicũt chriſtũ non habuiſſe animã huma
nam. i. rationalẽ. Queramꝰ aũt quomodo dominꝰ
aĩam ſuã ponit: Chriſtꝰ enĩ eſt verbũ ⁊ homo. i. ver
bũ ⁊ anima ⁊ caro. chriſtꝰ ergo ex eo ꝙ verbũ eſt po
nit aĩam ⁊ iteꝝ ſumit eã: an ex eo ꝙ aĩa humana ẽ:
ipa ſe ponit: ⁊ iteꝝ ipa ſe ſumit: an iteꝝ ex eo ꝙ caro
eſt: caro animã ponit ⁊ iteꝝ ſumit: Si aũt dixerimꝰ
quia verbũ dei poſuit animã ſuã: ⁊ iteꝝ ſũpſit eam:
ergo aliquãdo anima illa ſeparata eſt a dei verbo.
Moꝛs enĩ coꝛpꝰ ab anima ſeparauit: a verbo auteꝫ
animã ſeparatã nõ dico. Si autẽ dixerimꝰ: quia ipa
ſe anima poſuit: abſurdiſſimꝰ ſenſus eſt. ſi enĩ a v̈bo
ſeparata nõ erat: a ſeipa poterat ſepari. Caro ergo
ponit animã ſuã: ⁊ iterũ ſumit eã: nõ tamẽ poteſta
te ſua: ſed poteſtate inhabitantis carnem. i. verbi.
ALCUI. Et quia lux in tenebris lucebat: ⁊ tene-
bre eam nõ cõp̃hẽderũt ſubiũgit̃: Diſſenſio itaqꝫ
facta eſt inter iudeos ꝓpter ſermones hos. dicebãt
autem multi ex ipſis: Demonium habet ⁊ inſanit.
CHRY. Quia enim maioꝛa erãt q̃ꝫ ſm̃ hominem
ea q̃ dicebãt̃: demoniũ eũ habere dicebãt. ſed ꝙ de-
moniũ nõ habebat oſtẽdũt alij ab hiſ q̃ fec̃. vñ ſeq̃t̃:

Alij aūt dicebāt: Hec verba nō ſunt demoniū hn̄tis. Nū
quid demoniū poteſt cecoꝝ oculos aꝑire:ꝗ.d.
Nec ipa verba demoniū habētis videtur. Si vo nō
ſuademini a verbis: ab opib⁹ moueamini. quia ergo
dn̄s eam que ꝑ res eſt tribuerat demōſtratōem: ſile
bat de reliquo. Neq₃ eni₃ reſponſiōe erāt digni: ſed
⁊ nos erudiuit māſuetudinē ⁊ lōganimitatē omnē
ipſi etiā ſeipos compeſcebāt: quādo ab inuicē diui
ſi altercarētur.

Facta ſunt autē encenia in hiero
ſolymis: ⁊ hyems erat. Et ambu
labat ieſuſ in templo in porticu ſalo
monis. Circūdederūt ergo eum iu
dei: ⁊ dicebāt ei: Quouſq₃ anima₃
noſtrā tollis? Si tu es chriſtus dic
nobis palam? Reſpōdit eis ieſus:
Loquor uobis: ⁊ nō creditis. Ope
ra que ego facio in noie patris mei:
hec teſtimoniū perhibēt de me. S₃
uos nō creditiſ: qa nō eſtis ex ouib⁹
meis. Oues mee uocē meā audiūt
⁊ ego cognoſco eas: ⁊ ſequunt̄ me.
Et ego uitam eternā do eis: ⁊ non
peribūt in eternū: ⁊ non rapiet eas
quiſq₃ de manu mea. Pater meus
quod dedit mihi mai⁹ omnib⁹ eſt: et
nemo poteſt rapere de manu patriſ
mei. Ego ⁊ pater unū ſum⁹.

ALCVI. Audiuimus patiētiā dei ⁊ inter obpro
bria ꝑdicatōem ſalutis: ſed ipſi obdurati magis eu₃
tentare q̄ ipſi obedire volebāt. vnde dicit̄: Fa. ſunt
aūt ence. in hieroſolymis. AVG. Encenia feſtiui
tas erat dedicatōis tēpli. Grece. n. cenō dicit̄ nouū:
qñcūq₃ nouū quid fuerit dedicatū encenia vocatur.
CHRY. Dicit. n. diem ſcōm quā templū dedicatū
eſt: redeūtib⁹ eis a captiuitate babylonis. THEO.
Splēdide ergo ꝑſequebāt̄ ſolēnitatē veluti ꝓpu₃ de
coꝛē recuperāte ciuitate poſt tā lōgā captiuitatem.
ALCVI. Uel hec dedicatio in memoꝛiā illi⁹ erat
dedicatōis quā iudas machabe⁹ fecit. Prima. n. de
dicatio a ſalomone facta eſt tp̄e autūni. Secūda a
zoꝛobabel ⁊ ieſu ſacerdote tp̄e veris: hec aūt tp̄e hye
mali. vn̄ ſeq̄t̄: Et hyems erat. BED. Sub iuda eni
machabeo ſtatutū legit̄ vt eadē dedicatio ꝑ oēs an
nos i memoꝛiā ſolēnib⁹ renouaret̄ officiis. THE.
Tēp⁹ aūt hyemis euāgeliſta exp̄mit: ad oñdēdū q̄ ꝓ
pinqͥ eēt tēp⁹ paſſiōis. nā in vere ſequēti paſſus eſt
dn̄s: ⁊ iō hieroſolymis cōuerſabat̄. GRE. ij. mo.
Uel iccirco hyemis curauit tp̄s exp̄mere: vt ineſſe
iudeoꝝ coꝛdib⁹ malicie frigus indicaret. CHRY.
In hac aūt ſolēnitate xp̄s cū multo ſtudio aderat:
de reliquo. n. iudeā frequētabat: q: paſſio erat in ia
nuis. vn̄ ſeq̄t̄: Et ambu. ie. in tē. in porti. ſalomonis.
ALCVI. Porticus ſalomonis dr̄: vbi rex ille ad

orādū ſtare cōſueuerat: ⁊ iō ex ei⁹ noie cognoiabat̄.
Solēt aūt portic⁹ q̄b⁹ tēplū cingebat̄ ex noie templi
vocari. Si aūt fili⁹ dei in tēplo in quo caro brutoꝝ
aialiū offerebat̄ ambulare voluit: q̄ntomagis nr̄ām
oꝛōis domū in qua caro ⁊ ſanguis ei⁹ ꝯſecrat̄ viſita
re gaudebit. THEO. Satagas tu quoq₃ dū hyems
imminet. i. vita p̄n̄s turbinib⁹ iniq̄tatis ꝯcuſſa ſpūa
les encenias tui tēpli celebꝛare: ſemꝑ renouādo te
ipm: ⁊ aſcēſiōes in coꝛde tuo diſponēs: tūc ieſ⁹ erit
p̄ſto tibi in porticu ſalomonis: pacificū ſtatum tibi
tribuēs ſub tegmine ꝓp̄o. in ſeculo aūt futuro nēo
renouatōis ſolēnia celebꝛare poterit. AVG. Quia
ergo iudei friguerāt a diligēdi charitate ⁊ ardebāt
nocēdi cupiditate: nō accedebāt ꝑſequēdo: ſed p̄me
bāt ꝑſequēdo. vnde ſequit̄: Circū. er. eū iu. ⁊ dixe. ei:
Quouſq₃ ani. no. tollis? Si tu es chꝛi. dic no. pala₃.
nō veritatē deſiderabāt: ſed calūniam pꝛeparabāt.
CHRY. Opa. n. ei⁹ in nullo incuſare valentes: ca
ptiōem quādā ex verbis cupiebāt inuenire: ⁊ intue
re puerſitatē illoꝝ. nā cū ꝑ ſermonē erudit dicūt ei:
Quod ſignū oſtēdis? Cū aūt per opa demōſtrat di
cūt ei: Si tu es chꝛiſt⁹ dic nobis palā. quaſi ſemper
ad cōtrariū ſtātes. ſed ⁊ plenū odio erat qđ dicunt
Dic nobis palā. Et nimirū ip̄e palā omīa dicebat in
feſtiuitatib⁹ ſemꝑ aſſiſtēs: ⁊ nihil occulte loq̄batur.
ſed ⁊ adulatōnis verba p̄mittūt dicentes: Quouſq₃
aīam noſtrā tollis? vt. ſ. eū ꝓuocātes aliquā captio
nē inueniāt. ALCV. Cauſant̄ eni q̄ aīos eoꝝ in
certos ⁊ ſuſpenſos dimittendo toleret: q̄ venerat vt
aīas ſaluaret. AVG. Querebāt aūt audire a dn̄o:
Ego ſum xp̄s. ⁊ foꝛtaſſe de xp̄o ſm̄ hoiem ſapiebāt:
ſed diuinitatē xp̄i in ꝓphetis nō itelligebant. ⁊ ſic ſi
dicēt: Ego ſum xp̄s: ſm̄ q̄ illi ſapiebāt de ſemine da
uid: calūniarēt̄ q̄ ſibi arrogaret regiā poteſtatem.
ALCV. Et ſic cogitabāt eū tradere ptāti pꝛeſidis
ad puniēdū: quaſi cōtra auguſtū impiu₃ vſurparet:
quare dn̄s ita tempauit rn̄ſiōem vt etiā calūniatoꝝ
oꝛa cōcluderet: ⁊ quia xp̄s eſt fidelib⁹ pādERET: ⁊ de
homie querētib⁹ diuinitatis myſteria narrat. vn̄ ſe
quit̄: Rn̄dit eis ie. Lo. vo. ⁊ nō credi. ope. q̄ ego fa. in
no. pa. mei: hec teſti. ꝑhi. de me. CHRY. Quia eni₃
ſimulabāt a ſolo verbo ſe ſuaderi qui a tot opibus
nō ſunt ſuaſi: arguit maliciā eoꝝ. ꝗ.d. Si opib⁹ non
creditis: qualiter verbis credetis? ⁊ quare nō credāt
oſtēdit ſubdēs: Sed vos nō creditis: quia nō eſtis ex
ouib⁹ meis. AVG. Hoc aūt dixit: quia videbat eos
ad ſempiternū interitū p̄deſtinatos: nō ad vitā eter
nā ſui ſanguinis p̄cio cōpatos: oues. n. ſunt credēdo
paſtoꝛē ſequēdo. THEO. Poſtq̄₃ vo dixerat: Nō
eſtis ex ouib⁹ meis. Cōſequēter induxit eos vt oues
ei⁹ efficiāt̄ dicēs: Oues mee vo. me. audiūt. ALCV.
.i. p̄ceptis meis ex aīo obediūt. Et ego cognoſco eaſ
.i. eligo. Et ſequūt̄ me: ꝑ māſuetudinis ⁊ innocētie
viā icedēdo: ⁊ poſt ad gaudia eterne vite itrādo. vn̄
ſequit̄: Ego vitam eternā do eis. AVG. Iſta ſunt
paſcua de quib⁹ ſupꝛa dixerat: Et paſcua īueniet. bo
na paſcua vita eterna dicit̄. ibi nulla herba areſcit:
totū viret. Uos aūt calūniā propterea queritis: q̄a
de vita p̄nti cogitatis. Sequit̄: Et nō pi. in eternū.
Subaudi tanq̄₃ eis dixerit: Uos pibitis i eternū. q̄a
nō eſtis ex ouib⁹ meis. THE. Sed quō videm⁹ iudā
periſſe: q: nō ꝑmāſit vſq₃ ad finē? Chꝛiſtus autē de

pſeuerātib⁹ hoc dixit. Nā ſiq̄s ſepaꝛ ab ouiū grege:
deſinēs ſequi paſtoꝛē: confeſtim incurrit periculū.
AVG. Quare aūt nō peant ſubdit: Et nō rapiet
eas quiſq̄ꝫ de manu mea. De illis enim ouib⁹ de qui
bus dicit: Nouit domin⁹ qui ſunt eius: nec lup⁹ ra
pit: nec fur tollit: nec latro interficit. Secur⁹ eſt de
numero illoꝝ qui pro eis nouit quid dedit. HY-
LA. vij. de trinita. Conſcie poteſtatis hec vox eſt: at
vero vt in natura licꝫ dei: tamen ex deo intelligēda
ſit eius natiuitas ſubiecit: Pater meus quod dedit
mihi: maius omnib⁹ eſt. Non occultat ex patre eſſe
ſe natum. quod eni a patre accepit: accepit naſcen-
do: nō poſtea. AVG. Non eni creſcēdo: ſed naſcē
do equalis eſt: qui ſemꝑ natus eſt de patre filius: de
deo deus. Hoc ē ergo quod dedit mihi pater: quod
mai⁹ oībus eſt: vt. ſ. ſim verbū ei⁹: vt ſim vnigenitus
fili⁹ eius: vt ſim ſplēdoꝛ lucis eius. Ideo ergo nemo
rapit oues meas de manu mea: quia nec de manu
patris mei. vnde ſequiꝛ: Et nemo poteſt rapere de
manu patris mei. Si manū intelligam⁹ poteſtatem
vna eſt patris ꝛ filij poteſtas: quia vna diuinitas.
Si autem manū intelligam⁹ filiū: manus patris eſt
ipe filius: quod nō ita dictū eſt tanquā deus pater
habeat coꝛpoꝛis mēbꝛa: ſed ꝙ per ipſum facta ſunt
omīa. Nam ſolent ꝛ homīes dicere man⁹ ſuas eſſe
alios homīes per quos faciūt quod volūt. Aliquā-
do ꝛ ipſum opus homīs man⁹ homīs dicitur: quod
fit per manū: ſicut diciꝛ quiſq̄ꝫ agnoſcere manū ſuā
cum id quod ſcriptū ſit agnoſcit. hoc autē loco ma
num patris ꝛ filij intelligim⁹ poteſtatē: ne foꝛte cū
hic manū patris ipſum filiū dictū acceperimus: inci
piat carnalis cogitatio etiam filij querere filium.
HYLA. vij. de trinita. Ut enim per coꝛpoꝛalē ſigni
ficatōnem: virtutē poſſis eiuſdē noſſe nature: com
memoꝛata eſt filij manus: manus patris: quia natu
ra ꝛ virtus patris eſſet in filio. CHRY. Deinde vt
nō eſtimes quia ipe quidē imbecillis eſt. ꝓpter pa
tris autem virtutē in tuto ſunt oues ſubdit: Ego et
pater vnū ſumus. AVG. Utrūq̄ꝫ audi: ꝛ vnum: ꝛ
ſum⁹: ꝛ a charybdi ꝛ a ſcylla liberaberis. Quō dixit
vnū liberat te ab arrio: ꝙ dixit ſumus: liberat te a ſa
bellio. Si vnum: nō ergo diuerſum. ſi ſumus: ergo
pater filius. AVG. vi. de trinita. Unū eni ſumus.
dictū eſt: Quod ille: hoc ꝛ ego ſm̄ eſſentiā: non ſm̄
relatiuū. HYLA. viij. de trinita. Hec igiꝛ quia he-
retici negare nō poſſunt: impietatis ſue mendacio
negāda coꝛrumpūt. tētant enim id ad vnanimitatis
referre cōſenſum: vt volūtatis in his vnitas ſit: non
nature. i. nō per id quod ſunt: ſed per id quod idem
volunt vnū ſint: ſed per nature natiuitatē dū nihil
deus in eo ex ſe gignēdo eum degenerat vnū ſunt.
Hūc q̄ꝫ de manu eius nō rapiunꝛ: nō rapiunꝛ de ma
nu patris: dum in operāte ſe operaꝛ pater: dum ipe
in patre: ꝛ in eo pater eſt. hoc non pꝛeſtat creatura:
ſed natiuitas. nō efficit volūtas: ſed poteſtas. nō lo
quiꝛ vnanimitas: ſed natura. Non negam⁹ igiꝛ vna
nimitatem inter patrē ꝛ filiū. nam hoc ſolēt hereti
ci mentiri: vt cū ſolam cōcoꝛdiā ad vnitatē nō reſpi
cimus: diſcoꝛdes eoꝛ a nobis affirmari loq̄naꝛ. ſed
audiant q̄ꝫ a nobis vnanimitas nō negetur. Unū
ſunt pater ꝛ fili⁹ natura: honoꝛe ꝛ virtute: nec natu
ra eadē: pōt velle diuerſa.

Suſtulerunt ergo lapides iudei
ut lapidarent euꝫ. Rñdit eis ieſus:
Multa bona opera oñdi uobis ex
patre meo. Propter qō eoꝛū opus
me lapidatis? Rñderūt ergo iudei:
De bono opere non lapidamus te:
ſed de blaſphemia. ꝛ quia tu hō cū
ſis: facis teipſū deū. Reſpōdit eis
ieſus: Nonne ſcriptū eſt in lege ue
ſtra: quia ego dixi dij eſtis? Si illos
dixit deos ad quos ſermo dei fact⁹
eſt ꝛ nō poteſt ſolui ſcriptura: queꝫ
pater ſanctificauit: ꝛ miſit in mūdū
uos dicitis quia blaſphemas: quia
dixi fili⁹ dei ſum. Si nō facio opera
patris mei: nolite credere mihi. Si
autem facio: etſi mihi non uultiſ cre
dere: operibus credite: ut cognoſca
tis ꝛ credatis: quia pater in me eſt:
ꝛ ego in patre.

AVG. Audierūt iudei: Ego ꝛ pater vnū ſumus.
ꝛ nō ꝓtulerūt ꝛ moꝛe ſuo duri ad lapides cucurre-
rūt. vnde diciꝛ: Suſtule. lapi. iu. vt lapi. eū. HYLA.
vij. de tri. Nūc hereticoꝝ furoꝛ iam dño in celis ſe
dēte: pari infidelitate dictis nō obediētes: odiū im-
pietatis exercēt: verboꝝ lapides iniiciūt: ꝛ ſi poſſent
de throno eum ſuo in cruce detraherēt. THEO.
Domin⁹ aūt oñdēs ꝙ nullā iuſtā habebat occaſio-
nem furēdi aduerſus eū: cōmemoꝛat ſigna q̄ fecerat
nam ſequiꝛ: Reſpō. eis ie. Mul. bo. opera oñ. vo. ex
pa. meo. ALCVI. ſ. in ſanitatib⁹ infirmoꝝ: in exhi
bitōne doctrine ꝛ miraculoꝝ que ex patre oñdi. q̄a
ei⁹ glīam ꝑ omia queſiui: ꝓpter quod eoꝝ op⁹ me la
pidaſtis: quāuis inuiti confitētur multa beneficia
ſibi impēſa a chriſto: ſed quod de ſua patriſq̄ꝫ equa-
litate dixerat: pro blaſphemia deputabāt. vñ ſequtur
Rñ. ei iu. De bo. ope. nō lapi. te: ſed de blaſphe. ꝛ q̄a
ho. cū ſis: fa. teipm deū. AVG. Ad hoc rñderūt qō
dixerat: Ego ꝛ pater vnū ſumus. Ecce iudei intelle-
xerūt: quod arriani nō intelligūt. ideo eni irati ſūt:
qm̄ ſenſerūt nō poſſe dici: Ego ꝛ pater vnū ſumus.
niſi vbi equalitas eſt patris ꝛ filij. HYLA. vij. de
tri. Iude⁹ dicit: Cum ſis homo. arrianꝰ: Cū ſis crea
tura. vtriq̄ꝫ aūt dicūt: Facis te deū. Subiicit eni ar-
rianus: Subſtātie noue ꝛ aliene deū. et aūt alteri⁹
generis de⁹ ſit: aut omnino nec deus. Dicit eni: Nō
eſt fili⁹ ex natiuitate: nō eſt de⁹ ex veritate: creatura
eſt ꝑſtātioꝛ cūctis. CHRY. Domin⁹ aūt nō deſtru
xit opinionē iudeoꝝ eſtimantiū ꝙ ſe deo parē dicē-
ret: ſed magis cōtrariū facit. nam ſequiꝛ: Rñ. eis ie. Nō
ne ſcp. eſt in lege veſtra. AVG. i. vobis data. Quia
ergo dixi dij eſtis. De⁹ hoc dicit ꝑ ꝓphetā i pſalmo
hoīb⁹. Et legē appellauit dñs generalr̄ omēs illas

Et legē appellauit dn̄s generaliter oēs illas ſcriptu-
ras: quis alicubi ſpecialiter dicat legē: a ꝓphetis eā
diſtinguēs ſicuti ē. In his duobus pceptis tota lex
pēdet ⁊ ꝓphete. Aliquādo aūt in tria diſtribuit eaſ
dē ſcripturas: vbi ait Oportebat ipleri oīa que ſcri-
pta ſūt i lege ⁊ ꝓphetis ⁊ pſalmis de me: Nūc vero
etiā pſalmos legis nomīe nūcupauit: ex q̄bus ſic ar
gumētaſ: Si illos dixit deos: ad quos ſer. dei fa. eſt
⁊ nō po. ſol. ſcri. quē pa. ſancti. ⁊ mi. i mundū: ⁊ vos
dici. q꜄ blaſphemas: q꜄ dixi: fili⁹ dei ſum. HYLA.
vij. de tri. Demōſtratur⁹ quidē ꝙ ipe ⁊ pater vnum
eſſent: in eo pmo ieptia ridiculi obprobrij cōfutaſ:
ꝙ i reatū vocareſ: ꝙ ſe cū hō eēt: deū faceret. Cū n.
lex huius nomis appellationē ſanctis hominibus de
cerneret: ⁊ ſmo dei idiſſolubilis cōfirmaret hāc im
partiti nomis ꝓfeſſionē. Iā ergo nō ē crimis: ꝙ ſe
deū cū hō ſit faciat: cū eos q̄ homies ſūt: deos lex di
xerit. Et ſi a ceteris hominibus nō irreligioſa hui⁹ no
minis vſurpatio ē: ab eo homie quē ſāctificauit pa-
ter: nō impudēter vſurpari videſ: q꜄ dei filiū ſe dixe
rit: cū pcellat ceteros p id qđ ſanctificat⁹ i filiū eſt:
beato paulo dicēte: ꝙ pdeſtiat⁹ ē fili⁹ dei in virtute
ſm ſpiritū ſanctificatiōis. oīs eni hec de homie rn̄-
ſio ē ꝙ dei fili⁹: etiā homis fili⁹ ē. AVG. Vel alit̄
Sanctificauit. i. vt ſanct⁹ eēt gignēdo ei dedit: quia
ſanctū eū genuit. Si aūt ſmo dei fact⁹ ē ad homies
vt dicerenſ dij: ipm verbū dei qūo nō ē de⁹? Si per
ſmonē dei homies pticipādo fiūt dij: verbū vnde p
ticipaſ nō ē de⁹? THEO. Vel ſanctificauit eu꜅:
hoc ē ſanxit ſacrificari ꝓ mūdo. In quo oñditur ſe
nō eē deū ſicut ceteri. nā ſaluū facere mundū diui-
num op⁹ ē: nō aūt homis deificati p grā꜅ CHRY.
Vel interim q̄dē vt ſuſcipeſ ſmo humili⁹ locut⁹ ē.
poſtea aūt ad mai⁹ eos reduxit dicēs: Si non facio
opa patris mei: nolite credere mihi. p h̄ oñdens ꝙ i
nullo minor ē patre: q꜄ eni ſubſtātiā eius ipoſſibile
erat eis videre: ab operū pilitate ⁊ idētitate demon-
ſtrationē ei⁹ q̄ ſm virtutē idiſſimilitudis ē tribuit.
HYLA. vij. de tri. Quid hec adoptio: q̄d indulgētia
nomis loci iuenit: ne ex natura dei fili⁹ ſit: cū dei fi
lius ex nature paterne opibus credēdus ſit: nō exeq̄
tur: ac ſimilis ē deo creatura. Neq꜄ eni nature alie-
ne ptās compatur: gerere aūt ſe nō ſua: ſed q̄ patris
ſūt teſtaſ: ne p magnificētiā geſtorū nature natiui-
tas auferaſ. Et q꜄ ſub ſacramēto aſſumpti corpis na
tq꜄ maria: homis ⁊ dei fili⁹ nō itelligebaſ: fides no
bis itimaſ ex geſtis cū ait: Si aūt facio: ⁊ ſi mihi nō
vultis credere: opibus credite. Cū eni ſacramētū na
ti homis itelligētiā diuīe natiuitatis ipediat: cū di-
uina natiuitas oē op⁹ ſuū ſub myſterio aſſūpti ho-
minis exequiſ. Faciēs igiſ opa patris demōſtrare
debuit. q̄d eēt opibus credēdū. Nā ſeq̄ſ: Vt cogno.
⁊ cre. q꜄ pa. i me ē ⁊ ego i pa. Hoc ē illud: Dei filius
ſum. hoc ē illud: Ego ⁊ pater vnū ſum⁹. AVGV.
Nō eni fili⁹ ſic dicit: In me ē pater: ⁊ ego i illo: qūo
poſſūt dicē hoies: Si ei bn̄ cogitem⁹: ⁊ bn̄ viuamus
i deo ſum⁹: ⁊ de⁹ i nobis ē: quaſi pticipātes ei⁹ gra-
tiā ⁊ illumīati ab ipo. Unigenit⁹ aūt dei filius i pa-
tre ē: ⁊ pater i illo tāq꜄ equalis.

Querebāt ergo eū apprehēdere
⁊ exiuit de manibus eorū. Et abijt
iterū trans iordanē in eū locum ubi
erat iohānes baptizans primum: ⁊
manſit illic. Et multi uenerunt ad
eum: ⁊ dicebāt: quia iohānes quidē
ſignū fecit nullū. Omia aūt q̄cunq꜄
dixit iohānes de hoc: uera erant: ⁊
multi crediderūt in eū.

BEDA: Adhuc iudeos incepta dementia pſiſtere
euangeliſta oñdit dicēs: Querebāt ergo eū apprehē
dere. AVG. Nō credēdo ⁊ intelligēdo: ſꝫ ſeuiēdo
⁊ occidēdo. Tu apprehēdas vt habeas. illi apprehē-
dere volebāt: vt nō haberēt. vn̄ ſeq̄ſ: Et exiuit de ma
ni. eo. Nō eū apprehēderūt: q꜄ man⁹ fidei nō habue
rūt. Sed nō erat magnū verbo eijcere carnē ſuā de
manib⁹ carnis. CHRY. Cū aūt chriſt⁹ aliq̄d ma-
gnū locut⁹ fuerit: recedit velociter: vt ſedeſ eorū fu-
ror p abſentiā ei⁹: quod vtiq꜄ ⁊ nūc fecit. vn̄ ſeq̄tur:
Et abijt iterū trās iordanē in eū locū vbi erat iohā-
nes bapti. primū ⁊ mā. illic. Iō hūc locū euāgeliſta
cōmemorat. vt diſcas qm̄ ꝓpe abijt. vt recordeſ eo-
rū q̄ illic facta ſūt. ⁊ dicta a iohanne ⁊ teſtimonij il
lius. BEDA: Dicit aūt Ubi erat pmū. i. a pmeua
etate. Demorāte aūt eo ibi narrat: q꜄ multi venerūt
ad eū. vn̄ ſeq̄ſ: Et multi venerūt ad eū ⁊ dicebāt: q̄a
iohānes quidē fecit ſignū nullū. AVG. i. nullū mi
raculū oñdit. Nō demonia fugabat: nō cecos illu-
miauit: nō mortuos ſuſcitauit. CHRY. Vide aūt
qualiter ſyllogiſmos cōponūt idubitabiles. Iohā-
nes quidē dicūt nullū ſignū fecit: hic aūt facit: qua-
re hui⁹ peminētia oñdiſ. Deīde ne puteſ iohannes
q꜄ nullū ſignū fecit idign⁹ teſtimonio ſubdūt: Oia
au. quecūq꜄ di. io. de hoc: vera erāt. Quaſi dicāt: Et
ſi nullū ſignū fecerit: tn̄ de hoc oia veraciter dixit. er
go dicūt: Si iohāni credere oportebat: multomagi
huic: cū illi⁹ teſtimonio etiā demōſtrationē ſignor
habēti. vn̄ ſeq̄ſ: Et multi cre. i eū. AVG. Ecce q̄ ap
prehēderūt pmanētē: nō q̄o iudei volebāt apprehē-
dere diſcedētē. Et nos ergo p lucernā veniamus ad
diē: q꜄ iohānes lucerna erat ⁊ diei teſtimoniu꜅ phi-
bebat. THEO. Notandū aūt ꝙ crebro dn̄s edu-
cit populos ad ſolitaria loca: de pſidoru꜅ ſocietate
eripiēs: vt magis fructificēt: ſicut legē veterē datu-
rus eduxit populū in deſertū. Myſtice aūt recedēs
a hieroſolymis dn̄s hoc eſt a plebe iudaica: ad loca
fontes habētia ſe trāſfert. i. ad eccleſiā ex gentibus q̄
habet fontē baptiſmi p quē multi ad chriſtum acce
dūt: quaſi tranſeuntes iordanē. CA. XI.

Erat autē quidā languēs la
zarus a bethania: de caſtel
lo marie ⁊ marthe ſororu꜅
ei⁹. Maria autē erat que unxit do
minū unguēto ⁊ extersit pedes eius
capillis ſuis cui⁹ frater lazar⁹ infir
mabaſ. Miſerūt ergo ſorores eius
ad eū dicētes: Dn̄e ecce quē amas

infirmabaꝫ. Audiēs autez ieſus di
xit eis: Infirmitas hec non eſt ad
mortē: ſed ꝓ gloria dei ut glorificeꝫ
filius dei per eā. Diligebat autē ie
ſus martham ⁊ ſororem eius mari
am ⁊ lazarum.

BEDA: Dixerat euāgeliſta dn̄m trās iordanē ab
iiſſe: tūcqȝ lazarū cōtigit īfirmari. vn̄ diciꝫ: Erat qui
dā lan. la. a be. Hinc ē ꝙ in ꝗbuſdā exēplaribꝰ copu
latiua cōiunctio Et: poſita iueniꝫ: vt ſequentia ver
ba ſupioribꝰ cōnexa videanꝫ. Interpretaꝫ aūt laza
rus adiutꝰ. Inter oēs eni mortuos quos dn̄s ſuſci
tauit: hic magis ab eo adiuuaꝫ: quē n̄ ſolū mortuū:
ſed quadriduanū ſuſcitauit. AVG. Inter oīa eni
miracula que fecit dn̄s lazari reſurrectio ꝑcipue ꝑ
dicaꝫ. Sed ſi attēdamꝰ ꝗs fecerit: delectari debemꝰ
potiꝰ ꝗȝ mirari. Ille ſuſcitauit hominē qui fecit ho
minē. plus eni ē hominē creare ꝗȝ reſuſcitare. Infir
mabaꝫ aūt in bethania lazarꝰ. vn̄ diciꝫ: A bethania
de caſtello marie ⁊ marthe ſororū eiꝰ. Qō caſtelluȝ
erat ꝓximū hieroſolymis. ALCVI. Et qꝛ plures
femīe huiꝰ nomīs erāt: ne erraremꝰ ī nomīe oñdiꝫ
ex notiſſima actiōe. nā ſequiꝫ: Maria aūt erat ꝗ vn
xit dn̄m vnguēto: ⁊ extersit pedes eiꝰ capillis ſuis: cꝰ
frater lazarꝰ īfirmabat. CHRY. Igiꝫ primū ꝗdez
illud neceſſariū diſcere: qm̄ hec nō fuit illa meretrix
que ī luca legiꝫ. Hec eni honeſta fuit ⁊ ſtudioſa cir
ca chriſti ſuſceptionē. AVG. de cō. euā. Uel aliter
Hoc dicēs iohānes atteſtaꝫ luce: ꝗ h᷑ ī domo phari
ſei cuiuſdā ſimonis factū eē narrauit. iā itaqȝ h᷑ ma
ria fecerat. Qō aūt ī bethania rurſus fecit aliud eſt:
qō ad luce narrationē nō ptinet: ſed piter narraꝫ a
tribus. AVG. de ver. do. Inuaſerat igiꝫ lazarū ꝑ
nicies inimica lāguoris miſerādi homīs: corpꝰ quo
tidie edax febris īcendiū cōſumebat. Aderāt āt due
ſorores languēti: ⁊ caſum dolētes: iuuenis egrotan
tis lectulo iugiꝫ īherebāt. vn̄ de eiſ mox ſubdiꝫ: Mi
ſerūt ergo ſoro. eiꝰ ad eū dicētes: Dn̄e ecce quē amaſ
īfirmatur. AVG. ſup iohānē: Nō dixerūt veni ⁊
ſana. nō auſe ſunt dicere: Ibi iube ⁊ hic fiet. ſed tm̄
mō: Ecce quē amas īfirmabaꝫ. q. d. ſufficit vt noue
ris: nō eni amas: ⁊ deſeris. CHRY. Per hoc eī ad
miſerendū volūt attrahere chriſtū: adhuc eni eī ꝗſi
homī intēdebāt. iō aūt nō iuerūt ad chriſtū ſicut cē
turio ⁊ regulꝰ. ſed mittūt: qꝛ vehemēter cōfidebant
de chriſto: ꝓpter multā familiaritatē: quā habebāt
ad eū: ⁊ qꝛ a luctu detinebanꝫ. THEO. Et qꝛ mu
lieres erāt quas nō decet de facili domū exire. Mul
tā aūt deuotionē ⁊ fidei magnitudinē exprimūt di
cētes: Ecce quē amas īfirmaꝫ. tantā eni potētiā in
dn̄o eē credebant: ꝙ mirū videreꝫ qualiter virū ſibi
dilectū īfirmitas potuerit occupare. Seqꝫ: Audiēs
aūt ieſus dixit eis: Infirmitas hec nō ē ad mortē. qꝛ
ipa mors nō erat ad mortē: ſed potiꝰ ad miraculuȝ:
quo facto crederēt homīes ī chriſtū: ⁊ vitarent verā
mortē. vn̄ ſeqꝫ: Sȝ ꝓ gloria dei. Ubi ex obliquo dn̄s
deū ſe dixit cōtra hereticos ꝗ dicūt: ꝙ filiꝰ dei nō ſit
deꝰ. ꝓ gloria ergo cuiꝰ dei audi ꝗd ſequiꝫ: Ut glori
ficeꝫ filiꝰ dei ꝑ eā. ſ. īfirmitatē. CHRY. Hoc autē
ut: nō ē cauſale: ſed euētus. Nā euenit ꝗdē aliūde in
firmitas. vſus ē aūt ea in gloriā dei. Sequiꝫ: Dilige
bat aūt ieſus marthā ⁊ ſoro. eiꝰ. ma. ⁊ lazarū. AV
GV. Ille languēs: ille triſtes: omnes dilecti. Habe
bāt ergo ſpem qm̄ diligebanꝫ ab eo ꝗ ē dolētiū con
ſolator: languētiū ſaluator. CHRY. Per hoc etiā
erudit nos euāgeliſta nō triſtari ſiꝗ īfirmitas facta
fuerit circa bonos viros: ⁊ dei amicos.

Ut ergo audiuit quia infirmaba
tur tūc quidē manſit in eodez loco
duobus diebus. Deinde poſt hec
dicit diſcipulis ſuis eamꝰ in iudeam
iterū. Dicūt ei diſcipuli Rabbi: nūc
querebāt te iudei lapidare: ⁊ iteruȝ
uadis illuc? Rñdit ieſꝰ: Nōne duo
decim ſūt hore diei? Si quis ambu
lauerit in die non offendit: qꝛ lucem
huius mūdi uidet. Si autē ābulaue
rit i nocte offēdit: qꝛ lux nō ē in eo.

ALCVI. Dn̄s nūciata īfirmitate lazari quouſqȝ
quadriduū cōplereꝫ: ſanare diſtulit vt mirabiliꝰ ſu
ſcitaret. vn̄ diciꝫ: Ut aūt audiuit qꝛ īfirmabaꝫ: tunc
ꝗdē māſit ī eodē loco duobꝰ diebꝰ. CHRY. vt. ſ. ex
ſpiraret ⁊ ſepeliret ⁊ dicāt: Qm̄ fetet vt nullꝰ poſſet
dicere qm̄ nōdū defunctū eū ſuſcitauit. Sed ſtupor
fuit ⁊ nō mors. Seqꝫ: Deide poſt hec dicit diſcipu
lis ſuis. Eamꝰ ī iudeā iterū. AVG. Ubi pene fue
rat lapidatꝰ: qꝛ ꝓpterea īde diſceſſiſſe videbaꝫ ne la
pidareꝫ. Diſceſſit eni vt hō. Sed ī redeūdo quaſi ob
litus īfirmitatē: oñdit ꝑtātē. CHRY. Nuſqȝ autē
alibi dn̄s ꝑdixit diſcipulis quo iturꝰ eēt: ſed hic ꝑdi
cit: qꝛ formidabāt vehemēter: vt nō repēte eos con
turbet. Nā ſequiꝫ: Dicūt ei diſcipuli: Rabbi: nūc ꝗ
rebāt te iudei lapidare ⁊ tu iterū vadis illuc? formi
dabāt ꝓ eo ⁊ ꝓ ſeipis. nōdū eni erāt ī fide firmati.
AVG. Cū aūt vellēt dare cōſiliū homīes deo: diſci
puli magiſtro: corripuit eos. vn̄ ſequiꝫ: Rñdit ieſus:
Nōne. xij. hore ſūt diei. Ut eni diē ſe oñderet. xij. di
ſcipulos elegit. In hoc aūt verbo nō ipm̄ iudā: ſed
ſucceſſorē eius ꝓuidebat. Iuda eni cadēte ſucceſſit
matthias: ⁊ duodenariꝰ numerꝰ māſit. Hore ergo
illuſtrenꝫ a die: ⁊ ꝑ horarū ꝑdicationē credat mun
dus ī diē. Me ergo ſequimini: ſi nō vultis offende
re. vn̄ ſubdit: Siꝗs am bu. ī die. nō offēdit: qꝛ lucem
huiꝰ mūdi videt. Siꝗs aūt ambu. in nocte offendit:
qꝛ lux nō ē in eo. CHRY. q. d. ꝗ ſibi nihil conſcius
eſt neqcie: nihil patieꝫ verſutie. Qui vero mala agit
patieꝫ. Itaqȝ nō oportet formidare: nihil eni dignū
morte geſſimꝰ. Uel aliter: Siꝗs lucē huius mūdi vi
det: ſecurꝰ ē: multomagis ꝗ mecum ē: niſi amouerit
ſe a me. THEO. Quidā vero hūc diē itelligūt tem
pus ꝓcedēs paſſionē: noctē vero ipam paſſionē. Di
cit ergo eis: Dū dies ē. i. dū nō iminet tēpus paſſio
nis: nō offēdetis. Nō eni vos ꝑſequenꝫ iudei. Cum
aūt nox venerit paſſionē ꝓpriā dico: extūc noctem
poſſidebitis anguſtiarū.

¶ Hec ait: ⁊ poſt hec dicit eis: La
zarus amicuſ noſter dormit: ſed ua
do ut a ſomno excitē eū. Dixerunt
ergo diſcipuli eius: Dñe ſi dormit:
ſaluꝰ erit: Dixerat aūt ieſus de mor
te eiꝰ: illi autē putauerūt q2 de dor
mitione ſomni diceret. Tūc ergo ie
ſus dixit eiſ manifeſte: Lazarꝰ mor
tuus ē: ⁊ gaudeo ꝓpter uos ut cre
datis qm̄ nō erā ibi. Sed eamus ad
eū. Dixit ergo thomas qui dicitur
didymꝰ ad cōdiſcipulos: Eamus ⁊
nos ⁊ moriamur cū eo.

CHRY. Poſita vna cōfortatiōe diſcipulorū: hic
alio mō eos confortat oñdēs: qm̄ nō hieroſolymā
debēt ire: ſed i bethaniā. vñ dicit: Hec ait: Et pꝰ hec
dicit illis. Lazarꝰ amicꝰ noſter dormit: ſed vado vt a
ſomno excitē eū. q. d. Nō eo rurſus diſputaturꝰ cō/
tra iudeos: ſed amicū noſtrū excitaturꝰ. ꝓpter h̄ er/
go dicit: Amicꝰ noſter: vt oñdat neceſſariū ſuū aduē
tū. AVG. Quod aūt dixit Dormit: verū dixit. dño
dormiebat: hominibus mortuꝰ erat q̄ eū ſuſcitare nō
poterāt. Nā dñs tāta facilitate excitabat de ſepul/
chro: quāta tu excitas dormientē de lecto. Ergo ſm
potētiā ſuā dixit dormientē: ſicut ⁊ apoſtolꝰ dicit:
De dormiētibꝰ aūt nolo vos ignorare: dormientes
appellauit: q2 reſurrecturos prenūciauit. Sed quō i
tereſt i ipis q̄ quotidie dormiūt ⁊ exurgūt: q̄d quiſq3
videat i ſomnis: alij ſentiūt leta ſomnia: alij torquē/
tur: Sic vnuſquiſq3 cū cā ſua dormit: cū cā ſua ſurgit.

CHRY. Diſcipuli aūt ipedire voluerūt eiꝰ aduen/
tū i iudeā. vñ ſeq̄r: Dixerūt ergo diſcipuli eius: Dñe
ſi dor. ſal. erit. Solet enī eē ſomnꝰ egrotātiū ſalutis
indiciū. q. d. Si dormit nō igit̄ vtile ē: ꝙ tu vadas ad
excitandū eū. AVG. Quō ergo itellexerūt diſcipu
li ſic riderūt. vñ ſeq̄r: Dixerat aūt ieſus de morte eꝰ
illi vero putauerūt ꝙ de dormitiōe ſomni diceret.

CHRY. Si vero q̄s dicat: quō nō cognouerūt di
ſcipuli mortuū eē ab eo q̄d dixit: Vado vt excitē il/
lū. ſtultū enī erat eū ire ꝑ tot ſtadia: vt lazarū a ſom/
no excitaret. Iſtud dicemꝰ: qm̄ eſtiabāt h̄ enigma
eē qualia multa loquebat̄. AVG. Quia ergo ob/
ſcure dixerat: Dormit: manifeſtat q̄d dixerat. vñ ſeq̄
tur: Tūc ḡ dixit eis ie. mani. Laza. mor. ē. CHRY.
Nō aūt hic adiecit: Vado vt reſuſcitē eū. nō enī vo
lebat verbis ꝑdicere q̄d ꝑ opa debebat certificare:
vanā gloriā vbiq3 nos fugere docēs: Et ꝙ nō opor/
tet ſimpliciter ꝓmittere. Sequit̄: Et gaudeo ꝓpter
vos vt credatis: qm̄ nō erā ibi. AVG. Eger enī nō
mortuꝰ fuerat nūciatus: ſed quō lateret eū q̄ creaue
rat: ad cuiꝰ manꝰ aīa morientis exierat. Ait ergo: Gau
deo ꝓpter vos vt credatis: qm̄ nō erā ibi. vt iā icipe
rēt admirari: q2 dñs poterat dicere mortuū: q̄d nec
viderat: nec audiuerat. Ubi meminiſſe debemus ꝙ
adhuc etiā ipſorū diſcipulorꝝ miraculis edificabat̄ fi
des. nō vt eē inciperet: ſed vt q̄ ceperat creſceret. q̄d ḡ di
cit: Ut credatis: itelligēdū ē vt amplius robuſtiuſq3
credatis. THEO. Intellexerunt autē quidā h̄ ſic:
Gaudeo inq̄t ꝑ vobis. nā cū illic nō extiterim: oſert
ad maioritatē fidei veſtre: qm̄ ſi aſtitiſſem egrotātē
curaſſem: q̄d eēt modicū ſignū ad mee virtutis indi
ciū. q̄a vero me abſente ſupuenit mors: potꝰ in fide
mea corroboramini: cū videbitis me poſſe etiā defū
ctū putreſcētē reſuſcitare. CHRY. Igit̄ oēs diſci/
puli quidē timebāt iudeos: ſup alios vero thomas.
vñ ſeq̄r: Dicit ergo thomas q̄ dicit̄ didymꝰ ad con
diſcipulos: Eamꝰ ⁊ nos ⁊ mori. cū eo. Infirmior ei
erat alijs ⁊ īfidelior: poſtea oībus fortior factꝰ eſt ⁊
irrephēſibilis: q̄ ſolꝰ orbē terrarū ꝑcurrit: ⁊ i medijs
plebibꝰ voluebat̄ volētibꝰ eū interficere. BEDA:
Uel caſtigati diſcipuli ſupioribus dñi verbis nō au
ſi ſūt vltra cōtradicere. Sed thomas ꝑ oībus ſocios
hortat̄: vt irēt ⁊ morerent̄ cū eo. In quo magna eiꝰ
videt̄ eē conſtantia. Sic enī loquebat̄: quaſi facere
poſſet que alios hortabat̄: immemor ſue fragilitatiſ
ſicut ⁊ petrus.

¶ Uenit itaq3 ieſus: ⁊ inuenit eū q̄
tuor dieſ iā in monumēto habentē.
Erat autē bethania iuxta hieroſoly
mā quaſi ſtadijs q̄ndecim. Multi
autē ex iudeis uenerāt ad marthā
⁊ mariā ut cōſolarent̄ eas de fratre
ſuo. Martha ergo ut audiuit: q̄a ie
ſus uenit occurrit illi: maria autem
domi ſedebat. Dixit ergo martha
ad ieſum: Dñe ſi fuiſſes hic: frater
meꝰ nō fuiſſet mortuꝰ. Sed ⁊ nunc
ſcio q2 queccūq3 popoſceriſ a deo da
bit tibi deus. Dicit illi ieſus: Reſur
get frat̄ tuꝰ. Dicit ei martha: Scio
q2 reſurget in reſurrectiōe in nouiſ
ſimo die. Dicit ei ieſus: Ego ſū re
ſurrectio ⁊ uita. Qui credit i me ēt
ſi mortuꝰ fuerit uiuet: ⁊ oīs q̄ uiuit
⁊ credit i me non morie̅t in eternū.
Credis hoc? Ait illi: Utiq3 domie
Ego credidi: q2 tu es chriſtꝰ filiꝰ dei
q̄ in hūc mundū uenisti.

ALCVI. Dñs ad h̄ veīre diſtulerat: vt quadriduū
ipleret̄: vt lazarꝰ glorioſiꝰ reſuſcitaret̄. vñ dicit̄: Ue/
nit itaq3 ie. ⁊ iue. eū q̄. di. iā i mo. habētē. CHRY.
Māſerat enī dñs duobꝰ diebus: ⁊ añ duos dies ve
nerat nūcius. In qua die lazarꝰ ē defunctꝰ: ipe aūt
quarta die acceſſit. AVG. De quatuor aūt diebuſ
multa dici poſſūt. Diuerſis enī modis vna res ſigni
ficari pōt: Eſt enī vnꝰ dies mortis quē hō trahit de
mortis ꝓpagie. Sed ⁊ legē naturalē trāſgrediūt̄ ho
mies: ecce alter dies mortis. Lex etiā ſcripture data

ē diuulnit⁹ p moyſen ꝛ ipſa cōtēnit. Adde tertiū diē mortis. venit euāgeliū ꝛ ipm trāſgrediunt homines Ecce quart⁹ dies mortis: etiā ad tales excitādos dominꝰ nō dedignatur accedere. ALCVI. Aliter: Primū peccatū extitit latio ī corde: ſecūdū cōſēſus: tertiū factū: quartū cōſuetudo. Seqꝛ: Erat au. be. iuxta biero. quaſi ſtadijs. xv. CHRY. Quod erat miliaria duo. Hoc aūt dicit ad oñdendū ꝙ cōgruum fuit multos iudeorū a bieroſolymis adeſſe. vñ ſubdit: Multi aūt ex iu. vene. ad ma. ꝛ mar. vt cōſo. eas de fra. ſuo. Sed quō iudei cōſolabāt dilectas a chriſto: cū iā ſtatuiſſent ꝙ ſiqs chriſtū cōfiteret extra ſynagogā fieret. Sed pp calamitatiſ neceſſitatē: aut q̄ ſi nobiles has mulieres reuerētes eas ꝯſolabāt: aut qꝛ bi aderāt q̄ nō mali erāt. multi eniꝫ ex ipſis credebāt. Hoc āt dicebat euāgeliſta: ad oñdendū ꝙ lazarus vere mortuꝰ erat. BEDA: Nōdū aūt dñs caſtellū itroierat. vñ adbuc extra caſtellum poſito occurrit martha. vñ ſeqꝛ: Martha au. vt au. qꝛ ie. ve. occurrit illi. Maria au. do. ſe. CHRY. Nō aūt aſſumit ſororē obuiā chriſto vadēs. vult eni ſingulariter chriſto loq̄ ꝛ quod factū ē ei annūciare. cū vero eā ī bonā ſpē duxit: tūc abijt ꝛ vocat mariā. THE. Primo itaqꝫ nō pādit ſorori: volēs aſtātes hoc latere: qm̄ ſi pcepiſſet maria chriſtū accedere: obuiā iret ꝛ comitarent eā pſentes iudei: q̄bus notuꝫ fore aduentū ieſu martha nolebat. Seqꝛ: Dixit autem martha ad ieſus: dñe ſi fu. bic fra. me. nō fuiſſet mortuꝰ. CHRY. Credebat eni ī chriſtū: ſed non vt oportebat. nōdū eni cognoſcebat: qm̄ deus erat. ꝛ iō dicebat: Si fuiſſes bic: frater meus nō fuiſſet mortuus. THEO. Quaſi diffidens qm̄ etiā abſens ſi vellet: poſſet ꝓbibere mortē fratris ſui. CHRI. Nōdum ēt cognoſcebat ꝙ ꝓpria virtute hoc faceret: qd̄ apparet ex hoc qd̄ ſubdit: Sed ꝛ nūc ſcio qꝛ quecūqꝫ popoſceris a deo dabit tibi deꝰ: vt de virtuoſo quodā ꝛ approbato viro loquēs. AVG. Nō aūt dicit ei Rogo te vt reſuſcites fratrē meū. vñ eni ſciebat: ſi fratri eius reſurgere vtile fuerat: hoc tñ dixit: Scio qꝛ potes ſi vis facere: vtrū facias: iudicij tui ē: nō pſumptiōis mee. CHRY. Dñs āt vtraqꝫ quē nō cognoſcebat: eā docuit. vñ ſeqꝛ: Dixit ei ie. reſur. fra. tuus. Nō dixit petā vt reſurgat. ſed ſi diceret: Nō idigeo adiutorio: a meipſo oia facio: valde fuiſſꝫ graue mulieri. ſed h̄ dicere Reſurget: mediū erat. AVG. Ambiguū āt fuit ꝙ dixit Reſurget. Nō ei ait Mō. ꝛ iō ſeqꝛ: Dicit ei mar. Scio qꝛ reſurget ī reſurrectione ī nouiſſi. die. De illa reſurrectōe ſecura ſū: de hac īcerta ſū. CHRY. Audierat aūt mulier ml̄ta a xp̄o de reſurrectiōe loquēte. dñs āt māifeſtiꝰ ſuā oñdit auctoritatē. nā ſubdit: Dicit ei ie. Ego ſuꝫ reſur. ꝛ vi. oñdēs qm̄ nō īdiget alio adiutorio. ſi eni alio adiutorio īdiget: q̄liter erit reſurrectio: Si vero ipſe eſt vita: nō loco circūcludit: ſed vbiqꝫ exñs pōt ſanare. ALCVI. Iō ego ſum reſurrectio: qꝛ vita p quē tūc cū alijs reſurget p eūdē pōt ꝛ mō reſurgē. CHRY. Illa ergo dicēte quecūqꝫ petieris: ipſe dicit: Qui cre. ī me ēt ſi mor. fue. vi. oñdēs qm̄ ipſe ē tributor bonorū: ꝛ ab ipſo oportet petere: p h̄ aūt eiꝰ ītellectū eleuat. nō eni h̄ erat ſolū qd̄ querebat: vt ſolū lazarum ſuſcitaret: ſed ēt oportebat eā ꝛ q̄ pſentes erāt diſcere reſurrectione. AVG. Dicit ergo Qui cre. in me ēt ſi mor. fu. ī car. Viuet in aīa. donec reſurget caro nūqꝫ poſtea moritura. Nā vita aīe fides ē. Seqꝛ: Et oīs q̄ vi. ī car. ꝛ cre. ī me. ēt ſi moriat ad tēpꝰ per mortē carnis Nō moriet ī eternū. ALCVI. Propter vitā ſpūs ꝛ imortalitatē reſurrectōis. Sciebat aūt dñs quē nibil latet ꝙ h̄ credebat: ſed cōfeſſionē q̄ ſaluaret q̄rit. vñ ſeqꝛ: Credis h̄: Ait illi vtiqꝫ dñe ego cre. qꝛ tu es chriſtꝰ filiꝰ dei viui: ī būc mun. ve. CHRY. Videt mihi nō ītellexiſſe mulier qd̄ dictū ē: ſed qm̄ magnū q̄d erat ītellexit: non tñ cognouit q̄d ē: ꝓpterea aliud īterrogata aliud rñdit. AVG. Vel aliť: Qm̄ h̄ credidi ꝙ filius es dei: credidi qꝛ tu es vita: qꝛ ꝛ q̄ credit ī te ēt ſi moriat viuet.

Et cuꝫ hec dixiſſet: abijt ꝛ uocauit mariā ſororē ſuā ſilētio dicens: Magiſter adeſt: ꝛ uocat te. Illa ut audiuit ſurrexit cito: ꝛ uenit ad euꝫ nondū eni uenerat ieſus in caſtellū: ſed erat adbuc in illo loco ubi occurrerat ei martba. Iudei ergo q erāt cū ea ī domo ꝛ cōſolabant eā: cū uidiſſet mariā qꝛ cito ſurrexit ꝛ exijt: ſecuti ſūt eā dicētes. Quia uadit ad monumentuꝫ ut ploret ibi. Maria ergo cū ueniſſet ubi erat ieſus uidēs eū: cecidit ad pedes eius: ꝛ dixit ei: Domine ſi fuiſſes bic non eſſet mortuus frater meus.

CHRY. Ex virtute ſmonū chriſti īteri martba lucrata ē luctꝰ diſſolutionē. ea eni q̄ ad magiſtrū erat deuotio: ñ pmittebat eā ſentire pñtia q̄ luctū iducere poterāt. vñ dr̄: Et cū hec dixiſſet: abijt ꝛ vo. ma. ſoro. ſuā ſilē. AVG. Aduertēdū ꝙ ſuppſſam vocē ſilētiū nūcupauit. nā quō ſiluit: cū ſubdatur dicēs: Magiſter adeſt ꝛ vocat te. CHRY. Iō āt occulte ſororē vocat: ſi ei ſciuiſſent iudei chriſtū aduenire receſſiſſēt: ꝛ nō fuiſſēt teſtes miraculi. AVG. Aduertendū etiā quē admodū euāgeliſta non dixerit: vbi vel qñ vel quō mariā dñs vocauerit: vt h̄ in verbis marthe potiꝰ ītelligeret narratiōis breuitate ſuata. THEO. Siue ēt ipſam chriſti pſētiā vocationē reputauit q. d. Inexcuſabile ē vt eo pſente tu nō exeas obuiā ipſi. CHRY. Qibus aūt aſſidētibꝰ illa lugēs ꝛ plāgēs nō expectauit ad ſe vēire magiſtrū neqꝫ dignitatē ſuauit: neqꝫ a luctu detēta ē ſed ſurgēs cōfeſtim obuiauit. vñ ſeqꝛ: Illa vt audi. ſurre. cito ꝛ ve. ad eū. AVG. Ex quo patet ꝙ nō illā pueniſſet martha ſi ei notꝰ fuiſſet aduētus ieſu. Seqꝛ: Nōdū eni venerat ie. ī caſtel. ſed erat adbuc ī illo loco vbi occurrerat ei martba. CHRY. Vacātiꝰ ei ibat: vt nō videat inijcere ſeipm miraculo: ſed rogari ab alijs. Hoc igiť vult occulte euāgeliſta inſinuare: aut qꝛ cito currebat: vt anticiparet eū veniētē. venit āt nō ſola: ſed oēs trabēs iudeos. vñ ſeqꝛ: Iudei igi. q̄ erāt ī domo cū ea: ꝛ cōſola. eam cū vidiſ. ma. qꝛ cito

ſurre. ⁊ erit ſecuti ſūt eā dicētes: qꝛ va. ad mo. vt plo
ret ibi. AVG. Hoc ptinuit ad euāgeliſtā narrare
vt videam⁹ que occaſio fuerit ꝙ plures ibi eſſēt: qñ
lazar⁹ reſuſcitat⁹ ē: vt tā grāde miraculū quadridua
ni mortui reſurgētis teſtes plures īueniret. Sequit̄
Maria ergo cū veniſ. vbi eēt ieſus: vidēs eū ceci. ad
pedes ei⁹. CHRY. Feruētior hec ſoror erat. nō ei
turbā verecūdata ē: nec ſuſpicionē timuit quam de
chriſto iudei habebāt cū aliq̄ inimicorū chriſti iter/
ēnt: ſed oīa cōtēpſit hūana pſente magiſtro ⁊ ſoli
ſe dabat ei q̄ ad magiſtrū honori. THEO. Quāuiſ
ēt diminute ſe videbat̄ habere dicēs: Dn̄e ſi fuiſſes
hic fra. me⁹ n̄ fuiſ. mor. ALCVI. q. d. Dū nobiſcū
pſens fuiſti: nō morb⁹: nō īfirmitas aliqua appare/
re auſa ē: apud quas vita nouerat hoſpitari. AV/
GV. de ver. do. O īfidelis cōuētio te adhuc poſito ī
ſeculo lazar⁹ amic⁹ morit̄. Si amic⁹ morit̄ inimic⁹
q̄d patiet̄: parū ē ſi nō tibi ſoli ſupi fuiſt. Ecce tuuȝ
dilectū īferi rapuerūt. BEDA: Nō āt omia dixit
maria q̄ martha ꝓtulerat: qꝛ cōſueto hoīm more la
chrymis: non omnia que voluit ⁊ in animo habuit
proferre potuit.

Jeſus ergo ut uidit eā plorantē:
⁊ iudeos q uenerāt cū ea plorantes
īfremuit ſpiritu ⁊ turbauit ſeipm ⁊
dixit: Ubi poſuiſtis eū? Dicunt ei:
Dn̄e ueni ⁊ uide. Et lachrymatus
ē ieſus. Dixerunt ergo iudei: Ecce
q̄uo amabat eū. Quidā aūt ex ipſis
dixerūt: Nō poterat hic q aperuit
oculos ceci nati facere ut hic nō mo
reret̄. Jeſus ergo rurſuȝ fremens
in ſemetipo: uenit ad monumentū.
Erat aūt ſpelūca: ⁊ lapis ſuppoſit⁹
erat ei. Ait ieſus: Tollite lapidē. Di
cit ei martha ſoror ei⁹ q mortu⁹ fue
rat: Dn̄e iā fetet: quadriduan⁹ ē ei.
Dicit ei ieſus: Nōne dixi tibi: qm̄
ſi credideris uidebis gloriā dei? Tu
lerunt ergo lapidem.

CHRY. Marie loquēti nihil chriſt⁹ loquit̄: neq̄
ea dicit q̄ ſorori dixerat. turba eni aderat multa ⁊ n̄
erat tēp⁹ illorū verborū. Sed cōdeſcēdit ⁊ humilia
tur: humanā naturā denudās: qꝛ eni miraculū ma/
gnū r at futurū: ⁊ multos p id lucratur⁹ ſua conde
ſcēſione attrahit teſtes: ⁊ humanā mōſtrat naturā
vn̄ dicit̄: Jeſus ergo vt vidit eā plorantē: ⁊ iu. q̄ ve.
cū ea plo. īfre. ſpū ⁊ turba. ſemetipm. AVG. Quis
eni eū poſſet niſi ipe turbare? Turbat⁹ ē chriſt⁹: q̄a
voluit. eſuriuit: qꝛ voluit. ī illius ptāte erat ſic vel ſic
affici vel nō affici. Verbū eni aiam ſuſcepit. ⁊ carnē
tot⁹ hoīs ſibi coaptās: ī pſone vnitate naturā: ac
p h̄ vbi ſūma ptās ē: ſm volūtatis nutū turbat̄ īfir/
mitas. THEO. Ad approbādā eni cōditionē hu/
manā iubet ei q̄d ſuū ē ꝓſequi: necnō iniūgit ei vir/
tute ſpūſſancti illāq̄ cōpeſcit. Hec aūt cūcta natu/
rā pati dn̄s cōminet: cū approbādo ꝙ hō ver⁹ ⁊ nō
apparēs fuerat: tū etiā nos monēdo: ac metā meſti
cie ⁊ iocūditati īponēdo. Nā ex toto nec compati
nec merē ferreū: ac hoīū exuberātia muliebre. Seq̄t̄
Et dixit. vbi poſuiſtis eū? AV. de. v. do. Nō ſolū ſe
pulti ignorare credi debuerat: ſȝ fidē populi appro/
bare volebat. CHRY. Nō eni vult ipe ſe inijcere:
ſed oīa ab alijs diſcere ⁊ rogat⁹ facere vt ab oī ſuſpi
tione eripiat ſignū. AVG. lib. lxxxiii. que. Nō ⁊ in
terrogat vocationē noſtrā q̄ fit ī occulto arbitror ſi
gnificare. Predeſtinatio eī noſtre vocatiōis occul/
ta ē: cui⁹ ſecreti ſignū ē īterrogatio dn̄i quaſi neſciē
tis cū ipi neſciam⁹. vel ꝙ ignorare ſe peccatoreſ alio
loco dn̄s oſ̄dit dicēs: Nō noui vos. qꝛ ī diſciplina
⁊ pceptis ei⁹ nō ſūt peccata. Seq̄t̄: Dicūt ei: dn̄e ve/
ni ⁊ vide. CHRY. Nondū eni aliq̄d ſignū reſurre
ctiōis mōſtrauerat: vn̄ ita videbat̄ iturus vt lachry
matur⁹: nō vt reſuſcitatur⁹. ꝓpter h̄ ei dicūt: Ueni
⁊ vide. AVG. Uidet aūt dn̄s qn̄ miſeret̄. vn̄ illi di
cit̄: Uide humilitatē meā ⁊ laborē meuȝ: ⁊ dimitte
oīa peccata mea. Seq̄t̄: Et lachry. ē ie. ALCVI.
Quia fons pietatis erat: flebat ꝓ pte humanitatis:
quē reſuſcitare poterat p potentiam diuinitatis.
AVG. Quare aūt fleuit chriſt⁹: niſi qꝛ homies flere
docuit? BEDA: Eſt aūt hoīȝ cōſuetudo caros ſu
os mortuos lugere. Scōm hāc cōſuetudinem iudei
dn̄m flere putabāt. vn̄ ſubdit̄: Dixerūt ergo iu. ecce
q̄uo ama. eū. AVG. Quid ē amabat eū? Nō veni
vocare iuſtos: ſed peccatores ad penitētiā. Sequit̄:
Quidā āt ex ipis dixe. Non pote. hic q̄ ape. ocu. ceci
nati facere vt hic nō moreret̄? Plus ē q̄d factur⁹
ē: vt mortu⁹ ſuſcitet̄. CHRY. Erāt aūt ex inimicis
eius q̄ h̄ dixerūt. Ex q̄bus igit̄ oportebat ei⁹ admira
ri virtutē: ex his ei detrahūt. ſ. ex illuminatiōe ceci na
ti quaſi nec illo miraculo facto. In hoc etiā ſe oſtē
dūt eē corruptos: qꝛ nōdū chriſto adueniēte ad mo
numētū: pſumūt accuſatiōes nō expectātes rei fi/
nē. Seq̄t̄: Jeſus ergo rur. fremēs in ſemetipo ve. ad
monu. Studioſe euāgeliſta frequēter dicit ꝙ lachry
mat⁹ ē ꝙ fremuit: vt diſcas ꝙ vere noſtrā naturā i/
duit. Quia eī hic magis alijs euangeliſtis magna de
eo loq̄t̄: etiā ī reb⁹ corpalib⁹ humiliora dicit. AV
GV. Fremas aūt ⁊ ī re: ſi diſponis reuiuiſcere: omi
homi dicit̄ ꝙ pmit̄ peſſima cōſuetudie. Seq̄t̄: Erat
aūt ſpelū. ⁊ lapis ſuppoſit⁹ ei. Mortuuſ ſub lapide:
re⁹ ſub lege. Lex eni q̄ data ē iudeis ī lapide ſcripta
ē. Oēs aūt rei ſub lege ſūt: iuſto autē nō ē lex poſita
BEDA: Eſt aūt ſpelūca rupis cauata. Porro mo
numētū dicit̄ eo ꝙ mentē moneat: hoc ē mortuos
ad memoriā reuocat. Seq̄t̄: Ait ieſus: tollite lapidē
CHRY. Sed quare n̄ lapide iacēte fecit reſuſcita/
ri? Nōne poterat q̄ corp⁹ mouit mortuū voce. etiaȝ
multomagis lapidē mouere? Non aūt hoc fecit vt
eos teſtes faciat miraculi: vt nō dicāt quod in ceco
dixerāt: Nō eſt hic. Man⁹ eni ⁊ acceſſus ad mo/
numētū teſtabāt̄ ꝙ ipe ē. AVG. Myſtice aūt di/
cit: Remouete lapidē. remouete legis pōdus. grāȝ p
dicate. AVG. lib. lxxxiii. que. In quo puto illos ſi/
gnificare q̄ veniētibus ad eccleſiā ex gētib⁹: on⁹ cir
cūciſionis īponere volebāt: vel eos q̄ ī eccleſia corru

ꝑte viuũt: ⁊ offẽſioni ſũt credere volẽtibꝰ. AVG. de ver. do. Iã aũt maria ⁊ martha ſorores lazari que chriſtũ frequẽter mortuos reſuſcitaſſe viderant fratrẽ ſuũ poſſe reſuſcitare penitꝰ nõ credebãt. Nã ſeq̃tur: Dicit ei mar. ſo. eiꝰ q̃ mortuꝰ fue. Dñe iã fetz quadridua. enĩ ẽ. THEO. Hoc ãt martha tãq̃ diffidẽſ dicit: veluti ĩpoſſibile credens poſſe fratrẽ ſuſcitari: ob dierũ diuturnitatẽ. BEDA: Uel hec verba nõ ſũt deſpatiõis: ſed potiꝰ admiratiõis. CHRY. Sꝫ h̃ ẽt qd̃ dicit: valet ad obſtruẽdũ indeuotos: vt ⁊ miraculũ teſtent̃ manꝰ tollẽtes lapidẽ: ⁊ auditꝰ vocez audiẽs chriſti: ⁊ viſus videẽtiũ lazarũ exire: ⁊ odoratꝰ fetorẽ recipiẽs. THEO. Chriſtus aũt rememorat mulieri ea de q̃bus ſecũ cõtulerat: ⁊ pene vt obliuiſcẽti loquit̃. vñ ſeq̃t̃: Dicit ei ieſus: Nõne dixi ti. q̃m ſi credi. videbis gloriã dei. CHRY. Nõ eiꝫ memor erat mulier eiꝰ qd̃ chriſtꝰ dixerat: Qui credit in me ẽt ſi mortuꝰ fuerit viuet. ⁊ diſcipulis q̃dẽ dixit: Ut glorificet̃ filiꝰ dei ĩ ea. hic aũt gloriã dei de patre dicit. Infirmitates enĩ eorũ q̃ audiebãt cã erãt differẽtie eorũ q̃ dicebãt̃. Nolebat dñs iterim turbare aſtãtes. ⁊ iõ dicit: Uidebis gloriã dei. AVG. In h̃ aũt eſt gloria dei: quia ⁊ fetentẽ ⁊ quadriduanũ reſuſcitat. Seq̃t̃: Tulerũt ergo lapidẽ. ORI. Mora tollẽdi lapidẽ adiacẽtẽ ex ſorore defuncti cauſata eſt. Niſi enĩ dixiſſet: Iã fetet: ẽ enĩ quadriduanꝰ: nõ diceret̃: Dixit ieſus: tollite lapidẽ. Suſtulerũt ergo lapidẽ. nũc ergo lõge tardiꝰ ablatꝰ ẽ. Cõmodũ ẽ igit̃ nihil ĩterponẽ iter iuſſa ieſu ⁊ ĩporũ executionẽ.

Jeſus autẽ eleuatis ſurſum oculis dixit: Pater gratias ago tibi q̃m audiſti me. Ego autẽ ſciebã q꞉ ſemper me audiſ: ſed ꝑpter populũ qui circũſtat dixi: ut credãt q꞉ tu me miſiſti. Hec cum dixiſſet uoce magna clamauit: Lazare ueni foras. Et ſtatim ꝓdijt q fuerat mortuꝰ ligatꝰ manus ⁊ pedes inſtitiſ: ⁊ facies illiꝰ ſudario erat ligata. Dixit eis ieſus: Soluite eũ: ⁊ ſinite abire. Multi ergo ex iudeis q uenerãt ad mariaꝫ ⁊ marthã ⁊ uiderãt q̃ fecit ieſus: crediderũt in eũ. Quidã auteꝫ ex ipſis abierunt ad phariſeos: ⁊ dixerunt eis que fecit ieſus.

ALCVI. Quia chriſtꝰ ſm̃ hominẽ minor erat patre ab illo petit ſuſcitationẽ Lazari: atq꞉ iõ ſe exauditũ dicit. vñ dicit̃: Jeſus autẽ ele. ſur. ocu. di. Pater gra. ago. ti. q̃m exau. me. ORI. Eleuauit q̃dẽ ſurſũ oculos q̃m ĩtelligẽtiã hũanã erexit: adducens illã ꝑ orationẽ ad excelſũ patrẽ. Sed ⁊ neceſſe ẽ volẽtem ad exẽplar oratiõis chriſti orare eleuare oculos cordis ſurſum: ⁊ erigere illos a ꝑſentibꝰ rebꝰ: memoria cogitatiõibus: atq꞉ intẽtiõibus. Si aũt digne orantibus huiuſmõi q̃dã exꝓmit̃ a deo de ꝓpria oratiõe ꝓmiſſio: adhuc te loquẽte dicã: Ecce aſſuꝫ. q̃d expedit arbitrari de dño ⁊ ſaluatore: erat enĩ oratorꝰ ꝓ reſurrectiõe lazari. Sed ꝓueniẽs illiꝰ orationẽ q̃ ſolꝰ bonꝰ pater ẽ: exaudiuit dicẽda. Pro ĩpletiõe igitur oratiõis ſubdit grãrũ actiones dicens: Pater grãs ago tibi: q̃m exaudiſti me. CHRY. Hoc ẽ: nihil eſt cõtrariũ mei ad te. Nõ aũt oñdit ꝙ ipſe nõ potuit: vel ꝙ minor ſit patre: q꞉ hoc ⁊ amicis dicit̃ ⁊ bonore equalibꝰ. Ut aũt oñdat q̃m nõ ĩdiget oratiõe ſubiũgit: Ego aũt ſcie. q̃m ſemꝑ me audis. q. d. Ad h̃ ꝙ fiat volũtas mea: nõ indigeo oratiõe ad hoc ꝙ tibi ſuadeã: vna enĩ ẽ noſtra volũtas. hoc aũt obũbrate dicit ꝓpter auditorũ ĩbecillitatẽ. Deꝰ enĩ non ita dignitatẽ ſuã reſpicit: vt ad ſalutẽ noſtraꝫ: ꝓpterea excelſa quidẽ ⁊ magna: pauca ⁊ ipſa occultata: hũilia vero multa circũſtuũt eiꝰ ſmonibꝰ. HYLA. iii. de tri. Nõ igit̃ ꝓce eguit. nobis orauit: ne filiꝰ ignoraret̃. vñ ſubdit̃: Sed ꝓpter populũ q̃ circũſtat dixi vt credãt: q꞉ tu me miſiſti. Cũ enĩ ſibi nõ ꝓficeret deꝓcatiõis ſmo: ad ꝓfectũ tñ noſtre fidei loquebatur. Nõ ĩops ergo auxilij ẽ ſed nos ſumꝰ inopes doctrine. CHRY. Nõ aũt dixit: vt credãt q̃m minor ſum: q̃m ſine oratiõe nõ poſſuꝫ facere: ſed q̃m tu me miſiſti. Nõ dixit: Miſiſti me ĩbecillẽ ſuiutem recognoſcẽtẽ: a meipſo nihil facientẽ: ſed me miſiſti vt nõ deo ꝯtrariũ eſtimẽt. nec dicãt: Nõ ẽ ex deo: ⁊ vt oñdã ſm̃ tuã volũtatẽ opꝰ h̃ fieri. AVG. de verbis do. Uenit aũt chriſtꝰ ad monumẽtũ ĩ quo lazarus dormiebat: ⁊ nõ tãq̃ mortuũ ſed tãq̃ ſanũ: tãq̃ viuum: tãq̃ audire paratũ: de ſepulchro ꝓtinꝰ euocauit. vñ ſeq̃t̃: Hec cũ dixiſſet: voce magna clamauit: Lazare veni foras. Iõ dicit nomẽ: ne oẽs mortui cogerent̃ exire. CHRY. Nõ aũt dixit: Surge tu: ſed Ueĩ foras. vt viuẽti loquẽs ei q̃ mortuꝰ fuerat. Propter q̃d nõ dixit: In nomine patris mei veni foras: aut reſuſcita eũ pater. Sed hec oĩa dimittẽs poſtq̃ oratiõis formã accepat: ꝑ res auctoritatẽ oñdit: q̃m ⁊ hoc ſapiẽtie ſue ẽ: ꝑ verba q̃dẽ cõdeſcẽſionem ꝑ res vero oñdere ꝑtãtẽ. THEO. Alta vero ſaluatoris vox q̃ lazarũ ſuſcitauit: ĩdiciũ ẽ tube magne ſonature ĩ cõi reſurrectiõe. Altiꝰ ẽt clamauit vt gẽtiliũ oraꝫ refrenet fabulãtiũ ĩ tumulis eẽ aĩas defunctorũ. nã quaſi foras manẽtẽ eã aduocat ꝑ clamorem. Sicut ãt vniuerſalis reſurrectio ĩ ictu oculorũ ꝓueniet: ſic ⁊ hec reſurrectio ſingularis. ⁊ iõ ſeq̃t̃: Et ſtatim ꝓdijt q̃ mor. fue. ligatꝰ ma. ⁊ pe. inſti. ⁊ fa. eiꝰ ſu. erat ligata. Iã mãcipat̃ effectui quod d̃r: Uenit hora cuꝫ audiẽt defuncti vocẽ filij dei: ⁊ q̃ audierit viuẽt. ORI. Nã vox elata ⁊ clamor non incõueniẽter diceret̃ excitaſſe illũ: ⁊ ſic adimpletũ ẽ: qd̃ dixerat Uado vt excitẽ eũ. Sed ⁊ pater q̃ filiũ orantẽ exaudiuit ſuſcitauit lazarũ: vt ſic reſurrectio lazari cõe opꝰ ſit filij oratis ⁊ patris exaudiẽtis. Sicut enĩ pater ſuſcitat mortuos ⁊ viuificat: ſic ⁊ filiꝰ quos vult viuificat. CHRY. Exijt autẽ ligatꝰ vt nõ putaret̃ eẽ phãtaſma. Sed ⁊ h̃ ꝙ exibat ligatꝰ nõ minꝰ videbat̃ eẽ q̃ reſuſcitare. Seq̃t̃: Dicit eis ie. ſol. eũ. Ut videlicꝫ tãgẽtes ⁊ ei appropinquãtes videãt: q꞉ vere ẽ ille. Sequit̃: Et ſinite abire. ⁊ h̃ ꝓpter hũilitatẽ. nõ enĩ ducit eũ: neq꞉ iubet ſecũ ãbulare ad ſui demõſtrationẽ. ORI. Dixerat aũt ſupra dñs ꝓpter populũ q̃ circũſtat dixi vt credãt: q꞉ tu me miſiſti. nullo aũt co-

rū credēte h̄ dixiſſet: velut aliq̄s hoīm iſci⁹ futurorꝫ
vn̄ ad h̄ remouendū ſubdit: Multi er. ex iu. q̄ ve. ad
mariā ⁊ mar. ⁊ vide. q̄ fecit: credi. i eū. Quidā aūt ex
ipis abierūt ad phariſeos: ⁊ dixerūt eis q̄ fecit ieſus.
Cōtinet q̄d ambiguū ſmo pſens: verum q̄ iuerūt ad
phariſeos: fuerūt ex illis multis q̄ crediderant ꝓpo
nētes cōciliari chriſto hoſtiliter ſe habētes ad eum.
Uel alij a credētib⁹ irritare volētes īuidū phariſeo
rū zelū i ipm: ⁊ videt̄ mihi h̄ magis euāgelicā exp̄me
re velle. multos eni dixit q̄ p̄ h̄ qd̄ viderūt credide-
rūt: veluti paucis extātibus alijs de q̄bus ſubdit: Qui
dā aūt ⁊c̄. AVG. lib. lxxxiij. que. Quāq̄ꝫ aūt ſꝫ euā-
geliſte hiſtoriā reſuſcitatū lazarum plena fide tenea
mus tn̄ i allegoria aliq̄d ſignificare nō dubito: neqꝫ
cū res facte allegorizant̄: geſte rei fidē amittunt.
AVG. ſup iohānē: Oīs q̄dē q̄ peccat morit̄: ſed de⁹
magna miſericordia aīas ſuſcitat: ne moriant̄ i eter
nū. Intelligim⁹ ergo tres mortuos quos i corpibus
ſuſcitauit aliq̄d ſignificare de reſurrectionib⁹ aīarū.
GRE. iiij. mor. Puellā eni i domo: mulierē extra
portā: i ſepulchro aūt lazarū ſuſcitat. Adhuc q̄ppe i
domo mortu⁹ iacet q̄ iacet i peccato. Iā quaſi extra
portā ducit̄: cui⁹ iniq̄tas uſqꝫ ad in verecūdiā publi
ce ꝑpetratiōis opatur. AVG. Uel itus ē mors: q̄z
cogitatū malū nōdū ꝓceſſit i factū. Si aūt ipm ma
lū feciſti: q̄ſi mortuū extra portā extuliſti. GRE.
Sepulture vero aggere p̄mit̄: q̄ i ꝑpetratiōe neq̄tie
viu cōſuetudis p̄ſſus grauat̄: ſed hos plerūqꝫ diuia
gr̄a reſpect⁹ ſui lumine illuſtrat. AVG. lib. lxxxiij.
que. Uel accipiam⁹ lazarū i monumēto aīam terre
nis peccatis obrutā. AVG. ſup iohānē: Et tn̄ laza
rū dn̄s amabat. ſi eni peccatores nō amaret: de celo
ad terras nō deſcenderet. Bn̄ aūt de illo q̄ peccare
cōſueuerat dicit̄: Fetet. īcipit eni habere peſſimam
famā tāq̄ꝫ odorē deterrimū. AVG. lib. lxxxiij. que.
Recte etiā dicit: Quadriduan⁹ ē. vltimū ei elemēto
rū terra ē. ſignificat eni puteū terrenorū peccatorū
i. cupiditatū carnaliū. AVG. ſup iohā. Fremuit
aūt dn̄s: lachrymauit: voce magna clamauit: q̄z dif-
ficile ſurgit quē moles cōſuetudis p̄mit. Turbat ſe-
metipm chriſt⁹: vt tibi ſignificet q̄uō tu turbari de-
beas: cū tāta mole peccati grauaris ⁊ p̄meris. Fides
eni homis ſibi diſplicētis fremere debet i accuſatio
ne malorū operū: vt violētie penitētis cedat conſue
tudo peccādi. Qn̄ dicis illud feci: ⁊ pepcit mihi de⁹:
euāgeliū audiui: ⁊ cōtempſi. Quid facio? Iā fremit
chriſt⁹: q̄z fides fremit: i voce fremētis apparet ſpes
reſurgētis. GRE. xxij. mor. Dicit̄ aūt lazaro: Ueni
foras: vt ab excuſatiōe ⁊ occultatiōe peccati ad ac-
cuſationē ſuā ore ꝓprio exire ꝓuocet̄: vt q̄ itra con
ſciētiā ſuā abſcōſus iacet p̄ nequitiā: a ſemetipo fo-
ras exeat p̄ cōfeſſionē. AVG. lib. lxxxiij. que. ꝙ au
tē lazar⁹ exijt de monumēto: animā ſignificat rece-
dentē a carnalib⁹ vitijs. ꝙ vero iſtitis obuolutus: h̄
ē ꝙ etiam a carnalib⁹ recedētes ⁊ mēte ſuiētes legi
dei: adhuc tn̄ i corpe cōſtituti: alieni a moleſtijs car
nis eē nō poſſum⁹. ꝙ āt facies ei⁹ ſudario tecta erat
h̄ ē ꝙ i hac vita plenā cognitionē habere nō poſſu
mus. ꝙ aūt dicit: Soluite eū ⁊ ſinite abire. hoc ē ꝙ
poſt hāc vitā auferūt̄ oīa velamīa vt facie ad faciē
videam⁹. AGV. ſup iohānē: Uel aliter: Qn̄ contē
nis: mortu⁹ iaces. qn̄ cōfiteris: ꝓcedis. Quid ē ei ꝓ-
cedere: niſi ab occultis velut exeūdo māifeſtari? Sꝫ
vt cōfitearis de⁹ facit: magna voce clamando. i. ma
gna gr̄a vocādo. Mortu⁹ aūt ꝓcedēs adhuc ligat⁹
ē: cōfitēs adhuc re⁹. vt aūt ſoluerēt̄ peccata ei⁹ mi-
niſtris h̄ dixit: Soluite eū ⁊ ſinite abire. qd̄ eſt: Que
ſolueritis ſup terrā erūt ſoluta ⁊ i celis. ALCVI.
Chriſt⁹ ergo ſuſcitat: q̄z iteri⁹ p̄ ſeipm viuificat. Sol
uunt diſcipuli: q̄z p̄ miniſteriū ſacerdotū abſoluun
tur viuificati. BEDA: Per eos aūt q̄ phariſeis an
nunciauerūt ſignificat̄ nōnulli q̄ vidētes bona ſer
uorū dei opa odijs inſequunt̄ ⁊ īfamare conant̄.

Collegerūt ergo pōtifices ⁊ pha
riſei conciliū: ⁊ dicebant: Quid faci
mus? Quia hic homo multa ſigna
facit. Si dimittim⁹ eū ſic: omēs cre
dent in eū. Et uenient romani ⁊ tol
lent noſtrū locū ⁊ gentē. Un⁹ autē
ex ipſis cayphas noīe: cū eſſet ponti
fex anni illius dixit eis. Uos neſci
tis quicq̄ꝫ nec cogitatis: q̄z expedit
nobis ut unus moriat̄ hō pro popu
lo: ⁊ nō tota gens pereat. Hoc aūt
a ſemetipo nō dixit: ſed cū eſſet pon
tifex anni illius ꝓphetauit: q̄z ieſus
moriturus erat ꝓ gente. Et nō tm̄ ꝓ
gēte: ſed ut filios dei q̄ erant diſper
ſi congregaret in unum. Ab illo er
go die cogitauerūt ut iterficerēt eū

THEO. Decebat admirari ac extollē eū q̄ talia p̄
agebat miracula. ipi vero poti⁹ cōſiliant̄ illū occide
re. vn̄ dicit̄: Collegerūt ergo ponti. ⁊ pha. cōſiliū ad
uerſus ie. ⁊ dicebāt Quid facim⁹? AVG. Nec tn̄
dicebāt: Credem⁹. Pl⁹ eni p̄diti hoīes cogitabant
q̄uō nocerēt ⁊ p̄derēt q̄ꝫ q̄uō ſibi cōſulerēt ne p̄irēt:
⁊ tn̄ timebāt ⁊ quaſi cōſulebāt. Dicebāt ei: Quid fa-
cim⁹? q̄z hic hō multa ſigna facit. CHRY. Hoiem
eū adhuc vocāt: q̄ tātā ſuſceperit ei⁹ deitatis demō
ſtrationē. ORI. Eſt āt p̄ ea q̄ dicunt̄ ab ipis cōſi-
derare eorū inſipiētiā ⁊ cecitatē. Inſipiētiā q̄ppe q̄a
teſtificabant̄ illū ⁊ multa p̄egiſſe miracula: ⁊ tn̄ eſti
mabāt ſe poſſe aduerſus eū emulari: velut nō poſſe
ꝓ ſe aduerſus eorū emulatiōes. Cecitatis aūt hīpꝫ
erat. ad facientē eni tot miracula ꝑtinebat vt ſe ab
eorū īſidijs eximeret: niſi forte crederēt q̄ ſigna fecit
⁊ putabāt ea nō fieri diuina virtute. Hi quidē igit̄
deliberabāt nō dimittere ipm: opināt̄es ſe p̄ h̄ eē im
pedimēto volētib⁹ credere i eū: ⁊ romanis ne eis au
ferēt terrā ⁊ gentē. vn̄ ſeq̄t̄: Si dimittim⁹ eū ſic oēſ
cre. i eū. ⁊ ve. ro. ⁊ tol. lo. no. ⁊ gētē. Hoc dicētes po-
pulū volūt cōcutere vt p̄clitandū ex ſuſpitiōe tyrā
nidis. q. d. Si romani viderit eū turbas ducentē: ſu
ſpicabunt̄ nos i tyrānidē velle ꝯſurgere: ⁊ deſtruēt
noſtrā ciuitatē: ſed fictio erat q̄ dicebant̄. Quid. n.
demōſtrabat tale? armigeroſ circūferebat? ⁊ equita

tuas trahebat: Nõne deſerta pſequebaꝛ? Sed vt
nõ puteñ ob paſſionẽ ſuã h̃ dicere: totã ciuitatem
piclitari dicũt. AVG. Uel timuerũt ne ſi oẽs in
chꝛiſtũ crederẽt: nemo remaneret q̃ aduerſus roma
nos ciuitatẽ dei tẽpluq; defẽderet: qm̃ cõtra ip̃z tẽ
plũ ⁊ cõtra ſuas paternas leges doctrinã chꝛiſti eẽ
ſentiebãt. tẽpoꝛalia ergo pdere timuerũt: ⁊ vitã eter
nã nõ cogitauerũt. nã ⁊ romani pꝰ dñi paſſionẽ ⁊
gloꝛificationẽ tulerũt eis ⁊ locũ ⁊ gẽtẽ expugnãdo
⁊ trãſferẽdo. ORI. Sed ⁊ ſm anagogẽ locũ eoꝝ
q̃ ex circũciſiõe ſũt gẽtes occupauerũt: qꝛ p eoꝝ ca
ſũ ſalꝰ gẽtibꝰ euenit. loco eni gẽtiũ romani ponun
tur ex regnãtibꝰ q̃ regno ſuberãt nũcupatis. Hẽs ẽt
ab eis ſublata ẽ: qꝛ q̃ fuit populꝰ dei: factꝰ ẽ non po
pulꝰ. CHRY. Cũ aũt illi heſitabãt: ⁊ ĩ oꝛdie cõſilij
ꝓponebãt dicẽtes: q̃d facimꝰ? vnꝰ ĩuerecũde ⁊ cum
crudelitate clamauit. vñ ſeq̃ꝛ: Unus aũt ex ipis cai
phas no. cũ eẽt põti. ãni illiꝰ. AVG. Mouere po
teſt quõ dicaꝛ põtifex ãni illiꝰ: cum dñs cõſtitueriẽt
vnũ ſũmũ ſacerdotẽ: cui moꝛtuo vnꝰ ſuccederet: Sꝫ
ĩtelligẽdũ ẽ p ambitiões ⁊ ɔtẽtiones ĩter iudeos po
ſtea cõſtitutũ eẽ plures foꝛe põtifices: q̃ p ãnos ſin
gulos vicibꝰ miſtrarẽt. ⁊ foꝛte ẽt ĩ vnũ annũ plures
admiſtrabãt q̃bꝰ alio anno alij ſuccedebant. AL
CVI. Nã de h̃ caipha ioſephꝰ refert q̃ pcio ſibi ſa
cerdotiũ vniꝰ ãni redemerit. ORI. Increpaꝛ aũt
cayphe prauitas ĩ h̃ qđ dicit: Põtifex ãni illiꝰ: quo
ſ. noſter ſaluatoꝛ exercuit miſteriũ paſſiõis: ⁊ tñ cuꝫ
eẽt põtifex ãni illiꝰ dixit eis: Uos neſcitis q̃cq̃: neq;
cogitatis: qꝛ expe. vo. vt vnꝰ moꝛiaꝛ hõ ꝓ popu. ⁊ ñ
tota gẽs pereat. q. d. Uos ſedetis ⁊ adhuc ſegniꝰ reꝫ
attẽditis: ſed attẽdatis vniꝰ hoĩs ſalutẽ ꝓ cõi re
publica opoꝛtere ɔtẽnere. THEO. Hoc aũt ipe q̃
dẽ praua dixit intẽtiõe: tñ ſpũſſancti gr̃a oꝛe eiꝰ vſa
ẽ ad futuri pſagiũ. vñ ſubdiꝛ: Hoc au. a ſemetipo nõ
dixit: ſed cũ eẽt põ. anni illiꝰ ꝓphetauit. qꝛ ieſus mo
riturꝰ erat ꝓ gẽte. ORI. Nõ q̃cũq; ꝓphetizat pro
pheta ẽ: ſicut nõ q̃cũq; ius ꝓſequiꝛ iuſtꝰ ẽ: ſicut qui
facit aliq̃d opꝰ ꝓpter humanã gloꝛiã. Caiphas g̃ ꝓ
phetauit q̃dẽ: nec tñ erat ꝓpheta: ſicut ⁊ balaã. Au
debit aũt q̃s dicere q̃ nõ p ſpiritũſanctũ caiphas ꝓ
phetauerit: qꝛ ẽt ſpũs maligni ẽ atteſtari ieſu ⁊ pro
phetare ꝓ eo: iuxta illõ qđ dr̃: Nouimꝰ te q̃ ſis ſan
ctꝰ dei. nã eiꝰ intẽtiõis ẽ nõ fideles auditoꝛes effice
re: ſed ĩcitare ĩ ꝓtoꝛio cõſidẽtes aduerſus ieſũ: vt euꝫ
pimerẽt. deĩde qđ dicit: Expedit vobis: qđ ps eiꝰ ꝓ
phetie fuit: dicit verũ vel mẽtiꝛ: Nã ſi verũ dicit: ſal
uanꝛ hi q̃ ĩ pterito aduerſus ieſũ nituñ: moꝛtuo ie
ſu ꝓ populo ⁊ ptingũt ad id qđ expedit. Nõ ſi incõ
uenies ẽ: mãifeſtũ ẽ q̃ nõ fuit ſpũſſanctꝰ qui dedit
h̃c ꝓferri: qꝛ ſpũſſanctꝰ nõ mẽtiꝛ. Si aũt q̃s velit ve
ridicũ ⁊ ĩ h̃ eẽ caypha: cõuerteret illi q̃ gr̃a dei pro
oĩbus guſtet moꝛtẽ: ⁊ q̃ ẽ ſaluatoꝛ oĩm hominũ ma
xime fideliũ. fatebiꝛ etiã cũcta q̃ ſũt ĩ h̃ loco ꝓpheti
am eẽ veridicã: incipiẽdo ab illo: Uos nihil ſcitis.
Nihil eni nouerãt q̃ ieſum ignoꝛabãt eẽ veritatẽ: ſa
pientiã: iuſticiã: ⁊ pacẽ. Et q̃ ipis quoq; erat expedi
ens. vt hic vnꝰ inq̃tũ ẽ hõ moꝛiaꝛ ꝓ populo. nõ ei
inq̃tũ ẽ imago inuiſibilis dei ẽ ſuſceptibilis moꝛtis
Pro populo aũt obijt: velut potẽs totius oꝛbis cul
pã in ſeipm retoꝛquẽs diſſipare ac delere. Ex hoc ve
ro qđ diciꝛ: Hoc aũt a ſemetipo nõ dixit: docemur

q̃ aliqua nos homines per nos dicimꝰ: nulla indu
cẽte virtute ad pꝛoferendũ: quedã vero ſuadẽte no
bis quadã virtute: ⁊ ſi nõ integꝛe expꝛimamꝰ: ⁊ ſic cõ
ſequẽter diſponamur ad ea ĩnſectãtes ea que dici
mus: ſed nõ intentionẽ dictoꝝ: velut caiphas ex ſe
nihil ꝓtulit: nec dixit intentioneꝫ quia ꝓphetiã di
cti nõ accipiebat. Sed etiã apud paulũ quidã legis
periti ſunt nõ intelligẽtes nec ea que ꝓferuntur.
AVGV. Hic docemur etiã homines malos ꝓphe
tie ſpiritu futura pdicere: quod tamẽ euãgeliſta di
uino attribuit ſacramẽto: qꝛ põtifex fuit. i. ſummus
ſacerdos. CHRY. Uide aũt quãta ſpũſſancti vir
tus eſt. a mẽte enim mala valuit verba ꝓferre pro
phetie. Uide etiã quãta eſt põtificalis virtus pote
ſtatis. põtifex eni effectus ⁊ ſi indignus exiſtens: tñ
ꝓphetauit neſciẽs quid diceret. oꝛe eni ſolũ vſa eſt
gꝛatia: cõtaminatũ autem coꝛ nõ tetegit. AVG.
Caiphas igitur de ſola gente iudeoꝝ pꝛophetauit:
in qua erant oues de quibus ait ipſe dominꝰ: Non
ſum miſſus niſi ad oues que perierũt domus iſrael.
ſed nouerat euãgeliſta alias eſſe oues que nõ erant
de hoc ouili quas opoꝛtebat adduci. ⁊ ideo addidit
Et nõ tñ pro gente: ſed vt filios dei qui erant diſp
ſi cõgregaret in vnũ. Hec autẽ ſm pꝛedeſtinationeꝫ
dicta ſunt: nam neq; oues eius: neq; filij dei adhuc
erãt. GRE. vi. moꝛ. Perſecutoꝛes igitur peregerũt
hoc quod pernicioſe moliti ſunt. intulerũt moꝛteꝫ
vt ab eo abſciderẽt fideliũ deuotionẽ. ſꝫ fides ĩde cre
uit. vñ ſe hãc extiguere ĩfideliũ crudelitas credidit.
Nõ ei ad pietatis ſue obſequiũ redegit: qđ ↄ illũ hu
mana crudelitas extoꝛſit. ORI. Concitati ãt ad irã
ex verbis caiphe: taxauerũt vt occiderẽt dñm. vñ ſe
quiꝛ: Ab illo ergo die cogitauerũt vt iterficerẽt euꝫ.
Et q̃dẽ ſi nõ ſpirituſancto caipha ꝓphetauerat: aliꝰ
ſpũs fuit q̃ valuit ⁊ p impiũ loq̃: ⁊ ſibi compares ad
uerſus chꝛiſtũ ĩcitare. Qui autẽ vult videre ꝓ ſpiri
tuſancto: dicet q̃ ſicut ſacrarũ intentionẽ ſcriptu
rarũ ad vtilitatẽ ꝓlatã: aliq̃ praue ſuſcipiũt ad con
ſtituẽdã enoꝛmẽ diſciplinã: ſic editã ꝓ ſaluatoꝛe ꝓ
phetiã veridicã: nõ debito mõ pcipiẽtes ɔſiliati ſũt
vt iterficerẽt chꝛiſtũ. CHRY. Querebãt q̃dem pꝛiꝰ
⁊ eum interficere: nũc ⁊ ſniam firmauerũt.

Ieſus ergo iã nõ in palã ambula
bat apud iudeos: ſed abijt ĩ regionẽ
iuxta deſertũ in ciuitatẽ que dicitur
effrem: ⁊ ibi moꝛabaꝛ cũ diſcipulis
ſuis. Proximũ autẽ erat paſcha iu
deoꝛũ: ⁊ aſcenderunt multi hieroſo
lymã de regione ante paſche: ut ſan
ctificarẽt ſeipſos. Querebãt ergo ie
ſum: ⁊ colloquebanꝛ ad inuicẽ in tẽ
plo ſtãtes. Quid putatis: qꝛ nõ ue
nit ad diẽ feſtũ iſtũ? Dederãt auteꝫ
pontifices ⁊ phariſei mandatuꝫ: ut
ſiquis cognouerit ubi ſit indicet: ut
appꝛehendant eum.

ORIGE. Cum cõſiliũ cõgregauerũt pontifices
⁊ phariſei vt occiderẽt ieſum: ipe cauti⁹ ſe obſeruãs:
nõ vltra cum fiducia cõuerſabat cũ iudeis: ſed neq̧
ad aliã ciuitatẽ abijt popularã: ſed ad quãdã remo-
tam. vnde dicit: Jeſus ergo iam nõ in palã ambula
bat apud iudeos: ſed abijt in regionẽ iuxta deſertũ
in ciuitatẽ que dicit effrem. AVG. Non quia po
tentia eius defecerat: in quã ſi palam cum iudeiſ cõ
uerſaret: ⁊ nihil ei facerẽt: ſed exemplũ diſcipuliſ de
monſtrauit: quo appareret non eſſe peccatũ ſi fide
les eius oculis perſequẽtiũ ſe ſubtraherẽt: ⁊ furorẽ
ſceleratorũ latendo poti⁹ euitarẽt: q̃ ſe oſtendẽdo
magis accederẽt. ORIGE. Honeſtũ nanq̧ eſt im
minente agone confitẽdi ieſum nõ euitare cõfeſſio
nem: nec recuſare ſubire mortẽ gratia veritatis: nec
minus honeſtũ eſt nõ tradere occaſionẽ tante ten-
tationi: non ſolũ ꝓpter certitu dinẽ euẽtus proprij:
ſed ne nos occaſionẽ preſtem⁹ vt alij magiſ impij ac
noxij fiant. nam ſiquis fact⁹ erga quẽq̃ materia cri-
minis luet penas: quodãmodo perſecutorẽ non de-
clinãs: non etiã de perſequẽtis delicto dabit reſpõ
ſum. Non ſoluſ autẽ domin⁹ illic iuit: immo vt nul
lam daret cauſam perquirẽtib⁹ eum: diſcipuloſ etiã
ſecum duxit. vnde ſequit: Et ibi morabat cum diſci-
pulis ſuis. CHRY. Qualiter putas turbatos diſci
pulos humane videntes eũ ſaluatũ? Jpſi aũt qñ oẽs
letabãt ⁊ feſta celebrãt: tũc occultãt: ⁊ in periculis
ſunt: ſed tamẽ ꝑmanebãt cũ eo ſm illud: Uos eſtis
qui permanſiſtis mecũ in tentatõib⁹ meis. ORI.
Quo ad anagogiã vero dicatur ꝙ ieſus dudũ cum
fiducia ambulabat inter iudeos: cum verbũ diuinũ
per ꝓphetas in ipis cõuerſabat: ſed abijt illuc: nec ẽ
verbũ dei inter iudeoſ. Acceſſit autẽ ad villã que eſt
prope deſertũ: de qua dicit: Multi filij deſerte: ma-
gis q̃ cõiugate. Uilla autẽ dicit effrem: que interp-
tatur fertilitas. Fuit autẽ effraim frater manaſſe ſe
moris populi obliuioni traditi. poſt populũ eñ ob
liuioni datũ ꝑtermiſſum prodijt ex gẽtib⁹ abũdãtia
Diſcedẽs ergo a iudeis domin⁹: venit in terrã toti⁹
orbis ꝓpe deſertã eccleſiã: que dicit ciuitas fecũda:
⁊ ibi morat cũ diſcipulis vſq̧ nũc. AVG. Jlle aũt
qui de celo venerat pati: ꝓpinq̃re voluit loco paſſi
onis: quia imminebat hora paſſiõis. vnde ſequitur:
Proximũ aũt erat paſcha iudeorũ. Habebãt iudei
paſcha in vmbra: nos in luce. ſanguine occiſi peco-
ris iudeoꝝ poſtes ſignati ſunt. ſanguine xp̄i frõtes
noſtre ſignãt. Jllũ diẽ feſtũ iudei cruẽtũ haberi dñi
ſanguinẽ voluerũt. illo die feſto occiſus eſt agn⁹: q
eundẽ diẽ feſtũ ſuo ſanguine cõſecrauit. Mãdatũ
aũt erat in lege iudeis: vt die feſto quo paſcha erat
oẽs vndiq̧ cõuenirẽt: ⁊ illi⁹ diei celebratõe ſanctifi
carent. vnde ſequit: Et aſcenderũt multi hieroſo. de
regione ante paſcha vt ſanctifica. ſeipos. THEO.
Aſcenderũt autẽ ante paſcha vt purgarẽt: quoniã
quicũq̧ peccauerãt inuiti vel ſpõtanei: paſcha non
celebrabãt niſi ꝑus expiarẽtur vt moris erat balnea
tõibus ⁊ ieiunijs ac raſura: qñ etiã quaſdã deputa
tas oblatões offerẽdo. Hi ergo expiatõem celebrã-
tes: inſidiant domino. vnde ſequit: Querebãt ergo
ieſum ⁊ colloquebant ad inuicẽ in tẽplo ſtãtes: qd
putatiſ quia nõ venit ad diẽ feſtũ? CHRY. Jnſidi
abant ei: ⁊ tempus feſti temp⁹ faciebant occiſionis.

ORI. Et ꝓpter hoc nõ dixit Paſcha domini: ſed
Judeorũ. nam ſaluator in illo patiebatur inſidias.
ALCVI. Jlli ergo querebãt ieſum nõ bene. nos
aũt queram⁹ eũ ſtãtes in templo dei: mutuo nos cõ
ſolãdo ⁊ exorãdo vt veniat ad diẽ feſtũ nr̃m: ⁊ ſua
pñtia nos ſanctificet. THEO. Sed ſi talia ſolum
vulg⁹ ꝑageret: videret vtiq̧ paſſio ex iperitia ꝓgredi
Sed etiã phariſei ꝑcipiũt vt capiat. vñ ſequit: Dede
rãt eñ põtifices ⁊ phariſei mãdatũ: vt ſiqs cogno-
uerit vbi ſit indicet: vt apphẽdãt eũ. ORI. Et attẽ
de ꝙ ignorabãt vbi eſt: diſſum eſt. n. eum diſceſſiſſe.
Dices etiã qñ inſidiãtes ieſum ignorabãt vbi ſit: ꝓ
pter quod dederũt alia q̃ diuina mãdata docẽtes
diſciplinas ⁊ mãdata hominũ. AVG. Nos autẽ
indicem⁹ modo iudeis vbi ſit: vtinã velint audire ⁊
apprehendere. CA.XII.

IEſus ergo ante ſex dies pa
ſche uenit bethaniam ubi la
zarus fuerat mortu⁹: quẽ
ſuſcitauit ieſus. Fecerũt aũt ei cenã
ibi: ⁊ martha miniſtrabat: lazar⁹ ue
ro unus erat ex diſcũbẽtibus cũ eo.
Maria ergo accepit librã unguenti
nardi piſtici precioſi: ⁊ unxit pedes
ieſu: ⁊ extersit pedes ei⁹ capillis ſuis
⁊ domus impleta ẽ ex odore unguẽ
ti. Dixit ergo un⁹ ex diſcipulis eiuſ
iudas ſcariothis: qui erat eum tra
dituruſ. Quare hoc unguentũ non
uendit trecentis denarijs: ⁊ datum
eſt egenis? Dixit autẽ hoc: nõ quia
de egenis pertinebat ad eum: ſed qꝛ
fur erat ⁊ loculoſ habẽs: ea que mit
tebant portabat. Dixit ergo ieſus:
Sinite illam: ut in diem ſepulture
mee ſeruet illud. Pauperes enim
ſemper habebitis uobiſcũ: me autẽ
non ſemper habebitiſ. Cognouit er
go turba multa ex iudeis quia illic
eſt: ⁊ uenerũt non propter ieſũ tñ
ſed ut lazarum uiderẽt quẽ ſuſcita
uit a mortuis. Cogitauerũt autem
principes ſacerdotũ: ut ⁊ lazarum
interficerent: quia multi propter il
lum abibant ex iudeis et credebant
in ieſum.

ALCV. Appropiquãte tpe i q° dñs pati diſpoſuit
appropiquit ipe loco i q° eiuſdẽ paſſiõis diſpẽſatõ-
nẽ ꝑficere voluit. vñ dr̃: Je. er. añ ſex di. paſ. ve. in be-

thaniã. Primo venit in bethaniã: deinde hieroſoly
mã. In hieroſolymã quidẽ vt ibi pateret: in betha/
niã võ vt reſuſcitatio lazari memorie oĩm arti⁹ imp
meret. vnde ſubdit: Ubi fue. laza. mor. quẽ ſuſ. ieſus
THEO. Decima aũt die mẽſis agnũ iudei capiũt
immolãdũ in feſto paſche. ex tunc. n. feſtiuitatis ĩpli
bãt ſolẽnia: q̃propter in die que eſt nona mẽſis ⁊ p̄
cedit ſextũ diẽ ante paſcha: epulant̃ ſplẽdide: ⁊ exoꝛ
diũ feſti hãc diẽ cõſtituũt: quo fit vt ieſus quoq; p/
gẽs bethaniã cõuiuaret̃. vñ ſequit̃: Fece. aũt ei ce. ⁊
ibi mar. miſtrabat. Per h̃ aũt qd̃ dicit q̄ Martha
miſtrabat: inſinuat q̄ in illi⁹ domo erat duiuiũ. Sʒ
attẽde mulieris fidelitatẽ: nõ. n. famulab⁹ imponit
miniſteriũ: ſed ipamet ſuſcipit. innuere autẽ volens
euãgeliſta vere reſurrectõis lazari ſignũ ſubdit: La.
võ vn⁹ erat ex diſcũ. cũ eo. AVG. Uiuebat: loque
bat̃: epulabat̃: veritas oñdebat̃: infidelitas iudeoꝝ
ↄfundebat̃. CHRY. Maria aũt nõ faciebat coẽm
famulatũ: ſed ad ſolũ dñm cõſtituit honoꝛẽ: ⁊ non
vt ad hoiem accedit: ſed vt ad deũ. vñ ſeq̃t̃: Ma. er.
acce. li. vnguẽ. nar. piſti. p̄cio. ⁊ vnxit pe. ie. ⁊ exterſit
capil. ſu. pe. ei⁹. AVG. Qd̃ ait Piſtici: locũ aliquẽ
credere debem⁹ vnde erat hoc vnguentũ p̄cioſum.
ALCVI. Uel piſtici. i. fidelis nec extraneis ſp̄eb⁹
adulterati. Hec ẽ illa mulier q̃ quõdã peccatrix ĩ do
mo ſimonis venit ad dñm cũ alabaſtro vnguenti.
AVG. de cõ. euã. Qd̃ aũt hoc in bethania rurſus
fecit: aliud eſt qd̃ ad luce narratiõem nõ ꝑtinet: ſed
ꝑiter narrat̃a tb⁹: iohãne. ſ. mattheo: ⁊ marco. q̄ g̃
matthe⁹ ⁊ marc⁹ caput dñi vnguẽto illo ꝑfuſum di
cũt: iohãnes aũt pedes: nõ ſolum caput: ſed ⁊ pedes
dñi accipiam⁹ ꝑfudiſſe mulierẽ. Matthe⁹ ẽt ⁊ mar/
cus recapitulãdo ad illũ diẽ redeũt in bethaniã qui
erat ante ſex dies paſche: ⁊ narrãt qd̃ iohes d̃ cena
⁊ vnguẽto. Seq̃t̃: Et do. imple. ẽ ex odo. vnguenti.
AVG. ſup io. Ad apl'm reuoca intẽtõnem q̃ dicit
Aliis ſum⁹ odoꝛ vite ad vitã: aliis ſum⁹ odoꝛ mortis
ad mortẽ: deniq; audies hic ex vnguento iſto: quõ
erat aliis odoꝛ bon⁹ in vitã: aliis odoꝛ bon⁹ ĩ mortẽ.
vnde ſeq̃t̃: Dice. g̃ vn⁹ ex diſci. ſu. iu. ſcario. q̃ erat eũ
tradi. Qua. hoc vn. nõ ven. ccc. dena. ⁊ da. eſt egenis
AVG. de cõ. euã. Qd̃ alii dicunt diſcipulos mur/
muraſſe de vnguẽti p̄cioſi effuſiõe: iohes aũt iudã
cõmemoꝛat: puto diſcipuloꝝ noĩe iudã ſignificatũ:
plurali numero ꝓ ſingulari vſurpato. Põt etiã itel
ligi q̄ alii diſcipuli aut ſenſerit hoc aut dixerit: aut
eis iuda dicẽte ꝑſuaſum ſit: atq; oĩm volũtatẽ mat/
the⁹ ⁊ marc⁹ verbis etiã expſſerũt. Sed iudas ꝓptea
dixerit: q2 fur erat: ceteri ꝓpter paupũ curã. iohãnes
võ de ſolo illo id cõmemoꝛare voluiſſe: cui⁹ ex hac
occaſiõe furãdi cõſuetudinẽ credidit intimãdã. nã
ſequit̃: Dixit aũt h̃: nõ q2 de ege. ꝑti. ad eũ: ſed q̃a fur
erat ⁊ locu. hñs: ea que mitte. poꝛtabat. ALCVI.
Poꝛtabat miniſterio: expoꝛtabat furto. nõ tũc ꝑit
iudas q̃ñ accepit a iudeis pecuniã vt dñm traderet
iam fur erat: dñm ꝑdit⁹ ſequebat̃: nõ coꝛde ſʒ coꝛpe.
Uoluit aũt ꝑ hoc dñs admonere vt malos tolẽm⁹:
ne coꝛp⁹ xp̄i diuidam⁹. Qui aliq̃d de eccl'ia furatur:
iude ꝑdito cõpat̃. tolera malũ bon⁹: vt venias ad p̄
miũ bonoꝝ: ne imittaris in penã maloꝝ. Exemplũ
dñi accipite cõuerſant̃ in terra. q̃re habuit loculos
cui angeli miniſtrabãt: niſi quia eccleſia ipius locu

los habitura erat? Quare fures admiſit: niſi vt eius
eccl'ia fures dũ patit̃ toleraret? ſed ille q̃ cõſueuerat
de loculis pecuniã tollere: nõ dubitauit accepta pe
cunia ipm dñm vẽdere. CHRY. Ideo etiã ei furi
exñti loculos cõmiſit paupũ: vt oẽm abſcideret oc/
caſiõem. nõ. n. habuit dicere: q̃ñ ꝓpter pecuniarũ
deſideriũ hoc fecit: eteni ſufficiẽtẽ habebat ex locu/
lo cõcupiſcẽtie mitigatõem. THEO. Quidã vero
adminiſtratõem pecunie ſuſcepiſſe iudã fatẽt̃: tãq̃
minimũ oĩm. nã pecunie adminiſtratio doctrie ad
miniſtratiõe inferioꝛ eſt ſ̄m q̄ dicũt apl'i in actib⁹:
Nõ eſt equũ nos derelinq̃re verbũ dei: ⁊ miniſtra/
re mẽſis. CHRY. Chriſtus aũt multa cõdeſcẽſiõe
ad iudã vtẽs nõ increpauit eũ ſurripiẽtẽ: ſʒ coẽm in
tulit excuſatõem. nã ſeq̃t̃: Dixit g̃ ie. ſini. il. vt in diẽ
ſepul. mee ſer. illud. ALCV. Significat ſe moꝛitu
rũ ⁊ ad ſepeliẽdũ aromatib⁹ eſſe vnguẽdũ. iõ marie
cui ad vnctiõem moꝛtui coꝛpis multũ deſiderãti ꝑ/
uenire nõ liceret donatũ ſit: viuẽti adhuc impendẽ
obſequiũ: qd̃ p⁹ moꝛtẽ celeri reſurrectione p̄ueta ne
quiret. CHRY. Rurſus etiã ꝓpter ꝑditoꝛẽ remẽo
rat⁹ eſt ſepulture. ac ſi. d. Grauis ſũ tibi ⁊ oneroſus
ſed expecta paꝝ ⁊ adibo. ⁊ h̃ oñdit cũ ſudit: Paupe
res. n. ſemꝑ habetis vobiſcũ: me aũt nõ ſꝑ habebitis
AVG. Loquebat̃ de p̄ñtia coꝛpis ſui. nã ſ̄m ma/
ieſtatẽ ſuã: ſ̄m ꝓuidentiã: ſ̄m ineffabilẽ ⁊ inuiſibilẽ
grãm implet̃ qd̃ ab eo dictũ ẽ: Ecce ego vobiſcũ ſuʒ
vſq; ad cõſummatõem ſeculi. Uel alr̃: In iude ꝑſo
na ſignificati ſunt in eccl'ia mali. ſi. n. bon⁹ es: habeſ
xp̄m: ⁊ in p̄ñti ꝑ fidẽ ⁊ ſacramentũ: ⁊ habebis ſemꝑ
q2 cũ hic exieris: ad illũ venieſ qui dixit latroni: Ho
die mecũ eris in ꝑadiſo. Si aũt male vſaris: videris
hr̃e in p̄ñti xp̄m: q2 baptizariſ baptiſmo xp̄i: accedis
ad altare xp̄i: ſed male viuẽdo nõ ſꝑ hẽbis. nõ autẽ
dixit Habes: ſed Habebis: quia vn⁹ maluſ coꝛp⁹ ma
loꝝ ſignificat. Sequit̃: Cogno. er. tur. mul. ex iudeis
q2 illic eſſet: ⁊ vene. nõ ꝓp. ie tñ: ſed vt laza. vide. quẽ
ſuſci. a moꝛtuis. Curioſitas eos adduxit: ñ charitas.
THEO. Uiſoꝛes. n. ſuſcitati fieri cupiebant: expe
ctãtes etiã de inferis aliq̃d lazaro referẽte ꝑpẽdere.
AVG. Quia vero tãtũ miraculũ dñi tãta erat eui
dẽtia diffamatũ: vt nõ poſſent vel occultare qd̃ fa/
ctũ ẽ vel negare: cogitauerũt vt lazaꝝ interficerent
vñ ſequit̃: Cogi. aũt p̄n. ſacer. vt ⁊ laza. inter. q2 mł.
ꝓp. il. abi. ex iude. ⁊ cred. in ieſum. O ceca ſeuitia q̃ſi
dñs ſuſcitare potuit moꝛtuũ ⁊ nõ poſſit occiſum?
Ecce vtrũq; dñs fecit: ⁊ lazaꝝ moꝛtuũ: ⁊ ſeipm ſuſci
tauit occiſum. CHRY. Nullũ aũt miraculũ chri/
ſti eos ita furere fecit. hoc. n. mirabili⁹ erat: ⁊ coꝛam
multis factũ eſt: ⁊ erat inopinabile moꝛtuũ quadri
duanũ videre ambulãtẽ ⁊ loquẽtẽ. Aliter etiã illi ĩ
aliiſ putabãt criminari ſabbati ſolutõem: ⁊ hac via
abducere turbas. hic aũt q2 a nullo hẽbãt ↄq̃ri con
tra ieſum: aduerſus lazaꝝ faciũt conatũ. itaq; ⁊ ĩ ce
co h̃ feciſſent: niſi haberẽt accuſatiõem de ſabbato.
Aliter aũt: Ille q̃dẽ ignobilis erat: ⁊ eiecerũt eũ de
tẽplo. hoc etiã eos moꝛdebat q̄ feſtiuitatẽ inſtantẽ
oẽs dimittẽtes bethaniã veniebãt. ALCV. My/
ſtice aũt q̄ añ ſex dies venit bethaniã: ſignificat q̄ il
le q̃ ſex dieb⁹ oĩa fecerat: ⁊ ſexto die hoiẽ creauit ipe
ſexta mũdi etate: ſexta feria: ſexta hoꝛa redimẽ mun
dũ venerat. Cena aũt dñica: fides eſt eccl'ie q̃ ꝑ dile

ctõem opaꝛ. Martha miſtrat: ẽ fidelis aĩa: opa ſue
deuotõis dño ĩpẽdit. Lazar⁹ vn⁹ erat ex diſcũbẽtib⁹
cũ hi q̃ p⁹ pctõꝝ morte reſuſcitati ſunt: ad iuſticiaz
vna cũ eis q̃ in ſua ꝑmãſerũt iuſticia: de pñtia vitaꝛ
exultãt: ⁊ celeſtis grẽ munerib⁹ aluñꝛ. ⁊ bene ĩ betha
nia celebraꝛ q̃ interptaꝛ dom⁹ obediẽtie: nã eccleſia
eſt obediẽtie dom⁹. AVG. Unguẽtũ aũt quo ma
ria vnxit pedeſ ieſu: iuſticia fuit: ideo libra fuit. Erat
aũt vnguẽtũ nardi piſtici ꝑcioſi. Piſtis grece: fides
dicit. Querebas opari iuſticiã: iuſtus ex fide viuit.
Unge pedes ieſu bene viuendo. dñica ſectare veſti
gia. capillis terge. ſi habes ſupflua da paupibus: et
dñi pedes terſiſti: capilli.n. ſupflua corpis vidẽtur.
ALCV. Et notãdũ q̃ ꝑmo tñ pedes vnxerat: h
aũt pedes ⁊ caput vnxit. ibi rudimẽta penitẽtiũ: hic
iuſticia ꝑfectaꝝ deſignaꝛ aiaꝝ. p caput.n. dñi ſubli
mitas diuinitatis: p pedes humilitas incarnatõnis
exꝑmiꝛ. vel p caput ipe xp̃s: p pedes paupes q̃ ſunt
mẽbra ei⁹. AVG. Dom⁹ aũt repleta eſt odore. mũ
dus implet⁹ eſt bona fama.

Jn craſtinuz aũt turba multa q̃
uenerat ad diem feſtũ: cũ audiſſent
quia uenit ieſus hieroſolymaz: acce
perũt ramos palmaꝝ: ⁊ ꝓceſſerũt
obuiam ei: ⁊ clamabant: Oſãna: be
nedictus qui uenit in nomĩe dñi rex
iſrael. Et inuenit ieſus aſellũ ⁊ ſedit
ſuper eum: ſicut ſcriptũ eſt: Noli ti
mere filia ſyon: ecce rex tuus uenit
ſedens ſuper pullũ aſine. Hec non
cognouerũt diſcipuli eius primuz:
ſed quãdo glĩficatus eſt ieſus: tunc
recordati ſunt quia hec erãt ſcripta
de eo: ⁊ hec fecerũt ei. Teſtimoniuz
ergo ꝑhibebat turba que erat cuz eo
quãdo lazarũ uocauit de monumẽ
to: ⁊ ſuſcitauit euz a mortuis. Pro
pterea ⁊ obuiã uenit ei turba: qꝛ au
dierũt eũ feciſſe hoc ſignuz. Phari
ſei ergo dixerũt ad ſemetipſos: Ui
detis: quia nihil proficimus? Ecce
mundus totus poſt eum abijt.

CHRY. Preceptũ legis erat: vt decima luna pri
mi mẽſis agn⁹ ſiue hed⁹ in domo recluderet vſq̃ ad
quartãdecimã lunã eiuſdẽ mẽſis: qñ ad veſpam im
molabaꝛ: vnde ⁊ veruſ agn⁹ ex omni grege ſine ma
cula elect⁹: p ppl'i ſanctificatõe immolãd⁹ añ q̃nq̃
dies.i. decima luna hieroſolymã aſcendit. AVG.
Quãt⁹ aũt fruct⁹ apparuerit ꝑdicatiõis ei⁹: ⁊ quãt⁹
grex ouiũ ex his que pierãt dom⁹ iſrl' vocẽ paſtoris
audierit: itẽdẽdũ eſt ex eo qđ diciꝛ: Jn craſtinũ aũt
tur. mul. que conue. ad di. fe. cũ au. qꝛ ve. ie. hiero. ac
ce. ra. palmaꝝ. Rami palmaꝝ laudes ſunt ſignificã
tes victoriã qua erat dñs mortẽ moriẽdo ſupatur⁹:
⁊ tropheo crucis de diabolo mortis ꝑncipe trium
phatur⁹. CHRY. Oſtẽdebãt aũt qñ de reliq̃⁹ ma
iorem q̃ de ꝓpheta opionẽ habebãt de eo. vñ ſeqꝛ:
Et ꝓceſſe. ob. ei: ⁊ cla. oſan. benedi. qui ve. in no. dñi
rex iſrl'. AVG. Oſanna vox eſt obſecrãtis: magis
affectũ indicãs: q̃ rẽ aliquã ſignificãs: ſicut ſunt in
lingua latina: quas interiectões vocãt. BED. Eſt
aũt cõpoſitũ ex corrupto ⁊ integro. Oſi.n. ſalua: an
na obſecrãtis ẽ interiectio. oſi ergo corruptũ: anna
eſt integrũ. Benedict⁹ aũt q̃ venit in nomĩe dñi: ſic
poti⁹ accipiẽdũ ẽ: vt in noĩe dñi: in noĩe dei pris in
telligaꝛ: q̃uis poſſit ĩtelligi etiã in noĩe ſuo: quia et
ipe dñs eſt: ſed verba ei⁹ meli⁹ nr̃m dirigũt ĩtellectũ.
Ego veni in noĩe pris mei: nõ vtiq̃ amittit diuinita
tẽ: quãdo nos docet humilitatẽ. CHRY. Hoc eſt
etiã qđ maxĩe coegit credẽ in xp̃m omẽs: qñ nõ eſt
deo ꝯtrari⁹: ⁊ h maxĩe erigebat plebẽ q̃ ipe dicebat
ſe a patre veniſſe. Ex his g̃ vbis colligim⁹ q̃ de⁹ ẽ. nã
Oſanna ſaluos fac interptaꝛ. ſalutẽ autem ſoli deo
ſcĩptura attribuit. Deĩde qꝛ vere eſt de⁹: qꝛ venit in
quiũt: nõ qui duciꝛ. hoc.n. ſeruile eſt quodãmodo:
illud võ dñicũ. q̃ etiã dicũt: Jn noĩe dñi: illud idem
erga ipm ꝓtẽdit. nõ.n. in noĩe ſerui: ſed dñi dicũt il
lũ venire. AVG. Quid aũt magnũ fuit regi ſclo꞉ꝝ
regẽ fieri hoim: Nõ.n. rex iſrl' xp̃s ad erigẽdũ tribu
tũ vl' ferro exercitũ armãdũ: ſꝫ rex iſrl' q̃ mẽtes regat
q̃ in regnũ celoꝝ ꝑducat. q̃ g̃ rex eſſe voluit iſrl': di
gnatio ẽ nõ ꝓmotio: miſeratõnis indiciũ: nõ ꝑtãtis
augmẽtũ. qui.n. appellat⁹ eſt in terra rex iudeoꝝ: in
celis eſt dñs angeloꝝ. THEO. Judei aũt regẽ iſrl'
ipm nũcupabãt: q̃ſi ſẽſibilẽ regẽ ſoniãtes. Expecta
bãt nãq̃ exurgẽ quẽdã ĩ regẽ maiorẽ q̃ ſm hũanaꝫ
nãm: ſaluaturũ eos a rõanoꝝ iuriſditõe. Quõ autẽ
dñs venerit oñdit euãgeliſta ſubdẽs: Et inue. ie. aſel.
⁊ ſe. ſu. eum. AVG. Hoc breuiꝛ dictũ ẽ. nã quẽad
modũ ſit factũ apđ alios euãgeliſtas pleniſſime le
giꝛ: Pullũ aũt aſine ĩ quo nẽo ſederat: h.n. apđ ali
os euãgeliſtas inueniꝛ ĩtelligim⁹ ppl'm gẽtiũ: q̃ legẽ
dñi nõ accepat: aſinã võ qꝛ vtrũq̃ dño adductũ eſt
plebẽ ei⁹ q̃ veniebat ex pplo iſrl'. CHRY. Fecꝛ g̃ h
ꝓphetice aliq̃d figurãs: qñ videlꝫ ĩ mũdũ gẽtiũ po
pulũ debebat ſubiectũ hr̃e: ⁊ ꝓpheciã quãdã impleꝛ.
AVG. Adhibeꝛ aũt huic facto ꝓphericũ teſtimo
niũ vt apparet qñ maligni ꝑncipes iudeoꝝ eũ non
ĩtelligebãt ĩ quo ĩplebãꝛ q̃ legebãt. vñ ſeqꝛ: Sic ſcri
ptũ ẽ: No. ti. fi. ſy. ec. rex tu. ve. ti. ſe. ſu. pul. aſine. Jn il
lo pplo erat filia ſyõ: ipa ẽ hierl'z q̃ ẽ ſyõ: cui dꝛ No
li timẽ. illuz agnoſce q̃ a te laudaꝛ: ⁊ noli trepidare
cũ patiꝛ: qꝛ ille ſãguis fũdiꝛ p quẽ tuũ delictũ delea
tur: ⁊ vita redimaꝛ. CHRY. Uel alr: Quia regeſ eo
rũ iniuſti fuerãt: ⁊ eos obnoxios bell' faciebãt cõfide
ait: h nõ tal': ſꝫ mitꝭ ⁊ mãſuet⁹: qđ oñdiꝛ ab aſino. nõ
.n. exercitũ hñs ĩtrabat: ſꝫ aſinũ hñs ſolũ. Uide autẽ
euãgeliſte ſapiẽtiã. nõ verecũdabaꝛ ꝑorẽ ignorãtiaꝫ
diuulgare. nã ſeq̃ꝛ: Hec nõ cog. diſc. ei⁹ p̃. ſꝫ qñ glo. ẽ
ieſus. AGV. i. qñ vturẽ ſue reſurrectõis oñdit: tũc
recordati ſũt qꝛ h erãt ſcripta de eo: ⁊ h fecerũt ei. i.
nõ alia q̃ q̃ ſcpta erãt de eo. CHRY. Hoc ãt igra
bãt: qñ ipe nõ reuelauit eis. ſcãdalizaſſꝫ.n. eos ſi rex
exñſ talia paſſur⁹ erat: ⁊ ẽt ñ ſuſcepiſſꝫ ſtatĩ cognitõ
nẽ regni õ q̃⁰ dicebaꝛ: õ regno ei tpali h dici putaſſẽt

THEO. Aſpice aũt cõſequẽtiã paſſiõis: ſuſcitauit lazarũ: hoc oĩm nouiſſime reſeruãs miraculũ: ⁊ ob hoc plurimi cõcurrebãt ⁊ credebãt. vnde ſequitur: Teſtimo. er. phi. tur. que cũ eo erat qñ vo. la. de mo. ⁊ ſuſc. eũ a mor. ppte. ⁊ ob. ve. ei tur. q2 au. eũ fecĩſ. h̃ ſignũ. Exinde liuor ⁊ inſidie. vnde ſequiẽ: Phariſei aũt dice. ad ſemetip. vide. quia nihil pfi. Ec. mũ. tot⁹ poſt eũ abiit. AVG. Turba turbauit turbã. Quid aũt inuidet ceca turba: quia poſt eũ abiit mũdus: p quẽ fact⁹ eſt mũdus. CHRY. Mũdũ. n. hic turbã dicũt: videẽ aũt mihi hoc dictũ eẽ eorũ qui ſani q̃dẽ erãt: nõ audebãt aũt ppalari. demũ ab euẽtu deterrebãt alios: qñ incõſummabilia tẽtãtes. THEO. Ac ſi. d. Quãtũcũq̧ inſidiamini: tãto hic augetur ⁊ gloria ei⁹ intendiẽ: q̃s g̃. pfect⁹ de tãtis inſidiis.

¶ Erant aũt quidã gentiles ex his qui aſcenderãt ut adorarẽt in die feſto. Hi ergo acceſſerũt ad philippũ qui erat a bethſaida galilee: ⁊ rogabãt eum dicẽtes: Domine uolum⁹ ieſum uidere. Uenit philippus ⁊ dicit andree. Andreas rurſum ⁊ philippus dixerũt ieſu. Jeſus autem reſpondit eis dicens: Uenit hora ut clarificetur filius hominis. Amen amen dico uobis: niſi granũ frumẽti cadens in terram mortuũ fuerit: ipſum ſolum manet. Si autem mortuum fuerit: multum fructũ affert. Qui amat animã ſuã: perdet eam. Et qui odit animã ſuã in hoc mundo: in uitam eternã cuſtodit eã. Si quis mihi miniſtrat: me ſequaẽ. Et ubi ego ſum: illic ⁊ miniſter meus erit. Si quis mihi miniſtrauerit: honorificabit eũ pater meus.

BED. Templũ domini hieroſolymis ſitũ adeo erat famoſum: vt dieb⁹ feſtis nõ ſolũ vicini: ſed etiã multe ex lõginq̃s regiõib⁹ gẽtes illuc aduenirẽt: ſicut de eunucho cãdacis regine ethiopũ act⁹ aplõrũ declarat. hac ergo cõſuetudine hi gẽtiles venerãt adorare. de quib⁹ diciẽ: Erãt aũt gẽ. qui. ex his qui aſcẽ. vt ado. in die feſto. CHRY. Prope exiſtẽtes de cetero vt pſeliti fierẽt. Fama itaq̧ audita de chriſto volũt eum videre. vnde ſequiẽ: Hi ergo acce. ad philip. qui erat a bethſa. gali. ⁊ roga. eũ di. dñe volu. ie. vidẽ. AVG. Ecce volũt eũ iudei occidẽ: gẽtiles videre: ſed ⁊ illi ex iudeis erãt q̃ clamabãt: Benedict⁹ q̃ venit in noĩe dñi. Ecce illi ex circũciſiõe: illi ex pputio: velut duo pieties de diuerſo veniẽtes: ⁊ in vnã fidem xpi pacis oſculo cõcurrẽtes. Seq̃ẽ: Ue. phi. ⁊ di. andree. CHRY. Quaſi prior exñtĩ. audiuẽat. n. In viã gẽtiũ nõ abieritis: pptera cũ cõdiſcipulo cõmunicãs magiſtro refert. vnde ſeq̃ẽ: An. rur. ⁊ phi. dicunt ieſu. AVG. Audiam⁹ ergo vocẽ lapidis angularis. vnde ſequiẽ: Je. aũt rñ. eis di. ve. ho. vt cla. fi. hominis. Forſitã aliq̃s putat ideo ſe dixiſſe glorificatũ: q2 gẽtiles eũ volebãt videre. nõ ita eſt: ſed videbat gẽtiles poſt paſſionẽ ⁊ reſurrectõem ſuã in oĩb⁹ gentib⁹ credituros. Ex occaſiõe igiẽ iſtor gẽtiliũ qui eũ vidẽ cupiebant: annũciat futurã plenitudinem gẽtium: ⁊ pmittit iam adeſſe horã glorificatiõis ſue: q̃ facta in celis gẽtes fuerãt credituræ ſm illud: Exaltare ſup celos de⁹: ⁊ ſup oẽm terrã gloria tua: ſed altitudinẽ glorificatõis oportuit vt p̃cederet hũilitas paſſiõis. vñ adiũxit: Amẽ amẽ di. vo. Ni. gra. fru. ca. in terram mor. fue. ipm ſo. ma. Si autẽ mor. fu. mul. fru. affert. Se aũt dicebat granũ mortificandũ in infidelitate iudeor multiplicãdũ in fide pplor. BED. Ipe. n. ex ſemine patriarchar: in agro h⁹ mũdi ſeminat⁹ eſt. i. incarnat⁹ ẽ: vt moriẽdo cũ multiplicatõe reſurgeret. ſol⁹ mortu⁹ ẽ: cũ multis ſurrexit. CHRY. Et q2 per ſmones ita ſuadebat vtiẽ exẽplo: q2 frumẽtũ magis facit fructũ cũ mortuũ fuerit. Si aũt ex ſemibus accidit: multo magis in me. Quia igiẽ de reliquo debebat dimittẽ diſcipulos ad gẽtes: videt aũt gẽtiles pſiliẽtes ad fidẽ: oñdit q2 tps erat vt ad crucẽ veniret. Nõ. n. p̃us eos ad gẽtes miſit: donec iudei offẽderẽt donec crucifixerũt. ⁊ q2 de morte ſua p̃uidit diſcipulos cõtriſtãdos: ſupabũdãtiam facit ſmonis. dicens nõ ſolũ: Si nõ mortẽ meã patiẽter ſuſtinueritis: ſ; etiã: ſi vos ipſi nõ moriami: nullũ vobis erit lucrũ. ⁊ h̃ eſt qd ſubdit: Qui amat ani. ſuã p. eã. AVG. Hoc duobus modis intelligi poteſt: Qui amat pdet. i. ſi amas pdes: ſi cupis vitã tenẽ in xpo: noli mortem timẽ p xpo. Itẽ alio modo: Qui amat aĩam ſuã perdet eã. noli amare in hac vita: ne pdas in eterna vita. h̃ aũt qd poſteri⁹ dixi magis hr̃e videẽ euãgelicũ ſenſum. Sequiẽ enĩ: Et qui odit ani. ſu. in hoc mũ. in vi. eternã cu. eã. ergo qd ſupra dictũ ẽ: Qui amat: ſubintelligiẽ in h̃ mũdo. CHRY. Amat aũt aĩam ſuã in hoc mũdo: q̃ deſideria ei⁹ incõuenientia fac. odit aũt eã: q̃ nõ cedit ei noxia cõcupiſcẽti. ⁊ ñ dixit: Qui ñ cedit ei: ſ; Qui odit eã. Queadmodũ. n. eor q̃ odio habẽt nec vocẽ audire ſuſtinem⁹: nec viſũ vidẽ delectabit: ita ⁊ aĩam cũ Žria iniũgit q̃ deo nõ placẽt: cũ vehemẽtia auertẽ oz. THEO. Quia. n. valde oneroſum erat audire: q2 oportet odire aĩam: cõſolaẽ p h̃ quod addiẽ: In h̃ mũdo: tpis indicãs pticularitatẽ. nõ. n. in ppetuũ iubet aĩam odio hri: ⁊ emolumẽtũ ponit cũ dicit: In vitã eternã cuſtodit eã. AVG. Sed vide ne tibi ſubrepat: vt teipm ĩterimẽ velis: ſic itelligẽdo q2 debes i h̃ mũdo odiſſe aĩam tuã. hic. n. q̃dã maligni atq̧ puerſi homicide flãmis ſe donãt: aq̃s pfocãt: p̃cipitatõe collidũt ⁊ peũt. h̃ xps nõ docuit: immo ⁊ diabolo p̃cipiciũ ſuggerẽti reſpõdit: Uade ſathanas. Cũ ergo cauſe articul⁹ venerit: vt hec cõditio pponaẽ: aut faciendũ eſſe cõtra dei p̃ceptũ: aut ab hac vita migrãdũ: cõminãte mortẽ pſecutore ibi oderis in hoc mũdo aĩam tuã: vt in vitã eternã cuſtodias eã. CHRY. Dulcis q̃dem eſt pñs vita his q̃ affixi ſunt ei. ſ; ſi vo quis ad celũ reſpexerit: vidẽs que ibi ſunt bona: cito contẽnet vitã pñtẽ. Cum. n. apparuerit melior: contẽniẽ peior. in hoc ergo nos inducẽs xps ſubdiẽ: Qui mihi miniſtrat me ſequaẽ. i.

me imitet̃:de morte hoc dicit ⁊ de ea q̃ per opa aſſe
cutõe.opoꝛꝫ.n.eũ q miniſtrat eũ cui miniſtrat ſeq̃.
AVG. Quid ergo ſit miniſtrare chriſto:in ipſ ver
bis agnoſcim⁹ cũ dicit:Siq̃s mi.miniſtrat. Mini-
ſtrãt ergo ieſu:qui nõ q̃ ſua ſunt q̃rũt:ſ; q̃ ieſu xpi.h̃
eſt.n.me ſeq̃ŕ:vias ambulet meas nõ ſuas:nõ ea tñ
que ad miam ꝑtinẽt coꝛpalẽ:ſed oĩa opa bona ꝓpt̃
xpm faciẽs:vſq; ad illud op⁹ magne charitatis:qd ẽ
aĩam ꝓ fratrib⁹ ponẽ:ſed quo fructu:qua mercede?
Seq̃ŕ:Et vbi ego ſum:il. ⁊ mini.me.erit. Quãtũ amat
⁊ opis quo miſtraŕ illi ꝑciũ ſit eẽ cũ illo. CHRY.
Oñdit aũt ꝑ h̃ ꝙ reſurrectio morti ſuccedit. Ubi ãt
ſum ait:q2 in celis an̄ reſurrectiõem xps fuerat.igiŕ
illic trãſmigremur aĩo ⁊ mẽte. Sequiŕ:Siq̃s mihi
miſtra.hono.eũ pa.me⁹. AVG. Per h̃ itelligiŕ ex
poſuiſſe vt ſupra dixerat:illic ⁊ miſter me⁹erit.nam
quẽ maioꝛẽ honoꝛẽ accipere poterit adoptat⁹ꝗ; vt
ſit vbi eſt vnic⁹? CHRY. Nõ aũt dixit:Ego hono
rificabo eũ:ſed pater meus.nondũ.n.de eo decentẽ
opinionẽ habebãt:ſed maioꝛẽ de patre.

Nũc anima mea turbata ẽ. Et
qd dicã? Pater ſaluifica me ex hac
hora. Sed ꝓpterea ueni in hoꝛam
hãc. Pater clarifica nomẽ tuũ. Ue
nit ergo uox de celo dicens: Et cla
rificaui:⁊ iteꝛũ clarificabo. Turba
ergo que ſtabat ⁊ audierat:dicebat
tonitruũ eẽ factũ. Alij aũt dicebãt:
Angelus ei locutus ẽ. Rñdit ieſus
⁊ dixit: Non ꝓpter me hec uox ue
nit ſed ꝓpter uos. Nũc iudicium ẽ
mundi. Nũc pꝛinceps hui⁹ mundi
eijcietur foꝛas. Et ego ſi exaltatus
fuero a terra:omnia trahã ad meip
ſum. Hoc autẽ dicebat ſignificans
qua moꝛte eſſet moꝛiturus.

CHRY. Quia dñs ad paſſiõem diſcipulos exhoꝛ
tat⁹fuerat:ne dicãt ꝙ ipe extra doloꝛes exñs huma
nos facile de moꝛte philoſophaŕ:⁊ nos admonꝫ ꝓ
h̃ ꝙ ipe ẽ ſine ꝑiculo oñdit ꝙ ⁊ ipe in agonia ſit:tñ
ꝓꝑ vtilitatẽ moꝛtẽ nõ rẽnuit.vñ dicit:Nũc anima
mea turbata ẽ. AVG. Audio qui in h̃ mũdo odit
aĩam ſuã:in vitã eternã cuſtodit eã:⁊ mũdũ cõtẽnẽ
accẽdoꝛ:⁊ in cõtrario modo nihil ẽ vite hui⁹tot⁹ꝗ;
tulibet fuerit ꝓlixioꝛ vapoꝛ:ꝓ amoꝛe eternoꝝ tꝑalia
mihi cũcta vileſcũt.⁊ rurſũ dñm audio dicẽtẽ:Nũc
aĩa mea turbata ẽ.Seq̃ iubes aĩam meã:ſ; turbari
video aĩaꝫ meã:q̃le fundamẽtũ q̃rã ſi ꝑeŕ ſuccũbit?
Agnoſco dñe miam tuã:nã q̃ charitatꝭ volũtate tur
baris:mltos i coꝛpe tuo q̃ ſue ĩfirmitatis neceſſita-
te turbãŕ:ne deſpãdo ꝑeant ꝯſolaris. In ſe ḡ caput
nr̃m ſuſcepit mẽbroꝝ ſuoꝝ affectũ:⁊ iõ nõ ẽ ab ali-
quo turbat⁹:ſ; ſic̃ de illo ſupra dictũ eſt turbauit ſe-
metipm̃. CHRY. Appropiquãs.n. de reliquo cru
ci qd hũanũ ẽ oñdit:⁊ nãm nõ volẽtẽ moꝛi:ſ; ꝑñti
adherẽtẽ vite oñdẽs qm̃ nõ extra hũanas paſſiões
erat.ſicut.n.eſurire nõ crimẽ ẽ:ita neq; pñtẽ vitam
appetẽ. chriſt⁹aũt coꝛp⁹a pctõ mũdũ habebat:non a
nãlib⁹neceſſitatib⁹exutũ.h̃ igiŕ diſpẽſatõis ẽ:ñ dei
tatis. AVG. Deniq; hõ q ſeq̃ vult:audiat q̃ hoꝛa
ſeq̃ŕ:acceſſit foꝛte hoꝛa tribilꝭ:ꝓponiŕ optio:aut fa-
ciẽde iniq̃tatꝭ:aut ſubeũde paſſiõis.turbaŕ aĩa infir
ma.audi ḡ q̃d ſubiũgit:Et q̃d dicã? BED. Hoc eſt
q̃d aliud niſi vt mẽbra mea inſtruant? Pr̃ ſaluifica
me ex hac hoꝛa. AVG. Docuit te quẽ iuoces:cui⁹
volũtatẽ tue volũtati ꝑponas.non iõ tibi videaŕ ex
alto diffidẽ:q2 te vult ab ĩitio ꝑficẽ:hoĩs ſuſcepit in
firmitatẽ vt doceat ꝯtriſtatũ dicẽ:nõ qd ego volo:
ſ; qd tu vis.vñ ⁊ h̃ ſubdiŕ:Sꝫ ꝓp.ve.i ho.hãc:pater
gloꝛi.no.tu.i ſua.ſ.paſſiõe ⁊ reſurrectiõe. CHRY.
q.d. Nõ habẽo quid dicã:ereptõem q̃rẽs:Propterea
.n.veni ĩ hoꝛã hãc.ac ſi dicat:Etſi turbemur ⁊ tumĺ
tũ patiamur:ñ fugiam⁹moꝛtẽ:q2 ego nũc turbat⁹ ñ
dico vt effugiã:oꝫ.n.ferre qd ſupueñit. ñ dico:Eripe
me ex hoꝛa hac:ſ; ꝯtrũ dico.ſ.clarifica nom̃ tuũ. oñ
dit.n.qm̃ ꝓ v̾itate moꝛiŕ:glĩaꝫ dei h̃ vocãs:⁊ h̃ eue-
nit:futuꝝ.n.erat:vt p⁹crucẽ ꝯuertereŕ oꝛbis terrarũ
⁊ cognoſcẽt nomẽ dei ⁊ colẽt:nõ ſolũ pr̃is ſ; etiã filij:
ſ; tñ h̃ ſilet. Seq̃ŕ:Ue.ḡ vox de ce.di.Et clari.⁊ iteꝝ
clarificabo. GRE.xviij.mo. Hmõi v̾bis ꝑ ãgelũ lo
quiŕ de⁹:Et cũ nil ĩ imagine oñdiŕ:ſ; ſupne vocꝭ ver
ba audiũŕ.⁊ nimiꝝ de celeſtib⁹ loq̃ns v̾ba ſua q̃ au-
diri ab hoĩb⁹voluit:rõnali creatura admĩſtrãte foꝛ
mauit. AVG. Clarificaui aũt dic̃ añq̃; facerẽ mũ
dũ.⁊ iteꝝ:Clarificabo.cũ reſurgꝫ a moꝛtuis. Ul'alŕ
Clarificaui.cũ de v̾gie nat⁹ẽ:cũ miracula mlta fec̃
cũ deſcẽdẽte ſpũſcõ ĩ ſpẽ colũbe mõſtrat⁹ẽ.⁊ iterũ
Clarificabo.cũ reſurget a moꝛtuis:cũ exaltabiŕ ſuꝑ
celos de⁹⁊ ſuꝑ oẽm terrã glĩa ei⁹. Seq̃ŕ:Tur.ḡ que
ſta.⁊ au.di.to.fa.eẽ. CHRY. Apta q̃dẽ ⁊ bñ ſigni-
ficatiua erat vox:ſ; cito ab eis euolauit q̃ſi a groſſio
rib⁹⁊ carnalib⁹⁊ deſidioſis:⁊ hi q̃dẽ ſonitũ tñ reti
nuerũt:alij v̾o qm̃ articulata erat vox nonerãt:q̃d
aũt ſignificauit ñ adhuc de q̃b⁹ſubdiŕ:Alij dicebãt
Angel⁹ei locut⁹ẽ. Seq̃ŕ:Rñ.ie.⁊ di. Nõ ꝓp.me hec
vox ve.ſ; ꝓ.vos. AVG. Hic oñdit illa voce ñ ſibi
indicatũ qd iã ſciebat:ſed eis q̃b⁹ĩdicari opoꝛtebat.
Sicut aũt vox illa nõ ꝓpter eũ facta eſt:ſed ꝓpt̃ eoſ
ſic anima eius:nõ ꝓpter ipm̃ ſed ꝓpter eos turbata
eſt. CHRY. Ad illud enĩ inſtat vox patris qd ſem
per dicebãt:quoniã nõ eſt ex deo.qui.n.a deo gloꝛi
ficaŕ:qualŕ nõ eſt ex deo? Ubi vide ꝙ humilia ꝓpt̃
eos facta ſunt:nõ quaſi filio auxilio indigẽte. Quia
ergo dixit Clarificabo:oſtẽdit cõſequẽter ⁊ moduꝫ
gloꝛie.nam ſequiŕ:Nũc iudiciũ eſt mũdi. AVG.
Iudiciũ.n. qd in fine expectaŕ erit ꝑmioꝛum pena-
rũq; eternarũ.diciŕ etiã iudiciũ nõ dãnatiõis:ſ; di-
ſcretõis:hoc vocabat hic iudiciũ diſcretõeꝫ.ſ. ⁊ a ſu
ſuis redẽptis diaboli expulſionẽ.vnde ſequiŕ:Nũc
ꝑnceps mũdi eijciŕ foꝛas:abſit vt diabolũ ꝑncipem
mundi ita dictũ exiſtimemus:vt euꝫ celi ⁊ terre do-
minari poſſe credam⁹:ſed mund⁹appellaŕ in malis
hominib⁹qui toto oꝛbe terraꝝ diffuſi ſũt. Sic ergo
dictũ eſt:Princeps hui⁹mũdi.i.ꝑnceps maloꝝ ho-
minũ:qui habitant in mundo. Appellatur etiã mũ
dus in bonis:qui ſimiliter ꝑ totũ oꝛbẽ terrarũ diffu
ſi ſunt:ideo dicit apoſtolus:Deus erat in chriſto

mūdum recōciliās ſibi.hi ſunt:ex quorum cordibus
ꝑncipes mūdi eijciet foraſ.ꝓuidebat.n.dominꝰ poſt
paſſionē ⁊ glorificationē ſuā ꝑ vniuerſū mūdū mul/
tos ꝓplos credituros:in quoꝝ cordibꝰ diabolꝰ intꝰ
erat:cui qñ ex fide renūciāt eijcit foras.Sed nunqd
de cordibꝰ veterꝝ iuſtoꝝ nō eſt eiectꝰ foras:quō ḡ di
ctū eſt nūc eijcietꝰ foras:niſi qꝛ tunc qđ in hoībꝰ pau
ciſſimis factū eſt:nūc in multis magniſq; populiſ iā
mox futurū eſſe ꝑdictū ē.Quid ḡ ait:Quiſpiā:quia
diabolꝰ eijcit foras:iā fideliū neminē tētat:immo tē
tare nō ceſſat:ſed aliud eſt intriſecꝰ regnare:aliud
foriſecꝰ oppugnare. CHRY.Sed q̄le eſt iſtud iu/
diciū quo diabolꝰ foras eijcit:exēplo id faciā mani
feſtū:ſit aliqs debitores expetēs ⁊ feriat:⁊ in vincu/
la mittat.Deīde ex eadē demētia:⁊ eū qui nihil de/
bet ſub eūdē carcerē ducat:hic ⁊ eoꝝ que ī alioſ fec
dabit vindictā:ita ⁊ in chriſto factū ē.Foꝝ.n.q̄ dia
bolꝰ in nos fecit:ꝑ ea que in chriſtū auſus ē ſuſtine
bit vidictā.⁊ ne quis dicat:Qualr mittet foras:ſi te
ſuꝑabit ſubiūgit:Et ego ſi exal.fue.a ter.om.tra.ad
meipm.Qualr.n.ſuꝑat qui ⁊ alios trahit:hoc autē
plꝰ fuit dicere q̄ꝫ reſurgā.Si.n.hoc dixiſſet:nōdum
manifeſtū eēt qđ trahēt.dicendo vō Trahā:vtrūq;
demōſtrat. AVG.Sꝫ q̄ oīa trahit:niſi ex qbꝰ dia/
bolꝰ eijcit foras:nō aūt dixit Oēs:ſꝫ Oīa:nō.n.oīm
eſt fides.nō itaq; ad vniuerſitatē hoīm retulit:ſꝫ ad
creature integritatē.i.ſpm̄ ⁊ aīam ⁊ corpꝰ ad illō.ſ.
qđ intelligimꝰ qꝛ viuimꝰ:qꝛ viſibiles ſumꝰ:aut ſi oīa
ipſi hoīes intelligēdi ſunt:oīa ꝑdeſtinata ad ſalutē
poſſumꝰ dicere:aut certe oīa hoīm genera ſm̄ innu
merabiles differētias quibꝰ inter ſe ꝑter ſola pecca/
ta hoīes diſtāt. CHRY.Qualr igit ſupra dixit:qñ
pater trahit:quia.ſ.filio trahēte pater trahit.Dicit
aūt Trahā:qñ a tyrāno detētos:⁊ ꝑ ſeipos nequeū
tes accedere:⁊ illiꝰ manꝰ effugē. AVG.Sꝫ ſi exal/
tatꝰ inqt fuero a terra:hoc eſt cū exaltatꝰ fuero:non
.n.dubitat futuꝝ eē qđ venit implē.nā exaltatōem
ſuā dixit in cruce paſſionē.vnde euāgeliſta ſubdit:
Hoc aūt dixit ſignificās qua morte eēt moriturus.

¶ Reſpōdit ei turba.Nos audiui
mus ex lege:quia xp̄s manet ī eter
nū.Et quō tu dicis oportet exalta
ri filiū hoīs:Et qs ē iſte filiꝰ hoīs:
Dicit ergo eis ieſus:Adhuc modi
cū lumē in uobis eſt.Ambulate dū
lucē habetis:ut ñ uos tenebre ꝯphē
dāt.Et q ambulat ī tenebris neſcit
quo uadat.Dū lucē habetiſ:credite
in luce:ut filij lucis ſitis.Hec locu
tꝰ ē ieſꝰ:⁊ abijt ⁊ abſcōdit ſe ab eis.

AVG.Cum intellexiſſent iudei qꝛ dominus de
ſua morte dixiſſet:ꝓponūt ei q̄ſtōem quō ſe dicēt mo
riturū.vñ dr̄:Rńdit ei tur.Nos audi.ex le.qꝛ chriſtꝰ
manet in eter.quō tu di.opoꝛ.exal.filiū hoīs.Me/
moriter tenuerūt qꝛ dominꝰ aſſidue dicebat ſe eſſe fi
liū hoīſ.nam hoc loco nō dixit:Si exaltatꝰ fuerit
filꝰ hominis.ſed ſuperiꝰ dixerat:Venit hora vt cla/
rificetur filiꝰ hominis.hoc ergo in animo retinētes
inquiūt:Si chriſtꝰ manet in eternū:quomodo exal
tabit a terra.i.quō crucis paſſiōe morietꝰ: CHRY.
Hinc eſt videre:qm̄ multa eoꝝ que ꝑabolice diceba
tur intelligebāt.qꝛ.n.ꝑuenit de morte diſputās:au
diētes hic exaltatōem ſuſpicati ſunt hꝰ. AVG.Ut
hꝰ eū dixiſſe intelligebāt:qđ facē cogitabāt.nō ḡ eis
verboꝝ iſtoꝝ obſcuritatē apuit infuſa ſapiētia:ſꝫ ſti
mulata cōſciētia. CHRY.Et vide qualr malicio/
ſe interrogāt.nō.n.dixerūt:Nos audiuimꝰ ex lege:
quia chriſtꝰ nihil patit.In multis.n.ſcpturaꝝ lo/
cis:⁊ paſſio ⁊ reſurrectio ſimul ponit:ſed qm̄ manꝫ
in eternū.⁊ nimirū hoc nō erat cōtrariū.Immorta
litati eni ꝑ paſſiōem nō eſt factū impedimētū:ſꝫ eſti
mauerūt ꝑ hoc oñdere eū nō eſſe chriſtū:qm̄ chriſtꝰ
manet in eternū.deinde ſubdūt:Quis eſt iſte filius
hoīs:⁊ hoc malicioſe.q.d.Nō dicas qꝛ ꝓpter odiū
tuū hoc dicamꝰ:ecce.n.nō nouimꝰ de quo dicis.Sꝫ
chriſtꝰ rn̄dit:oſtēdēs qm̄ paſſio nō ꝓhibet manē eū
in eternū.vnde ſubdit:Dixit ergo eis ieſus:Adhuc
modi.lumi.in vobis eſt.q.d.Adhuc ꝑuo tempe ego
lux vobiſcū ſum:ꝑ hoc oſtēdēs qꝛ mors eiꝰ tranſmi/
gratio eſt.eteni lux ſolaris nō interimit:ſed paꝝ re
cedēs rurſus apparet. AVG.Uel aliter:Modicū
lumē in vobis eſt.ꝑ hoc qꝛ intelligitis:qꝛ chriſtꝰ ma
net in eternū:ergo ambulate:accedite:totū ītelligi/
te:⁊ moriturū chriſtū ⁊ victurū in eternū dū lucem
habetis. CHRY.Hoc dicit tempꝰ totū pñtis vite:
⁊ ante crucē ⁊ poſt crucē.multi.n.pꝰ crucē credide
rūt in eū:vt nō tenebre vos ꝯphendāt:ſi.ſ.eo modo
credideritis chriſti eternitatē:vt negetis in eo mortl
humilitatē.Sequit:Et qui am.in tene.ne.qꝰ vadat.
CHRY.Quāta deniq; iudei nūc agūt ⁊ neſciunt
quid agūt:ſed vt in tenebris ambulātes:putāt rectā
incedere viā cōtra vadūt.ꝓpterea ſubdit:Dū lucem
habetis:credite in lucē. AVG.i.dum aliquid veri
habetis credite in veritatē:vt renaſcamini veritati.
vnde ſequit:Ut filij lucis ſitis. CHRY.Quod eſt
filij mei.In ꝑncipio aūt euangeliſta dicit:qꝛ ex deo
nati ſunt:hoc eſt ex patre.hic aūt ipe dicit hoſ gene
rare:vt diſcas quoniā vna eſt actio patris ⁊ filij.Se
quit:Hec locutꝰ eſt ieſus:⁊ abijt ⁊ abſcōdit ſe ab eiſ
AVG.Non ab eis qui credere ⁊ diligere ceperūt
ſed ab eis qui videbāt:⁊ inuidebant.Cum autem ſe
abſcondit:noſtre infirmitati cōſuluit:nō ſue pote
ſtati derogauit. CHRY.Sed cum nec lapides le
uarēt nec blaſphemarēt:cuiꝰ gratia occultatus eſt:
Nouerit furorē in eis ſeuiētē:⁊ nō expectauit:vt in
opꝰ exirēt:ſed occultat mitigās eoꝝ inuidiā.

¶ Cum aūt tāta ſigna feciſſet corā
eis:non credebant in euꝫ:ut ſermo
iſaie inpleretur quē dixit:quiſ credi
dit auditui nr̄o:⁊ brachiuꝫ domini
cui reuelatū ē:Propteria nō pote
rāt credere:qꝛ iterū dixit iſaiaſ:Ex
cecauit oculos eoꝝ ⁊ idurauit coꝛ
coꝝ ut non uideant oculꝭ:⁊ nō intel
ligant corde:⁊ conuertātur ⁊ ſanē

eos. Hec dixit iſaias qñ uidit glori
am ei⁹: ꝛ locut⁹ eſt deo. Uerũtamẽ
ꝛ ex pricipibus multi crediderũt in
eũ: ſed ꝑpter phariſeos nõ cõfitebã
tur: ut de ſynagoga nõ eijcerentur
Dilexerũt enim gloriam hominuꝫ
magis q̃ꝫ gloriam dei.

CHRY. Nouerat dñs feruẽtẽ aim iudeorũ: ꝛ oc
ciſionẽ meditantẽ: ꝛ ideo occultat⁹ ẽ. ꝛ hoc iſinua
uit euãgeliſta ſubdẽs: Cũ aũt tã. ſig. fe. co. eis ñ cre. i
eum. THEO. Nõ aũt modice iniq̃tatis fuit tãtis
ſignis nõ credere: ea võ ſigna commemorat q̃ ſupra
ſunt poſita. CHRY. Ne q̇s aũt dicat: Cui⁹ grã ve
nit chriſt⁹: nõ nouerãt ꝙ nõ ei intẽderẽt. ꝛ ideo ad
hoc excludẽdũ inducit etiã ꝑphetas hoc ſciẽtes. pp
qḋ ſequit̃: Ut ſer. iſa. ꝑ. imple. quẽ dixit: Do. q̇s cre.
au. no. ꝛ bra. do. cui reue. eſt? ALCV. Quis ꝑ rari
tate poſuit: q꜀ qḋ ſancti prophete a deo audierũt: ꝛ
ꝑplo ꝑdicauerunt: pauciſſimi crediderũt. AVG.
Satis aũt oñdit brachiũ dñi ipm dei filiũ nuncupa
tum: nõ ꝙ de⁹ pater figura determinet̃ carnis humane:
ſed q̇a oĩa ꝑ ipm facta ſunt: ideo brachiũ dñi dictuꝫ
eſt. Si enim aliquis homo tanta poteſtate preualẽt
vt ſine vllo motu corpis ſui quod diceret fieret vbũ
eius: brachiũ ei⁹ eſſet. Nõ aũt patet occaſio erroris
his qui dicũt: q̇a ſol⁹ pater eſt: ſi brachiũ ei⁹ eſt fili⁹
nõ. n. due: ſed vna pſona eſt homo ꝛ brachiũ eius.
nõ intelligẽtes quomodo verba de reb⁹ alijs ad res
alias ꝑpter aliquã ſimilitudinẽ trãſferant̃. Quidaꝫ
aũt inter ſe muſitãt: que culpa fuit iudeorꝫ: ſi neceſ
ſe erat vt ſmo iſaie impleret̃? Quib⁹ reſpõdem⁹ deũ
preſciũ futuroꝝ per ꝑphetã ꝑdixiſſe: infidelitatẽ iu
deoꝝ nõ feciſſe. nõ. n. ꝑpterea quẽq̃ꝫ de⁹ ad peccan
dũ cogit: quia futura hoim peccata iã nouit. ipſoꝝ
.n. pſciuit peccata nõ ſua. fecerũt ergo peccatũ iudei
qḋ facturos eſſe predixit: quẽ nihil latet. CHRY.
Quod ergo dixit: vt ſermo iſaie ꝑphete impleret̃: ly
Ut nõ cauſale ẽ: ſꝫ euẽt⁹. Nõ. n. q꜀ dixit iſaias ñ cre
diderũt: ſꝫ q̇a nõ erãt credituri: ꝑpterea iſaais dixit.
AVG. Sed ea que ſequũt̃: ꝑfũdiorẽ faciũt qõem
adiugit. n. ꝛ dicit: Propterea nõ po. cre. q̇a ite. dixit
iſa. Exce. ocu. eo. ꝛ indu. coꝛ eo. vt nõ vi. ocu. ꝛ intel.
coꝛ. ꝛ cõuer. ꝛ ſa. eos. Si. n. credere non poterãt qḋ
peccatũ eſt homis nõ faciẽtis qḋ nõ põt facere? Et
qḋ eſt graui⁹ ad deũ cauſa refert̃. qñquidẽ ipe exce
cauit oculos eoꝝ: ꝛ indurauit eoꝝ coꝛ. nõ. n. h̄ ſaltẽ
de diabolo dicit̃: ſed de deo. ſed quare nõ poterant
credere: rñſio: q̇a nolebant. Sicut. n. ꝙ dñs negare
ſeipm nõ põt: laus eſt volũtatis diuine: ita q꜀ illi nõ
poterãt credẽ: culpa eſt volũtatis hũane. CHRY.
Hoc aũt ꝛ in cõi cõſuetudine cuſtodit̃: vt cũ q̇s di
cat: Nõ poſſum amare illũ: vehemẽtia volũtatꝭ po
tẽtiã dicit. ſed euãgeliſta dicit: Nõ poterãt: vt oſtẽ
dat qm̃ ipoſſibile eſt mẽtiri ꝑphetã: nõ tñ ipoſſibi
le erat eos credẽ. nõ. n. hec ꝑdixiſſet: ſi credituri eẽnt
AVG. Sed aliã cãm iniq̃s dicit ꝑpha: nõ volũta
tes eoꝝ. q꜀. ſ. Excecauit oculos eoꝝ ꝛc̃. ſed h̄ eſt etiaꝫ
eoꝝ volũtatẽ meruiſſe rñdẽdo. Sic. n. excecat ꝛ ob
durat de⁹ deſerẽdo ꝛ nõ adiuuãdo: ꝙ occulto iudi
cio facere põt in quo nõ põt? CHRY. Neq꜀. n. de
relinq̇t nos: niſi voluerim⁹ nos ſm̃ illud oſee: Oblit⁹
es legis dei tui: obliuiſcar ꝛ ego tui. hec dicit oñdẽs
nos icipe derelictõem: ꝛ cãm fieri ꝑditõis. Sicut. n.
ſol infirmũ offendit viſum: nõ ex ꝑpa natura: ita fit
in his qui nõ attẽdũt dei ſmones. terrens aũt audi
tores ſcptura dicit: Excecauit ꝛ indurauit. AVG.
Nõ aũt addidit: Et cõuertãt̃ ꝛ ſanẽ eos. vtrũ ſubau
diendũ ſit. i. nõ cõuertãt̃. eteni cõuerſio de illi⁹ grã
eſt: an forte ꝛ hoc de ſupne medicine mĩa factũ in
telligẽdũ: vt qm̃ ſupbe ſuã iuſticiã conſtituere vole
bãt adhuc deſererẽt̃ ꝛ excecarẽt̃: vt offẽderẽt i lapideꝫ
offenſiõis: ꝛ ilerent̃ facies eoꝝ ignominia: atq꜀ hũilia
ti quererẽt nõ ſuã qua inflat̃ ſupb⁹: ſed iuſticiã qua
iuſtificat̃ impi⁹. hoc. n. multis eoꝝ ꝑfecit in bonũ: q̇
de ſuo ſcelere cõpũcti: in xp̄m poſtea crediderunt.
Seq̇t̃: Hoc dixit iſa. qñ vi. glo. ei⁹ ꝛ lo. eſt de eo. Ui
dit aũt nõ ſicuti eſt: ſed modo quodã ſignificatiuo:
ſicut ꝑphete viſio fuerat informanda. Nemo ẽ vos
fallat eoꝝ qui dicũt: inuiſibilẽ prẽm ꝛ viſibilẽ filiũ:
qui putãt eũ eẽ creaturã. In forma. n. dei in q̃ eq̃lis
eſt patri etiã fili⁹ inuiſibilis eſt. vt aũt ab hõib⁹ vide
ret̃: formã ſuꝯ accepit. oñdit etiã ſe anteq̃ꝫ ſuſcipet
carnẽ oculis hoim: ſicut voluit in ſubiecta creatura
nõ ſicuti eſt. CHRY. Gloriã aũt hic dicit viſiõem
ſedẽtis in throno excelſo: ꝛ alia que ibi dicũt̃. vnde
ſequit̃: Et lo. eſt de eo. hoc. ſ. vidi deũ ſedẽtẽ. ꝛ ꝙ au
diuit vocem dicentẽ: quem mittam: ꝛ quis ibit ꝛc̃.
Sequitur: Uerũtamẽ ex pricipib⁹ multi crediderũt
in eum: ſed ꝑpter phariſeos nõ cõfitebant̃: vt de ſy
nagoga nõ eijcerent̃. dilexerũt. n. magis gliam ho
minũ q̃ꝫ gliam dei. ALCV. Gloria dei eſt publice
cõfiteri chriſtũ. gloria hominũ eſt in mũdanis glori
ari. AVG. Hos ergo improbauit euãgeliſta: qui
in hoc greſſu fidei ſi ꝑficerẽt ꝑ amorẽ: que humane
glorie ſunt ꝑficiẽdo ſuparẽt.

¶ Jeſus ãt clamauit ꝛ dixit: Qui
credit in me: non credit i me: ſed in
eum qui miſit me. Et qui uidet me
uidet eum qui miſit me. Ego lux in
mũduꝫ ueni: ut omnis qui credit in
me in tenebris nõ maneat. Et ſiq̇s
audierit uerba mea ꝛ nõ cuſtodierit
ego nõ iudico eũ. Nõ eniꝫ ueni ut
iudicẽ mũdũ: ſed ut ſaluificẽ mũdũ
Qui ſpernit me: ꝛ nõ accipit uerba
mea: habet qui iudicet eũ. Sermo
quẽ locut⁹ ſũ: ille iudicabit eũ in no
uiſſimo die. Quia ego ex meipo nõ
ſuꝫ locutus ſed qui miſit me pater:
ipſe mihi mãdatuꝫ dedit qd dicaꝫ:
ꝛ qd loquar? Et ſcio quia mãdatuꝫ
ei⁹ uita eterna eſt. Que ergo ego lo
quor: ſicut dixit mihi pr̃ ſic loquor.

CHRY. Quia amor humane glorie pͥncipes cre
dẽtes ↄfiteri phibebat: dñs ↄtra h̃ eis loquit̃. vñ dĩ
Je. aũt cla. ꝛ di. Qui cre. in me: nõ cre. in me ſ; in eũ
qui me miſit. q. d. Quid formidatis credere in me: ꝑ
deũ fides pueniꝑ ꝑ me. AVG. Quia eñi homo ap
parebat hoĩb⁹ cũ lateret de⁹: ne putarẽt eũ hoc eſſe
tm̃ qd̃ videbãt talẽ ac tantũ ſe volẽs credi: qualis ꝛ
quãt⁹ eſt pr̃: Qui credit in me inquit: nõ credit in me
.i. in hoc qd̃ videt: ſed in eũ qui me miſit. i. in patrẽ.
nã ſi putauerit eũ hr̃e filios ſm̃ grãm: nõ aũt hr̃e fi
liũ equalẽ ſibi atq; coeternũ: nec credit in prẽ; qui
eũ miſit: quia nõ eſt hoc pater qui eũ miſit. Ne aũt
putarẽt ſic voluiſſe intelligi prẽm: tanq̃ multoꝝ fi
lioꝝ ꝑ grãm generatorẽ: nõ vnici verbi equalis ſibi:
cõtinuo ſubiecit: Qui videt me: videt eũ q̃ miſit me.
q. d. Uſq; adeo nihil diſtat inter eum ꝛ me: vt qui
me videt videat eum qui miſit me: aplõs ſuos certe
ipe dñs miſit: nunq̃ tñ aliqs eoꝝ dicẽ auderet: Qui
credit in me. Credim⁹ eñi aplõ: ſed nõ credimus in
aplm̃. Fili⁹ autẽ recte vnigenit⁹ dicit: Qui credit in
me: nõ credit in me: ſed credit in eũ qui me miſit. vbi
nõ a ſe abſtulit credẽtis fidẽ: ſed voluit in forma ſer
ui remanere credẽtẽ. CHRY. Uel dicit: Qui cre
dit in me ꝛc̃. q. d. Qui fluminis accipit aquã: nõ eã
que eſt fluminis accipit: ſed eã que eſt fontis. volẽs
aũt oñdere q̃m nõ eſt credere in hõiem: nõ credẽtẽ ĩ
eũ ſubiũgit: Qui videt me: videt eũ qui me miſit. qd̃
igit̃: Corp⁹ eſt de⁹: nequaq̃: ſed cõſideratio veri q̃ ẽ
ꝑ intellectũ: hic viſio dicit̃. deinde oſtendit eã q̃ ad
prẽm cognitõem: in hoc qd̃ ſubdit: Ego lux ĩ mũdũ
veni. quia eñi pater lux vocat̃: vbiq; eo hic vtit̃ noĩe
Lucẽ aũt ſe hic vocauit: eo ꝙ ab errore eripit: ꝛ in
tellectuales tenebras ſoluit. vnde ſubdit: Ut oĩs q̃
credit in me: in tenebris nõ maneat. AVG. In q°
ſatis manifeſtat oẽs ſe in tenebris inueniſſe: ſed ne
in eis tenebris maneãt: in quib⁹ inuẽti ſunt: debent
credere in lucẽ que venit in mũdũ. dixit quodã lo
co diſcipulis ſuis: Uos eſtis lux mũdi. nõ tñ eis di
xit: Uos lux veniſtis in mũdũ: vt oĩs q̃ credit ĩ vos
in tenebrĩs nõ maneat. lumina ergo ſunt oẽs ſancti
ſed credẽdo illuminãt̃ ab eo a quo ſiqs receſſerit te
nebrat̃. CHRY. Ut aũt nõ exiſtimet ꝙ ꝑpter im
becillitatẽ eos qui ipm̃ ↄtẽnũt: illeſos dimittat ſub
iũgit: Et ſiquis audierit verba mea: ꝛ nõ cuſtodierit
ea; ego nõ iudico eũ. AVG. Intelligẽdũ eſt: Mo
do nõ iudico eũ: cũ alio loco dicat: Pater omne iu
diciũ dedit filio. quare aũt modo nõ iudicat oñdit
ſubdẽs: Nõ eñi veni vt iudicẽ mũdũ: ſed vt ſaluifi
cẽ mũdũ. i. ſaluũ faciã mũdũ. nũc ergo eſt temp⁹ mi
ſericordie: poſt erit iudiciũ. CHRY. Deinde vt nõ
pigriores ex hoc fiãt terribile ſubdit iudiciũ: Qui ſp
nit me ꝛ nõ accipit verba mea: habet qui iudicet eũ.
AVG. Nõ dixit: Ego nõ iudico eũ in nouiſſimo
die. hoc eñi eſſet ↄtrariũ illi ſentẽtie: Omne iudiciũ
dedit filio. Expectãtib⁹ aũt quiſnã eſſet ille ſecutus
adiũxit: Sermo quẽ locut⁹ ſum: ille iudicabit eũ; in
nouiſſimo die. Satis manifeſtauit ſeipm̃ in nouiſ
ſimo die iudicaturũ: ſeipm̃ quippe locut⁹ eſt: ſeipſũ;
annũciauit. aliter itaq; iudicabit̃ qui nõ audierũt:
aliter qui audierũt ꝛ cõtẽpſerũt. AVG. i. de trini.
Ideo aũt iudicat verbũ qd̃ locut⁹ eſt fili⁹: quia non
ex ſe locut⁹ eſt fili⁹. vnde ſequit̃: Quia ego ex meipo
nõ ſum locut⁹. ꝑ qd̃ intelligi voluit. Ego nõ ex me
nat⁹ ſum. Quero itaq; quõ intelligam⁹: Ego nõ iu
dicabo: ſed verbũ quod locut⁹ ſum iudicabit: cũ ipe
ſit verbũ patris quod loquit̃. vel ita: Ego nõ iudica
bo ex poteſtate humana: quia fili⁹ hoĩs ſum: ſ; ego
iudicabo ex poteſtate verbi dei: quia filius dei ſum.
CHRY. Uel aliter: Ego nõ iudico eũ. i. nõ ſũ cauſa
ꝑditõis eius: ſed ipe qui verba mea ſpnit. Uerba eñi
que modo locut⁹ ſum in ordine ſtabũt accuſatoris
omnẽ tollẽtia excuſatõnem: ꝛ hoc eſt quod ſubdit:
Sermo quẽ locut⁹ ſum: ille iudicabit eũ. ꝛ q̃s ſmo:
Quia ego ex meipo nõ ſum locut⁹: ſed qui miſit me
pater: ipe mihi mãdata dedit: quid dicã: ꝛ q̃d loq̃r.
Omnia igit̃ hec ꝑpter eos dicebãt̃: vt nullã habeãt
excuſatõẽ. AVG. Mãdatũ aũt nõ qd̃ fili⁹ nõ ha
beat pater dedit: ſed in ſapiẽtia patris quod eſt ver
bũ patris omĩa mãdata ſunt patris. Dicit̃ aũt mãda
tũ datũ: q2 nõ eſt a ſeipo cui dicit̃ datũ: ꝛ hoc ẽ da
re filio id ſine quo nũq̃ fili⁹ fuit: qd̃ eſt gignere filiũ
q̃ nũq̃ nõ fuit. THEO. Cũ eñi vbũ patris exiſtat
fili⁹: ꝛ que ſunt in mẽte patris reuelat in integrum:
mãdatũ accepiſſe dicit: quid ſit dictur⁹ ꝛ q̃d loq̃tur.
Sicut etiã noſtrũ verbũ ſi verũ fateri volum⁹: ea ꝓ
fert que ſuggerit mens. Sequit̃: Et ſcio quia man
datũ ei⁹ vita eterna eſt. AVG. Si ergo vita eterna
eſt ipe fili⁹: ꝛ vita eterna eſt mãdatũ patris: q̃d aliud
dictũ eſt: niſi quia ego ſum mandatũ patris. ꝑinde
ꝛ id quod adiũgit: Que ergo ego loquor: ſicut dixit
mihi pater ſic loquor. nõ accipiam⁹: Dixit mihi: q̃ſi
ꝑ verba locut⁹ ſit vnico verbo. dixit ergo pater filio
id ſine quo nũq̃ fili⁹ fuit: ſicut dedit vitã filio: nõ qd̃
neſciebat vl̃ nõ habebat: ſed qd̃ ipe fili⁹ erat. Quid ẽ
aũt: Sicut dixit mihi ſic loquor: niſi verbũ loquor.
Ita ille dixit vt verax: ita iſte loq̃t̃ vt veritas: verax
aũt genuit veritatẽ: quid ergo iam diceret veritati:
non enim imꝑfecta erat veritas cui verum aliquod
adderetur.

CA. XIII.

Ante diez feſtũ paſche ſciẽs
ieſus quia uenit hora eius
ut trãſeat ex hoc mũdo ad
patrem: cũ; dilexiſſet ſuos qui erãt
in mũdo in finez dilexit eos. Et ce
na facta cu; diabolus iam miſiſſet in
cor ut traderet eum iudas ſimonis
ſcariothis: ſciens quia omnia dedit
ei pater in manus: ꝛ q̃a a deo exiuit
ꝛ ad deũ uadit ſurgit a cena: ꝛ põit
ueſtimẽta ſua: ꝛ cũ accepiſſet lintheũ
p̃cinxit ſe. Deĩde miſit aquã ĩ peluim
ꝛ cepit lauare pedes diſciploꝝ: ꝛ ex
tergere lintheo quo erat p̃cinctus.

THEO. Quia dñs trãſmigratur⁹ erat de p̃nti ſe
culo: explicat qualẽ erga ſuos amicitiã gerẽt. vñ dĩ
Ante di. fe. paſ. ſci. ie. q2 ve. ho. ei⁹ vt trã. ex hoc mũdo
ad pa. cũ diler. ſu. q̃ erãt in mũ. in fi. di. eos. BED.
Plurimas ſiqdẽ feſtiuitates iudei hẽbãt: ſ; apd̃ eos

ſiſignioꝛ atqꝫ celebꝛioꝛ erat paſche feſtiuitas: ꝓpter
quod ſignāter dicit: Añ diem feſtū paſche. AVG.
Paſcha nō ſicut q̄dam eſtimāt grecū nomen eſt ſed
hebꝛaicū. opportuniſſime tñ occurrit in hoc noīe q̄
dam cōgruentia vtrarūqꝫ linguaꝝ. qꝛ eni pati grece
paſchin dicit̃: ideo paſcha paſſio putata eſt: vł hoc
nomē a paſſione ſit appellatum. in ſua vero lingua
hoc eſt in hebꝛea paſcha trāſitus dicit̃. ꝓpterea q̄a
tunc p̄mū paſcha celebꝛauit ppl's dei qñ ex egypto
fugiētes: rubꝛū mare tranſierunt. nunc ḡ figura illa
ꝓphetica in veritate cōpleta eſt: cū ſicut ouis ad im
molandū ducit̃ chꝛiſt⁹ cui⁹ ſanguine illinitis poſti
bus nr̄is. i. cui⁹ ſigno crucis ſignatis frontib⁹ nr̄is a
perditione hui⁹ ſeculi: tanq̄ꝫ a captiuitate egyptiaca
liberamur: ⁊ agim⁹ ſaluberrimū trāſitū: cum de dia
bolo trāſim⁹ ad chꝛiſtū ⁊ ab iſto inſtabili ſeculo: ⁊
ad ei⁹ fundatiſſimū regnū. Hoc itaqꝫ nomē. i. paſcha
velut interp̄tans nobis euāgeliſta dicit: Sciēs qꝛ ve
nit hoꝛa ei⁹ ut trāſeat ex hoc mundo ad p̄rem. Ecce
paſcha: ecce trāſit⁹. CHRY. Nō ſolū aūt tūc ſciēs
ſed olim. Tranſitū aūt ei⁹ moꝛtē vocat. Relicturus
aūt diſcipulos maioꝛē eis demonſtrauit amoꝛem. ⁊
hoc eſt qḋ dicit: Cū dilexiſſet ſuos: q̄ erāt in mūdo
in finē dilexit eos. hoc eſt nihil dereliquit eoꝛū que
eū qui valde amat decens eſt facere. non aūt a p̄nci
pio hoc fecit: ſed maioꝛa poſtea adiecit: vt eoꝝ auge
at familiaritatē: ⁊ multā eis p̄pareret cōſolationē: ad
ea q̄ ſupuentura erāt. ſuos aūt eos vocat ſm̄ famili
aritatis rationē. quia ⁊ alios ſuos dicit ſm̄ conditi
onis rationem: vt cum dr̄: Sui eū nō receperūt. ad
dit aūt: Qui erāt ī mūdo: qꝛ ſui erāt etiā defuncti vt
abꝛaā iſaac ⁊ iacob: ſed ī mūdo nō erāt. Hoc ḡ ſuos
q̄ erāt in mūdo māſit amās ꝯtinue: ⁊ tādē p̄fectam
amicitiā circa eos oſ̄dit. ⁊ hoc ē: In finē dilexit eos
AVG. Uel alit̃: In finem dilexit eos: vt ⁊ ipſi de
hoc mūdo ad ſuū caput dilectione trāſirent: q̄d eſt
eñ In finē: niſi in chꝛiſtū. Finis eni legis chꝛiſt⁹ ad
iuſticiā oī credēti: finis p̄ficiēs nō īterficiēs. Uideo
aūt poſſe iſta v̄ba quodā hūano mō etiam ſic accipi
tāq̄ꝫ vſqꝫ ad moꝛtē chꝛiſt⁹ dilexerit ſuos. Sed abſit
vt dilectionē moꝛte finierit: qui nō eſt moꝛte finitus
niſi foꝛte ſit ita ītelligendū: Uſqꝫ ad moꝛtē dilexit
eos. i. vſqꝫ ad moꝛtē illū dilectio ipſa ꝑduxit. Seq̄t̃:
Et cena f̄cā. i. iā pacta: ⁊ ad cōuiuātiū menſam vſuqꝫ
ꝑducta. Nō. n. ita debem⁹ ītelligē cenā f̄cām: veluti
iā ꝯſumptā atqꝫ trāſactā: adhuc eñ cenabat̃ cū ſur
rexit ⁊ pedes lauit diſcipulis: nā poſtea recubuit ⁊
buccellā traditoꝛi dedit. q̄ aūt ait: Cū iā diabol⁹ mi
ſiſſet in coꝛ ut traderet eum iudas ſcariothis. miſſio
iſta ſp̄ūalis ſuggeſtio eſt: ⁊ nō ſit ꝑ aurē: ſed ꝑ cogita
tionē. diabolice eni ſuggeſtiones īmittunt̃: ⁊ huma
nis cogitationib⁹ īmiſcent̃. Fcm̄ ḡ iā fuerat ī coꝛde
iude ꝑ īmiſſionē diabolicā: vt traderet diſcipul⁹ ma
giſtꝝ. CHRY. Hoc aūt quaſi ſtupēs īterſeruit euā
geliſta: qm̄ eū q̄ iam ꝓdere ſtatuerat dn̄s lauit: oſtē
dit etiā ꝓditoꝛis multā nequiciā: qm̄ neqꝫ ſalis eum
cōicatio detinuit: qḋ maxie ꝯſueuit neq̄ciā detinere.
AVG. Locutur⁹ aūt euāgeliſta de tāta dn̄i humi
litate p̄us ei⁹ celſitudinē voluit cōmendare: ad qḋ
ꝑtinet qḋ dicit: Sciēs qꝛ oīa dedit ei pr̄ in man⁹. ḡ
⁊ ip̄m traditoꝛē. GREGO. vi. moꝛal. Sciebat. n.
q̄ in manu ſua ipſos etiā p̄ſecutoꝛes accepat: vt ipſe
in ſe ad vſum pietatis intoꝛqueret: quicq̄d eoꝝ ꝯ ſe
malicia ꝑmiſſa ſeuiret. ORIGE. Oīa eni tradidit
ei pr̄ in man⁹. hoc eſt in op̄e ei⁹ ⁊ p̄tātem. Pr̄. n. me
us vſqꝫ huc inquit opat̃ ⁊ ego operoꝛ. vel Omīa tra
didit ei pr̄ in manus. cuncta capiētes: vt quelibet ei
famulent̃. CHRY. Traditionē eni hic ſalutē fide
lium vocat. Cū aūt audieris traditionē nihil huma
nū ſuſpiceris: cum eni q̄ ad p̄rem oſ̄dit honoꝛem ⁊
cōcoꝛdiā. Sicut eni pr̄ ei tradidit: ita ip̄e pr̄i. vñ pau
lus: Cū tradiderit inquit regnū deo ⁊ pr̄i. AVG.
Sciens etiā qꝛ a deo exiuit: ⁊ ad deū vadit: nec de
um cū inde exiret: nec nos deſerens cum rediret.
THEO. Qꝛ ḡ pr̄ oīa ei cōmiſit in manus. i. ſalutē ei
cōmiſit fideliū: decens reputabat q̄cūqꝫ ſpectāt ad
ſalutē illis oſ̄dere. Sciēs etiam q̄ a deo exiuit ⁊ ad
deū vadit: nullaten⁹ ei⁹ glia minui poterat dum pe
des diſcipuloꝝ abluerat: neqꝫ eni gliam vſurpauit.
qui eni dignitatē vſurpāt: minime cōdeſcēdunt ne
diſſipēt qḋ incōgrue ſibi diripuerūt. AVG. Cuꝫ ḡ
illi pr̄ oīa dediſſet in man⁹: ille diſcipuloꝝ nō man⁹
ſed pedes lauit: vt cū ſe ſciret a deo exiſſe ⁊ ꝑgere ad
deū: nō dei dn̄i: ſꝫ hōis ſui īpleuit officiū. CHRY.
Hoc autē dignū erat: eo q̄ a deo exiuit: ⁊ ad deū va
dit: vt vniuerſuꝫ cōculcaret tumoꝛē. vñ ſequit̃: Sur
git a cena ⁊ ponit veſtimenta ſua: ⁊ cū accepiſſet lin
teū p̄cinxit ſe: deinde miſit aquā ī pel. ⁊ ce. la. pe. diſ.
⁊ exter. lin. quo erat p̄cin. Uide q̄liter humilitatem
oſ̄dit nō ſolū in lauando pedes ſed etiā alit̃: Nō. n.
anq̄ꝫ recūberet: ſed poſtq̄ꝫ reſederūt oēs: tūc ſurrexit
deinde nō ſolū lauit: ſed veſtimēta deponit linteuꝫ
p̄cinxit ⁊ peluim īplet: ⁊ non alij īpleri iuſſit: ſed oīa
opat̃ oſ̄dens q̄ cū oī ſtudio opoꝛtet talia facere.
ORIGE. Myſtice aūt prandiū p̄m⁹ cib⁹ eē digno
ſcit̃: ⁊ añ terminū diei ſp̄ūalis: q̄ in vita p̄ñti ꝯſidera
tur: ⁊ his q̄ ītroducunt̃ cōueniens exiſtit. cena v̄o fi
nalis ⁊ his q̄ iā vltra ꝓgreſſi ſūt apponit̃. alit̃ quoqꝫ
poterit q̄s aſſerere prādiū foꝛe ītentionē ſcripturaꝝ
antiquaꝝ: cenā v̄o recōdita in nouo teſtamento my
ſteria. Puto aūt q̄ qui vna cū ieſu cenāt: ⁊ in finali
vite p̄ñtis die ſecū conuiuant̃: egent lauacꝛo quodā
nō vtiqꝫ erga qḋ p̄moꝝ vt ita loquar coꝛpoꝛis ⁊ aīe
ſed quo ad vltia ⁊ poſtrema que terre neceſſario he
rent. Dicit̃ aūt q̄ cepit lauare pedes: nā poſtmoduꝫ
lauit ⁊ finiuit lotura: qꝛ pedes ap̄łoꝝ fuerūt ꝯtami
nati: iuxta illud: Omēs vos ſcādalizabimini iſta no
cte in me. Poſtea aūt p̄fecit eos lauare: purgās eos
vt vltra nō ſedent̃. AVG. Poſuit aūt veſtimenta
ſua: q̄ cū in foꝛma dei eēt ſemetip̄m exinaniuit. p̄
cinxit ſe linteo: q̄ foꝛmā ſui accepit: miſit aquā ī pel
uim vñ lauaret pedes diſcipuloꝝ: q̄ in terrā ſangui
nem fudit quo īmūdiciā dilueret peccatoꝝ. Linteo
aūt quo erat p̄cinct⁹ pedes quos lauerat terſit: qui
carne qua erat indut⁹: euāgeliſtaꝝ veſtigia cōfoꝛta
uit: ⁊ linteo q̄dem vt ſe p̄cingeret poſuit veſtimēta
q̄ habebat: vt aūt foꝛmā ſui acciperet: qñ ſemetip̄m
exinaniuit: nō qḋ habebat poſuit: ſꝫ qḋ ñ hēbat acce
pit: crucifigēd⁹ ſane ſuis expolit⁹ ē veſtimētꝭ: ⁊ moꝛ
tu⁹ īuolut⁹ ē linteis: ⁊ tota ei⁹ paſſio nr̄a purgatō ē.

Uenit ergo ad ſimonē petrum.
Et dicit ei petr⁹: Domine tu mihi

lauas pedes? Rñdit ieſus ⁊ dixit ei
Quid ego facio tu neſcis modo: ſci
es aũt poſtea. Dicit ei petrꝰ: Nõ la
uabis mihi pedes in eternũ. Rñdit
ei ieſus: Si nõ lauero te: nõ habebiſ
partẽ mecum. Dicit ei ſimon petrꝰ:
Domine non tãtum pedes meos:
ſed ⁊ manus ⁊ caput. Dicit ei ieſus:
Qui lotus ẽ: non indiget niſi ut pe
des lauet: ſed eſt mũdus totus. Et
uos mũdi eſtiſ ſed nõ omneſ. Scie
bat enim quiſnam eẽt qui traderet
eũ: ꝓpterea dixit: ñ eſtis mũdi oẽs.

ORIGE. Sicut medicus plurĩũ egrotoꝝ intentꝰ
cure ab his q̃ magꝭ idigẽt: pmã curã icipit: ſic ⁊ chri
ſtus q̃ fedos abluit pedeſ diſcipuloꝝ exordit ab his
q̃ magis erãt fedi: ⁊ ſic vltio venit ad petꝝ: q̃ſi minꝰ
alijs indigẽtẽ lotura pedũ. vñ dr̃: Venit ḡ ad ſi. pe.
cui quodãmõ adreſiſtẽdũ pene mũda pedũ ↄſcia ꝑ
ſuadebat. vñ ſeqtur: Et dixit ei petrꝰ: dñe tu mihi la
uas pedes? AVG. Quid ẽ Tu: q̃d eſt Mihi? cogi
tanda ſunt potiꝰ q̃ dicẽda: ne forte qd̃ ex his vbis
aliquatenꝰ q̃dẽ digne cõcepit aĩa: ñ explicet lingua
CHRY. Vel ſi petrꝰ pmꝰ erat: ſed credibile eſt ꝓ
ditorẽ ſtultũ exiſtẽtẽ añ eũ recubuiſſe: qd̃ euangeli
ſta ſignificauit cũ dixit: Cepit lauare: deide venit ad
petꝝ. THEO. Ex quo patet ꝙ nõ pmitꝰ lauit petꝝ
ex ceteris vo diſcipulis nullus tẽtauiſſet añ petꝝ la
uari. CHRY. Quereret aũt vtiq̃ q̃s quare nullus
eũ alioꝝ ꝓhibuit: ſed ſolꝰ petrꝰ: qd̃ nõ parui amoris
⁊ verecũdie erat. Ex hoc igit̃ mihi videt̃ pus ſolum
ꝓditorẽ lauaſſe: deinde ad petrũ veniſſe: ⁊ alios di
ſcipulos ꝑ eũ de reliquo caſtigatos. Si enim queq̃
ex ceteris lauare cepiſſet ꝓhibuiſſet dñm: ⁊ dixiſſet
q̃ petrꝰ dixit. ORIGE. Vel aliter: Oẽs porrigebãt
pedes: decernẽtes ꝙ tãtus nõ irrationabilit̃ eoꝝ la
uaret pedes: ſolꝰ aũt petrꝰ nullã aliã ↄſiderationem
ↄferens: tãq̃ reuerẽs ieſum: nõ ꝓbebat pedes ſuos
ad lauandũ. ſepe enĩ ſcriptura deſignauit petꝝ ferui
dum: ad inſinuãdũ q̃ ſibi viſa ſũt meliora. AVG.
Vel alit̃: Nõ debemꝰ putare hoc petꝝ ĩter ceteros
formidaſſe atq̃ recuſaſſe: cũ ⁊ id alij añ ipm libenẽ
vel equanimit̃ fieri pmiſiſſent: nõ enĩ ita intelligen
dũ eſt q̃ſi aliquibꝰ iã lauiſſet: ⁊ poſt eos veniſſet ad
pmũ. Quis enĩ neſciat pmũ aploꝝ eẽ beatiſſimũ pe
trũ: ſed ꝙ ab illo cepit. q̃ñ ḡ pedes diſcipuloꝝ lauare
cepit: venit ad eũ a quo cepit. i. ad petꝝ: ⁊ tũc petrus
expauit: qd̃ etiã q̃libet eoꝝ expaueſceret. Sequitur:
Rñ. ieſus ⁊ di. ei: qd̃ ego fa. tu ne. mõ: ſci. aũt puſtea.
CHRY. i. humilitatẽ huiꝰ doctrine: ⁊ q̃uo humili
tas ſufficit in deũ ꝑducẽ. ORIGE. Vel inſinuat
dñs ꝙ hoc erat myſteriũ. Lauãdo enĩ ⁊ exficcando
pedes eoꝝ: faciebat eos decores debẽtes euãgeliza
re honeſta: vt oñdere valeãt iter ſcm̃ ac ꝑgere ꝑ eũ
q̃ dixit: Ego ſũ via. oportebat aũt lauari pedes diſci
puloꝝ a ieſu deponẽte veſtimẽta vt mundos pedes
mũdiores efficiat: vel vt immũdiciã pedũ diſcipulo
rũ ſuſcipiat in ꝓpꝛiũ corpꝰ: ꝑ linteũ quo ſolo p̃cinc
manebat: ipſe nãq̃ languores nr̃os portauit. Atten
de etiã ꝙ cũ debeat pedes diſcipuloꝝ abluere: non
aliud tp̃s eligit: q̃ cũ diabolꝰ iã intrauerat in cor iu
de: vt eũ ꝓderet: ⁊ futura ꝓ hoĩbus diſpenſatio imi
nebat. nã añ hoc nõ erat opportunũ pedes diſcipu
loꝝ lauari a ieſu. Quis enĩ pedũ eoꝝ ſordicieꝫ inter
mediĩ tẽporis vſq̃ ad paſſionẽ lauaſſet: ſed neq̃ tpe
paſſionis: aliter enĩ ieſus nõ aderat q̃ pedes eoꝝ la
uaret: ſed neq̃ poſt diſpẽſationẽ: illo nãq̃ tpe ſpiri
tu ſcõ ſuꝑueniẽte eoꝝ loti ſunt pedes. Huiꝰ ḡ myſte
rij dicit dñs petro: tu nõ es capax: ſed pꝰ hec noſces
cũ illud ꝑceꝑis illuſtratꝰ. AVG. Nec tñ ille dñi
ci facti altitudine exterritꝰ pmittit fieri: qd̃ cur fieret
ignorabat: ſed vſq̃ ad ſuos pedes humilẽ chꝛiſtum
videre nõ põt ſuſtinẽ. Nã ſequit̃: Dicit ei petrꝰ: non
lauabis mihi pedes in eternũ. hoc eſt nũq̃: hoc pati
ar. Hoc q̃ppe in eternũ nõ fit qd̃ nũq̃ fit. ORIG.
Ex hoc aũt accipimꝰ exẽplũ q̃m poſſibile eſt queq̃
ſm̃ puꝝ ꝓpoſitũ dicere ꝓpter ignorãtiã qd̃ ſibi non
ꝓdeſt. Petrꝰ enĩ ignorãs hoc eẽ ↄueniẽs: pmo q̃dẽ
q̃ſi dubitans ſuauiter dixit: Dñe tu mihi lauas pe
des? ſecũdo: Non lauabis mihi pedes in eternũ. qd̃
erat ꝓpheticũ opis ꝑducẽtis eũ ad hñdũ ptẽ cũ ieſu
in quo etiã nõ tñ ieſum arguit ĩconueniẽter lauan
tem pedes diſcipuloꝝ: ſed etiã cõdiſcipulos indecẽ
ter ſuos pedes porrigẽtes: cũ ḡ nõ eẽt expediens pe
tro ꝓpꝛium niſum: nõ pmiſit illud dñs verificari. naꝫ
ſubdit̃: Rñdit ei ieſus: Si nõ lauero te: ñ ha. ptẽ me
cũ. AVG. Ita dcm̃ eſt: Si nõ lauero te: cũ de ſolis
pedibꝰ ageret. q̃uo dici ſolet: calcas me q̃ ſola plan
ta calcat. ORIG. Qui autẽ recuſant hec ⁊ ſimilia
tropologiſare dicãt: q̃uo ꝓbabile eſt eũ q̃ ob reuerẽ
tiam ieſu dixit: Nõ la. mihi pe. in eter. nõ habituruꝫ
ptẽ cũ dei filio: ꝓpter nõ lauare pedes ab eo: ſicut ꝓ
pter ĩmane ſcelus: ⁊ iõ ꝑſtãdi ſunt pedes. i. mentꝭ af
fectus lauãdi a ieſu vt ſint pedes nr̃i decori: ⁊ p̃ſerti
cũ emulãtes potiora dona volumꝰ annumerari ei q̃
euãgelizat bona. CHRY. Iõ aũt nõ dixit cuiꝰ grã
hoc faciebat: ſed minas ipoſuit: q2 ille nequaq̃ per
ſuaſus eẽt. audiẽs enĩ: Scies aũt poſtea: nõ dixit. do
ce igit̃ me vt pmittã: ſed q̃ñ cõminatꝰ eſt id qd̃ ma
xime timebat. ſ. ſepari ab eo tũc pmiſit. ORIGE.
Hoc dicto vtemur ↄ̃ eos q̃ indiſcretiꝰ ſe facẽ ſtatue
rũt qd̃ eis nõ ꝓdeſt: nã oñdendo illis ꝙ nõ ſunt ha
bituri ptẽ cũ ieſu: dũ p̃ſumptuoſiꝫ decretũ obſeruãt
admonebimꝰ illos ne ĩmorent̃ male decretis: etiaꝫ
ſi iureiurãdo ex m̃lto ĩpetu illõ firmauerĩt. AVG.
At ille amore ⁊ timore ꝑturbatꝰ: plꝰ expauit chꝛiſtũ
ſibi negare: q̃ vſq̃ ad ſuos pedes humiliari. vñ ſeq
tur: Di. ei ſi. pe. do. ñ tñ pe. me. ſꝫ ⁊ ma. ⁊ ca. ORI.
Manꝰ aũt lauare nolebat ieſus ↄtẽnẽs q̃ dicebant
q̃ñ diſcipli tui nõ lauãt manꝰ cũ panẽ mãducãt. ca
put aũt ſubmergi nolebat: in quo imago ⁊ glĩa p̃ris
extiterat: ſatis ẽ aũt ei vt pedes lauãdos porrigeret
vñ ſeq̃t: Di. ei ieſus: q̃ lo. ẽ: nõ idi. niſi vt pe. la. ſed eſt
mũ. to. AVG. Totꝰ vtiq̃ p̃ter pedes: vl̃ niſi pedes
quos hꝫ opꝰ lauare. hõ enĩ ĩ baptiſmo totꝰ abluit̃:
nõ p̃ter pedes: ſꝫ totꝰ oĩno. verũtñ cum rebꝰ hũanis
poſtea viuit̃: vtiq̃ terra calcat̃. Ipi igit̃ hũani affe
ctus ſine q̃bꝰ ĩ hac mortalitate non viuit̃: q̃ſi pedes

ſūt:vbi ⁊ hūanis reb⁹ afficimur:vt ſi dixerim⁹: quia
peccatū nō habem⁹:noſipſos decipiam⁹. Si aūt ꝯfi
temur peccata nr̄a:q̄ pedes diſcipuloꝝ lauit: nobis
peccata dimittit:vſqꝫ ad pedes q̄b⁹ ꝯuerſamur ī t̄ra
ORIGE. Impoſſibile aūt puto nō ꝯtaminari ex-
trema aīe ⁊ infima ei⁹:quāqꝫ quo ad hoīes ꝑfectus
q̄s eē putet̄.plurimi aūt ⁊ poſt baptiſmū īplent̄ pul
uere ſceleꝝ vſqꝫ ad v̄ticē.q̄ v̄o legitime diſcipl̄i chri-
ſti ſūt:erga ſolos pedes īdigēt lauatōe. AVG. ad
ſeleucia. Ex hoc aūt qđ h̄ d̄r ītelligit̄ q̄ iā petr⁹ ba-
ptizat⁹ fuerat:ītelligim⁹ enī eius diſcipulos ꝑ quos
baptizabat iā fuiſſe baptizatos:ſiue baptiſmo iohan
nis ſicut nonnulli arbitrant̄:ſiue qđ magis credibi
le eſt baptiſmo chriſti. Neqꝫ enī renuuit miniſteriū
baptizandi:vt haberet baptizatos ſuos ꝑ quos cete
ros baptizaret:q̄ nō defuit humilitatꝭ miniſterio qn̄
eis pedes lauit.vn̄ ſequit̄: Et vos mū.eſtis:ſꝫ nō oēs
AVGV. Hoc q̄d ſit:ne q̄ram⁹ ipſe euāgeliſta pa
tefacit adiūgens: Sci.enī q̄ſnā eēt q̄ tra.eū:ꝓpte.di.
Nō eſtis mū.oēs. ORIGE. Qđ ḡ dicit: Uos mū-
di eſtis:refert̄ ad xi.qđ v̄o ſubdit̄: Sed nō oēs.dicit̄
ꝓpter iudā exītem imundū.pmo q̄dē:q̄ pauperes
nō erāt ſibi cure:ſed fur erat:demū diabolo īgreſſo
in coꝛ ei⁹ vt ꝓderet chriſtū. Lauat aūt pedes poſtq̄ꝫ
mūdi erāt qn̄ dei gr̄a trāſcēdit neceſſitatē:⁊ ſicut di
cit iohānes: Mūd⁹ mūdificet̄ adhuc. AVG. Uel
q̄ ipſi diſcipuli cū loti eēnt:nō op⁹ habebāt niſi pe
des lauare:q̄ dū in iſto ſeculo viuit hō:hūanis affe
ctibus terrā velut pedib⁹ calcās ꝯbit. CHRY. Ue
aliter: Nō dicit eos mūdos:vt a peccatiſ erutos eſti
mes:victima nōdū oblata:ſed eā q̄ cognitōis ē mū
dationem dicit:iam enī ab erroꝛe iudaico eruti erāt

¶ Poſtq̄ꝫ ergo lauit pedes eoꝝ:
accepit ueſtimēta ſua:⁊ cuꝫ recubu
iſſet iteꝝ dixit eis: Scitis quid fece
rim uobis? Uos uocatis me magi
ſter ⁊ domine:⁊ bene dicitis: Sum
etenim. Si ergo ego laui pedes ue
ſtros domin⁹ ⁊ magiſter: ⁊ uos de
betis alter alteri⁹ lauare pedes. Ex
emplū enī dedi uobis:ut quēadmo
dū ego feci uobis:ita ⁊ uos faciatis
Amen amen dico uobis:nō ē ſeru⁹
maioꝛ domino ſuo:neqꝫ apoſtolus
maioꝛ ē eo qui miſit illuꝫ. Si hec ſci
tis:beati eritis ſi feceritis ea. Non
de omnibus uobis dico. Ego ſcio
quos elegerim. Sed ut adimpleat̄
ſcriptura: Qui manducat mecū pa
neꝫ:leuabit cōtra me calcaneū ſuū.
Ammodo dico uobis priuſq̄ꝫ fiat
ut cuꝫ factum fuerit credatis: quia
ego ſuꝫ. Amen amē dico uobis:qui
accipit ſiquem miſero: me accipit.
Qui autem me accipit: accipit eum
qui me miſit

AVG. Memoꝛ dn̄s ſe ꝓmiſiſſe ſciam facti ſui pe-
tro dicēs: Scies aūt poſtea q̄d ſit qđ fecit docē nunc
incipit.vn̄ d̄r: Poſtq̄ꝫ ḡ la.pe.eoꝝ:acce.ve. ſua ⁊ cuꝫ
recu.ite.di.eis: Sci.q̄d fe.vo ORIGE. Qđ vel int̄
rogatiue ꝓferat̄ vt oñdat facti magnitudinē: vel ipe
ratiue vt eoꝝ erigat intellectū. ALCVI. Myſtice
aūt īpleta redēptōis nr̄e purgatione ꝑ ſanguinis ſui
effuſionē accepit veſtimēta ſua: tertia die de ſepul-
chro reſurgēs:⁊ eodē coꝛpe iā īmoꝛtali veſtit⁹.⁊ cū
recubuiſſet aſcēdēs ī celū:in dextera pr̄na diuinitatis
recūbēs:īde vētur⁹ eſt ad iudicādū. CHRY. Non
aūt adhuc ad ſolū petrū ſꝫ ad oēs loq̄t̄.d. Uos vo.
me ma.⁊ do.ī quo eoꝝ iudiciū aſſumit. deinde vt n̄
illoꝝ gr̄e eē putent̄:hec v̄ba ſubiūgit: Et bn̄ di.ſum
eteni. AVG. Hoī p̄ceptū ē: Nō te laudet os tuuꝫ:
ſꝫ laudet te os ꝓximi tui.ꝑiculoſuꝫ eſt enī ſibi placē:
cui cauēdū eſt ſuꝑbire. Ille aūt q̄ ſuꝑ oīa ē q̄tūcūqꝫ
ſe laudet:non ſe extollit excelſi⁹. Nec pōt recte dici
arrogās de⁹:nobis nāqꝫ expedit deū noſſe:non illi
nec eū q̄ſqꝫ cognoſcit:ſi nō ſe iudicet ipe q̄ nouit. Si
ḡ nō ſe laudādo q̄ſi arrogātiā vitare voluerit:nobiſ
ſapiam denegabit. Quo aūt arrogātiā v̄itas timet?
Et q̄dē q̄ mgr̄m ſe dicit:nemo reꝑhēderet etiā q̄ eū
nihil aliō q̄ꝫ hoīem crederet: qm̄ id ꝓfitet̄ qđ ⁊ ipſi
hoīes ī q̄buſlibet artib⁹ vſqꝫ adeo ſine arrogātia ꝓfi
tent̄:vt ꝓfeſſoꝛes vocēt̄:q̄ v̄o dn̄m diſcipuloꝝ ſe di
cit:cū ſint ſm̄ ſeculū īgenui:q̄s ferat in hoīe? Sꝫ cuꝫ
de⁹ loq̄t̄:nulla ē elatio tāte celſitudinis: nullū men
daciū v̄itatis:nobis ſubiacere vtile eſt illi celſitudini
ſuire v̄itati. Jō ḡ bn̄ dicitꝭ:vocādo me mgr̄m ⁊ dn̄ꝫ:
q̄ ſū.nā ſi n̄ eēm qđ dicitis:male diceretis. ORI.
Et illi q̄dē nō bn̄ dicūt: Dn̄e. q̄b⁹ dicet̄: Diſcedite a
me q̄ opamini īiquitatē.ſꝫ apl̄i bn̄ dicūt: Magiſter
⁊ dn̄e.nō.n.eis nequicia dn̄abat̄:ſꝫ v̄bū dei. Sequit̄
Si ergo ego la.pe.ve.dn̄s ⁊ ma.⁊ vos de.al.alte.la.
pe. CHRY. A maioꝛib⁹ reb⁹ accipit exēplū vt qđ
min⁹ ē opemur.nā ipſe quidē dn̄s ē:nos aūt ad con
ſuos facim⁹ ſi fecerim⁹. Et iō ſubdit: Exēplū enī de.
vo.vt quēad.ego fe.vos:ita ⁊ vos fa. BEDA: Pri
mū dn̄s egit factis qđ poſtmodū docuit v̄bis ſꝫ illō
Le.ie.fa.⁊ do. AVG. Hoc ē btē petre qđ neſciebas
hoc tibi poſtea ſciēdum ꝓmiſit. ORI. Cōſiderādū
v̄o ē:ſi neceſſariū ē quēlibet volētē diſciplinā ieſu ꝑ
ficere:velut debitū op⁹ ꝓſequi lauacrū ſenſibiliū pe
dū.ꝓpter hoc dicit: Debe.adin.la.pe. Sed h̄ mos vł
n̄ fit:vł admodū raro. AVG. Eſt enī apō pleroſqꝫ
ꝯſuetudo hui⁹ humilitatꝭ cū ſeinuicē hoſpitio ſuſci-
piūt:⁊ faciūt hoc ſibi īuicē fr̄es:etiā ope ipo viſibili.
Multo enī meli⁹ ē ⁊ ſine ꝯtrouerſia veri⁹:vt etiam
manib⁹ fiat:ne dedignet̄ qđ fecit chriſt⁹ face xp̄ian⁹
Cū.n.ad pedes fr̄is īclinat̄:coꝛp⁹ etiā ī coꝛde ipo ex
citat̄:vel ſi iā īerat:ꝯfirmat̄ hūilitatꝭ affect⁹. Sꝫ exce
pto hoc moꝛali ītellectu:nūq̄d etiā frat̄ frēm a deli-
cti poterit ꝯtagione mūdare? Sꝫ ꝯfiteamur īuicem
delicta nr̄a:īuicē nos delicta donem⁹:⁊ ꝓ nr̄is deli
ctis īuicē oꝛem⁹:atqꝫ ita quodammō īuicem pedes
nr̄os lauem⁹. ORI. Uel aliť: Hoc lauacrū ſp̄ūale

pedū de quo dcm̄ ē: pncipalr̄ q̄dē a nullo niſi a ſolo
ieſu pōt effici: ſecūdario vō a diſcipulꝯ eiꝰ quibus di-
xit: Vos debe. adin. la. pe. Jeſus. n. lauit pedes diſci-
puloꝝ inquantū magiſter: ꝛ ſuoꝝ in eo ꝙ dn̄s. Hic
antē eſt finis magiſtri vt diſcipulū faciat ſicut ſe: qđ
de ſaluatore appet: qui p̄ ceteris mgr̄is ꝛ dn̄is vult
vt fiāt eius diſcipuli q̄ſi mgr̄ ꝛ dn̄s: non hn̄tes ſpm̄
ſuitutis ſed ſpm̄ filiatōis: in quo clamat Abba pr̄.
Prius ḡ q̄ȝ fiāt ꝛ magiſter ꝛ dn̄s: egent lauacro pe-
dū: velut īſufficiētes diſcipuli: ꝛ adhuc ſapiētes ſpm̄
ſuitutis. Cū aūt aliquis eoꝝ ſtatū magiſtri attingit
ꝛ dn̄i: tūc imitari poterit eū qui lauit diſcipuloꝝ pe-
des: ac lauare pedes p doctrinā q̄ſi mgr̄. CHRY.
Adhuc aūt puocās eos ad lauādū pedes ſubiūgit:
Amē amē di. vo. Nō ē ſer. ma. do. ſuo: neqȝ apo. ma
ioꝛ eo qui mi. illū. q. d. Si ergo a me fcā ſunt: multo
magis a vobis oportet hec fieri. THEO. Neceſſa
rio etiā hic aplōs admonet: qꝛ enī ad dignitates ha
bebāt attingē: ꝛ hic quidē maiores hic minores: ne i
ſurgāt adinuicē: ſerenat ꝯſciam omniū. BEDA:
Qꝛ vō ſcire bonū: ꝛ nō facē non ptinet ad beatitudi
nē: ſed ad cōdēnationē: ſm̄ illō: Scientı bonū ꝛ non
facientı: peccatū eſt illi. ſubiūgit: Si hec ſci. be. eri. ſi fe.
ea. CHRY. Nā ſcire q̄dē omniū ē: facē vō nō oīuȝ
deinde pditorē nō manifeſte redarguit: ſȝ obumbra
te: cū ſubdit: Nō de oībus vobiſ dico. AVG. q. d.
Eſt iter vos qui nō erit beatꝰ: neqȝ facit ea: Ego ſcio
quos elegeri. Quos niſi eos q̄ beati erūt faciendo q̄
p̄cepit. Nō eſt igit̄ iudas electꝰ: q̄d ē ḡ qđ alio loco
dr̄: Nōne ego vos duodecim elegi: an ipſe ad aliq̄d
ē electꝰ: ad qđ erat vtiqȝ neceſſariꝰ: nō aūt ad beati-
tudinē: de q̄ dicit: Btī eritꝭ ſi feceritꝭ ea. ORIGE.
Vel alit̄: Nō recte exiſtimo poſſe referri qđ dr̄: Nō
de oībꝰ vobiſ dico: ad hoc qđ dcm̄ eſt: Btī eſtis ſi fe
ceritis ea. Totū enī hoc ꝛ de iuda ꝛ de quolibȝ alio
verꝝ ē dicē: Beatꝰ talis ſi fecerit hoc. Reducemꝰ aūt
hec ad illō dcm̄: Nō ē ſer. ma. do. ſuo: nec apo. ma.
eo q̄ mi. illū. Judas enī cū eēt ſuus peccati: nō erat
ſuus dn̄i vbi: nec apl̄s diabolo īgreſſo ī coꝛ eiꝰ. cū
ḡ dn̄s nouiſſet q̄ ſunt ſui: alienos a ſe nō nouit: ꝓpē
qđ n̄ ait Ego ſcio cūctos p̄ntes: ſȝ Ego ſcio quos ele
geri. q. d. electos meos noui. CHRY. Deinde vt n̄
multos ꝯtriſtet ſuo ſmone ſubiūgit: Sȝ vt adīplea.
ſcrip. q̄ mādu. me. pa. le. cal. ſuū ꝯ me. oñdēs ꝙ non
ignorās tradit̄: qđ maxīe ſufficiēs erat iudā retinē:
ꝛ nō dixit: Tradet me: ſed leuabit ꝯ me calca. ſuum:
dolū ꝛ occultationē īſidiaꝝ ſpn̄tare volēs. AVG.
Quid eſt enī: Leuabit calcaneū ſuū ſup me. niſi con
culcabit me: in quo iudas traditoꝛ eiꝰ attingitur.
CHRY. Dicit aūt: Qui mādūcat mecū panē. i. qui a
me nutritꝰ ē: qui mea mēſa cōicauit: vt ſi qn̄ a famu
lis aut aliquibꝰ vilioꝛibꝰ patiamur aliq̄d malū: nō
ſcādalizemur: reſpiciētes inde exēplū qui īfinitis po
titus bonis: ī ꝯriū remuneraūit bn̄factorē. AVG.
Illi ḡ q̄ electi erāt mādūcabāt dn̄ȝ: ille mādūcabat
panē dn̄i ꝯ dn̄m. illi vitā: ille penā. Qui enim mādu
cat īdigne ait apl̄s: iudiciū ſibi mādūcat. Sequit̄:
Ammō di. vo. p̄uſq̄ȝ fiat: vt cū fcm̄ fu. cre. qꝛ ego ſuȝ:
de quo. ſ. illa ſcriptura pceſſit. ORIGE. Nō antē
dcm̄ eſt apl̄s: Vt credatis. q̄ſi nō credētibꝰ: ſȝ dcm̄
ē tāq̄ȝ equipolleat ei: qđ eſt vt credētes opemini: p-
ſeuerātes in credulitate: nec aliquā occaſionē ad re

pulſam captātes ſup ea enī q̄ obtinebāt diſcipuli ad
fidē facientia: hoc etiā adepti ſunt videre pfici ſcriptu
rā p̄dictā. CHRY. Quia ergo diſcipli exituri erāt
ad p̄dicanduȝ ꝛ multa paſſuri: duobꝰ mōis eos cō
ſolat̄: vno mō a ſeipſo cū dicit: Btī eſtꝭ ſi fe. ea. alio
vō mō ꝯſolatꝰ ē eos ab aliis. ſ. ꝙ ab hōibꝰ mlta pati
ent̄ pcuratōe. vn̄ ſubdit: Amē amē dico vo. q̄ acci. ſi
quē mi. me acci. q̄ āt me ac. ac. eū q̄ mi. me. ORIG.
Qui enī recipit quē mittit ieſus: Jeſū q̄ in miſſo cō-
ſiſtit recipit. q̄ autē ieſū recipit: p̄rem recipit. igit̄ qui
recipit quē mittit ieſus: mittentē recipit p̄rem. Pōt
etiā ꝛ h̄ ſmo foꝛe qui recipit: queȝ ego miſero: vſqȝ
ad mei receptionē attīgit. qui vō nō p aliquē aploꝝ
meoꝝ me recipit: ſȝ recipit me venientē ad aīas. p̄rem
recipit: vt nō tn̄ ego in eo maneā: ſȝ ꝛ pr̄. AVG.
Arriani aūt cū hoc audiūt ſtatī ad gradꝰ ſue dignita
tis currūt dicētes: Quātū apl̄s diſtat a dn̄o: tn̄ filiꝰ
a p̄re. ſed vbi dn̄s dixit: Ego ꝛ pr̄ vnū ſumꝰ: nullam
diſtātie ſuſpitionē reliquit. q̄uo ḡ nos accepturi ſu-
mus hec vba dn̄ica: Qui me accipit: accipit eū q̄ me
miſit. ꝙ vniꝰ nature ſūt pr̄ ꝛ filiꝰ: dn̄s videbit̄: qꝛ di-
xit: Qui accipit ſi quē miſero: me accipit. ꝛ vniꝰ natu
re ſūt filiꝰ ꝛ apl̄s: ita dixiſſe poſſit videri: Qui acci. ſi
quē mi. me ſȝ hoīeȝ accipit. q̄ aūt me ſm̄ deū accipit
acci. eū q̄ me miſit. Sȝ cū iſta dicebat: nō ab illo na
ture vnitas: ſed in eo qui mittit̄: mittētis cōmēdaba
tur auctoritas. Si ḡ attēdas chꝛſtū in petro diſcipu
li p̄ceptorem. ſi autem patrem in filio iuenies vnige
niti genitorem.

Cum hec dixiſſet ieſus turbatꝰ ē
ſpiritu ꝛ ꝓteſtatꝰ eſt: ꝛ dixit: Amen
amen dico uobis: qꝛ unus ex uobis
tradet me. Aſpiciebāt ergo ad inui
cē diſcipuli: heſitātes de quo diceret
Erat ergo recumbēs unꝰ ex diſcipu
lis eiꝰ i ſynu ieſu: quē diligebat ieſus
Innuit ergo huic ſimon petrꝰ: ꝛ di
xit ei: Quis eſt de quo dicit? Itaqȝ
cum recubuiſſet ille ſupra pectꝰ ieſu
dicit ei: Dn̄e qs ē? Rn̄dit ieſus? Il
le eſt cui ego itinctū panē poꝛrexero
ꝛ cuȝ itinxiſſet panē dedit iude ſimo
nis ſcariothis. Et poſt buccellā itro
iuit in cuȝ ſathanas: ꝛ dicit ei ieſus:
Quod facis fac citius. Hoc aūt ne
mo ſciuit diſcūbētiū ad qd dixerit ei
Quidā enī putabāt qꝛ loculoſ habe
bat iudaſ: ꝙ dixiſſet ei ieſꝰ: Eme ea
q̄ opꝰ ſūt nobis ad diē feſtū: aut ege
nis ut aliq̄d daret. Cū ergo accepiſ
ſet ille buccellā: exiuit ꝯtinuo. Erat
autem nox.

¶ CHRY. Quia domin⁹ apoſtolis debentibus orbē
terrarum vniuerſum pcurrere: exhibuerat duplicez
conſolationē predictam: cogitans ꝙ vtraqꝫ ꝓditore
ꝑuat⁹ eſt turbat̄. Et hoc ſignificat euangeliſta dicēs
Cum hec dixiſſet ieſus: turbat⁹ eſt ſpiritu: ꝛ ꝓteſta-
tus eſt: ꝛ dixit: Amen amen dico vobis: qꝛ vnus ex
vobis me tradet. ¶ AVG. Non illi hoc tunc pmum
venit in mentem: ſed quia ꝓditorem iā fuerat expſ-
ſurus: vt non lateret in ceteris: ideo turbat⁹ eſt ſpiri
tu. ꝛ quia ipe traditoꝛ iam fuerat exitur⁹: vt iudeos
quib⁹ dominus ab eo traderet̄ adduceret. Turba-
uit eum imminēs paſſio ꝛ piculū ꝓximoꝛum: ꝛ tra-
ditoꝛis impendētes manus: cuius fuerat ꝑcognitus
anim⁹: hoc etiā dominus ſignificare ſua turbatione
dignat⁹ eſt: ꝙ quādo ex falſis fratribus aliquos ſe-
parari: etiam ante meſſem vrgens cauſa compellit:
fieri ſine eccleſie turbatione non poſſit. Turbatus ē
aūt non carne: ſed ſpiritu. Spiritus eniz in huiuſmo
di ſcandalis nō peruerſitate: ſed charitate turbatur:
ne foꝛte in ſeparatione aliquoꝛū zizanioꝛuz ſimul ali
quod eradicet̄ ꝛ triticum: ſiue ergo ipſum iudam ꝑ
euntem miſerando: ſiue ſua moꝛte appꝛopinquante
turbatus eſt: nō animi infirmitate: ſed poteſtate tur
batur. Non enim aliquo cogente turbat̄: ſed turba
uit ſemetipm: vt ſupꝛa dictuz eſt. ꝙ aūt turbat̄ infir
mos in ſuo coꝛpoꝛe: hoc eſt in ſua eccleſia conſolat̄:
vt ſiqui ſuoꝛum moꝛte imminēte turbant̄: non ſe re
pꝛobos putent. ¶ ORIGE. In eo enim ꝙ dicit: Tur
batus eſt ſpiritu: quod humanū eſt. ſ. paſſio ꝓuenie
bat ab exuberātia ſpiritus. ſi eni ſanctus quilibet in
ſpiritu viuit: ꝛ agit ꝛ patit̄: quātomagis hec dicēda
ſunt de ieſu ſanctoꝝ pmiatoꝛe. ¶ AVG. Pereāt igit̄
argumenta ſtoicoꝝ: qui negant in ſapientem cadere
ꝑturbationē animoꝛum: qui ꝑfecto ſicut vanitatem
eſtimant veritatē: ſic ſtupoꝛem deputāt ſanitatem.
Turbet̄ plane anim⁹ chꝛiſtiani: non miſeria: ſed mi
ſericoꝛdia. dicit autem: Unus ex vobis. numero nō
merito: ſpē non virtute. ¶ CHRY. Quia vō non no
minatim dixit: rurſum in omnes inducit timoꝛē. vñ
ſequit̄: Aſpiciebāt ergo diſcipuli adinuicem heſitan
tes de quo diceret. Et nimirum nulli⁹ ſibiipſis cōſcij
mali: tamē enunciationē chꝛiſti ꝓpꝛijs cogitationi-
bus credibilioꝛē putabant. ¶ AVG. Sic etiā in eis
erat erga magiſtrū ſuum pia charitas: vt tamen eos
humana alterū de altero ſtimularet infirmitas.
ORIGE. Reminiſcebant̄ etiā vt homines exiſten-
tes: quoniā alterabilis eſt affect⁹ adhuc ꝓuectoꝛum
ac ſuſceptibilis appetitus cōtrarioꝛum his que ꝑus
voluerat. ¶ CHRY. Omnib⁹ aūt tremētibus ꝛ ipſo
vertice. ſ. petro foꝛmidante: Johānes velut dilect⁹
recubuit in ſinu ieſu. vnde ſequit̄: Erat ergo recum-
bens vnus ex diſcipulis eius in ſinu ieſu. vnde dicit̄:
Erat ergo recūbens vnus ex diſcipulis eius in ſinu
ieſu quē diligebat ieſus. ¶ AVG. Ipe eſt iohannes
cuius eſt hoc euangelium: ſicut poſtea manifeſtat:
Erat eni hec eoꝛum cōſuetudo qui ſacras nobis lit
teras miniſtrarunt: vt quādo ab aliquo eoꝛum diui
na narrabat̄ hiſtoꝛia: cum ad ſeipſum veniret tanqꝫ
de alio loquent̄. Quid eni decipit veritati: quando ꝛ
res ipſa dicit̄: ꝛ quodāmodo dicenti iactantia deui-
tatur? ¶ CHRY. Si autē huiuſmodi familiaritatis
cauſaz queris dicere: amoꝛis res erat. ꝓpterea dicit

Quem diligebat ieſus. Quāuis eni ꝛ alij amarent̄:
tamē iſte plus alijs. ¶ ORIG. Eſtimo aūt ꝙ hoc ꝓ
tendit ꝙ iohānes incūbens vbo ac in ſecretioꝛibus
pauſans incūbebat gremijs vbi. ¶ CHRY. Uolebat
etiam oñdere ſeipm eſſe alienū a crimine. ꝛ hoc etiā
dicit: ne eſtimes ꝙ petrus ei vt maioꝛi exiſtenti inu
eret. nam ſequit̄: Innuit ḡ huic ſimon petr⁹: ꝛ dicit
ei: quis eſt de quo dicit? Ubiqꝫ enim inuenit̄ petr⁹
ab amoꝛe impetū faciens: ꝛ quia pmo increpat⁹ eſt
non locutus eſt: ſed mediāte iohanne vult diſcere.
Ubiqꝫ enim ſcriptura oñdit petrum feruiduz: fami-
liaritatem habentē ad iohannē. ¶ AVG. Notanda
aūt locutio eſt: dicere aliqd nō ſonādo: ſed tantum-
modo inuendo: Innuit inquit ꝛ dicit. i. inuendo di
cit. Si enim cogitando aliquid dicit̄: ſicut illud: Di
xerūt apud ſemetipſos: qꝫtomagis inuendo vbi iam
foꝛis qualibuſcūqꝫ ſignis ꝓmit̄: qō fuerit coꝛde con
ceptum. ¶ ORIGE. Uel pmo Innuit: ꝛ deinde nō
contētus nutu dixit illi: Dic qs ſit de quo dicit. Se-
quit̄: Itaqꝫ cū re. ille ſupꝛa pec. ieſu dicit ei: dñe quis
eſt? ¶ AGV. Quod aūt nūc ſupꝛa pectus dicit: pau
lo ſupꝛa dixerat in ſynu. vel aliter: pmo quidem ia-
cens in ſynu ie u ſupaſcendit ꝛ incubuit ſupꝛa pect⁹
quaſi ſi nō incubuiſſet in pectoꝛe: ſed remanſiſſet ia
cens in ſynu: nequaqꝫ dñs ei trad diſſet vbuz quod
petrus ſcire cupierat. Per hoc ḡ ꝙ vltimo ſupꝛa pe
ctus incubuit: exꝑmit̄ tanqꝫ ꝑ maioꝛē ꝛ abundanti
oꝛē grām ſpecialis ieſu diſcipul⁹ eē. ¶ BEDA: Qō
aūt in ſynu ꝛ ſupꝛa pect⁹ recubuit: nō ſolum fuit pñ
tis amoꝛis indiciū: ſed etiam future rei ſignū ꝙ. ſ. in-
de vocem ſumeret: quam poſtmodū cunctis ſeculis
inauditā emitteret. ¶ AVG. Per ſynum enim quid
aliud ſignificat̄ qꝫ ſecretū? hic eſt vtiqꝫ pectoꝛis ſyn⁹
ſapie ſecretū. ¶ CHRY. Neqꝫ autē tunc noiatim ꝓ
ditoꝛem dñs manifeſtauit. nam ſequit̄: Rñdit ieſus
ille eſt cui intinctū panē poꝛrexero. ꝛ mod⁹ ipſe ma
nifeſtationis conuerſus erat: quia eni ob menſatio-
nem verecūdatus nō eſt: eodē pane cōmunicans ve
recūdari debuit. Sequit̄: Et cū itinx. pa. dedit iude
ſim. ſca. non vt putāt quidā negligenter legētes: tūc
iudas ſolus chꝛiſti coꝛp⁹ accepit: itelligendū eſt eni
ꝙ iam eis oībus diſtribuerat dñs ſacramēta coꝛpo
ris ꝛ ſanguinis ſui: vbi ꝛ ipſe iudas erat: ſicut lucas
narrat: at demū ad hoc ventū eſt vbi ſm narrationē
iohānis dñs ꝑ buccellā tinctam atqꝫ poꝛrectam ſuū
exꝑmit traditoꝛē: foꝛtaſſis ꝑ panis tinctionē illius ſi
gnificans fictionē. non eni oīa que tingunt̄ abluun
tur: ſed vt inficiant̄: nōnulla tingunt̄. ſi aūt bonum
aliquid hec ſignificat tinctio: eidem bono ingratuz
merito eſt ſecuta damnatio. Sequit̄ eni: Et p⁹ buc-
cellā: tunc introiuit in eum ſathanas. ¶ ORIG. At-
tende ꝙ pmo quidē non introiuit ſathanas in iudā
ſed immiſit in coꝛ eius ſolū vt ꝓderet ꝑceptoꝛē. P⁹
panē autem in eum ingreſſus eſt: quāobrem nobis
cauendū eſt: ne diabolus intrudat in coꝛ noſtrū ali-
quid ignitoꝝ teloꝛum ſuoꝝ: nā ſi intruſerit inſidiat̄
deinde vt ꝛ ipſe introeat. ¶ CRHY. Donec eniz fuit
in collegio nō audebat inſilire: ſed extroꝛſum immit
tebat: qñ vō eum manifeſtū fecit: ꝛ expulit: libere in
eū de cetero exiliuit. ¶ AVG. Ut intrauit in eū: vt ſi
bi iā traditū pleni⁹ poſſideret: neqꝫ eni nō i illo erat
qñ ad iudeos de ꝑcio tradēdi dñm pact⁹ eſt: cuz lu

cas dicat: Intrauit aūt ſathanas in iudam ⁊ abiit ⁊
locut⁹ eſt cū pncipibus ſacerdotū. talis iam venerat
ad cenādū: ſed poſt panē introiuit in eū: non vt ad
huc alienū tētaret: ſed vt ꝓpꝛium poſſideret. ORI.
Decebat eni vt eſtimo ꝓpter panis exhibitionē au-
ferri ab indigno bonū: qḋ ſe habere credebat: quo ꝑ
uatus fact⁹ eſt capax ingreſſus ſathane in ipſum.

AVG. Dicūt autē aliq ita: Ne hoc meruit panis
porrect⁹ de menſa chriſti: vt poſt illū itraret in diſci
pulū ſathanas: Quib⁹ rn̄demus: hinc poti⁹ nos do
ceri q̄ꝫ ſit cauendū male accipe bonū. ſi eni corripit
qui nō diiudicat: hoc eſt nō decernit a ceteris cibis
dn̄i corpus: quō dānat qui ad ei⁹ mēſam fingens ſe
amicū accedit inimicus: Seqꝛ: Et dicit ei ieſus: Qḋ
facis fac citius. ORI. Cui autē illi ambiguū eſt: ꝙ
potuit vel iude vel ſathane dn̄s dixiſſe: Qḋ facis fac
citius: ꝓuocans aduerſariū ad pugnā: vel ꝓditorē
ad ſubminiſtrandū diſpēſationē que erat futura ſa-
lubris ſeculo: quā nō amplius tardari nec ꝓtrahi: ſꝫ
ꝑ poſſe maturari volebat. AVG. Nō tn̄ pcepit fa
cinus: ſed ꝑdixit: nō tam in pniciem ꝑfidi ſeuiendo:
q̄ꝫ ad ſalutē fideliū feſtinando. CHRY. Hoc eniꝫ
qḋ dicit: Qḋ facis fac citius: nō precipiētis eſt neqꝫ
conſiliātis: ſed exprobrantis ⁊ oñdentis: qm̄ ipſe no
lebat ſuam ꝓditorē impedire. Sequit: Hoc autē ne
mo ſciuit diſcūbentiū ad quid dixerit ei. Multam
vtiqꝫ quis hic dubitationē iuenieꝛ: ſi interrogātibus
diſcipulis Quis eſt: dixit: Cui ego intingens paneꝫ
dabo: ⁊ tamē nō itellexerūt. Niſi dicat ꝙ latēter di
xit: vt nullus audiret: ⁊ ꝓpterea ſupra pect⁹ iohānes
recidēs iterrogat quaſi ad aurem vt nō fieret ꝓditoꝛ
manifeſt⁹. Foꝛtaſſis eni ſi chriſtus eum manifeſtuꝫ
feciſſet: Petrus vtiqꝫ eū iterfeciſſet. ꝓpterea dicit ꝙ
nullus cognouit recūbentiū: ſed neqꝫ iohānes. ne-
quaq̄ꝫ eni putauit ꝙ diſcipul⁹ vitiū iniquitatis ſub-
iret. qꝛ eni ꝓcul a tali iniqtate erat: non de aliis hoc
ſuſpicabat. Verā igit cām eoꝝ q̄ a chriſto dicta ſūt
ignorauerūt. Quid aūt eſtimarēt oñdit euangeliſta
cū ſubdit: Quidā eni puta. qꝛ locu. ha. iudas ꝙ dixi.
ei ieſus: Eme ea q̄ op⁹ ſūt no. ad d. ē fe. aut vt ege. ali
quid daret. AVG. Hēbat ḡ dn̄s loculos: ⁊ a fideli
bus oblata cōſeruās: ſuoꝝ neceſſitatib⁹ ⁊ aliis idigē
tibus tribuebat: tūc ꝑmū eccliaſtice pecunie forma
eſt inſtituta: niſi itelligerem⁹ ꝙ p̄cepit: nō cogitādū
eē de craſtino: nō ad hoc eē p̄ceptū vt nihil pecunie
fuet a ſcīs: ſꝫ ne deo ꝓpt iſta ſuiat: ⁊ ꝓpter iopie ti-
morē iuſticia deſerat. CHRY. Et nimiꝝ null⁹ diſci
puloꝝ pecunias afferebat: ſꝫ ꝑ hoc qḋ dicit hic: occ-
culte inſinuat ꝙ q̄dā mulieres eū de ſuis facultati-
bus nutriebāt. qaūt nō perā: nō virgam: nō es iubet
deferre: loculos ferebat ad iopū miſteriū: vt diſcas
qm̄ valde pauperē ⁊ mūdo crucifixū hui⁹ oꝫ partis
multā facē ꝓcuratōem. mlta eni ad nr̄am diſpēſās
doctrinā agebat. ORIG. Si igit iude ſaluatoꝛ di
cebat: Qḋ fa. fac citi⁹: ac ꝓditoꝛ i hoc tn̄ ad pn̄s obe
dit mgr̄o. accepto naqꝫ pane nullā traxit morā. vn̄
ſeqꝛ: Cū ḡ acce. ille buc. exi. oti. Et reuera exiit: nō ſo
lū recedēdo ō domo i q̄ tenebat: ſed oīno egreſſus
ē a ieſu. ego aūt opinoꝛ ꝙ p⁹ panē igreſſus ſathanas
i iudā: n̄ tolerabat i eodē loco cū ieſu eē. nulla naqꝫ
ꝯformitas ē ieſu ad ſathanā. nō fruſtra aūt reqrā q̄
re ſup h̄ qḋ ē: Et accipiēs panē: nō adiicit: Et mādu
cans. Nūqd igit accepto pane ſi mādūcauit iudas:
p⁹ panē eni foꝛſan acceptū a iuda nō eſum q̄ ſemel i
coꝛ ei⁹ iniſerat vt mgr̄m ꝓdat timoꝛe duct⁹: ne qḋ
imiſſū fuerat euaneſcēt vſu paniſ: q̄ꝫcito panē iudas
recepit: itroiuit i eū ⁊ ſtati domū exceſſit. alit quoqꝫ
nō iepte dicet ꝙ ſic q̄ idigne mādūcat panē dn̄i aut
bibit ei⁹ calicē: i ꝑiudiciū ſibi comedit atqꝫ bibit. ſic
panis a ieſu dat⁹ aliis fuit ad ſalutē: iude i dānū: vt
p⁹ panē itraret i eū ſathanas. CHRY. Subdit aūt
Erat aūt nox. vt diſcas iude temeritatē: qm̄ neqꝫ tps
eū tenuit ab ipetu. ORI. Nox etiā ſenſibilis iſtar
extitit obducte noctis i aīa iude. GREG. i. moꝛa.
A q̄litate. n. tpis finis exp̄mit accuſatōis: dū nō redi
tur⁹ ad veniam ad traditionis ꝑfidiam nocte iudas
exiſſe perhibet.

Cū ergo exiſſet: dixit ieſ⁹: Nūc
clarificat⁹ ē fili⁹ hōis: ⁊ de⁹ clarifica
tus ē in eo. Si de⁹ clarificat⁹ ē in eo
⁊ de⁹ clarificabit eū i ſemetipo: ⁊ cō
tinuo clarificabit eum.

ORIGE. Poſt euenietia ex ꝓdigiis necnō ex trāſ
figuratōe p̄conia initiū gloꝛificādi filii hōis fuit exi
tus iude a loco vbi moꝛat ieſus cū ſathana: q̄ eū in-
greſſus ē. vn̄ dr̄: Cū ḡ exiſſet: di. ieſus: Nūc clari. eſt
fi. hōis. nō. n. imoꝛtalis vnigeniti vbi: ſꝫ hōis q̄ fcīs
ē ex ſemie dauid: glīa h̄ narrat. Si eni in moꝛte xp̄i
glificantis deū illō vex ē: exuens ꝑncipat⁹ ⁊ ptātes
traduxit ꝯfidentē triūphās i ligno ⁊ illō ꝯciliās per
ſanguinē chriſti crucis ſue: ſiue q̄ in terra ſiue q̄ in ce
lis. In his oīb⁹ gloꝛificat⁹ ē fili⁹ hōis: deo etiā gloꝛi
ficato i eo. vn̄ ſeqꝛ: Et de⁹ clarifi. ē i eo. qꝛ n̄ ē chriſtū
clarificari niſi cū eo quoqꝫ gloꝛificet ⁊ pr̄. At qm̄ q̄
cūqꝫ gloꝛificat ab aliquo gloꝛificat. ſi qras de eo ꝙ
ē gloꝛificat⁹ ē fili⁹ hōis. a quo: rn̄dēs ſubdit: Si de⁹
clarificat⁹ eſt i eo: ⁊ de⁹ clarificauit eū i ſemetipo.
CHRY. Hoc ē ꝑ ſeipm̄ nō ꝑ aliū. Seqꝛ: Et oti. cla.
eū. q. d. nō p⁹ lōgū tps: ſꝫ ꝯfeſti in ipa cruce ea q̄ cla
ra ſūt appebūt. ſol naqꝫ auerſus ē: petre ſciſſe ſunt.
mlta coꝛpa eoꝝ q̄ doꝛmierūt ſurrexerūt. Hac aūt via
eas q̄ ceciderāt cogitatōes diſcipuloꝝ reſtituit: ⁊ ſua
det nō ſolū triſtari ſꝫ ēt letari. AVG. Vt alit: Exe
unte imūdo oēs mūdi cū ſuo mūdatoꝛe māſerūt. ta
le aliqd erit cū zizaniis a tritico ſeparat. Juſti fulge
būt ſic ſol i regno pr̄is ſui. h̄ futuꝝ ꝑuidēs dn̄s diſce
dēte iuda taq̄ꝫ zizaniis ſepat: remanētib⁹ taq̄ꝫ tritico
aplīs ſcīs dixit: Nūc cla. ē fi. ho. taq̄ꝫ dicēt: Ecce i illa
mea clarificatōe qd erit: vbi maloꝝ null⁹ erit: vbi bo
noꝝ null⁹ perit. Sic āt nō ē dcm̄: nūc ſignificata eſt
clarificatio filii hōis: ſꝫ Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hōis: ſi
cut nō ē dcm̄: Petra ſignificabat xp̄ꝫ: ſꝫ Petra erat
xp̄s. ſolet. n. loq ſcriptura res ſignificātes: taq̄ꝫ illa q̄
ſignificāt appellās. Eſt aūt clarificatio filii hōis vt
de⁹ clarificet i eo. vn̄ adiūgit: Et de⁹ clarificat⁹ ē i eo
Deniqꝫ taq̄ꝫ iſta exponēs adiūgit ⁊ dicit: Si fili⁹ cla
rificat⁹ ē i eo: qꝛ nō venit facē volūtatē ſuā: ſꝫ volun
tatē ei⁹ q̄ eū miſit. Et de. cla. eū i ſemetipo. vt natura
hūana q̄ ab etno vbo ſuſcepta ē: ēt imoꝛtali eternita
ti donet. Seqꝛ: Et glo. eū oti. reſurrectōem. ſ. ſuam:
nō ſic nr̄am i fine ſeculi: ſꝫ ꝯtinuo futurā hac atteſta
tione ꝑdicēs. pōt ⁊ de iſta clarificatōne dcm̄ videri:

Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hōis. vt qō ait Nūc: nō ad im
minētē paſſionē: ſ3 ad vicinā reſurrectōem ꝑtinē cre
daſ: tāq̄ꝫ fuerit fcm̄ qō erat tā ꝓxīo iā futuꝝ. HY-
LA. x. de tri. Qō āt de⁹ ī eo gl̄ificat⁹ ē: ad corporis
gl̄iā ſpectat: ꝑ quā dei ītellecta ē gl̄ia: q̄ſi corpus ex
nature dīne ꝯſolatōe gl̄iaꝫ mutuaret. q̄ vō qꝛ gl̄ifi-
cat⁹ ī eo de⁹ ē: iō gl̄ificauit eū in ſe: vt q̄ regnat ī gl̄ia
q̄ ex dei gl̄ia ē: ipē ex̄ide ī dei gl̄iaꝫ trāſeat: toto iā in
deo ex ea q̄ hō ē diſpēſatōe māſuro: nec ſane de tpe
tacuit dicēs: Et ꝯtinuo clarificabit eū. vt qꝛ ꝑdeunte
ad ꝑditionē iuda: gl̄iaꝫ q̄ ſibi p⁹ paſſionē ꝯſecutura
reſurrectōem futura eēt: ſignificaſſet ī pn̄s eā q̄ in ſe
de⁹ eū clarificatur⁹ eēt ī poſteꝝ reſuaret: dei ī eo glo
ria ꝑ v̄tutē reſurrectōis ꝯn̄ſa: ipō vō ī dei gl̄ia ex ſub
iectionis diſpēſatōe māſuro. HYLA. ix. de tri. Pri
mā aūt ſignificatōeꝫ hui⁹ dicti nō ābiguā exiſtimo
cū ait: Nūc cla. ē fi. ho. gl̄ia. n. nō v̄bo: ſ3 carni acq̄re-
baſ. h̄ vō qō ſeq̄ẜ: Et de⁹ clari. ē ī eo. q̄d ſignificet inẗ
rogo: ⁊ cū nō ali⁹ ſit filius hōis: neqꝫ ali⁹ fili⁹ dei: ver
bū eni caro fcm̄ ē: req̄ro q̄s ī hoc filio hōis: q̄ ⁊ filius
dei ē gl̄ificat⁹ ſit de⁹. Et videam⁹ q̄d ſit hoc qō ītio
dr̄: Si de⁹ clarificat⁹ ē ī eo: ⁊ de⁹ clarificauit eū ī ſe-
metipo: Nō vtiqꝫ nō ꝑ ſe gl̄ificaẜ: neqꝫ ſurſuꝫ q̄ ī ho
mine gl̄ificaẜ de⁹: ſ3 gl̄iam accipiat: nō tm̄ aliud ipſe
q̄ꝫ de⁹ ē. Utiqꝫ aut xp̄m neceſſe ē eē: q̄ glorificaẜ in
carne: aut p̄rem q̄ glorificaẜ ī chriſto. Si chriſt⁹ eſt
de⁹: crete xp̄s ē q̄ glorificaẜ ī carne. ſi pr̄ ſacrm̄ ē vni
tatis: cū p̄re glorificaẜ ī filio. De eo vō q̄ glorificatū
ī filio hōis deū: de⁹ glorificat ī ſeipo: ī quo relicta fa
cultas exec̄rāde īpietatis exiſtimaẜ: ne ſ3 nature vi
tatē ver⁹ de⁹ chriſt⁹ ſit: nūq̄d eni extra ſe ē: qō glori-
ficat ī ſeipo: Quē. n. ī ſeipo pr̄ glorificat: ī ei⁹ gl̄ia cō
fitēdus ē. et q̄ ī p̄ris gl̄ia glorificād⁹ ē: ī his ītelligē-
dus ē eē: ī q̄b⁹ ē pr̄. ORIG. Uel aliẗ: Nomē gl̄ie
nō h̄ accipiẜ iuxta quoſdā paganoꝝ: q̄ diffiniūt gl̄iaꝫ
eē a plurib⁹ collata ꝓconia. Palā ē eni q̄ h̄ aliud ē
ab eo qō ī exodo dr̄: q̄ gl̄ia dei repletū eſt taberna
culū: ⁊ q̄ aſpect⁹ moyſi glorificat⁹ erat. Quātū. n. ad
corꝑalia dinioꝛ q̄dā apparitio ꝯtigit ī tabernaculo:
necnō ī facie moyſi cū deo locuti: q̄ꝫ tm̄ ad anagogiā
vō gl̄ia dei dr̄ eē q̄ apparuit: q̄m deificat⁹ ac trāſcen
dens cūcta materialia ītellect⁹: vt ſcruteẜ diuinā vi
ſionē ī his q̄ cernit deificaẜ. Ut hoc ſit tropice q̄ glo
rificata ē facies moyſi: eo fcō dino ſ3 ītellectū. Nul
la āt ꝯpatio fuit excellētie xp̄i ad cognitionē moyſi
glorificātē faciē aīe ei⁹. Toti⁹. n. dine gl̄ie fulgorē eē
filiū eſtimo dicēte paulo: Qui cū ſit ſplēdoꝛ gl̄ie ⁊c̄.
q̄nimo ꝑueniūt ab hac toti⁹ gl̄ie luce ſingulareſ ſplē
doꝛes ad totā rōnalē creaturā. nō. n. arbitroꝛ quē pi
am totū poſſe capē toti⁹ dine gl̄ie fulgorē: niſi filiuꝫ
ei⁹. Inquātū igiẜ nō erat not⁹ fili⁹ mūdo: nōdū ī mū
do glorificat⁹ erat. cū aūt pr̄ alīq̄b⁹ de mūdo exiſten
tib⁹ tradidit ieſu noticiā: tūc glorificat⁹ ē fili⁹ hōis in
his q̄ cognouerīt eū: ⁊ hoc dedit gl̄iaꝫ cog̃ſcētib⁹. nā
q̄ libera facie dinā gl̄iaꝫ ītuenẜ: ſm̄ eādē trāſfigurā-
tur imaginē a gl̄ia glorificati ī glorificātiū gl̄iaꝫ. Cū
igiẜ appropinquit ad eā diſpēſatōeꝫ: q̄ mūdo notus
debebat gl̄iaꝫ ꝓmereri ī gl̄ia glorificātium ipm̄ ait:
Nūc clarificat⁹ ē fili⁹ hōis. Et qꝛ null⁹ nouit p̄reꝫ ni
ſi filius: ⁊ cui reuelauerit filius. Debebat āt ex diſpē
ſatione deꝓmē p̄reꝫ filius: ob hoc ēt deus glorifi-
cat⁹ ī illo dignoſciẜ. vel hoc qō ē: Et de⁹ clarificat⁹ ē
ī eo. cū illo ꝑſcrutaberis: Qui me videt: ⁊ p̄reꝫ meuꝫ
videt. nā videbiẜ ī v̄bo cū de⁹ exiſtat ⁊ imago inuiſi
bilis dei q̄ genuit cū pr̄. Ampli⁹ āt ſic quoqꝫ clarius
q̄ ſūt ī hoc loco capienẜ. Uelut. n. ꝑ quoſdā nomen
dei blaſphemaẜ ī gētib⁹: ſic ꝑ ſcōs quoꝝ bona geſta
corā hōib⁹ politiſſima diſcernūẜ: celſi p̄ris nomen
extolliẜ. In quo vō adeo glorificat⁹ ē: vt ī ieſu dum
peccatū nō fecit: nec dol⁹ īuēt⁹ ē ī oꝛe ei⁹. Cū ḡ talis
eēt fili⁹ glorificat⁹ ē: ⁊ de⁹ glorificat⁹ ē ī eo. at ſi de⁹ ī
eo glorificat⁹ ē recōpēſat ei pr̄ mai⁹ illo qō fili⁹ hōis
exercuit. Lōge. n. ſupſtās ē gl̄ia ī filio hōis cū glori-
ficat eū pr̄ q̄ꝫ ī p̄re cū ī illo glorificat⁹ ē: ⁊ decebat p̄
potētē maioꝛē repēdē gl̄iam: deinceps q̄m ſtatī hec
erāt futura. Dice aūt filiū hominis in deo glorifica-
ri. ob hoc ſubiecit: Et continuo clarificabit eum.

Filioli adhuc modicū uobcū ſuꝫ. Queritis me: ⁊ ſic̄ dixi iudeis: quo ego uado uos non poteſtis uenire. Et uob dico mō: Mādatū nouum do uob: ut diligatis inuicē ſic̄ dilexi uos: ut ⁊ uos diligatis inuicē. In hoc cognoſcent oēs qꝛ diſcipuli mei eſtiſ: ſi dilectioēꝫ habueritiſ adiuicē.

AVG. Cū dixiſſet ſupi⁹: Et cōtinuo clarificabit eū
ne putarēt q̄ ſic eū clarificatur⁹ eēt de⁹: vt nō eis cō
iūgereẜ vlteri⁹: ea ꝯuerſatiōe q̄ ī terra ē. adiecit atqꝫ
ait: Filioli adhuc mo. vo. ſum. tāq̄ꝫ diceret: cōtinuo
q̄dem reſurrectōe clarificaboꝛ: nō tm̄ cōtinuo aſcen
ſur⁹ ī celū. Sicut eni ſcriptū eſt ī actib⁹ aplōꝝ: Fuit
cū eis p⁹ reſurrectōeꝫ. xl. dies. hos igiẜ. xl. dies ſigni
ficauit dicēdo: Adhuc modi. vo. ſuꝫ. ORIG. Per
hoc aūt q̄ dicit Filioli: oñdit adhuc īminentē aīa
bus eoꝝ paruitatē. Di aūt quib⁹ nūc dicit Filioli: p⁹
reſurrectionē fuit frēs: ſicut ⁊ anq̄ꝫ cēnt filioli fuerīt
fui. AVG. Pōt etiā ⁊ ſic ītelligi Adhuc: ſicut vos
in hac infirmitate carnis etiā ipē ſū: donec. ſ. morere
tur atqꝫ reſurgeret. Cū illis quidē fuit poſtq̄ꝫ reſur-
rexit p̄ñtia corpoꝛali: ſ3 nō cū illis fuit ꝯſoꝛtio īfirmi
tatis hūane. Apud aliū eni euāgeliſtā p⁹ reſurrectō
nem ait: Hec locut⁹ ſū vobis: dū adhuc eēm vobiſ-
cū. i. in carne moꝛtali cū eēm ſicut ⁊ vos. Tūc. n. ī ea
dem quidē carne erat: ſed cū illis ī eadē moꝛtalitate
iā nō erat. Eſt ⁊ alia dīna p̄ñtia ſenſib⁹ ignota moꝛta
lib⁹ de q̄ idē dicit: Ecce ego vobiſcū ſū vſqꝫ ad ꝯſum
matōeꝫ ſeculi: hoc nō eſt: Adhuc modicū ſū vobiſcū
nō eni modicū ē vſqꝫ ad ꝯſūmationē ſeculi. aut ſi ⁊
hoc modicū ē: qꝛ in oculis dei mille anni ſunt dies
vn⁹: nō tm̄ hoc ſignificare voluiſſe credēd⁹ eſt nunc
q̄ ſecut⁹ ad iūxit: Quo ego vado vos non poteſtis
venire. Nūquid. n. poſt ꝯſūmatiōeꝫ ſeculi quo ipē
vadit venire nō poterāt: de q̄bus poſtea dictur⁹ eſt
pater Uolo vt vbi ego ſū: ⁊ ipi ſint mecū. ORIG.
Intrinſecus aūt ſciſcitaberis an p⁹ multū nō fuit cū
eis nō adeo q̄ nō aderat illis ſm̄ carnē. Sꝫ eo mo-
dico ꝯſūmato vos ſcādalaſibimini in me in nocte: ⁊
ſic nō erit cū eis q̄ cū digniſſimō ꝯuerſaẜ. Sꝫ ſi cū
eis nō erat: nichilhomin⁹ ipi q̄ſituri erāt ieſū: velut
petr⁹ p⁹ negatiōeꝫ grauiẜ ploꝛabat: q̄rēs puto ieſuꝫ.

Et ideo ſeqͥ́: Quer[e]tis me. ⁊ ſic dixi iudeis Quo ego
vado: vos nõ poteſtis venire. Querere ieſuȝ eſt vbuȝ
q̃rere: ſapiam: iuſticiã: vitatẽ: diuinã vtutẽ: q̃ oĩa xp̃s
eſt. Volẽtibꝰ g̃ diſcipulis ſeq̃ ieſuȝ: nõ q̃ppe velut ru
diores arbitrant̃ corporalit̃: ſȝ vt ſignificat illõ: Qui
nõ tollit crucẽ ſuã: ⁊ ſequit̃ me: nõ põt meꝰ eẽ diſci
pulus. Ait nũc dñs: Quo ego vado vos nõ poteſtis
venire. Nã tñ vellẽt ſequi vbũ: ⁊ illud ↄfiteri: tamẽ
nondũ erãt validi circa hoc: cũ nondũ eẽt ſpũs datꝰ
eo q̃ ieſus nõdũ erat glorificatꝰ. AVG. Vel hoc
dicit: qꝛ adhuc minꝰ idonei erãt ſeq̃ morituꝝ dñm
ꝓ iuſticia. Quõ .n. iã fuerant ſecuturi martyrio non
maturi: aut ituꝝ dñm ad ĩmortalitatẽ carnis quõ iã
fuerãt ſecuturi: nõ q̃libet morituri: ſed in fine ſecu
li reſurrecturi: aut iteꝝ dñȝ ad ſynũ prĩs quõ iã erãt
ſecuturi: cũ eẽ nemo poſſit ĩ illa felicitate niſi ꝑfectꝰ
ĩ charitate iudeis ãt cũ hoc diceret: nõ addidit Mõ
Ipi aũt ñ poterãt venire tũc quo ille ibat: ſȝ poterãt
poſtea. ⁊ iõ ſubdit: Et vobis dico mõ. ORIGE. q.
d. Et vobis dico nõ abſq̃ additõe huiꝰ aduerbij mõ
Iudei nãq̃ quos ꝓuidebat in ſuis facinoribꝰ mori
turos in breui tp̃e nõ valebãt ꝑgere quo ieſus ibat.
ſed diſcipuli pꝰ breue tp̃s poterãt ſeq̃ vbũ. CHRY.
Ne aũt audiẽtes diſcipuli ſicut dixi iudeis: eſtimẽt
ſimilit̃ ⁊ ĩ eos dciñ eẽ adiecit filioli. ORIGE. Nõ
eſt expimẽtis ĩminentẽ adhuc aĩe diſcipuloꝝ modici
tatẽ. Fiũt aũt poſt reſurrectionẽ hi q̃bꝰ dixit: Filio
li fratres: ſicut ⁊ ꝓus fui fuerãt anq̃ȝ eẽnt filioli.
CHRY. Hoc autẽ dicit eũ qui in ſeipm̃ eſt erigens
diſcipuloꝝ amorẽ. Cũ enĩ viderimꝰ aliquos dilectiſ
ſimoꝝ diſcedẽtes exardeſcimꝰ ⁊ maxie cũ viderimꝰ
eos in locũ abeũtes ĩ quẽ nõ eſt poſſibile nobis ab
ire. Simul etiã oñdit: q̃ñ mors eius quedã tranſla
tio eſt ⁊ tranſpoſitio melior ad loca mortalia corpa
nõ ſuſcipiẽtia. AVG. Docẽs autẽ quõ idonei eſſe
poſſunt ꝑgere quo ille añtedebat ſubiũgit: Manda
tũ nouũ do vobis vt diligatis inuicẽ. Nõne iam hoc
erat mãdatũ in antiq̃ lege dei: vbi ſcriptũ ẽ: Diliges
ꝓximũ tuũ tanq̃ȝ teipm̃: cur g̃ nouũ mãdatũ appel
latur a dño: an qꝛ exuto vetere induit nos hominẽ
nouũ. Innouat quippe audiẽtem vel potiꝰ obedien
tem nõ omnis: ſed iſta dilectio quã dñs vt a carna
li dilectione diſtingueret addidit: Sicut dilexi vos
vt ⁊ vos diligatis inuicẽ. nõ ſicut ſe diligũt: qui cor
rumpunt: nec ſicut ſe diligũt hoĩes: qꝛ hoĩes ſunt: ſȝ
ſicut ſe diligunt q̃ dei ſunt: ⁊ filij altiſſimi oẽs: vt ſint
filio eiꝰ vnico frẽs ea dilectione inuicẽ diligẽtes: q̃
ipe dilexit eos: ꝑducturꝰ eos ad illũ finẽ: vbi ſatiabi
tur in bonis deſideriuȝ eoꝝ. CHRY. Vel dicit: Si
cut dilexi vos. nõ enĩ ꝑexiſtentibus veſtris iuſticijs
debitũ vobis reddidi: ſed ipſe incepi: ita ⁊ vos bñfa
cere oportet etiã nihil debẽtes. AVG. Noli autẽ
putare illud maius ꝑtermiſſuȝ eſſe mãdatũ quo ꝓci
pitur: vt diligamꝰ dñm deuȝ noſtꝝ: ſed bene intelli
gentibꝰ vtrũq̃ inuenit̃ in ſingulis. nã ⁊ qui diligit
deum nõ eũ põt contẽnere ꝓcipiẽtem vt diligat pro
ximũ: ⁊ q̃ ſupne ac ſpiritalit̃ diligit ꝓximũ: q̃d in eo
diligit niſi deũ: ipſa eſt dilectio quã ab oĩ mũdana
dilectiõe diſtiguẽdo addidit dñs: Sicut dilexi vos
Quid enĩ niſi deũ dilexit in nobis non quẽ habeba
mus: ſȝ vt haberemꝰ: ſic g̃ ⁊ nos inuicẽ diligamus vt
q̃ſtũ poſſumꝰ inuicẽ ad habendũ in nobis deũ cura

dilectionis attrahamꝰ. CHRY. Pretermittẽs aũt
miracula que erant factura: ab amore eos deſignat
ſubdens: In hoc cognoſcẽt oẽs quia mei eſtis diſci
puli: ſi dilectionẽ habueritis ad inuicẽ. hoc enim ẽ
q̃ maxime homines ſanctos oñdit: hos enĩ dicit eẽ
diſcipulos. AVGV. Tanq̃ȝ diceret: Alia munera
mea hñt vobiſcũ etiã nõ mei: nõ ſolũ naturã: vitam:
ſenſum: rationẽ: ⁊ eã ſalutẽ q̃ hominibꝰ pecoribuſq̃
cõis eſt: verũ etiã linguã: ꝓphetiã: ſacram ſcientiam
fidẽ: diſtributionẽ rerũ ſuarum pauperibꝰ: ⁊ tradit
onem corporis ſui vt ardeãt: ſȝ q̃ñ charitatẽ nõ hñt
vt cymbala cõcrepãt nihil ſunt: nihil eis ꝓdeſt.

¶ Dicit ei ſimon petrus: Dñe quo
uadis? Rñdit ei ieſus: Quo uado
ego: nõ potes me modo ſeq̃: ſeq̃ris
aũt poſtea: Dicit ei petrus: Quare
nõ poſſũ te mõ ſeq̃? aĩam meaȝ ꝓ te
ponã: Rñdit ieſus: Aĩam tuã ꝓ me
pones. Amẽ amẽ dico tibi: non can
tabit gallus donec ter me neges.

CHRY. Magnꝰ amor ⁊ ipo igne vehementior: ⁊
nulla eſt ꝓhibitio q̃ eius ꝓmtũ ĩpetũ detinere poſſit
Ardẽtiſſimꝰ itaq̃ petrꝰ audiẽs: Quo ego vado vos
nõ poteſtis venire: eũ ĩterrogauit. vñ ſequit̃: Dicit ei
ſimon petrus: Domine quo vadis? AVGV. Sic
vtiq̃ hoc dixit magiſtro diſcipulus tanq̃ȝ ſequi pa
ratus: ꝓpterea dñs q̃ eiꝰ animũ vidit: ſic ei reſpõdit
nam ſeq̃t̃: Rñdit ei ieſus: quo ego vado: non potes
me modo ſequi. Dilationẽ intulit: non ſpem abſtu
lit: ſȝ eã ſequẽti voce firmauit dicẽs: Sequeris aũt
poſtea. Quid feſtinas petre: nondũ te ſuo ſpiritu ſo
lidauerat petra: noli extolli preſumendo: nõ potes
modo: noli deijci deſperãdo: Sequeris .n. poſtea.
CHRY. Audiẽs aũt hoc petrꝰ: neq̃ ita deſideriuȝ
detinuit ſȝ benignã ſpem accipiẽs ꝓperat. ⁊ qꝛ timo
rẽ excuſſit ꝓditõis cũ ſecuritate ꝑ ſeipm̃ de reliquo ĩ
terrogat alijs ſilẽtibus. vnde ſequit̃: Dicit ei petrus
Quare nõ poſſum te modo ſequi: aĩam meã ꝓ te po
nã. Quid dicis petre? Dixi quoniã non potes: ⁊ tu
dicis quoniã poſſum: quo circa ſcies per experiẽtiã
quoniã nihil eſt tuus amor: niſi p̃ſẽte ſuperna libe
ratione. vnde ſequit̃: Reſpondit ieſus: Animã tuam
ꝓ me pones? BEDA: Que ſententia duobꝰ mõis
põt ꝓnũciari: vno modo affirmãdo: ac ſi dicat: Aiaȝ
tuam ꝓ me pones: ſed nunc timendo mortem car
nis anime mortem incurres: alio modo inſultando
quaſi dicẽt: AVG. Ita ne facies ꝓ me: q̃õ nõdum
ego ꝓ te: perire potes qui ſequi nõ potes. Quid tm̃
ꝓſumis: audi quis ſis: Amen amẽ dico tibi: Nõ can
tabit gallus donec ter me neges. Qui mihi ꝓmittis
mortem tuam: ter negaberis vitã tuam: quid in aĩo
eius eẽt cupiditatis videbat: quid viriũ: nõ videbat.
voluntatẽ ſuam iactabat ĩfirmꝰ: ſed inſpiciebat vali
tudinẽ medicus. An apoſtolꝰ petrus ſicuti eũ fauo
re ꝑuerſo excuſare quidã nitunt̃: chriſtũ nõ negauit
qꝛ interrogatꝰ ab ancilla hoiem ſe neſcire reſpondit
ſicut alij euangeliſte teſtant̃ expꝛſſius: q̃ſi qui hoiem
chriſtũ negat: nõ chriſtũ neget: ⁊ hoc in eo negat q̃õ
factus eſt propter nos: ne periret q̃õ fecerat nos ꝑ

quid aūt caput ē ecclesie nisi ꝑ hoīez. quō est igitur
in corpe christi q̄ negat hoiem christū: Sʒ q̄d mul-
tis imorer: non eni dn̄s ait: Nō cantabit gall⁹ do-
nec hoiez aut filiū hoīs neges: sed donec me neges.
Quid me nisi qȯ erat: quicq̄d eius negauit christuz
negauit. Siquidē dubitare nefas ē: christus hoc di-
xit veriq̄ꝫ ꝓdixit: ꝓcul dubio petrus christū negauit
Nō accusem⁹ christū cū defendim⁹ petrū. agnouit
plane petrū suū infirmitas petri. Et quātū mali chri
stū negādo cōmiserit: plorādo mōstrauit. neq̄ꝫ nos
cū ita dixim⁹ primū aplōꝝ accusare delectat: sʒ hūc
intuēdo admoneri nos oportet ne hō quisq̄ꝫ de hu
manis viribus fidat. BEDA: Respiciendū nihilo
min⁹ vnusquisq̄ꝫ si in lapsū ꝯuerterit exēplū capiat
neq̄ꝫ desperet: sed incūctanī veniā se posse ꝓmereri
credat. CHRY. Unde manifestū est qm̄ ⁊ casū pe
tri dn̄s ꝯcessit. nam poterat quidē ⁊ a ꝓncipio reuo
care: sed q̄ꝛ ꝑmanebat in vehemētia ipse q̄dē nō im
pulit ad negationē: sʒ dimisit desertū vt discat ꝓpri
am imbecillitatē: ⁊ vt p⁹ hec talia non patiat̄ cū or
bis terrarū dispensationē suscepit: sed reminiscēs eo
rū que passus ē cognoscat seipsum. AVG. In aīa
itaq̄ꝫ contigit petri qȯ offerebat in corpe: sʒ alit̄ q̄ꝫ
putabat. nam añ mortē ⁊ resurrectionē dn̄i ⁊ mor-
tuus est negādo: ⁊ reuixit plorādo. AVG. de con.
euan. Hoc aūt de ꝓdicta negatione sua petro nō so
lum iohannes: sed ⁊ ceteri tres cōmemorant nō ta-
me oēs ex vna eadēq̄ꝫ occasione sermonis ad eā cō-
memorandā veniūt. Nā matthe⁹ ⁊ marc⁹ eam sub
nectūt postq̄ꝫ dn̄s egressus ē ex illa domo vbi man
ducauerat pascha. Lucas vō ⁊ iohānes anteq̄ꝫ inde
eēt egressus. Sʒ facile possum⁹ intelligere: aut illos
duos eam recapitulādo posuisse: aut istos ꝑoccupā
do: nisi magis moueret q̄ꝫ tam diuersa nō tm̄ verba
sed etiam sententias dn̄i ꝑmittūt: quib⁹ ꝑmotus pe-
trus illā ꝓsumptionem ꝓferret ꝓ dn̄o vel cum dn̄o
moriēdi: vt magis cogant intelligi ter eū expressisse
presumptionem suam diuersis locis sermonis chri
sti: ⁊ ter illi a domino responsum q̄ꝫ eum esset ante
gallicantū ter negaturus. CA.XIIII.

ET ait discipulis suis: Non
turbet̄ cor vestrū. Creditis
in deū: ⁊ in me credite. In
domo patris mei mansiones multe
sūt. Si quo min⁹ dixissem uob: qa
uado parare uobis locuʒ. Et si abie
ro ⁊ ꝑparauero uob locū: iterū uenio
⁊ accipio uos ad meipsū: ut ubi sum
ego ⁊ uos sitis. Et quo ego uado sci
tis ⁊ uiam scitis.

AVG. Ne discipuli mortē christi tanq̄ꝫ hoies ti-
merēt: ⁊ iō turbarēt̄: ꝯsolat̄ eos etiā deū se eē cōte-
stans. vn̄ dr̄: Et ait disci. suis: Nō tur. cor. vr̄m: cre. in
deū ⁊ ī me credite. q. d. Cōsequēs ē si in deū creditis
vt ī me credē debeatis: qȯ nō eēt ꝯsequēs: si christ⁹
nō eēt de⁹. Mortē metuitis huic forme sui: nō tur
bet̄ cor vr̄m: suscitabit illā forma dei. CHRY. Ea
etiā q̄ in me ē fides ⁊ in patrē q̄ genuit: potētior est

his q̄ supueniēt: ⁊ nihil ꝯ eā pōt ꝓualere difficilium
hoc etiā mō diuinitatis v̄tutē oñdit: q̄ꝛ ea q̄ in mēte
hēbant ducit in mediuz dicens: Nō tur. cor vr̄m.
AVG. Quia igit̄ etiā sibi metuebant discipuli cum
petro dictū esset fidentiori atq̄ꝫ ꝓmptiori: Non cāta
bit gall⁹ donec ter me neges. subiūxit: In domo pa.
mei man. multe sūt. Per qȯ a turbatione recreant̄
ceteri ac fidentes etiā post ꝑicula tētationū: se apud
deū cū christo eē mansuros: q̄ꝛ si ali⁹ ē alio fortior:
sapientior: iustior: sanctior: null⁹ alienabitur ab illa
domo: vbi mansionē ꝓ suo quisq̄ꝫ accepturus ē meri-
to. Denari⁹ q̄dē ille eq̄lis ē oībus quē paterfamili-
as eis q̄ opati sūt ī vinea iubet dari. Quo vtiq̄ꝫ dena
rio vita significat̄ eterna: vbi amplius alio nemo vi-
uit: qm̄ viuendi nō est diuersitas in eternitate māsu-
ra: sed multe mansiōes diuersas meritoꝝ in vna vita
eterna significat dignitates. GRE. sup ezechielez:
Uel hac rōne ꝯueniūt māsiōes multe: cū vno dena
rio: q̄ꝛ etsi alter min⁹ atq̄ꝫ ali⁹ ampli⁹ exultat: oēs tm̄
vnū gaudiū cōditoris sui visione letificat. AVG.
Atq̄ꝫ ita deus erit oīa in oīb⁹: ut qm̄ de⁹ charitas est
ꝑ charitatē fiat: ut qȯ hn̄t singuli: cōe sit oībus. Sic
enim quisq̄ꝫ etiā ipse habet cū amat in altero qȯ ipe
nō habet. Non eni erit ita aliq̄ inuidia imparis cla-
ritatis qm̄ regnabit ī omnibus vnitas charitatis.
GRE. vlti. mora. Eiusdē etiā disparilitatis dāna nō
sentiūt: q̄ꝛ tm̄ sibi vnusquisq̄ꝫ quantū ꝑcepit sufficit.
AGV. Respuēdi aūt sunt a corde christiano: q̄ pu
tant iō dictū multas eē mansiones: q̄ꝛ extra regnuz
celorū erit aliq̄d vbi maneāt beate inocētes: cū sine
baptismo ex hac vita emigrauerūt: sine quo ī regnū
celoꝝ intrare nō pn̄t. absit aūt vt eū ois dom⁹ regnā
tiū filioꝝ nō sit alibi nisi in regno: ipsi⁹ regie domus
ꝑs aliq̄ nō sit in regno. nō eni ait dn̄s: In beatitudi-
ne sempiterna māsiones multe sūt: sʒ In domo pris
mei. CHRY. Uel alit̄ ꝯtinua: Quia dn̄s supra di-
xerat petro: Quo ego vado nō potes me seq̄ mō: se-
q̄ris aūt postea: ne estimēt soli petro hāc ꝓmissionē
eē datā dixit: In do. pa. mei māsi. mul. sūt. Hoc est ⁊
vos regio illa suscipiet q̄ ⁊ petrū. copia eni ē ibi mul
ta māsionū. ⁊ nō ē dicē: qm̄ ꝑparatiōe indigēt. Et ꝓpt̄
h̄ subdit: Siquo mi. dixi. vo. q̄ꝛ va. pa. vo. locum.
AVG. Ubi satis oñdit iō se hoc illis nō dixisse: q̄a
iā ibi mansiones multe sūt: ⁊ nō ē opus illi aliquaz
ꝑparare. CHRY. Quia vō dixerat: Non poteris me
mō seq̄: ut nō estimēt se ab eo finalit̄ abscisos eē sub
iūgit: Etsi abie. ⁊ ꝑpa. vo. lo. iter̄ ve. ⁊ acci. vos ad me
ipsum: vt vbi ego sum ⁊ vos sitis. Ex quo ostēdit q̄ꝫ
oportet eos vehementer confidere. THEO. Ac si
dicat vtrūq̄ꝫ: Uos turbari nō oportet siue pate sint
siue non. Nam etsi parati non sint: ego cum omni
solertia ꝑparem vobis illas. AVGVSTINVS:
Sed quomodo vadit: ⁊ parat locum: si iam mansi
ones multe sunt: sed nondum sunt sicut parande
sunt. Easdem eni mansiones quas ꝓdestinando ꝑ-
parauit: ꝑparat operando. Iā ergo sūt in ꝓdestinati
tiōe: si quo min⁹ dixisset: Ibo ⁊ ꝑparabo: hoc est ꝓ-
destinabo: sed q̄ꝛ nōdum sunt in operatione dicit:
Etsi abiero ⁊ ꝑparauero vobis locū. Parat aūt mō
māsiones mansiōibus ꝑparādo māsores. Quippe
cū dixit: In domo patris mei mansiōes multe sūt.
Quid putam⁹ esse domū dei: nisi tēplū dei: de quo

aplˢ dicit: Tēplū dei ſcm̄ ē qđ eſtis vos. Hec ğ domus dei adhuc edificat̄: adhuc ꝑparat̄. Sed qđ eſt qđ vt ꝑparet abijt: cū noſipſos ꝑparet qđ nō faciet ſi reliqrit. Sed illud ſignificat: q: vt parent̄ iſte manſiones viuere debet iuſtᵘ ex fide. ſi aūt vides: nō eſt fides. Fiat ğ ne videat̄: lateat vt credat̄. Tūc eni locus parat̄: ſi ex fide viuat̄: creditᵘ deſideret̄: vt deſideratᵘ habeat̄. ſi bene intelligēdo nec vnde vadis: nec vnde venis recedis. vad it ğ latēdo: venit apparēdo. Sz niſi maneat regēdo vt ꝓficiamᵘ bn̄ viuendo: nō parabit̄ locᵘ vbi poſſumᵘ ꝑmanere ꝑfruēdo. ALCVI. Dicit ğ: Si abiero. ꝑ carnis abſentiam: Iterū veniā: ꝑ diuinitatis pñtiā. vel Iterū veniā iudicare viuos ⁊ mortuos. Et q: ſciebat eos interrogaturos quo iret: vel ꝑ quā viā iret ſubiungit: Et quo ego vado ſcitis. ſ. ad patrē. Et viā ſcitis. ſ. ꝑ meipſū. CHRY. Hoc aūt dicēs: deſideriū qđ in eoꝝ mēte erat oñdit: ⁊ dat eis deſideriū interrogādi.

Dicit ei thomas: Dñe neſcimus quo uadis. Et quō poſſimᵘ uiā ſcire? Dicit ei ieſus: Ego ſū uia ⁊ ueritas ⁊ uita. Nemo uenit ad patrem niſi per me. Si cognouiſſetis me: ⁊ patrē meū utiq; cognouiſſetis. Et āmō cognoſcetis eū: ⁊ uidiſtis eū.

CHRY. Si iudei volētes a chriſto ſepari: q̄rebāt quo iturus eēt: multomagis diſcipuli nūq̄ ab eo ſeparari volentes: hoc diſcere cupiebant: et interrogant eum ex multa dilectiōe ⁊ timore. ⁊ iđ dr̄: Dicit ei thomas: Dñe neſci. quo va. ⁊ quō poſ. viā ſcire? AVG. Vtrūq; illos dñs dixerat ſcire: vtrūq; dicit iſte neſcire. Sz neſcit ille mētiri: ğ iſti ſciebāt: ⁊ ſe ſcire neſciebant. cōuincit ğ eos hoc ſcire. vñ ſubdit̄: Dicit ei ieſus: ego ſū via veritas ⁊ vita. AVG. đ ver. do. q. d. qua vis ire: ego ſū via. quo vis ire: ego ſum veritas. vbi vis ꝑmanere: ego ſū vita. veritatē ⁊ vitā oīs hō capit: ſz viā nō oīs inuenit. deū eē quādā vitā eternā: veritatē ſcibilē etiā huiᵘ ſeculi philoſophi viderūt. verbū ğ dei: q̄ apđ patrē ē veritas ⁊ vita aſſumēdo hoīez factū ē via. Ambula ꝑ hoīem: ⁊ ꝑuenies ad deū. Meliᵘ ē eni ī via claudicare q̄ꝫ ꝑter viam fortiter ābulare. HYLA. vij. đ tri. Nō eni nos in erratica atq; ī inuia deducit ille q̄ via ē: neq; illudit ꝑ falſa q̄ veritas ē: neq; ī mortis relinquit errore q̄ vita ē. THEO. Cū itaq; actiuā exerces: fit tibi chriſtᵘ via. Cū aūt ī cōtēplatiua ꝑſeueras: efficitur tibi veritas. Adiecta aūt vita ē actiuo ⁊ cōtēplatiuo. Decet eni ire ⁊ ꝑdicare pro futuro ſeculo. AVG. Sciebāt ğ viā: q: ſciebāt ipſū q̄ ē via. Quid aūt opᵘ erat vt adderet veritas ⁊ vita cū reſtaret noſſe quo iret: q: ad veritatē ibat ⁊ ad vitā: ibat ğ ad ſeipſum ꝑ ſeipſū: ſed nūq̄d o dñe vt venires ad nos: reliqueras te: ſcio q̄dē q̄ formā ſerui accepiſti ⁊ ī carne veniſti: manēs vbi eras: ⁊ ꝑ hāc rediſti: nō relinquens quo veneras. Si ğ ꝑ hāc ⁊ veniſti ⁊ rediſti: ꝑ hanc nobis nō ſolū q̄ veniremᵘ ad te: verū etiā tibi q̄ venires ⁊ redires via fuiſti. cū v̄o ad vitā qđ es ipſe iſti: eandē carnē tuā de morte ad vitā duxiſti: itaq; dū caro de morte venit ad vitā: chriſtᵘ venit ad vitā. Et q: verbū ē vita: chriſtᵘ venit ad ſeipſū: qm̄ vtrūq; ē chriſtᵘ: vna ꝑſona. ſ. v̄bū caro. venerat etiā ꝑ carnē deᵘ ad hoīes: veritas ad mēdaces. eſt eni deᵘ verax oīs aūt hō mendax. Cū itaq; ſe ab hoībus abſtulit: atq; illuc vbi nemo mentit̄: carnē ſuā leuauit: idem ipſe q: caro factū ē: ꝑ ſeipſū. i. ꝑ carnē ſuā ad veritatē: qđ ē ipſe remeauit: quā q̄dē veritatē q̄uis inter mēdaces etiā in morte ſeruauit. Ecce ego ipſe ſi loquor vobis q̄ intelligatis: quodāmō ad vos ꝓcedo nec me relinquo. Cū aūt tacuero quodāmō ad me redeo: ⁊ vobiſcū maneo ſi tenueritꝭ qđ audiſtis. Si hoc pōt imago quam fecit deᵘ: q̄d pōt ex deo nata imago? Ac ꝑ hoc ⁊ ipſe ꝑ ſeipſū: ⁊ ad ſeipſū ⁊ ad patrem: ⁊ nos ꝑ ipſum ⁊ ad ipſum ⁊ ad patrē imus. CHRY. Si eni dicit: Ego ſū dñs ducēdi ad patrem oīo venietꝭ illuc. neq; eni ē poſſibile alia venire via. Cū āt ſupra dixerit: Nemo pōt ve. ad me niſi pr̄ traxerit illū. Nūc dicēs: Qm̄ nullᵘ pōt ve. ad pa. niſi ꝑ me. exequat ſeipſum ei q̄ genuit. Qualit̄ aūt dixerit: Quo vado ſci. ⁊ viā ſcitis. oñdit ſubdēs: Si cog. me ⁊ pa. meū vtiq; coğuiſſetis. q. d. Si ſciretis meā ſubſtātiā ⁊ dignitatē ⁊ eā q̄ pr̄is ē ſciretis: nouerāt q̄dē eū ſz nō ita vt oportebat: poſtea aūt ſpūs veniēs: ꝑfectā in eis cōſtruxit cognitionē. ⁊ ꝓpt̄ hoc ſubditur: Ammō cognoſcetis eū. Dicit aūt eā q̄ ſm̄ mentē cognitionē. Et vidiſtis eū. ſ. ꝑ me oñdēs: qm̄ q̄ videt eū ⁊ patrē videt. Viderūt aūt eū: nō in nuda ſubſtātia ſed carne indutū. BEDA: Sz q̄rendū ē quō nunc dicat dñs: Si coğuiſſetis me ⁊c̄. cū ꝑmiſerit ſupra: Quo ego va. ſci. ⁊ viā ſcitis? Dat̄ ğ intelligi q: q̄dam eoꝝ ſciebāt: quidā v̄o neſciebāt: quoꝝ vnᵘ erat thomas. HYLA. vij. de tri. Vel aliter cotinua: Cū iter ad patrē ꝑ filiū ſit: q̄rendū ē vtrū hoc ꝑ doctrine admonitionē: an ꝑ nature fidē ſit. Intelligētie igit̄ ſermū in cōſequētibᵘ requiramᵘ. nā ſequit̄: Si cog. me: ⁊ pa. meū vtiq; coğuiſſetꝭ. In ſacro eni aſſūptu corpis diuīitatiſ pr̄ne nāz cōfirmās: hūc ordinē tenuit. Tēpᵘ āt viſiōis ſepauit a tpe cognitiōis. nā quē coğſcēdū ait: eūdē iā dixit ⁊ viſū: vt nature iā pridē in ſe cōſpecte: ſciētiā ex tpe nūc huiᵘ reuelatiōis acciperet.

Dicit ei philippᵘ. Dñe oñde nobis patrē: ⁊ ſuffic nobis. Dicit ei ieſᵘ: Tāto tpe uobiſcū ſū: ⁊ nō cognouiſtis me? Philippe q uidet me: uidet ⁊ patrē. Quō tu dicis oñde nobis patrē? Nō credis: q: ego ī pr̄e ⁊ pr̄ in me ē? Verba que ego loquor uobis a meipō nō loquor. Pat̄ aūt in me manēs ipē facit opera. Nō creditis q: ego in patre ⁊ pater ī me ē? Alioquin ꝓpter opa ipſa credite.

HYLA. vij. de tri. Cōmouit aplm̄ philippū nouitas dictoꝝ. homo cernit̄. dei ſe filiū cōfitet̄. cognito ſe coğſcendū patrē fatet̄. patrē viſū eē dicit. Prorupit igit̄ aplica familiaritas dominum interrogans. vñ dr̄: Dicit ei philippᵘ: Dñe oñde no. pa. ⁊ ſuffi. nobis. Nō viſū negauit: ſz oñdi ſibi rogauit. neq; oñſ-

dnē veluti corꝑalis ɔtēplatōis deſiderauit:ſʒ demō
ſtrationē intelligēdi eiꝰ q̄ viſus ē poſtulauit.filiū.n.
in habitu hoīs viderat:ſʒ quō ꝑ id patrē viderit ne-
ſcit.nam ⁊ dn̄ſo illa intelligēdi potiꝰ eēt demōſtra
tio q̄ꝫ videndi ſubiecit:Et ſufficit nobis. AVG.i.ō
trini.Illa enī leticia q̄ nos adimplebit cū vultu ſuo
nihil ampliꝰ reqrer̄:qđ bñ intellexerat philippꝰ vt
diceret:Dn̄e oñde no.pa.⁊ ſuf.nobis.Sed nōdū in-
tellexerat eo q̄ꝫ mō ad ipſū ſe potuiſſe dicē:Dn̄e
oñde nobis te ⁊ ſufficit nobis.Ut enī h̄ intelligeret
rñſū ē ei a dn̄o.vñ ſeq̄r̄:Dixit ei ieſꝰ:Tāto tp̄e vo.ſū:
⁊ nō cogno.me. AVG.ſup Jo.Sʒ quō hoc dicit:
cū ⁊ quo iret ſcirēt:⁊ viā ſcirēt: non ob aliud niſi ꝙ
ipſū ſcirēt:Sed facile iſta qđ ſoluit̄ ſi dicamꝰ ꝙ eū
aliq̄ eoꝝ ſciebāt:aliq̄ neſciebāt de quibꝰ erat philip
pus. HYLA.vij.de trini.Arguit ḡ apl̄m in cogno
ſcēdo ſe ignorāter.cum enī eā q̄ gereret ꝓpria deo
eēt:calcare vndas:iubere vētis:peccā dimittē:mor
tuis vitā reddere:huic q̄rele oīs orta ɔqueſtio ē ꝙ i
hoīe aſſūpto dei nō intellecta natura ē.Et iō poſtu
lanti vt ſibi patrē oñderet ait:Philippe q̄ vi.me.vi.
⁊ patrē. AVG.Solemꝰ.n.de ſimilimis duobꝰ ita
loqui:Vidiſtis illū.ſic ḡ dictū ē:Qui vi.me:vi.patrē
nō ꝙ ipſe ſit pr̄ ⁊ filiꝰ:ſʒ ꝙ a p̄ris ſilitudine in nullo
ꝓſus diſcrepet filiꝰ. HYLA.vij.de trini.Nō āt il-
le hic viſū oculoꝝ carnaliū ſignificat:nō.n.h̄ qđ ex
partu v̄ginis carnale ē:ad contēplādā in eo dei for
mā ⁊ imaginē ꝓficit:ſʒ intellectꝰ dei filiꝰ id p̄ſtat:vt
intellectꝰ ⁊ pr̄ ſit.Dū ita imago ē vt nō differat genē
ſʒ ſignificat auctoritatē.nō enī ſolitariū ſermo ſigni
ficat ⁊ indifferentē:n̄ naturā ꝓfeſſio docet. Cū.n.
dr̄ Et patrē:excluſa ē ſingulari atq̄ꝫ vnici intelligē-
tia.Et q̄d reliquū ē niſi ꝑ nature vnicā ſilitudinē pr̄
ꝑ filiū viſū ſit: AVG.Sʒ nūq̄d obiurgādꝰ ē q̄ cū
ſimilē viderat:etiā illū cui ē ſilis vult vidē:Sʒ ideo
diſcipulū dn̄s arguebat:qm̄ coꝛ poſtulātis videbat
Tāq̄ꝫ melioꝛ eēt pr̄ q̄ꝫ filiꝰ:ita philippꝰ p̄rem noſſe
cupiebat.⁊ iō nec filiū ſciebat:quo aliū melioꝛē eſſe
credebat.Ad hūc ḡ ſenſū ɔtingēdū dictū ē:Nō cre-
dis q̄ꝛ ego i p̄re ⁊ pr̄ in me ē.q.d.Si ad te multū ē
h̄ vidē:ſaltē qđ nō vides credis. HYLA.Que enī
ignorandi patrē aut oñdēdi ignorātibꝰ necītas reli
quebat̄:cū pr̄ in filio viſus eēt ex ꝓprietate nature:
dū ex indifferētia vnitatis vnū ſint natꝰ ⁊ generās:
vt h̄ ſmo dn̄i ſeq̄ret̄:Nō cre.q̄ꝛ ego i pa.⁊ pr̄ i me
eſt. AVG.ꝑmo ō tri.Uolebat enī eū ex fide viue-
re:anteq̄ꝫ illud poſſet videre.⁊ iō dicit:Nō credis:
Contēplatio q̄ppe merceſ ē fidei cui mercedi ꝑ fidē
coꝛda mūdant̄: HYLA.vij.de tri.Pater aūt i filio
eſt:⁊ filiꝰ in patre:nō ꝑ duplicē ɔuenientiū generꝫ cō
iūctionē:neq̄ꝫ ꝑ inſitā capatioꝛis ſubſtātie naturam
q̄ꝛ ꝑ coꝛpalē neceſſitatē exterioꝛa fieri his q̄bꝰ ɔtinē
tur interioꝛa nō p̄nt:ſʒ ꝑ natiuitatē viuentis nature
ex viuēte dū nō aliō ex deo q̄ꝫ deꝰ naſcit̄. HYLA.
vij.de tri.Naturā enī ſuā vt ita dicā.ſeq̄r̄:Indemu-
tabilis deꝰ indemutabilē gignēs deū.Nec naturā
ſuā deſerit ex indemutabili deo indemutabil̄ dei ꝑ
fecta natiuitas.Subſiſtentē igit̄ in eo dei naturam
intelligimꝰ cū in deo deꝰ ſit:nec p̄ter eū q̄ ē deꝰ:q̄ſq̄ꝫ
aliꝰ deꝰ ſit. CHRY.Uel aliter:Totū philippꝰ hic
coꝛpoꝛeis oculis patrē volebat vidē:q̄ꝛ ⁊ ipſū filiū
ita ſe exiſtimabat vidiſſe foꝛtaſſis a ꝓphetis audiēs
qm̄ vidi dn̄m:⁊ iō dixit:Oñde nobis patrē.Etenī in
dei iterrogauerūt:Quis ē pr̄ tuꝰ:⁊ petrꝰ ⁊ thomas:
quo iret:⁊ nullꝰ didicit manifeſte.vt ḡ nō videatur
oneroſus eē philippꝰ:⁊ ipſe interrogās:Oñde no-
bis patrē.adiūgit:Et ſufficit nobis.i.nihil plus q̄ri-
mus.Dn̄s āt nō dixit ei:Impoſſibile petis:ſʒ oñdit:
Qm̄ neq̄ꝫ ipſū filiū vidit.nā ſi hūc potuiſſet vidē:⁊ il
lū vidiſſet.Et iō dicit:Tanto tp̄e vo.ſū ⁊ nō cog.me
philippe.Nō dixit:Nō vidiſtis me:ſʒ Nō cogno-
uiſtis me:q̄ſtū ad h̄.ſ.ꝙ filiꝰ hic manēs qđ pr̄ decē
ter in ſeipſo oñdit eū q̄ genuit.Deinde diuidens hy
poſtaſeſ ait:Qui vi.me vi.⁊ patrē.ne q̄s dicat ꝙ ip̄e
eſt pr̄:ipſe filiꝰ.Oñdit aūt ꝑ hoc:qm̄ neq̄ꝫ filiū viſu
coꝛpoꝛeo vidit.Si aūt aliq̄s hic viſū cognitionē di-
cere velit nō ɔtradico.q.d.Qui cognouit me cogno
uit ⁊ patrē.ſed nō dixit hoc:ſʒ ɔſubſtātialitatē repñ
tare volens dixit:Qui meā ſubſtantiā vidit:vidit ⁊
eam q̄ p̄ris.Uñ pꝫ ꝙ nō eſt creatura.creaturā enīꝫ
videntes deū neſciūt oēs.Philippꝰ etiā ſubſtātiāꝫ
p̄ris videre q̄rebat.Si ḡ alteriꝰ ſubſtātie eēt nō di-
ceret:Qui videt me:videt ⁊ patrē.Sed nec aliq̄s in
argēto auri ſubſtātiā vidē pōt.nō enī alia ꝑ aliā ap
paret natura. AVG.Deinde nō ad ſolū philippū
ſʒ ad oēs pluralit̄ loq̄r̄ dicēs:Uerba q̄ ego lo.vo.a
meipſo nō loquoꝛ.Quid ē A meipſo nō loquoꝛ:ni-
ſi a meipſo nō ſū q̄ loquoꝛ:ei q̄ppe tribuit qđ facit ō
quo ē ipſe q̄ facit. HYLA.vij.de tri.Unde neq̄ꝫ ſe
filiū denegauit:nec naturā in ſe p̄rne virtutis abſcō
dit.nā dū loq̄r̄ ipſe in ſubſtātia manēs loquit̄.dūꝫ
aūt nō a ſe loq̄r̄:natiuitatē i ſe dei a deo teſtatur.
CHRY.Uide aūt abūdantē ſuꝑ vniꝰ ſubſtātie de
mōſtratōꝫ.nā ſubdit̄:Pr̄ āt i me ma.ip̄e fa.opa.q.
d.Neq̄ꝫ:aliter facit pr̄:⁊ aliter ego:ſic ⁊ alibi ait:
Si nō facio opa p̄ris mei nō credatiſ mihi.Sʒ quō
a verbis incipiēs ad opa venit:Cōueniēs enī erat
dicere Ipſe loquit̄ v̄ba.Sʒ duo ponit ō doctrina ⁊
ſignis:aut q̄ꝛ ⁊ v̄ba opa erāt. AVG.Nā q̄ primū
loquēdo edificat bonū opꝰ opatur.In his duabꝰ
ſentētijs diuerſi nobis aduerſant̄ heretici.Arriani
dicūt:Ecce inequalis ē p̄ri filiꝰ:nō a ſeipſo loq̄r̄.Di
cūt ſabelliani:Ecce q̄ pr̄ ē:ipſe ē filiꝰ.Quid ē Pr̄ in
me manēs:ipſe facit niſi in me maneo ego q̄ facio:
HYLA.vij.de tri.Sʒ manē in filio patrē nō ē ſin
gularis atq̄ꝫ vnici.opari v̄o ꝑ filiū patrē:nō ē diffe
rētis aut extere:ſicut nō vniꝰ ē nō a ſe loq̄ q̄ loq̄tur
neq̄ꝫ ruſus alieni ac ſepabilis loq̄ ꝑ loquētē.Et q̄ꝛ
in ſe p̄rem loq̄ ⁊ opari docuerat:ꝑfecte huiꝰ vnitatꝭ
fidē ſtatuit dicēs:Credite mihi:q̄ꝛ ego i p̄re:⁊ pr̄ in
me ē.ne.ſ.ꝑ v̄tutis efficientiā ⁊ nō ꝑ nature q̄ ſʒ na
tiuitatē ē ꝓprietatē pr̄ in filio ⁊ opari crederet̄ ⁊ lo
qui:ſic enī habet̄ in greco.Nr̄a l̄ra hꝫ:Nō creditis
q̄ꝛ ego in p̄re ⁊ pr̄ in me ē. AVG.Antea ſolꝰ phi
lippꝰ arguebatur. CHRY.Si v̄o nō ſufficit h̄ ad
oñdendū ɔſubſtātialitatē:ſaltē eſt ab opibꝰ diſcite.
vñ ſubdit̄:Alioq̄n ꝓp̄ opa ipſa credite.Vidiſtꝭ.n.
ſigna cūꝫ auctoꝛitate ⁊ oīa q̄ deitatis erāt ꝓpa:et q̄
ſolꝰ pr̄ opat̄:peccā ſoluta:moꝛtē recedentē ⁊ hmōi.
AVG.Hoc ergo ꝓpter opa credite:quia ego in
patre ⁊ pater in me eſt.Neq̄ꝫ enim ſi ſepari eſſemꝰ
inſepabiliter opari vlla ratione poſſemus.

Amē amē dico vob:q̄ credit i me:

**opa q̄ ego facio ⁊ ip̄e faciet : ⁊ maio
ra hoꝝ faciet: qꝛ ego ad p̄rē uado.
Et q̄ocū̄qꝫ petieritis patrē i nomie
meo hoc faciā ut gl̄ificet̄ p̄r i filio.
Si qd petieritiſ i noīe meo hoc faciā**

CHRY. Quia dn̄s dixerat: ꝓpter opa credite: oſtē
dēs qm̄ nō h̄ ſolū pōt: ſꝫ multo maioꝛa: ⁊ q̄ð ē mi
rabili⁹ aliis pōt dare adiūxit: Amē amē di. vo. q̄ cre.
in me: opa q̄ ego fa. ⁊ ip̄e fa. ⁊ ma. ho. faci. AVG.
Sꝫ q̄ ſūt iſta maioꝛa: an foꝛte q̄ egros ipſis trāſeū
tib⁹ etiā eoꝝ vmbꝛa ſanabat: Mai⁹ ē enim q̄ ſanet
vmbꝛa q̄ꝫ fimbꝛia. verūtn̄ qn̄ iſta dicebat: verboꝛuꝫ
ſuoꝝ facta ⁊ opa cōmēdabat. Cū eni dixit: P̄r ī me
manēs ipſe facit opa: q̄ opa tūc dicebat niſi v̄ba q̄ lo
quebat̄: ⁊ eoꝝ verboꝝ fruct⁹ erat fides illoꝝ. Verū
tn̄ euāgelizātib⁹ diſcipulis nō tā pauci q̄ꝫ illi erāt: ſꝫ
gētes etiā crediderūt. Nonne ab oꝛe ipſi⁹ diues ille
triſtis abſceſſit: ⁊ tn̄ poſtea q̄ð ab illo auditū nō fe
cit vn⁹: fecerūt multi: cum ꝑ diſcipulos loq̄ret̄. Ecce
maioꝛa fecit p̄dicat⁹ a credētib⁹ q̄ꝫ locut⁹ audiētib⁹
Vez h̄ adhuc mouet q̄ hec maioꝛa ꝑ ap̄los fecit:
nō aūt ipſos tn̄ ſignificās ait: Qui credit in me: nū
quid int̄ credētes ī chꝛiſtū nō ē cōputād⁹ q̄ nō fece
rit opa maioꝛa q̄ꝫ chꝛiſt⁹: durū ē niſi itelligat̄. Apo
ſtol⁹ dicit credēti ī eū q̄ iuſtificat impiū: deputat̄ fi
des ad iuſticiam. In h̄ ope faciem⁹ opa chꝛiſti: qꝛ ⁊
ipſū credē in chꝛiſtū op⁹ ē xp̄i: h̄ opat̄ ī nobis: nō vti
qꝫ ſine nobis. Audi ḡ: Qui cre. in me: opa q̄ ego fa. ⁊
ipſe fa. Pꝛius ego facio: deinde ⁊ ip̄e faciet: qꝛ facio
vt faciat: q̄ opa niſi vt ex ipio iuſt⁹ fiat: q̄ð vtiqꝫ ī illo
ſed nō ſine illo: chꝛiſtus operatur. pꝛoꝛſus hoc ma
ius eſſe dixerim q̄ꝫ creare celū ⁊ terrā. Celū enim ⁊
terra trāſibūt: p̄deſtinatoꝝ aūt ſalus ⁊ iuſtificatio ꝑ
manebit: ſed in cel̄ angeli opa ſūt chꝛiſti. nūq̄d etiā
his opibus maioꝛa facit q̄ coopat̄ chꝛiſto ad ſuā iu
ſtificatōꝫ: iudicet q̄ pōt vtrū mai⁹ ſit iuſtos creare q̄ꝫ
impios iuſtificare. certe ſi eq̄lis ſit vtrūqꝫ potētie: h̄
maioꝛis ē miſericoꝛdie: ſed oīa opa intellige xp̄i vbi
ait: Maioꝛa hoꝝ faciet. Nulla neceſſitas cogit. ho
rū eni foꝛſitā dixit q̄ illa hoꝛa faciebat: tūc aūt v̄ba
fidei faciebat: ⁊ vtiqꝫ min⁹ ē v̄ba iuſticie p̄dicare: q̄ð
fecit ꝓpt nos: q̄ꝫ ipios iuſtificare: q̄ð ita fac̄ ī nobis:
vt faciam⁹ ⁊ nos. Magnā āt ſpem dn̄s ſuis ꝓmiſit
oꝛātib⁹ dicens: Quia ego ad patrē vado. CHRY.
Hoc ē nō pereo: ſꝫ in ꝓpꝛia manebo dignitate ⁊ ī ce
lis ero. vel h̄ dic̄: ac ſi dicēt V̄rm̄ ē decetero miracu
la facē. ego. n. vado. AVG. Et ne q̄ſq̄ꝫ h̄ ſibi tribu
eret vt etiā illa opa maioꝛa ſeipſū facē oſtēderet adie
cit: Et q̄ocūqꝫ pe. pa. in no. meo h̄ faciā. Qui dixerat
Faciet: poſt ait: Faciā tāq̄ꝫ dicēt: Nō vobis h̄ ipoſſi
bile videat̄. nō eni poterit eſſe maioꝛ me q̄ credit in
me: ſꝫ ego ſū factur⁹ ⁊ tūc maioꝛa q̄ꝫ nūc. maioꝛa ꝑ
eū q̄ credit in me q̄ꝫ nūc ꝑ me q̄ð nō ē defectio: ſꝫ di
gnatio. CHRY. Dic̄ aūt ī noīe meo: qꝛ ⁊ ap̄li dice
bāt: In noīe chꝛiſti ieſu ſurge ⁊ ambula. Oīa eniꝫ ſi
gna q̄ fecerūt: ipſe faciebat: ⁊ man⁹ dn̄i erat cū illis
THEO. Exponit aūt nobis ꝑ hoc miraculoꝝ do
ctrinā. nā ꝑ oꝛationē ac iuocatōꝫ ſui noīs pōt q̄s ex
ercere ꝓdigia. AVG. Sꝫ q̄d ē Quocūqꝫ petieritis:
cū videam⁹ plerūqꝫ fideles ei⁹ petē ⁊ nō accipe: an

foꝛte ꝓpterea qꝛ male petūt: male eni v̄ſurus eo q̄ð
vult accipe: deo poti⁹ īſerāte nō accipit: quō ḡ intel
ligendū ē: Quocūqꝫ petieritis hoc faciā: ſi de⁹ aliqua
petētib⁹ fidelib⁹ etiā ꝯſulēdo nō facit: an foꝛte ſolis
ap̄lis h̄ dictū debem⁹ accipe: abſit. ſupi⁹ eni dixerat:
Qui cre. ī me: opa q̄ ego fa. ⁊ ipſe fa. Ipſos quoqꝫ ſi
cogitem⁹ ap̄los: iuenim⁹ eū q̄ plus oīb⁹ laboꝛauit
rogaſſe: vt ab eo diſcederet āgel⁹ ſathane: nec tn̄ q̄ð
rogauerat accepiſſe. Sed audi q̄ð illuc poſitū ē: In
no. meo. q̄ð ē ieſus chꝛiſt⁹ chꝛiſt⁹ regē ieſus ſignifi
cat ſaluatoꝛē: ac ꝑ h̄ q̄ocūqꝫ petim⁹ aduerſus vtilita
tē ſalutis: nō petim⁹ in noīe ſaluatoꝛis: ⁊ tn̄ ipſe ſal
uatoꝛ ē: nō ſolū qn̄ facit q̄ð petim⁹: verū etiā qn̄ nō
facit: qm̄ q̄ð videt peti ꝯ̄ ſalutē: non faciēdo ſe exhi
bet ſaluatoꝛē. Nouit eni medic⁹ q̄d ꝓ ſua: q̄d ꝯtra
ſuā ſalutē poſcat egrot⁹. ⁊ iō ꝯ̄ria poſcētis nō facit
volūtatē vt faciet ſanitatē. Sane q̄dā q̄ꝫuis ī nomie
ei⁹ petam⁹: nō tūc qn̄ petim⁹ facit: ſꝫ tn̄ facit. differt̄
eni q̄ð petim⁹: nō negat̄. Cōtinuo aūt ſubiecit: Vt
glo. p̄r in fi. ſiq̄d peti. ī noīe meo h̄ faciā. Nullo mō
igit̄ ſine p̄re fili⁹ facit: qn̄quidē vt ī illo p̄r gloꝛifice
tur ꝓpterea facit. Cū eni fili⁹ oſtēdat̄ magna potēs:
gloꝛificabit̄ ille q̄ genuit. ideo aūt ſecūdo id ponit
vt certificet ſuiipſi⁹ ſermonē. THO. Attēde etiam
ſeriē p̄ne gloꝛificatiōis. In noīe ieſu facta ſūt ſigna
ꝑ q̄ credebāt ap̄loꝝ ſermonib⁹: ⁊ ſic dū ad noticiam
patris ꝑueniret: gloꝛificabat̄ pater in filio.

**¶ Si diligitis me mādata mea ſer
uate ⁊ ego rogabo patrē: ⁊ aliuꝫ pa
clytū dabit uob ut maneat uobiſcū
in eternū: ſpm̄ ueritatis quē mund⁹
nō pōt accipe: qꝛ nō uidet eum: nec
ſcit eū. Vos aūt cognoſcetis eū: qa
apud uos manebit: ⁊ in uobis erit.**

CHRY. Quia dn̄s dixerat: Quocūqꝫ petieritiſ: hoc
faciā: vt nō eſtiment oēm ſimpliciter petitiōeꝫ valē
induxit: Si. di. me: man. mea ſer. q. d. tūc faciā q̄ð pe
titis. Vel qꝛ audiētes: qm̄ ad patrē vado: cōſequēs
erat eos turbari dicit: nō ē hoc me amare vt turbe
mini: ſꝫ vt faciatis mādata mea. hoc ē eni amoꝛ obe
dire ⁊ credē ei q̄ diligit̄. Quia v̄o ꝯſequēs erat eos
vehemēter inq̄rere carnis p̄ntiā: ⁊ illā habere cōſo
lationē quā pꝛius habuerūt ſubiūgit: Et ego ro. pa.
⁊ aliū para. da. vobis. AVG. In quo oſtēdit ⁊ ſeip
ſū eē paclytū. Paraclyt⁹ āt latine dr̄ aduocat⁹: ⁊ di
ctū ē d̄ chꝛiſto: aduocatū hēm⁹ apd̄ patrē ieſū xp̄m
ALCVI. Vel paraclytū. i. ꝯſolatoꝛē. hēbāt enim
⁊ tūc vnū ꝯſolatoꝛē q̄ miraculoꝝ dulcedie ⁊ p̄dica
tiōe eoſ erigē ⁊ ꝯfoꝛtare ſolebat. DIDI. de ſpūſcō:
Sed ſpūſcm̄ aliū paclytū noīauit: non iuxta natu
re differētiā: ſꝫ iuxta opationis diuerſitatē. Cū eniꝫ
ſaluatoꝛ mediatoꝛis ⁊ legati ꝑſonā hēbat: et q̄ pon
tifex dep̄cet̄ ꝓ peccatis noſtris: ſpirituſſanctus ſm̄
aliā ſignificationē paraclyt⁹: ab eo q̄ ꝯſolatur⁹ in
triſticia poſitos nūcupat⁹ ē: verū noli ex filij ⁊ ſpūſ
ſancti opatione diuerſa varias eſtimare naturas: ſi
quidē in alio loco repit̄ paclytus ſpūs legati apud
patrē ꝑſona fungi vt ibi: Ipſe ſpūs interpellat ꝓ no
bis. Saluatoꝛ quoqꝫ cōſolationē opat̄ in coꝛdib⁹

coꝝ:qꝛ indigēt.ſcriptū ē eni:Et humiles populi cō
ſolat⁹ eſt. CHRY. Ait aūt: Rogabo patrē.vt fide
dignū faciat eis ſermonē: qm̄ ſi dixiſſet Ego mittā
non ſimplicit̄ crediſſent. AVG. ↄtra arrianos:
Qui tn̄ vt inſeparabilia ſua ⁊ patris opa demōſtraret
alibi ait: Cū abiero mittā eū ad vos. CHRYSO.
Quid aūt aplis plus haberet: ſi patrē ſolū rogaret
vt ſpm̄ aliis daret: qm̄ illi multotiens ⁊ ſine orone
oſidūt hoc facientē. ALCVI. Rogabo igit̄ dicit
vt inferioꝛ ſꝫ hūanitatē patrē meū:cui ſū eq̄lis ⁊ cō
ſubſtātialis ſm̄ diuinā naturā. CHRY. Dicit aūt:
Ut maneat vobiſcū in eternū.qm̄ neqꝫ p⁹ mortem
recedit. Per hoc etiā occulte īſinuat qꝙ ſpūſſcūs nō
patiet̄ mortē vt ipſe neqꝫ abibit: Ne aūt paclytum
audiētes rurſus incarnatiōꝫ aliā ſuſpicent̄:⁊ oculiſ
putēt eū videre ſubiūgit: Spm̄ veritatis quē mūd⁹
nō pōt accipe:qꝛ non videt eū, nec ſcit eū. AVG.
Hic ē vtiqꝫ in trinitate ſpūſſcūs:quē patri ⁊ filio cō
ſubſtantialē ⁊ coeternū fides catholica profitet̄.
CHRY. Spiritū aūt veritatiſ eū vocat p hoc qꝙ figu
ras veteris teſtamenti manifeſtat. Mundū aūt hic
malos dicit.viſionē aūt certiſſimā cognitionē dicit:
qꝛ viſus ē apertioꝛ ſenſus. BEDA: Nota etiā qꝙ
cum ſpm̄ſanctū ſpiritū veritatis dicit:ſpiritūſanctūꝫ
eē ſpiritū ſuū oſ̄dit.ocide cū a patre eū dari narrat:
patris etiā eū ſpiritū eē declarat:ac p hoc ſpūſſcūs a
patre pcedit ⁊ filio. GRE.v.moꝛa. Spūs aūt ſcūs
oēm quē repleuerit:ad deſiderāda inuiſibilia accē-
dit.⁊ qm̄ mūdana coꝛda ſolū viſibilia diligūt:hunc
mūd⁹ nō accipit:qꝛ ad diligēda inuiſibilia nō aſſur
git. Seculares eteni mentes quāto ſe foꝛas p deſi-
deria dilatant:tāto ad receptionē illi⁹ ſynū coꝛdis
anguſtāt. AVG. Sic aūt mūdū.i.mūdi dilectoreſ
dicit nō poſſe accipe ſpiritūſanctū:velut ſi dicamus
Iniuſticia iuſta eē nō pōt. Mund⁹ ḡ.i. mūdi dile-
ctores non pōt eū accipe:qꝛ nō videt eū. Nō eni ha
bet inuiſibiles oculos mūdana dilectio: p quos vi-
deri ſpūſſcūs niſi inuiſibiliter non pōt. Seq̄t̄: Uos
aūt cog.eū:qꝛ apō vos manebit. Sꝫ ne putarēt qō
dictū ē: Apud vos manebit:ita dictū queādmoduꝫ
apud hoīes hoſpes viſibilit̄ manere ↄſueuit adiecit
In vobis erit. CHRY. q.d. Nō ita apud vos ma-
nebit ſicut ego:ſed in vr̄is habitabit aīab⁹. AVG.
Prius aūt ē eē alicui poſt manere. Sꝫ expoſuit qō
dixerat: Apud vos:cū adiūxit: In vobis. Si eni nō
ſit in vobis:nō pōt eē ī vobis ei⁹ ſciētia. ſic eni a vo
bis videt̄ in vobis ⁊ vr̄a ↄſcia. GRE.ij.moꝛa. Si
aūt ſpūſſcūs in diſcipulis manet: quō iā ſingulare
ſignū erit qō in mediatoꝛe pmanet:ſm̄ illud: Su-
pra quē videris ſpiritū deſcendentē ⁊ manentē:hic
eſt q̄ baptizat.qō tn̄ citi⁹ cognoſcim⁹ ſi dona eiuſdē
ſpūs diſcernam⁹. In his eni donis ſine q̄b⁹ ad vitā
pueniri nō pōt:ſpūſſcūs in electis oīb⁹ ſp manet. In
ill' aūt q̄b⁹ nō nr̄a vita ſeruat̄:ſꝫ alioꝝ q̄rit̄:neq̄qꝫ ſp
manet. Aliqn̄ eni ſe a ſignoꝝ oſtenſionib⁹ ſubtrahit
vt eo humili⁹ vtutes ei⁹ habeāt̄.chriſt⁹ aūt ī cūctis
eū ⁊ ſp hꝫ p̄ntē. CHRY. Hic aūt ſermo oppoſitas
hereſes velut vno ictu ſuſtulit.nā dicere aliū oſ̄dit
ei⁹.i.ſpūs hypoſtaſeos differētiā:dicē vo paclytum
ſubſtātie cognationē. AVG. ↄ ſermonē arria. Cō-
ſolatoꝛē eni qō officiū tanqꝫ pſone infime in trini-
tate in ſpūſcō deputāt deū dicit apl's ſm̄ illud: Is
q̄ cōſolat̄ humiles:ↄſolat⁹ eſt nos de⁹. De⁹ ē itaqꝫ
ſpūſſcūs q̄ ↄſolat̄ humiles:aut ſi hoc de patre vl' fi
lio dictū ab aplo volūt accipi:deſignāt ↄſolationis
tāqꝫ munere pprio ſepare a pr̄e ⁊ filio ſpiritūſcm̄.
AVG. ſup Io. Si cū charitas dei diffuſa ſit in coꝛ-
dibus nr̄is p ſpiritū ſanctū q̄ dat⁹ ē nobis: quō dili
gem⁹ mandata chriſti: ſuabim⁹ vt eum accipiam⁹
quē niſi habuerim⁹:diligere ⁊ mādata ſuare nō poſ
ſum⁹:an foꝛte p̄cedit in nobis charitas q̄ diligam⁹
chriſtū:vt diligēdo chriſtū eiuſqꝫ faciendo mādata
mereamur accipe ſpiritūſanctū vt charitas dei pr̄is
diffundat̄ in coꝛdib⁹ nr̄is:puerſa ē illa ſnīa. Qui.n.
ſe filiū dei diligere credit ⁊ patrē nō diligit:pfecto
nec filiū diligit:ſꝫ qō ſibiipſi cōfinxit. Reſtat ḡ vt in
telligam⁹ ſpiritūſanctū habē q̄ diligit:⁊ hn̄do mere
ri vt plus habeat:⁊ plus hn̄do plus diligat. Iā ita-
qꝫ hēbāt ſpiritū diſcipuli quē dn̄s pmittebat:ſꝫ dā-
dus eis erat ampli⁹.hēbant occulte: accepturi erāt
manifeſte.pinde nō ſolū nō hn̄ti:verū etiā habenti
nō incaſſū pmittit̄:nō hn̄ti q̄dē vt hēat̄:hn̄ti aūt vt
ampli⁹ habeat. CHRY. Qm̄ igit̄ diſcipulos pur-
gauerat p ſacrificiū paſſionis:⁊ pctm̄ ſolutū erat: et
ipſi ad picula ⁊ agones mittebant̄:opoꝛtebat ſpiri-
tūſanctū venire abundanter. Non aūt ſtatim poſt
reſurrectionem:vt in multo eius conſtituti deſide-
rio:cum multa eum ſuſcipiant gratia.

Nō relinquam uos oꝛphanos: ueniā ad uos. Adhuc modicuꝫ: ⁊ mūdus me iam nō uidet. Uos aūt uidetis me: quia ego uiuo: ⁊ uos ui uetis. In illo die uos cognoſcetis: quia ego ſuꝫ in patre meo: ⁊ uos in me ⁊ ego in uobis. Qui habet man data mea ⁊ ſuat ea ille eſt qui diligit me. Qui autē diligit me diligetur a patre meo. Et ego diligam eum: ⁊ manifeſtabo ei meipſum:

AVG. Ne quiſqꝫ putaret qꝙ ita ſpiritūſanctū do
min⁹ daturus fuerat:velut p ſeipſū nō ⁊ ipſe eēt fu-
tur⁹ cū eis adiecit ⁊ ait: Nō reliquā vos oꝛphanos.
Oꝛphani pupilli ſūt. Illud eni ē grecū:hoc latinum.
Quāuis ḡ nos fili⁹ dei ſuo pr̄i adoptauit filios:tn̄ ī
hoc etiā ipſe erga nos pr̄nū oſ̄dit affectū. Et q̄dē a pn̄
cipio dixerat: Uenietis quo ego vado. Sꝫ qꝛ hoc lon
gū tēp⁹ erat:pmiſit ſpiritū. Et qꝛ neſciebant q̄d ē hoc
pmittit eis ſuā p̄ntiā quā maxie q̄rebāt cū dic: Ue
niā ad vos. Ne tn̄ rurſus eādē q̄rāt p̄ntiā:q̄lē ⁊ p̄us
habuerūt:occulte hoc excludit cū ſubdit: Adhuc mo.
⁊ mū.me iā nō vi.vos aūt vide.me. Ac ſi dicēt: Ue-
niā q̄dē ad vos:non tn̄ vt p̄us vobiſcū p vnāquāqꝫ
diē ↄſiſtēs. Et ne dicāt: Qualiter igit̄ iudeis dixiſti:
Ammō nō videbitis me:ſoluit opinionē dicēs Ad
vos ſolos veniā. AVG. Uidebat eni tūc eū mū-
dus carneis oculis in carne conſpicuum: non au-
tem videbat qꝙ in carne verbum latebat:ſed quoni
am poſt reſurrectionē etiam carnem ſuam quā nō
ſolum videndā:verum etiā cōtractandam demon-

ſtrauit ſuis:noluit demōſtrare nō ſuis: hic dictū ē:
Adhuc modicū ⁊ mūdꝰ iam me nō videt:vos autē
videbitis me. Sꝫ qm̄ i iudicio eū mūdꝰ videbit:quo
noīe ſignificati ſūt a regno eiꝰ alieni:meliꝰ intelligiť
illud etiā tempꝰ ſignificare voluiſſe qm̄ in fine ſecu
li auferet ab oculis dānatoꝝ:vt eū decetero videāt
diligentes. Modicū aūt dixit:qꝛ id qđ ꝓlixū videť
hoībꝰ:breuiſſimū ē ań oculos dei. Seqť:Quia ego
viuo ⁊ vos viuetis. THEO.q.d. Etſi morte ſubie
ro:tn̄ reſurgo. Uos quoqꝫ viuetis:hoc ē cū videritꝭ
me letabimini:⁊ tanq̄ꝫ mortui reuiuiſcetis i appari
tione mea. CHRY. Mihi aūt videť vitā nō pn̄tē
dicere ſꝫ futurā:ac ſi dicat:Mors crucis nō diſtare
faciet vos a me in finē:ſed momēto paruo occulta
bit me a vobis. AVG. Cur autē de pn̄ti ſe dixerit
viuere:illos aūt de futuro eē victuros:niſi qꝛ ⁊ vitā
carnis reſurgētibꝰ qualis in ipſo ꝑcedebat ⁊ illis ē
pollicitus ſecuturā:et qꝛ ipſiꝰ mox futura erat reſur
rectio:pn̄tis tpis ponit v̄bū:ꝓpter ſignificandā cele
ritatē. Illoꝝ aūt qm̄ ſcl'i differť in finē nō ait Uiui
tis:ſed Uiuetis. Quia v̄o viuet ille:iđ ⁊ nos viuemꝰ
ꝑ hoīem q̄ppe mors:⁊ ꝑ hoīem reſurrectio mortu
oꝝ. Seqť:In illo die.de quo.ſ.ait:Et vos viuetis
Uos cognoſcetis.ꝯtēplando:q̄ꝫuis ⁊ nūc credēdo
nouerimꝰ. Quia ego ſū in patre:⁊ vos in me ⁊ ego i
vobis. Quia qm̄ viuemꝰ ea vita qua mors abſorbeť:
tūc ꝑficieť hocipſū qđ nūc inchoatū ē iam ꝑ ipſum:
vt ſit in nobis ⁊ nos i ipſo. CHRY. Uel i illo die
cū reſurgā cognoſcetis:qꝛ cū viderūt eū reſurrexiſſe
⁊ eſſe cū eis:tūc certiſſimā fidē didicerunt. Magna
enī erat virtus ſpūſſcī q̄ oīa eos docebat. Qđ aūt di
ctū ē:Ego ſū in patre:humilitatis ē. Qđ aūt dicit: Et
vos in me ⁊ ego in vobis:hūanitatis ē ⁊ auxilij qđ
eſt a deo. Cōſueuit enī ſcriptura multotiēs eiſdem
v̄bis i deo ⁊ hoībꝰ poſitis nō ſimiliť vti. HYLA.
viij.de tri. Uel hoc dicit vt cū ille in pr̄e ꝑ naturam
diuinitatis eēt:nos aūt in eo ꝑ corꝑalē eiꝰ natiuita
tē:⁊ ille rurſus in nobiſ ꝑ ſacramēti myſteriū ineſſe
crederet. Ipſe enī teſtatꝰ ē:Qui edit carnē meam:⁊
bibit ſanguinem meum:in me manet ⁊ ego in eo.
ALCVI. Per dilectionē aūt ⁊ obſeruātiā mādato
rū eiꝰ:tūc ꝑficieť hocipſū qđ nūc inchoatū ē ꝑ ipſū:
vt ſit in nobis ⁊ nos in ipſo. Et vt oībꝰ nō tm̄ ap̄lis
hāc btītudinē ꝓmiſiſſe videať adiūgit. Qui hꝫ man
ta mea ⁊ ſer.ea:ille ē q̄ diligit me. AVG. Qui hꝫ
in memoria ⁊ ſeruat i vita:q̄ hꝫ in ſermonibꝰ ⁊ ſuat
in opibꝰ:q̄ hꝫ audiēdo ⁊ ſuat faciēdo: q̄ hꝫ faciēdo
⁊ ſeruat ꝑſeuerādo:ipſe ē q̄ diligit me. Ope ē demō
ſtranda dilectio:ne ſit infructuoſa noīs appellatio.
THEO. Ac ſi dicat:vos putatis ꝙ ex affectione
quadā:triſtamī de morte mea:ſꝫ ego ſignū dilectio
nis reputo mandata mea ſuari. Qualē aūt ꝓrogati
uā obtineat q̄ diligit oñdit ſubdens:Qui aūt di.me:
dili.a pa.meo ⁊ ego dili.eū. AVG. Sed q̄d ē Dili
gam.tanq̄ꝫ nūc nō diligat:exponit ꝑ id qđ ſeqť:Et
manifeſtabo ei meipſū.i.ad hꝰ diligā vt manifeſtez.
et ipſam viſionē mercedē fidei capiamꝰ. Nūc.n.ad
hoc nos dilexit vt credamꝰ:tūc ad hoc vt videamꝰ:
qꝛ ⁊ nos nūc diligimꝰ credendo qđ videbimꝰ.tunc
āt diligemꝰ vidēdo qđ credidimꝰ. AVG.ad pauli
nā de videndo deo:Sic aūt ꝓmiſit oñſurū ſeipſum
dilectoribꝰ ſuis cū patre deū vnū:nō quō in hoc ſe
culo viſus ē in corꝑe ⁊ a malis. THEO. Uel quia
poſt reſurrectionē apparituꝛ illis erat in corꝑe ma
gis repn̄tāte diuinitatē:ne credāt ipſū ſpm̄ fore ſeu
phantaſma:ob hoc ꝑdixit illis:vt tūc videntes illuꝫ
non diffidant:ſed reminiſcanť qꝛ ꝓpter mandato
rum ſuoꝝ cuſtodiam apparet eis:atqꝫ iđ tenenť ſꝑ
cuſtodire illa vt ꝑpetuo eis appareat.

¶ Dicit ei iudas:nō ille ſcariothis:
Domine q̄d factuꝫ eſt:quia manife
ſtaturꝰ es nobis teipſū ⁊ nō mūdo:
Rn̄dit ieſus:⁊ dixit ei: Siquis dili
git me ſermoneꝫ meū ſeruabit:⁊ pa
ter meꝰ diliget eū:⁊ ad eū ueniemꝰ:
⁊ māſioneꝫ apđ eū faciemus. Qui
nō diligit me ſ̄mones meos nō ſer
uat. Et ſermoneꝫ quē audiſtis nō ē
meus:ſed eiꝰ q miſit me pr̄is. Hec
locutꝰ ſuꝫ uobis apud uos manēs.
Paraclytuſ aūt ſpūs ſanctus queꝫ
mittit pater i noīe meo:ille uos do
cebit omnia:⁊ ſuggeret uobis oīa q̄
cūqꝫ dixero uobis. Pacem relinquo
uobis:pacem meā do uobis. Non
quō mūdus dat ego do uobis.

AVG. Quia dn̄s dixerat:Adhuc modicū ⁊ mūdꝰ
me iā nō videt:vos aūt videbitis me. Interrogauit
eū de hoc ipſe iudas:non ille traditor eiꝰ qui ſcario
this cognominatꝰ eſt:ſed cuiꝰ ep̄la inter ſcripturas
canonicas legiť.vn̄ dr̄:Dicit ei iudas: nō ille ſcari
othis:Dn̄e q̄d factū eſt: qꝛ nobis manifeſtaturꝰ es
teipſū ⁊ nō mūdo: Cām q̄ſiuit quare nō ſe mundo:
ſed ſuis manifeſtaturꝰ eēt. Dn̄s aūt exponit quare
ſuis ſe manifeſtaturꝰ ē nō alienis:qꝛ.ſ.hi diligūt:illi
v̄o nō diligūt.vn̄ ſeq̄tur:Rn̄dit ie.⁊ di.ei.Siq̄s dili.
me ſermonē meū ſeruabit. GRE.in ho. Probatio
enī dilectionis exhibitio eſt opis.nūq̄ꝫ amor eſt dei
ocioſus:opatur enī magna ſi ē.ſi v̄o opari renuerit:
amor non eſt. AVG. Dilectio aūt ſcōs diſcernit a
mundo:que facit vnanimes habitare in domo:in q̄
facit pr̄ ⁊ filiꝰ manſionē q̄ donant ⁊ ipſam dilectio
nē:q̄buſ in fine donabūt ſuā manifeſtationē. Eſt.n.
quedā dei manifeſtatio interior: quaꝫ ꝓrſus impij
nō nouerūt quibꝰ dei patris ⁊ ſpūſſancti manifeſta
tio nulla ē:filij v̄o eſſe potuit:ſed in carne q̄ nec ta
lis eſt qualis illa:nec ſꝑ illis adeſſe pōt:ſed ad mo
dicū tempꝰ ⁊ hoc ad iudiciū non ad gaudiū. ad ſup
pliciū nō ad ꝑmiū.vn̄ ſequiť.Et ad eū veniemꝰ. Ue
niūt quidē ad nos dū venimꝰ ad eos.veniūt ſubue
niendo: venimus obediēdo. veniūt illuminādo:
venimꝰ intuēdo.veniūt implēdo:veniūt capiendo:
vt ſit nobis eoꝝ nō extranea viſio ſed interna:⁊ i no
bis eoꝝ nō trāſitoria manſio ſꝫ eterna.vn̄ ſequiť:Et
māſi.apđ eū faciemꝰ. GRE.i ho. In quorundam
etenī corda venit ⁊ māſioꝫ nō facit:qꝛ ꝑ cōpūctiōeꝫ
q̄dē reſpectū dei ꝑcipiūt:ſed tētatiōis tempore hoc

ipſum quod ꝯpuncti fuerãt obliuiſcũtur. Sicq; ad ꝑpetrãda peccã redeũt: ac ſi hec minime planxiſſent Qui ḡ deũ vere diligit: in eius corde dñs ⁊ venit ⁊ mãſionẽ facit: q2 ſic eũ diuinitatiſ amor penetrat: vt ab hoc amore tẽtatiõis tpe non recedat. Ille enĩ vere amat cui⁹ mentẽ delectatio praua ex conſenſu non ſupat. ¶ AVG. An forte putabit manſionẽ i di lectiõe ſuo facientib⁹ patre ⁊ filio excluſus eſſe ab hac manſione ſpũſſcũs: Quid ẽ ḡ qđ ſupius ait de ſpũſcõ apud vos manebit ⁊ in vobis erit: niſi forte quiſq; ſic abſurdus ẽ, vt arbitreť cũ pr̃ ⁊ fili⁹ venerint diſceſſurũ inde ſpm̃ſanctũ tanq; locũ daturum maiorib⁹. Sed ⁊ huic carnali cogitationi occurrit ſcriptura cũ dicit: Ut maneat vobiſcũ in eternũ. In eadẽ ḡ manſiõe cũ ipſis erit in eternũ: q2 nec ille ſine ipſis venit: nec ille ſine eo: ſed ꝓpter inſinuatiõẽ trinitatis: ꝑſonis ſingulis noĩatis dicũť quedã: non tñ aliis ſepatis intelligunť: ꝓpter eiuſdẽ trinitatis ſubſtantiã. ¶ GRE. in ho. Tãto aũt quiſq; a ſupno amore diſfugit quanto inferi⁹ delectať. vñ ſubdiť: Qui nõ dili. me: ſer. meos nõ ſeruat. De dilectione ḡ ꝯditoris lingua mens ⁊ vita reqrať. ¶ CHRY. Ut aliter: Totũ eſtimauit iudas: ſicut mortuoſ videm⁹ in ſomno: ita ⁊ ſe eũ eſſe viſuros. vñ q̃rit: Quid ẽ ꝙ debes te manifeſtare nobis ⁊ nõ mũdo: q. d. ve vobis q̃ñ morieris: ⁊ vt mortu⁹ debes nobis aſſiſtere Ne igiť hoc ſuſpiceť dicit: Ego ⁊ pr̃ ad eũ veniem⁹ q. d. Sicut pr̃ manifeſtat ſeipſũ: ita ⁊ ego: et mãſionẽ apud eũ faciem⁹: qđ ſomnioꝝ nõ ẽ. Seqť: Et ſer. quẽ au. nõ ẽ me⁹: ſ3 ei⁹ q̃ mi. me pr̃is. q. d. non me ſolum: ſed neq; patrẽ amat: q̃ hũc nõ audit ſermonẽ. Dicit ãt h̃: qñ nihil extra patrẽ loqť: neq; p̃terid qđ illi videť. ¶ AVG. Et fortaſſe ꝓpť aliquã diſtinctionẽ: vbi ſuos dixit: pluraliter ſmones dixit dicẽs Qui nõ diligit me ſmones meos nõ ſeruat. Ubi ãt ſermonẽ hoc ẽ verbũ nõ ſuũ eẽ dixit: ſed patris: ſeipſũ intelligi voluit. non enĩ ſuũ ſed pr̃is ẽ verbum: quõ nec ſua imago ſed pr̃is: nec ſu⁹ fili⁹ ſ3 pr̃is. Recte igiť auctori tribuit qđ facit eq̃lis a quo h3 hoc ipſũ ꝙ illi ẽ indifferẽs eq̃lis ¶ CHRY. Quia vo eorũ q̃ dixerat: q̃dã manifeſta erãt: ⁊ q̃dã nõ intellexerũt: et nõ turbarenť ſubiũgit: Hec lo. ſũ vo. apđ vos manens. ¶ AVG. Alia ẽ illa mãſio quã ꝓmiſit futurã: alia vo hec quã p̃ñtẽ eẽ teſtať. illa ſpiritalis ẽ atq; intrinſec⁹ mentib⁹ reddiť: hec corpalis foriſſecus oculis atq; aurib⁹ adhibet. ¶ CHRY. Ut autẽ ei⁹ corpalẽ receſſũ facili⁹ ſuſtinerẽt: ꝑpat eos ꝓmittens ꝙ ei⁹ receſſus magnoꝝ eis eẽt futura cã bonorũ: q2 donec ipſe apđ eos corpaliter manebat: ⁊ ſpũs nõ venerat nihil magnũ poterãt ſcire. vñ ſeqť: Paraclyť ãt ſpũſſcũs quẽ mit. pr̃ i no. meo ille vos do. oĩa: ⁊ ſug. vo. oĩa q̃cunq; dixero vobis. ¶ GRE. Greca locutiõe paclyt⁹: latina aduocat⁹ dr̃ vel ꝯſolator. Qui iccirco aduocat⁹ dr̃: q2 ꝓ errore delinquẽtiũ apud iuſticiã patris interuenit: dũ eos quos repleuerit exorãtes facit. Conſolator aũt idẽ ſpũs vocať: q2 de pctĩ ꝑpetratiõe merẽtib⁹ dũ ſpem venie p̄parat: ab afflictiõe triſticie mentẽ leuat. ¶ CHRY. Continue aũt eũ paclytũ vocat ꝓpter ꝯtinẽtes eos tribulationes. ¶ DIDIMVS de ſpũſancto: Spm̃ ãt ſanctũ a pr̃e in ſuo mitti noĩe ſaluator affirmat: cũ ꝓprie nomẽ ſaluatoris ſit fili⁹. ſiquidẽ nature ꝯſortiũ: et vt ita dicã ꝓprietas ꝑſonaꝝ ex iſta voce ſignificať. filiũ q̃ppe tñmodo eſt in nomĩe patris venire: ſalua ꝓprietate filij ad patrẽ. nullus aũt ali⁹ venit in noĩe pr̃is: ſed verbi grã: In noĩe dñi dei ⁊ oĩpotentis. Quõ igiť ſerui q̃ in noĩe dñi veniũt: ꝑ hoc ipſũ ꝙ ſubiecti ſunt ⁊ ſeruiũt indicãt dñm: ſerui q̃ppe ſũt dñi: ſic ⁊ fili⁹ q̃ venit in noĩe patris: portat eius nomen ꝑ hoc ꝙ vnigenitus dei filius approbatur. Quia ergo ſpũſſanctuſ in noĩe filij a patre mittitur: oñdit q2 vnitate ſit iũctus ad filiũ. vnde ⁊ filij dict⁹ eſt ſpũs ꝑ adoptionẽ ſuã: filios faciens eos q̃ ſe recipere voluiſſent. Iſte aũt ſpũſſcũs q̃ venit in noĩe filij miſſus a patre: docebat oĩa eos q̃ in fide chriſti ꝑfecti ſunt. Omnia aũt illa q̃ ſpiritalia ſũt ⁊ intellectualia veritatis ⁊ ſapientie ſacramẽta. Docebit vo non ſicut q̃ artes aliquas ⁊ ſapiẽtiam ſtudio induſtriaq; didicere: ſ3 quaſi ipſa ars atq; doctrina ⁊ ſapientia: veritatis ſpũs inuiſibiliter mẽti inſinuat ſciẽtiã diuinoꝝ. ¶ GRE. Niſi aũt idẽ ſpũs cordi adſit audientis: ocioſus ẽ ſermo doctoris. nemo ḡ docenti hoĩ tribuat qđ ex ore docentis intelligit: q2 niſi intus ſit q̃ doceat: doctoris lingua exterius in vacuũ laborat. Sed ⁊ ipſe cõditor nõ ad eruditionem hoĩs loquiť: ſi eidẽ hoĩ ꝑ vnctionẽ ſpũs nõ loquať. ¶ AVG. Nũquid aũt dicit fili⁹ ⁊ docet ſpũſanct⁹ vt docente filio verba capiam⁹. docente aũt ſpũſcõ eadem verba intelligam⁹: Oĩs igiť ⁊ dicit ⁊ docet trinitas. Sed niſi etiã ſigillatim cõmendareť: eam nullo mõ humana capere vtcũq; poſſet infirmitaſ. ¶ GRE. Requirendũ vo nobis ẽ cur de eodẽ ſpũ dicať: Suggerit vobis oĩa: cũ ſuggerẽ ſoleat eẽ minoris. ſed q2 ſuggerẽ aliqñ dicim⁹ ſubminiſtrare: inuiſibilis ſpũs ſuggerere dr̃: non ꝙ nobis ſcientiam ab imo inferat: ſed ab occulto. ¶ AVG. Uel ꝙ addit: Suggeret. i. cõmemorabit vos intelligere debemus etiã ꝙ iubemur nõ obliuiſci ſaluberrima monita ad gratiã ꝑtinere qua nos cõmemorat chriſt⁹. ¶ THEO. Spũs itaq; ſanctus ⁊ docuit ⁊ cõmemorauit. docuit quidẽ quecũq; nõ dixerat eis chriſt⁹: tanq; nõ valentib⁹ portare. Cõmemorauit vo quecunq; dñs dixerat: ſed obſcuritatis cauſa vel intellectus tarditate: cõmendare memorie nequiuerũt. ¶ CHRY. Quia vo ⁊ hec audientes turbabanť excogitantes odia ⁊ prelia ſibi imminere poſt ei⁹ receſſum: rurſus eos ꝯſolať dicens: Pacẽ relinquo vobis pacẽ meã do vobis. ¶ AVG. Pacẽ nobis reliquit in hoc ſeculo in qua manẽtes hoſtẽ vincimus ⁊ vt etiã hic ab inuicẽ diligamus: pacẽ ſuam nobis dabit in futuro ſeculo: qñ ſine hoſte regnabimus: vbi nũq; diſſentire poſſum⁹. Pax aũt nobis ipſe ẽ ⁊ cũ credim⁹ q2 eſt: ⁊ cũ videbim⁹ eũ ſicuti ẽ. Sz q̃d eſt ꝙ vbi dicit: Pacẽ relinquo vobis: non addit: meã. vbi vo ait: Do vbis: ibi dixit meã. vtrũ ſubaudiendũ eſt meã. ⁊ vbi dictum non eſt: an forte ⁊ hic aliq̃d latet: Pacẽ enĩ ſuã eam voluit intelligi qualem habet ipſe. Pax vo iſta quã nobis reliquit in hoc ſeculo: noſtra potiuſ dicenda ẽ q̃ ipſi⁹. Illi q̃ppe nihil repugnat in ſeipſo: quia nullũ habet oĩno peccatum. Nos autẽ talẽ pacem nunc habemus: in qua adhuc dicamus: Dimitte nobis debita nr̃a. Itemq; inter noſipſos eſt nobis pax: quia inuicem nobis credim⁹ ꝙ inuicem diligamus. Sz nec ipſa

plena eſt: qꝛ cogitatiões cordis noſtri inuicē non videmus. Nec ignoro iſta dñi verba etiam ſic accipi poſſe: vt eiuſdē ſnīe repetitio videatur. Qḋ vō dñs adiūxit: Nō quō mūdus dat ego do vobis. Quid ē aliud: niſi non quō hoīes dant q̄ diligūt mundus: qui ꝓpterea ſibi dāt pacē: vt ſine moleſtia pfruantur. Et qñ iuſtis dant pacem vt nō eos pſequātur: pax eē non pōt vera: vbi non ē vera cōcordia: qꝛ diſiuncta ſint corda. CHRY. Pax etiam exterior ad malū fit multotiens: ⁊ eis q̄ habent eam nihil ꝓdeſt. AVG. de ver. do. Eſt aūt pax ſerenitas mentis: trāquillitas animi: ſimplicitas cordis: amoris vinculū: ꝯſortiū charitatis. Nec poterit ad hereditatē dñi ꝑuenire q̄ teſtamentū pacis noluerit obſeruare: nec poteſt concordiā habere cum chriſto: qui diſcors voluerit eſſe cum chriſtiano.

Non turbetur cor uestrū neq̄ formidet. Audiſtis: qꝛ ego dixi uobis uado ⁊ uenio ad uos. Si diligeretis me gauderetis utiq̄: qꝛ uado ad patrē quia pater maior me eſt. Et nūc dixi uob priuſq̄ fiat: ut cū factū fuerit credatis. Jam nō multa loquar uobiſcū. Venit eni pnceps mūdi hui⁹: ⁊ in me nō habet quicq̄. Sed ut cognoſcat mūdus quia diligo patrē: ⁊ ſicut mādatū dedit mihi pater: ſic facio: Surgite eam⁹ hinc.

CHRY. Quia dixerat: Pacē relinquo vobis: qḋ erat recedētis: hoc poterat eos cōturbare. ideo dicit: Non turbetur cor veſtrū neq̄ formidet. qñ hoc q̄dē ex dilectōe: illa vō ex formidine patiebātur. AVG. Hinc autē turbari ⁊ formidare poterat cor illorū ꝙ ibat ab eis: q̄uis ventur⁹ ad eos ne forſitan gregem lupus hoc interuallo inuaderet paſtoris abſentia. vnde ſequitur: Audiſtis qꝛ ego dixi vobis: Vado ⁊ venio ad voſ. Ibant aūt ꝑ id qḋ homo erat: ⁊ manebat ꝑ id qḋ deus erat. Cur itaq̄ turbaretur ⁊ formidaret cor: qñ ſic deſerebat cor oculos vt nō deſereret cor. Vt aūt intelligerent ſm id qḋ hō erat eū dixiſſe: Vado ⁊ venio ad vos. ſubiecit atq̄ ait: Si diligeretis me: gauderetis vtiq̄: qꝛ vado ad patrē: quia pr̄ maior me ē. Per qḋ ḡ fili⁹ non ē eq̄lis patri: ꝑ hoc erat iturus ad patrē: a quo ⁊ ventur⁹ ē iudicaturus viuoſ ⁊ mortuos. Per illud aūt in quo ē equalis gignenti: nunq̄ recedit a patre: ſed cū illo ē vbiq̄ totus pari diuinitate quā null⁹ ꝯtinet loc⁹. Ipſe ḡ filius dei eq̄lis patri in forma dei: qꝛ ſemetipſū exinaniuit: nō formā dei amittens: ſed formā ſerui accipiens. maior ē etiā ſeipſo: qꝛ maior eſt forma dei q̄ amiſſa nō eſt q̄ forma ſerui que accepta ē. Hec igitur eſt forma ſerui in q̄ dei filius minor ē nō patre ſolo ſed etiā ſpūſcō. ſcḋm hanc formā ſerui puer chriſt⁹ etiā parentib⁹ minor erat: qñ paruus maioribus ſic ſcriptū eſt: ſubdit⁹ erat. Agnoſcam⁹ igitur geminā ſubſtantiā chriſti: diuinā. ſ. qua eq̄lis eſt patri: ⁊ humanam qua maior ē pater. vtrūq̄ aūt ſimul: non duo ſed vnus ē chriſtus: ne ſit quaternitas: ſed trinitas deus. ideo ḡ dixit: Si dili. me gau. vtiq̄: qꝛ va. ad patrē. qꝛ nature hūane gratulandū ē: eo ꝙ ſic aſſūpta eſt a verbo vnigenito: vt imortalis ꝯſtitueretur in celo: atq̄ ita fieret terra ſublimis: vt icorruptibilis puluis ſederet ad dexteram patris. Quis nō hinc gaudeat q̄ ſic diligit chriſtū: vt ſuā naturā iā imortalē gratuletur in chriſto: atq̄ ipſū ſperet futurū eē ꝑ chriſtum. HYLA. ix. de trini. Vel aliter: Si donantis auctoritate pr̄ maior me ē: nunq̄d ꝑ doni ꝯfeſſionē minor filius ē? Maior itaq̄ donans ē: ſed minor iam non ē cui⁹ vnū eē donatur. CHRY. Vel aliter: Nondum nouerant apoſtoli q̄d ſit reſurrectio quā ꝑdixerat dicens: Vado ⁊ venio ad vos. Neq̄ q̄lē oportebat de eo opinionē hēbant: patrē vō magnū eſſe eſtimabāt. Dicit igitur eis: Etſi de me formidatis vt non ſufficiente mihiipſi aſſiſtere: neq̄ cōfiditis ꝙ p⁹ crucē rurſ⁹ vos videbo: tñ audientes qñ ad prēm vado oportebat letari: ⁊ de reliquo qñ ad maiorē vado: ⁊ potentē omnia verſuta diſſoluere. Hec aūt oīa ad imbecillitatē diſcipulorū dicebantur. Et iō ſubdidit: Et nūc dixi vobis p̄uſq̄ fiat vt factū fuerit credatis. AVG. Quid eſt hoc cū magis credere hō debeat anteq̄ fiat id qḋ credēdū ē? Hec ē eni laus fidei: ſi qḋ creditur non videtur. nam ⁊ ille cui dictū eſt Quia vidiſti credidiſti: aliud vidit: aliḋ credit. vidit hoīem: credidit deū. Sed ſi dicūt credi q̄ videntur ſicut dicit vnuſq̄ſq̄ oculis ſuis ſe crediſſe: non tñ ipſa eſt que in nobis edificatur fides. ſed ex reb⁹ q̄ videntur agitur in nobis vt ea credantur q̄ nō videntur. Illud itaq̄ dicit: Cū factū fuerit: ꝙ eū poſt mortē viuri erāt viuentē: ⁊ ad patrē aſcendentē: quo viſu fuerant credituri ꝙ ipſe eſſet chriſtus fili⁹ dei q̄ hoc potuit facere ⁊ ꝑdicere anteq̄ faceret. Credituri aūt hoc nō fide noua: ſed aucta: aut certe cū mortu⁹ eſſet defecta: cū reſurrexiſſet refecta. HYLA. ix. de trini. Glorie aūt reſumēde meritū ꝯtinuo ſubiecit dicēs: Jam nō multa loquar vobiſcū. BEDA: Ideo hoc dicebat: qñ iā inſtabat tēpus vt ꝯprehēderetur: ⁊ ad mortem traderetur: Venit eni pnceps mūdi hui⁹. AVG. Quis niſi diabol⁹? non aūt creaturarū: ſꝫ peccatorū princeps ē diabol⁹. Unde apl's cū dixiſſet aduerſus rectores mūdi: ſequēti verbo expoſuit: quid dixiſſꝫ mūdi: cū ſubiungit Tenebrarū harū. i. hominū impiorū. Et in me non habet quicq̄. Quia neq̄ cum pctō de⁹ venerat: nec ei⁹ carnē de pcti ꝓpagine vgo peperat. Et tanq̄ ei diceretur: Cur ḡ morieris: ſi non habes pctm̄ cui debetur mortis ſupplicium ſubiūgit: Sed vt cog. mūd⁹ qꝛ diligo pa. ⁊ ſicut man. de. mihi pr̄: ſic facio. Surgite eam⁹ hinc. Diſcūbēs eni diſcūbentib⁹ loq̄batur: Eam⁹ autē dixit ad illū locū. vn fuerat tradēdus ad mortē q̄ nullū hēbat meritum mortis: ſꝫ hēbat: vt moreretur mādatū pr̄is. AVG. cōtra arrianos: Qḋ autem volūtati ⁊ ꝑcepto patris obediens eſt filius: nec in hoīb⁹ demonſtrat diuerſam imparēq̄ naturā patris ꝑcipientis: ⁊ filij obedientis: huc accedit ꝙ chriſt⁹ non tñ deus eſt: qua natura eq̄lis ē patri: ſed etiā hō: qua natura minor ē patre. CHRY. Vel hoc qḋ dicit: Surgite eam⁹ hinc: principiū ē alteri⁹ ſententie. cōſequens. n. erat eos formidare: ⁊ a tēpore ⁊ a loco ī villa manifeſte exiſtentes. etenim nox ꝓfunda erat: ⁊ erat ꝯſequēs

roſ nõ attẽdere his q̃ dicebant̃: ſed ſemꝑ circũuolue
re oculos: ⁊ imaginari eos q̃ aggreſſuri eos erant: ⁊
maxie audiẽtes: Adhuc modicũ vobiſcũ ſũ. Et venit
princeps mũdi hui⁹. Quia igitur hec ⁊ huiuſmõi au
diẽtes turbabant̃ vt mox capiẽdi ducit eos ĩ locum
aliũ: vt eſtimãtes ſe in cautela eẽ cũ ocio de reliquo
audiãt. magna eñ dogmata erãt audituri.

CAPITVLVM.XV.

Ego ſuz uitis uera: ⁊ pater
meus agricola eſt. Omnez
palmitẽ in me nõ ferentem
fructũ tollet eũ: ⁊ omnẽ qui fert fru
ctum purgabit eũ ut fructũ plus af
ferat. Iã uos mũdi eſtis ꝓpter ſer
monẽ quẽ locut⁹ ſum uobis.

HYLA. ix. de tri. Ad conſumãde corporee paſſio-
nis ſacramẽtũ ꝑ dilectionẽ efficiẽdi mãdati pater-
ni feſtinat exurgẽs: corporee tñ aſſumptiõis ſtatim
myſteriũ pandẽs: ꝑ quã ei tãq̃ in vite mõ palmitis
ineſſemus adiecit: Ego ſum vitis vera. AVG. Qḋ
ſm hoc dicit ꝙ eſt caput eccleſie: noſq̃ mẽbra eius:
hõ chriſt⁹ ieſus. Uni⁹ q̃ppe nature ſunt vitis ⁊ pal-
mites. ſed cũ dicit: Ego ſum vitis vera. nũq̄d vt adde
ret Uera: ad eã vitẽ retulit vñ iſta ſimilitudo tranſ-
lata ẽ. Sic aũt dicit̃ vitis ꝑ ſimilitudinẽ: nõ ꝑ ꝓprie
tatẽ: ſicut agn⁹: ouis: ⁊ cetera huiuſmodi: vt magis
ipa ſint vera ex q̄bus ducunt̃ iſte ſimilitudĩes. Sed
dicẽdo: Ego ſuz vitis vera: ab illa ſe diſcernit cui di-
tur: Quõ cõuerſa es in amaritudinem vitis aliene?
Nã quo pacto ẽ vitis vera: q̃ expectata ẽ vt faceret
vuã: fecit aũt ſpinas. HYLA. nono de tri. Sed a
corporee hui⁹ humilitatis aſſumptiõe formã pater-
ne maieſtatis alienãs agricolã patrẽ curioſuz hui⁹
vitis oñdit dicẽs: Et pater me⁹ agricola ẽ. AVG.
Colim⁹ eñ deũ: ⁊ colit nos de⁹. ſed ſic deũ colimus
vt nõ meliorẽ eũ faciam⁹. colim⁹ eñ eũ adorãdo: ĩ
arando. Qḋ aũt ille nos colit: meliores nos reddit.
Cultura ipius ẽ in nos: ꝙ nõ ceſſat verbo ſuo extir-
pare mala ſemina de cordib⁹ noſtris: apire cor no-
ſtrũ tãq̃ aratro ſmonis: plãtare ſemia p̄ceptorũ: ex-
pectare fructũ pietatis. CHRY. Et qꝛ chriſt⁹ ſibi
ſufficit: diſcipuli vero multo ĩdigẽt agricole auxilio
ꝓpterea de vite nihil dicit: ſed de palmitibus cũ ſub
dit. Omnẽ pal. ĩ me nõ ferẽ. fru. tollet eũ. Fructũ ãt
hic vitã occulte ĩſinuat: oñdens ꝙ ſine opibus non
põt aliq̃s eẽ ĩ eo. HYLA. ix. de tri. Inutiles aũt ⁊ i
ueraces palmites deſecans deputabit arſuros.
CHRY. Et qꝛ etiã q̃ valde virtuoſi ſũt: ĩdigẽt agrico
le ope: adiũgit Et oẽm q̃ fert fructũ purgabit euz: vt
fructũ plus afferat. Hoc dixit ꝓpter tribulationes
eorũ que tũc ĩducebant̃: oñdens ꝙ tẽtationes forti
ores eos faciebãt ſicut ⁊ purgare: hoc ẽ Circũcidere
palmitẽ eũ magis germĩare facit. AVG. Quis au
tem ẽ ĩ hac vita ſic mũdus: vt non ſit magis magiſq̃
mundãdus? Ubi ſi dixerim⁹ qꝛ peccatũ nõ habem⁹
noſmetipos ſeducim⁹. Mũdat itaq̃ mundos. i. fru
ctuoſos: vt tãto ſint fructuoſiores quãto ſũt mũdio
res. Scõm hoc ergo vitis ẽ chriſt⁹ qḋ ait: Pater ma
ior me ẽ. ſm illud aũt qḋ ait: Ego ⁊ pater vnũ ſum⁹
⁊ ipſe agricola ẽ. Nec talis quales ſũt q̃ extriſec⁹ ope
rãdo exhibẽt miniſteriũ: ſed talis vt det etiã ĩtrinſe-
cus incremẽtũ. vñ cõtinuo etiã ſeipm mũdatorẽ pal
mitũ oñdit dicẽs: Iã vos mũdi eſtis ꝓpter ſmonez
quẽ locu. ſũ vo. Ecce ipſe mũdator ẽ palmitũ: qḋ eſt
agricole nõ vitis officiũ. Sed quare nõ ait: Mũdi
eſtis ꝓpter baptiſmũ quo abluti eſtis: niſi qꝛ ⁊ ĩ aq̃
verbũ mũdat? Detrahe verbũ: ⁊ q̄d ẽ aqua niſi aq̃?
Accedit verbũ ad elementũ: ⁊ fit ſacramẽtũ. vñ iſta
tãta virtus aque vt corp⁹ tãgat ⁊ cor abluat: niſi fa
ciẽte verbo: nõ qꝛ dicit̃: ſed qꝛ credit̃. Nã ĩ ipo ver-
bo aliud ẽ ſon⁹ trãſiens: aliud virtus ĩmanẽs. Hoc
verbũ fidei tantũ valet in eccleſia dei: vt ꝑ ipz credẽ
tem: offerentẽ: benedicentẽ: tingentẽ mũdet ĩfantẽ:
q̃uis credere nõ valẽtẽ. CHRY. Uel dicit: Mun
di eſtis: ꝓpter ſermonẽ quẽ locut⁹ ſum vobis. i. inte
rim lumẽ doctrine iã ſuſcepiſtis ⁊ a iudaico errore
eruti eſtis.

Manete in me ⁊ ego in uobis.
Sicut palmes non poteſt ferre fru
ctum a ſemetipſo niſi mãſerint in ui
te: ſic nec uos niſi in me manſeritis
Ego ſum uitis: uos palmites. Qui
manet in me ⁊ ego in eo: hic fert fru
ctum multuz: qꝛ ſine me nihil pote
ſtis facere. Siquis in me non man
ſerit: mittetur foras ſicut palmes ⁊
areſcet: ⁊ colligent eũ ⁊ in ignẽ mit
tent ⁊ ardet. Si mãſeritis in me et
uerba mea in uobis mãſerint: qḋcũ
q̃z uolueritis petetis: ⁊ fiet uobis.

CHRY. Quia iã mũdos eos dixerat ꝓpter ſermo
nẽ quẽ locut⁹ fuerat eis: docet ꝙ oportz de reliquo
incipe ea que ab eis ſũt. ⁊ iõ dicit: Manete in me ⁊
ego ĩ vobis. AVG. Nõ eo mõ illi in ipo ſicut ipſe
in illis. vtrũq̃ eñ ꝓdeſt: nõ ipi ſed illis. Ita ſunt q̃p
pe ĩ vite palmites: vt viti nõ cõferãt: ſed ĩde accipiãt
vñ viuãt. Ita vero vitis ẽ ĩ palmitibus: vt vitale ali-
mentũ ſubminiſtret eis: nõ ſumet ab eis: ac ꝑ hoc vt
manentẽ ĩ ſe haberẽt chriſtũ: ⁊ manerẽt ĩ chriſto: di
ſcipulis ꝓdeſt vtrũq̃: non chriſto. vñ ſubdit: Sicut
palmes nõ põt ferre fructũ a ſemetipo: niſi mãſerit
ĩ vite: ſic nec vos niſi ĩ me mãſeritis. Magna gratie
cõmendatio: corda inſtruit humiliũ: ora obſtruit ſu
perborũ. Nõne huic reſiſtunt veritati: ad bona opa
faciẽda deũ ſibi neceſſariũ nõ putãtes? non aſſerto
res: ſed p̄cipitatores liberi arbitrij. Qui eñ a ſemet-
ipo ſe fructũ eſtimat ferre in vite nõ ẽ. Qui in vite ñ
ẽ: in chriſto nõ ẽ. q̃ in chriſto nõ ẽ: chriſtian⁹ nõ ẽ.
ALCVI. Omĩs eñ fruct⁹ boni operis ab illa ra-
dice ꝓcedit: qui nos ſua gratia liberauit: ⁊ ſuo auxi
lio ꝓuehit: vt fructũ plus afferre valeam⁹. vñ cũ re-
petitione ⁊ ſuperiorũ explanatiõe ſubdit: Ego ſum
vitis ⁊ vos palmites: Qui ma. ĩ me. credẽdo: obediẽ
do: ꝑſeuerãdo. Et ego ĩ eo. illuminãdo: ſubueniẽdo:
ꝑſeuerãtiã donãdo: Hic ⁊ nõ ali⁹ Fert fructũ mul-

tū. AVG. Sed ne quiſq̧ putaret ſaltē paruū ali
quē fructū poſſe a ſemetipo palmitem ferre ſubdit:
Quia ſine me nihil po. fa. nō ait parū. Poteſtis face
re: q: niſi palmes in vite mãſerit: ⁊ vixerit de radice
quãtūlibet fructū a ſemetipo nō pōt ferre. Quãuis
aūt chriſt⁹ vitis nō eēt niſi hō eſſet: tñ iſtā gratiā pal
mitib⁹ nō pberet: niſi etiā deus eſſet. CHRY. Vi
de ergo filiū nō min⁹ patre cōferentē ad diſcipulo
rū ꝓcurationē. Nā pater quidē purgat: ipe vero in
ſe tenet: ꝙ facit palmites fructificare. Sed tamē et
purgare filij mōſtratū ē eē: ⁊ manere i radice eſt pa
tris: q̄ radicē genuit. Igiť magnū quidē damnū eſt
nihil poſſe facere. verū nō vſq̧ ad hoc ſiſtit: ſed vlte
rius ꝑducit ſmonē dicēs: Siq̄s i me ñ mãſerit: mit
teť foras ſicut palmes. i. agricole nō potieť manu.
Et areſcet. hoc ē: Siq̄d habebat a radice amittet: de
nudat⁹ eius auxilio ⁊ vita. Et colligēt eū. ALCV.
Meſſores angeli ⁊ in ignē eternū. ſ. mittēt: ⁊ ardet.
AGV. Ligna eni vitis tãto ſūt ɔtēptibiliora ſi in
vite nō mãſerint: quãto glorioſiora ſi mãſerint. vnū
ex duob⁹ palmiti cōgruit: aut vitis: aut ignis. ſi in vi
te nō ē: in igne erit. CHRY. Deide oñdens q̄d eſt
manere in eo ſubdit: Si mãſeritis i me ⁊ ver. mea in
vo. man. quodcūq̧ volue. pe. ⁊ fiet vobis. Eã eniȝ q̄
p opa oñſionē querit. AVG. Tūc eni ſūt dicēda
verba eius i nobis manere: qñ facim⁹ q̄ pcepit: ⁊ dili
gim⁹ q̄ ꝓmiſit. Qñ aūt verba ei⁹ manēt i memoria:
nec iueniunť i vita. nō cōputať palmes i vite: q: vi
tã nō attrahit ex radice. Quid aūt velle poſſunt ma
nēdo i ſaluatore: niſi qd̄ nō alienū ē a ſalute: Aliud
q̄ppe volum⁹: q: ſum⁹ i chriſto. ⁊ aliud volum⁹: q̄a
ſum⁹ adhuc i hoc ſeculo. De mãſione aūt hui⁹ ſecu
li nobis aliqñ ſubrepit: vt hoc petam⁹ qd̄ nobis nō
expedire neſcim⁹. Sed abſit vt faciat nobis ſi mane
amus in chriſto q̄ nō facit qñ petim⁹: niſi quod ex
pedit nobis. Ad verba aūt eius ptinet oratio Pater
noſter. ab hui⁹ orationis verbis ⁊ ſenſib⁹ nō receda
mus in petitionibus noſtris: ⁊ quicquid petimus
fiet nobis.

In hoc clarificatus eſt pater me
us ut fructum plurimū afferatis:
⁊ efficiamini mei dicipuli. Sicut di
lexit me pať: ⁊ ego dilexi uos. Ma
nete in dilectione mea. Si precepta
mea ſeruaueritis: manebitis in dile
ctione mea: ſicut ⁊ ego pr̄is mei pre
cepta ſuaui ⁊ maneo in eius dilecti
one. Hec locut⁹ ſuȝ uob: ut gaudiū
meū i uob ſit: ⁊ gaudiū ur̄m ipleať.

CHRY. Oñdit ſupra dñs qñ q̄ eis īſidiabãť arde
būt: nō manētes i chriſto: deide oñdēs qm̄ ipi inex
pugnabiles erūt: ita. ſ. vt multū fructificēt ait: In h
clari. ē pa. me. vt plu. fru. affe. q. d. Si ad gloriã pr̄is
ptinet ꝙ vos fructificetis: nō ɔtēnet gloriã ſuã. qui
ãt fructū facit: ille ē diſcipul⁹ xp̄i. vñ ſubdit: Et effi.
mei diſci. THEO. Fruct⁹ ãt apoſtolorū ſūt gētes
q̄ p eorū doctrinã aſtricte ſūt fidei: nec nō ad dei re
dacte ſūt gloriã. AVG. Siue eni clarificatus ſiue
glorificat⁹ dicať: ex vno verbo greco vtrūq̧ trãſlatū
ē. Dora ergo grece diciť: latine gloria eſt. qd̄ id cōme
morãdū putaui: ne h noſtre glorie tribuam⁹: tãq̧
ex nobiſipis habeam⁹: ei⁹ ē eni hec gr̄a. ⁊ id i h ñ no
ſtra: ſed ei⁹ ē gloria. A quo eni faciem⁹ fructuȝ: niſi
ab illo cui⁹ miſicordia ꝑuenit nos. vñ ſubdiť. Sicut
dile. me pa. ⁊ ego dile. voſ. Ecce vñ ſūt nobis opa bo
na. nã vñ nobis eēnt: niſi q: fides p dilectionē opať
vñ aūt diligerem⁹: niſi prius diligeremur: Qd̄ ãt ait:
Sicut dilexit me pa. ⁊ ego dile. vos. nō equalitateȝ
nature oñdit noſtre ⁊ ſue: ſicut ē patris ⁊ ipius: ſed
gratiã qua mediator ē dei ⁊ hoim hō xp̄s ieſus. Me
diator q̄ppe mōſtrať cū dicit: Pater dile. me ⁊ ego
vos. Nã pr̄ vtiq̧ diligit ⁊ nos: ſed i ipo. CHRY.
Si igiť pater amat nos: cōfidite. ſi patris eſt gloria:
fructificate. Deide vt non pigros eos faciat ſubdit:
Mane. i dile. mea. Qualiter ãt h erit oñdit ſubdēs:
Si pce. mea ſuaue. mane. i dile. mea. AVG. Quis
ambigat ꝙ dilectio pcedat obſeruãtiã pceptorū. vñ
ei pcepta ſuet nō hȝ: q̄ nō diligit. ꝙ g h ait: oñdit ñ
vñ dilectio generet: ſed vñ mōſtreť: vt nemo ſe fal
lat dicēdo ꝙ eū diligat ſi ei⁹ pcepta nō ſuat: Quis
ꝙ dicit Manete i dile. mea: nō apparet quã dixe
rit dilectionē: vtrū qua eū diligim⁹: an qua ipe nos
diligit: ſed ex vbo ſupiore dinoſciť. Dixerat quippe:
Ego dilexi vos. ⁊ cōtinuo ſubiecit: Manete i dilec.
mea. Illa ergo qua dilexit eos. Quid ē g: Manete
i dilectiōe mea: niſi manete i gr̄a mea. Et q̄d ē: Si p
cepta mea ſuaueritis: manebitis i dile. mea: niſi Et
h ſcietis ꝙ i dilectiōe mea qua vos diligo manetis:
ſi mea pcepta ſuatis. Nō ergo vt nos diligat: prius
pcepta ei⁹ ſuam⁹: ſed niſi nos diligat: pcepta eius ſ
uare nō poſſum⁹. hec ē gr̄a q̄ humilib⁹ patet: ſuper
bos latet. Sȝ q̄d illud ē qd̄ adiūgit: Sicut ⁊ ego pce
pta pa. meis ſuaui: ⁊ ma. i ei⁹ dile. vtiq̧ eã hic dile
ctionē patris ītelligi voluit: qua eū diligit pr̄. Sed
nūq̄d ⁊ hec gr̄a ītelligēda ē: qua pater diligit filiuȝ:
ſicut gr̄a ē qua nos diligit fili⁹: cū ſim⁹ nos filij gr̄a
nō natura. vnigenit⁹ ãt natura: nō gr̄a: An h etiã i
ipo filio ad hominē referēdū ē: Ita ſane. nã dicēdo
Sicut dilexit me pa. ⁊ ego dile. vos: gr̄am mediato
ris oñdit. mediator ãt dei ⁊ hoim: nō in q̄tū de⁹: ſed
in q̄tū hō ē chriſt⁹. Igiť h recte poſſumus dicere: ꝙ
cū ad naturã dei nō ptineat hūana natura ad pſo
nã tñ filij dei p gr̄am ptinet: qua nulla ē maior: nul
la ꝓſus eq̄lis. Neq̧ eī illã ſuſceptionē vlla homis
merita pceſſerūt: ſed ab illa ſuſceptiōe merita ei⁹ cū
cta ceperūt. AVG. Que aūt pcepta dixerit expōit
apl̄s dicēs: Chriſt⁹ fact⁹ ē obediēs pr̄i vſq̧ ad mor
tē: mortē aūt crucis. CHRY. Deide q: futura paſ
ſio ⁊ triſtia verba iterruptura erãt eorū letitiã: ſub
iūgit: Hec locu. ſū vo. vt gau. meū i vo. ſit: ⁊ gaudiuȝ
ve. iplea. q. d. Et ſi icidat triſticia: hãc aufferrã: vt ad
finē veniat gaudiū. AVG. Quod ē ãt gaudiū chri
ſti i nobis: niſi ꝙ dignať gaudere de nobis: Et qd̄ ē
gaudiū noſtrū qd̄ dicit iplēdū: niſi eius habere con
ſortiū: Gaudiū ãt iã ſꝑe pfectū de nobiſ habebat: qñ
nos pſciēdo ⁊ pdeſtinãdo gaudebat: ſed illud gau
diū i nobis nō erat: q: nec nos i q̄bus eē poſſet: era
mus. cepit aūt eē i nobis qñ vocauit nos. Et h gau
diū noſtrū merito dicimus: quo nos beati futuri ſu
mus: qd̄ ichoať i fide renaſcētiū: iplebiť in pmio re

ſurgentium.

¶ Hoc ē ꝓceptū meū ut diligatis i
nicē ſic dilexi uos. Maioreʒ hac di
lectionē nemo hʒ q̄ʒ ut aiaʒ ſuaʒ po
nat qs ꝓ amicis ſuis. Uos amici mei
eſtis ſi feceritis que ego ꝓcipio uob.
Iā nō dicā uos ſeruos: q2 ſeru⁹ ne
ſcit qd faciat dn̄s ei⁹. ¶ Uos aūt dixi
amicos: q2 oīa quecūqʒ audiui a pr̄e
meo nota feci uobis. Non uos me
elegiſtis: ſʒ ego elegi uos: ⁊ poſui uos
ut eatis ⁊ fructū afferatis: ⁊ fruct⁹
ueſter maneat: ut qd̄cūqʒ petieritis
patrem in nomine meo det uobis.

¶ THEO. Quia ꝑdixerat: ꝙ ſi mādata mea cuſtodi
eritis: tūc i me ꝑmanebitis: hic oñdit q̄ mādata obſ
uare oporeat dicēs: Hoc ē ꝓceptū meū vt diligatis
inicē. ¶ GRE. i ho. Cū aūt cūcta ſacra eloq̄a dn̄icis
ſint plena ꝓceptis: q̄d ē q̄d de dilectiōe quaſi de ſpe
ciali mādato hic dicit: niſi q2 oē mādatū de ſola di
lectiōe ē: ⁊ oīa ꝓceptū vnū ſūt: q2 q̄cq̄d ꝓcipit̄ i ſola
charitate ſolidat̄. vt eni multi arboris rami ex vna
radice ꝓdeūt: ſic multe virtutes ex vna charitate ge
nerant̄. Nec habet aliq̄d viriditatis ram⁹ boni ope
ris: ſi nō manet i radice charitatis. ¶ AVG. Ubi er
go charitas ē: q̄d ē q̄d poſſit deeſſe: Ubi āt nō ē q̄d
ē q̄d poſſit ꝓdeſſe: Diſcernit̄ aūt iſta dilectio ab ea
qua ſeinuicē diligūt homies ſicut homies. vn̄ adiū
ctū ē: Sicut dilexi vos. Ut q̄d eni nos dilexit chriſt⁹
niſi vt poſſim⁹ regnare cū chriſto: Ad h̄ ergo ⁊ nos
inuicē diligam⁹: vt dilectionē noſtrā diſcernamus
a ceteris. q̄ nō ad h̄ ſeinuicē diligūt vt de⁹ diligat̄:
q2 nec vere diligūt. Qui aūt ſe ꝓpter habēdū deum
diligūt: ipi ſe diligūt. ¶ GRE. Una aūt ⁊ ſūma ē ꝓ
batio charitatis: ſi ⁊ ipe diligat̄ q̄ aduerſat̄. nā ⁊ ipa
veritas ⁊ crucis patibulū ſuſtinet: ⁊ tn̄ ipis ſuis ꝑſe
cutorib⁹ affectū dilectiōis ipēdit dicēs: Pat̄ igno
ſce il. q2 neſciūt q̄d fa. c⁹ dilectōis. ſūmā exp̄mit cum
ſubiūgit: Maio. hac dilecti. ne. ha: q̄ʒ vt ani. ſuā po.
q̄s ꝓ amicis ſuis. Mori ꝓ inimicis dn̄s venerat: et
tn̄ poſiturū ſe aiam ꝓ amicis dicebat: vt nobis oſtē
deret q2 cū diligēdo lucrū facere de inimicis poſſu
mus: ēt ipi amici ſūt q̄ ꝑſequūt̄. ¶ AVG. Cū ergo ſu
peri⁹ dixerat: Hoc ē ꝓceptū meū vt diligatis inuicē
ſicut dilexi vos: fit ex h̄ cōſequēs q̄d idē iohānes in
epiſtola ſua dicit: vt queādmodū chriſt⁹ pro nobis
aiam ſuā poſuit: ſic ⁊ nos debem⁹ aias ꝓ fratribus
ponere. Hoc martyres ardēti dilectiōe fecerūt: ideo
ad mēſam chriſti: nō ſic eos cōmemoram⁹ quemad
modū alios: vt etiā ꝓ eis orem⁹: ſed magis vt eorum
veſtigijs heream⁹. Talia eni ſuis fratribus exhibue
rūt: qualia de dn̄i mēſa pariter acceperunt. ¶ GRE.
Qui vero trāq̄llitatis tēpore nō dat ꝓ eo tunicā ſu
am: q̄liter i ꝑſecutiōe datur⁹ ē aiam ſuā: Uirt⁹ ergo
charitatis vt inuicta ſit i ꝑturbatiōe: nutriat̄ ꝑ miſe
ricordiā i trāq̄llitate. ¶ AVG. viij. de tri. Ex vna aūt

eadēq3 charitate deū ꝓximūq3 diligim⁹: ſed deū ꝓ
pter deū: nos aūt ⁊ ꝓximū ꝑ deū. Cū ergo duo ſint
ꝓcepta charitatis i q̄bus tota lex pēdet ⁊ ꝓphete: di
lectio dei ⁊ ꝓximi nō imerito plerūq3 ſcriptura pro
vtroq3 vnū ponit: q2 q̄ diligit deū cōſequēs eſt vt fa
ciat q̄ ꝓcepit de⁹. Cōſequēs ergo ē vt ꝓximū diligat
q2 ⁊ h̄ ꝓcepit de⁹. vn̄ ⁊ hic ſeq̄t̄: Uos amici mei eſtis
ſi feceritis q̄ ꝓcipio vo. ¶ GRE. xxvij. mor. Amic⁹ q̄p
pe quaſi aie cuſtos dicit̄. vn̄ nō imerito q̄ volūtateʒ
dei cuſtodire i ꝓceptis illi⁹ dicit̄: ei⁹ amic⁹ vocat̄.
AVG. Magna dignatio cū ſuus bon⁹ eē nō poſ
ſit: ſi ꝓcepta dn̄i ſui nō fecerit: hinc amicos ſuos vo
luit itelligi: vn̄ boni ſui poſſūt ꝓbari. Pōt igit̄ eē ⁊
ſuus ⁊ amic⁹ q̄ ſuus ē bon⁹. Quo aūt itellecturi ſu
mus ⁊ ſeruū ⁊ amicū eē ſeruū bonū declarat cū ſub
dit: Iā nō dicā vos ſuos q2 ſer. neſcit q̄d fa. do. ei⁹.
Itaq3 tūc ſui nō erim⁹: qn̄ boni ſui fuerim⁹. Nūq̄d
ſuo bono ⁊ ꝓbato dn̄s ei⁹ nō etiā ſua ſecreta cōmit
tit: Sed ſicut ſūt duo timores: ſic ſūt due ſuitutes.
Eſt timor quē ꝑfecta charitas mittit foras: i quo ēt
ē ſuitus ſimul foras cū ipo timore mittēda. Et ē ali
us timor caſt⁹: ꝑmanēs i ſeculū ſeculi. Ad ꝑmam er
go ſuitutē ſuos ꝑtinētes ituebat̄ dn̄s dicēs: Iā nō
dicā vos ſer. q2 ſer. neſcit q̄d fa. do. ei⁹. Nō ille vtiq3
ſuus ad timorē ꝑtinēs caſtū cui dicit̄: Euge ſue bo
ne: itra i gaudiū dn̄i tui. ſed ille ſuus ꝑtinēs ad timo
rē foras a charitate mittēdū: de quo alibi dicit̄: Ser
uus nō manet i domo i eternū: fili⁹ aūt manet i eter
nuʒ. Qn̄ itaq3 dedit nobis ꝓtātem filios dei fieri: vt
miro mō ſerui nō ſui eē poſſimus h̄ dn̄m facere ſci
mus: h̄ ſuus ille neſcit q̄ neſcit q̄d faciat dn̄s eius. ⁊
cū aliq̄d boni facit: ſic extollit̄ quaſi h̄ ipe faciat: ⁊ n̄
dn̄s ei⁹: ⁊ i ſe ⁊ nō i dn̄o gloriat̄. Seq̄t̄: Uos aūt di.
ami. q2 oīa quecūq3 audiui a pa. meo nota feci vo.
THEO. q. d. Seru⁹ nō nouit cōſilia ſui dn̄i: vos āt
cū amicos reputē: ſecreta mea vobis cōicaui. ¶ AV
GV. Quo aūt pacto itellecturi ſum⁹: oīa eni nota
feciſſe diſcipulis quecūq3 audiuit a patre: cū ꝓpte
rea multa nō dicat eis: q2 ſcit eos modo portare nō
poſſe: Sed oīa ſe nota feciſſe diſcipulis dicit: que ſe
nouit nota eē facturū: i illa plenitudie de qua dicit
apoſtol⁹: Tūc cognoſcā ſicut ⁊ cognit⁹ ſū. ſicut eni
imortalitatē carnis ⁊ ſalutē aiarū futurarū expecta
mus: ita oēm noticiā q̄cūq3 vnigenit⁹ audiuit a pa
tre futurā expectare debem⁹. ¶ GRE. Uel oīa q̄ au
diuit a patre q̄ nō fieri voluit ſuis ſuis: ſūt gaudia i
terne charitatꝭ ⁊ feſta ſupne patrie: que noſtris quo
tidie mētib⁹ ꝑ aſpirationē ſui amoris imp̄mit. dum
eni audita ſupna celeſtia amam⁹: amata iā nouim⁹
q2 amor ipa notitia ē. Oia ergo nota eis fecerat: q̄a
a terrenis deſiderijs imutati amoris ſūmi facib⁹ ar
debāt. ¶ CHRY. Uel oīa dicit quecūq3 eos audire
oportebat. Per h̄ aūt q̄ dicit ſe audiſſe: oñdit q̄ ni
hil alienū loquit̄: ſed que patris. ¶ GRE. Sed q̄ſq̄s
ad hāc ꝑuenit dignitatē vt amic⁹ dei voceť: dona q̄
ꝑcipit ſup ſe nō ſuis meritis tribuat. vn̄ ſubdit̄: Nō
vos me elegigis. ſed ego elegi vos. ¶ AVG. Hec ē in
effabilis gr̄a. q̄d eni eram⁹ qn̄ chriſtū nōdū elegera
mus: niſi iniq̄ ⁊ ꝑditi: Neq3 eni credideram⁹ in euʒ
vt eligeret nos. nā ſi credētes elegit: eligentes elegit.
Hic certe vacat vana illorū rō q̄ ideo nos dicūt ele
ctos ań mūdi cōſtitutionē: q2 ꝓſciuit nos de⁹ futu

ros bonos:nõ ſeip̄m nos facturũ bonos:cũ ſi pro/
pterea nos elegiſſet q̄ꝛ bonos futuros eẽ p̄ſcierat:ſi/
mul etiã p̄ſciſſet ꝙ eũ nos fuiſſem⁹ p̄us electuri. nõ
enĩ aliter poſſum⁹ eẽ boni:niſi forte dicẽdus eſt bo
nus q̄ nõ eligit bonũ. Quid ergo elegit ĩ nõ bonis?
Nõ ẽ vt dicas: Jdeo elect⁹ ſum:q̄ꝛ iã credebã. Si eĩ
credebas in eũ:iam elegeras eũ. Nec ẽ vt dicas: An
teq̄ꝫ crederẽ iã bona operabar:iõ electus ſuꝫ. Quid
enim ẽ boni operis ante fidẽ? quid ergo dicturi ſu/
mus? niſi quia mali eram⁹:ꝛ electi ſum⁹:vt boni per
gratiã nos eligẽtis eſſemus. AVG. de predeſtinati
one ſanctorũ: electi ſũt itaq̄ꝫ ante mũdi cõſtitutio/
nem ea p̄deſtinatione:ĩ qua de⁹ ſua futura facta p̄/
ſciuit: electi aũt de mũdo ea vocatiõe qua deus id
quod p̄deſtinauit ĩpleuit. quos enĩ p̄deſtinauit:hoſ
ꝛ vocauit. AVG. ſup iohannẽ: Et videte quemad
modũ nõ eligat bonos:ſꝫ quos elegit faciat bonos.
nã ſequiꝛ: Et poſui vos vt eatis ꝛ fructũ afferatis.
Jſte ẽ fructus de quo iã dixerat: Sine me nihil po
teſtis facere. ipe eſt via ĩ qua nos poſuit vt eam⁹.
GRE. in ho. Poſui ergo vos. ſ. ad gratiã. Plãtaui:
vt eatis. quia velle iã mente ire ẽ: Et fructũ afferatl.
op̄ãdo. Qualẽ vero fructũ afferre debeãt: Et fruct⁹
veſter maneat. oẽ enĩ q̄ꝺ ſm̄ preſens ſeculũ labora/
mus: vix vſq̄ꝫ ad mortẽ ſufficit: mors nãq̄ꝫ interueni
ens fructũ noſtri laboris abſcidit. quod vero p̄ eter
na vita agiꝛ: etiã poſt mortẽ ſeruaꝛ: ꝛ tũc apparere
incipit: cũ laborũ carnaliũ fruct⁹ ceperit nõ videri.
Tales ergo fruct⁹ operemur q̄ maneant: q̄ cũ mors
cũcta interimat: ipſi exordiũ a morte ſumant. AV
GV. Dilectio ergo ẽ fructus noſter: q̄ nũc eſt in de/
ſiderio nondũ ĩ ſaturitate. Et ipo deſiderio quodcũ
q̄ꝫ petierim⁹ in nomĩe vnigeniti filij dat nobis paꝛ.
vñ ſequiꝛ: Et quodcũq̄ꝫ petieritis patrem ĩ nomine
meo det vobis. Hoc petimus in nomine ſaluatoris
quod pertinet ad rationem ſalutis.

Hec mãdo uobis ut diligatis in
uicẽ. Si mũduſ uos odit ſcitote: q̄ꝛ
me priorẽ uobis odio habuit. Si de
mũdo fuiſſetis: mũdus q̄ꝺ ſuũ erat
diligerꝫ. Quia uero de mũdo non
eſtis: ſꝫ ego elegi uoſ de mũdo p̄pte
rea odit uos mũdus. Memẽtote ſ
monis mei quẽ ego dixi uob̄. Non
eſt ſeruus maior dño ſuo. Si me p
ſecuti ſũt: ꝛ uos p̄ſequẽꝛ. Si ſermo
neꝫ meũ ſuauerũt: ꝛ ur̄m ſuabũt.
Sed hec oĩa faciẽt uobis p̄pter no
men meũ: q̄ꝛ neſciũt eũ q̄ miſit me.

AVG. Dixerat dñs: Poſui vos vt eatis ꝛ fructuꝫ
afferatis: Charitas aũt fruct⁹ noſter ẽ. de hoc itaq̄ꝫ
fructu mãdans nobis dicit: Hec mãdo vobis vt di/
ligatis inuicẽ. Vñ ꝛ apoſtolus: Fruct⁹ inq̄t ſpirit⁹
charitas: ac deĩde cetera tãq̄ꝫ ex iſto capite exorta ꝛ
religata contexuit. Merito itaq̄ꝫ ſic dilectionẽ ſepe
cõmendat: tãq̄ꝫ ſola precipiẽda ſit: ſine qua nõ poſ/
ſunt p̄deſſe cetera bona: ꝛ que non poteſt haberi ſi
ne ceteris bonis q̄b⁹ hõ efficiꝛ bon⁹. CHRY. Vel
aliter cõtinua: Dixi quoniã animã meam p̄ vobis
pono: ꝛ quia primũ vos elegi: Hec aũt oĩa nõ expro
brans dixi: ſed ad dilectionẽ vos ĩducẽs vt diligatis
inuicẽ. deĩde q̄ꝛ p̄ſecutionẽ pati: ꝛ a multiſ exprobra
ri difficile erat: oſtẽdit conſequẽter ꝙ nõ dolere: ſꝫ
letari oportet. vñ ſeq̄ꝛ: Si mundus vos odit: ſcitote
q̄ꝛ me priorẽ vobis odio habuit. q. d. Scio h̄ eſſe du
rum: ſed p̄pter me patiemini. AVGV. Cur enim
ſe mẽbra ſupra verticẽ extollunt? recuſas eſſe in cor
pore: ſi nõ vis mũdi odiũ ſuſtinere cũ corpore. Pro
dilectiõe autẽ patienter debem⁹ etiã mũdi odiũ ſu
ſtinere. neceſſe eſt eĩ vt nos oderit: quos cernit nol/
le quod diligit. vñ ſequiꝛ: Si de mũdo fuiſſetis: mũ/
dus quod ſuũ erat diligeret. CHRY. Quia enĩ p̄/
pter chriſtũ pati nõdũ erat eis ſufficiẽs mitigatiõis
cauſa: illa cã dimiſſa hãc adiecit: oñdens ꝙ hoc eſt
virtutis argumẽtũ: a mundo odio haberi. vñ dolere
oporteret: ſi a mũdo diligeremini. hoc enĩ ẽ malitie
veſtre oſtenſiuum. AVG. Vniuerſe aũt hoc dicit
eccleſie: quã plurimũ mũdi nomĩe appellat: ſicut eſt
illud: Deus erat in chriſto mundũ reconcilians ſibi.
Totus ergo mũdus eccleſia eſt: ꝛ tot⁹ mundus odit
eccleſiã. Mũdus igiꝛ odit mundũ: inimic⁹ reconci/
liatũ: inq̄natus mundatũ. Queri ergo poteſt ſi etiaꝫ
mali faciunt perſecutionẽ malis: ſicut impij reges ꝛ
iudices: cũ eſſent p̄ſecutores piorũ: vtiq̄ꝫ ꝛ homici
das ꝛ adulteros puniebãt: q̃uo intelligendũ eſt q̄ꝺ
dñs ait: Si de mũdo eſſetis: mũdus q̄ꝺ ſuũ ẽ dilige/
ret: niſi q̄ꝛ mũdus eſt in eis a q̄bus talia ſcelera pu/
niunꝛ: ꝛ mũdus ẽ in eis a q̄bus diliguntꝛ. Munduſ
ergo odit q̄ꝺ ſuũ ẽ: ex ea p̄te hominũ qua ſceleratis
nocet: ꝛ diligit quod ſuũ ẽ: ex ea p̄te qua ipis fauet.
Si etiã queraꝛ: q̃uo ſe diligat mũdus q̄ odit modũ
redẽptiõiſ: Diligit vtiq̄ꝫ falſa dilectiõe nõ vera: qm̄
q̄ꝺ ei nocet hoc diligit. odit naturã: diligit vitiũ. vñ
ꝛ nos p̄hibemur diligere ĩ illo q̄ꝺ ipe diligit: ꝛ iube
mur diligere q̄ꝺ ipe odit in ſeipſo. Vitiũ quippe ĩ il
lo diligere p̄hibemur: iubemurq̄ꝫ naturã. Vt auteꝫ
de hoc mũdo dãnato nõ eſſent: electi ſũt inde: non
meritis ſuis: quorũ nulla bona preceſſerãt opa. non
natura: q̄ tota fuerat ĩ ipſa radice vitiata: ſed gr̄a. vñ
ſequiꝛ: Quia vero de mũdo nõ eſtis: ſꝫ ego elegi voſ
de mũdo: p̄pterea odit vos mũdus. GRE. ſup eze/
chielẽ ĩ homelia nona. Nã p̄uerſorũ derogatio vite
noſtre approbatio eſt: q̄ꝛ iã oñditur nos aliq̄d iuſti
cie habere: ſi illis diſplicere incipim⁹ q̄ n̄ placẽt deo
nemo enĩ p̄õt ĩ vna eadẽq̄ꝫ re omipotenti dño atq̄ꝫ
eius hoſtib⁹ grat⁹ exiſtere. Nã ſe deo amicum dene
gat: qui eius placet inimico: ꝛ inimicis veritatis ad
uerſabiꝛ. q̄ eidẽ veritati ĩ mẽte ſubiugabiꝛ. AVG.
Exhortãs aũt dñs ſuos ſuos ad mũdi odia p̄ferẽda
patiẽter: nullũ eius maius ꝛ meli⁹ q̄ꝫ de ſeipo p̄po
nit exemplũ. vñ ſequitur: Memẽtote ſmonis mei
quẽ ego dixi vobis: Non eſt ſeruus maior dño ſuo.
Si me p̄ſecuti ſũt: ꝛ vos p̄ſequẽtur. ſi ſermonẽ meũ
ſeruauerũt: ꝛ veſtrũ ſeruabũt. GLO. Jdẽ obſerua
uerũt vt calũniarenꝛ: iuxta illud: Obſeruabit pecca
tor iuſtũ. THEO. Vel aliter: Si dñm inq̄t p̄ſecu/
ti ſunt: vos etiã ſeruos multomagis: Si non p̄ſecuti
fuiſſent: ſed ſermonẽ cuſtodiuiſſẽt: veſtrũ etiam cu/

ſtodirēt. CHRY.q.d. Non uos turbari opoꝛtet ſi
cōmunicabitis meis paſſionibꝰ:qꝛ vos nō eſtis me
potioꝛeſ. AVG. Hic aūt vbi dicit᷑: Nō ē ſuus ma
ioꝛ dn̄o: illū ſignificat ſeruū ꝑtinentē ad timoꝛē ca
ſtū:q̄ ꝑmanet i ſeculū ſeculi. CHRY. Deide ⁊ aliā
mitigationē ponit:qm̄ ⁊ pater cū eis cōtumeliā pa
titur cui iniuriant᷑.vn̄ ſequit᷑: Sed hec omia faciēt
vobis ꝓpter nomē meū. AVG. Que oīa niſi q̄ di
xit odio habebūt ⁊ ꝑſequētur ſermonēqꜫ cōtēnēt:
Quid ē aūt aliud dicere: Propter nomē meū:qꜫ me
in vobis odio habebūt:me i vobis ꝑſequent᷑: ⁊ ſer
monē veſtrū:qꝛ meꝰ ē:iō nō ſeruabūt. Tāto igit᷑ mi
ſerioꝛes q̄ ꝓpter hoc nomē iſta faciūt:quāto beati
oꝛes qui ꝓpter hoc nomē iſta patiunt᷑. Faciūt aūt
⁊ iſta mali malis.ſed vtriqꜫ miſeri: ⁊ q̄ faciūt: ⁊ q̄ pa
tiunt᷑. Quō aūt hoc erit verū: Hec oīa faciēt vo.pro
pter nomē meū:cū illi nō ꝓpter nomē chriſti faciāt
hoc ē ꝓpter iuſticiā:ſed ꝓpter iniquitatē ſuā. Hec
queſtio ita ſoluit᷑:ſi totū referat᷑ ad iuſtos tanqꜫ di
ctū ſit: Hec oīa patiemini ab eis ꝓpter nomē meū.
ſi autē Propter nomē meū:ſic accipit᷑.i.qō i vobis
oderūt: ⁊ ꝓpter iuſticiā quā in vobis oderūt. ſimili
ter recte dici poſſunt ⁊ boni:cū ꝑſecutionē faciunt
malis: ⁊ ꝓpter iuſticiā facere quā diligēdo ꝑſequū
tur malos ⁊ ꝓpter iniquitatē quā oderūt i ipſis ma
lis. Quod aūt addidit: Quia neſciunt eū q̄ miſit me:
ſm̄ eā ſcientiā dictū ē:qua dicitur ſcire te: ſenſus ē
conſummatus.

Si non ueniſſem ⁊ locutus fuiſ
ſem eis:peccatū non haberēt. Nūc
autē excuſationē non habent de pec
cato ſuo. Qui me odit: ⁊ patrē me
um odit. Si opera non feciſſem in
eis que nemo alius fecit peccatū nō
heberent. Nunc autē ⁊ uiderunt ⁊
oderūt ⁊ me ⁊ patrē meuꝫ. Sed ut
adimpleat᷑ ſermo qui in lege coꝛum
ſcriptus ē: Quia odio habuerūt me
gratis.

CHRY. Ponit iterū dn̄s aliā diſcipuloꝝ mitiga
tionē:oſtēdens quoniā iniuſte ⁊ in ipm̄ ⁊ in diſcipu
los talia operabunt᷑.vn̄ dicit: Si nō venit. ⁊ locutꝰ
eis nō fuiſſem:peccatū nō haberēt. AVG. Iudeis
locutꝰ ē chriſtus:nō aliis gētibꝰ. In eis ergo voluit
itelligi mundū:q̄ odit chriſtū ⁊ diſcipulos eius:im
mo vero nō in eis ſolis: ſed nos quoqꜫ ad eundem
mundū ꝑtinere mōſtrauit. Nunq̄d ergo ſine pecca
to erāt iudei:q̄bus chriſtꝰ locutꝰ ē:anqꜫ chriſtꝰ i car
ne veniſſet: Sed magnū quoddā peccatū:nō omne
peccatū ſub generali nomie vult itelligi.hoc ē.n.pec
catū:quo tenent᷑ cūcta peccata: quod vnuſq̄ſqꜫ ſi n̄
habeat:dimittunt᷑ ei cūcta peccata. Hoc aūt ē: qꝛ n̄
crediderūt in chriſtū:q̄ ꝓpterea venit vt credat᷑ i eū.
Hoc ergo peccatū ſi nō veniſſet:nō vtiqꜫ haberent.
Aduētus enī eius quantū credētibus ſalutaris: tan
tū nō credētibꝰ exitialis factꝰ ē. Sequit᷑: Nūc autē
excuſationē nō habēt de peccato ſuo. Si aūt hi ad

quos nō venit chriſtꝰ:nec locutꝰ ē eis excuſationē
nō habēt de peccato ſuo: cur hic dictū eſt ꝓpterea
iſtos nō habere:qꝛ venit ⁊ locutꝰ ē eis: Si aūt hn̄t:
vtrū ad hoc habēt vt a penis alienent᷑:vt mitius pu
niant᷑. Ad hec inq̄ſita rn̄deo eos habere excuſatio
nem:nō de oī peccato ſuo: ſed de hoc peccato ſuo:
qꜫ in chriſtū nō crediderūt. Sed nō in eo ſūt nume
ro:ad quos ꝑ diſcipulos venit.nō ſūt eī in pena le
uioꝛi ponēdi:q̄ oīno legē chriſti accipe noluerunt:
⁊ eā quantū ad ipos attinet oīno nullam eē volue
rūt. Hāc etiā excuſationem poſſūt habere: q̄ priuſqꜫ
euāgeliū chriſti audirēt:vite huiꝰ fine ꝑuenti ſūt:ſed
nō iō poſſunt effugere dānationē. Quicūqꜫ enī ho
mines niſi i eo ſaluatoꝛe ſaluent᷑:qui venit querere
quod perierat:ad ꝑditionē ſine dubio ꝑtinebunt.
quāuis dici poſſit:alios leuioꝛes:alios grauioꝛes pe
nas paſſuros. Ille enī perire deo dicit᷑:q̄ ab illa bea
titudine quā dat ſanctis ſuis ꝑ ſuppliciū ſepat᷑. Tā
ta ē diuerſitas aūt ſupplitioꝝ: quāta eſt diuerſitas
peccatoꝝ:que quō ſe habeat:altius iudicat ſapien
tia diuina:qꜫ cōiectura ſcrutat᷑: aut effat᷑ humana.
CHRY. Quia vero hincinde cauſabant᷑:qm̄ pro
pter patrē eū ꝑſequebant᷑:deſtruens eoꝝ excuſatio
nē dicit: Qui me odit: ⁊ patrē meū odit. ALCVI.
Sicut enī q̄ diligit filiū diligit ⁊ patrē:qꝛ vna ē dile
ctio patris ⁊ filii:ſicut vna natura:ita ⁊ q̄ odit filiū
odit patrē. AVG. Sed cū ſupius dixerit: Neſciūt
eū q̄ me miſit:quō poſſūt odiſſe quē neſciūt: Si enī
deū nō quod ē ipe:ſed neſcio q̄d aliud eū ſuſpicant᷑
aut credūt:nō vtiqꜫ ipm̄ oderūt. ⁊ de hominibus qui
dem fieri pōt vt eos ſepe quos nūqꜫ vidimus oderi
mus vel diligamꝰ:fama de aliquo ſermotionante:
vel bene vel male. Sed quō de quo natura nobis in
timat᷑ dicēdus ē ignotꝰ: Nō enī eius facie coꝛꝑali
nobis itimat᷑:ſed tūc nobis ad cognitionē patꝫ:q̄n
do eius moꝛes ⁊ vita nō latēt:alioq̄n nec ſeipꝫ noſ
ſe quiſqꜫ pōt:q̄ videre faciē ſuā nō pōt. Sed plerun
qꜫ in eis noſtra credulitas fallit᷑:qꝛ nonnunqꜫ ⁊ hi
ſtoꝛia: ⁊ multomagis fama mētit᷑. Pertinet autem
ad nos:vt qꝛ nō poſſumꝰ hominū īdagare cōſcien
tiā:de ipſis rebꝰ habeamꝰ verā certāqꜫ ſn̄iam. Quan
do ergo nō errat᷑ in rebus vt recta ſit īꝓbatio viti
oꝝ virtutūqꜫ appꝛobatio:ſi errat᷑ i hominibus:venia
lis ē humana tētatio. ꝑinde ſicut fieri pōt vt hō bo
nus hominē bonū oderit:neſciēs nō ipm̄:ſed quod
putat eē ipſum:vel potiꝰ diligat neſciēs cū bonum
diligit:quod ē ille:ita fieri pōt vt hō iniuſtꝰ hominē
oderit iuſtū: ⁊ tn̄ dū eū credit iniuſtū: diligat n̄ ipm̄
ſed quod putat eē ipm̄. queādmodū aūt homies:ſic
⁊ deū. Deide ſi iterrogarent᷑ iudei vtrū diligerēt de
um:ſe diligere rn̄derēt:nō ex aīo mētientes:ſed errā
do potiꝰ opinātes. quō enī diligerēt patrē veritat̄
q̄ habēt odio veritatē: Nolūt enī ſua facta dānari:
⁊ h̄ habet veritas. Tantū igit᷑ oderūt veritatē:quan
tū oderūt ſuas penas quas talibꝰ irrogat. Neſciūt
autē illā eē veritatē:que tales quales ipi ſunt dam
nat:ac ꝑ hoc qꝛ veritatē qua iudicante dānant᷑:de
patre deo natā neſciūt:etiā ipm̄ ⁊ neſciūt ⁊ oderūt.
CHRY. Sic igit᷑ nō habēt inq̄t excuſationē: ꝑ h̄
qꜫ eā que a ſmonibꝰ doctrinā tribuebā:ſed ⁊ eam q̄
ab operibꝰ adieci ſcd̄m moyſi legē:q̄ ab eo qꜫ h̄ facit
ꝑſuaderi vniuerſos iuſſit:cū ad pietatē ducat: ⁊ mi

racula tribuat.vñ ſubdit: Si opa nō feciſſem ĩ eis
que nemo aliꝰ fecit:peccatū non haberēt. AVG.
Hoc.ſ.peccatū quod ĩ eū loquentē ⁊ operātē ñ cre
diderūt. Sed q̄d ē qđ addidit:que nemo alius fecit?
Nulla q̄ppe ĩ opibus chriſti videnͭ eē maioꝛa q̄ꝫ ſu
ſcitatio moꝛtuoꝝ:quod ſcimꝰ etiā antiquos feciſſe
ꝓphetas.fecit tñ aliqua chriſtꝰ que nemo alius fe-
cit. Sed rñdetur nobis ⁊ alios feciſſe: q̄ nec ip̄e nec
aliꝰ fecit. Sed ꝙ tā multa vitia ⁊ malas valitudīes
vexationeſq̄ꝫ moꝛtaliū tāta ptāte ſanaret:nullꝰ oīo
legiͭ antiquoꝝ.vt enī taceaͭ ꝙ iubēdo ſicut occur
rebāt:ſaluos ſingulos fecit: Marcꝰ dicit ꝙ quocū
q̄ꝫ itroibat ĩ vicos vel ĩ villas aut ĩ ciuitates: in pla
teis ponebāt ĩfirmos: ⁊ dep̄cabanͭ eū:vt vel fimbri-
am veſtimēti eiꝰ tangerēt: ⁊ quotquot tāgebāt euꝫ
ſalui fiebāt. Hec nemo aliꝰ fecit in eis. Sic enī itelli
gendū ē quod ait: In eis:nō Inter eos: vel Coꝛam
eis:ſed ꝓrſus ĩ eis:q: ſanauit eos.nemo tñ aliꝰ fecit
quicūq̄ꝫ talia opa in eis fecit:qm̄ q̄ſq̄s aliꝰ hō aliq̄d
eoꝝ fecit ip̄o faciēte fecit.hec aūt ip̄e nō illis facien-
tibus fecit:ſed hec ⁊ ſi pater aut ſpūſſanctus fecit: ne
mo aliꝰ fecit:q: totiꝰ trinitatis vna ſubſtātia ē. his
ergo bñficijs amoꝛē nō odiū retribuere debuerūt: ⁊
h̄ eis exp̄robrās adiūgit dicēs: Nūc aūt vide. ⁊ ode.
me ⁊ pa.meū. CHRY. Hoc aūt dicit:ne diſcipuli
dicāt: Cur igiͭ itra tot nos iduxiſti mala? Nōne ꝑ
lia ⁊ odiū ꝑuidiſti? ſed ⁊ ꝓphetiā iducit cuꝫ ſubdit:
Sed vt ipleaͭ ſmo q̄ ĩ lege eo.ſcri.ē:q: odio habue.
me gra. AVG.xij.de tri. Legis nomīe aliq̄n ſimul
oīa veteris teſtamēti ſanctarū ſcripturarū ſignificā-
tur eloq̄a: ⁊ ita dñs hic dicit: In lege eo.ſcri.ē:cū le-
gaͭ ĩ pſalmis. AVG.ſup iohānē: Eoꝝ aūt legē di
cit:nō ab ipſis iuentā:ſed ipīs datā. Gratis aūt odit
qui nullū ex odio cōmodū querit:vel incōmodū fu
git.ſic oderūt deū impij:ſic diligūt iuſti:vt alia ꝑter
illū bona nō expectēt qm̄ ipſe erit in omibus oīa.
GRE.xxv.moꝛ. Aliud ē aūt bona non facere: aliud
bonoꝝ odiſſe doctoꝛē:ſicut aliud ē ex ꝑcipitatione
aliud ex deliberatiōe peccare. Ex ĩfirmitate enī ple-
rūq̄ꝫ ſolet accidere:amare bonū:ſed iplere nō poſſe
Ex ſtudio aūt peccare:ē bonū nec facere nec amare
Sicut ergo nonnūq̄ꝫ grauiꝰ ē peccatū diligere q̄ꝫ ꝑ
petrare:ita neq̄us ē odiſſe iuſticiā q̄ꝫ nō feciſſe. Sūt
ergo nōnulli ĩ eccleſia q̄ nō ſolū bona nō faciūt:ſed
etiā ꝑſequūtur: ⁊ q̄ ip̄i facere negligūt etiam in alijs
deteſtanͭ. Hoꝝ peccatū nō ex ĩfirmitate aut igno-
rātia:ſed ex ſolo ſtudio ꝑpetratur.

Cum autem venerit paraclytus quē ego mittā vobis a patre: ſpiritum veritatis qui a patre pꝛocedit: ille teſtimoniū ꝑhibebit de me. Et vos teſtimonium perhibebitis: q̄a ab initio mecuꝫ eſtis.

CHRY. Poſſent diſcipuli dño dicere: Si verba a
te audierūt q̄ nullꝰ dixit:ſi opera viderūt q̄ nullꝰ aliꝰ
fecit: ⁊ tñ nō ꝓfuerūt. Si oderūt ⁊ patrē tuū ⁊ te cū
eo cuiꝰ gr̄a nos mittis: qualiter digni fide erimus?
Ne igiͭ hec cogitātes turbenͭ: cōſolationē inducit
dicēs: Cū au.vene.paclitꝰ quē ego mittā vobis a pa
tre:ſpiritū veritatis q̄ a patre ꝓcedit:ille teſtimoniū
ꝑhibebit de me. AVG. Tāq̄ꝫ diceret: Odio me ha-
buerūt ⁊ occiderūt vidētes.ſꝫ tale de me teſtimoniū
paclytꝰ ꝑhibebit:vt eos faciat ĩ me credere nō viden
tes: ⁊ q: ille ꝑhibebit: ⁊ vos ꝑhibebitis.vñ ſequiͭ: Et
vos teſtimoniū ꝑhibebitis. Ille coꝛdibꝰ veſtris ĩſpi-
rādo:vos vocibꝰ veſtris ſonādo.vñ poteritis ꝑdica-
re qđ noſtis: Quia ab ini.me.eſtis.qđ mō nō facitis
q: illiꝰ ſpūs plenitudo nōdū adeſt vobis. Dabit enī
vobis fiduciā teſtimoniū ꝑhibēdi charitas dei diffu
ſa ĩ coꝛdibꝰ veſtris:ꝑ ſpiritūſanctū q̄ dabiͭ vobis. Il
le q̄ppe teſtimoniū ꝑhibēs ⁊ teſtes foꝛtiſſimos faci-
ens:abſtulit amicis chriſti timoꝛē: ⁊ inimicoꝛū odiū
cōuertit ĩ amoꝛē. DIDY.de ſpūſancto: Spiritū āt
ſanctū veniētē cōſolatoꝛē dicit:ab opatiōe ei nomē
ĩponēs:q: non ſolū eos quos ſe dignos eē repperit
ab omī ꝑturbatiōe reddit alienos: verū incredibile
quoddā gaudiū eis tribuit. Sempiterna quippe leti
tia ĩ eoꝝ coꝛde verſaͭ:quoꝝ ſpūſſanctꝰ habitatoꝛ ē
Iſte ſpūs cōſolatoꝛ a filio mittiͭ:nō ſcđm angeloꝝ
aut ꝓphetaꝝ aut apoſtoloꝝ miſteriū:ſꝫ vt mitti de
cet a ſapiētia ⁊ v̄tute ſpiritū dei ĩdiuiſā habētē cum
eadē ſapīa ⁊ v̄tute naturā. Etenī filiꝰ miſſus a patre
nō ſepaͭ atq̄ꝫ diſiūgiͭ ab eo:manēs ĩ illo ⁊ habēs il
lū ĩ ſemetip̄o:q̄ ſpūſſanctus ſupꝛadicto mō miſſus a
filio:de patre egrediͭ nō aliūde ad alia trāſmigrās.
Quō enī pater ñ cōſiſtit ĩ loco cū vltra oēm coꝛpo-
rū ſit naturaꝫ: ita ⁊ ſpūs veritatis neq̄ꝫ locoꝝ fine
claudiͭ: cū ſit ĩcoꝛpalis ⁊ excellēs vniuerſam creatu
rarū eſſentiā. CHRY. Propterea vō ñ ſpiritūſan-
ctū:ſꝫ ſpiritū v̄itatis eū vocauit:vt oñdat ꝙ erit fide
dignꝰ.dicit āt ꝙ a patre ꝓcedit:q: oīa certiſſime no
uit:queādmodū ip̄e ait de ſeip̄o: Quī noui vñ venio
⁊ quo vado. DIDY. Sed cū poſſet dicē a deo ſiue
oīpotēte:nihil hoꝝ tetigit:ſed ait: A p̄re. nō ꝙ pa-
ter a deo oīpotēte ſit aliꝰ:ſꝫ ſcđm ꝓprietatē patris ĩ
tellectū pariētis:egredi ab eo dr̄ ſpūs v̄itatis. Mit-
tēte aūt filio ſpiritū v̄itatis:ſimul mittit ⁊ p̄r:cuꝫ ea-
dē volūtate patris ⁊ filij ſpūs veniat. THEO. Et a
lias q̄dē patrē dicit mittere ſpiritū:nūc āt cū ſe miſ-
ſurū dixit:eq̄pollētiā denotat. Ne āt cēſereͭ reniti
cōtra patrē.velut ab alia ptāte trāſmittēs ſpiritū ad
didit: A patre quaſi acceptāte patre ⁊ pariͭ deſtinā
te:cū āt audis ꝙ ꝓcedit:ne itelligas ꝓceſſum miſſio
nē eē illatā extrīſecꝰ:q̄ mittunͭ adminiſtratoꝛij ſpūs
ſed quoddā differēs ⁊ excepte actiōis ꝓpꝛiū ꝓceſſū
appellat vnī pꝛīcipali ſpiritui attributū.oꝛigīalis ei
cōſiſtētia ſpūs ē ꝓceſſus.nō g̃ ꝓcedere ꝓmittere ſu
mēdū ē:ſed ex patre naturalē eſſentiam obtinere.
AVG. Hic aliq̄s foꝛſitan querit:vtrū ⁊ a filio ꝓce-
dat ſpūſanctꝰ.filiꝰ enī ſoliꝰ patris ē filiꝰ: ⁊ p̄r ſoliꝰ
filij ē p̄r. Spūs āt ſanctꝰ nō ē vniꝰ eoꝝ ſpūs ſꝫ am-
boꝝ:q̄nquidē dicit ip̄e chriſtꝰ: Spūs patris veſtri q̄
loq̄ͭ ĩ vobis. Et dicit ap̄ls: Miſit deꝰ ſpiritū filij ſui
ĩ coꝛda veſtra. Nec ob aliud eſt ĩo ip̄m ꝓpꝛie vocari
ſpiritū:cū etiā ſi de ſingulis iterrogemur:nō poſſu-
mus niſi ⁊ patrē ⁊ filiū ſpiritū dicere.ꝙ ergo cōiter
vocanͭ ⁊ ſinguli:h̄ ꝓpꝛie vocari opoꝛtuit eū q̄ nō ē
vnꝰ eoꝝ:ſꝫ ĩ quo cōitas apparet eoꝝ amboꝝ. Cur
ergo nō credamꝰ ꝙ ēt de filio ꝓcedat ſpūſanctꝰ:cū
filij quoq̄ꝫ ip̄e ſit ſpūs? Si enī ab eo nō ꝓcederet: ñ
poſt reſurrectionē diſcipulis ſuis ĩſufflaſſet dicens:

Accipite ſpiritūſanctū. De hac quoq; virtute credē-
dus ē dicere euāgeliſta: Virtꝰ de illo exibat ⁊ ſana-
bat oēs. Si ergo ⁊ de patre ⁊ de filio ꝓcedat ſpiritꝰ
ſanctꝰ: cur filiꝰ dixit: De patre ꝓcedit: niſi quemad-
modū ſolet ad eū referre: ⁊ qđ ipſius ē de quo ipe ē.
vñ illud ē qđ ait: Mea doctrīa nō ē mea: ſed eius q
me miſit. Si igit̄ hec ītelligat̄ eiꝰ doctrīa: quā tñ di
xit nō ſuā ſed patris: quātomagis ⁊ ītelligēdꝰ ē ⁊ de
ipo ꝓcedere ſpūſanctꝰ: vbi ſic ait: De patre ꝓcedit.
vt nō diceret: De me nō ꝓcedit. A quo aūt habet fi-
lius vt ſit deꝰ: ab illo hʒ vtiq; vt ꝓcedat ab eo ſpiritꝰ
ſanctꝰ. Hic vtcūq; etiā illud ītelligit̄: cur nō dicat̄
natꝰ eē: ſed potiꝰ ꝓcedere ſpūſanctꝰ: qm̄ ſi ⁊ ipe fi-
lius diceret̄: amborū vtiq; filiꝰ diceret̄: qđ abſurdiſ-
ſimū ē. Filiꝰ qppe nullꝰ ē duorū niſi patris ⁊ matris.
Abſit aūt vt īter deū patrē ⁊ deū filiuʒ tale aliqd ſu
ſpicemur: qꝛ nec filiꝰ hominū ſimł ex patre ⁊ ex ma-
tre ꝓcedit: ſʒ cū ī matrē ꝓcedit ex patre: nō tūc pro-
cedit ⁊ ex matre. Spūs āt ſanctꝰ nō de patre proce
dit ī filiū: ⁊ de filio procedit ad ſanctificādā creatu
rā: ſed ſimul de vtroq; procedit. Neq; eni poſſumꝰ
dicē ꝙ nō ſit vita ſpūſanctꝰ: cū vita pr̄: vita ſit filiꝰ:
ac ꝑ h̄ ſicut pr̄ cū habeat vitam ī ſemetipo: dedit ⁊ fi
lio vitā habere ī ſemetipo: ſic ei dedit vitā procede-
re de illo ſicut ꝓcedit ⁊ de ſeipo. CA.XVI.

HEc locutꝰ ſum uobis ut nō
ſcādalizemini. Abſq; ſyna
gogis facient uos. Sed ue
nit hora ut omis qui interficit uos
arbitret̄ obſequiuʒ ſe preſtare deo.
Et hec faciēt uobis qꝛ nō nouerūt
patrē neq; me. Sed hec locutꝰ ſum
uobis: ut cū uenerit hora eorum: re
miniſcamini: qꝛ ego dixi uob. Hec
autem uobis ab initio non dixi: qa
uobiſcum eraʒ.

AVG. Merito ꝓmiſſo ſpūſancto quo ī eis opan
te fierēt teſtes eiꝰ ſubiūxit: Hec lo. ſū vo. vt nō ſcan.
Cū eī charitas dei diffundit̄ ī cordibꝰ nr̄is ꝑ ſpūſā
ctū: q datꝰ ē nobis: fit pax multa diligētibꝰ legē dei
vt nō ſit illis ſcādalū. Deide q paſſuri eēnt exprimens
ait: Abſq; ſynagogis fa. vos. CHRY. Iā eni cōpo
ſuerāt: vt ſiqs cōfeſſus fuerit chriſtū: extra ſynagogā
fieret. AVG. Quid āt mali erat apoſtolis expelli
de iudaicis ſynagogis quaſi nō fuerit īde exituri: ēt
ſi eos nullꝰ expelleret. Sʒ h̄ voluit denūciare: qꝛ iu-
dei chriſtū nō fuerāt recepturi a quo iſti nō fuerāt
receſſuri. Nā qꝛ nō erat vllꝰ aliꝰ populꝰ dei: q̄ʒ illō
ſemē abrae: ſi cognoſcerēt chriſtū: nō alie fierēt eccle
ſie chriſti: alie ſynagoge iudeoꝝ. Qđ qꝛ noluerūt: qd
reſtabat niſi vt remanētes extra chriſtum extra ſyna
gogā facerēt eos: q nō reliquerūt chriſtū: deide cuʒ
h̄ eis dixiſſet adiecit: Sed ve. ho. vt oīs q īterſi. vos:
arbitret̄ obſe. ſe p̄ſta. deo. Que v̄ba ita ſubiecit tāq̄ʒ
et h̄ cōſolaret̄ eos: q de ſynagogis iudaicis pellerē-
tur: an forte de ſynagogis illa ſepatio ſic eos fuerat
turbatura vt mori vellēt potiꝰ q̄ʒ ī hac vita ſine iude
orū cōgregatiōibus morari. Abſit vt ſic turbarent̄: q
dei nō hoim gloriā reqrebāt. Iſte itaq; ſēſus ē ī his
v̄bis: Extra ſynagogā faciēt vos: ſed nolite ſolitudi-
nē formidare. Sepati qppe a cōgregatiōibꝰ eorū: tā
multos ī nomīe meo cōgregabitis: vt illi metuentes
ne tēplū qđ erat apud eos ⁊ oīa legis veteris ſacra-
mēta deſerant̄: ſic īterficiēt vos vt deo arbitrēt̄ ſe p̄
ſtare obſequiū: zelū dei habētes: ſed nō ſcđm ſciam.
Hoc eni de iudeis dictū debemꝰ accipe de qbꝰ dixe
rat: Extra ſynagogā faciēt vos. Nā teſtes. i. martyres
xp̄i: ēt ſi occiſi ſūt a gētilibꝰ ñ tñ illi arbitrati ſūt deo
ſʒ diīs ſuis falſis obſeqūm ſe p̄ſtare: iudeorū āt oīs q
occidit p̄dicatores xp̄i: deo ſe putauit p̄ſtare obſeqū
credēs ꝙ deſererēt deū iſrael qcūq; ɔuerterētur ad
xp̄m. Hic ḡ acceſi ⁊ zelū dei habētes: ſʒ nō ſm̄ ſciam
obſequiū ſe deo preſtare credētes occidebant eos.
CHRY. Deide cōſolationē īducit dicēs: Et hec oīa
fa. vo. qꝛ nō noue. pa. neq; me. q. d. Sufficit vobis ī
cōſolationē ꝑꝑ me ⁊ patreʒ hec pati. AVG. Ne
aūt ignaros atq; impitos aīos mala īprouiſa: q̄ʒuis
cito trāſitura turbarēt: hāc fuiſſe cām: vt hec eis pre
nūciaret oñdit ſubdēs: Hec lo. ſū vo. vt cū ve. ho. eo.
remini. qꝛ dixi vo. Hora eoruʒ: hora tenebroſa: hora
nocturna. ſed nox iudeorū ſepatū a ſe diem chriſtia-
norū nulla cōfuſiōe fuſcauit. CHRY. Sed ⁊ ꝓpt̄
aliā cām h̄ p̄dixit: vt nō diceret: qm̄ nō p̄uidit futu-
ra. ⁊ h̄ ſignificat cum dicit: Remini. qꝛ ego dixi vo. ⁊
vt nō poſſēt dicere: Qm̄ blādiēs nobis ea q ad graʒ
dicebat ſolū. cuiꝰ aūt gr̄a h̄ a p̄ncipio ñ dixit: oñdit
dicēs: Hec āt ab ini. vo. nō di. qꝛ vobi. erā. qꝛ. ſ. ī cu-
ſtodia mea eratis: ⁊ licitū erat īterrogare: qñ voleba
tis ⁊ ſup me totū preliū vertebat̄. Vñ ſupfluū erat h̄
a p̄cipio vobis dicē: nō qꝛ hec tūc ñ nouerā ppea
nō dixi. AVG. Sed aliī tres euāgeliſte eū p̄dixiſſe
iſta demōſtrāt: anq̄ʒ vētū eēt ad cenā: q pacta ſcđm
iohannē iſta locutꝰ ē. An forte hic iſta ſoluit̄ qſtio:
qꝛ ⁊ illi eū narrāt ꝓximū fuiſſe paſſiōi cū h̄ diceret.
nō ergo ab initio qñ cū illis erat. Sʒ mattheꝰ ñ ſolū
īminēte paſſiōe: verū ēt ab initio hec denūciata eſſe
cōmemorat. Quid ſibi ḡ vult ꝙ hic dicit: Hec āt ab
initio nō di. niſi qꝛ ea q hic dicit de ſpūſcō: ꝙ ſit vē-
turꝰ ad eos: ⁊ teſtimoniū ꝑhibiturꝰ qñ mala paſſuri
ſūt: hec eis ab initio nō dixit: qm̄ cū ipis erat: ⁊ eiꝰ p̄
ſētia cōſolabāt̄. Abſceſſurꝰ āt oportebat vt diceret
illū eē vēturū: ꝑ quē charitate diffuſa ī cordibꝰ ſuis
verbū dei cū fiducia p̄dicarēt. CHRY. Vel p̄dixit
qdē qm̄ flagella patient̄. Nō āt ꝙ mors eorū repu-
taret̄ vt dei cultura: qđ maxie poterat eos attoni-
tos facere. Vel qꝛ illic ea q a gētibꝰ debebāt pati di
xit: hic aūt ⁊ iudaica adiecit.

Et nūc uado ad eū q miſit me: ⁊
nemo ex uobiſ iterrogat me quo ua
dis. Sʒ qꝛ hec locutꝰ ſuʒ uob: triſti
tia ipleuit cor ueſtrū. Sʒ ego uerita
teʒ dico uob: expedit uob ut ego ua
dā. Si eī ñ abiero paclytꝰ nō ueniet
ad uos. Si āt abiero: mittā euʒ ad
uoſ. Et cū uenerit ille arguet mūdū

de peccato: ⁊ de iuſticia: ⁊ de iudicō
De peccato qdẽ: qꝛ nõ crediderũt i
me. De iuſticia uero qꝛ ad patrẽ ua
do: ⁊ iã nõ uidebitiſ me. De iudicio
ãt: qꝛ ꝓnceps hꝰ mũdi iã iudicatꝰ ẽ.
CHRY. Qꝛ diſcipulos nõdũ ꝑfectos triſtitia ipu
gnabat: eos dñs icrepãdo dirigit dicẽs: Et nũc va.
ad eũ q̃ me miſit: ⁊ ne. ex vo. iterro. me quo va. Audi
entes. n. qm̃ q̃ iterficiet voſ: opinabiẗ ſe obſeqũ ꝑſta
re deo: ita ceciderũt vt nihil ei loquereẗ. Et iõ ſubdi
tur: Sꝫ qꝛ hec lo. ſũ vo. triſti. iple. coꝛ ve. Nõ ꝑua ãt
⁊ hec mitigatio ſcire eos: qm̃ ſciuerat dñs triſtitie
eoꝛũ ſupabũdãtiã: ⁊ ꝑꝑ deſtionẽ eiꝰ: ⁊ ꝑꝑ mala q̃ di
cerãt ſe paſſuros: ⁊ neſciebãt ſi poſſẽt viriliẗ ferꝛe
AVG. Uel qꝛ ſupiꝰ iterrogauerũt eũ quo eẽt itu
rus: ⁊ rñderat eis ſe iturũ quo ipi tũc vẽire ñ poſſẽt
nũc ita ſe ꝓmittit iturũ vt nullꝰ eoꝛũ quo vadat in
terroget. Et h̃ ẽ qõ dicit: Et ne. ex vo. iterro. me quo
vadis: Eũtẽ ei i celũ nõ verbis q̃ſierũt: ſꝫ oculis de
duxerũt. videbat ãt dñs q̃d ſua vba i eoꝛũ coꝛdibus.
agerẽt: ſpũalẽ q̃ppe nõdũ iteriꝰ habẽtes ꝯſolationẽ
quã ꝑ ſpiritũſanctũ fuerãt habituri: id qõ exteriꝰ i
chriſto videbãt amittẽ metuebãt. ⁊ qꝛ ſe amiſſuros
eẽ illo vera denũciãte dubitare nõ poterãt: cõtriſta
baẗ hũanꝰ affectꝰ: qꝛ carnalis deſolabaẗ aſpectus.
vñ ſeq̃ẗ: Sꝫ qꝛ hec lo. ſũ vo. triſti. iple. coꝛ ve. Noue
rat ãt ille q̃d eis potiꝰ expediret: qꝛ viſus interioꝛ ipẽ
ẽ melioꝛ quo eos cõſolaturꝰ erat ſpũſanctꝰ. vñ ſub
dit: Sed ego veritatẽ dico vo. expe. vo. vt ego va.
CHRY. q. d. Et ſi millies dixiſtemi oꝫ vos audire: qꝛ
me recedẽ vobis cõfert. Quid ãt cõferat oñdit ſub
dẽs: Si ei nõ abie. pacly. nõ ve. ad vos. AVG. pri
mo de tri. Hec ãt dixit ñ ꝑꝑ ineq̃litatẽ vbi dei: ⁊ ſpi
ritusſcĩ: ſꝫ tãq̃ꝫ ipedimẽto eẽt pñtia filij hoĩs apõ
eos: quo minꝰ veniret ille q̃ minoꝛ nõ eẽt: qꝛ nõ ſe
metipm exinaniuit: ſicut filiꝰ formam ſui accipiẽs.
Opoꝛtebat g̃ vt aufereẗ ab eoꝛũ oculis forma ſui:
quã ituẽtes h̃ ſolũ chriſtũ eẽ putabãt: qõ videbant.
vñ ſeq̃ẗ: Si au. abie. mit. eũ ad voſ. AVG. Nunq̃d
ãt hic poſitꝰ: eũ nõ poterat mittẽ quẽ ſcimꝰ ſup euꝫ
baptizatũ vẽiſſe atq̃ꝫ mãſiſſe: imo vero a quo ſcimꝰ
eũ nũq̃ꝫ ſeꝑabilẽ fuiſſe. Quid ẽ g̃: Si nõ abie. pacly.
nõ ve. ad vos: niſi nõ poteſtis cape ſpm̃ q̃ꝺdiu ſcõm
carnẽ noſſe ꝑſiſtitiſ chriſtũ. Chriſto ãt diſcedẽte coꝛ
poraliẗ nõ ſolũ ſpũſanctꝰ. ſed ⁊ pr̃ ⁊ filiꝰ illis affuit
ſpũaliter. GRE. viij. moꝛ. Ac ſi apte diceret: Si ab
intẽtiõis veſtre oculis coꝛpꝰ nõ ſubtrabo: ad itelle
ctũ vos iuiſibilẽ ꝑ cõſolatoꝛẽ ſpm̃ nõ ꝑduco. AV
GV. de ver. do. Hãc ãt habitudinẽ ſpũſanctꝰ pacly
tus attulit: vt ab oculis carnis forma ſerui remota:
quã de virginis vtero accepit: i ipa dei forma i qua
patri eq̃lis: etiã cũ i carne dignatꝰ ẽ apparere ꝑman
ſit: purgata mẽtis acie oñderet. CHRY. Quid aũt
hic dicũt: q̃ nõ cõuenientẽ de ſpũſancto habẽt opi
nionẽ. Nũq̃d expedit dñatoꝛẽ abire: ⁊ ſeruũ accede
re: Que ãt ſit vtilitas aduenĩẽtis ſpũs oñdit cũ ſub
diẗ: Et cũ ve. ille ar. mundũ de pecca. de iuſti. ⁊ de iu
dicio. AVGV. Nũq̃d aũt chriſtꝰ nõ arguit mun
dũ: an foꝛte qꝛ chriſtꝰ i iudeoꝛũ tm̃ gẽte locutꝰ eſt:
mũdũ nõ videẗ arguiſſe: Spũs aũt ſanctꝰ i diſcipu

lis eius toto oꝛbe diffuſis: nõ vnã gentẽ itelligiẗ ar
guiſſe ſed mundũ. Sed q̃s audeat dicere qꝫ per diſci
pulos chriſti arguat mundũ ſpũſanctus: ⁊ non ar
guat chriſtus: cũ clamet apoſtolꝰ: An experimentũ
queritis eius q̃ in me loquitur chriſtus: Quos itaq̃ꝫ
chriſtus. Sed dixit: Ille arguet mundũ. q. d. Ille dif
fundet in coꝛdibꝰ veſtris charitatẽ: Sic enĩ timoꝛe
de pulſo arguẽdi habebitis libertatẽ. Exponit dein
dequid dixerit dicẽs: De peccato quidẽ: quia non
crediderũt in me: hoc enĩ peccatũ quaſi ſolũ pre ce
teris poſuit: qꝛ hoc manẽte cetera detineñ: ⁊ hoc
diſcedente cetera dimittunẗ. AVG. de verbis do.
Sed multũ intereſt: vtrum quiſq̃ꝫ credat ipſum eſſe
chriſtũ: ⁊ vtrũ credat in chriſtũ. nã ipſuꝫ eſſe chriſtũ
⁊ demones crediderunt. ille vero credit in chriſtuꝫ
qui ⁊ ſperat in chriſtũ: ⁊ diligit chriſtũ. AVG. ſuꝑ
iohannẽ: Arguitur ergo mũdus de peccato: quia in
chriſtum nõ credit. ⁊ arguitur de iuſticia eoꝛuꝫ qui
credũt: Ipſa quippe fideliũ compatio: infideliuꝫ eſt
vituperatio. de iuſticia vero quia ad patrem vado.
Et quoniã iſta vox infideliũ eſſe conſueuit: quomo
do credimus qõ non videmꝰ: Ideo credentiũ iuſti
ciam ſic opoꝛtuit diffiniri: Quia ad patrẽ vado: ⁊ iã
nõ videbitis me. Beati enĩ qui nõ vident ⁊ credũt.
Nã ⁊ qui viderũt chriſtũ: non in eo laudata ẽ fides
eoꝛũ: quia credebant quod videbãt. i. filiũ hominis:
ſed quia credebãt quod nõ videbãt. i. filiũ dei. Cum
vero ⁊ ipſa foꝛma ſerui ſubtracta eoꝛũ eſſet aſpecti
bus: tũc ex oĩ ꝑte impletũ ẽ: Iuſtꝰ ex fide viuit. Erit
itaq̃ꝫ noſtra iuſticia de q̃ mũdꝰ arguiẗ: qm̃ i me quẽ
nõ videbitis credetis. Et qm̃ me videbitis: quod tũc
ero videbitis me: nõ qõ ſum vobiſcũ mõ. Nõ videbi
tis moꝛtalẽ: ſed ſempiternũ. Dicẽdo enĩ: Iã non vi
debitis me: velut nunq̃ꝫ eos de cetero viſuros chri
ſtũ ꝓnũciauit. AVG. de ver. do. Uel aliter: Illi
nõ crediderũt: ipſe ad patrẽ vadit. illoꝛũ ergo pecca
tum: ipſiꝰ autẽ iuſticia. Quod enĩ a patre ad nos ve
nit: miſericoꝛdia eſt: iuſticia vero qꝫ ad patreꝫ vadit
ſcõm illud apoſtoli: Propter quod ⁊ deꝰ exaltauit
illũ. Sed ſi ſolꝰ vadit ad patrẽ quid nobis prodeſt:
An ideo ſolus qꝛ chriſtus vnꝰ eſt cũ omnibꝰ mẽbris
ſuis: tãq̃ꝫ caput cũ coꝛpe ſuo. Arguiẗ ergo mũdꝰ de
peccato in eis q̃ nõ credũt in chriſtũ: ⁊ de iuſticia in
eis q̃ reſurgũt i mẽbris chriſti. Seq̃ẗ: De iudicio aũt
qꝛ ꝓnceps mũdi hꝰ iã iudi. ẽ. i. diabolꝰ ꝓnceꝑs iniquo
rũ: qui coꝛde nõ habitãt: niſi i hoc mũdo quem dili
gũt. Hoc aũt ipo quo foꝛis miſſus ẽ iudicatꝰ ẽ: ⁊ de
hoc iudicio mũdus arguiẗ: qꝛ fruſtra de diabolo q̃
ritur: q̃ nõ vult credẽ in chriſtũ quẽ iudicatũ. i. foꝛas
miſſũ ⁊ ꝑꝑ noſtrã exercitationẽ foꝛinſecꝰ expugna
re ꝑmiſſũ nõ ſolũ viri: ſꝫ etiã mulieres ⁊ pueri ⁊ puel
le martyres vicerũt. AVG. ſuꝑ iohãnẽ. Uel iudi
catꝰ ẽ: qm̃ iudicio ignis eterni irreuocabiliter deſti
natꝰ ẽ. Et de hoc iudicio mũdus arguiẗ: qm̃ cũ ſuo
pꝛĩcipe iudicaẗ quẽ ſuperbuꝫ atq̃ꝫ impiũ imitatur.
Credãt itaq̃ꝫ homĩes in chriſtũ: ne arguanẗ de pec
cato iſidelitatis ſue: quo peccata oĩa detinẽtur trã
ſeãt i numerũ fideliũ: ne arguanẗ de iuſticia eoꝛũ qꝫ
iuſtificatoſ nõ imitanẗ. Caueant futurũ iudiciũ: ne
cũ mundi pꝛincipe iudicentur: quẽ iudicatũ imitan
tur. CHRY. Uel aliter: Arguet mundũ de pecca
to. i. omnem eoꝛum excuſationem abſcidet: ⁊ oñdet

eos peccaſſe nõ credẽtes in me:dũ videbũt ſpũſſan
cti donatõem ineffabilẽ ĩuocato me fieri. AVG.
de queſti.no.⁊ vete.teſta. Hoc etiã modo ſpiritusſã
ctus de peccato arguit mundũ:quia in nomine ſal-
uatoris qui reprobat⁹ eſt a mũdo virtutes operat⁹ ẽ
Saluator aũt ſeruata iuſticia:nõ trepidauit reuerti
ad eũ qui ſe miſerat:⁊ per id ꝙ regreſſus eſt ꝓbauit
ſe inde veniſſe.vnde ſequit̃:Et de iuſticia: ꝗa ad pa
trem vado. CHRY.i.ire ad prẽm erit argumentũ
ꝙ irreprehẽſibilẽ agebã vitam:vt nõ poſſint adhuc
dicere:quoniã hic homo peccator eſt:⁊ nõ ẽ ex deo
Rurſus quoniã expugnauit aduerſariũ: nequaꝙ̃
antẽ peccator exiſtẽs expugnaſſet. Non poſſunt di
cere ꝙ demoniũ habeo:⁊ ꝙ ſeductor ſum.Quoniã
aũt cõdemnat⁹ eſt ꝓpter me:ſciẽt ꝙ cõculcabũt eũ
poſtea:⁊ reſurrectõem meã manifeſte ſciẽt: nõ eñ
me valẽt detinere. AVG.de que.vete.⁊ no.teſta.
Videẽtes etiã demones animas de inferis ire ad ce-
los:cognouerũt adiudicatũ eſſe p̃ncipẽ hui⁹ mundi
et reus fact⁹ in cauſa ſaluatoris que tenebat amitte
ret. Hec quidẽ aſcendẽte ſaluatore viſa ſunt:ſed ſu-
perueniente in diſcipulis ſpiritusſanct⁹ palã aptecꝫ
manifeſta ſunt.

**Adhuc multa habeo uobis dice
re:ſed non poteſtis portare modo.
Cũ aũt uenerit ille ſpirit⁹ ueritatis
docebit uos omnem ueritatẽ. Nõ
eñi loquetur a ſemetipõ: ſed quecũ
qꝫ audiet loquet̃: ⁊ que futura ſunt
ãnũciabit uob. Ille me clarificabit:
quia de meo accipiet: ⁊ annũciabit
uobis. Omnia q̃cunqꝫ habet pater
mea ſũt. Propterea dixi:qꝛ de meo
accipiet ⁊ annũcibit uobis.**

THEO.Quia ſupra dixerat domin⁹: Expedit vo-
bis vt ego vadam:iam hoc amplificat dicẽs: Adhuc
multa habeo vobis dicere: ſed nõ poteſtis portare
modo. AVG.Omnes heretici audacias figmẽto
rũ ſuorũ quas maxĩe exhorret ſenſus humanus:hac
occaſiõe euãgelice ſñie colorare conãt̃:quaſi hec ipa
ſint q̃ tũc diſcipl̃i portare nõ poterãt:⁊ ea docuerit
ſpũſſcũs: q̃ palã docẽ atqꝫ p̃dicare ſpũs erubeſcit ĩ-
mũd⁹.ſed alia ſunt mala q̃ portare nõ põt q̃liſcũqꝫ
pudor human⁹: ⁊ alia ſunt bona q̃ portare nõ põt
pu⁹ ſenſus human⁹. Iſta ſunt in corpib⁹ ĩpudicis:il
la remota ſunt a corpib⁹ vniuerſ̃. Quis aũt nr̃m au
deat eoꝝ ſe dicẽ capacẽ:q̃ illi cape nõ valebãt: ac p
h̃ nec a me expetẽda ſũt vt dicãt̃. Sꝫ dicet aliqs:ſic
m̃lti p̃nt qõ tũc ñ poterat petr⁹:ſicut m̃lti p̃nt mar-
tyrio coronari:quod tũc nõ poterat petr⁹: p̃ſerti iã
miſſo ſpũſancto:qui tũc nõdũ erat miſſus. Sed nũ
q̃d ideo ſcim⁹ que ſunt:que dicere voluit:abſurdiſ-
me.n.mihi videt̃ dici tũc nõ potuiſſe portare diſci-
pulos:que de altiſſimis reb⁹ inuenim⁹ in apl̃icis lit
teris:que poſtmodũ ſcp̄ta ſunt: nec ea dñm dixiſſe
narrat̃.ꝑuerſaꝝ q̃dem ſectaꝝ homĩes ferre non p̃nt
qõ in ſcp̄turis ſanctis de fide catholica repit̃: ſicut

nos ferre nõ poſſum⁹ ſacrilegas eoꝝ vanitates.q̃d
.n.eſt ferre nõ poſſe:niſi equo animo nõ hr̃e? Quiſ
aũt fidelis vel etiã cathecumin⁹ anteꝙ̃ ſpũſanctũ
baptizat⁹ accipiat nõ equo animo legit atqꝫ audit:
etiã ſi nõ intelligit ea que poſt aſcẽſionẽ dñi ſcp̄ta
ſunt? Dicet aũt aliquis: Nihilne ſpũales viri hñt ĩ
doctrina qõ carnalib⁹ taceãt:⁊ ſpũalib⁹ eloquant̃?
Nulla quidẽ neceſſitas eſt:vt aliqua ſecreta doctri
ne taceant̃ fidelib⁹ ꝑuulis:ſeorſum dicẽda maiorib⁹
ſꝫ ſpiritales ſpũalia carnalib⁹ nõ omnĩo taceãt ꝓpẽ
catholicã fidẽ que omnib⁹ p̃dicãda eſt.nec tamẽ ſic
ediſſerãt:vt volẽtes ea ꝑcipe ad intelligẽtiã:non ca
pacib⁹ facili⁹ faſtidire faciãt in veritate ſmonẽ: q̃ꝫ ĩ
ſmone ꝑcipi veritatẽ. Nõ ergo in his dñi verbiſ ne
ſcio que ſecreta ſuſcipim⁹:q̃ cũ dici a docẽte poſſint
portari a diſcẽte nõ poſſint. Sed ea ipa que ĩ doctri
na religiõis in quorũlibet hoĩm noticia dicimus: ſi
vellet nobis xp̃s dicere:ſicut ea dicit angelis ſuis: q̃
nã homĩes portare poſſent:etiã ſi eẽnt ſpiritales: q̃
les adhuc apoſtoli nõ erãt? Nã vtiqꝫ q̃cq̃d de crea
tura ſciri põt:min⁹ ẽ ipo creatore:⁊ q̃ſ eũ tacet.quis
aũt viuẽs in hoc corpe poſſet oẽm cognoſcere veri
tatẽ:cũ dicat apl̃s: Ex parte ſcim⁹. Sed qꝛ ꝑ ſpũſã
ctũ fit:vt ad ipam quoqꝫ plenitudinẽ veniamus:de
qua idẽ dicit apl̃s: Tũc aũt facie ad faciẽ. Nõ qõ ẽ
in hac tm̃ vita dñs nobis ꝓmiſit dicẽs: Cũ aũt vene
rit ille ſpũs veritatis:docebit vos oẽm veritatẽ: vel
deducꝫ vos in oẽm veritatẽ: quo verbo intelligim⁹
ei⁹ nobis plenitudinẽ in vita alia reſuari. Ipe autẽ
ſpũſſanct⁹ ⁊ nũc docet fideles: q̃ta q̃ſqꝫ põt capere
ſpiritalia:⁊ in eoꝝ cordib⁹ deſideriũ maius accẽdit
DIDY. Vel hoc dicit ꝙ auditores verboꝝ ei⁹ nõ-
dũ fuerãt oĩa ↄſecuti: que poſtea ꝓ noĩe ei⁹ ſufferre
poterãt:ſed aliqua tradẽs eis:illa que maiora erant
in poſterũ diſtulit:que tũc nõ poterãt niſi p̃mit⁹ in
capite noſtro magiſteriũ ⁊ forma crucis preiret. Ad
huc etiã typo legis ⁊ vmbre ⁊ imaginib⁹ fuiẽtes nõ
poterãt veritatẽ cui⁹ vmbrã lex portabat inſpicere.
Cũ aũt venerit ſpũs veritatis:diriget vos in oẽm ve
ritatẽ ſua doctrina ⁊ ĩſtitutõe nos trãſferẽs a mor-
te littere ad ſpm̃ viuificãtẽ: in quo ſolo oĩs ſcp̄ture
veritas poſita eſt. CHRYSO. Quia ergo dixerat:
Nũc non poteſtis portare:tũc autem poteritis. Et
quoniã ſpiritusſanct⁹ ducet vos in omnẽ veritatẽ:
ne hoc audiẽtes maiorẽ ſpiritũſanctũ exiſtimẽt ſub
iũgit: Non eñi loquet̃ a ſemetipo:ſed quecũqꝫ audi
et loquet̃. AGV. Simile eſt hoc ei quod de ſeipo
dixit: Non poſſum a meipſo facere quicꝙ̃:ſed ſicut
audio iudico: ſed illud ſm̃ hoiem poſſe accipi dici-
mus. Cum igit̃ ſpũſſanct⁹ nulla ſuſceptõne cuiuſcꝫ
creature creatura ſit factus: quomodo de illo hoc
intelligendũ eſt? Sic itaqꝫ debem⁹ accipe: vt intelli
gam⁹ nõ eum eſſe a ſeipo. Nam fili⁹ de patre nat⁹ ẽ:
⁊ ſpũſſanct⁹ de patre ꝓcedit. Quid autẽ illic interſit
inter ꝓcedere ⁊ naſci:⁊ longũ eſt diſſerere:⁊ temera
rium diffinire. Audire autẽ illi ſcire eſt:ſcire võ eſſe.
Quia ergo nõ eſt a ſemetipo:ſed ab illo a quo ꝓce-
dit:a quo illi eſt eẽntia:ab illo ſcia:ab illo igit̃ audi-
entia. Semp itaqꝫ audit ſpũſſanct⁹:qꝛ ſemp ſcit:ab
illo g̊ audiuit audit ⁊ audiet:a quo ẽ. DIDY: Ait
ergo: Nõ loq̃t̃ a ſemetipo.h̃ ẽ:nõ ſine me:⁊ ſine meo
⁊ p̃ris arbitrio:qꝛ nõ ex ſe eſt: ſed ex patre ⁊ me eſt.

Hoc.n.ipm q̄ ſubſiſtit τ loquit̄:a patre τ a me illi ē
Ego v̄itatē loquoꝛ.i.inſpiro q̄ loquoꝛ: ſiq̄dē ſpūs ve
ritatꝭ ē. Dicē aūt τ loq̄ ī trinitate:nō ſm ꝯſuetudinē
nrām accipiēdū ē:ſʒ iuxta formā incoꝛpaliū nāꝝ: τ
maxīe trinitatꝭ:q̄ volūtatē ſuā inſerit coꝛdibꝰ credē
tiū: τ eoꝝ q̄ audire eū ſunt digni. Loq̄ ḡ prēm τ au
dire filiū eiuſdē nature in prē τ filio ꝯſenſuſq̧ ſigni
ficatio ē. Spūs v̄o ſanctꝰ q̄ ē ſpūs v̄itatꝭ: ſpūſq̧ ſapi
entie:nō pōt filio loquēte audire q̄ neſcit: cū h̄ipſuʒ
ſit qō pferꝭ a filio.i.pcedēs v̄itas a v̄itate:cōſolatoꝛ
manēs a ꝯſolatoꝛe:deꝰ de deo ſpūs v̄itatis pcedens
Deniq̧ ne q̄s illū a prīs τ filij voluntate τ ſocietate
diſcernēt:ſcptū ē: Sed q̄ audiet loq̄t. AGV.iij.de
tri. Nō aūt hīc efficit̄ vt minoꝛ ſit ſpūſanctꝰ:ſʒ h̄.n.
dictū ē q̄ de prē pcedit. AVG.ſup ioh̄. Nec moue
at q̄ v̄bū futuri tpis poſitū ē. Illa q̄ppe audiētia ſē
piterna ē:q: ſēpiterna ſciētia. In eo aūt q̄ ſempiter
nū ē:ſine initio τ ſine fine cuiuſlibet tpis v̄bū pōat̄:
q̄uis.n.nā illa imutabilis nō recipiat fuit τ erit:ſed
tm̄ ē.nō tn̄ mēdaciter dicimꝰ: fuit τ ē τ erit.fuit:q̄a
nūq̄ defuit.erit:q: nūq̄ deerit.eſt: q: ſp ē. DIDY.
Per ſpm̄ etiā veritatꝭ futuroꝝ ſanctꝭ viris ſcīa certa
ꝯcedit̄. Unde τ pphe h̄ eodē repleti ſpū p̄nūciabāt
τ q̄ſi pn̄tia ītuebāt̄ q̄ erāt deīceps ſecutura.uñ ſeq̄t̄:
Et q̄ vē.ſunt annū.vobis. BED. Cōſtat q̄a multi
ſpūſancti grā repleti:q̄ ventura erāt agnouerūt. Sʒ
q: mlti varijs coꝛuſcāt v̄tutibꝰ:nec tn̄ q̄ vētura ſunt
agnoſcūt.pōt hic ſmo ſic accipi: Que vētura ſūt vo
bis annūciabit.i.gaudia vobis celeſtꝭ patrie ad me
moꝛiā reducet. Uētura v̄o aplīs nūciauit: mala.ſ.q̄
p ꝯfeſſiōe xp̄i erāt paſſuri: τ bona q̄ p eiſdem malis
erāt pcepturi. CHRY. Eleuauit igit̄ p h̄ eoꝝ mētē
cū ad nihil ita auidū ſit humanū genꝰ vt ad ſciēduʒ
futura.ab hac igit̄ eruit ſolicitudine:oſtēdēs q̄n fu
tura eis picula pdicet:vt nō incidāt non obſuātes.
Deīde oñdēs q̄n dixerit oēm v̄itatē:in quā ſpūſſan
ctꝰ adducet ſubiungit: Ille me clarificabit. AVG.
Quia.ſ.diffundēdo ī credētiū coꝛdibꝰ charitatē ſpū
aleſq̧ faciendo declarauit eis:q̄lr prī filiꝰ eēt eq̄lis
quē ſm carnē p̄us tm̄mō nouerant: τ hoīem ſic ho
mines cogitabāt. Uel certe:q: p ipāʒ claritatē fidu
cia repleti τ timoꝛe depulſo: annūciauerūt hōībus
xp̄um:ac ſic fama eius diffuſa eſt toto oꝛbe terrarū.
Qō.n. facturi erāt ī ſpūſcō h̄ eūdē ſpm̄ dixit eſſe fa
ctuꝝ. CHRY. Et q: dn̄s dixerat: Mgr̄ vr̄ vnꝰ ē xp̄s
vt τ ſpūſcūs ſuſcipiat̄ ab eis ſubiūxit: Quia de meo
acci. τ annū.vobis. DIDY. Accipe h̄ vt diuine na
ture ꝯueniat ītelligēdū ē.quō.n.filiꝰ dās nō p̄uatur
his q̄ tribuit:neq̧ cū dāno ſuo imptit̄ alijs: ſic τ ſpi
rituſanctꝰ nō accipit qō ante nō habuit. Si.n.p̄us
qō nō habebat accepit: trāſlato in aliū munere va
cuꝰ largitoꝛ effectuſ eſt. Sic igit̄ ſpiritūſanctū a filio
accipe id qō ſue nature fuerat cognoſcēdū ē: τ non
aliā dātē τ accipiētē: ſed vnā ſignificare ſubſtātiaʒ.
Siquidē τ filiꝰ eadē a patre ſuſcipe dicit̄:in quibus
ipe ſubſiſtit. Neq̧.n.quid aliud eſt filiꝰ exceptis his
que ei dant̄ a patre: neq̧ alia eſt ſpūſancti ſubſtan
tia p̄ter id qō ei dat̄ a filio. AVG. Nō aūt ppterea
ſicut quidā heretici putauerūt: minoꝛ eſt filio ſpiri
tuſanctus:quia filiꝰ accipiat a patre:ſpūſanctus a
filio:quaſi quibuſdā gradibꝰ naturaꝝ. Unde ipſe q̄
ſtionē ſoluēs cur hoc dixerit explanat dicēs:Oīa q̄

habet pater mea ſunt:propterea dixi vobis:quia de
meo accipiet: τ annūciabit vobis. DIDY.q.d. Li
cʒ a patre pcedat ſpūs veritatis:tn̄ quia oīa que ha
bet pater mea ſunt: τ ipe prīs ſpūs meꝰ eſt: τ de meo
accipiet. Caue aūt ne cū iſta dicūt̄:putes rē eſſe ali
quā τ poſſeſſiōem que a patre habeat̄ ac a filio. ve
rum que habet pater iuxta ſubſtātiā.i.eternitatem:
immutabilitatē:bonitatē:hec eadē habet τ filius.
Procul hinc abſint dialecticoꝝ tēdicule:dicūt eniʒ
Ergo τ pater eſt filius. Si aūt dixiſſet: Omnia que
cūq̧ habet deꝰ mea ſunt:haberet occaſiōem impie
tatis cōſurgendi.cū vero dixerit: Omuia que habet
pater mea ſunt: patris nomine ſe filiuʒ declarauit.
paternitatē qui filiꝰ erat nō vſurpauit:q̄uis τ ipe p
adoptōnis grām multoꝝ ſanctoꝝ ſit pater. HY
LA.viij.de tri. Nō ergo in incerto dominꝰ reliquit
vtrū ex patre an ex filio ſpūs paraclytꝰ eſſe putetur.
a filio eniʒ accepit q̄ ab eo mittit̄: τ a patre pcedit.
Et interrogo vtrū idipm ſit a filio accipe qō a patre
pcedere. Certe idipm atq̧ vnū eſſe exiſtimabit̄ a fi
lio accipe:quod ſi accipet a patre.cū.n.ait: Omnia
quecūq̧ habʒ pater ſua eſſe. τ iccirco dixiſſe de ſuo
accipiendū eſſe:docet etiā a patre accipiēda: a ſe tn̄
accipi:quia omīa que patris ſunt ſua ſunt. Non hʒ
hec vnitas diuerſitatē:nec differt a quo acceptū ſit
quod datū a patre:datū referat̄ a filio.

Modicū τ iā nō uidebitis me: τ
iteruʒ modicū τ uidebitis me: quia
uado ad patrē. Dixerūt ergo ex di
ſcipulis eius ad inuicē: Quid ē hoc
quod dicit nobis: modicū τ nō uide
bitis me: τ iterum modicum τ uide
bitis me: τ q: uado ad patrē? Dice
bāt ergo: Quid ē hoc q̄ dic̄ nob̄ mo
dicum? Neſcimꝰ q̄d loquitur. Co
gnouit aūt ieſus: q: uolebāt eū iter
rogare: τ dixit eiſ: De hoc queritis
īter uoſ q: dixi: modicū τ nō uidebi
tis me: τ iteruʒ modicū τ uidebitis
me. Amē amen dico uobis; q: plo
rabitis τ flebitis uos: mūdꝰ āt gau
debit. Uos aūt ꝯtriſtabimi: ſʒ triſti
cia ueſtra uertetur in gaudiū. Mu
lier cū parit triſticiā habet: q: uenit
hoꝛa eiꝰ. Cum aūt peperit pueruʒ:
iam non meminit preſſure propter
gaudium: quia natus eſt homo in
mundum. Et uos igitur nunc qui
deʒ triſticiam habetis. Iterum au
tē uidebo uos τ gaudebit coꝛ ueſtrū
τ gaudiū ur̄m nemo tollet a uobis.

¶ CHRY. Poſtq̄ domin⁹ diſcipulos releuauit ꝑ
ea que de ſpūſancto ꝓmiſit: rurſus eoꝝ oppſſit ſen-
ſum dicēs: Modicū ⁊ iam nō videbitis me. Hoc aūt
facit: vt aſſuefaciat eos per triſtium auditōez: bene
ferre ſuā ſeparatōem. eam enī que dolet animā ⁊ a
triſticia multa detinet: nihil ita cōſueuit quietare:
vt que triſticiā pariūt v̄ba reuoluta ꝯtinue. ¶ BED.
Dicit enī: Modicū ⁊ iam nō videbitis me. quia tēt⁹
eſt nocte illa a iudeis: ⁊ in mane crucifix⁹ ⁊ ſepult⁹
ab humanis eſt ſecluſus obtutibus. ¶ CHRY. Si ve
ro quis diligēter ſcrutabit̄ hoc cōſolatōis eſt dicere
Quoniā ad prēm vado. Hoc enī eſt oſtēdere q̄ nō
perierit: ſed mors ei⁹ trāſlatio ſit: ⁊ aliā cōſolatiōem
eis impoſuit cū adiecit: Et iterū modicū ⁊ videbitis
me: oſtendēs qm̄ ⁊ redibit ⁊ in pauco erit ſepatio ⁊
cōtinua que cū eis coexiſtētia. ¶ AVG. Hec autem
verba dn̄i obſcura erāt diſcipulis: anteq̄ id quod di
cit eſſet impletū. vnde ſequit̄: Dixerunt ergo ex diſci
pulis ei⁹ ad inuicē: quid ē hoc qđ dicit nobis: Modi
cū ⁊ nō videbitis me: ⁊ iterū modicū ⁊ videbitis me:
quia vado ad prēm. ¶ CHRY. Hoc aūt nō intellige
bant: aut ꝓpter triſticiam que amouebat a mēte eo
rū ea que dicebant̄: aut ꝓpter manifeſtatiōez eoꝝ q̄
dicebāt̄: iccirco videbat̄ eis duo ꝯ̄ria ponē n̄ exn̄tia
ꝯ̄ria. Si enī videbim⁹ te aiūt: quomodo vadis: ſi v̄o
vadis: qualiter te videbim⁹: ꝓpterea dicūt: Quid eſt
hoc quod dicit nobis Modicū: neſcim⁹ quid loq̄t̄
¶ AVG. Nā in p̄cedētib⁹ q: nō dixerat Modicū:
ſed dixerat Ad prēm vado: apte illis viſus eſt loqui
Nūc ergo quod illis tūc obſcurū fuit: ⁊ mox mani
feſtū eſt: iam nobis vtiq̄ manifeſtū eſt. Poſt paulu
lum enī paſſus eſt: ⁊ nō viderūt eū rurſus poſt pau
lulū reſurrexit ⁊ viderūt eū. dicit aūt: Et iam videbitis
me. q̄a. ſ. mortalē xp̄m vlteri⁹ nō viderēt. ¶ ALCV.
Uel aliter: Modicū temp⁹ eſt futurū: quo nō vide
bitis me. i. illud triduū: quo in ſepulchro quieuit: et
iterū eſt modicū futurū temp⁹ quo videbitis me. i. il
li. xl. dies: in quib⁹ eis ſepi⁹ poſt paſſiōem ſuā vſq̄ ad
temp⁹ aſcēſiōis ſue apparuit. ⁊ ideo illo modico tē-
pore videbitis me: Quia vado ad prēm. q: nō ſemp ī
terra corꝑaliter ſum māſurus: ſed per humanitatē
quā aſſumpſi aſcēſurus in celū. Sequit̄: Cognouit
aūt ieſus quia volebāt eū interrogare ⁊ dixit eis: De
hoc queritis inter vos: q: dixi vobis: Modicū ⁊ nō
videbitis me. Amē amē dico vobis: q: plorabitis et
flebitis vos. Ignorantiā ipſorū pius magiſter intel-
ligens ſm̄ illorū dubitatōem reſpōdit: quaſi expoſi-
turus quid eſſet quod dixit. ¶ AVG. Quod ſic acci
pi poteſt: quia cōtriſtati ſunt diſcipuli de morte do
mini: ⁊ cōfeſtim de reſurrectōe letati. Mūdus aūt
quo noīe ſignificati ſunt īimici a quib⁹ xp̄s occiſus
eſt: tūc itaq̄ letati ſunt occiſo xp̄o: qm̄ ſunt diſcipuli
cōtriſtati. vnde ſeqtur: Mund⁹ autē gaudebit: vos
aūt cōtriſtabimini: ſed triſticia veſtra vertet̄ in gau-
diū. ¶ ALCVI. Sed ⁊ cūctis fidelib⁹ cōuenit h̄ ſer-
mo dn̄i: qui per lachrymas preſſuraſq̄ preſentes ad
gaudia eterna contēdūt. Flentib⁹ aūt iuſtis: mun-
dus gaudet: quia in p̄nti delectant̄: alteri⁹ vite nul-
la gādia ſperātes. ¶ CHRY. Deīde oſtēdēs quoniā
triſticia parit gaudiū: ⁊ qm̄ triſticia breuis. Leticia
vero infinita eſt: ad exemplū venit mūdanū dicens:
Mulier cum parit triſticiā habet: quia venit hora
eius. Cum autē peperit puerū: iam nō meminit p̄ſ-
ſure ꝓpter gaudiū: q: natus eſt homo in mūdum.
¶ AVG. Iſta ſimilitudo ad intelligendū nō videt̄
eſſe difficilis: qm̄ cōparatio eius in ꝓmptu eſt eodē
ip̄o exponēte cur dicta ſit. Nam ſequit̄: Et vos igit̄
nūc q̄dem triſticiā habetis. Iterū autē videbo vos:
⁊ gaudebit cor veſtrū. Parturitio quippe triſticie:
part⁹ autē gaudio ꝯparat̄: quod tūc magis eſſe con
ſueuit quādo nō puella ſed puer naſcit̄. quod vero
ſubdit: Et gaudiū veſtrū nemo tollet a vobis: quia
gaudiū ip̄orū ip̄e ieſus eſt: ſignificat quod ait apl̄s:
Chriſt⁹ reſurgēs ex mortuis iā nō morit̄. ¶ CHRY.
Significat etiā predicto exemplo qm̄ ſoluit ip̄e mor
tis preſſuras ⁊ nouū hoīem regenerans eſſe fecit: ⁊
nō dixit qm̄ nō erit ei tribulatio: ſed neq̄ meminit
eius: tantū eſt quod ſuccedit gaudiū: ita erit ⁊ ſan-
ctis. Et nō dixit: Quoniā natus eſt puer: ſed quoniā
homo: occulte ſuā reſurrectōem inſinuās. ¶ AVG.
De futuri viſiōe ⁊ gaudio: que ſuperi⁹ dicta ſunt me
lius exiſtimo intelligi: Modicū ⁊ iam nō videbitis
me. Modicū enī eſt hoc totū ſpaciū: quo p̄ſens per
uolat ſeculū. ideo nāq̄ addidit: Quia vado ad prēm
quia ad ſuperiorē ſentētiā referēdū eſt vbi ait: Mo
dicū ⁊ iam nō videbitis me. Non ad poſteriorē vbi
ait: Modicū ⁊ videbitis me. Eundo quippe ad pa-
trem facturus erat ut eum nō viderēt. illis ergo ait:
Modicū ⁊ iam nō videbitis me. Qui eum tūc cor-
poraliter videbāt: quia itur⁹ erat ad patrē: ⁊ eum de
inceps mortales viſuri nō erant: qualē cum iſta lo-
quebat̄ videbāt. quod v̄o addidit: Et iterū modicū
⁊ videbitis me: vniuerſe ꝓmiſit eccleſie. Hoc autē
modicū longū nobis videt̄: quoniā adhuc agit̄ cum
finitū fuerit: tūc ſētiem⁹ q̄ modicū fuerit. ¶ ALCV.
Mulier aūt ſancta eccleſia eſt: ꝓpter fecūditatē bo
norū opū: ⁊ quia ſpiritales deo filios generat. Hec
mulier dū parit. i. dū in mūdo virtutū ꝓfectib⁹ inſi-
ſtit: dum vndiq̄ tentat̄ ⁊ affligit̄: triſticiā habet de
hoc: quia venit hora eius ut patiat̄: q̄a nemo carnē
ſuā odio habuit. ¶ AVG. Nec tn̄ in hui⁹ gaudij ꝑtu
ritiōe ſine gaudio triſtes ſum⁹: ſꝫ ſicut apl̄s ait: Spe
gaudētes: q̄a ⁊ ip̄a mulier ꝑturiēs cui cōpati ſum⁹:
pl⁹ gaudet de mox futura ꝓle: q̄ triſtis eſt de p̄ſenti
dolore. ¶ ALCV. Sed cū pepit. i. cū deuicto labor
certamīe ad palmā ꝑuenerit: iā non memit p̄ſſure
p̄cedētis ꝓpter gaudiū ꝑcepte retributiōis: Quia na
tus eſt homo in mūdum. Sicut. n. mulier nato ī h̄
mūdo hoīe letat̄: ita eccleſia nato ī vitā et̄nā fideliū
populo exultatōne repletur. ¶ BED. Nec nouum
debet videri ſi natus dicat̄ qui ex hac vita migraue
rit. Sicut enī conſuete naſci dicitur: cū q̄s de vtero
matris ꝓcedens ī hāc lucē īgreditur: ita pōt natus
appellari: q̄ ſolutus a vīculis carnis ad lucē eternā
ſublimat̄. Unde ſanctorū ſolēnia: nō funebria ſed
natalicia vocant̄. ¶ ALCVI. Quod aūt dic̄: Iterū
videbo vos. i. aſſumā vos ad meip̄m: vel Iterū vide
bo uos. i. iterū vidēd⁹ apparebo: ⁊ gaudebit cor vr̄m
¶ AVG. Hūc eī toti⁹ laboris ſui fructū eccleſia nūc
ꝑturit deſiderādo: tūc eſt paritura cernēdo. Et ideo
maſculū quoniā ad iſtū fructū cōtēplatōis cuncta
officia referūt̄ actiōis: ſol⁹ enī liber eſt q̄ ꝓpter ſe ap
petit̄: nō refert̄ ad aliud: huic ſeruit actio. Ad h̄ enī
refert̄ q̄cq̄d bene agit̄ ibi eſt finis qui ſufficit vobis:

etern⁹ igiť erit. Neqȝ enī finis nobis ſufficit: niſi cu
ius null⁹ ē finis. De hoc igiť qđ ſufficit nobis rectiſ⸗
ſime audimus: Gaudiũ veſtrũ nemo tollat a vobis.

**¶ Et in illo die me nõ interrogabi
tis quicq̃ȝ. Amẽ amẽ dico uobis: ſi
quid petieritis patrẽ in nomie meo
dabit uobiſ. Uſqȝ modo nõ petiſtis
quicq̃ȝ in nomine meo. Petite ⁊ ac
cipietis: ut gaudiũ ueſtrũ ſit plenũ.
Hec in puerbijs locut⁹ ſum uobis
Uenit hora cũ iam non in puerbijs
loquar uobis: ſed palãȝ de prẽ meo
annũciabo uobis. In illo die ĩ noie
meo petiſtis. Et nõ dico uobis: qa
ego rogabo prẽȝ de uobis. Ipſe enĩ
pater amat uos: qꝛ uoſ me amaſtis
⁊ credidiſtis: qa a deo exiui. Exiui
a patre ⁊ ueni in mundũ: iterũ relin
quo mundũ: ⁊ uado ad patrem.**

CHRY. Rurſus oñdit dñs q̄ expedit eũ abire cũ
dicit: Et in illo die me nõ rogabitis quicq̃ȝ. AVG.
Hoc verbũ quod eſt rogare: nõ ſolũ petere: veruȝ et
interrogare ſignificat: ⁊ grecum euãgeliũ vnde hoc
trãſlatũ eſt: tale habet verbũ qđ vtrũqȝ poſſit intel⸗
ligi. CHRY. Dicit ergo: Et in illo die. ſ. cũ reſurrexe
ro: Me nõ rogabitis q̃cq̃ȝ. i. nõ dicetiſ: Unde nobis
prẽm ⁊ quo vadis: qm̃ ſcietis p ſpm̃ſanctũ. vel Nõ
rogabitis me. i. nõ indigebitis mediatore ad ĩpetrã
dũ: ſed ſufficiet nomẽ meũ qđ inuocãtes omia acci
pietis. vnde ſequiť: Amẽ amẽ di. vo. ſiq̃d petie. pa. in
no. meo da. vobis. Oñdit aũt nois virtutẽ: ſi nõ viſ⁹
neqȝ rogat⁹: ſed noiat⁹ ſolũ apud prẽm facit mirabi
lia. nõ ergo ait: Exiſtimetis q̃a de reliquo nõ ero vo
biſcũ: vos derelictos eſſe. nomẽ enĩ meũ maiorẽ da
bit vobis ſecuritatẽ. vnde ſequiť: Uſqȝ mõ nõ peti.
q̃c. in no. me. peti. ⁊ acci. vt gau. ve. veſtrũ ſit plenum
THEO. Alacritas. n. veſtra tũc erit integerrima:
cum ad vota vobis petita ſuccedẽt. CHRY. Quia
igiť obũbrata erãt que dicta ſunt ſubiũxit: Hec ĩ p.
lo. ſum vo. ve. ho. cũ iam non in puer. lo. vobis. i. erit
temp⁹ qñ ſcietis oĩa manifeſte. dicit aũt reſurrectio⸗
nis tẽpus: Sȝ palã de prẽ meo annũci. vobis. Et enĩ
xl. dieb⁹ diſputauit cũ eis cõgregatis loquẽs de re⸗
gno dei: Et nũc inq̃t in timore exĩtes non attẽditiſ
his que dicũť. tũc aũt reſuſcitatũ videntes: poteritis
palã oĩa dicẽ. THEO. Adhuc pbet illis fiduciaȝ:
qñ recipiẽt ĩ tẽtatioĩb⁹ auxiliũ deſup cũ ſubdit: In
il. die in no. me. petetis. ⁊ adeo aſſero vobis prẽm fa
uere q̄ neqȝ interuẽtu meo vlteri⁹ indigebitis. vnde
ſubdit: Et nõ di. vo. qꝛ ego roga. pa. p vo. ipſe. n. pať
amat vos. Porro ne reſiliãt a dño: velut eo vlteri⁹
nõ egẽtes ſubiungit: Quia vos me amaſtis. q. d. Ob
hoc diligit vos pater: qꝛ vos me dilexiſtis. cũ itaqȝ
excideritis ab amore meo: cõfeſtim ⁊ a paterno de⸗
cidetis. AGV. Sed nũq̃d ideo amat ille: quia noſ

amamus: an potius qꝛ ille amat: ideo nos amam⁹:
hoc ipſe euãgeliſta in ep̃la ſua dicit: Nos diligam⁹:
qꝛ ipſe prior dilexit nos. Amat ergo nos pr̃: quia nos
amam⁹ filiũ: cũ a patre ⁊ filio accepim⁹ vt ⁊ patrem
amem⁹ ⁊ filiũ. Amauit ipſe qđ fecit: ſȝ nõ in nobiſ fa
ceret qđ amaret: niſi ante q̃ȝ id faceret nos amaret.
HYLA. vi. de tri. Caret etiã apud prẽm interceſſi⸗
onis neceſſitate pfecta de filio fides: q̃ qđ a deo exi
erit credit atqȝ amat: ⁊ p ſeipam iã ⁊ audiri mereť ⁊
amari: natũ ex deo filiũ miſſũqȝ cõfeſſa. vñ ſeq̃ť: Et
credi. qꝛ a de. exiui. Natiuitas itaqȝ ei⁹ ⁊ aduẽt⁹ oſt⸗
diť cũ ſubdit: Exiui a pa. ⁊ ve. in mundũ. Alteȝ in di
ſpẽſatõe: alteȝ in natura eſt. A patre. n. veniſſe: et a
deo exiſſe: nõ eſt ſignificatõnis eiuſdẽ: cũ aliud ſit a
deo in ſubſtãtiã natiuitatis exiſſe: aliud a prẽ in hunc
mũdũ ad ꝯſummãda ſalutis nr̃e ſacramẽta veniſſe.
Cũ aũt exire a deo ſit ex natitate ſubſiſtẽ: q̃d aliđ q̃ȝ
de⁹ eſſe poſſet: CHRY. Quia vo reſurrectõis ſmo
nõ modicũ eos mitigabat: ⁊ cũ hoc audire q̄ a deo
exiuit: ⁊ illuc vadit: cõtinue ea circũuoluit. vñ ſeq̃ť:
Itex reli. mun. ⁊ va. ad prẽm. Nã hoc q̃dẽ certifica
bat qm̃ recte in ipm̃ credebãt: hoc vo qm̃ ſub muni
tiõe ei⁹ futuri erãt. AVG. Exijt enĩ a prẽ: qꝛ de pa⸗
tre eſt. in mũdũ venit: qꝛ mũdo ſuuȝ corp⁹ oſtendit.
Mũdũ reliq̃t corpali diſceſſiõe: pgit ad prẽȝ hois
aſcẽſiõe: nec mũdũ deſeruit pñtie gubernatõe: quia
ſic in mũdũ venit exiens a patre: vt nõ deſereret pa⸗
treȝ. Sed dñm ieſum xp̃m poſtea q̃ȝ reſurrexit: ⁊ in
terrogatuȝ legimus ⁊ rogatũ. nam interrogat⁹ eſt a
diſcipulis aſcenſur⁹ in celũ quãdo regnũ reſtitueret
iſrael. Rogat⁹ eſt a ſtephano cuȝ eſſet in celo: vt ſpi
ritũ eius ſuſciperet. Et quis audeat dicere rogãdũ nõ
eſſe immortalẽ: rogari debuiſſe mortalẽ: puto ergo
quod dicit: In illa die me nõ rogabitis quicq̃ȝ: nõ
ad illud temp⁹ referendũ eſſe quo reſurrexit: ſed ad
illud quãdo videbim⁹ eum ſicuti eſt: que viſio nõ tẽ
poralis vite eſt ſed eterne: vbi iam nihil rogem⁹: ni⸗
hil interrogem⁹: quia nihil deſiderandũ remanebit
nihil querendũ latebit. ALCVI. Sic ergo dicit:
In futuro me nõ rogabitis quicq̃ȝ. ſed interim duȝ
in peregrinatõne huius miſerie cõuerſamini: ſi pe⸗
tieritis prẽm dabit vobis. vnde ſubdit: Amen amen
dico vobis: ſiquid petieritis patrẽ in nomie meo da
bit vobis. AVG. Hoc quod ait: Siquid: nõ quod
libet intelligiť: ſed aliquid quod non in beate vite
cõparatõne ſit nihil. Non autẽ petiť in noie ſalua⸗
toris quicquid petiť cõtra ratõem ſalutis. nõ enim
ſonũ litterarũ aut ſyllabarũ: ſed quod ſono recte ac
veraciter intelligiť hic accipiẽdũ eſt cũ dicit: In no
mine meo. vnde qui hoc ſentit de chriſto qđ nõ eſt
de vnico filio dei ſentiẽdũ: nõ petit in ei⁹ noie. Qui
vo quod eſt de illo ſentiẽdũ ſentit: ipſe in ei⁹ nomie
petit: ⁊ accipit quod petit ſi nõ cõtra ſuã ſalutẽ ſem
piternã petit: accipit aũt quãdo debet accipe. Que⸗
dã enĩ nõ negant: ſed vt congruo dent tpe differũť.
Ita ſane itelligẽdũ eſt quod ait: Dabit vobis: vt ea
beneficia ſignificata ſciant: his verbis que ad eos q̃
petunt prope pertinẽt. Exaudiunť quippe omnes
ſancti pro ſeipſis: nõ autẽ pro omnibus: quia non
vnicuiqȝ dictũ eſt Dabit: ſed Dabit vobis. Nõ autem
ſequiť: Uſqȝ modo nõ petiſtis q̃cq̃ȝ in nomie meo:
duobus modis itelligi poteſt. Uel quia in nomine

meo nō petiſtis: quod nomē nō ſicut cognoſcendū
eſt cognouiſtis:vel Nō petiſtis q̄cq̄. qm̄ in ↄpatiōe
rei quā petere debuiſtis ꝑ nihilo hn̄dū ē qđ petiſtis
Ut igitᷣ in noie ei⁹ nō nihil:ſed gaudiū plenū petāt
ſubdit: Petite ⁊ accipietis:vt gaudiū vr̄m ſit plenū
hoc qđ dicit Gaudiū plenū:nō carnale ſed ſpiritale
gaudiū eſt. ⁊ qn̄ tātū erit vt aliq̄d ei iā n̄ ſit addēdū
tūc erit plenū. ¶ AVG.i.de tri. Hoc aūt eſt plenuꝫ
gaudiū vr̄ꝫ quo ampli⁹ nō eſt:frui deo:trinitate:ad
cui⁹ imaginē facti ſumus. ¶ AVG.ſup ioh̄. Quicq̄d
ergo petitᷣ qđ ꝑtinet ad h̄ gaudiū ↄſequēdū: hoc eſt
in noie xp̄i petēdū. Iſto.n.bono in petēdo ꝑſeuerā
tes ſanctos ſuos nequaq̄ mia diuina fraudabit. q̄cq̄d
aūt aliō petitᷣ nihil petitᷣ:nō q2 nll'a reſ ē:ſꝫ q2 ī tāte
rei cōpatōe q̄cq̄d aliud ↄcupiſcitᷣ nihil ē. Seq̄tᷣ: Hec
in ꝓuer.lo.ſum vo.ve.ho.cū iā nō in ꝓuer.lo.vo.ſed
pa.de pa.annū.vobis. Poſſem dicere hāc de q̄ loq̄-
tur horā futurū ſcl'm intelligi: vbi videbim⁹ palā qđ
ap̄lus dicit:facie ad faciē:vt qđ ait: Hec in ꝓuerbijs
locut⁹ ſum vobis:hoc ſit qđ ab ap̄lo dictū ē: Uide-
m⁹ nunc ꝑ ſpeculū in enigmate. Annūciabo aūt vo
bis q2 ꝑ filiū pr̄ videbitᷣ. neq3.n. p̄rēm q̄s cognoſcit
niſi fili⁹: ⁊ cui voluerit filius reuelare. ¶ GRE.xxx.
mo. Palā quippe de patre annūciare ſe aſſerit:q2 ꝑ
patefactā tūc maieſtatis ſue ſpēm: ⁊ quō ipe gignē
ti nō īpar oriatᷣ: ⁊ quō vtroꝝq3 ſpūs vtriq3 coetn⁹
ꝓcedat oſ̄det. ¶ AVG. Sed iſtū ſenſum videtᷣ īpedi
re qđ ſequitᷣ: In illo die in noie meo petetis. In fu-
turo.n.ſeculo q̄d petituri ſum⁹ qn̄ ſatiabitᷣ in bonis
deſideriū nr̄m:petitio naq3 alicui⁹ eſt indigētie. Re
linquitᷣ itaq3 vt intelligatᷣ ieſus diſcipulos ſuos de
carnalib⁹ vel aīalib⁹ ſe ſpiritales eē facturū. Homo
aūt aīalis ſic audit q̄cūq3 audit de dei nā: vt aliud q̄̄
corp⁹ cogitare nō poſſ:t. Ideo ꝓuerbia illi ſunt que
cūq3 dicta ſapiētie de īcorꝑea immutabiliq3 ſubſtā-
tia:non q2 tanq̄ ꝓuerbia deputet:ſed q2 ſic cogitat
quō qui ꝓuerbia ſolēt audire neq3 intelligere. Cum
vo ſpiritalis cepit oīa diiudicare:etiā ſi ī hac vita ve
lut ꝑ ſpeculū ⁊ ex ꝑte ꝑſpicit: tn̄ nullo corꝑis ſenſu:
nulla imaginaria cogitatōe:ſed mētis certiſſima in
telligētia capit deū nō corp⁹ eē:ſed ſpm̄. Ita palam
de patre annūciāte filio vt eiuſdē ſubſtātie ↄſpiciatᷣ
⁊ ipe qui annūciat:tūc in ei⁹ noie petūt qui petunt:
quia in ſono ei⁹ nois nō aliud q̄̄ reſ ipa eſt que hoc
nomīe vocatᷣ intelligūt. Si p̄nt cogitare dn̄m nr̄m
ieſum xp̄m inq̄tū homo eſt ꝓ nobiſ interpellare pa
trē:inq̄tū de⁹ eſt nos exaudire cū p̄re: quod eum ſi-
gnificaſſe arbitroꝛ vbi ait: Et nō dico vobis q̄a ego
rogabo p̄rēm ꝓ vobis. Ad hoc quippe intuēdū quo
modo non rogat patrē filius : ſed ſimul exaudiant
rogātes pater ⁊ filius:non niſi ſpiritalis oculus mē
tis aſcendit.

¶ Dicunt ei diſcipuli ei⁹: Ecce nūc
palam loqueris : ⁊ ꝓuerbiū nullum
dicis. Nunc ſcimus: quia ſcis oīa:
⁊ non opus eſt tibi ut quis te iterro
get. In hoc credimus:q2 a deo exi
ſti. Reſpondit eis ieſuſ: Modo cre
ditis. Ecce uenit hora ⁊ iaꝫ uenit ut
diſpergamini unuſquiſq3 in propria
⁊ me ſolum relinquatis: ⁊ non ſum
ſolus:quia pater mecū eſt. Hec lo
cutus ſum uobis : ut in me pacem
habeatis . In mundo preſſuraꝫ ha
bebitis:ſed ↄfidite: ego uici mūdū.

¶ CHRY. Quia diſcipulos hoc maxime reſpirare
fecit q2 erāt patris amici:ꝓpterea dicūt ſe cognoſce
re q2 oīa noſſet. vnde ſequitᷣ: Di.ei diſci.eius:Ec.nūc
pa.lo.⁊ ꝓuer.nul.dicis AVG. Cū aūt adhuc ꝓmit
tatᷣ futura illa hora in qua ſine ꝓuerbijs locutur⁹ ē:
cur iſti hoc dicūt: niſi quia illa que ſcit ipſis nō ītel
ligētib⁹ eſſe ꝓuerbia:vſq3 adeo non intelligūt:vt nec
ſaltē nō ſe intelligere intelligāt. CHRY. Qm̄ autē
ad id quod in eoꝝ mente erat reſpōdit ſubdūt: Nūc
ſcim⁹ qm̄ ſcis omia. Uides qualiter imꝑfecte ſe ha-
bebāt: qui poſt tot ⁊ tāta demōſtrata dicūt: Nunc
ſcimus. ⁊ hoc dicūt tanq̄ ei quādā gratiā tribuētes
Et nō eſt opus tibi vt quis te interroget. hoc eſt an
teq̄ audias noſti ea que ſcādalizāt nos: ⁊ quieſcere
nos feciſti dicēs: Quoniā pater vos amat. AVG.
Quid ergo vult ſibi:q2 ei quē ſciebāt noſſe omia:cū
dicere debuiſſe videantᷣ: Nō eſt op⁹ tibi vt q̄cq̄ in-
terroges:dicēdū poti⁹ putauerūt: Nō eſt op⁹ tibi vt
quis te interroget. Quod vtrūq3 legim⁹ factū: ⁊ iter
rogaſſe.ſ.dn̄ꝫ ⁊ interrogatū fuiſſe. Sed h̄ cito ſolui
tur:qui hoc nō ei:ſed illis poti⁹ op⁹ erat quos inter-
rogat:vel a quib⁹ interrogabatᷣ . Neq3 eni aliquos
ille interrogabat:ut ab eis aliquid diſceret: ſed eos
potiuſ vt doceret: ⁊ qui interrogabāt eū volētes ab
eo aliquid diſcere illis ꝑfecto id op⁹ erat : vt ſcirent
ab eo aliqua:qui nouerat omnia. Ille aūt nō opus
habebat:ut q2 ab eo ſcire quiſq3 vellet:ꝑ ipſi⁹ cogno
ſceret interrogatōem:quia ꝑuſq̄ interrogaretᷣ:iter-
rogatoꝝ nouerat volūtatē. Preuidere aūt cogitati
ones hominū:magnū domino nō erat:ſed magnuꝫ
puulis erat qui ſubdūt: In hoc credim⁹ quia a deo
exiſti. HYLA.vi.de tri. Per id eni credūt q2 a deo
exijt : quia ea que dei ſunt agit. nā cū domin⁹ vtrq3
dixiſſet: A deo exiui: ⁊ a patre veni in hūc mūdū: ni
hil admiratōis in eo habuerūt: quod frequēter au-
dierāt. vnde nō addūt: A patre veniſti in hūc mun-
dum. ſciebāt eni a deo miſſum : ⁊ exiſſe tamē a deo
neſciebāt. Inenarrabilē vero illam filij natiuitatē ꝑ
virtutē dicti iſtius intelligētes:tunc primū ceperūt
aduertere: cum illum ſine prouerbijs profiterentᷣ eē
locutū. Non eni per cōſuetudinē humani ꝑtus de
us ex deo naſcitᷣ:cuius a deo exitio poti⁹ q̄̄ ꝑtus eſt
Eſt eni vn⁹ ex vno:nō eſt portio:nō eſt defectio:nō
eſt diminutio:nō deriuatio:nō eſt ꝑtēſio:nō paſſio
ſed viuētis nature ex viuēte natiuitaſ eſt. De⁹ ex deo
exiens eſt:non creatura in dei nomē electa:non vt
eſſet cepit ex nihilo:ſed exijt a manēte: ⁊ exiſſe ſigni
ficatōem habet natiuitatis:nō īchoatōis. ¶ AGV.
Deniq3 de ipſa eoꝝ etate adhuc ſcd̄m interiorē ho-
minē parua ⁊ infirma eos admonet. vnde ſubditur
Reſpondit eis ieſus: Modo credit. ¶ BED. Quod
duobus modis pronunciari poteſt affirmando:ſci-
licꝫ et inſultando . Si inſultando : hic eſt ſenſus :

tardi⁹ ad credẽdũ euigilaſti. Ecce enĩ venit hora ⁊c. Si affirmãdo: ſenſus eſt: verũ eſt qḋ creditis: Sed ecce venit hora vt diſpgamini vnuſqſq₃ in ppa: et me ſolũ relinqtis. AVG. Nõ.n.qñ ↄphẽſus ẽ: tñmõ carne ſua ei⁹ carnẽ verũ etiã mẽte reliquerũt fidem. CHRY. Dicit aũt: Diſpgamini.ſ.qñ tradar: tãtuȝ .n. vobis dñabit timor: vt neq₃ ſimul poſſitis recedẽ Sed ego ex h̃ nullũ patiar malũ. vñ ſubdit: Et non ſuȝ ſol⁹ q2 pr̃ mecũ ẽ. AVG. Ad h̃ intelligẽdũ eos volebat extẽdi ⁊ creſcere: ne ſic a pr̃e filiuȝ cogitarẽt exiſſe: vt putarẽt etiã receſſiſſe. deide ſmonẽ conclu dit dicẽs: Hec locut⁹ ſum vobis: vt in me pacẽ babe atis. CHRY. i. vt nõ abijciatis me a mẽte vr̃a. Nõ .n. nũc ſolũ qñ ↄphẽdar fiẽt vobiſ aduerſa: ſ₃ donec eritis in mũdo tribulatõem habebitis: ⁊ h̃ eſt quod ſubdit: In mũdo pſſurã habebitis. GRE. xvi. mo. q.o. Sit vobis de me interi⁹ qḋ ↄſolãdo reficiat: q̇a erit de mũdo exteri⁹ quod ſeuiẽdo grauiẽ premat. AVG. Illud initiuȝ habitura fuerat iſta pſſura de quo dicit: Venit hora vt diſpgamini: vnuſqſq₃ in ppria. ſed nõ eo modo erat pſeueratura. qḋ.n. adiũxit: Et me ſolũ relinqtis. non vult eos tales eſſe in ↄſti pſſura: quã poſt ei⁹ aſcẽſionẽ fuerãt in mundo habi turi: vt relinquãt eũ: ſed vt in illo pacẽ habeãt pma nẽtes in eo. vnde ſequiẽ: Sed cõfidite. CHRY. i. reſurgite mẽte. Magiſtro.n. ſupãte inimicos: nõ oȝ diſcipulos ãxiari. vnde ſubdit: Quia ego vici mũdũ. AVG. Dato aũt ſpũſancto ↄfiderũt ⁊ vicerũt: nõ niſi in illo. nõ enĩ viciſſet ille mũdũ: ſi mẽbra ei⁹ vice ret mũdus. cuȝ aũt dicit: Hec locut⁹ ſum vobis: vt in me pacẽ habeatis. nõ recẽtiora pauloante ab eo di cta: ſed oĩa debem⁹ accipe: ſiue quecũq₃ illis locut⁹ eſt ex quo eos cepit hr̃e diſcipulos: ſiue ex quo poſt cenã exorſus eſt: hũc mirabilẽ plixũq₃ ſmonẽ. Hãc enĩ cãm cõmẽdauit ſmoniſ ſui: vt in illo pacẽ hr̃ẽt hec par finẽ tpis nõ habebit: ſed oĩs pie nr̃e intẽtio nis actõiſq₃ finis ipa erit. CA. XVII.

Hec locutus eſt ieſus: ⁊ ſub leuatis oculis in celuȝ dixit Pater uenit hora: clarifica filium tuũ: ut filius tuus clarificet te. Sicut dediſti ei poteſtatẽ omniſ carnis: ut omne quod dediſti ei det eis uitam eternã. Hec eſt autẽ uita eterna: ut cognoſcãt te ſolũ deuȝ uerũ: ⁊ quẽ miſiſti ieſum chriſtũ. Ego te clarificaui ſuper terrã: opus con ſummaui quod dediſti mihi ut faciã Et nunc clarifica me tu pater apud temetipſum claritate quam habui: prius q̃ȝ mundus fieret apud te.

CHRY. Quia dixerat domin⁹: In mũdo pſſurã habebitis: poſt admonitõem in oratõem ↄuertitur erudiẽs nos in tribulatõnib⁹ oĩa dimittẽtes ad deũ refugere. vñ diciẽ: Hec locut⁹ eſt ieſus. BED. Illa intelligi debẽt que in cena locut⁹ eſt: quedã quideȝ ſedẽdo vſq₃ ibi: Surgite eam⁹ hinc. Deide ſtãdo vſq₃ ad hymni finẽ: cui⁹ h̃ eſt initiũ: Et ſubleuatis oculis in celũ dixit: Pater venit hora: clarifica filiũ tuum. CHRY. Propter hoc in celuȝ oculos eleuauit: ut nos doceret extẽſionẽ que eſt in orõib⁹ ut ſtãteſ ſurſum aſpiciam⁹: nõ oculis carnis ſolũ: ſed ⁊ mentis. AVG. Poterat aũt domin⁹ in forma ſui ſi h̃ op⁹ eẽt orare ſilẽtio. ſed ita ſe patri exhiberi voluit preca torẽ: ut meminiſſet nr̃m ſe eſſe doctorẽ. Proide nõ ſolũ ad ipos ſermocinatio: ſed etiã p ipſis ad patreȝ oratio diſcipuloȝ eſt edificatio. Prefecto ⁊ nr̃m q̇ fueram⁹ ↄſcpta lecturi. hoc aũt qḋ ait: Pater venit hora. oñdit oẽ tps ⁊ q̇d qñ faceret: uel fieri fineret: ab illo eſſe diſpoſitũ: qui tpi ſubdit⁹ nõ eſt. nõ autẽ cre dat hec hora fato vrgẽte veniſſe: ſed deo potius ordi nãte. abſit enĩ ut ſidera mori cogerẽt ſideȝ cõditorẽ. CHRY. iij. de tri. Nõ diẽ aũt nõ tps de ſe horã ve niſſe dicit: In hora diei portio eſt. Et q̇ erat hec hora Jam nũc ↄſpuẽd⁹: flagellãd⁹: crucifigẽd⁹ erat: ſ₃ cla rificat pater filiũ. Sol de curſu opis defecit: ⁊ interi tũ ſuũ cũ eo reliqua mũdi elemẽta ſenſerũt: ad onus dñi in cruce pẽdẽtis terra tremuit: ⁊ eũ q̇ moriturus erat intra ſe cõteſtata eſt nõ cape. Proclamat cẽtu rio: Vere fili⁹ dei erat iſte: pdictõi cõſentit effectus. dñs dixerat: Clarifica filiũ tuũ. nõ ſolũ noie ↄteſta tus eſt eſſe ſed filiũ: ſed ⁊ ppetate qua diciẽ Tuũ. ſu mꝰ ti enĩ nos filij dei: ſed nõ talis hic fili⁹. hic enĩ ppꝰs ⁊ ver⁹ eſt fili⁹ origine: nõ adoptõe: veritate nõ nũcu patõe: natiuitate nõ creatõe. ergo poſt clarificatio nẽ ei⁹ veritatẽ cõfeſſio ſecuta eſt. nã verũ dei filiũ cen turio ↄfiteẽ: ne quis credẽtiũ ambigeret: qḋ aliquiſ pſequẽtiũ nõ negaſſet. AVG. Sed ſi paſſiõe clari ficat⁹ diciẽ: q̃tomagis reſurrectõe: Nã in paſſione magis eẽ hũilitas q̃ȝ claritas cõmẽdaẽ. qḋ ergo ait: Pr̃ venit hora: clarifica filiũ tuũ. ſic intelligẽdũ eſt: tanq₃ dixerit: Venit hora ſeminãde hũilitaĩ: fructũ nõ differas claritatis. HYLA. iij. de tri. Sed forte ĩfirm⁹ repieẽ fili⁹ dũ clarificatõem potioriſ expectat Et q̇s nõ prẽm potiorẽ ↄfidebiẽ cũ ipe dicat: Pater maior me ẽ: Sed cauẽdũ ẽ ne apud impios gloriã filij honor pr̃is infirmet. nã ſequiẽ: Ut fili⁹ tu⁹ clarifi cet te. Nõ ergo infirm⁹ ẽ fili⁹: vicẽ clarificatõis ipſe cũ clarificãd⁹ ſit redditur⁹. Ergo expoſtulatio clari ficatõis dãde: viciſſimq₃ reddẽde eadẽ ĩ vtroq₃ oſtẽ dit diuinitatĩ v̓tutẽ. AVG. Merito aũt q̃riẽ: quõ prẽm clarificauerit fili⁹: cũ ſempiterna claritas pr̃is nec diminuta fuerit in forma humana: nec augeri potuerit in ſua pfectõe diuina. Sed apud hoiẽs mi nor erat quãdo in iudea tñmodo de⁹ not⁹ erat. q̇a vo per euãgeliũ chriſti factũ eſt: ut pater innoteſcẽt gẽtibus: patrẽ clarificauit ⁊ filius. dicit ergo: Clari fica filiũ tuũ: ut fili⁹ tu⁹ clarificet te. ac ſi dicat: Reſu ſcita me: ut innoteſcas toti orbi p me. Deide magis pandẽs quomodo clarificet patrẽ fili⁹ ſubiũgit: Si cut dediſti ei poteſtatẽ omĩs carnis: ut omne quod dediſti ei: det eis vitã eternã. Omnẽ carnẽ dixit om nẽ hominẽ: a patre totũ ſignificãs. Hoc autẽ q̇ po teſtas chriſto a patre data eſt omis carnis: ſm ho minẽ intelligendũ eſt. CHRY. iij. de trinita. Caro ei fact⁹ ipſe vite eternitatẽ erat caducꝰ et corpeis ⁊ mor talib⁹ redditur⁹. HYLA. ix. de tri. Ut acceptio pr̃a tis ſola ẽ ſignificatio natiuitatis: in q̇ accepit id qḋ ẽ

Nō eſt infirmitati datio deputāda: cū in eo ſignifi-
cet pr̄ eē qḋ dederit: ꝛ in eo fili⁹ de⁹ maneat: ꝙ vite
eterne dāde ſuſперit ptātē. CHRY. Dicit autē: De-
diſti ei ptātē oīs carnis. vt oñdat ꝙ nō ad iudeoſ ſo-
los ſua ꝑdicatio: ſed ad totū orbē terrarum ext̄edit.
Sed qḋ eſt qḋ dicit: Oīs carniſ? Nō. n. vtiqꝫ oēs cre-
diderūt. Et qdē qātū ex eo ē: oēs crediderūt. Si vēo
nō attēdebāt hiſ que dicebāt: nō ei⁹ q̄ dicebat ē cri-
minatio: ſed eoꝝ qui nō ſuſcepūt. AVG. Dicit er-
go: Sicut dedi. ei po. om. car. ita te glo. fili⁹. i. notuꝫ
te faciat omni carni quā dediſti ei. Sic. n. dediſti vt
omne qḋ dediſti ei: det eis vitā eternā. HYLA. iij.
de tri. Sed in quo tādē eternitatis vita ē oñdit cuꝫ
ſubdit: Hec eſt aūt vita eter. vt cogno. te ſo. ve. deuꝫ.
Uita eſt veꝝ deū noſſe: ſed ſolū hoc nō facit vitam:
qḋ ergo cōnectit? Et quē miſiſti ieſū xp̄m. HYLA.
iiij. de tri. Dū aūt arriani intelligūt ſolū prēm veruꝫ
deū: ſolū iuſtū: ſolū ſapientē: a cōmunione hoꝝ fīm
hos fili⁹ ſepat. Soli. n. vt aiūt ꝓpa nō ꝑticipāt ab al-
tero: que ſi in patre ſolo ꝛ nō in filio exiſtimabunt
neceſſe eſt fili⁹ deus falſus ꝛ inſipiēs eſſe credatur.
HYLA. v. de tri. Nulli aūt dubiū eſt veritatem ex
natura ꝛ ex virtute eſſe. Uerū. n. triticū eſt qḋ in far
cōminutū ꝛ in panē coctū ꝛ in cibū ſumptū reddit
ex ſe ꝛ naturā panis ꝛ mun⁹. Quero ergo in quo fi-
lio veritas dei ſit: cui nō deſit dei nec nā nec virtuſ?
Nature. n. ſue virtute vſus eſt: vt eēnt que nō erāt:
ꝛ fierent que placerēt. HYLA. ix. de tri. An forte
qḋ ait: Te ſoluꝫ. cōmunionē atqꝫ vnitatē ſuā a deo
ſepat. Sepat ſane ſi nō ad id qḋ ait: Te ſolū veꝝ de-
um: cōtinue ſubiecit: Et quē miſiſti ieſuꝫ xp̄m. Per
id. n. eccleſie fides xp̄m veꝝ deū ꝯfeſſa ē: ꝙ ſolū verū
deū ꝯfeſſa prēm ſit. nō. n. vnigenito deo nature de-
mutatōem naturalis natiuitas intulit. AVG. vi.
de tri. Uidēdū eſt ergo an intelligē cogamur: cū di-
ctū eſt patri: Ut cognoſcāt te ſolū veꝝ deū. tanq̄ h̄
inſinuare voluerit: qꝛ ꝛ ſol⁹ pr̄ de⁹ ver⁹ eſt: ne nō niſi
ipa tria ſil: prēm ꝛ filiū ꝛ ſpm̄ſanctū intelligeremus
eē deū. Nūc ḡ ex dn̄i teſtimonio: ꝛ prēm ſolū veruꝫ
deū dicim⁹: ꝛ filiū ſolū deū veꝝ: ꝛ ſpm̄ſanctū ſolum
veꝝ deū: ꝛ ſil prēm ꝛ filiū ꝛ ſpm̄ſanctū. i. ſil ipam tri-
nitatē nō tres veros deos: ſꝫ vnū veꝝ deū. AVG.
ſup ioħā. Uel ordo verboꝝ ē: vt te ꝛ quē miſiſti ieſū
xp̄m cognoſcāt ſolū veꝝ deū. ꝯſter. n. ꝛ ſpūſanctuſ
intelligit: qꝛ ſpūs ē pr̄is ꝛ filii tanq̄ charitas cōſub-
ſtātialis amboꝝ. Sic igit fili⁹ glorificat te: vt oībus
quoſ dediſti ei te cognitū faciat. Porro ſi cognitio
dei ē vita eterna: tātomagis in vita eterna q̄tomа-
giſ in hac cognitōe ꝓficim⁹: nō aūt moriemur ī vita
eterna. Tūc ḡ dei cognitio ꝑfecta erit: qn̄ nlla mors
erit: ſūma tūc dei clarificatio: qꝛ ſūma glīa. A veteri-
bus aūt glīa diffinita ē frequēs de aliquo fama cuꝫ
laude: ac ſi hō laudat: cuꝫ fame credit. quō de⁹ lau-
dabit: qn̄ ipe videbit. ꝓpter qḋ ſcptuꝫ eſt: Beati q̄
habitāt in domo tua: in ſc̄la ſc̄loꝝ laudabunt te. ibi
erit dei ſine fine laudatio: vbi erit dei plena cogni-
tio ꝛ ideo clarificatio. AVG. i. de tri. Qḋ aūt dixe-
rit famulo ſuo moyſi: Ego ſū qui ſū. h̄ ꝯtēplabimur
cū viuem⁹ in eternū. AGV. iij. de tri. Cum. n. fides
nr̄a vidēdo fiat veritas: tūc mortalitatē nr̄ām com-
mutatā tenebit eternitas. AVG. ſup ioħ. Sꝫ ꝑus
hic clarificat de⁹: cū annūciat⁹ hoīb⁹ innoteſcit: et ꝑ
fidē credētib⁹ ꝑdicat. ꝓpter qḋ dicit: Ego te clarifi-
caui ſup terrā. HYLA. iij. de tri. Hec quidē clarifi-
catōis viciſſitudo nō ꝑtinet ad diuinitatis ꝓfectuꝫ:
ſꝫ ad honorē qui ex cognitōe ignorātiū ſuſcipiebat
CHRY. Unde bene dixit: Sup terrā. In celo eni
glorificat⁹ fuerat: ꝛ in natura glīam hñs: ꝛ ab ange-
liſ adorat⁹. nō igit de illa gloria ait que ſubſtātie ei⁹
eſt: ſed de ea que ad culturā hoīm ꝑtinet. vñ ſubdit
Op⁹ ꝯſum. qḋ dedi. mi. vt facerē. AVG. Non ait:
Juſſiſti: ſed Dediſti. vbi cōmēdat euidēs grā. qḋ eni
hꝫ qḋ nō accepit etiaꝫ in vnigenito hūana natura?
Sed quō ꝯſummauit op⁹ qḋ accepit vt faciat: cū re-
ſtet adhuc paſſiōis experimētū: niſi ꝯſummaſſe ſe dic̄:
qḋ ſe ꝯſummatuꝝ certiſſime nouit. CHRY. Uł di-
cit: Cōſummaui. qn̄ ea que ex ꝑte mea ſunt oīa feci:
aut qꝛ cū id qḋ maxim eſt factū ē: dici pōt totū iam
factū eē. Radix. n. bonoꝝ ſubmiſſa erat: quā oīo de-
bebat ſeq fruct⁹. ꝛ qꝛ hiis q̄ futura erāt: ipe iā aderat
ꝛ copulabat. HYLA. ix. de tri. Poſt q̄: vt merituꝫ
obediētie: ꝛ ſacramētū toti⁹ diſpēſatōis intelligēm⁹
adiec̄: Et nūc clari. me tu pa. apō temetipꝫ. AVG.
ſupra dixerat: Pr̄ venit hora: clarifica filiū tuū: vt fi-
li⁹ tu⁹ clarificet te. In quo v̄boꝝ ordīe oñderat ꝑus
a pr̄e clarificādū filiuꝫ: vt prēm clarificaret fili⁹. mō
aūt dixit: Ego te clarificaui: ꝛ nūc clarifica me. tāq̄
ꝑor ipe prēꝫ clarificauerit: a quo deīde vt clarificet
expoſcit. Ergo intelligēdū ē vtroqꝫ v̄bo ſupi⁹ vſuꝫ eo
ordine quo futuꝝ erat: mō v̄o vſū fuiſſe v̄bo ꝑteriti
tp̄is de re futura: velut ſi dixiſſet: Ego te clarificabo
ſup terrā: opus ꝯſūmādo qḋ dediſti mihi vt faciā: ꝛ
nūc clarifica me tu pater: que eſt oīo eadē ſentētia:
niſi ꝙ hic addit clarificatōis mod⁹ cū ſubdit: Clari-
tate quā habui: ꝑuſq̄ mūd⁹ fieret apud te. Ordo ver-
boꝝ eſt: Quā habui apud te: ꝑuſq̄ mūd⁹ eſſet. h̄ qdā
ſic intelligēdū putauerūt: tāq̄ natura humana que
ſuſcepta eſt a verbo cōuerteret in verbū: ꝛ hō muta-
ret in deū: immo ſi diligēti⁹ cogitem⁹ hō ꝑiret ī deo
Nō. n. quiſq̄ ex iſta mutatōe hoīs: vł duplicari dei
verbū dictur⁹ eſt: vel augeri ſed quiſquis dei filiū ꝑ-
deſtinatū negat: hūc eūdē filiū hoīs negat. Cū ergo
videret illi⁹ ꝑdeſtinate ſue glorificatōis veniſſe iā tē-
pus: vt ꝛ nūc fieret in reditōe: qḋ fuerat in ꝑdeſtina-
tione iam factū orauit dicēs: Et nūc clarifica me tu
pr̄ ꝛc̄. i. illā claritatē quā habui apud te in ꝑdeſtina-
tōe tua: temp⁹ eſt vt apud te habeā etiā viuēs in de-
xtera tua. HYLA. iij. de tri. Uel orabat vt id quod
ex tp̄e erat gloriā ei⁹ que ſine tp̄e eſt claritatis acci-
peret: vt in dei virtutē ꝛ ſpūs incorruptōem trāſfor-
mata carnis corruptio abſorbet.

Manifeſtaui nomē tuuꝫ homi-
bus quos dediſti mihi de mundo.
Tui erant: ꝛ mihi eos dediſti: ꝛ ſer-
monem tuū ſuauerūt. Nūc cogno-
uerūt qꝛ oīa que dediſti mihi abs te
ſunt. Quia uerba que dediſti mihi:
dedi eis: ꝛ ipſi acceperūt ꝛ cognoue-
runt uere quia a te exiui: ꝛ credide-
runt: quia tu me miſiſti.

CHRY. Quia dixerat: Opus cõſummaui. mani
feſtat quale opuſ: vt. ſ. nomẽ dei manifeſtaret. vnde
dicit: Mani. no. tuũ ho. quos dedi. mihi de mũdo.
Nõ ſi de his tm̃ dixit diſcipulis cũ quib⁹ cenauit: nõ
ptinet hoc ad illã clarificatõem: de qua ſupi⁹ loque
bat qua fili⁹ clarificat pr̃ez. quãta eſt. n. gloria. xij. vł
xi. innoteſcere potuiſſe mortalib⁹. Si aũt quod ait:
Manifeſtaui nomẽ tuũ hõibus quos dediſti mihi
de mũdo: omnes intelligi voluit qui in euz fuerant
credituri: eſt plane iſta clarificatio qua fili⁹ clarifi
cat prẽm. ⁊ tale eſt quod ait: Manifeſtaui nomen
tuũ. quale illud quod ſupra dixerat: Ego te clarifi
caui. ꝑ tempe futuro: ⁊ illic ⁊ hic pteritũ ponẽs. ſed
de his qui iam erãt diſcipuli: nõ de oĩb⁹ qui in illuz
fuerãt credituri eum hoc dixiſſe ea que ſequunt cre
dibili⁹ demõſtrãt. ab ipo ergo orõis ſue exordio oẽs
ſuos domin⁹ volebat intelligi: qb⁹ notũ faciẽdo pa
trẽ clarificat eũ. Cũ. n. dixiſſet: Fili⁹ tu⁹ clarificet te.
mox queẽadmoduz id fieret demõſtrauit dicẽs: Sic
dedi. ei poteſta. om. carnis. iam nũc q̃d de illis a q
bus tũc audiebat diſcipulis ſuis dicat: Manifeſta
ui nomẽ tuũ hõib⁹ quos dediſti mihi de mũdo. Nõ
ergo dei nomẽ nouerãt cũ eẽnt iudei: ⁊ vbi eſt qd̃ le
gitur: Not⁹ in iudea de⁹: ⁊ in iſrł magnũ nomẽ ei⁹.
ergo intelligẽdũ eſt: Manifeſtaui nomẽ tuũ hõib⁹
iſtis quos dediſti mihi de mũdo. qui me audiũt hec
dicentẽ: nõ illud nomẽ tuũ qd̃ vocaris deus: ſed il
lud qd̃ vocaris pater meus: qd̃ nomẽ manifeſtari
ſine ipſi⁹ filij manifeſtatõe nõ poſſit. nã ꝙ de⁹ dicit
vniuerſe creature etiã omnib⁹ gẽtib⁹ anteꝗ̃ in xp̃m
crederẽt: nõ omnimode eſſe potuit hoc nomẽ inco
gnitũ. In hoc ergo ꝙ fecit hũc mũdũ: ⁊ anteꝗ̃ im
buerent in fide xp̃i: not⁹ in oĩb⁹ gẽtib⁹ deus. In hoc
aũt ꝙ nõ eſt cũ dijs falſis colẽdus: not⁹ in iudea de⁹
In hoc vero ꝙ pater eſt hui⁹ xp̃i: ꝑ quez tollit pctm̃
mũdi: hoc nomẽ ei⁹ ꝑus occultuz: nũc manifeſtauit
eis quos dedit ei pater ipſe de mũdo. Sed quõ ma
nifeſtauit ſi nõdũ venit hora: de qua ſupi⁹ dixerat:
ꝙ veniet hora cũ iaz nõ in ꝓuerbijs loquar vobis:
ꝓide intelligẽdũ eſt ꝓ tempe futuro pteritũ poſitũ.
CHRY. Vel ꝙ ipm̃ xp̃m filiũ habeat: manifeſta
uerat eis iam ⁊ verbis ⁊ rebus. AVG. Per h̃ aũt
qd̃ dicit: Dediſti mihi de mũdo: dictũ eſt de ilł ꝙ nõ
eſſent de mũdo: ſed hoc eis regeneratio pſtitit: non
generatio. Quid eſt autẽ qd̃ ſequit: Tui erãt: ⁊ mihi
eos dediſti: An aliquãdo habuit pater aliquid ſine
filio: abſit. Verũtamẽ habuit aliq̃d aliqñ dei filius
quod nondũ habuit idẽ ipſe hoĩs fili⁹ qui nõdũ erat
homo fact⁹ ex matre. quapropter qd̃ dixit: Tui erãt
nõ inde ſe ſeꝑauit dei fili⁹: ſed ſolet ei tribuere om̃e
quod põt a quo eſt ipſe qui põt. ꝙ itaꝗ̃ ait: Et mihi
eos dediſti. ſm̃ hoĩem ſe accepiſſe hanc ptãtẽ vt eos
haberet oñdit: ⁊ etiã ipſe ſibi eos dedit: hoc eſt cũ pa
tre de⁹ xp̃s: hoĩ xp̃o: qd̃ cũ patre nõ eſt. Hoc ãt dixit
vt oñdat eã que ad prẽm vnanimitatẽ: ⁊ qm̃ placet
patri vt filio credãt. vnde ſeq̃t: Et ſer. tu. ſeruauerũt.
BED. Sermonẽ patris ſemetipm̃ appellat: quia
ꝑ ipm̃ pater oĩa cõdidit: ⁊ in ſe cõtinet oẽs ſmones
ac ſi diceret: Me memorie commẽdauerũt vt nũꝗ̃
obliuiſcãt. vel dicit: Et ſermonẽ tuuz ſeruauerũt. in
eo. ſ. ꝙ mihi crediderũt. vnde ſequit: Et nũc cogno.
q: om. que dedi. mi. abs te ſunt. Quidam aũt dicũt
hanc eſſe litterã: Nunc cognoui q: oĩa que dediſti
mihi: abs te ſunt: ſed hi nõ hñt rõem. Quomodo. n.
poterat ignorare fili⁹ q̃ ſunt patris: ſed de diſcipuliſ
dictũ eſt. q. d. Didicerũt ꝙ nihil ẽ in me alienũ extra
te: ⁊ ꝙ queciiꝗ̃ doceo tua ſunt. AVG. Simił aũt
pater dedit ei omia cũ genuit q̃ habz oia. CHRY.
Et vnde didicerũt: ex verbis meis quib⁹ docebã eos
qm̃ a te exiui. hoc. n. ꝑ totũ ſtudebat oñdẽ euãgeliũ.
vnde ſeq̃t: Quia ver. que de. mi. de. eis: ⁊ ip. accepũt
AVG. i. intellexerũt atq̃ tenuerũt. Tũc. n. verbuz
accipit qñ mẽte ꝑcipit. vñ ſequit: Et cogno. ve. q: a
te exiui. Et ne quiſq̃ putaret iſtã cognitiõem iam ꝑ
ſpẽm factã nõ ꝑ fidẽ exponẽdo addit: Et crediderũt
vt ſubaudiam⁹ vere. Quia tu me miſiſti. Hoc itaq̃
crediderũt vere qd̃ cognouerũt vere. Idẽ. n. eſt: A te
exiui: qd̃ eſt: Tu me miſiſti. ꝙ aũt dicit: Crediderũt.
vere intelligẽdũ eſt: nõ eo quo ſupra dixit modo cre
diderũt: ſed vere. i. quõ credẽdũ eſt incõcuſſe: firme:
ſtabiliter: nõ iam ad ꝓpͣa redituri: ⁊ chriſtũ relicturi
Adhuc ergo diſcipuli nõ erãt tales qualeſ eos dicit
verbis pteriti tpis: quaſi iam eẽt ꝓnũciãs q̃leſ futuri
eẽnt accepto ſpũſancto. Quõ aũt pater ea verba fi
lio dederit: facilioꝛ queſtio videt: ſi ſꝫ ꝙ ẽ fili⁹ hoĩs
accepiſſe a pr̃e credat. ſi võ ſm̃ id ꝙ eſt de pr̃e geni
tus: accepiſſe a pr̃e iſta v̾ba cogitat: nihil ibi tpis co
gitet quaſi ꝑus fuerit ⁊ ea nõ habuerit. qm̃ q̃cq̃d de
us pater deo filio dedit: gignẽdo dedit.

Ego pro eis rogo: non pro mun
do: ſed ꝓ his quos dediſti mihi: q̃a
tui ſunt. Et mea oia tua ſunt: ⁊ tua
mea ſunt: ⁊ clarificat⁹ ſuz in eis. Et
iam nõ ſum in mũdo: ⁊ hi in mũdo
ſunt: ⁊ ego ad te uenio. Pater ſãcte
ſerua eos in nomine tuo quos dedi
ſti mihi: ut ſint unum: ſicut ⁊ nos.
Cum eſſem cũ eis: ego ſeruabã eos
in nomine tuo. Quos dediſti mihi:
ego cuſtodiui: ⁊ nemo ex eis perijt:
niſi filius perditõis: ut ſcriptura im
pleatur. Nunc autem ad te uenio:
⁊ hec loquoꝛ in mundo: ut habeant
gaudiũ meũ impletũ in ſemetipſis.

CHRY. Quia multas a dño ꝯſolatões diſcipuli
audiẽtes nõdũ ꝑſuaſi erãt: de reliquo patri loquit:
dilectõem quã ad eos habebat oſtẽdẽs. vnde ſeq̃t:
Ego ꝓ eis rogo. q. d. Nõ ſolũ que a me ſunt tribuo
eis: ſed ⁊ aliũ ꝓ hoc rogo vt amplioꝛẽ oñdat amoꝛẽ
AVG. Cũ aũt addit: Nõ ꝓ mũdo. mũdũ vult itel
ligi eos qui viuũt ſm̃ cõcupiſcẽtiã mũdi: ⁊ nõ ſunt
in ea ſoꝛte gratie: vt ab illo eligãt ex mũdo: quã ſoꝛ
tem ſignificat cũ ſubdit: Sed ꝓ his quos dediſti mi
hi. Per hoc. n. ꝙ eos illi pater iam dedit: factuz eſt
vt nõ ptineãt ad eũ mũdũ ꝓ quo nõ rogat. neq̃ aũt
q: pr̃ eos filio dedit: amiſit ipſe quoſ dedit. vñ ſubdit
Quia tui ſunt. CHRY. Frequẽter aũt hoc ponit:
Dediſti mihi. vt diſcat qm̃ patri h̃ placꝫ: ⁊ qm̃ nõ vt

alien⁹ veniēs eos ſeduxit: ſʒ vt ꝓꝓos accepit. deinde
ne ꝗs eſtimet nouū eē ei⁹ ꝑncipatū: ⁊ nuꝑ eos ſuſce-
piſſe a pr̄e ſubiūgit: Et oīa m.t.ſc: ⁊ t.m.ſc. ac ſi dicat
Neqꝫ audiēs aliꝗs: qm̄ mihi eoſ dediſti. eſtimet eos
alienos eē a pr̄e: mea. n. eius ſūt. nec audiēs: Qm̄ tui
erāt: eſtimet alienos eos fuiſſe a me: q̄. n. ſūt ei⁹ mea
ſūt. ¶ AVG. Satiſ āt ħ appꝫ: qm̄ vnigeniti filij ſunt
oīa q̄ ſūt pr̄is. ꝑ hoc vtiqꝫ ꝙ ēt ip̄e deus ē ⁊ de pr̄e na
tus: pr̄i eq̄lis. nō q̄uō dcm̄ ē maiori ex duob⁹ filijs:
Oīa mea tua ſūt. Illō. n. de oībus dictū ē creaturis
q̄ īfra creaturā ſanctā ⁊ rōnabilē ſūt. Hoc āt ita dictū
ē: vt ſit hec ēt ip̄a creatura rōnalis q̄ nō niſi deo ſub
dif. Hoc ḡ cū ſit dei pr̄is nō ſiſ eēt ⁊ filij: niſi pr̄i eſſet
eq̄lis. Nefas ē. n. vt ſci de q̄b⁹ hec locutus ē cuiuſcꝫ
ſint: niſi eius a quo creati ⁊ ſcificati ſūt: hoc āt qđ ait
cū de ſpū ſcō loq̄ret: Oīa q̄ hꝫ pr̄: mea ſūt. de his di-
xit: que ad ip̄aꝫ pr̄is ꝑtinēt diuīitatē: neqꝫ. n. ſpūſſcūs
de creatura que pr̄i ē ſubdita ⁊ filio fuerat acceptu-
rus: cū dicat de meo accipiet. CHRY. Deide demō
ſtratōem ꝑdcōꝝ ponit dicēs: Et clarificatus ſū ī eis.
Ex quo pꝫ: qm̄ ꝑtātē ſuꝑ eos habeo: qm̄ glificāt me
ſibi credētes ⁊ mihi. nullus. n. ī q̄bus nō hꝫ ꝑtātem
glificatus ē. ¶ AVG. Dicēdo āt iā eē factū: oñdit iā
fuiſſe ꝑdeſtinatū: ⁊ certuꝫ hr̄i voluit ꝙ eēt futuꝝ. Sꝫ
vtꝝ ip̄a ſit clarificatō de q̄ dixerat: Et nunc clarifica
me tu pr̄ apđ temetip̄m. ſi. n. apđ te: q̄uō ī eis: an cuꝫ
hoc ip̄m īnoteſcit eis: ⁊ ꝑ eos oībus q̄ credūt eis q̄ſi
teſtibus ſuis. vñ ſubdit: Et iā nō ſū ī mūdo: ⁊ hi ī mū-
do ſūt. ¶ CHRY. Hoc ē: Et ſi nō appareā ſꝫ carnē: ꝑ
hos glorificor: q̄ ꝑ me moriūť: ſicut ⁊ ꝑ pr̄e ⁊ ꝑdicāt
me: ſic ⁊ pr̄em. AVG. Sed ſi horā illā q̄ loquebať
attēdas: vtriqꝫ ī mūdo adhuc erāt. Nō. n. ſm̄ ꝑfectū
cordis ⁊ vite id accipē poſſumus cū dicat: Iā nō ſuꝫ
ī mūdo. nūq̄d ḡ fas ē: vt eū credamus aliq̄n munda
na ſapuiſſe. Reſtat igiť vt ſꝫ illō: ꝙ etiā ip̄e ī mundo
ꝑus erat: ī mūdo ſe dixit iā nō eē p̄ñtia corporali: an
nō quotidie dicimus: iā nō eſt ħ de aliquo q̄ſi totius
abituro ⁊ maxie morituro. vñ exponens cur hoc di-
xerit adiecit: Et ego ad te venio. Cōmendat igiť pr̄i
eos quos corporali abſñtia relicturus ē dicens: Pr̄
ſcē ſuā eos ī noīe tuo: quos dediſti mihi. Sicut hō
deū rogat ꝑ diſcipulis ſuis: quos accipit a deo. Sed
attēde qđ ſeq̄ť: Vt ſint vnū ſic ⁊ noſ. nō ait Vt ſim⁹
vnū ip̄ſi ⁊ nos: ſic ⁊ nos vnū ſum⁹. ipſi vtiqꝫ ī natura
ſua vnū ſūt: ſic nos ī nr̄a vnū ſum⁹. q꞉. n. vna eadēqꝫ
ꝑſona ē de⁹ ⁊ hō: itelligim⁹ hoīeꝫ ī eo ꝙ rogat: ⁊ deū
ī eo ꝙ vnū ſūt: ⁊ ille ⁊ ip̄e quē rogat. poterat q̄dē di
cere ꝑ id ꝙ eccl̄e caput ē: ⁊ corp⁹ ei⁹ eccl̄a: Ego ⁊ ipſi
nō vnū ſꝫ vn⁹ ſum⁹: q꞉ caput ⁊ corp⁹ vn⁹ ē chriſt⁹. Sꝫ
diuīitatē ſuā ꝯſubſtātialem pr̄i oñdēs: vult eē ſuos
vnū ſꝫ ī xp̄o: ñ tm̄ ꝑ eādē naturā q̄ oēs ex hoīb⁹ mor
talib⁹ eq̄les āgelis fiūt: ſꝫ ēt ꝑ eādē ī eandē habitudi
nē ꝯſpirātē cōcordiſſimā volūtatē ī vnū ſpm̄ quodā
mō charitatiſ igne cōflati. Ad ħ enī valet qđ ait: Vt
ſint vnū: ſic ⁊ nos vnū ſum⁹: vt queādmodū pr̄ ⁊ fi-
li⁹ nō tm̄ eq̄litate ſubſtātie: ſꝫ etiam volūtate vnum
ſūt: ita ⁊ hi īter quos ⁊ deū mediator ē fili⁹: nō tm̄ ꝑ
hoc ꝙ eiuſdē nature ſūt: ſꝫ etiā ꝑ eādē dilectōis ſoci
etatē vnū ſūt. CHRY. Rurſus vt hō loq̄ť ſubdēs:
Cū eēm cū eis ego ſuabā eoſ ī noīe tuo. hoc ē ꝑ tuū
adiutoriū. hūane enī loq̄ť: ⁊ ad eoꝝ mētē eſtimātiū
ꝙ maiorē quādā haberēt vtilitatē ab eius p̄ñtia.

AVG. In noīe enī pr̄is ſuabat diſcipulos ſuos fili
us hō: cū eis hūana p̄ñtia ꝯſtitut⁹. ſꝫ ⁊ pr̄ in noīe filij
ſuabat quos ī noīe filij petentes exaudiebat. Neqꝫ
hoc tā carnaliť debem⁹ accipē velut viciſſim nos ſer
uent pr̄ ⁊ fili⁹. ſiſ enī nos cuſtodiūt ⁊ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs
ſcūs: ſꝫ ſcriptura nos nō leuat: niſi deſcēdat ad nos.
Intelligam⁹ ḡ cū ita dñs loq̄ť: ꝑſonas eū diſtiguere
nō ſeꝑare naturā. Qm̄ ḡ ſuabat diſcipulos ſuos fili⁹
p̄ñtia corꝑali: nō expectabat pr̄ ad cuſtodiēdū ſucce
dere filio diſcedēti: ſꝫ eos ambo ſuabāt potētia ſpiri
tali. ⁊ qm̄ ab eis abſtulit fili⁹ p̄ñtiā corꝑalē: tenuit cū
pr̄e cuſtodiā ſpiritalē: q꞉ ⁊ cuſtodiēdos qm̄ fili⁹ hō
accepit: cuſtodie pr̄ne nō abſtulit: ⁊ cū pr̄ filio cuſto
diēdos dedit: ñ dedit ſine ipſo cui dedit: ſꝫ dedit hōi
filio: nō ſine deo eodē ip̄o filio. Seq̄ť enī: Quos de
diſti mihi ego cuſtodiui: ⁊ nemo ex ipſis ꝑijt: niſi fili
us ꝑditōis. i. traditor chriſti ꝑditione ꝑdeſtinat⁹: vt
ſcriptura ipleret: q̄. ſ. de illo maxie ī pſalmo. cviij. ꝓ-
pheratť. CHRY. Et nimiꝝ ſol⁹ ille tūc ꝑijt: ſꝫ multi
poſtea. Dic āt: Nemo ex eis ꝑijt. i. q̄ſtū ex mea ꝑte ñ
ꝑdā qđ manifeſti⁹ alibi dicit: Nō eijciā foras. Si vō
ꝑ ſeip̄os exiliēt nō ex neceſſitate ad me traho. Seq̄ť
Nūc āt ad te venio. Sꝫ q꞉ poſſet aliꝗs q̄rere: Nun-
q̄d nō potes eos ꝯſeruare recedēs: Pōt q̄dē ſꝫ cui⁹
gr̄a hoc dicat: oñdit ſubdēs: Et hec lo. ī mū. vt habe.
gau. meū iple. ī ſemetipſis. i. vt nō tumultuenť ip̄ſe-
ctiores exiſtētes: ꝑ qđ īdicauit ꝙ ꝓp̄ eoꝝ gaudiū ⁊
req̄ē: oīa hec īſima loq̄bať. ¶ AVG. Vel aliter: Qđ
ſit hoc gaudiū: iā ſuꝑi⁹ exp̄ſſuꝫ ē vbi ait: Vt ſint vnū
ſicut ⁊ nos vnū ſum⁹. Hoc gaudiū ſuum. i. a ſe ī eos
collatū: ī eis dicit iplēdū. ꝓpter qđ ſe locutū dixit in
mūdo: Hec ē pax ⁊ btītudo futuri ſeculi. In mundo
aūt loq̄ ſe dicit q̄ paulo añ dixerat: Iā nō ſū ī mūdo
q꞉ enī nondū abierat: hic adhuc erat. ⁊ quia mox fu
erat abiturus: hic quodammodo iam non erat.

¶ Ego dedi eis ſmonē tuū: ⁊ mūd⁹
eos odio habuit: q꞉ nō ſūt de mūdo
ſicut ⁊ ego ñ ſū de mūdo. Nō rogo
ut tollas eos de mūdo: ſꝫ ut ſerues
eos a malo. De mūdo nō ſūt: ſicut
⁊ ego nō ſū de mūdo. Scifica eos ī
ueritate. Sermo tu⁹ ueritas ē. Sic
tu me miſiſti ī mundū: ita ⁊ ego miſi
eos ī mūdū. Et ꝓ eis ego ſcifico me
ip̄m: ut ſint ⁊ ip̄i ſcificati ī ueritate.

¶ CHRY. Rurſus dñs aſſignat cām ꝓp̄ quā digni
ſūt diſcipuli multa diligentia potiri a patre dicens:
Ego dedi eis ſmonē tuū: ⁊ mūdus eos odio habuit
q. d. Ꝓp̄ te odio habiti ſūt: ⁊ ꝓpter ſmonē tuum.
¶ AVG. Nōdū aūt id exp̄ti fuerāt paſſionib⁹ ſuis q̄
illos poſtea ſūt ſecute: ſꝫ more ſuo dicit iſta: vbis ꝑte
riti tp̄is futura ꝓnūciās. Deide cām ſubijcit cur eos
oderit mūduſ dicēs: Q꞉ nō ſūt de mūdo. Hoc eis re
generatōe collatū ē: nā generatiōe de mūdo erant.
Donatū ē ḡ eis: vt ſicut nec ip̄e: ita nec ipſi de mūdo
eēnt. vñ ſeq̄ť: Sicut ⁊ ego nō ſum de mūdo. Ip̄e de
mūdo nūqꝫ fuit: q꞉ etiā ſꝫ formā ſui de ſpūſcō nat⁹

ẽ:de quo illi renati. Quãuis aũt iã nõ eẽnt de mun
do:adhuc tñ neceſſariũ erat eos eẽ in mũdo. vñ ſub
dit: Nõ rogo vt tollas eos de mũdo. BEDA.q.d.
Jã iminet tp̃s vt tollar ego de mundo: idq̃ȝ neceſſe
eſt vt illi nũc nõ tollant̃ de mũdo:vt me ⁊ te p̃mum
annũciẽt mũdo.qd̃ vͦ ſubdit: Sȝ vt ſues eos a ma/
lo.lȝ omne malũ itelligi poſſit:maxime vult itelligi
malũ ſeceſſionis. AVG. Repetit aũt eãdem ſñiaȝ
dicẽs: De mundo nõ ſunt:ſicut ⁊ ego nõ ſum de mũ
do. CHRY. Supra autẽ dixit: Quos dediſti mihi
de mũdo:illic naturã dicẽs:hic aũt de actib⁹ malis
Dicit aũt: Nõ ſũt de mũdo.qꝛ nihil cõe cũ terra eſt
eis:ſȝ celeſtiũ rci ſunt ciues:i quo amorẽ ſuũ eis oñ/
dit:dũ pr̃i eos laudat.hoc autẽ ꝙ dicit ſicut cũ i ip̃o
⁊ pr̃e ponit̃:parilitas oñdit̃ ꝓp̃t nature vnitatẽ: ſed
cũ de nobis ⁊ ip̃o dr̃:multa diſtantia itermedia in/
ter vtrũq̃ȝ exiſtit.cũ autẽ pͥus dixit: Serua eos a ma
lo.nõ de ꝑiculoꝝ ereptione ait ſolũ:ſed de ꝑmanen/
tia in fide.vñ ſubdit: Scĩfica eos i v̾itate. AVGV.
Sic enĩ ſeruãt̃ a malo:qd̃ ſupi⁹ orauit vt fieret. Que
ri autẽ põt quõ de mũdo iã nõ erãt:ſi ſcĩficati i veri/
tate nõdum erãt:an qꝛ ⁊ ſcĩficati i eadẽ ꝓficiũt ſcĩta
te:neq̃ȝ hoc ſine adiutorio gr̃e dei. Scĩficant̃ ãt i ve
ritate hẽdes teſtamẽti noui cui⁹ v̾itatis vmbre fuerũt
ſcĩficatões veteris teſtamẽti:⁊ cũ ſcĩficãt̃ i v̾itate ſci
ficant̃ i xp̃o q̃ dixit: Ego ſũ via v̾itas ⁊ vita. vñ ſeq̃t̃:
Sermo tu⁹ v̾itas ẽ. Grecũ euãgeliũ logos hȝ .i. v̾bũ
Scĩficauit g̃ pr̃ i v̾itate.i.in v̾bo ſuo vnigenito ſuos
heredes eiuſq̃ȝ coheredes. CHRY. Vel alit̃: Scĩfi
ca eos i v̾itate.i.ſcõs fac ꝑ ſcĩſpũs donationẽ ⁊ recta
dogmata. Recta enĩ dogmata de deo docent ⁊ ſcĩfi
cant aĩam. ⁊ qꝛ hic de dogmatib⁹ ait ſubiunxit: Ser
mo tu⁹ v̾itas eſt.hoc ẽ:nullũ mẽdatiũ ẽ in eo:⁊ nihil
typicũ oñdit neq̃ȝ corporeum.videt̃ autẽ mihi ⁊ ali
ud oñdẽ hoc qd̃ dicit: Scĩfic... os i v̾itate .i. ſegrega
eos ſmoni ⁊ p̃dicatõi.vñ ſubdit. Sicut tu me miſiſti
i mũdũ:ita ⁊ ego miſi eos i mũ. GLO. Pro quo
enĩ chriſt⁹ miſſus ẽ: ꝓ h̃ ⁊ hi.vñ paul⁹: De⁹ erat i xp̃o
mũdũ recõcilians ſibi: ⁊ poſuit i nobis v̾bũ recõcilia/
tionis.hoc ãt qd̃ dicit Sicut: ñ ſimilr̃ ð eo ⁊ de apo
ſtolis ponit̃:ſed vt erat poſſibile hõib⁹. Dicit aũt ſe
eos miſiſſe in mundũ:ſm ꝙ erat ei ꝯſuetudo:futuꝝ
vt ſcñ dicẽ. AVG. Mãifeſtũ ẽ ãt ꝑ hoc qd̃ nunc
adhuc de aplis loquit̃.nã ip̃m nomẽ aploꝝ qñ gre
cũ ẽ:miſſus ſignificat i latino.ſȝ qm̃ ꝑ hoc ꝙ chriſt⁹
fact⁹ ẽ caput eccle:illi mẽbra ſunt ei⁹.idõ ait: Et ꝓ eis
ego ſcĩfico meip̃m.i.eos i meip̃o ſcĩfico cũ ⁊ ipſi ſint
ego: ⁊ vt itelligerem⁹ cũ dixit: Pro eis ſcĩfico meip̃ȝ
hoc eũ dixiſſe ꝙ eos ipſe ſcĩficaret:mox addidit: Vt
ſint ⁊ ipſi ſcĩficati i v̾itate.i.i me: ſm ꝙ v̾bũ v̾itas eſt
in quo ⁊ ipſe fili⁹ hõis ſcĩficat⁹ ẽ ab initio:qm̃ verbũ
caro factũ ẽ. Tũc enĩ ſcĩficauit ſe i ſe.i.hoiem ſe i ver
bo ſe:qꝛ vn⁹ chriſt⁹ verbũ ⁊ hõ.ꝓpter ſua v̾o mẽbra
dicit: Et ꝓ eis ego ſcĩfico meip̃m.hoc eſt ipſos in me
qm̃ i me etiã ip̃i ſũt ⁊ ego: Vt ſint ⁊ ipſi ſcĩficati i v̾i/
tate.q̃d ẽ Et ipſi:niſi quẽadmodũ ego: ⁊ In veritate
qd̃ ſũ ego. CHRY. Vel alit̃: Pro eis ſcĩfico meip̃ȝ
.i.meip̃m offero tibi hoſtiã.hoſtie enĩ oẽs ſcẽ dicũt̃:
⁊ q̃cũq̃ȝ deo dicãt̃:qꝛ vero antiquit⁹ i figura ſcĩfica
tio erat vtputa i oue:nũc aũt ẽ i ip̃a v̾itate.idõ ſubdit:
Vt ſint ⁊ ip̃i ſcĩficati i v̾itate:qꝛ ⁊ eos tibi facio obla
tionẽ:qd̃ ꝓpterea dicit:qꝛ ip̃e q̃ offert̃ ẽ caput eoꝝ
aut qꝛ ⁊ ip̃i imolãt̃. Exhibete.n.ait apl̃s membra ve
ſtra hoſtiã viuentem ſanctam.

¶ Nõ ꝓ eis aũt rogo tm̃:ſed ⁊ pro
eis q̃ credituri ſũt ꝑ uerbũ eoꝝ i me
ut oẽſ unũ ſint ſicut tu pr̃ i me ⁊ ego
in te:ut ⁊ ip̃i i nobis unũ ſint:ut cre
dat mũd⁹:qꝛ tu me miſiſti. Et ego
claritatẽ quam tu dediſti mihi:dedi
eis ut ſint unũ:ſicut ⁊ noſ unũ ſum⁹
ego in eis ⁊ tu in me ut ſint cõſũma
ti in unũ: ⁊ cognoſcat mũdus:qꝛ tu
me miſiſti: ⁊ dilexiſti eos ſicut ⁊ tu
me dilexiſti.

AVG. Cum oraſſet dñs ꝓ diſcipulis ſuis:quos ⁊
aploſ noiauit:adiũxit ⁊ ceteros q̃ in eũ fuerãt credi
turi dicẽs: Nõ ꝓ eis aũt rogo tm̃:ſed ꝓ eis q̃ creditu
ri ſũt ꝑ v̾bũ eoꝝ i me. CHRY. Hic rurſus ꝯſolatur
eos:oñdẽs alioꝝ ſalutis cãm futuroꝝ cũ dicit: Qui
credituri ſũt ꝑ v̾bũ eoꝝ i me. AVG. Ubi oẽs ſuos
itelligi voluit:nõ ſolũ q̃ tũc erãt i carne: ſȝ etiã q̃ fu/
turi erãt:neq̃ȝ hi tm̃:q̃ ipſos cũ in carne viuerẽt apo
ſtolos audierũt:ſed ⁊ poſt obitũ eoꝝ ⁊ nos lõge p⁹
nati ꝑ v̾bũ eoꝝ credidim⁹ in chriſtũ:quoniã ipſi qui
cũ illo tũc fuerũt:qd̃ ab illo audierũt ⁊ ceteris p̃dica
uerũt:atq̃ȝ ita v̾bũ eoꝝ ad nos vſq̃ȝ ꝑuenit ⁊ ꝑuẽtuꝝ
eſt ad poſteros q̃cũq̃ȝ credituri ſunt. Põt aũt videri
i hac oſone nõ oraſſe ꝓ q̃buſdã ſuis: ꝓ illis.ſ.q̃ neq̃ȝ
tũc erãt cũ illo:neq̃ȝ ꝑ v̾bũ eoꝝ poſtea: ſed i eum añ
crediderũt:nũq̃d etiã cũ illo erat tunc nathnael:io/
ſeph ab arimathia ⁊ multi aliĳ de q̃bus iohãnes dĩc
ꝙ crediderũt i eũ: Omitto dicẽ de ſymeone ſene:de
anna ꝓphetiſſa:zacharia: elizabeth: iohãne p̃curſo/
re:quoniã r̾ñderi põt orãdũ ꝓ talib⁹ mortuis nõ fu
iſſe:q̃ cũ magnis ſuis meritis hic abierant.hoc enĩ ⁊
de antiq̃s iuſtis ſimilr̃ r̾ñdet̃. Jntelligẽduȝ ẽ igit̃ ꝙ
nõdũ ei ſic crediderãt:quõ ip̃e in ſe credi volebat.ſȝ
p⁹ ei⁹ reſurrectõeȝ ſpũſcõ ipartito edoctis ⁊ ꝯfirma
tis aplis ſic alios crediddiſſe:quẽadmodũ chriſto cre
di oportebat. Sȝ reſtat ad queſtionẽ: Paul⁹ apl̃s ñ
ab hõib⁹ neq̃ȝ ꝑ hoiem ⁊ latro q̃ tunc credidit:qm̃ in
ipſis doctorib⁹ fides q̃ fuerat q̃liſcũq̃ȝ defecit. Pro/
inde relinq̃t̃ vt ſic itelligam⁹:qd̃ dictũ ẽ ꝑ v̾bũ eoꝝ
vt ip̃m v̾bũ fidei qd̃ p̃dicauerũt i mũdo:ſic ſignifica
tũ eẽ credam⁹. Dictũ aũt eẽ v̾bũ eoꝝ:qm̃ ab ipſis eſt
p̃mit⁹ ac p̃cipue p̃dicatũ:nã q̃dẽ ab ipſis p̃dicabat̃
i terra qm̃ ꝑ reuelatõem ieſu chriſti ip̃m v̾bũ eorum
paul⁹ accepit:ac ꝑ hoc ⁊ ille latro in fide ſua v̾bum
eoꝝ habebat:g̃ illa oſone ꝓ oib⁹ quos redemit:ſiue
tũc in carne viuẽtes ſiue poſtea futuros redemptoꝛ
nr̃ orauit. Quid aũt vel q̃re ꝓ eis rogaret: continuo
ſubiũxit dicẽs: Vt oẽs vnũ ſint.hic ꝓ nobis rogauit
qd̃ vt ſupra ꝓ illis vt oẽs:hoc ẽ vt nos ⁊ illi vnuȝ ſi/
mus. CHRY. Et ſic in vnanimitate ſmonẽ cõclu/
dit.vñ icepit ibi finiens:nã incipiẽs dixit: Mãdatũ
nouũ do vobis:vt diligatĩ iuicẽ. HYLA.viĳ.de tri
nitate: Tũ demũ vnitatis ꝑfect⁹ exẽplo vnitatis oñ/
dit̃ cũ ait: Sicut tu pr̃ i me ⁊ ego i te:vt ⁊ ip̃i i nobis

vnum ſint:vt.ſ.ſicut pr̄ in filio ⁊ filiꝰ in pr̄e eſt: ita ꝑ
huiꝰ vnitatis formā in pr̄e ⁊ filio vnū omnes eēnt.
CHRY. Rurſus autē ⁊ hoc qđ dicit Sicut:nō cer
tiſſime parilitatis in eis eſt:ſed vt hoībus poſſibile ē
ſicut ⁊ cū dic̄:Eſtote miſericordes ſicut ⁊c̄. AVG.
Eſt autē hic diligēter aduertendū:non dixiſſe dn̄m
Ut oēs vnum ſimꝰ: ſed Ut oēs vnum ſint: ſicut tu
pr̄ in me ⁊ ego in te:ſubintelligiẜ Unum ſumꝰ.ita ē
enī pr̄ in filio vt vnū ſint:q: vniꝰ ſubſtātie ſunt.nos
vō eſſe q̄dem poſſumꝰ in eis vnū:vnū tamē cum eis
eē nō poſſumꝰ:q: vniꝰ ſubſtantie nos ⁊ ipi nō ſumꝰ
Sic aūt ſunt ī nobis vel nos in illis: vt illi vnū ſint ī
natura ſua:nos vnum,in nr̄a. Sunt quippe ⁊ ipſi in
nobis:ſicut deꝰ in templo.ſumꝰ autē nos in illis ſic
creatura in creatore ſuo.ideo g̃ addidit: In nobis vt
ꝙ vnū efficimur fideliſſima charitate gr̄e dei tribuē
dum eēt nō nobis. AVG.iiij.de trini. Uel quia in
ſeipſis vnū eſſe nō poſſunt:diſſociati abinuicē ꝑ di-
uerſas voluptates ⁊ cupiditates ⁊ īmundiciā pecca
torum.vn̄ mundent̃ ꝑ mediatorē:vt ſint in illo vnū
HYLA.viij.de trini. Laborātes autē heretici fallē
ne ꝑ id qđ dictū eſt:Ego ⁊ pr̄ vnū ſumꝰ:nature ī his
vnitas ⁊ indifferēs diuinitatis ſubſtātia crederetur
ſed ex dilectione mutua ⁊ voluntatū cōcordia vnū
eēnt:exemplū vnitatis iſtiꝰ ex his dictis dn̄icis ꝓtu
lerūt:Ut oēs vnum ſint ⁊c̄.ſed ɫ ipm̄ ītelligētie ſue
ſenſum īpietas demutet:nō tn̄ pōt ītelligētia nō ex
tare dictoꝝ.ſi enī regenerati in vniꝰ vite atq; eterni-
tatis natura ſunt:ceſſat in his ſolꝰ vnitatis aſſenſus
qui vnū ſunt in eiuſdē regeneratione nature.ſoli aūt
pr̄i ⁊ filio ex natura ꝓpꝛium eſt: vt vnū ſint: q: deꝰ ex
deo vnigenitꝰ:nō pōt niſi in originis ſue eē natura.
AVG. Quid eſt aūt hoc qđ ſubdit: Ut mūdꝰ cre-
dat:q: tu me miſiſti:nunq̄d tūc crediturꝰ eſt mūdꝰ
qn̄ in pr̄e ⁊ filio omnes vnum erimꝰ:nonne iſta eſt
pax illa ꝑpetua:potiꝰ fidei merces q̄ꝫ fides:ſed ⁊ ſi ī
hac vita ꝓpter ipam cōem fidem oēs qui vnū credi
mus vnū ſumꝰ:etiā ſic nō vt credamus:ſed q: credi
mus vnū ſumꝰ.quid eſt g̃: Oēs vnū ſint:vt mundus
credat: Ipſi quippe oēs mundꝰ eſt credens:cum de
his dicat de quibꝰ dixerat: Non ꝓ his g̃ tm̄ ſed pro
his qui credituri ſunt ꝑ v̄ba eoꝝ in me. Quo rogo i-
tellecturi ſumꝰ:niſi q: nō in eo cāꝫ poſuit vt credat
mundꝰ:q: illi vnū ſunt:ſed orando dixit: Ut mūdꝰ
credat:ſicut orādo dixerat Ut vnum ſint. Deniq; ſi
v̄bū ꝙ ait Rogo:vbiq; ponamꝰ erit huius expoſitio
ſentētie manifeſtior: Rogo vt oēs vnū ſint: rogo vt
⁊ ipſi in nobis vnū ſint:rogo vt mūdus credat:q: tu
me miſiſti. HYLA.iiij.de trini. Uel ꝑ id mundus
crediturꝰ eſt filiū a pr̄e miſſum eſſe:ꝙ oēs qui credi
turi in illū ſunt:vnū in pr̄e ⁊ filio erūt. CHRY. Ni
hil enī ita ſcādalizat oēs vt ab inuicem diuidi ꝙ cre
dētes fiāt vnū:hoc edificat ad fidē: ⁊ hoc etiā a ꝓnci
pio dixit: In hoc cognoſcēt oēs:q: mei eſtis diſcipu
li:ſi dilectionē habueritis adinuicē.ſi enī altercant̃:
non dicent̃ pacifici magiſtri eē diſcipuli:me vō inq̄t
nō exiſtente pacifico:nō confitebunt̃ a te miſſum.
AVGV. Deinde ſaluator nr̄:qui rogādo patrem ſe
hoīem demōſtrabat:nūc demonſtrat ſeipm̄ qn̄ cuꝫ
patre deꝰ eſt facere qđ rogat.vn̄ ſubdit: Et ego clari
tatē quā dediſti mihi dedi illis.quā claritatem: niſi
īmortalitatem quā natura hūana in illo fuerit acce
ptura: Propter īmutabilitatem enī ꝑdeſtinationis
ꝑteriti temporis v̄bis futura ſignificat.immortalita
tis autē claritatē quā ſibi a patre datam dicit:etiam
ſe ſibi dediſſe intelligendū eſt. Cum enī tacet filiꝰ in
opere patris operationē ſuam humilitatē cōmēdat
cum vero in opere ſuo tacet operationē patris: pari
litatem cōmendat. Iſto igiẜ modo: ⁊ hoc loco nec
ſe fecit alienum a patris ope:q̄ꝫuis dixerit: Clarita-
tem quā dediſti mihi.nec patrē fecit alienuꝫ ab ope
ſuo q̄ꝫuis dixerat: Dedi eis. Sicut autē ex eo ꝙ prēꝫ
ꝓ ſuis oībus rogauit:hoc fieri voluit vt oēs vnum
ſint:ita etiā ſuo bn̄ficio id fieri voluit.vn̄ adiūxit: Ut
vnū ſint in nobis:ſicut ⁊ nos vnū ſumus. CHRY.
Uel claritatē dicit gloriaꝫ que eſt ꝑ ſigna ⁊ dogma
ta: ⁊ vt vnanimes ſint.vn̄ ſubdit: Ut vnū ſint in no-
bis:ſicut ⁊ nos vnum ſumus. Hec enī gloria vt ſint
vnum:etiā ſignis maior eſt. Uniuerſi enī qui ꝑ apo
ſtolos crediderūt vnum ſunt: ⁊ ſi quidā ex ipſis diui
ſi ſunt:hoc eoꝝ deſidie fuit:qđ tamē eū nō latuit.
HYLA. Per acceptū igiẜ ⁊ datum honorē omnes
vnū ſunt.ſed nondū apprehendo ratione:quoniam
datus honor vnū omnes eſſe ꝑficiat:ſed dominꝰ gra
dum quēdam atq; ordinē conſummāde vnitatis ex
poſuit cum ſubdit: Ut vnum ſint in nobis. vt cū ille
in patre ꝑ naturā diuinitatis eſſet:nos ꝯ in eo ꝑ cor
poralem eius natiuitatem: ⁊ ille iteꝝ in nobis per ſa
cramēti eſſe myſterium crederet̃:ꝑfecta ꝑ mediato-
rem vnitas doceret̃. CHRY. Alibi vō ait de ſe ⁊
pr̄e: Ueniemꝰ ⁊ mānſionem apud eū faciemꝰ.illic q̄-
dem ſabellianoꝝ obſtruēs ora: dum.ſ.ponit duas ꝑ
ſonas.hic vō arrij ſuſpitionē deſtruit cū patrē per ſe
dicit diſcipulis aduenire. AVG. Neq; tn̄ hoc ita
dictū eſt tanq̄ꝫ pater nō in nobis aut nos ī patre nō
ſimꝰ:ſed ꝑ hoc mediatorē interdū ⁊ hoīem ſe breuiẜ
ītimauit.qđ vō addidit: Ut ſint cōſummati in vnuꝫ:
oñdit eo ꝑduci reconciliationē que fit ꝑ mediatoreꝫ
vt ꝑfecta beatitudine ꝑfruamur. vn̄ id qđ ſequitur:
Ut cognoſcat mundꝰ q: tu me miſiſti: nō ſic accipiē
dum puto:tanq̄ꝫ iteꝝ dixerit: Ut credat mūdꝰ. Quā
diu enī credimꝰ qđ nō videmꝰ: nondū ſumꝰ cōſum
mati ſicut erimꝰ cum meruerimꝰ videre qđ credimꝰ.
qn̄ g̃ de conſummatione loquiẜ:talis eſt ītelligēda
cognitio qualis erit ꝑ ſpeciem: nō qualis nūc ē ꝑ fi
dem. Ipſi quippe credētes ſunt mundꝰ nō ꝑmanēs
inimicꝰ:ſed ex inimico amicus effectꝰ.ꝓpterea ſeq̄ẜ
Et dilexiſti eos ſicut me dilexiſti. In filio q̄ppe nos
pr̄ diligit:q: in eo nos elegit:nec iđ pares ſumꝰ vni-
genito filio:neq;.n.ſemꝑ equalitatē ſignificat.qđ di
citur: Sicut illud ita ⁊ iſtud:ſed aliqn̄ tm̄ qđ illud ē
eſt ⁊ illud:ita in hoc loco nihil ē aliud: Dilexiſti eos
ſicut me dilexiſti:quā dilexiſti eos quoniā ⁊ me di-
lexiſti. Non enī alia cauſa eſt diligendi membra eiꝰ
niſi q: diligit eū.cum igiẜ eoꝝ que fecerit.nihil ode-
rit:quis digne poſſit eloqui quātum diligat mēbra
vnigeniti filij ſui: ⁊ quāto amplius ipm̄ vnigenituꝫ:

Pr̄ quos dediſti mihi uolo ut ubi
ſū ego: ⁊ illi ſint mecū:ut uideāt cla
ritatē meaꝫ quā dediſti mihi:q: dile
xiſti me an̄ ꝯſtitutionē mūdi. Pr̄ iu
ſte mūdꝰ te non cognouit. Ego aūt

te cognoui: ⁊ hi cognouerunt qꝛ tu
me miſiſti. Et notuꝫ feci eis nomen
tuū ⁊ notū faciā: ut dilectio q̄ dilexi
ſti me i ipſis ſit: ⁊ ego in ipſis.

CHRY. Poſtq̄ꝫ dixerat: quia multi credēt ꝑ eos
⁊ multa gloria potient̄: loquit̄ de reliquo de coro-
nis eis repoſitis dicēs: Pater quos dediſti mihi: vo
lo vt vbi ego ſum: ⁊ illi ſint mecū. AVG. Ipſi ſunt
quos a patre accepit: quos ⁊ ipſe de mūdo elegit: ſic
enim ai: in huiꝰ orationis exordio: Dedit eis poteſta
tem oīs carnis. i. omnis hōis: vt det eis vitaꝫ eternaꝫ
vbi oſtēdit poteſtatē ſe omnis hominis accepiſſe vt
liberaret quos voluerit: ⁊ damnaret quos voluerit:
Quapropter oībus membris ſuis ꝓmiſit hoc p̄miū
Ut vbi eſt ipſe ⁊ nos cum illo ſimꝰ: nec poterat non
fieri: qđ omnipotēti patri ſe velle dixerit oīpotēs fi-
lius: vna vero eſt patris ⁊ filij volūtas. ⁊ ſi ītelligere
nondū ꝑmittit infirmitas: credat pietas. quātum ḡ
attinet ad creaturam in qua factus eſt ex ſemine da
uid ſm carnē: eo modo dicere potuit: Ubi ego ſum
vt iam ibi ſe eē diceret: vbi fuerat mox futurꝰ. in celo
ergo nos futuros eſſe ꝓmiſit. Illo enim forma ſui
leuata eſt: quam ſumpſit ex virgine: ⁊ ad dextrā pa-
tris collocata. GREGO. xxvij. moraliuꝫ: Ubi eſt
ḡ qđ rurſus vitas dicit: Nemo aſcēdit in celum: niſi
qui de celo deſcēdit: que ſibi in v̄bis ſuis non diſcre
pat: qꝛ enī mēbrorꝫ ſuorꝫ caput dn̄s fcūs eſt: repulſa
reproborū multitudine: ſolus etiā eſt nobiſcuꝫ: ⁊ ſic
dum nos cū illo vnū iam facti ſumꝰ. vn̄ ſolꝰ venit in
ſe: illuc etiā ſolus redit in nobis. AVG. Nō v̄o atti
net ad formam dei in qua equalis eſt pr̄i: ſi ſm eam
velimꝰ ītelligere qđ dcm̄ eſt: Ubi ego ſum: ⁊ illi ſint
mecū. abſcedat ab animo oīs imaginū corporaliuꝫ
cogitatio: ⁊ nō inquirat̄ equalis pr̄i filiꝰ vbi ſit: qm̄
nemo īuenit vbi nō ſit. ꝓpterea nō eis ſatis fuit dicē
Uolo vt vbi ego ſum: ⁊ ipſi ſint. ſed addidit: Mecū
Eſſe enī cū illo magnū bonū eſt: nā ⁊ miſeri poſſunt
eē vbi eſt ille: ſed beati ſoli ſunt cū illo. ⁊ vt de viſibi
li q̄uis longe diſſimili qualecūqꝫ ſumamꝰ exemplū
ſicut cecus etiā ſi ibi ſit vbi lux eſt: nō eſt tn̄ ipſe cum
luce: ſed abſens eſt a p̄ſite: ita non ſolum infidelis ſꝫ
etiā fidelis: ⁊ ſi eē nunq̄ꝫ poſſit vbi nō ſit chriſtꝰ: non
eſt tn̄ ipſe cū chriſto ꝑ ſpēm. nā fidelē nō eſt dubitā
dū eē cū chriſto ꝑ fidē: ſed hic de ſpecie illa dicebat: i
qua videbimꝰ eū ſicuti eſt. vn̄ adiunxit: Ut videant
claritatē meā quā dediſti mihi. Ut videāt dixit: nō
Ut credāt. fidei merces eſt iſta: nō fides. CHRY.
Nō aūt dixit Ut participēt gloriā meā: ſꝫ Ut vide-
ant: hoc occulte īſinuās qm̄ oīs requies ibi eſt filiū
dei videre. Dedit aūt ei pr̄ claritatē qm̄ euꝫ genuit.
AVG. Cū ḡ viderimꝰ claritatē quā dedit pr̄ filio:
etiā ſi eā dici hoc loco intelligamꝰ: nō quā pr̄ equa
li filio gignens eū dedit: ſed quā fcō homini filio de
dit poſt mortē crucis. Tūc fiet iudiciū: tunc tolletur
īpius ne videat claritatē dn̄i: quā niſi illam qua deꝰ
eſt. ſi ḡ ſm id qꝫ filius deꝰ eſt: accipiamꝰ hoc dictum:
Uolo vt vbi ego ſum ⁊ ipſi ſint mecū. in pr̄e cū chri-
ſto erimꝰ: q̄ cū dixiſſet: Et videāt claritatē: quā dedi
ſti mihi. cōtinuo ſubiunxit: Qꝛ dilexiſti me an̄ cōſti-
tutionē mundi. In illo enī dilexit ⁊ nos an̄ cōſtituti
onem mundi: ⁊ tūc predeſtinauit qđ in fine facturus
eſt mundi. BEDA: Claritatē igit̄ vocat dilectōeꝫ
qua ipſe dilectꝰ eſt a pr̄e ante mundi cōſtitutioneꝫ:
in illa claritate ⁊ nos dilexit an̄ cōſtitutioneꝫ mūdi.
THEO. Poſtq̄ꝫ ḡ ꝑ fidelibꝰ orauit: ⁊ tot illis ꝓ
ſpera ꝓmiſit: ponit quoddā piū: ⁊ ꝓpa māſuetudine
dignū dicēs: Pater iuſte mūdus te nō cognouit. q.
d. ego cuperē cūctos hoīes conſequi dicta bona q̄ q̄
dem ꝑ fidelibꝰ imploraui: ſed qꝛ ignorauerunt te: iō
nō cōtingerēt gl̄iam ⁊ coronas. CHRY. Uidetur
aūt mihi hoc ⁊ anxius dicere: qm̄ eū qui ita bonus ⁊
iuſtus eſt: cognoſcere noluerūt. nō igit̄ hoc ē quod
iudei dicūt: Qm̄ ipi quidē te cognoſcūt: ego v̄o igno
ro: ſed ecōtrario eſt. vn̄ ſubdit: Ego autē cognoui te:
⁊ hi cognouerūt: qꝛ tu me miſiſti: ⁊ notū feci eis no-
men tuū: ⁊ notū faciā ꝑ ſpm̄ſcm̄ eis ꝑfectā cognitio-
nem dando. Si aūt dixerit quis es tu: ſciēt qꝛ ego
nō ſum ſeparatꝰ a te: ſed valde amatꝰ: ⁊ ꝓpꝰs filius
⁊ cōiunctꝰ. Hoc vero ſuaſi eis: vt ego maneā in eis:
⁊ ſic fidē que eſt in me ⁊ amatorē ſuabūt certiſſime
⁊ hoc eſt qđ ſubdit̄: Ut dilectio qua dilexiſti me in
ipſis ſit: ⁊ ego in ipſis. q. d. Ipſis me amātibꝰ ego ma-
nebo in eis. AVG. Uel aliter: Quid eſt eū cogno-
ſcere niſi vita eterna: quā mundo dānato nō dedit:
reconciliato dedit: Propterea itaqꝫ mūdus non co-
gnouit: qꝛ iuſtus es. hoc meritis eiꝰ vt nō cognoſce-
ret retribuiſti: ⁊ ꝓpterea mūdus recōciliatꝰ cogno-
uit qꝛ miſericors es: et vt cognoſceret nō ei merito:
ſed gr̄a ſubueniſti. deniqꝫ ſequit̄: Ego autē cognoui
te. Ipe fons gr̄e eſt deꝰ natura: hō autē de ſp̄ūſcō ⁊
virgīe ineffabili gr̄a. deniqꝫ qꝛ gr̄a dei per ieſuꝫ chri-
ſtum eſt dicit̄: Et hi cognouerūt: ipe eſt mūdus recō
ciliatus: ſed iō qꝛ tu me miſiſti. ḡ gr̄a cognouerunt:
Et notū feci eis nomē tuū ꝑ fidē: ⁊ notū faciā ꝑ ſpēꝫ
vt dilectio qua dilexiſti me ī ipſis ſit. Qualis eſt iſta
locutio tali ⁊ apl̄s vſus eſt: Bonū certamē certaui
nō ait: Bono certamine qđ vſitatiꝰ diceret̄. quō aūt
dilectio qua pr̄ dilexit filiū eēt ī nobis: niſi qꝛ mem
bra eiꝰ ſumꝰ: ⁊ ī illo diligimur cū ipſe diligit̄ totꝰ. i.
caput ⁊ corpꝰ. Et ideo ſubiunxit: Et ego in ipſis. Eſt
enim in nobis tanq̄ꝫ in templo ſuo: nos autē in illo
ſm qꝫ caput noſtrum eſt.

CA. XVIII.

Hec cuꝫ dixiſſet ieſus: egreſ
ſus ē cū diſcipulis ſuis trās
torrētē cedron ubi erat hor
tus in quē itroiuit ipe ⁊ diſcipuli eiꝰ
Sciebat aūt ⁊ iudas q tradebat euꝫ
locū: qꝛ frequēter ieſus conuenerat
illuc cum diſcipulis ſuis.

AVG. Terminato ſmone quē poſt cenā dominꝰ
ad diſcipulos habuit: adiūcta orōne quā dixerat ad
pr̄em: eiꝰ paſſionē iohānes euāgeliſta ſic exorſus ē:
Hec cū dixiſſet ieſus: egreſſus eſt cuꝫ diſcipulis ſuis
trans torrentē cedron: vbi erat ortꝰ: in quē introiuit
ipſe ⁊ diſcipuli eius. Nō aūt cōtinuo hoc fcm̄ eſt cū
eiꝰ illa finita eēt oratio. ſed alia quedā ſunt interpo
ſita que ab iſto ꝑtermiſſa apud alios euāgeliſtas le
gunt̄. AVG. de cō. euan. Facta eſt enim cōtētio
inter eos quis eorꝫ videret̄ eſſe maior: ſicut lucas cō

memorat. Dixit etiā ipſe petro: ſicut ipſe lucas ſubiū
git: Ecce ſathanas expetiuit vos vt cribraret ſicut tri
ticū: ⁊ cetera que ibi ſequūtur: Et hymno dicto: ſicut
mattheus ⁊ marcꝰ cōmemorāt: Exierūt in montem
oliueti. Contexit ergo narrationē mattheus ⁊ dixit:
Tūc venit ieſus cū illis in villā q̄ dicit̄ Gethſemani.
Iſte locꝰ eſt quē cōmemorat hic iohānes: vbi erat
hortus i quē itroiuit ipſe ⁊ diſcipuli eius. // AVG.
ſup iohānem: Ad hoc ergo valeat qḋ dictū eſt: Hec
cum dixiſſet: vt nō eū añ opinemur ingreſſū q̄ꝫ illa
vba finiret. // CHRY. Sed ꝓpter q̄d non dixit: Ceſ
ſans ab oratione venit illuc: qm̄ oratio illa fuit loq̄
la ꝓpter diſcipulos fcā. De nocte aūt vadit ⁊ flumē
ꝑtranſit: ⁊ ꝓperat ad locū ꝓditori cognitū: auferens
his qui inſidiabant̄: laborem: ⁊ oſtēdens diſcipulis
quoniā volens ad mortē venit. // ALCHVI. Dicit
aūt: Trans torrentē cedron. i. cedrorum: genitiuus
eni eſt grecus. Trāſit torrentē: q᷑ de torrente paſſio
nis bibit: vbi erat hortus vt peccatū qḋ i horto com
miſſū fuerat: in horto deleret. Paradiſus eni hortꝰ
deliciaꝝ iterpretat̄. // CHRY. Ne aūt audiens hortū
q̄ꝫ occultari eſtimes ſubiūgit: Sciebat aūt ⁊ iudas
qui tradebat eū locū: q᷑ frequēter ieſus conuenerat
illuc cū diſcipulis ſuis. // AVG. Ibi ergo lupus oui
na pelle cōtectus: ⁊ iter oues alto patriſfamilias cō
ſilio toleratꝰ didicit: vbi ad tempꝰ exiguū diſpergēt
gregem inſidijs appetēdo paſtorē. // CHRY. Mul
totiens aūt ibi cū diſcipulis ieſus ſingulariter cōue
nerat: de neceſſarijs loquēs: ⁊ que nō erat fas alios
audire. Facit aūt hoc in montibus ⁊ in ortis maxie
puꝛa tumultibꝰ inquirēs ſemꝑ locū: ne mens impe
diat̄ ab auditione. ideo aūt iudas illuc venit quoniā
multotiēs chriſtus extra ꝑnoctabat. Iuiſſet aūt ad
domū ſi putaſſet eū ibi īuenire dormiētē. // THEO.
Nouerat etiā iudas dominū feſto tempore conſue
uiſſe ſemꝑ docere diſcipulos aliq̄d ſublime. Erat au
tem ſolitus docere huiuſmodi myſtica in talibꝰ lo
cis: ac quoniā tūc dies erat ſolēnis: arbitratꝰ ē illū
eē illic ⁊ diſciplos docē q̄ ad celebritatē ſpectabāt.

¶ Iudas ergo cū accepiſſet cohoꝛ
tem: ⁊ a pōtificibꝰ ⁊ phariſeis mini
ſtros: uenit illuc cū laternis ⁊ facibꝰ
⁊ armis. Ieſus itaqꝫ ſciens omīa q̄
uētura erāt ſuꝑ eū: ꝓceſſit ⁊ dixit ad
eos: Quē q̄ritis? Rñderūt ei: ieſum
nazarenū: Dicit ei ieſus: Ego ſum
Stabat aūt ⁊ iudas: q tradebat eū
cū ipſis. Ut ergo dixit eis: Ego ſuꝫ
abierūt retroꝛſum: ⁊ ceciderūt i ter
rā. Iteꝝ ergo iterrogauit eos: quē
q̄ritis? Illi autē dixerūt: ieſuꝫ naza
renū. Rñdit ieſus: Dixi uobis: quia
ego ſuꝫ. Si ergo me queritis: ſinite
hos abire. Ut iplereť ſmo quē dixit
quia quos dediſti mihi: non perdidi
ex eis quēquā.

// GLO. Oſtēderat euangeliſta q̄uō iudas ad locū
vbi chriſtus erat ꝑuenire potuerit: nūc oñdit q̄uō il
luc peruenit dicēs: Iudas ergo cū accepiſſꝫ cohortē
⁊ a pontificibꝰ ⁊ phariſeis miniſtros. venit illuc cuꝫ
laternis ⁊ facibꝰ ⁊ armis. // AVG. Cohors ñ iude
oꝝ: ſed militū fuit. A preſide itaq̄ꝫ intelligatur ac
cepta tanq̄ꝫ ad tenēdū reū ſuato ordine legitime po
teſtatis: vt nullus tenētibus auderet obſiſtere: quā
q̄ꝫ ⁊ manus tāta fuerat cōgregata ⁊ ſic armata veni
ebat: vt vel terreret vl̄ etiā repugnaret: ſi quiſq̄ꝫ chri
ſtum defendere auderet. // CHRY. Sed qualiter co
horti ſuaſerūt? q᷑ milites erāt: pecuniarū gratia oīa
facere meditātes. // THEO. Faces aūt afferūt ⁊ la
ternas: ne chriſtꝰ latēs i tenebris fugeret. // CHRY.
Multotiēs aūt alias miſerūt cōpꝛehēdere euꝫ: ſed
nō valuerūt. vñ manifeſtū eſt ꝙ tūc ſponte ſeipſum
dedit. Propter qḋ ſubdit̄: Ieſꝰ aūt ſciens oīa que
vētura erāt ſuꝑ eū: ꝓceſſit ⁊ dixit ad eos: Quē q̄ritis?
// THEO. Querit aūt nō vt volēs ſcire. Nam vtiq̄ꝫ
nouerat omnia q̄ vētura erāt ſuꝑ eū: ſꝫ oñdere volēſ
qm̄ cū p̄ſēs eēt: ab eis videri nō poterat. vel diſcerni
nā ſeq̄t̄: Dicit eis ieſus: Ego ſū. // CHRY. In medio
n. eoꝝ exñs excecauit eoꝝ oculos. qm̄ eni nō tenebre
cā erāt: idicauit euāgeliſta dicēs: Qñ habuerūt lā
pades. ſi vō lāpades nō eēnt: a voce ſaltē debebant
agnoſcere. ſi vero ⁊ illi ignorabant: q̄lr̄ iudas igno
rauit qui cū eo fuerat cōtinue? Et iō ſubdit: Stabat
aūt ⁊ iudas qui tradebat eū cū ipſis. Fecit aūt hoc
ieſus oñdens qm̄ nō ſolū cōpꝛehendere eū nō poſ
ſent: ſed nec videre in medio exñtem: niſi ipe cōcede
ret. vñ ſubdit̄: Ut ergo dixit eis: Ego ſum: abierunt
retroꝛſum: ⁊ ceciderūt in terrā. // AVG. Ubi nunc
militū cohors? vbi terror ⁊ munimē armoꝝ? vna
vox turbā odijs ferocem armiſq̄ꝫ terribilē ſine telo
vllo percuſſit: repulit: ſtrauit. Deus eni latebat i car
ne: ⁊ ſempiternus dies ita mēbris occultabatur hu
manis: Ut cum laternis ⁊ facibꝰ quereret̄ occiden
dus a tenebris: quid iudicaturꝰ faciet qui iudicādꝰ
hoc fecit. Et nunc vtiq̄ꝫ ꝑ euangeliū: Ego ſum dicit
chriſtꝰ: ⁊ a iudeis expectat̄ antichriſtꝰ: vt retro rede
ant ⁊ in terrā cadant: quoniā deſerentes celeſtia ter
rena deſiderāt. // GREGO. ſuper ezechielē: Quid
autē hoc ꝙ electi in faciem: ⁊ reprobi retroꝛſum ca
dūt? niſi ꝙ omnis q̄ poſt ſe cadit: ibi cadit vbi nō vi
det. qui vero añ ſe ceciderit: ibi cadit vbi videt. Ini
qui ergo qui in inuiſibilibꝰ cadunt: poſt ſe cadere di
cunt̄: q᷑ ibi corruūt vbi quod tūc eos ſequit̄ modo
videre non poſſunt. Iſti vero quia in iſtis viſibilibꝰ
ſemetipſos ſponte deijciūt: vt in inuiſibilibꝰ erigant̄
quaſi in faciē cadunt: quia timore compuncti viden
tes humiliant̄. // CHRY. Demū ne quis dicat: quo
niam ipſe iudeos ad hoc induxit vt eū occiderent: ſe
ipſum in manibus eoꝝ tradens: manifeſte oñdit eis
omnia que ſufficiebāt eos reuocare. Sed quia per
manebāt in malitia ⁊ nullā habebāt excuſationem
tūc ſeipm̄ in manibus eoꝝ tradidit. vnde ſequitur:
Iterū ergo interrogauit eos: Quē queritis? Illi er
go dixerunt: ieſum nazarenū. Reſpondit ieſus: Dixi
vobis quia ego ſum. // AVGV. Audierant primo:
Ego ſum. ſed nō compꝛehenderāt: quia hoc noluit

qui potuit quicq̄d voluit: verū ſi nunq̄ꝫ ſe ab eis per
mitteret apphēdi: non quidem illi facerent ꝓpter
qḋ venerāt: ſed nec ipſe faceret ꝓpter quod venerat
ꝓ inde q꜡ tenere volētibus ⁊ nō valētibꝰ oſ̄ndit ptā
tem ſuā. vñ ſubdit̄: Si ḡ me q̄ritis ſinite hos abire.
CHRY. q. d. Si me querit̄. nihil vobis ad hoc cōe
eſt: Ecce meipm trado: vſq̄ꝫ ad vltimā horā ad ſuos
dilectōis cōſeruantiā demonſtrās. AVG. Inimi
cos iubet: ⁊ hoc faciūt qḋ iubet: ſinūt. ſ. nunc eos abi
re quos nō vult perire. CHRY. Vñ euāgeliſta oſ̄
dens ꝙ hoc nō fuit eoꝝ ꝓpoſiti: ſed vtus eius q̄ com
prehēſus fuerat ſubiūgit: Vt implereṫ ſmo quē dixit
q꜡ quos dediſti mihi nō ꝑdidiſti ex eis queq̄ꝫ. Per
ditionē aūt nō hāc dixerat que mortis ſed illā eter
nā: euangeliſta vō ⁊ de preſenti morte id accepit.
AVG. Nunq̄d autē nō erāt poſtea morituri: Cur
ḡ ſi tūc morereṫ: ꝑderet eos: niſi q꜡ nōdū in eum ſic
credebant: qūo credūt quicūq̄ꝫ non pereunt.

Simon ergo petrꝰ hñs gladium
eduxit eū: ⁊ ꝑcuſſit pōtificis ſeruuꝫ
⁊ abſcidit auriculā eiꝰ dextrā. Erat
aūt nomē ſuo malchus. Dicit ergo
ieſus petro: Mitte gladiū tuū i ua
ginā. Calicē quē dedit mihi nō uis
ut bibam illuꝫ?

CHRY. Petrus confidēs in p̄dicta voce dñi ⁊ in
his que iā facta erāt: armaṫ aduerſus eos qui ſuper
uenerāt. vñ diciṫ: Simon ḡ petrꝰ hñs gladiū eduxit
eū ⁊ ꝑcuſſit pōtificis ſuū. Sed q̄liter q̄ iuſſus erat ñ
perā hr̄e: neq̄ꝫ duo veſtimēta gladiū hēt: Mihi vi
deṫ hūc formidās preparaſſe dudū. THEO. Vel
ad opus agni illo indigēs ferebat hunc etiā poſt ce
nam. CHRY. Sed q̄liter q̄ iuſſus erat nō alapam
dare: homicida fit: q꜡ maxime nō ſe vlciſci iuſſus eſt
hic autē non ſe vlciſcebaṫ: ſed magiſtrū. Demū non
dum ꝑfecti adhuc erāt ſed videbis poſtea petꝝ vbe
ratū ⁊ humiliter ferentē. non ſine cā autē ſubdit: Et
abſcidit eiꝰ auriculā dextrā. Videṫ mihi eni īpetuꝫ
apoſtoli ſignificare: qm̄ ad ipm caput īpetū fecit.
AVG. Solꝰ autē hic euāgeliſta etiā nomē ſui huiꝰ
expſſit cū dicit: Erat aūt nomē ſuo malchus: ſicut
lucas ſolus ꝙ eiꝰ auriculā dñs tetigerit ⁊ ſanauerit
eū. CHRY. Tūc eni miraculū fecit: ⁊ erudiēs nos
qm̄ eis qui male faciūt bñ facere oportet: ⁊ vtutem
reuelās ſuā. nomē aūt ꝓpterea poſuit euāgeliſta: vt
his qui tūc legerēt: liceret querere ſi vere factuꝫ ſit
Seruū aūt eū ſummi pontificis dicit: q꜡ magnū eſt
qḋ factū eſt: non ſolū q꜡ curauit: ſed q꜡ curauit eum
qui ſuper eū venerat: ⁊ paulopoſt alapam daturus
erat. AVG. Malchus aūt īterpretaṫ regnaturuſ.
Q̄d ergo auris ꝓ dño āputata ⁊ a dño ſanata ſigni
ficat: niſi auditū amputata vetuſtate renouatuꝫ: vt
ſit in nouitate ſpūs ⁊ nō in vetuſtate lr̄e: qḋ cui p̄ſti
tum fuerit a chriſto q̄s dubitet regnatuꝝ eē cū chri
ſto: quod aūt ſeruꝰ inuētus eſt ⁊ hoc ad illā ptinet
vetuſtatē: que in ſeruitutē generat: ſed locū acceſſit
ſanitas figurata eſt ⁊ libertas. THEO. Vel ceſio
auris dextre ſui p̄ncipis ſacerdotū ſignū erat ſurdi
tatis eoꝝ: que precipue in p̄ncipibꝰ ſacerdotū inole

uerat. ꝙ aūt denuo reſtituta ſit auris: ſignificat vlti
mam reparationē ītellectꝰ in iſraeliticis veniēte he
lia. AVG. Factū aūt petri dñs improbauit ⁊ pro
gredi vltra ꝓhibuit. vnde ſequiṫ: Dixit ḡ ieſus petro
Mitte gladiū tuū in vaginā. Eteni ille ad patiētiā
cōmonendꝰ fuit: ⁊ hoc ad ītelligētiam cōſcribēdū.
CHRY. Nō ſolū aūt minis eum cohibuit: vt mat
theus refert: ſed ⁊ aliter cōſolaṫ eū dicens: Calicem
quē dedit mihi pr̄: non vis vt bibam illum: oſ̄dens
qm̄ nō illoꝝ vtutis que fiebāt erāt: ſed ſue cōceſſio
nis: ⁊ ꝙ nō ē deo ꝯtrius: ſed obediēs vſq̄ꝫ ad mortē
THEO. In eo aūt ꝙ ipſam calicē dicit q̄ꝫ ſibi gra
ta ⁊ acceptabilis ꝓ ſalute mortaliuꝫ mors videatur
ediſſerit. AVG. Qḋ autē a pr̄e traditum ſibi dicit
calicem paſſionis: illud eſt qḋ ait apoſtolꝰ: Propo
filio non pepcit: ſed ꝓ nobis oībus tradidit eū. veꝝ
auctor calicis huiꝰ eſt etiā ipe q̄ bibit. vñ idem apl̄s
dicit: Chriſtus dilexit nos: ⁊ tradidit ſeipꝫ ꝓ nobis.

Cohors autē ⁊ tribunus ⁊ mini
ſtri iudeoꝝ cōprehenderūt ieſum: ⁊
ligauerunt eū ⁊ adduxerūt eum ad
annā p̄muꝫ. Erat eni ſocer cayphe
qui erat pontifex anni illiꝰ. Erat au
tem cayphas qui cōſilium dederat
iudeis: quia expedit unum hominē
mori pro populo.

THEO. Peractis cūctis q̄ ſufficiēter ſe habebāt
ad ꝓhibēdū iudeos: cū illi hoc nequaq̄ꝫ diſcernerēt
tūc duci ſe ꝑmiſit. vñ diciṫ: Cohors ḡ ⁊ tribunꝰ ⁊ mi
niſtri iudeoꝝ cōprehēderūt ieſum. AVG. Cōpre
henderūt ad queꝫ nō acceſſerūt nec audierūt: Acce
dite ad eū ⁊ illuminamini. Si eni ſic accederent nō
eū manibꝰ occidendū: ſed recipiendum corde cōpre
henderēt. Nūc aūt qm̄ eum illo mō cōprehenderūt:
ab eo longiꝰ receſſerūt. Sequiṫ: Et ligauerūt eum. a
quo ſolui potiꝰ velle debuerūt: ⁊ erāt forte in eis q̄
poſtea liberati ab eo dixerūt: Dirupiſti vincula mea
Poſtea vō q̄ꝫ ꝑſecutores tradēte iuda dñm ligaue
runt: vt intelligaṫ iudas nō laudabilis vtilitate tra
ditionis huiꝰ: ſed ſceleris volūtate dānabilis ſubdiṫ
Et adduxerūt eū ad annā p̄mū. CHRY. Pre dele
ctatione eni gloriabanṫ in his q̄ fiebāt q̄ſi tropheuꝫ
ſtatuētes. AVG. Nec tacet cām cur ita factum ſit
ſubdēs: Erat eni ſocer cayphe: qui erat pōtifex anni
illiꝰ. Merito ⁊ mattheꝰ cū id breuius narrare volu
iſſet: eū ad cayphā ductū fuiſſe cōmemorat: q꜡ ⁊ ad
annā p̄us ideo ductꝰ eſt: ꝙ ſocer eiꝰ fuerit: vt intelli
gendū ſit hoc eūdē cayphā fieri voluiſſe. BEDA:
Quatenꝰ dñ a cōſimili pōtifice dānareṫ: ipſe quoq̄ꝫ
minoris criminis reus habereṫ: vel fortaſſis ſic do
mus eiꝰ ſita erat vt p̄terire eā nō poſſent: ſiue diuini
tus actū eſt: vt q̄ erāt affines ſanguie ſociarenṫ i ſce
lere. Sed qḋ dicit ꝙ eēt pontifex anni illiꝰ: ſonat ꝯ
rium legi: in q̄ p̄ceptū erat: vt vnꝰ eēt pōtifex ſummꝰ
quo mortuo ſuccederet ei filiꝰ ſuus: ſed iā pontifica
tus ambitione erat infectꝰ. ALCVI. Refert eniꝫ
ioſephus iſtū cayphā vniꝰ anni ſacerdotiū redemiſſe
Nō ḡ mirꝝ ſi iniquꝰ pōtifex inique iudicauerit: ſepe

qui ꝑ auariciã ad ſacerdotiũ accedit: ꝑ iniuſticiaȝ in
eo fuaꝛ. ¶CHRY. Ne aũt audiẽs vincula auditoꝛ
tumultueꝛ: recoluit ꝓpheticꝫ qm̃ moꝛs ei⁹ ſalus fuit
oꝛbis terraꝝ. vñ ſeqꝛ: Erat autẽ caypbas q̃ ꝯſiliũ de
derat iudeis: qꝛ expedit vnũ hoĩeȝ moꝛi ꝑ ꝑplo. tãta
n. ẽ vitatꝭ ſupabũdãtia: vt ⁊ inimici eam ꝓſonent.

Sequebaꝛ aũt ieſuȝ ſimon petr⁹
⁊ ali⁹ diſcipul⁹. Diſcipul⁹ ãt ille erat
not⁹ põtifici: ⁊ itroiuit cũ ieſu i atri
um põtificis. Petr⁹ auteȝ ſtabat ad
oſtiũ foꝛis. Exiuit ergo diſcipul⁹ q
erat not⁹ põtifici: ⁊ dixit oſtiarie: ⁊
itroduxit petꝝ. dixit ergo petro an
cilla oſtiaria. Nũqd ⁊ tu ex diſcipu
lis es hoĩs iſti⁹? Dixit ille: Nõ ſuȝ
Stabãt ãt ſui ⁊ miniſtri ad pꝛunas
qꝛ frig⁹ erat: ⁊ calefaciebãt ſe. Erat
aũt cũ eis ⁊ petr⁹ ſtãs ⁊ calefaciẽſ ſe

¶AVG. de cõ. euan. De petri tẽtatione q̃ inter dñi
cõtumelias fcã eſt: nõ eodẽ oꝛdine oẽs narrãt. Naȝ
ipſas ꝓmo cõmemoꝛat mattheus ⁊ marcus: deinde
petri tẽtationẽ. Lucas vero explicat ꝓus tẽtationes
petri: demũ dñi cõtumelias. Johãnes aũt incipit pe
tri tẽtationẽ dicere cũ dicit: Sequebaꝛ aũt ieſum ſi
mon petr⁹: ⁊ ali⁹ diſcipul⁹. ¶ALCVI. Et deuotõe
ſequebaꝛ magiſtꝝ: q̃uis a longe ꝓpter timoꝛem.
¶AVG. Quis ſit aũt ille ali⁹ diſcipul⁹: non temere
affirmãdũ eſt: qꝛ taceꝛ. Solet aũt ſe idem iohannes
ita ſignificare ⁊ addere: quẽ diligebat ieſus: foꝛtaſ
ſis g̃ ⁊ hic ipſe eſt. ¶CHRY. Se aũt occultat humili
tatis gratia: etenim hic magnaȝ rectitudinem enar
rat quomodo oĩbus fugientib⁹ ipſe ſequiꝛ: ſed ꝓpo
nit ſibi petꝝ ⁊ ſuipſi⁹ coact⁹ eſt meminiſſe: vt diſcas
qm̃ certi⁹ aliis enarrat ea q̃ fcã ſunt in atrio q̃ſi itus
exñs. Succidit aũt ꝓpꝛiam laudẽ ſubdẽs: Diſcipulus
aũt ille erat not⁹ põtifici: ⁊ itroiuit cũ ieſu in atrium
põtificis: nõ enĩ hoc vt magnũ q̃d de ſeipſo ponit: ſȝ
qꝛ dixit ꝙ intrauit cum ieſu ſol⁹: vt nõ eſtimes hoc
excelſe mẽtis eẽ addit cãm. Igiꝛ petrũ veniſſe illuc
amoꝛis fuit: nõ intraſſe aũt intra timoꝛis. vñ ſequiꝛ:
Petr⁹ aũt ſtabat ad oſtiũ foꝛis. ¶ALCVI. Foꝛis
ſtabat q̃ negatur⁹ erat dñm: nec erat i chꝛiſto: q̃ chꝛi
ſtũ cõfiteri non erat auſus. ¶CHRY. Sed qm̃ ⁊ pe
trus itraſſet vtiqꝫ domũ ſi ei cõceſſum eẽt indicauit
ſubdẽs: Exiuit g̃ diſcipul⁹ ali⁹: q̃ erat not⁹ pontifici: ⁊
itroduxit petrũ. Ideo aũt ipſe eũ non itroduxit: quia
chꝛiſto adherebat ⁊ ſeq̃baꝛ eũ. Sequiꝛ: Dixit g̃ an
cilla oſtiaria: Nũq̃d ⁊ tu ex diſcipulis es hoĩs iſtius
Dixit ille: Nõ ſũ. Quid dicis o petre? Nõne ꝓus di
xiſti: Et ſi opoꝛtuerit aĩam meã ꝑ te ponã? q̃d ergo
fcm̃ eſt: quoniã nec oſtiarie fers iterrogationẽ? non
erat miles q̃ iterrogabat: ſȝ oſtiaria vilis. neqꝫ dixit:
Seductoꝛis diſcipul⁹ es: ſed hoĩs illi⁹: q̃d miſerẽtꝭ
erat. Dicit aũt: Nũquid ⁊ tu: qꝛ iohãnes itus erat
AVG. Sed q̃d mirꝝ ſi de⁹ vera ꝓdixit: hõ autẽ falſa
ꝓſumpſit. Sane in iſta q̃ iã cepta eſt negatõne petri
debem⁹ aduertere non ſolũ ab eo negari chꝛiſtũ: q̃

dicit eũ nõ eẽ chꝛiſtũ: ſed ab illo etiam q̃ negat ſe eẽ
chꝛiſtianũ. Dñs enĩ nõ ait petro: Diſcipulũ meuȝ te
negabis: ſed me negabis. negauit ergo ipm̃ cũ ſe ne
gauit eẽ diſcipulũ. Quid aũt aliõ iſto modo q̃ꝫ ſe ne
gauit eẽ chꝛiſtianũ? q̃ꝫ multi poſtea etiã pueri ⁊ pu
elle potuerũt moꝛtẽ ꝑ chꝛiſti ꝯfeſſione contẽnere: ⁊
regnũ celoꝝ foꝛtiter itroire: q̃d tũc iſte non potuit: q̃
claues regni ei⁹ accepit. ecce vñ dictũ ẽ: Sinite hos
abire: qꝛ quos dediſti mihi: non ꝑdidi ex eis queq̃ꝫ.
Utiqꝫ enĩ petr⁹ ſi negato chꝛiſto hinc iret: q̃d aliud
q̃ꝫ ꝑiret? ¶CHRY. in ſmone de petro ⁊ helia: Jccir
co aũt diuine ꝓuidẽtie ſecretũ ꝑmiſit vt ꝓm⁹ ipſe la
bereꝛ petr⁹: quo erga peccãtes durioꝛẽ ſentẽtiã ꝓꝑi
caſus ituitu tpareꝛ. Petr⁹ enĩ oꝛbis terraꝝ doctoꝛ ⁊
magiſter peccauit: ⁊ veniã ipetrauit: vt hec idulgen
tie noꝛma ⁊ regula iudicãtib⁹ ꝓbereꝛ. Jccirco enim
nõ angelis arbitroꝛ cõmiſſam ſacerdotii ꝑtãtem: ne
cum ipſi minime peccarẽt: in peccatoꝛibus ſine mi
ſericoꝛdia vindicarent. Hõ paſſibilis ſupꝛa hoĩes oꝛ
dinaꝛ vt dũ ipſe in aliis ſuas recolit paſſiones: mitẽ
apud eos ſe ꝓbeat ⁊ benignũ. ¶THEO. Quidã tñ in
anẽ quãdã g̃ram appꝛopantes petro dicũt ꝙ ideo
negauit petr⁹ quoniã volebat ſemꝑ eẽ cũ chꝛiſto: ⁊
ſeq̃ ꝯtinue. Nouit enĩ ꝙ ſi fatereꝛ ſe eẽ de chꝛiſti di
ſcipulis: diuidereꝛ ab eo: ⁊ nõ haberet vltra ſpaciuȝ
ſequẽdi videndiqꝫ dilectũ. vñ ſimilabat ſe officiũ gerẽ
miniſtroꝝ: ne vult⁹ meſtitia cognit⁹ excludereꝛ. vñ
ſequiꝛ: Stabãt aũt ſerui ⁊ miniſtri ad pꝛunas: quia
frig⁹ erat: ⁊ calefaciebãt ſe. Erat aũt ⁊ petr⁹ ſtans cũ
eis ⁊ calefaciẽs ſe. ¶AVG. Nõ hyems erat ⁊ tñ fri
gus erat q̃le ſolet etiam eq̃noctio verno accidere.
¶GREG. ij. moꝛal. Jã autẽ int⁹ a charitatis caloꝛe
petr⁹ toꝛpuerat ⁊ ad amoꝛẽ ꝓñtis vite q̃ſi ad ꝑſecu
toꝛũ pꝛunas infirmitate eſtuante recalebat.

Põtifex ergo iterrogauit ieſũ de
diſcipulꝭ ſuis ⁊ de doctrina ei⁹. Rñ
dit ei ieſus: Ego palã locut⁹ ſũ mun
do. Ego ſemꝑ docui in ſynagoga ⁊
in tẽplo quo oẽs iudei ꝯueniũt: ⁊ in
occulto locut⁹ ſũ nihil. Quid me in
terrogas? Interroga eos q audierũt
quid locutus ſim ipſis: ecce hi ſciunt
que dixerim ego.

¶CHRY. Quia chꝛiſto nullũ crimẽ inferre poterãt
de diſcipulis iterrogabãt. vñ dꝛ: Pontifex g̃ interro
gabat ieſũ de diſcipulis ſuis. foꝛtaſſis vbi erãt: vꝭ cu
ius g̃ra eos collegit. hoc aũt dicebat q̃ſi ſeditioſuȝ ⁊
nouaꝝ reꝝ factoꝛẽ eũ redarguere volens: q̃ſi nullo
alio attẽdente ei q̃ꝫ ei⁹ diſcipulis. ¶THEO. Explo
rat inſuꝑ de doctrina. vñ ſeq̃ꝛ: Et de doctrina ei⁹. cu
iuſmodi. ſ. foꝛet vtꝝ a lege diſcrepãs ⁊ aduerſa moy
ſi: vt exinde occaſione cõcepta vt dei emulũ perdat.
¶ALCVI. Nõ enĩ cognoſcẽde vitatis amoꝛe inter
rogat: ſed vt cãm inueniret qua eũ accuſare potuiſſet
⁊ tradere romano ꝑſidi ad dãnanduȝ. Sed dñs ita
tꝑauit rñſionẽ: vt nec vitatẽ taceret nec ſe defẽdẽ vi
dereꝛ. Seq̃ꝛ enĩ: Rñdit ei ieſus: Ego palã locut⁹ ſũ
mũdo. ego ſemꝑ docui in ſynagoga ⁊ i templo quo

oēs iudei cōuenerūt: ⁊ in occulto locutꝰ ſum nihil. AVG. Nō ꝑtereūda naſcit̃ hic queſtio. ſi enī ipſis diſcipulis nō loquebat̃ palā: ſed horā ꝓmittebat qn̄ palā fuerat locuturꝰ: quo palā locutꝰ eſt mūdo. De inde ipſis diſcipulis ſuis multo manifeſtius loq̄bat̃ qn̄ cū eis erat remotꝰ a turbis. tūc. n. ⁊ ꝑabolas apie bat: quas clauſas ꝓferebat ad alios. Sed ītelligēdū eſt ita eū dixiſſe Palā locutꝰ ſū mūdo: ac ſi dixiſſet Multi me audierūt. ⁊ rurſus nō erat palā: q2 nō in telligebāt: ⁊ ꝙ ſeorſum diſcipulis loq̄bat̃: non in oc culto vtiq3 loq̄bat̃. Quis nāq3 in occulto loq̄t̃ q̄ co ram tot hōibꝰ loquit̃: ꝓferti ſi hoc loq̄t̃ paucis: qđ ꝑ eos velit īnoteſcē multis. THEO. Reminiſcitur aūt hꝫ ꝓphetie q̄ dicit: Nō in occulto locutꝰ ſuꝫ: nec in occulto terre tenebroſo. CHRY. Vel locutꝰ eſt q̄dē in occulto: ſed nō vt hi eſtimabāt trepidās ⁊ ſe ditionē faciēs: ſꝫ vbi multoꝝ auditione ſupiora erāt q̄ dicebant̃. volēs aūt ex ſupabūdātia fidedignū cō ſtituere ſuū teſtimoniū ſubdit: Quid me iterro. Int. eos q̄ audi. q̄d lo. ſū ipſis: Ecce hi ſciūt q̄ dixeri ego. q. d. Tu me de meis interrogas: iterroga inimicos meos q̄ inſidiant̃ mihi. ſicut autē hec v̄ba cōfident[ ] in eoꝝ que dicta erāt veritate. Hec eſt enī v̄itatis in altercabilis demōſtratio: cū inimicos q̄s inuocat te ſtes. AVG. Ipſa enī q̄ audierāt ⁊ nō itellexerant talia erāt vt nō poſſent iuſte ac veraciter criminari. Et quotiēſcūq3 iterrogādo tētarunt vt īuenirēt vn̄ accuſarēt eū: ſic eis r̄ndit: vt oēs eoꝝ retunderentur doli: ⁊ calūnie eoꝝ fruſtrarent̃.

Hec aūt cū dixiſſet: unꝰ aſſiſtēs miniſtroꝝ dedit alapā ieſu dicens: Sic r̄ndes pōtifici? Rn̄dit ei ieſus: Si male locutꝰ ſū: teſtimoniū ꝑhibe de malo: ſi aūt bn̄: q̄d me cedis? Et miſit eum annas ligatū ad cayphaꝫ pontificem.

THEO. Cū ieſus aſtātiū iterpellaſſet teſtimoniū volēs ſe miniſter excuſare ꝙ non eēt de his q̄ admi rabant̃ ieſum ꝑcuſſit eū. vn̄ dr̄: Hec aūt cum dixiſſet vnꝰ aſſiſtēs miniſtroꝝ dedit alapā ieſu dicens: ſic r̄n des pōtifici? AVG. de cō. euā. Hic ſane oſtēdit̃ ꝙ annas pōtifex erat: nōdū enī erat miſſus ad cayphā cū hoc diceret̃: Et hos duos annā ⁊ caypham pōtifi ces cōmemorat etiam lucas in initio euāgelij ſui. ALCVI. Hic implet̃ ꝓphetia: Dedi maxillā meaꝫ ꝑcutientibꝰ: ſed ieſus iniuſte ꝑcuſſus māſuete reſpō dit. vn̄ ſequit̃: Rn̄dit ei ieſus: Si male locutꝰ ſum te ſtimoniuꝫ ꝑhibe de malo: ſi aūt bn̄ q̄d me cedis. THEO. q. d. Si habes ex his q̄ nūc a me ꝓlata ſunt rephendē: oſtēde ꝙ male dixerim: qđ ſi nequis q̄d furis? vel etiā ſic: Si ꝑperā docui cū in ſynagogiſ do cebā: certifica ꝓncipē ſacerdotū. ꝙ ſi recte docui: ita vt etiā vos miniſtri miraremini: quid me nūc cedis: quē ꝓus admirabaris. AVG. Quid iſta reſponſi one veriꝰ: māſuetiꝰ: iuſtius. Qui enī accepit alapam nūq̄d vellet eū q̄ ꝑcuſſit aut celeſti igne cōſumi: aut terra dehiſcēte ſorberi: aut correptū demonio volu tari: aut ēt alia huiuſmōi q̄libet pena vl̄ ēt grauiori puniri? q̄d hoꝝ ꝑ potētiā iubere nō potuiſſet: ꝑ quē factꝰ eſt mūdus: niſi patiētiā nos docere maluiſſet: q̄ vincit̃ mundꝰ. Hic dicet aliq̄s: cur nō fecit qđ ipſe ꝓcepit: ꝑcutienti. ſ. nō ſic r̄ndere: ſed maxillam debuit alterā ꝓbere. Quid ꝙ ⁊ māſuete r̄ndit: ⁊ non ſolum maxillā alterā iterū percuſſuro: ſed totum corpꝰ fi gendū preparauit in ligno: ⁊ hic potius demonſtra uit ſua illa precepta patientie nō oſtentatione corpo ris: ſed cordis preparatione fienda. Fieri enī poteſt vt alteram maxillam viſibiliter homo ꝓbeat iratus quāto ergo melius ⁊ reſpōdet vera placatus: ⁊ ad perferenda grauiora tranquillo animo fit paratꝰ. CHRY. Quid igit̃ conſequens erat: niſi aut redar guere aut acceptare quod dicumeſt: ſed hoc nō fit ea enim que fiebant non erant iudicium: ſed ſeditio ⁊ tyrannis. Non inuenientes autē quid plus facerēt: mittunt eum ligatum ad caypham. vnde ſequitur: Et miſit eum annas ligatum ad caypham pontificē. THEOPHI. Suſpicantes hunc cum aſtutior eſſet excogitare aliquid poſſe aduerſū ieſum dignuꝫ morte. AVGVSTI. Ad illū autem ſicut matthe us dicit: Ab initio ducebatur quoniam ipſe erat illi us anni ꝓnceps ſacerdotum. Alternis quippe intel ligendi ſunt ſolere annis agere pontificatum: ⁊ cre denduꝫ ē ſm̄ voluntatem cayphe id eſſe factum: vt ieſum primo ad annam ducerent: vel etiam domos eoꝝ ita fuiſſe poſitas: vt non deberet annas a trāſe untibus preteriri. BEDA: Quod autē dicit Li gatum: non ſic intelligendū ꝙ tunc tm̄ fuerit ligatꝰ ſed tunc ligatus eſt cū eſt captus: itaq3 ligatum ad caypham miſit: ſicut ſibi fuerat preſentatꝰ. ſiue fieri potuit vt ad horam ſolueretur quatenꝰ diſcuteret̃: pꝰ hoc diſcuſſus iteꝝ ligaret̃: ⁊ ſic ad cayphā mittet̃

Erat autē ſimon petrꝰ ſtās ⁊ cale faciēs ſe. Dixerūt ergo ei: Nunq̄d ⁊ tu ex diſcipulis eiꝰ es. Negauit ille ⁊ dixit: Nō ſū. Dicit ei unꝰ ex ſuis pōtificis cognatꝰ eiꝰ cuiꝰ abſcidit pe trus auriculā. Nōne ego te uidi in horto cū illo. Iteꝝ ergo negauit pe trus: ⁊ ſtatim gallus cantauit.

AVGVSTI. Cum dixiſſet euangeliſta ꝙ ieſum ligatum miſerat annas ad caypham: reuerſus eſt ad locū narrationis: vbi reliquerat petrum: vt expli caret quod in domo anne de trina eiꝰ negatione cō tigerat. vnde dicitur: Erat autem ſimon petrus ſtās ⁊ calefaciens ſe. Hic recapitulat quod ante iam di xerat. CHRY. Vel multo ſtupore detinebatur: qui feruidus erat: vt deducto ieſu decetero non mo ueretur. Sed hoc fit vt diſcas: quanta nature ſit imbecillitas: cum deus hominem dereliquerit: ⁊ in terrogatus rurſus etiam negat. vnde ſequitur: Di xerunt ergo ei: Nunquid ⁊ tu ex diſcipulis eius es? Negauit ille: ⁊ dixit: Non ſum. AVGVSTI. de concordā. euange. Hoc loco inuenimꝰ non ante ia nuam ſed ad focum ſtantē: ſecundo negaſſe petruꝫ quod fieri non poſſet: niſi iā rediſſet poſtea q̄3 foras exierat vt mattheus dicit. neq3 enī iam exierat: ⁊ fo ris vidit eū altera ancilla: ſed cū exire eū vidit. i. cum ſurgeret ⁊ exiret: animaduertit eū: ⁊ dixit his q̄ erāt

ſbi.i.q̄ ſimul erāt ad ignē intus in atrio. Et hic cū ie
ſu nazareno erat. Jlle aūt q̄ foras exierat hoc audi
to rediens iurauit illis cōtra nitētibꝰ q2 nō noui ho
minē. deinde in eo ꝙ iohannes hic ait: Dixerūt Nū
quid ⁊ tu ex diſcipulis eius es? qd̄ redeūti ⁊ ſtanti
dictū intelligimꝰ. Hoc quoqꝫ ꝯfirmatur: nō illam
tn̄ alterā ancillā quam cōmemorat: in hac ſecūda
negatione matthēꝰ ⁊ marcꝰ: ſed ⁊ alium quendam
cōmemorat lucas cū petro illud egiſſe. vnde iohan
nes dicit: Dixerunt ergo ei. Johannes aūt ſecutꝰ de
tertia petri negatiōe ita explicat: Dicit vnꝰ ex ſeruis
pontificis: cognatus eius cuiꝰ abſcidit petrꝰ auricu
lā: Nonne ego vidi te in horto cū illo? Qd̄ matthēꝰ
⁊ marcꝰ non ſingulari ſed plurali numero enūciāt
eos q̄ cū petro agebant: cū lucas vnū dicat: Johan
nes quoqꝫ vnū eū cognatū eius cuiꝰ abſcidit petrꝰ
auriculā: facile ē intelligere aut pluralem numeꝝ ꝓ
ſingulari vſitata locutione vſurpaſſe Mattheū ⁊
marcū: aut ꝙ vnus maxime tanqꝫ ſciens ⁊ q̄ eum vi
derat affirmabat ceteri aūt ſecuti eiꝰ fidē petrum ſi
mul vrgebant. CHRY. Sed neqꝫ hortꝰ in memo
riā eū reduxit eoꝝ q̄ ibi dicta ſūt: neqꝫ m̄lta dilectio
quā illic ꝑ verba multa oſ̄dit. vn̄ ſequit̄: Jterū ḡ ne
gauit petrus ⁊ ſtatim gallꝰ cantauit. AVG. Ecce
medici cōpleta ē ꝓdictio: egroti diūcta ꝓſūptio. non
enī factū ē qd̄ ille dixerat: Animā meā ꝓ te ponā. ſꝫ
factū ē qd̄ ille ꝓdixerat: Ter me negabis. CHRY.
Euāgeliſte vō cōcorditer negationē petri ſcripſerūt:
nō diſcipulum accuſantes: ſed nos erudire volētes
quātū malū ſit: nō deo totū ꝯcedere: ſed in ſemetip
ſo ꝯfidere. BEDA: Myſtice aūt ꝑ primam petri
negationē illi deſignant̄: qui ante paſſionē ipſiꝰ ne
gauerūt eū eē deū: per ſecūdā vō illi q̄ poſt reſur
rectionē eiꝰ in diuinitatē pariter ⁊ humanitatē offē
derūt. Jtē ꝑ primū galli cantū ipſius deſignat̄ capi
tis reſurrectio: per ſecūdū illa que in fine celebra
bitur totius corporis. Per p̄mā aūt ancillā que pe
trū negare coegit deſignatur cupiditas: per ſecun
dam carnalis delectatio: ꝑ vnum ſeu plures ſeruos
demones qui ſuadent chriſtū negare.

Adducunt ergo ieſū ad cayphā in pretoriū. Erat aūt mane. Et ipſi non introierūt in p̄toriū ut nō cōtaminarēt̄: ſed ut mādu carēt paſcha. Exiuit ergo pilatus ad eos foras: ⁊ dixit quā accuſationē affertis aduerſus hoīem hūc? Rn̄derunt ⁊ dixerūt ei: Si nō eſſet hic malefactor non tibi tradidiſſemus eum. Dicit ergo eis pilatꝰ: Accipite ergo eum uos: ⁊ ſm̄ legē ueſtrā iudicate eū. Dixerūt ergo ei iudei: Nobis non licet interficere quēq̄. Ut ſermo ieſu impleret̄ quem dixit: ſignificans qua morte eſſet moriturus.

AVG. Redit euāgeliſta ad locū narrationis, ſue
vbi eam reliquerat vt explicaret petri negationem.
vnde dicit̄: Adducūt ergo ieſū ad cayphā in p̄toriū
Ad cayphā quippe ab anna collega ⁊ ſocero eiꝰ di
xerat miſſum: ſed ſi ad caypham: cur ad pretoriū?
qd̄ nil aliud vult intelligi q̄ꝫ vbi p̄ſes pilatus habi
tauit. BEDA: Pretoriū enī dr̄ ſedes p̄toris. Pre
tores vō dicūt̄ p̄fecti ſiue p̄ceptores: eo ꝙ ciuibus
p̄cepta donēt. AVG. Aut igitur aliqua vrgēte cā
de domo anne: quo ad audiēdum ambo ꝯuenerāt
Cayphas p̄rexerat ad p̄toriū p̄ſidis ⁊ ſocero ſuo ie
ſū reliq̄rat audiēdū: aut in domo cayphe p̄toriū pi
latus accepat: ⁊ tanta domꝰ erat vt ſeorſū habitan
tem: dn̄m ſuū ſeorſū iudicē ferret. AVG. de con.
euan. Tamē ad ipſū cayphā ab initio ducebat̄ ad
quē in extremo ꝑducꝰ ē. ſed q2 iā tanqꝫ cōuictū reū
adducebāt: cayphe aūt iā antea viſū fuerat vt ieſus
moreret̄: nulla mora interpoſita ē q̄n occidendꝰ pi
lato traderet̄. Seq̄t̄: Erat aūt mane. CHRY. An
teqꝫ gallꝰ cantaret ad caypham ducit̄: mane vō ad
pilatū: per que demonſtrat euāgeliſta: q̄m ꝑ totum
intermediū noctis: a caypha interrogatꝰ in nullo re
darguit̄: ⁊ iccirco miſit eū pilato: ſed illa alijs dimit
tens enarranda: ipſe q̄ſiuit qd̄ deinceps eſt. Sequr
enī: Et ipſi non introierūt in p̄toriū. AVG. Hoc ē
in eā p̄tē domꝰ quā pilatus tenebat ſi ipſa erat do
mus cayphe. Cur aūt nō introierūt exponit ſubdēs
Ut nō cōtaminarēt̄ ſꝫ māducarēt paſcha. CHRY.
Qm̄ tunc iudei faciebāt paſcha: ipſe vō ante vnam
diē tradidit paſcha reſeruās ſuā occiſiōē ſexte ferie
q̄n vetus paſcha fiebat: vel paſcha dicit totū feſtū.
AVG. Dies enī agere ceperāt azimoꝝ: quibꝰ die
bus cōtaminatio illis erat: in alienigene habitacu
lum intrare. ALCVI. Paſcha enī ꝓprie dicebat̄
dies illa qua agnꝰ ad veſperā quartadecima luna
occidebat̄. Septē vō dies ſequētes dies azimoꝝ di
cebant̄: in q̄bꝰ nihil fermētatū in domibꝰ eoꝝ debu
it inueniri. ſed tn̄ dies paſchalis inuenit̄ inter dies
azimoꝝ: vt apud mattheū. Prima aūt die azimorū
acceſſerūt diſcipuli ad ieſū dicētes: Ubi vis paremꝰ
tibi comedere paſcha? Paſcha etiā dies azimorum
inueniūt̄ noīati ſicut hic: Ut manducarēt paſcha.
paſcha enī nō īmolationē agni hic notat q̄ fiebat
q̄rtadecima luna ad veſperā: ſed magnā ſolēnitatē
que. xv. luna celebrabat̄ poſt agni īmolatiōē. quar
tadecima enī luna dn̄s ſicut ⁊ alij iudei paſcha cele
brauit. quintadecima luna q̄n magna ſolēnitas ce
lebrat̄ ē crucifixꝰ: quartadecima vō luna cepit eſſe
īmolatio ex quo capꝰ ē in horto. AVG. O impia
cecitas alienigene iudicis p̄torio ꝯtaminari timebāt:
⁊ fratris innocentis ſanguinē nō timebāt. Nā ꝙ eti
am dn̄s erat ⁊ vite dator qui occidebat̄: nō eoꝝ cō
ſcientie ſed neſcientie deputet̄. THEO. Sꝫ pilatꝰ
vtcūqꝫ ꝓcedēs mitius ipſe idē egredit̄. vn̄ ſeq̄t̄: Ex
uit ḡ pilatꝰ ad eos foras. Hec aūt erat ꝯſuetudo iu
deoꝝ: vt quē mortis reū iudicarent: vinctū p̄ſidi tra
derēt: vt dū preſes vinctū cerneret: intelligeret mor
ti addictū. CHRY. Sꝫ vidēs eū ligatū ⁊ a tot ad
ductū: nō eſtimauit h̄ argumentū eē inaltercabile
accuſatōis: ſꝫ interrogat. vn̄ ſeq̄t̄: Et dixit eis: Quam
accuſa. affer. aduer. hominē hūc? Jncōueniēs enim
p̄ic eē iudiciū eos rapuiſſe: ſupplicū āt illi ꝯcedere.

Sed illi rénuentes ex directo accuſationē: ⁊ dictu
ris quibuſdā vtunť. vñ ſeqtur: Rñderūt ⁊ dixerūt: Si
non eſſet hic malefactor non tibi tradidiſſemus eū.
AVG. Interrogentur atqꝫ rñdeāt ab imūdis ſpi
ritibus liberati: ceci videntes: mortui reſurgētes: et
qḋ oīa ſupat: ſtulti ſapiētes: vtrū ſit malefactor ieſ⁹?
ſed iſta dicebāt de qb⁹ p ꝓphetā iam ipſe ꝑdixerat:
Retribuebant mihi mala ꝓ bonis. AVG. de cō.
euā. Sꝫ videndū ē ne ꝯ ſit qḋ lucas dicit certa in eo
dicta eē crimina: Ceperunt aūt illū inquit accuſare
dicentes: Hūc inuenim⁹ ſubuertētē gētē noſtrā: et
ꝓhibentē tributa dari ceſari: ⁊ dicentē ſe chriſtū re
gem eē. ſed ſm iohānē videnť iudei noluiſſe dicere
crimina: vt eoꝝ auctoritatē ſecut⁹ pilat⁹: qḋ ei obij
cerēt deſineret querē: ſꝫ ob h̄ tm̄ nocētē crederet ꝙ
ſibi ab eis tradi meruiſſet. ergo intelligē debem⁹ et
hoc dictū eē: ⁊ illud qḋ lucas cōmemorauit. Mul
ta enī dicta ⁊ multa rñſa ſūt. Unde i narrationeꝫ ſu
am quiſqꝫ poſuit: qḋ ſatis eē iudicauit. nā ⁊ ipſe io
hānes dicit quedā q̄ obiecta ſūt que ſuis locis vide
bim⁹. Itaqꝫ ſeqť: Dicit ḡ eis pila. Acci. eū vos ⁊ ſm
legē vr̄am iu. eū. THEO. q. d. Qm̄ ad votū iudiciū
poſcitis ⁊ ſupbiꝭ: ac ſi nihil vnq̄ꝫ ꝓphanū egerit ac
cipite vos ⁊ dānate. ego nāqꝫ neq̄ꝫ talis iudex effi
ciar. ALCVI. Uel h̄ dicit. q. d. vos q̄ legē habetꝭ:
ſcitis q̄d lex de talib⁹ iudicet: ſm qḋ iuſtū eē ſcitis:
ita facite. Seqť: Dixerť ḡ iu. no. nō licet inťfi. quēq̄ꝫ.
AVG. Sꝫ nōne lex ꝑcepit ne malefactorib⁹ ꝑſer
tim ſeductorib⁹ adeo q̄lē iſtū putabāt parcāt? Sed
intelligēdū ē eos dixiſſe nō ſibi licē interficē quēq̄ꝫ
ꝓpter feſti diei ſcītatē quē celebrare iā cepant. Ita
ne oēm ſenſū nimia malicia ꝑdidiſtis: vt ideo vos a
ſanguine inocētis impollutos eē credatis: q2 eū fū
dēdū alteri traditis? CHRY. Uel iō ipſi eū nō in
terfecerūt: q2 multū de ꝑtāte eoꝝ abſciſū erat eis ro
manis reb⁹ ſubiacentib⁹. Uel aliter: q2 dixerat eis:
Scōm legē vr̄am interficite eū: volentes oñdere ꝙ
pctm̄ ei⁹ nō ē iudaicū dicūt: Nō licet nobis. Non
enī ſm legē nr̄am peccauit: ſꝫ crimē ei⁹ ē publicuꝫ:
q2 ſe regē dixit: vel q2 eū crucifigi cupiebāt: vt etiaꝫ
mō mortis eū diffamēt. non aūt licebat eis crucifi
gere. Sed qḋ alio mō interficiebāt: mōſtrat ſtepha
nus ab eis lapidat⁹. Et iō ſubdiť: Ut ſermo ieſu im
pleretť quē di. ſignificās q̄ morte eēt moritur⁹: qm̄
ſ. iudeis crucifigē nō licebat. aut dicit h̄ euāgeliſta:
qm̄ nō ab eis ſolū: ſꝫ ⁊ a gentib⁹ debeat interfici.
AVG. Sic enī legim⁹ apud marcum vbi ait: Ecce
aſcēdim⁹ hieroſolymā ⁊ fili⁹ hoīs tradeť ꝑncipibus
ſacerdotū ⁊ ſcribis: ⁊ tradēt eū gētib⁹. Pilat⁹ auteꝫ
roman⁹ erat: eūqꝫ i iudeā romani ꝑſidē miſerāt. Ut
ḡ iſte ſmo ieſu ipleretť. i. vt eū ſibi traditū gētes inť
ficerēt noluerūt eū accipe dicētes: Nobis nō licet.

Introiuit ergo iterū in ꝑtorium
pilat⁹: ⁊ uocauit ieſū. ⁊ dixit ei: Tu
es rex iudeoruꝫ? Rñdit ieſus: A te
meipſo hoc dicis: an alij dixerunt ti
bi de me? Rñdit pilat⁹: Nūq̄d ego
iude⁹ ſū? Gens tua ⁊ pōtifices tui
tradiderunt te mihi. Quid feciſti?
Rñdit ieſus: Regnū meum nō ē de
hoc mūdo. Si ex hoc mūdo eēt re
gnū meuꝫ: miniſtri mei utiqꝫ decerta
rent ut nō traderer iudeis. Nunc
aūt regnū meuꝫ nō ē hinc. Dixit ita
qꝫ ei pilat⁹: Ergo rex es tu? Rñdit
ieſus. Tu dicis: q2 rex ſū ego. Ego
i hoc nat⁹ ſū: ⁊ ad hoc ueni i mūdū:
ut teſtimoniū ꝑhibeā ueritati. Ois
q̄ ē ex ueritate audit uocē meā. Dic
ei pilat⁹: Quid eſt ueritas?

CHRY. Pilatus ab odio iudeoꝝ eripi volēs iudi
ciū nō ꝓtraxit in lōgū. vñ dr̄: Introiuit ḡ iteꝝ i ꝑto.
pila. ⁊ vo. ieſū. THEO. Seorſū: eo ꝙ magnā habe
bat de eo ſuſpitionē. Proponebat autē oīa exq̄ſite
rimari: amoto ſtrepitu iudeoꝝ. vñ ſeqť: Et dixit ei:
Tu es rex iudeoꝝ? ALCVI. His v̄bis oñdit pila
tus iudeos obieciſſe h̄ crimīs vt diceret ſe eē regem
iudeoꝝ. CHRY. Uel hoc pilat⁹ a multiſ audierat
q2 vō nihil illi hēbant dicere: vt nō multa fieret in
ueſtigatio: qḋ cōiter dicebať hoc in mediuꝫ ducere
vult. Seqť: Et rñdit ie. A temetipſo h̄ di. an alij ti. di.
de me? THEO. Innuit ex hoc pilatū eē vecordeꝫ
ac indiſcrete iudicātē: ac ſi diceret: Si hoc ex teipſo
loq̄ris pande ſigna mee rebelliōis: at ſi ab alijs pce
piſti: inq̄ſitionē fac ordinariā. AVG. Sciebat vti
qꝫ dn̄s ⁊ qḋ ipſe interrogauit: ⁊ qḋ ille rñſur⁹ fuit: ſꝫ
tm̄ dici voluit: nō vt ipſe ſciret: ſꝫ vt ſcriberetť qḋ vo
luit vt ſciretť. CHRY. Non ḡ ignorās interrogat:
ſed ab ipſo accuſari iudeos volēs. vñ ſeqtur: Rñdit
pilatus: Nūq̄d ego iudeus ſū? AVG. Abſtulit a
ſe ſuſpitionē qua poſſet putari a ſemetipſo dixiſſe:
id ſe a iudeis audiſſe demōſtrāſ. vnde ſubdit: Gens
tua ⁊ pontifices tui tradiderunt te mihi. Deinde di
cendo: Quid feciſti? ſatis oſtēdit illud ei pro crimi
ne obiectū: tāq̄ꝫ diceret: Si te regē negas: q̄d feciſti
vt traderis mihi? quaſi mirꝫ nō eſſet: ſi puniēdus iu
dici traderetť q̄ ſe diceret regē. CHRY. Reducit āt
pilatū nō valde malū exiſtentē: ⁊ vult oñdere ꝙ nō
eſt hō nud⁹: ſed deus ⁊ dei filius: ⁊ qḋ formidaue
rat pilat⁹ diſſoluit tyrānidis ſuſpitionē. vñ ſeqť: Rñ
dit ieſus: Regnū meū nō eſt d̄ hoc mūdo. AVG.
Hoc eſt qḋ bon⁹ magiſter ſcire nos voluit: ſꝫ prius
nobis demōſtranda fuerat vana hoīm de regno ei⁹
opinio: ſiue gentiū ſiue iudeoꝝ: a q̄bus id pilat⁹ au
dierat: quaſi ꝓpterea fuiſſet morte plectēd⁹ ꝙ illici
tū affectauerit regnū. vel qm̄ ſolēt regnaturi inuide
re regnāti: ⁊ videlicꝫ cauendū erat: ne hui⁹ regnum
ſiue romanis ſiue iudeis eſſet aduerſū. Qḋ ſi inter
rogante pilato continue rñdiſſet: non etiā iudeis: ſꝫ
ſolis gentibus hoc de ſe opinantibus reſpōdiſſe vi
deretur. Sed poſt reſponſionem pilati: iam iudeis
⁊ gentibus opportuni⁹ aptiuſq̄ꝫ reſpōdit: quaſi. d.
Audite iudei ⁊ gentes: non impedio dominationē
veſtram in hoc mundo. Quid vultis ampli⁹? Ueni
te credēdo ad regnū qḋ nō ē de hoc mūdo. Quid ē
enim eius regnum? niſi credentes in eū q̄bus dicit:

De hoc mūdo nō eſtis: q̄uis eos eē vellet in mūdo
vnde ⁊ hoc nō ait: Regnū meū nō ē in hoc mundo:
ſed Nō ē de hoc mūdo. De mūdo enī ē quicq̄d hoi
bus a deo quidē creatū: ſ; ex adā viciata ſtirpe gene
ratū eſt. factū eſt aūt regnū nō iā de mūdo: quicq̄d
inde ī chriſto regeneratū ē. Sic enī nos deus eruit
de ptāte tenebraꝝ ⁊ trāſtulit in regnū filij charitatꝭ
ſue. CHRY. Uel hoc dicit: qm̄ non tenet regnum
vt hic reges terreni tenēt: ſ; qm̄ deſup habet pncipa
tū qui nō ē hūan⁹: ſed mlto maioꝛ ⁊ clarioꝛ. vn̄ ſub
dit: Si ex hoc mūdo eſſet regnū meū miniſtri mei
vtiq; decertarent: vt non traderer iudeis. Oſ̄dit hic
regni ei⁹ qđ apud nos ē imbecillitatē: qm̄ a miniſtrꝭ
habet fortitudinē. ſupius vō regnū ſufficiēs ē ſibiipi
nullo indigēs. Si igit̄ maius ē illud regnū: volēs ca
ptus ē ſeipſū tradēs. AVG. Cū aūt pbaſſet regnū
ſuū nō eſſe de hoc mūdo ſubdit: Nūc aūt regnū me
um non ē hinc. nō dicit: Non ē hic. hic enī ē regnuꝫ
eius vſq; ad finē ſeculi: habēs intra ſe cōmixta ziza
nia vſq; ad meſſem: ſed tn̄ nō ē hinc: q2 pegrinat̄ in
mūdo. THEO. Uel iō nō dicit Non ē hic: ſ; Nō
eſt hinc. nam regnat in mūdo ⁊ vtit̄ ei⁹ puiſione: et
iuxta votū cūcta diſponit. Nō ē aūt ab infimis con
ſtitutū regnū ei⁹: ſed celit⁹ ⁊ ante ſecula. CHRY.
Hinc aūt heretici accipiētes occaſionē: alienū eū eē
a mūdi conditione dicūt. Sꝫ cū dicit: Regnū meum
nō eſt hinc: nō priuat mūdū a ſua puidentia ⁊ plati
one: ſ; oſ̄dit regnū ſuū nō eſſe humanū neq; corru
ptibile. Seq̄tur: Dicit itaq; ei pilat⁹: Ergo rex es tu?
Rn̄dit ieſus: Tu dicis: q2 rex ſum ego. AVG. Nō
quia regē ſe timuit ꝯfiteri: ſed ita dictū ē: vt neq; re
gem ſe neget: neq; regē ſe talē eē fateat̄: cui⁹ regnuꝫ
putet̄ eē de hoc mūdo. Dictū eſt enī: Tu dicis. ac ſi
diceret: Carnalis carnaliter dicis. Deinde ſubiūgit:
Ego in hoc nat⁹ ſū: ⁊ ad hoc veni in mūdū: ⁊ teſti. p
hi. veritati. Nō ē pducenda hui⁹ pnois ſyllaba qđ
ait: In hoc nat⁹ ſū: tanq̄ dixerit In hoc renat⁹ ſum:
ſed corripiēda tanq̄ dixerit: Ad hoc nat⁹ ſū. ſicut ⁊
ait: Ad hoc veni in mūdū. vnde manifeſtū ē eum tē
poralē natiuitatē ſuā hic cōmemoraſſe: qua incar
nat⁹ venit in mundū: nō illā ſine initio qua de⁹ erat.
THEO. Ut aliter: Queſito p pilatū ſi dn̄s eēt rex
Ego inq̄t in h̄ nat⁹ ſū. i. ad hoc q2 rex ſū. h̄ enī ipo q
a rege pduct⁹ ſum: me quoq; teſtoꝛ foꝛe regem.
CHRY. Si igit̄ rex nat⁹ ē: nihil niſi accipiens hab;
Ad hoc inquit veni: vt teſtimoniū phibeā veritati: h̄
eſt vt hoc ipſū ſuadeā oib⁹. Et notādū ē q ſuā humi
litatē oſ̄dit: dū dicentib⁹ Qm̄ malefactoꝛ ē: ferebat
ſilens. qm̄ vō interrogat⁹ ē de regno: tūc locut⁹ ē ad
pilatū: erudiēs eū ⁊ reducens ad altioꝛa: ⁊ oſ̄dit ſe
nihil verſutū opatū eſſe p hoc qđ dicit: Ut teſtimo
niū phibeā veritati. AGV. Cū aūt chriſt⁹ teſtimo
niū phibet veritati: teſtimoniū phibet ſibi. eius q̄ppe
eſt vox: Ego ſū veritas. Sed q2 nō oīm eſt fides: ad
iūgit atq; ait: Ois q̄ eſt ex veritate: audit vocē meā.
Audit vtiq; interioꝛib⁹ aurib⁹. i. obedit mee voci: ac
ſi diceret: Credit mihi. Nō vō ait: Oiſ q̄ ē ex veritate
gratiā cōmendauit: qua ſm̄ ppoſitū vocat. Nam ſi
naturā cogitem⁹ in qua creati ſum⁹: cū oēs veritas
creauerit: quis nō eſt ex veritate? ſ; nō oēs ſūt: q̄bus
vt obediāt veritati ex ipſa veritate pſtat̄. Si enī dixiſ
ſet: Ois qui audit vocē meā ex veritate eſt: iō dict⁹
ex veritate putaret̄: quia obtēperat veritati. Nō aūt
hoc dix̄: ſed ait: Ois qui eſt ex veritate audit vocem
meā. Audit vtiq; ac p hoc non ideo ē ex veritate: q2
eius audit vocē: ſed iō audit: q2 ex veritate ē: q2 h̄ il
li donū ex veritate collatū eſt. CHRY. Hec aūt di
cens: attrahit ⁊ ſuadet fieri eoꝝ que dicūtur audito
rē. ita deniq; ⁊ eū cepit his breuib⁹ verbis vt quere
ret: Quid ē veritas? ſeq̄tur enī: Dixit ei pilat⁹: Quid
eſt veritas? THEO. Iā fere ab hoīb⁹ euanuerūt:
⁊ a cunctis erat incognita dum eſſent increduli.

¶ Et cū hoc dixiſſet iterū exiuit ad
iudeos: ⁊ dicit eis: Ego nullaꝫ inue
nio in eo cauſaꝫ. Eſt aūt ꝯſuctudo
uobis ut unū dimittā uob ī paſcha
Uultis ergo dimittam uobis regeꝫ
iudeoꝛum? Clamauerunt rurſum
omnes dicentes: Nō hunc ſed bar
rabam. Erat aūt barrabas latro.

AVG. Cū dixiſſet pilat⁹: Quid ē veritas? credo in
mentē illi veniſſe ꝯtinuo ꝯſuetudinem iudeoꝝ q̄ ſo
let eis dimitti vn⁹ in paſcha: ⁊ ideo non expectauit
vt rn̄deret ei ieſus: ne moꝛa fieret cū recoluiſſet mo
rem quo poſſet eis in paſcha dimitti: qđ eum valde
voluiſſe manifeſtū eſt. vn̄ dicit: Et cū hoc dixiſſet: ite
rū exiuit ad iudeos. CHRY. Sciebat enim q̄de q
hec indigebat tpe interrogatio. opoꝛtebat aūt eum
eripe ab impetu iudeoꝝ: iccirco ⁊ exiuit. ALCVI.
Uel nō expectabat audire rn̄ſū: q2 foꝛte indign⁹ fu
it audire. Seq̄tur: Et dixit eis: Ego nullā in eo inue
nio cām. CHRY. Non dixit: q2 peccauit ⁊ dign⁹
eſt moꝛte: donate eum feſto: ſed primū eū excuſans
tūc rogat ex abundanti: vt ſi nollēt eū vt inocenteꝫ
dimittere: ſaltē obnoxiū donarēt tpi. Ideoq; indu
xit: Eſt aūt cōſuetudo vobis: vt vnū dimittā vobis ī
paſcha. BEDA: Hec cōſuetudo nō erat legis p̄ce
ptū: ſed ex antiqua patrū traditōe deſcēdit: vt ob re
coꝛdationē liberationis ex egypto vnū etiam in die
paſche dimitterēt vinctū. Deinde exhoꝛtatiue dicit:
Uultis ḡ dimittā vobis regē iudeoꝛum? AVG.
Auelli enī ex ei⁹ coꝛde nō potuit ieſū regē iudeoꝛuꝫ
eſſe tanq̄ hoc ibi ſicut in titulo ipſa veritas fixit de
qua q̄d eſſet interrogauit. THEO. Pulchre autē
pilat⁹ rn̄det p hoc q in nullo ieſus errauerit: ſed fru
ſtra inquietat̄ ab eis velut regnū deſiderās. Nō eū
enī q̄ ſe regē aſſereret: ac emulū romane ptātis ro
manoꝝ vicarius abſoluiſſet. Quāobrē in hoc qđ di
xit: Regē iudeoꝝ abſoluā: pꝛoꝛſus innoxiuꝫ ieſum
pꝛodit illuditq; iudeos. q. d. quē vos criminamini
vt regē: ſe putantē hūc ego abſolui iubeo quaſi nō
exiſtentē. AVG. Sed hoc audito clamauerunt.
vnde ſeq̄tur: Clamauerūt oēs rurſū dicentes: Non
hūc ſ; barrabā. Erat āt barrabas latro. Non rephē
dimus o iudei q p paſcha liberaſtis nocentem ſed
occidiſtis innocentem: quod tamē niſi fieret verum
paſcha non fieret. BED. Quia ergo reliquerūt ſal
uatoꝛē ⁊ petiuerūt latronē: vſq; hodie diabol⁹ ſua
latrocinia exercet in ipſos. ALCVI. Barrabas
aūt interptat̄: Iſte filius magiſtri eoꝝ. i. diabolus

qui huic latroni ī ſuo ſcelere: iudeis in ſua perfidia magiſter fuit.

CA.XIX.

Tunc ergo apphēdit pilatꝰ ieſuz: ⁊ flagellauit. Et mili tes plectentes coronam de ſpinis impoſuerunt ī capite eius: ⁊ ueſte purpurea circūdederunt euz. Et ueniebāt ad eū ⁊ dicebant. Aue rex iudeorum. ⁊ dabant ei alapas. Exiuit iterum pilatus foras: ⁊ dicit eis: Ecce adduco uobis eum foras ut cognoſcatis quia nullam inuenio in eo cauſaz. Exiuit ergo ieſꝰ portās ſpineam coronam: ⁊ purpureuz ueſtimētū. ⁊ dicit eis: Ecce hō.

AVG. Cū iudei clamaſſent non ieſū ſibi dimitti a pilato velle ꝓpter paſcha: ſed barrabam latronē. ſubdit: Tūc g̃ apphē. pi. ie. ⁊ flagellauit. Hoc pilatꝰ nō ob aliud feciſſe credēdꝰ ē: niſi vt eiꝰ iniuriis iudei ſatiati ſufficere ſibi eſtimarēt: ⁊ vſq; ad eiꝰ mortem ſeuire deſiſterēt. Ad h̄ ptinet q̄ idē pſes etiā cohortē ſuā pmiſit facere q̄ ſequūt aut fortaſſis ⁊ iuſſit. dixit eni q̄d deīde fecerint milites: pilatū tñ id iuſſiſſe nō dixit. Seq̄t enī: Et mili. plec. coro. de ſpi. impo. ca. eiꝰ: ⁊ veſte pur. cir. eū: ⁊ ve. ad eū ⁊ di. Aue rex iu. ⁊ da. ei alapas. CHRY. Quia enī pilatꝰ dixit eum regē iudeorū ſchema ei ɔtumelie de reliquo imponūt. BEDA: Nam ꝓ diademate ſpineā illi impoſuerūt coronā: ⁊ ꝓ purpureo veſtimento quo reges veteres vtebāt: veſtē purpureā ei circūdāt: vbi non debet videri cōtrariū: q̄ matheꝰ dicit circūdediſſe chlamydē coccineā: q2 vt origenes refert: vniꝰ ſūt materie coccus ⁊ purpura. Coccule enim incidūt: ⁊ ex his gutte ſanguinis fluūt: ex quibꝰ vtriuſq; generis tingit veſtimentū. Et q̄uis hoc milites illudēdo facerēt: nobis tñ opabant myſteria. Nam p ſpineam coronā nroꝝ deſignat pctōꝝ ſuſceptio: q̄ ſic ſpinas terra noſtri corporis germinat. In veſtimēto purpureo caro paſſiōibꝰ ſubiecta ſignificat. Purpura etiā veſtit cū triūphis ſcōꝝ martyꝝ gloriat. CHRY. Nō aūt iniūctio pncipis erat q̄ faciebāt: ſ3 ad gratiā iudaicā hoc faciebāt: q2 neq; circa initiuz ab illo iuſſi iuerūt nocte: ſed iudeis pecuniaꝝ gratia gratificātes: oīa audebāt. tot aūt ⁊ talibꝰ factis ipſe ſtabat ſilens. Tu vō audiens hec ī mēte habe ɔtinue: ⁊ regem orbis terrarū ⁊ angeloꝝ dñm vidēs ɔtumeliā patiētē: ⁊ oīa ferentē ſilentio imitare. AVG. Sic enī implebāt q̄ de ſe dixerat chriſtꝰ. ſic martyres informabāt ad oīa q̄ pſecutores libuit facē pferēda. ſic regnū q̄ de h̄ mūdo nō erat: ſupbū mūdū non atrocitate pugnādi ſ3 patiendi hūilitate vincebat. CHRY. Ut aūt ɔuitiū q̄ a militibꝰ factū erat: ī eū vidētes reſpirēt a paſſiōe coronatū ieſū adduxit ad eos. vñ ſeq̄t: Exiuit iteꝝ pi. fo. ⁊ di. eis: Ecce adduco vo. eū fo. vt cog. q2 nullā ī eo cām īuenio. AVG. Hinc apparet nō ignorāte pilato hec a militibꝰ facta: ſiue iuſſerit ea ſiue pmiſerit illa. ſ. cā quaz ſupra diximꝰ: vt hec eiꝰ ludibria īimici libētiſſime viderēt ⁊ vlteriꝰ ſanguinē nō ſitirēt. vñ ſeq̄t: Exiuit g̃ ie. por. ſpi. co. ⁊ pur. ve. Nō clarꝰ iperio: ſ3 plenꝰ obprobrio Seq̄t: Et dic eis: Ecce hō. q. d. ī ſregi iuidentis iā parcite: q2 abiectū videtꝰ feruet igminia: frigeſcat iuidia

Cū ergo uidiſſent eū pontifices ⁊ miniſtri clamabāt dicētes: Crucifige crucifige eū. Dic eis pilatꝰ: Accipite eū uos ⁊ crucifigite euz. Ego nō inuenio in eo cauſā. Rūderunt ei iudei: Nos legē hēmꝰ: ⁊ ſm legē dz mori: q2 filiuz dei ſe fecit. Cū ergo audiſſet pilatus hunc ſmonem magis timuit.

AVG. Iudeoꝝ iuidia ꝓ chriſti ignominia nō frigeſcit: inardeſcit potiꝰ ⁊ increſcit. vñ dr̄: Cū g̃ vidiſ. eū pon. ⁊ mi. cla. di. crucifi. cru. eū. CHRY. Uidit g̃ pilatꝰ oīa inaniter fieri. vñ ſeq̄tur: Dicit eis pi. acci. eū vos ⁊ crucifigite. Execrātis ē h̄ v̄bū ad rē nō cōceſſam eos impellātis. Ipſi enī ducebāt eū: vt cum pſidis iudicio h̄ fieret. Cōtingit aūt ɔriū: iudicio pſidis eū magis abſolui. vñ ſeq̄t: Ego enī nō īuenio in in eo cām. Cōtinue enī eū ab accuſatōibꝰ eruit. Unī manifeſtū ē q̄m ⁊ pora ꝓpter illoꝝ cōceſſit inſaniaz ſed iudeos canes nil horū inuerecūdiā cōuertit. nā ſeq̄t: Rūderūt iudei: Nos legē ha. ⁊ ſm le. dz mori: q2 fi. dei ſe fecit. AVG. Ecce alia maior iuidia. parua q̄dez illa videbat velut affectate illicito auſu regie ptātis: ⁊ tñ neutrū ſibi ieſus mēdaciter vſurpauit: ſed vtrūq; verū ē. ⁊ vnigenitꝰ eſt dei filiꝰ. ⁊ rex a deo ɔſtitutꝰ ſup ſyon montē ſanctum eiꝰ: ⁊ vtrūq; nūc demōſtraret: niſi quāto erat potētior: tāto mallet eſſe patiētior. CHRY. Adiuicē enī ipſis diſputantibꝰ ſilebat: implēs ꝓphericū illud: q̄ nō ape1ruit os ſuū in humilitate ſua iudiciū eiꝰ ſublatū eſt. AVG. de con. euan. Hoc aūt pōt cōgruere ei q̄ lucas cōmemorat: in accuſatiōe iudeoꝝ dictū: hunc inuenimꝰ ſubuertentē gentē noſtrā: vt adiūgat: q̄a filiū dei ſe fecit. CHRY. Deinde pilatus quidē timet ab ipſis auditis: ⁊ formidauit: ne forte verū eēt q̄ dicebat: ⁊ videret inique agere. vñ ſequit: Cū ergo audiſſet pilatus hūc ſermonē magis timuit. BEDA: Nō timuit q2 legē audiuit: q2 alienigena erat: ſ3 magꝭ timuit ne filiū dei occideret. CHRY. Illi vō hoc dicentes non horruerūt: ſed interficiūt eum pro quibus oportuerat adorare.

Et ingreſſus eſt pretoriū iterū: ⁊ dicit ad ieſum: Unde es tu? Jeſus autē reſponſū non dedit ei. Dicit ergo ei pilatus: Mihi non loqueris? Neſcis q2 poteſtatez habeo crucifigere te: ⁊ poteſtatē habeo dimittere te? Reſpōdit ieſus: Nō haberes poteſtatē aduerſū me ullā: niſi tibi da

tum eſſet deſup. Propterea q me
tradidit tibi: mai⁹ pctm̄ habꝫ. Et ex
inde querebat pilat⁹ dimittere euꝫ.

CHRY. Pilatus timore cōcuſſus: rurſus inquiſi
tionē facit. vñ dr̄: Et ingreſſus ē ꝑtoriū iterꝫ: ꝛ dic̄ ad
ieſū: Vñ es tu? Nō aūt vltra īterrogat Quid feciſti?
Seqtur: Ieſus aūt rn̄ſū nō dedit ei. Qui eni audiuit
qm̄ in hoc nat⁹ ſū: ꝛ ad h̄ veni: ꝛ qm̄ regnū meū nō
eſt hinc: cū debuiſſet reſiſtere ꝛ eripe eū: hoc quideꝫ
nō fecit: ſed ſecut⁹ eſt iudaicū impetū. Propterea ḡ
nihil ei rn̄dit: qm̄ inaniter oīa interrogabat. Sed et
aliter opib⁹ teſtantib⁹ ei: volebat p ſermones vincē
ꝛ excuſatiōes cōponere: oñdens qm̄ ad h̄ venit.
AVG. Hoc aūt ſilentiū dn̄i nr̄i ieſu chriſti nō ſemel
factū collatis oīm euangeliſtaꝝ narratiōib⁹ repit̄:
ꝛ apud ꝑncipē ſacerdotū: ꝛ apud herodem: ꝛ apud
ipſū pilatū: vt nō fruſtra de illo ꝓphetia ꝓceſſerit:
Sicut agn⁹ corā tondēte ſuit ſine voce: ſic non ape-
ruit os ſuū: tūc vtiqꝫ qn̄ interrogantib⁹ nō rn̄dit. Qꝫ-
uis eni qbuſdā interrogātib⁹ ſepe rn̄dit: tn̄ ꝓpter il
la i qb⁹ noluit rn̄dere ad h̄ data ē de agno ſiitudo:
vt in ſuo ſilentio nō reus ſꝫ innocēs haberet̄. i. nō ſi-
cut male ibi cōſcius q̄ de pctīs cōuincebat̄ ſuis: ſed ſi
cut māſuet⁹ q̄ p pctīs imolabat̄ alienis. CHRY.
Quia igit̄ ſiluit: ſequit̄: Dicit ḡ ei pila. Mi. non lo.
neſcis q: po. ha. cru. te: ꝛ po. ha. dimittē te? Vide q̄li
ter ſeipſū cōdēnauit. ſi eni in te totū poſitū ē: cui⁹ gra
tia nullā cām īueniēs nō abſoluis? Quia igit̄ aduer
ſus ſeipſū ꝓtulit: Rn̄dit ieſus: Nō haberes ptātem
aduerſus me vllā: niſi datū eſſet tibi deſup. oñdens
qm̄ nō ſimplicit̄ ꝛ ſꝫ alioꝝ cōſequētiā h̄ fit: ſꝫ myſti-
ce cōſūmat̄. Ne igit̄ hoc audiēs eſtimes eum ab oī
eruīū crimīe ſubdit: Propterea q̄ tradidit me tibi
peccatū mai⁹ hꝫ. Et nimiꝝ ſi datū erat: neqꝫ hic neqꝫ
illi obnoxij ſūt criminib⁹ inaniter dicis: Hoc eni da
tū eſt. i. ɔceſſū. ac ſi diceret: permiſit hoc fieri: neqꝫ tn̄
ꝓpterea extra nequitiā ſūt. AVG. Ecce rn̄dit ꝑin
de vbi nō rn̄deat: nō ſicut reus ſiue doloſus: ſꝫ ſicut
ouis ſilebat. vbi rn̄debat: ſicut paſtor docebat. Dica
mus ḡ qđ dixit: qđ ꝛ p aplm̄ docuit: q: nō ē ptās ni
ſi a deo. Et q: plus peccat q̄ ptāti innocētē occiden
dū liuore tradit: q̄ ptās ipſa ſi eū timore alicui⁹ ma-
ioris ptātis occidit. Talē q̄ppe de⁹ dederat illi ptā-
tē: vt eſſet etiā ſub ceſaris ptāte. quapropt̄ inq̄t: Nō
haberes aduerſū me ptātē vllā. i. quātulamqꝫ hēs:
niſi hoc ipſū q̄cquid eſt: tibi eēt datū deſup: ſed quia
ſcio quātū ſit: nō eni tātū ē vt tibi oīmodo liberum
ſit: ꝓpterea q̄ tradidit me tibi mai⁹ pctm̄ hꝫ. Ille q̄p
pe me tue ptāti tradidit inuidēdo: tu vō eandē ptā-
tē in me exercitur⁹ es metuēdo. nec timendo q̄dem
ꝑſertim innocentē hoīeꝫ hō dꝫ occidere: ſed id celā-
do facere multo mai⁹ malū ē q̄ timēdo. ꝛ iō nō ait:
Qui me tibi tradidit: ipſe hꝫ pctm̄: tanq̄ ille non ha-
beret: ſꝫ ait Mai⁹ peccatū hꝫ: vt etiā ſe habē intelli-
geret. THEO. Dicit aūt Qui tradidit me tibi. i. iu-
das vel etiā turba. Cū ḡ patens rn̄ſū ieſus ediderit:
q̄ niſi ego memetipſum ꝑberē ꝛ pr̄ ɔcederet: nō ha
beres ptātē in me: ex hoc poti⁹ ipſū abſoluere pila-
tus ſatagebat. vnde ſequitur: Et exinde q̄rebat pila
tus dimittere eū. AVG. Lege ſupiora ꝛ inuenies
iam dudū eū q̄rere dimittē ieſū. Exinde itaqꝫ intelli
gēdū ē. Propter hoc. i. ex hac cauſa ne haberet pec
catū occidendo innocentem ſibi traditū.

¶ Iudei aūt clamabāt dicētes: Si
hunc dimittis nō es amic⁹ ceſaris.
Oīs eni q ſe regē facit ɔtradicit ceſa
ri. Pilat⁹ aūt cū audiſſet hos ſermo
nes: adduxit foras ieſū: ꝛ ſedit ꝓ tri
bunali i loco qui dicit̄ lichoſtratos:
hebraice aūt gabatha. Erat aūt pa
raſceue paſche hora q̄ſi ſexta: ꝛ dicit
iudeis: Ecce rex ueſter. Illi aūt cla
mabāt: Tolle tolle crucifige eū. Di
cit eis pilat⁹: Regē ur̄m crucifigaꝫ?
Rn̄derūt pontifices: Non habem⁹
regem niſi ceſarem. Tunc ergo tra
didit eis illū ut crucifigeretur.

AVG. Maiorē timorē ſe ingerere putauerūt iu-
dei pilato terrēdo de ceſare vt occideret chriſtū: q̄
ſupius vbi dixerūt: Nos legē hēm⁹: ꝛ ſm̄ legē debꝫ
mori: q: filiū dei ſe fecit. vñ dr̄: Iudei aūt clamabāt
di. Si hūc di. nō es ami. ceſaris. Oīs. n. q̄ ſe re. fa. cō.
ceſari. CHRY. Sꝫ vñ habetis hoc demōſtrare: a
purpura: a diademate: a curru: a militib⁹? Nonne
ſol⁹ ſemp cū. xij. diſcipulis incedebat: p oīa vilia trā
ſiens ꝛ cibū ꝛ ſtolā ꝛ habitationē? AVG. Pilat⁹
aūt eoꝝ legē non timuit vt occideret: ſꝫ magis filiuꝫ
dei timuit ne occideret. Nūc vō nō ſic potuit ɔtem-
nere ceſarē auctorē ptātis ſue: queādmodū legē gē
tis aliene. vñ ſubdit̄: Pilat⁹ ḡ cū audiſſet hos ſmo
nes adduxit foras ieſū ꝛ ſedit ꝓ tribunali in lo. q̄ dr̄
lichoſtratos: hebraice aūt gabatha. CHRY. Exiit
quideꝫ vt ſcrutatur⁹ rem. ſedere enim pro tribuna-
li hoc oſtēdebat. GLO. Sicut enim tribunal eſt
iudicū: ſic tronus vel ſoliū regū: ꝛ cathedra docto-
rū. BEDA: Lichoſtratos autē dicit̄ quaſi lapide
ſtratū: erat locus ſublimis. Seqt̄: Erat aūt paraſce
ue paſche hora quaſi ſexta. ALCVI. Paraſceue
. i. ꝑparatio. hoc noīe dicebat̄ ſexta ſabbati in qua ꝑ
parabāt neceſſaria ſabbato: vt de māna dictū ē. Se
xta die colligetis duplū. quia eni ſexta die hō eſt fa
ctus: ꝛ in ſeptima requieuit deus: iō ſexta die ꝓ ho-
mine patit̄: ſabbato quieſcit in ſepulchro. Hora aūt
erat quaſi ſexta. AVG. Quid ē ergo qđ marcus
dicit: Erat hora tertia quādo crucifixerūt eū: niſi q:
hora tertia crucifixus ē domin⁹ linguis iudeoꝝ: ho
ra ſexta manib⁹ militū: vt intelligam⁹ horā quintā
iam fuiſſe tranſactā: ꝛ aliq̄d de ſexta ceptū: quando
ſedit ꝓ tribunali pilat⁹: que dicta ē a iohanne hora
quaſi ſexta: ꝛ cū duceret̄ ꝛ crucifigeret̄: ꝛ iuxta eius
crucē gererent̄ que geſta narrant̄: hora ſexta inte-
gra cōpleret̄. Ex qua hora vſqꝫ ad nonā ſole obſcu-
rato: tenebras factas triū euāgeliſtarū matthei mar
ci ꝛ luce ɔteſtat̄ auctas. Sꝫ qm̄ iudei facin⁹ interfecti
xp̄i a ſe i romanos. i. pilatū ꝛ ei⁹ milites trāſferre co
nati ſūt. ꝓptea marc⁹ ea hora q̄ xp̄s a militib⁹ cruci
fix⁹ ē ꝑmiſſa: etiā poti⁹ horā recordat⁹ expſſit: vt ſi

nũ milites regiant crucifixiſſe ieſũ:vel etiã iudei q̃
vt crucifigeretur hora tertia clamauerũt. Eſt ⁊ alia
hui⁹ ſolutio q̄ōnis:vt non hic accipiatur hora ſexta
diei:q2 nec iohãnes ait:Erat hora diei q̄ſi ſexta. ſed
ait:Erat paſceue hora q̄ſi ſexta.paraſceue aũt latine
p̄patio ẽ. Paſcha enĩ noſtrũ vt dicit aplus ĩmolat⁹
eſt chriſt⁹. Cui⁹ paſche p̄patione ſi ab hora noctis
nona cõputem⁹ q̄ſi vident̃ p̄ncipes ſacerdotũ p̄nũ
ciaſſe dñi imolatione dicẽtes: Reus eſt mortis:vſq3
ad horã diei tertiã qua crucifixũ eẽ chriſtũ marcus
euangeliſta teſtat̃:ſex hore ſũt:tres nocturne ⁊ tres
diurne. ¶ THEO. Soluũt aũt quidã q2 ex pctõ ſcri/
ptoris ɔtigerit apud grecos.nã quedã lr̃a greca no
mine gama cui⁹ talis ẽ figura ¶ tertiã horã iportat
quedã aũt figura que ab eis vocat̃ epiſinion q̃ taliſ
eſt ¶ ſextam horã importat. Ex negligẽtia ḡ ſcripto
rũ p̄cedens figura cedẽ potuit in ſequẽtẽ. CHRY.
Pilat⁹ ḡ vt ſcrutaturus exiens nullã tñ ſcrutatione
faciens tradit eũ:eſtimans mouẽdos eẽ eos.vñ ſeq
tur:Et dicit iudeis:Ecce rex vr̃. ¶ THEO.q.d. Ecce
qualẽ hoie3 fatemini q2 imperiũ vr̃m capeſſeret hu
milis:vt nihil tale poſſit tẽtare. ¶ CHRY. Et nimi2
que dicta ſũt erãt ſufficiẽtia vt facerẽt eos de cetero
ab ira ceſſare:ſed trepidabãt ne dimiſſuſ rurſus tur
bam ducat. Amor eteni p̄ncipatuſ verſutum q̃d eſt:
⁊ animam ſufficiẽs p̄dere:p̄pterea magis inſiſtunt.
vñ ſeq̄tur: Illi clamabant: Tolle:tolle. Interficere
enĩ eũ conant̃:⁊ exprobratiſſima morte.vñ ſubdũt:
Crucifige eũ.formidantes ne aliq̃ ei⁹ poſt ipſũ fiat
memoria. ¶ AVG. Adhuc aũt pilatus terrore que3
de ceſare ingeſſerat:ſupare conat̃. vñ ſubdit̃: Dixit
eis pilat⁹: Regẽ veſtrũ crucifigã:de ignominia eo2
volens eos frangere quos de ignominia chriſti mi/
tigare non potuit. Seq̃t̃: Rñderũt pontifices: Non
habem⁹ regẽ niſi ceſarẽ. ¶ CHRY. Volẽtes ſeipſos
ſubmiſerunt ſupplicio:p̄pterea ⁊ de⁹ tradidit eos.
Quia enĩ cõcorditer negauerũt regnum dei:dimiſit
eos in ſuũ iudiciũ incidere.regnũ enĩ chriſti refutan
tes id q̄ð ceſaris ẽ ſup ſeipſos vocabãt. ¶ AVG. S3
pilat⁹ timore mox vincit̃.vñ ſequit̃: Tũc ḡ tradidit
eis illũ vt crucifigeret̃. Apertiſſime enĩ cõtra ceſarẽ
venire videret̃:ſi regẽ ſe nõ habere niſi ceſarẽ p̄ſtẽ/
tib⁹:aliũ regẽ vellet ingerere:dimittẽdo impunitu3
quẽ p̄pter hos auſus ei tradiderũt occidendũ.non
aũt dictũ eſt: Tradidit eis illũ vt crucifigerẽt illũ:ſ3
vt crucifigeret̃.ſ.iudicio ac p̄tãte p̄ſidis. Sed iõ illis
traditũ dixit euãgeliſta:vt eoſ crimine implicatos:a
quo alieni eẽ conabant̃ oñderet.nõ enim faceret h̃
pilat⁹:niſi vt id q̄ð eos cupere cernebat impleret.

¶ Suſceperũt aũt ieſũ:⁊ eduxerũt:
Et baiulans ſibi crucẽ exiuit in eũ q
dr̃ caluarie locũ:hebraice aũt golgo
tha: Ubi crucifixerunt eum:⁊ cum
eo alios duos hinc ⁊ hinc:medium
autem ieſum.

¶ GLO. Ad mandatũ p̄ſidis milites chriſtũ ſuſcepe
rũt crucifigẽdũ.vñ dicit̃: Suſceperũt aũt ieſũ ⁊ edu/
xerũt. ¶ AVG. Poteſt enĩ h̃ iam referri ad milites
apparitores p̄ſidis.nam poſtea euidẽti⁹ dr̃: Mili/
tes ḡ cũ crucifixiſſent eũ:q̄uis euãgeliſta etiã ſi to/
tũ iudeis tribuit:merito facit.ipſi enĩ fecerunt:q̄cq̄d
vt fieret extorſerũt. ¶ CHRY. S3 q2 lignũ ut p̄pha/
nũ putabãt ⁊ vitabant:⁊ neq3 tangere ipſũ ſuſtine/
bãt:crucẽ ieſu vt cõdẽnato imponũt.vñ ſeq̃t̃: Et ba
iulans ſibi cru. exi. in eũ q̃ dr̃ cal. lo. hebra. gol. vbi
eũ crucifixerũt. Ita ⁊ typo factũ ẽ. Iſaac eteni ligna
portauit.ſed tũc quidẽ vſq3 ad p̄ris beneplacitũ res
p̄ceſſit:nũc aũt in reb⁹ effectũ obtinuit:veritas enim
erat. ¶ THEO. S3 quodãmõ vt illic yſaac dimiſſus
eſt:⁊ mactat⁹ ẽ aries:ſic ⁊ hic diuina natura manet
impaſſibilis:ſed humanitas ſm quã aries dr̃:tanq̄3
errantis arietis ade filius hic mactata ẽ. Sed q̄liẽ
alius euãgeliſta dicit q2 angariauerũt ſimonem vt
crucẽ portaret. ¶ AVG. de con.euã. Utrũq3 factu3
inuenim⁹:p̄mo id q̄ð iohãneſ dicit:deinde q̄ð ceteri
tres.vñ intelligit̃ q2 ipſe ſibi portabat crucẽ:cũ exi/
ret in locũ memoratũ. ¶ AVG.ſup Jo. Grande ſpe/
ctaculũ:ſ3 ſi ſpectet impietas grande ludibriũ:ſi pie/
tas:grande myſteriũ. Ridet impietas regẽ:p̄ v̄ga re
gni lignũ ſui portare ſupplicij.videt pietas regẽ ba/
iulantẽ lignũ ad ſeipſũ figendũ q̄ð fixurus fuerat:
etiã in frontib⁹ regũ ſpernẽdũ oculis impio2:i quo
erãt glorificatura corda ſcõ2:ipſa3 crucẽ ſuã geſtãs
humero cõmẽdabat ⁊ lucerne arſure q̃ ſub modio
ponẽda nõ erat:candelabrũ ferebat. ¶ CHRY. Et ſi
cut victores ita ⁊ ipſe i humeris portabat victorie ſi
gnũ. Quidã aũt dicũt q2 in illo loco q̃ calpharie di/
cebat̃ adã mortu⁹ ẽ ⁊ ſepult⁹:vt in loco vbi mors
regnauit:illic ⁊ ieſus tropheũ ſtatuerit. ¶ HIE.ſup
math. Fauorabilis iterp̄tatio ⁊ mulcẽs aurẽ p̄pli:
nec tñ vera. Extra vrbẽ enĩ ⁊ foris portã loca ſũt in
q̄b⁹ trũcãt̃ capita dãnato2:⁊ caluarie q̄ſi decollato
rũ ſũpſere nomẽ. Adã võ ſepultũ iuxta ebron ⁊ ar/
bee:i ieſu filij naue volumĩe legim⁹. ¶ CHRY. Cru
cifigebãt ãt eũ cũ latrõib⁹.vñ ſeq̃t̃: Et cũ eo alioſ du
os hinc ⁊ hinc:me.aũt ieſũ. In h̃ p̄phetiã implẽtes:
q̄ñ cũ iniq̄s reputatat⁹ ẽ. Que enim dñiatẽs facie/
bãt:hec veritati ɔferebãt.volebat enĩ demõ q̄ð fie/
bat obumbrare:ſ3 nõ valuit. Trib⁹ enĩ i cruce affixis
miracula q̃ fiebãt:nulli aſcripſit niſi ſoli ieſu:ita in/
anes diaboli artes facte ſũt.nec ſolũ nõ obfuit glie
ei⁹:ſ3 ɔtulit nõ parũ.nã latronẽ in cruce ɔuertere et
in padiſũ inducere:nõ min⁹ fuit q̄3 ɔcutẽ petras.
AGV. Tñ ⁊ ipa crux ſi attẽdas tribunal fuit.in me
dio.n.iudice ɔſtituto:vn⁹ latro qui credidit libera/
tus:alter q̃ inſultauit damnatus ẽ:iam ſignificabat
q̄ð factur⁹ eſt de viuis ⁊ mortuis: alios poſitur⁹ ad
dextram:alios võ ad ſiniſtram.

¶ Scripſit aũt ⁊ titulũ pilat⁹:⁊ po
ſuit ſup crucẽ. Erat aũt ſcriptum:
Jeſus nazaren⁹ rex iudeo2. Hũc
ergo titulũ multi iudeo2 legerunt:
q2 p̄pe ciuitate3 erat loc⁹ ubi crucifi
xuſ ẽ ieſ⁹. Et erat ſcriptũ hebraice:
grece:⁊ latine. Dicebãt ergo pilato
põtificeſ iudeo2: Noli ſcribere rex
iudeo2:ſ3 q2 ipſe dixit rex ſũ iudeo

rū. Rñdit pilatꝰ: Qđ̄ ſcripſi ſcripſi.
CHRYSO. Sicut in tropheo littere ponunť vi⸗
ctoriā oſtendendentes: ita pilatus titulū cruci chri
ſti inſcripſit. vñ dicitur: Scripſit aūt ⁊ titulū pilatꝰ:
⁊ poſuit ſup crucē. ſimul q̄dem pro chriſto reſpon⸗
dēs vt eū a cōione latronū diſcerneret. ſimul autē
⁊ de iudeis vlciſcens: oñdens. ſ. ipſoꝝ maliciā dum
in ſuū regē inſurrexerūt. vñ ſeq̄ť: Erat āt ſcriptū: Je
ſus naza. rex iudeoꝝ. BED. In quo mōſtrabať iā
tūc regnū ipſiꝰ: nō vt ipſi putabāt deſtructū: ſꝫ poti
tius augmētatū. AVG. Sꝫ iudeoꝝ tm̄ rex chriſtꝰ
eſt: an etiā gentiū: imo ⁊ gentiū. Cum enī dixiſſet:
Ego aūt ſū ꝯſtitutꝰ rex ab eo ſup ſyon mōtē ſanctū
eius: ſubiecit Poſtula a me ⁊ dabo tibi gētes here
ditatē tuā. Magnū ǵ volumus intelligi in hoc titu
lo ſacramentū: q2. ſ. oleaſter factus ē ꝑticeps pigue
dinis olee: non olea ꝑticeps facta ē amaritudinis
oleaſtri. Rex ǵ iudeoꝝ chriſtꝰ ſm̄ iudeoꝝ circūciſio
nē cordis: non lr̄a de ſpū. Seq̄ť: Hūc ǵ titulū mlťi
legebāt iudeoꝝ: q2 ꝓpe ciui. erat lo. vbi cru. ē ieſus.
CHRY. Credibile aūt ē multos gentiles ſiľ cū iu
deis ꝓpter feſtū ꝯueniſſe: ⁊ iō vt nullꝰ ignoraret: nō
in vna lingua ſꝫ in tribꝰ ſcripſit. vnde ſubdiť: Et erat
ſcri. hebraice: grece: ⁊ latine. AVG. Hec q̄ppe treſ
lingue ibi p̄ ceteris eminebant. Hebrea ꝓpter iude
os in lege dei gloriātes: Greca ꝓpter gentiū ſapien
tes: Latina ꝓpter romanos multis ⁊ pene oībꝰ tūc
gētibꝰ impantes. THEO. Significat aūt ſupſcri⸗
ptio triplici ſermone figurata dn̄m eſſe regem pra⸗
ctice: phyſice: ⁊ theologice. Nam ꝑ latinas lr̄as fi⸗
gurať practica: eo ꝙ romanoꝝ imperiū potētiſſimū
ſatiſq3 officioſū i expeditōibꝰ fuerit. Per grecas vō
lr̄as phyſica figurať. greci nāq3 erga naturaliū ſpe⸗
culationē inſudauerūt. Demū ꝑ hebraicas theolo⸗
gia p̄tēdiť: q2 iudeis ē credita rex diuinaꝝ agnitio.
CHRY. Judei aūt crucifixo īuidebant. vñ ſeq̄tur:
Dicebāt ǵ pila. pon. iu. Noli ſcri. Rex iude. ſꝫ q2 di.
rex ſū iudeoꝝ. Nā hec q̄dē enūciatio eſt ⁊ cōis ſnīa.
Si vō adijciať: Quī ipſe dixit: ipſiꝰ petulātie ⁊ extol
lentie oñdereť crimē eē. ſed pilatꝰ in p̄ori ſtetit mē⸗
te. vnde ſequitur. Rñdit pilatꝰ: Qđ̄ ſcripſi ſcripſi: O
ieffabilē vim diuine opatōis etiā i cordibꝰ ignoran
tiū: nōne occulta vox quedā Pilato intꝰ quodā ſi
dici pōt clamoſo ſilētio ꝑſonabat: qđ̄ tāto an̄ i pſal
moꝝ lr̄is ꝓphetatū ē: Ne corrūpas tituli inſcriptōꝫ
Sed q̄d loq̄mini inſani pontifices: nūq̄d enī ꝓptea
nō erit verꝫ: q2 ieſuſ ait: Rex ſū iudeoꝝ. Si corrumpi
non pōt qđ̄ pilatꝰ ſcripſit: corrūpi pōt quod veritas
dixit: Jdeo enī pilatus qđ̄ ſcripſit: ſcripſit: quia dn̄s
quod dixit: dixit.

Milites ergo cū crucifixiſſēt eū:
acceperūt ueſtimēta eiꝰ: ⁊ fecerūt q̄
tuor ꝑtes unicuiq3 militi ꝑtē: ⁊ tuni
cam. Erat aūt tunica inconſutilis:
deſup ꝯtexta ꝑ totū. Dixerūt ergo
ad inuicē: Nō ſcindamꝰ eā: ſꝫ ſortia
mur de illa cuiꝰ ſit. Ut ſcriptura iple
reť dicēs: Partiti ſūt ueſtimēta mea
ſibi: ⁊ i ueſtem meā miſerūt ſortem.
AVG. Judicante pilato milites q̄ ei parebāt cru
cifixerūt ieſū. vñ dī: Milites ǵ cū crucifixiſſent eū:
acceperūt veſtimēta eiꝰ: ⁊ tm̄ ſi voluntates: ſi clamo
res eoꝝ cogitemꝰ: iudei magis crucifixerunt. ſed de
ꝑtitione ſorteq3 veſtimentoꝝ eius ceteri euāgeliſte
breuiꝰ ⁊ clauſe: iſte vō aptiſſime locutꝰ ē. nā ſeq̄tur:
Et fece. q̄tuor ꝑtes vnicui. mi. ꝑteꝫ. vñ apparet q̄tu⸗
or fuiſſe milites q̄ i eo crucifigēdo: p̄ſidi paruerunt.
Sequitur: Et tunicā. ſubaudiēdū ē: Acceperunt: vt
iſte ſit ſenſus: Acceperūt aūt ⁊ tunicā. et ſic locutꝰ ē
vt de ceteris veſtimentis nullā ſortē miſſaꝫ eē vide⸗
amꝰ: ſed de tunica quā ſiľ cū ceteris acceperūt: ſꝫ nō
ſiliter diuiſerūt. De hac enī ſeq̄ť exponēs: Erat aūt
tu. incō. deſup ꝯtexta ꝑ totū. CHRY. Jpſam ſpēm
tunice euāgeliſta hiſtorice deſignat. q2 enī i paleſti⸗
na duos pannos ꝯnectētes ſubtexūt indumēta: oñ
dit iohānes ꝙ talis erat tunica ieſu: occulte vilitatē
veſtimētoꝝ inſinuās. THEO. Alij vō dicūt ꝙ apō
paleſtinā telas ꝯtexūt: nō velut apud nos texūť: exi
ſtente ſupius: ſtamine inferiꝰ vō texētibꝰ: vt ſic non
v̄ſus ꝑtē ſupmā textura ꝓcedat: ſꝫ ecōtra. AVG.
Cur aūt de illa ſortē miſerint narrat dicēs: Dixerūt
ǵ ad iui. nō ſcin. eā: ſꝫ ſor. de illa cuiꝰ ſit. Apparet ita
q3 in alijs veſtimētis eq̄les ſe habuiſſe ꝑtes vt ſorti
ri neceſſe nō fuerit. Jn illa vō vna nō eos habē po⸗
tuiſſ̄ ſingulas ꝑtes niſi ſcindereť vt pānos eiꝰ inuti
liter tollerēt: qđ̄ ne facerēt ad vnū eā ꝑuenire ſorti⸗
tione maluerūt. Huiꝰ euāgeliſte narrationi ꝯſonat
⁊ ꝓpheticū teſtimoniū. vñ ſubiūgit: Ut ſcriptura ad
imple. di. parti. ſūt veſti. mea ſibi ⁊ i ve. meā mi. ſor⸗
tē. CHRY. Jntuere ꝓphetie certitudinē. nō enim
q̄ partiti ſūt ſolū: ſed ⁊ q̄ nō ꝑtiti ſūt. Dixit igiť ꝓpha
Ueſtimēta q̄dē diuiſerūt: ſꝫ veſtē ſorti ꝯceſſerūt.
AVG. Matthēꝰ dicēdo Diuiſerūt veſtimēta eius
ſortē mittētes: ad totā diuiſionē veſtimētoꝝ voluit
intelligi ⁊ illā tunicā ꝑtinere de q̄ ſortē miſerūt. Ta
le eſt qđ̄ etiā ait lucas: Diuidētes veſtimēta eiꝰ: mi⸗
ſerūt ſortes. Diuidētes enī venerunt ad tunicā de q̄
facta ē ſortitio. Dicēdo aūt ſortes pluralē numerū
ꝓ ſingulari poſuit. Marcꝰ aūt ſolꝰ videť intuliſſe
aliq̄ā q̄ōnē. dicendo enī: Mittētes ſortem ſup eis
q̄s q̄d tolleret: tāq3 ſup oībꝰ veſtimentis ſors miſſa
ſit locutꝰ videať: ſꝫ hec breuitas obſcuritateꝫ facit.
Sic enī dictū ē: Mittētes ſortē ſup eis. ac ſi diceret
Mittētes ſortē cū diuidereť. Cū aūt dicit: Quis q̄d
tolleret. i. q̄s tunicā tolleret: tāq3 ſi totū ita diceret:
Mittētes ſortē ſup eis: q̄s tunicā que ꝑtibꝰ eq̄libꝰ
ſupfuerat tolleret. Quadripartita aūt veſtis dn̄i nr̄i
ieſu chriſti: q̄dripartitā figurauit eiuſ eccleſiā: q̄tuor
ſ. ꝑtibꝰ in orbe diffuſam: ⁊ in eiſdē eq̄liter. i. ꝯcordiť
diſtributā. Tunica vō illa ſortita oīm ꝑtiū ſignificat
vnitatē q̄ charitatis vinculo ꝯtineť. Si aūt charitas
⁊ ſupeminentiorē hꝫ viā ⁊ ſupeminet ſcie ⁊ ſup oīa
p̄cepta ē: ſm̄ illud: Sup oīa aūt hec charitatē habe
te: merito veſtis q̄ ſignificať deſup ꝯtexta ꝑhibetur
Et addidit: Per totum. quia nemo eius eſt expers
qui ꝑtinere inueniť ad totū: a quo toto catholica
vocať eccleſia. Jnconſutilis aūt ne aliq̄n̄ diſſuať. ⁊
ad vnū ꝑuenit: q2 i vnū oēs colligit. Jn ſorte āt dei
gratia cōmendata eſt. cū enī ſors mittiť: non perſo⸗
ne cuiuſdā vel meritis: ſꝫ occulto iudicio dei crediť

CHRY. Uel ſicut quidā dicūt tunica incōſutilis
deſup ɔtexta ꝑ totū: ſm allegoriā oñdit: qm̄ nō ſim
plicit̄ homo erat q̄ crucifixꝰ ē: ſꝫ ⁊ deſup deitatem
habebat. THEO. Uel alit̄: Ueſtis incōſutilis de
notat corpꝰ chriſti: qđ a ſupiore pte ɔtextū ē. Spi
ritus eñ ſcūs ſupuenit ⁊ v̄tus altiſſimi v̄gini obum
brauit. Hoc ḡ ſacroſcm̄ chriſti corpꝰ: indiuiſibile cō
ſtat. nā etſi diuidat̄ ꝑ ſingulos ſcificās vnuſcuiuſq3
aiam ſimul ⁊ corpꝰ: integre tñ ⁊ indiuiſibilit̄ ɔſiſtit ī
oībꝰ. At qm̄ ex q̄tuor elemētis mūdꝰ ɔſiſtit intelli
gendū ē ꝑ chriſti elemētis: viſibilē creaturā quam
inter ſe diuidūt demones quotiēs morti tradūt ver
bū dei qđ habitat in nobis: ac ſatagūt nos ſue parti
efficere ꝑ mūdanas illecebraſ. AVG. Et iđ iſta nō
aliquid boni ſignificaſſe q̄s dixerit: qꝛ ꝑ malos fa
cta ſūt: q̄d ei de ipſa cruce dicturi ſumus: q̄ ſilit̄er ab
impiis facta ē: ⁊ tamē ea ſignificari recte intelligit̄
qđ ait apl̄s: Que ſit latitudo longitudo altitudo ⁊
ꝓfundū. Lata ē q̄ppe ī trāſuerſo ligno quo extēdū
tur pendētes manꝰ: ⁊ ſignificat opa bona ī latitudi
ne charitati. Lōga ē a trāſuerſo ligno vſq3 ad terrā
⁊ ſignificat pſeuerātiā in lōgitudine tpis. Alta eſt ī
cacumine quo trāſuerſū lignū ſurſū verſus excedit:
⁊ ſignificat ſupnū finē quo cūcta opa referūt̄. Pro
funda ē in ea parte que ī terra figit̄: ibi q̄ppe occul
ta ē: ſed cūcta eiꝰ apparētia inde cōſurgūt: ſicut bo
na nr̄a de ꝓfunditate gratie dei q̄ ɔphendi nō pōt:
vniuerſa ꝓcedūt. Sꝫ etſi crux chriſti hoc ſolū ſigni
ficet qđ ait apl̄s: Qui chriſti ſūt carnē ſuā crucifixe
rūt cū paſſionibꝰ ⁊ ɔcupiſcentiis q̄ꝫ magnū bonū ē.
Poſtremo q̄d ē ſignū chriſti: niſi crux xp̄i qđ ſignū
niſi adhibeatur ſiue frontibꝰ credentiū: ſiue ipſi aq̄
e q̄ regenerant̄: ſiue oleo quo chriſmate vngunt̄:
ſiue ſacrificio quo alūtur nihil eoꝝ vite ꝑficitur.

Et militeſ q̄dē hec fecer̄t. Stabāt
iuxta crucē ieſu mr̄ eiꝰ: ⁊ ſoror mr̄iſ
eiꝰ maria cleophe: ⁊ maria magdale
ne. Cū vidiſſꝫ ergo ieſꝰ mr̄eꝫ ⁊ diſci
pulū ſtantē quē diligebat: dicit mr̄i
ſue. Mulier: ecce filꝰ tuꝰ. Deide di
cit diſcipulo. Ecce mr̄ tua. Et ex il
la hora accepit eā diſcipulus in ſuā.

THEO. Cū milites q̄ ad ꝓpriā ſpectabāt ſecordi
am ꝑſeq̄bant̄: ipſe genitricis cura ſollicitꝰ ē. vñ dr̄:
Et milites quidē hec fecerūt. Stabat aūt iuxta cru
cē ieſu mater eiꝰ ⁊ ſoror matris eiꝰ: maria cleophe:
⁊ maria magdalene. AMBRO. in epl̄is: Maria
mater dñi ante crucē ſtabat filii. nullꝰ me hoc docu
it niſi ſcūs iohānes euāgeliſta. Mūdū alii cōcuſſū ī
paſſione dñi ɔſcripſerūt: celū tenebris obductū: re
fugiſſe ſolē: in pādiſū latronē: ſed pꝰ piā ɔfeſſionem
receptū. Johānes docuit qđ alii nō docuerūt: quē
admodū in cruce poſitus matrē appellauerit. Plu
ris putauit ꝙ victor ſuppliciorū pietatis officia ma
tri exhibebat q̄ꝫ ꝙ regnū celeſte donabat̄ vite eterne
nam ſi religioſū ē ꝙ latroni donat̄ vita: multo vbe
rioris pietatis eſt ꝙ a filio mater tanto affectu ho
norat̄: Ecce inq̄t filius tuꝰ: ecce mater tua. Teſtaba
tur de cruce chriſtꝰ ⁊ inter matrē atq3 diſcipulū di

uidebat pietatis officia. Cōdebat dñs non ſolū pu
blicū: ſed etiā domeſticū teſtamentū. Et h̄ eiꝰ teſtm̄
ſignificabat iohānes: dignꝰ tāto teſtatore teſtis. Bo
nū teſtm̄ non pecunie: ſꝫ vite eterne: qđ nō atramen
to ſcriptū ē: ſꝫ ſpū dei viui. Lingua mea calamꝰ ſcri
be velociter ſcribentis. Sed nec maria minor q̄ꝫ ma
trem chriſti decebat: fugientibꝰ apl̄is añ crucē ſta
bat: ⁊ piis ſpectabat oculis filii vulnera: qꝛ expecta
bat nō in pignoris mortē: ſꝫ mūdi ſalutē: aut fortaſ
ſe qꝛ cognouerat ꝑ filii mortē mūdi redemptionē.
Aula regalis etiā ſua morte putabat ſe aliq̄d publi
co additurā muneri. ſed ieſus non egebat adiutore
ad redemptionē oīm: q̄ oēs ſine adiutore ſeruauit.
vnde ⁊ dicit: Factꝰ ſū hō ſine adiutorio int̄ mortu
os liber. Suſcepit quidē affectu parētis: ſꝫ nō q̄ſiuit
alteriꝰ auxiliū. Hanc imitamini matres ſcē q̄ ī vnico
filio dilectiſſimo tantū materne virtutis exemplꝫ
dedit. neq3 eñ vos dulciores liberos habetis: neq3
illud virgo querebat ſolatiū vt aliū poſſet generare
filiuꝫ. HIE. ɔ heliodoꝝ: Maria iſta q̄ in marco ⁊
mattheo Jacobi ⁊ ioſeph mater dr̄: fuit vxor alphei
⁊ ſoror marie matris dñi: quā mariā cleophe nunc
iohānes cognominat a pr̄e ſiue a gētilitate familie
aut q̄cūq3 alia cā ei nomē imponēs. Si aūt inde ti
bi alia atq3 alia videt̄ ꝙ alibi dicatur maria iacobi
minoris mater: ⁊ hic maria cleophe: diſce ſcripture
cōſuetudinē eūdē hoīem diuerſis noībꝰ appellari
CHRY. Et ɔſidera ꝙ imbecilliꝰ genꝰ. ſ. mulierꝫ
viriliꝰ apparuit iuxta crucē ſtando fugientibꝰ diſci
pulis. AVG. de cō. euā. Niſi aūt mattheꝰ ⁊ lucas
mariā magdalene noīaſſent: potuiſſemꝰ dicē alias
a lōge: alias iuxta crucē fuiſſe. nullꝰ eñ eoꝝ p̄ter io
hannē matrē dñi cōmemorauit. Nūc ḡ quō intelli
git̄ eadē maria magdalene ⁊ a lōge ſtetiſſe cū aliis
mulieribꝰ ſicut mattheꝰ ⁊ lucas dicūt: ⁊ iuxta crucē
fuiſſe ſicut iohannes dicit: niſi qꝛ tanto interuallo
erāt vt iuxta dici poſſent: qꝛ in cōſpectu eiꝰ p̄ſto ade
rant: ⁊ a longe reſpectu turbe ꝓpinquiꝰ circūſtanti
cū centurione ⁊ militibꝰ. Poſſumꝰ etiā intelligere
ꝙ ille q̄ ſimul aderāt cū matre dñi: poſtq̄ꝫ eā diſci
pulo cōmēdauit: abire iā cepant: vt a dēſitate turbe
ſe eruerent: ⁊ cetera q̄ facta ſūt lōgius intuerent̄: vt
ceteri euangeliſte q̄ poſt mortē dñi eas cōmemora
uerūt: iā longe ſtātes cōmemorauerūt. Quid aūt in
tereſt ad veritatē ꝙ quaſdā mulieres pit̄er: q̄ſdam
ſinguli nominauerunt. CHRY. Et cū alie mulie
res aſtarēt nulliꝰ alteriꝰ meminit niſi matris: docēs
nos plus aliquid matribꝰ p̄bere. Sicut eñ parentes
circa ſpūalia aduerſātes: neq3 noſſe oportet: ita qñ
nihil impediūt oīa decet eis p̄bere ⁊ aliis p̄ferre. vñ
ſubdit̄: Cū vidiſſet ḡ ieſus ma. ⁊ diſci. ſtātē quē di.
dicit ma. ſue. Mu. ecce fi. tuus. BEDA: Dilectio
nis inditio euāgeliſta ſuā demonſtrat pſonā: nō ꝙ
exceptis ceteris ſolus: ſed p̄ ceteris familiariꝰ ꝓpter
p̄uilegiū caſtitatis a dño amabat̄: qm̄ virgo ab eo
vocatus virgo ꝑmanſit in eū. CHRY. Pape quā
to diſcipulū honorauit honore: ſed ipſe ſeipſū occul
tat: moderate ſapiens. ſi eñ vellet gloriari: ⁊ cauſaꝫ
vtiq3 adieciſſet ꝓpter quā amabat̄. Eteñ ɔueniēs
eſt magnā quandā ⁊ mirabilē eē cām. Ideo aūt ni
hil aliud iohāni loq̄tur: neq3 conſolat̄ triſtātē: qm̄
tempꝰ nō erat verboꝝ conſolatione. Sꝫ neq3 paruꝫ

erat honorari cũ tali honore. Qz vo ↄueniẽſ erat ma
trẽ exiſtẽtẽ dolere: ⁊ ꝓcurationẽ q̃rere: qz ipſe aberat
diſcipulo q̇ diligebat̃ tradidit diligẽtiã habituro.
vñ ſeq̃t: Deinde di. diſci. Ecce ma. tua. // AVG. Hec
nimirũ ẽ illa hora de q̃ ieſus aquã cõuerſur⁹ ĩ vinuz
dixerat matri: Quid mihi ⁊ tibi ẽ mulier: nõdũ vẽit
hora mea. Tũc eĩ diuia factur⁹: nõ diuinitatis: ſꝫ in
firmitatis matrẽ velut ĩcognitã repellebat. nũc aũt
hũana iã patiẽs ex q̃ fact⁹ fuerat hõ: affectu cõmen
dabat hũano. Moralis igit̃ ĩſinuat̃ locus: ⁊ exẽplo
ſuo iſtruit p̄ceptor bon⁹: vt a filijs pijs ĩpẽdat̃ cura
parẽtib⁹: tãq̃ lignũ illud vbi erãt fixa mẽbra moriẽ
tis ẽt cathedra fuerit magiſtri docentis // CHRY.
Jtaq̃ ẽt martiõis obſtruit iuerecũdiã. ſi eĩ nõ geni-
tus ẽ ſm carnẽ: neq̃ matrẽ habuit: cui⁹ gr̃a tãtã cir
ca eã ſolã facit ꝓuidẽtiã: Jntuere aũt qualit̃ cũ cru
cifigeret̃ vniuerſa imp̃turbate agebat: diſcipulo lo-
quẽs de matre: ꝓphetias iplẽs: latroni bonã ſpem
tribuẽs. añq̃ aũt crucifigeret̃: trepidans videt̃. nã il
lic q̇dẽ nature ĩbecillitas demõſtrata ẽ: hic ãt virtu
tis ſupabũdantia oñdebat̃. Sed ⁊ nos p̱ h̃ erudit: ſi
añ aduerſa cõturbamur: nõ ꝓꝑea deſiſtere cũ ĩ ago-
nẽ ĩgreſſi fuerim⁹ oĩa ſuſtinere vt facilia ⁊ leuia.
AVG. Qz g̃ matri quã relinq̇bat: alterũ ꝓ ſe filiuz
quodãmõ ꝓuidebat cur h̃ fecerit oñdit ĩ h̃ q̇ ſub-
dit̃: Et ex illa hora accepit eã diſcipl's ĩ ſua. Sꝫ ĩ que
ſua iohãnes matrẽ dñi accepit: Neq̃ enĩ nõ ex eis
erat q̇ dixerãt ei: Ecce nos dimiſim⁹ oĩa ⁊ ſecuti ſu-
mus te: Suſcepit g̃ eã ĩ ſua: nõ p̄dia q̇ nulla ꝓpria
poſſidebat: ſed officia q̃ ꝓp̃a diſpẽſatõe exq̇ẽda cu
rabat. // BEDA: Alia lr̃a hꝫ: Accepit eã diſcipul⁹ in
ſuã. quidam volunt in ſuam matrẽ: ſed cõgruẽtius
ſubaudit̃: ſuam curam.

¶ Poſtea ſciẽs: ieſus qz oĩa ↄſũma
ta ſũt: ut cõſũmaret̃ ſcriptura: dicit
Sitio. Vas ãt erat poſitũ aceto ple
nuz. Jlli ergo ſpongiã plenã aceto:
hyſopo circũponẽtes obtulerũt ori
ei⁹. Cũ ergo accepiſſꝫ ieſuſ acetũ di
xit: Cõſũmatũ ẽ. Et inclinato capi
te tradidit ſpiritũ.

// AVG. Patiebat̃ hec oĩa qui apparebat hõ: ⁊ ipſe
idẽ diſponebat hec oĩa q̇ latebat de⁹. vñ dr̃: Poſtea
ſciẽs ieſus qm̃ oĩa cõſũmata ſũt: vt conſũmaret̃ ſcri
ptura. i. q̇ ſcriptura p̄dixerat: Et ĩ ſiti mea potaue-
rũt me aceto: dicit Sitio. tãq̃ dicẽt: h̃ min⁹ feciſtis:
date q̇ eſtis. Judei q̇ppe ipſi erãt acetũ degeneran-
tes a vino patriarchaꝝ ⁊ ꝓphetarũ. Vas g̃ poſitum
erat aceto plenũ. tãq̃ enĩ de pleno vaſe: de iniq̇tate
mũdi h⁹ ĩpletũ cor habẽtes: velut ſpõgia cauernoſis
quodãmõ atq̃ tortuoſis latibulis fraudulẽtũ. vñ ſe
quit̃: Jlli ãt ſpõgiã plenã aceto hyſopo circũponẽ-
tes: obtulerũt ori ei⁹. // CHRY. Neq̃ eĩ ex his q̃ vide
bãt facti ſũt mãſueti: ſed ſeuiebãt magis: ⁊ euz pota-
bãt: ↄdẽnatorũ pocula offerẽtes: ꝓꝑea ei hyſop⁹ ap
poſit⁹ erat. // AVG. Hyſopũ ãt cui circũpoſuerunt
ſpõgiã aceto plenã: qm̃ herba ẽ hũilis ⁊ pectus pur
gat: chriſti hũilitatẽ cõgruẽter accipimus: quã circũ
dederũt ⁊ ſe circũueniſſe putauerũt: chriſti nãq̃ hu
militate mũdamur. Nec moueat qũo ſpõgiã ori ei⁹
potuerũt admouere: q̇ ĩ cruce fuerat exaltat⁹ a t̃ra.
Sicut eĩ apud alios euãgeliſtas legit̃ q̇ hic p̄termi
ſit: ĩ arũdie factũ ẽ: vt ĩ ſpõgia talis potus ad crucis
ſublimia leuaret̃. // THEO. Quidã vo hyſopũ dicũt
vocari arũdinẽ: nã frõdes hꝫ arũdini cõſimiles. Seq̇
tur: Cũ g̃ accepiſſet ieſus acetũ dixit: Cõſũmatũ ẽ.
AVG. Quid niſi q̇ ꝓphetia tãto añ predixerat:
BEDA: Hic q̃ri põt: qũo hic dicat̃: Cũ accepiſſet a
cetũ: cũ ali⁹ euãgeliſta dicat: Noluit bibẽ: Sꝫ h̃ faci
le ſoluit̃: qm̃ nõ accepit vt biberet: ſed vt q̇ ſcriptũ
erat ĩpleret. // GRE. Deĩde qz nihil remãſerat q̇ añ
q̃ moreret̃ fieri adhuc oporteret: ſeq̇t̃: Et ĩcliato ca
pite tradi. ſpiritũ. // AVG. Peractis oĩb⁹ q̃ vt p̱age-
rent̃ expectabat: tãq̃ ille q̇ p̄tãtẽ hẽbat ponẽdi aiaz
ſuã ⁊ iterũ ſumẽdi eã. // GRE. xj. mor. Spũs ãt h̃ p̱
aĩa ponit̃. Si eĩ aliud ſpiritũ q̃ aiam euãgeliſta di-
ceret: Exeũte ſpũ aĩa remãſiſſet. // CHRY. Nõ autez
qm̃ expirauit ĩclinauit caput: ſꝫ qz ĩcliauit caput tũc
expirauit. p̱ q̃ oĩa ĩdicauit euangeliſta qm̃ oĩm dñs
ipſe erat. // AVG. Quis eĩ ita dormit qñ voluerit: ſi-
cut ieſus mortu⁹ ẽ qñ voluit: Quãta ſperãda vel ti
mẽda p̄tãs ẽ iudicãtis: ſi apparuit tãta moriẽtis.
THEO. Tradidit ãt dñs ſpm̃ deo ⁊ patri oñdẽs q̃
neq̃ ſanctorũ aĩe cõuerſant̃ ĩ tumulis. imo deue-
niũt ad man⁹ patris oĩm: peccatorib⁹ ad locũ pena
rũ delatis: videlꝫ ad infernum.

¶ Judei ergo qm̃ paſceue erat: ut
nõ remanerẽt ĩ cruce corp̱a ſabbato
Erat eĩ magn⁹ dies ille ſabbati: ro
gauerũt pilatũ ut frãgeret̃ coꝝ cru
ra ⁊ tolleret̃. Venerũt ergo militeſ
⁊ p̄mi q̇dẽ fregerũt crura: ⁊ alteriuſ
q̇ crucifix⁹ ẽ cũ eo. Ad ieſũ ãt cũ ue
niſſẽt ut uiderũt eũ iã mortuũ ñ fre
gerũt ei⁹ crura: ſꝫ un⁹ militũ lancea
lat⁹ ei⁹ apuit: ⁊ continuo exiuit ſan
guis ⁊ aq̃. Et q̇ uidit teſtimoniuz p̱
hibuit: ⁊ uerꝫ ẽ teſtimoniũ ei⁹. Et il
le ſcit qz uera dicit ut ⁊ uos credatiſ
Facta ſũt eĩ hec ut ſcriptura ĩpleret̃:
Os nõ cõminuetis ex eo: Et iterũ a
lia ſcriptura dicit: Videbunt ĩ quez
tranſfixerunt.

// CHRY. Judei q̇ camelũ trãſglutiebãt: culicẽ aũt
collaudabãt: cũ tãtã fuiſſẽt opati audaciã: de die di
ligẽt rõcinãt̃. vñ dr̃: Judei ergo qm̃ paſce. erat: vt ñ
rema. ĩ cru. cor. ſab. // BEDA: Paraſceue. i. p̄patio
dicta eſt ſexta feria: qz eo die duplices ſibi cibos filij
iſrael p̄pabãt. Erat eĩ ma. di. il. ſab. f. p̱p ſolẽnitatẽ pa
ſchalẽ. Rogaue. Pi. vt frãge. cru. eo. // AVG. Non
crura tollerent̃: ſed hi q̇bus iõ frãgebãt̃ vt moreret̃:
auferret̃ ex ligno: ne pendẽtes ĩ crucib⁹ magnũ diẽ

feſtũ ſui diurni cruciat⁹ horrore fedarẽt. THEO.
Sic eĩ iubebãt ĩ lege: nõ occidere ſolẽ ĩ homĩs ſup/
plitio. vel q2 noluerũt ĩ die feſto torrores aut homi/
cide ceſeri. CHRY. Uide aũt qualiter valida ẽ ve/
ritas. ꝑ eoꝝ enĩ ſtudia ꝓphetia cõplet̃. vñ ſubditur:
Uene. ergo mili. ꝛ ꝑmi qui. frege. cru. ꝛ alte. q̃ cruci.
ẽ cũ eo. Ad ie. ãt cũ venil. vt vide. eũ iã mortuũ: ñ fre
ge. ei⁹ cru. ſ; vn⁹ mili. lan. la. ei⁹ apuit. THEO. Ut
iudeis cõplaceãt lãceãt chriſtũ circa corp⁹ exaĩe cõ
tumelias ĩferẽtes: ſed ↄtumelia ĩ ſignũ ꝓdijt ſangui
nẽ eĩ de corpe extincto manare miraculoſũ ẽ. AV.
Uigilãti verbo euãgeliſta vſus ẽ: vt nõ diceret: La/
tus ei⁹ ꝑcuſſit aut vulnerauit: ſ; Apuit: vt illic quo/
dãmõ vite oſtiũ pãderet̃. vñ ſacramẽta eccleſie ma
nauerũt: ſed q̃bus ad vitã q̃ vere vita eſt nõ ĩtrat̃. vñ
ſeq̃t̃: Et cõtinuo exiuit ſanguis ꝛ aq̃. Ille ſanguis ĩ
remiſſionẽ fuſus ẽ peccatorũ: aq̃ illa ſalutare tẽpe/
rat poculũ. H ẽ ꝛ lauacrũ ꝑſtat ꝛ potũ. Hoc ꝑnũcia
bat: q noe ĩ latere arce oſtiũ facere iuſſus ẽ: quo in/
traret aĩalia q̃ nõ erãt diluuio pitura: q̃bus ꝑfigura
bat̃ eccleſia. ꝑꝑ h ꝑma mulier facta ẽ de viri latere
dormiẽtis. ꝛ hic ſecũd⁹ adã ĩcliato capite in cruce
dormiuit: vt ĩde formaret̃ ei cõiux ꝑ id qõ de latere
dormiẽtis effluxit. O mors vñ mortui reuiuiſcunt:
q̃d iſto ſanguie mũdi⁹: q̃d iſto vulnere ſalubri⁹:
CHRY. Et q2 hic ſuſcipiũt pricipiũ ſacra myſteria:
cũ acceſſeris ad tremẽdũ calicẽ: vt ab ipſa bibiturus
chriſti coſta ita accedas. THEO. Erubeſcãt igit̃ q̃
vinũ ĩ ſacris nõ lĩphãt myſterijs. videt̃. n. nõ crede
re q aq̃ de latere fluxerit. Põt tñ q̃s calũnioſe dice
re q aliq̃ virt⁹ vitalis erat ĩ corpe: ꝛ iõ ſanguis effiu
xit: aqua vero manãs ĩexpugnabile ſignũ fuit. ꝛ iõ
euãgeliſta ſubiũgit: Et q̃ vidit teſtimoniũ ꝑhibuit.
CHRY. q. d. Non ab alijs audiui: ſ; ipſe pñs vidi. Et
verũ ẽ teſtimoniũ ei⁹. Qõ cõueniẽter ſubiũgit cõui/
tiũ chriſti enarrãs: nõ magnũ aliqõ ꝛ admirabile ſi
gnũ: vt ſic ſuſpect⁹ ſmo redderet̃: ſed ipſe h dixit: he
reticorũ ora ꝑcludẽs: ꝛ futura ꝑſonãs myſteria: ꝛ eũ
q̃ iacebat ĩ eis ĩſpiciẽs theſaurũ. Seq̃t̃: Et ille ſcit: q2
ve. di. vt ꝛ vos cre. AVG. Scit eĩ q̃ vidit: c⁹ credat
teſtimonio q̃ ñ vidit. Duo ãt teſtimonia de ſcriptu/
ris reddidit ſingulis reb⁹: q̃s factas fuiſſe narrauit.
Nã q2 dixerat: Nõ fregerũt crura ieſu ſubdidit: Fa
cta ſũt. n. hec vt ſcriptura ĩpleret̃. Os nõ cõmi. ex
eo. Qõ ꝑceptũ ẽ eis: q̃ celebrare paſcha iuſſi ſũt ouis
ĩmolatiõe ĩ veteri lege: q̃ dñice paſſiõis vmbra ꝑceſ/
ſerat. Itẽ q2 ſubiũxerat: Un⁹ mili. lãcea la. ei⁹ ape.
ad h ꝑtinet alterũ teſtimoniũ qõ ſubdit dicens: Et
iterũ alia ſcriptura di. Uide. ĩ quẽ traſfi. vbi ꝑmiſſ⁹
ẽ chriſt⁹ ĩ ea qua crucifix⁹ eſt carne futur⁹. HIE.
Hoc aũt teſtimoniũ ſumptũ ẽ de zacharia.

¶ Poſt hec aũt rogauit pilatum io
ſeph ab arimathia eo q̃ eẽt diſcipu
lus ieſu: occult⁹ aũt ꝑꝑ metũ iudeo
rũ: ut tolleret corp⁹ ieſu. Et ꝑmiſit
pilat⁹. Uenit ergo ꝛ tulit corpus ie
ſu. Uenit autẽ ꝛ nicodem⁹ qui uene
rat ad ieſũ nocte primũ ferẽs mixtu
rã myrthe ꝛ aloes quaſi libras cen
tũ. Acceperũt ergo corpus ieſu: ꝛ li
gauerũt eũ lintheis cũ aromatibus
ſicut mos ẽ iudeis ſepelire. Erat ãt
in loco ubi crucifix⁹ ẽ: hort⁹: ꝛ ĩ hor
to monumẽtũ nouũ ĩ quo nõdũ q̃ſ
q̃; poſit⁹ erat. Ibi ergo ꝑꝑ paſceuẽ
iudeorũ q2 iuxta erat monumentũ
poſuerunt ieſum.

CHRY. Eſtimãs ioſeph extinctũ eẽ iudeoꝝ furorẽ
chriſto crucifixo: cũ fiducia acceſſit vt deponẽdum
fun⁹ ꝓcuraret. vñ dr̃. P⁹ hec au. ro. pi. io. ab arma/
thia. BEDA: Arimathia ipſa eſt ramatha ciuitas
helcane ꝛ ſamuelis. Celit⁹ ãt ꝓuiſũ ẽ vt eẽt diues ꝛ
ad ꝑſidẽ poſſet accedẽ: ꝛ vt eẽt iuſt⁹: vt corp⁹ dñi ac
cipe mereret̃. vñ ſeq̃t̃: Ut tolleret cor. ie. eo q eẽt di
ſci. ieſu. CHRY. Nõ ex. xij. ſed ex ſeptuaginta: qm̃
null⁹ ex. xij. acceſſerit. Et ſi timorẽ iudeorũ q̃s ꝑ cã
aſſũpſerit: h eodẽ detinebat̃ tiore. vñ dr̃: Occul. aũt
ꝑꝑ metũ iu. Sed valde ĩſignis erat: ꝛ pilato not⁹. vñ
ꝛ grãm accepit. ꝛ h ẽ qõ ſubdit̃: Et ꝑmi. pi. Et ſepe.
de reliquo: nõ vt ↄdẽnatũ: ſ; vt magnũ quẽdã ꝛ mi/
rabilẽ. vñ ſubdit̃: Ue. g̃ ꝛ tulit cor. ie. AVG. de cõ.
euã. In extremo eĩ illo officio funeri exhibẽdo mi/
nus curauit a iudeiſ: q̃uis ſoleret ĩ dño audiẽdo eo
rũ inimicitias deuitare. BEDA: Sedata. n. xtcun
q; eorũ ſeuitia eo q ſe aduerſus chriſtum ꝑualuiſſe
gaudebãt: corp⁹ chriſti petijt: qm̃ nõ videbat̃ cã di/
ſcipulat⁹: ſed pietatis vẽiſſe vt funeri officiũ ĩpende
ret: qõ homĩes ñ ſolũ bonis: ſed ẽt malis ſolẽt impẽ
dẽ. Adiũgit̃ ãt ei ꝛ nicodem⁹. vñ ſeq̃t̃: Ue. au. ꝛ ni/
co. q̃ ve. ad ie. no. pri. fe. mixtu. myr. ꝛ aloes quaſi li.
cen. AVG. Nõ ita diſtiguẽdũ ẽ: vt dicam⁹ ꝑmũ
ferẽs mixturã myrrhe: ſed vt qõ dictũ ẽ ꝑmũ: ad ſu/
ꝑiorẽ ſenſũ ꝑtineat. Uenerat eĩ ad ieſũ nicodemus
nocte ꝑmũ qõ idẽ iohãnes narrauit ĩ ꝑorib⁹ euãge/
lij ſui ꝑtib⁹. h g̃ ĩtelligẽdũ ẽ ad ieſũ nõ tunc ſolũ: ſed
tũc ꝑmũ vẽiſſe nicodemũ: vẽiſſe ãt poſtea vt fieret
audiẽdo diſcipul⁹. Ferũt ãt pigmẽta q̃ marie cor/
pus apta ſũt q̃plurimũ cõſuare: ꝛ nõ ꝑmittere ci/
to ſubijci corruptiõi. adhuc eĩ vt de nudo homĩe di/
ſponebãt: ſed tñ multã dilectionẽ demõſtrabãt.
BEDA. Notãdũ ẽ ãt q ſimplex vnguẽtũ fuerit: q2
ex diuerſ aromatib⁹ licẽtiã cõficiẽdi nõ haberent.
Seq̃t̃: Acce. er. cor. ie. ꝛ liga. eũ lintheis cũ aroma. ſi
cut mos ẽ iudeis ſepeli. AVG. In quo euãgeliſta
admonuit ĩ huiuſmõi officijs q̃ mortuis exhibẽtur:
morẽ cuiuſq; gẽtis eẽ ſuãdũ. Erat ãt illi⁹ gẽtis con
ſuetudo vt mortuorũ corpa varijs aromatib⁹ cõdi/
rent̃: vt diuti⁹ ſeruarẽt̃ illeſa. AVG. de cõ. euan.
Neq; aũt hic iohãnes alijs repugnat. neq; enĩ illi q̃
nicodemũ tacuerũt: affirmauerũt a ſolo ioſeph do
minũ ſepultũ: q̃uis ſoli⁹ cõmemorationẽ fecerint:
aut q2 illi vna ſyndone a ioſeph iuolutũ dixerũt: ꝓ/
pterea ꝓhibuerũt ĩtelligi: ꝛ alia linthea potuiſſe af/
ferri a nicodemo ꝛ ſupaddi vt verũ narret iohãnes
q nõ vno lĩtheo ſed lĩtheis ĩuolut⁹ ſit: q̃uis ꝛ ꝑꝑ ſu

dariū qȝ capiti adhibebať: ⁊ iſtitas qbus corp⁹ totū alligatū ē: q2 oia de lino erāt. ēt ſi vna ſyndo ibi fuit: veraciſſime dici potuit: Ligauerūt eū lintheis. Linthea qppe generaliter dicuť q̄ lino texūť. BE. Hic eccleſie cōſuetudo deſcēdit vt corp⁹ dñi ñ i ſericis ⁊ auro textis cōſecreť: ſed i ſyndone munda. CHRY. Q2 vero breuitate tēporis vrgebāť: nona ei hora mortuo chriſto: deide accedētibus ad pilatū: ⁊ deponētib⁹ chriſti corp⁹ veſpa imminebat: iō ponunt eū i pximū monumētū. vñ ſubdiť: Erat au. i lo. vbi cruci. ē hort⁹: ⁊ i hor monu. no. i quo nōdū qſq̄ po. fuerat. Qȝ diſpēſatiōe factū ē: ne alteri⁹ alic⁹ q̄ cū eo iaceret eſtimareť reſurrectio facta eſſe. AVG. Sicut ēt i marie virgis vtero nemo añ illum: nemo p⁹ illū cōcept⁹ ē: ita i h monumēto nemo añ illū: nemo p⁹ illū ſepult⁹ ē. THEO. Per h ēt ꝙ nouū fuit ſepulchrū myſtice dať itelligi ꝙ p chriſti ſepulturā oēs inouamur morte ⁊ corruptione deſtructa. Attēde ēt abūdātiā p nobis ſuſcepte paupertatꝭ. Nā q̄ domū i vita nō habuit: p⁹ mortē quoq̄ i alieno ſepulchro recōdiť: ⁊ nud⁹ exiſtis a ioſeph opiť. Seqť: Ibi g̃ pp pa ce. iu. q2 iu. erat monu. poſue. ie. AV. Acceleratā vult itelligi ſepulturā: ne adueſpaſceret qñ iā pp pauceuē quā cenā purā iudei latieuſitati⁹ apud nos vocāt: facē tale aliqd ñ licebat. CHRY. Propinquū āt fuit ſepulchrū: vt diſcipuli poſſēt cū facilitate accedē ⁊ cōſideratores fieri eoꝝ q̄ eueniebāt pp exiſte loco: ⁊ vt ſepulture teſtes eēnt ēt inimici cuſtodiētes ſepulchrū: ⁊ vt falſus oñdereť is q̄ de furto ſmo. BE. Myſtice āt ioſeph iterptať aptus: p acceptionē boni opiſ: ad qȝ monemur vt corp⁹ dñi digne pcipe mereamur. THEO. Nūc etiā quodāmō chriſt⁹ apud auaros mortificať i paupe famē patiēte. Eſto g̃ ioſeph: ⁊ tege chriſti nuditatē: nō ſemel ſed i tuo tumulo ſpūali cōſiderādo recon de ⁊ coopi ⁊ miſce myrrhā ⁊ aloē amaricātia cōſiderādo vocē illā: Ite maledicti i ignē etnū. q2 nihil amari⁹ eſtimo. CA. XX.

VNa autē ſabbati maria magdalene uenit mane cū adhuc tenebre eēnt ad monumētū: ⁊ uidit lapidē ſublatum a monumēto. Cucurrit ergo ⁊ uēit ad ſimonē petrū ⁊ ad aliū diſcipulū quē amabat ieſus. ⁊ dicit illis: Tulerūt dñm de monumēto: ⁊ neſcimus ubi poſuerūt eū. Exijt ergo petr⁹ ⁊ ille ali⁹ diſcipul⁹: ⁊ uenerunt ad monumētū. Currebāt aūt duo ſimul: ⁊ ille ali⁹ diſcipul⁹ pcurrit citi⁹ petro: ⁊ uēit pmus ad monumētū. Et cū ſe iclinaſſet uidit poſita lithea mina: ñ tñ itroiuit. Uenit ergo ſimō petrus ſequēs eū: ⁊ itroiuit i monumētū. Et uidit lintheamia poſita ⁊ ſudariū qȝ fuerat ſup caput ei⁹ nō cū lintheaminib⁹ poſitū: ſed ſepatim inuolutū i unū locū. Tūc ergo itroiuit ⁊ ille diſcipul⁹ q uenerat prim⁹ ad monumētū: ⁊ uidit ⁊ credit. Nōdū ei ſciebāt ſcripturā: q2 oportuit eum a mortuis reſurgere.

CHRY. Q2 iā trāſierat ſabbatū: in q⁹ ipediebať a lege: ñ potuit maria magdalene qeſcē: ſȝ venit pfūdo diluclo ꝯſolationē q̄ndā a loco ſepulture iueniri volēſ. vñ dř: Una āt ſabbati maria magdalene venit mãe cū adhuc tenebre eēnt ad mōumētū. AV. de cō. euā. Uenit qdē maria magdalene: ſine dubio ceteris mulierib⁹ q̄ dño miſtrauerant plurimū dilectiōe feruētior: vt nō imerito iohēs ſolā cōmemoraret: tacitis eis q̄ cū illa fuerāt: ſicut alij teſtāť. AV. ſup iohānē: Una āt ſabbati ē: quē iā diē dñicū pp dñi reſurrectionē mos chriſtian⁹ appellat: quē matthe⁹ pmā ſabbati nomiauit. BE. Diciť g̃: Una ſabbati. h eſt altera ſiue pma die p⁹ ſabbatū. THEO. Uel aliť: Hebdomade dies iudei ſabbatū nominabāt: vnā āt ex ſabbati dieb⁹ pmā: futuri āt ſeculi exemplar ē hec dies: qm̄ futuri ſeculi vna dies ē nec q̄ nocte iterpollata. Re⁹ ei ibi ſol ē: q̄ nūq̄ occidit. In hac igiť die dñs reſurrexit icorruptibilitatē corpis aſſumēs: ſicut nos i futuro ſeculo icorruptiōe iduemur. AVG. de cō. euā. Qȝ āt marc⁹ dicit: Ualde mãe oriēte iā ſole: nō repugnat ei qȝ h dř: Cum adhuc tenebre eēnt. die qppe ſurgēte alique reliquie tenebrarū tātomagis extenuāť: quātomagis oriť lux. Nec ſic accipiēdū ē qȝ ait marc⁹: Ualde mãe orto iā ſole: tāq̄ ſol ipe iā videreť ſup terrā: ſed poti⁹ ſicut dicē ſolem⁹ eis q̄b⁹ volum⁹ ſignificare tēpori⁹ aliqd faciēdū: orto iā ſole dř. i. de pxio aduenīēte i has ptes. GRE. i ho. Cōgrue āt dř: Cū adhuc tenebre eēſſēt. Maria ei auctorē oim quē carne viderat: mortuū q̄rebat i mōumēto. ⁊ q2 hūc mime iuenit: furatū credidit. Adhuc g̃ erāt tenebre cū vēit ad monumētū. Seqť: Et vidit lapidē reuolutū a monumēto. AV. Iā g̃ factū erat qȝ ſol⁹ matthe⁹ ꝯmemorat de terremotu ⁊ lapide reuoluto cōterritiſq̄ cuſtodibus. CHRY. Surrexit qdē dñs lapide ⁊ ſignaculꝭ ſepulchro iniacētib⁹: q2 vō oportebat ⁊ alios certificari apiť monumentū p⁹ reſurrectionē: ⁊ ita crediť qȝ factū ē. h deniq̄ ⁊ mariā mouit. vidēs ei lapidē ſublatū nō itrauit neq̄ pſpexit: ſed ad diſcipulos ex multo amore cū velocitate cucurrit. Nōdū āt de reſurrectiōe nouerat aliqd mãifeſtū: ſed putabat trāſlationē corpis eē factā. GLO. Et iō cucurrit nunciare diſcipulis: vt aut ſecū q̄rerēt: aut ſecū dolerēt. Et h ē qȝ ſeqť: Cucurrit ergo: ⁊ venit ad ſimone petrū ⁊ ad aliū diſcipulū quē diligebat ieſus. AVG. Ita ſe cōmemorare ſolet ꝙ eū diligebat ieſus q̄ vtiq̄ oēs: ſed ipm p ceteris ⁊ familiari⁹ diligebat: Seqť: Et dixit eis: Tulerūt dñm meū ⁊ neſcio vbi poſuerūt eū. GRE. iiij. mo. Hoc āt dicēs totū p pte iſinuat: ſolū qppe corp⁹ dñi q̄ſitura venerat: ⁊ qñ totū dñm

ſublatũ deplorat. AVG. Nõnulli ãt codices grec
ci ẽt habẽt: Tulerũt dñm meũ. qđ videri dictuȝ põt
ꝓpẽſiore charitatis vel famulat⁹ affectu. Sed hoc i
plurib⁹ codicib⁹ quos i ꝓmptu habem⁹ nõ inueni
mus. Diſcipulũ ãt quẽ diligebat ieſus ſeipȝ dicit. nã
q̇ppe ita cõmemorare ſolet ꝙ euȝ diligebat ieſus q̇
vtiq3 oẽs ſed ipm̃ p̄ ceteris ⁊ familiari⁹ diligebat.
CHRY. Euãgeliſta vero nõ p̄uauit mulierẽ hac lau
de: neq3 verecũdũ exiſtiauit ꝙ ab ea p̄us addiſceret.
Audiẽtes ḡ illi cũ multo ſtudio monumẽto iſiſtũt.
GRE. Illi ãt p̄ ceteris cucurrerũt: q̇ p̄ ceteris ama
uerũt: videlȝ petr⁹ ⁊ iohãnes. vñ ſeq̇t̃: Exiit ḡ petr⁹ ⁊
ille ali⁹ diſcipul⁹: ⁊ venerũt ad monumẽtũ. THE.
Sed ſi q̄ras quõ aſtãtib⁹ cuſtodib⁹ venerũt ad mo
numẽtũ: Audis queſtio: qm̃ poſtq3 dñs reſurrexit ⁊
vna cũ terremotu affuit angel⁹ i ſepulchro: receſſe
rũt cuſtodes annũciates phariſeis. AVG. Cũ aũt
iã dixiſſet: Venerũt ad monumẽtũ: regreſſus eſt vt
narret quõ venerũt atq3 ait: Currebãt aũt duo ſiml̃
⁊ ille ali⁹ diſcipul⁹ p̄currit citi⁹ petro ⁊ venit prior
ad monumẽtũ. vbi oñdit ꝙ ipe prior venerit ſed tã
q3 de alio cũcta narrat. CHRY. Veniẽs ãt cõſide
rat linthẽamia poſita. vñ ſeq̇t̃: Et cũ ſe iclinaſſet vi
dit poſita linthẽamia: nihil tñ ipe pl⁹ ꝑſcrutat̃: ſȝ de
ſiſtit. ⁊ h̓ ẽ qđ ſubdit̃: Nõ tñ itroiuit. Petr⁹ vero vt
feruid⁹ itroiẽs: vniuerſa iſpexit diligẽt ⁊ ãpli⁹ vidit
vñ ſeq̇t̃: Venit ḡ ſimõ petr⁹ ſequẽs eũ. ⁊ itro. i mo. ⁊
vidit li. po. ⁊ ſud. qđ fu. ſu. ca. ei⁹. nõ cũ li. po. ſed ſep.
iuol. i vn. loc. qđ erat reſurrectiõis ſignũ. Neq3 ei ſi
q̇dẽ cũ trãſtuliſſẽt: corp⁹ ei⁹ denudaſſẽt. neq3 ſi fura
ti eẽnt: h⁹rei fuiſſẽt ſolliciti vt leuarẽt ſudariũ ⁊ iuol
uerẽt: ⁊ ponerẽt i vnũ locũ ſeorſũ a lithẽaminib⁹: ſȝ
ſimplr̃ vt ſe hẽbat ſuſcepiſſẽt corp⁹. iõ ei iohẽs p̄mi
ſerat qm̃ ſepult⁹ ẽ cũ myrrha q̄ cõglutiat corpi lin
thẽamia: vt ñ decipiaris ab his q̇ dicũt eũ furto ſub
latũ eẽ. Nõ ei ita iſẽſat⁹ eẽt q̇ furaret̃: vt circa rẽ ſu
ꝑfluã tãtũ ſtudiũ ɔſũmeret. P⁹ petrũ ãt ⁊ iohẽs in
troiuit. vñ ſeq̇t̃: Tũc ḡ itro. ⁊ ille. diſci. q̇ vene. pri. ad
mo. ⁊ vidit: ⁊ credidit. AVG. Nõnulli putãt h̓ io
hãnẽ crediddiſſe ꝙ ieſ⁹ reſurrexerit: ſed qđ ſeq̇t̃ h̓ nõ
idicat. vidit ḡ mãe monumẽtũ ⁊ credidit qđ dixerat
mulier. nã ſeq̇t̃: Nõdũ ei ſciebãt ſcriptu. q2 opo. euȝ
a mor. reſur. Non ḡ eũ credidit reſurrexiſſe: quẽ ne
ſciebat oportere reſurgẽ. qm̃ ãt ab ipo dño audiebãt
q̄uis aptiſſime diceret̃: cõſuetudĩe tñ audiẽdi ab il
lo pabolas nõ itelligebãt: ⁊ aliq̇d aliud eũ ſignifica
re credebãt. GRE. i ho. Hec ãt tã ſubtilis euãgeli
ſte deſcriptio a myſterijs vacare credẽda nõ eſt: p io
hãnẽ iuniorẽ ſynagoga: p ſeniorẽ v̓o petrũ eccleſia
gẽtiũ deſignat̃: q2 ⁊ſi ad dei cultũ p̄or ẽ ſynagoga q3
eccleſia gẽtiũ: ad vſũ tñ ſeculi prior ẽ multitudo gen
tiũ q3 ſynagoga. Cucurrerũt ãt ſimul: q2 ab ort⁹ ſui
tp̄e vſq3 ad occaſũ pari ⁊ cõi via: ⁊ſi ñ pari ⁊ cõi ſẽſu
gẽtilitas cũ ſynagoga decurrit: venit ſynagoga pri⁹
ad monumẽtũ ſed mĩme itrauit: q2 legis q̇dẽ mãda
ta p̄cepit: ꝓphetias de icarnatiõe ac paſſiõe dñica
audiuit: ſȝ credẽ i mortuũ noluit. Veit ãt Simõ pe
tr⁹ ⁊ itroiuit i monumẽtũ: q2 ſecuta poſterior eccle
ſia gẽtiũ: chriſtũ ieſũ ⁊ cognouit carne mortuũ ⁊ vi
uẽtẽ credidit deũ. Sudariũ ãt capitiſ dñi cũ linthẽa
minib⁹ nõ iuenit̃: q2 caput chriſti de⁹ ⁊ diuinitatis
icõp̄rehẽſibilia ſacra ab iſirmitatis noſtre cognitio
ne diſiũcta ſũt: eiuſq3 potẽtia creature trãſcẽdit na
turã. Nõ ſolũ aũt ſeꝑatim ſed iuolutũ inueniri dr̃:
q2 linthei quo iuoluit̃: nec initiũ nec finis aſpicitur
Celſitudo ãt diuinitatiſ nec cepit eẽ nec deſinit. Bñ
aũt addit̃ i vno loco: q2 i ſciſſura mẽtiũ de⁹ nõ ẽ: et
illi ei⁹ gratiã hr̃e merẽt̃ q̇ ſe ab iuicẽ ꝑ ſectarũ ſcãda
la nõ diuidũt. Sed q2 ſolet ꝑ ſudariũ laborãtium ſu
dor detergi: põt ⁊ ſudarij noĩe itelligi labor dei. Su
dariũ ḡ qđ ſuꝑ caput ei⁹ fuerat: ſeorſũ iuenit̃: q̇a ipa
redẽptoris noſtri paſſio lõge a nr̃a paſſiõe diſiũcta
ẽ: qm̃ ipe ſine culpa ꝑtulit qđ nos cum culpa tolera
mus. Ipe ſpõte morti ſuccũbẽ voluit: ad quã nos ve
nim⁹ iuiti. Poſt q3 ãt itrauit petr⁹: igreſſus ẽ ⁊ iohã
nes: q2 i fine mũdi ad redẽptoris fidẽ ẽt iudea colli
get. THEO. Vel aliter: Intellige petruȝ actiuũ ⁊
ꝓmptũ: Johãnẽ vero ɔtẽplatiuũ: ⁊ docilẽ erga reꝝ
diuinarũ hubuiſſe pitiã. pleruq3 ãt p̄uenit cõtẽplati
uus notitia ⁊ docilitate: ſed actiu⁹ iſtãtia feruoris
⁊ ſedulitate precedit illius acumen: ⁊ prius inſpicit
diuinum myſterium.

Abierũt ergo iteꝝ diſcipuli ad ſe
metipos. Maria ãt ſtabat ad mo
numẽtũ foris plorãs. Duȝ ergo fle
ret iclinauit ſe ⁊ ꝓſpexit i monumẽ
tũ. Et uidit duoſ angelos i albis ſe
dẽteſ: unũ ad caput: ⁊ unũ ad pedeſ
ubi poſitũ erat corp⁹ ieſu. Dicũt ei
illi: Mulier qd ploras? Dicit eis:
Quia tulerũt dñm meum: ⁊ neſcio
ubi poſuerũt eũ. Hec cũ dixiſſet cõ
uerſa ẽ retrorſuȝ: ⁊ uidit ieſũ ſtantẽ
⁊ nõ ſciebat q2 ieſuſ ẽ. Dicit ei ieſuſ:
Mulier: qd ploras? Quẽ q̄ris? Il
la exiſtimãs q2 hortulan⁹ eẽt: dicit
ei: Dñe ſi tu ſuſtuliſti eũ dicito mihi
ubi poſuiſti eũ: ⁊ ego eũ tollã. Dicit
ei ieſus: Maria. Cõuerſa illa dicit
ei: Rabbõi: qđ dr̃ magiſter. Dicit ei
ieſus: Noli me tãgere. Nõdũ eniȝ
aſcẽdi ad patrẽ meũ. Vade ãt ad fra
tres meos ⁊ dic eis: Aſcẽdo ad pa
trẽ meũ ⁊ patrẽ ueſtrũ: deũ meuȝ ⁊
deũ ueſtrũ. Venit maria magdalene
annuncians diſcipulis q2 uidi dñm
⁊ hec dixit mihi.

GRE. i ho. Maria ãt magdalene q̄ fuerat in ciui
tate peccatrix amãdo veritatem lauerat lachrymis
maculas criminis: cui⁹ mẽtẽ magna vis amoris accẽ
derat: que a monumẽto dñi ẽt diſcipulis recedẽtib⁹
nõ recedebat. Dr̃ ei: Abierũt ergo iterũ diſcipuli ad
ſemetipos. AVG. i. vbi habitãt: ⁊ vñ ad monumẽ

rū cucurrerāt. Uiris aūt redeūtib⁹ īfirmiorē ſexū in
eodē loco fortior figebat affect⁹. vñ ſeqꝉ: Maria āt
ſtabat ad monumētū foris plorās. AVG. de con.
euā. i. añ illū ſaxei ſepulchri locū: ſed tñ ītra illud ſpa
tiū quo iā ingreſſe fuerant: hort⁹ quippe illic erat.
CHRY. Ne mireris āt ꝙ maria amare flebat ad ſe
pulchrū: petr⁹ vero nihil tale paſſus ē. cōpaſſibile eſt
ē muliebre gen⁹ ꝛ natura flebile. AVG. Oculi igi
tur q̄ dñm q̄ſierāt: ꝛ nō īuenerant lachrymis vaca
bāt: āpli⁹ dolētes ꝙ fuerat ablat⁹ de monumento:
q̄ꝫ ꝙ fuerat occiſus ī ligno: qm̄ magiſtri tāti c⁹ vita
ſubtracta fuerat nec memoria remanebat. AVG.
de cō. euā. Uiderat āt cū alijs mulierib⁹ angelū ſedē
tē ad dextris ſup lapidē reuolutū a monumēto: ad
cui⁹ verba cū fleret: ꝓſpexit ī monumētū. CHRY.
Magnū ei ad mitigationē ē monumētū apparens
vide deniqꝫ eā vt pl⁹ req̄ſceret: ꝛ īclinātē ſe ꝛ volē
tē locū videre vbi iacuit corp⁹. vñ ſeqꝉ: Dū g̊ fleret ī
clinauit ſe ꝛ ꝓſpexit ī monumētū. GRE. Amanti
enī ſemel aſpexiſſe nō ſufficit: qꝛ vis amoris intētio
nē multiplicat inq̄ſitiōis. AVG. Nimiū enī dole
bat nec ſuis nec diſcipulorū oculis facile putabat eſ
ſe credēdū: an poti⁹ diuīo inſtīctu ī aīo ei⁹ effectū
ē vt ꝓſpiceret. GRE. Queſiuit enī corp⁹ ꝛ mīme ī
uenit ꝑſeuerauit vt q̄reret. vñ ꝛ contigit vt īueniret
actūqꝫ ē vt deſideria dilata creſcerēt: ꝛ creſcētia ca
perēt qđ īueniſſēt. Sācta eī deſideria dilatione cre
ſcūt. Si āt dilatiōe deficiūt: deſideria ñ fuerūt. Iſta
itaqꝫ q̄ ſic amat: q̄ ſe ad monum̄tū qđ ꝓſpexerat ite
rū īclinat: videam⁹ quo fructu viſ amoris ī ea īgemi
nat op⁹ inq̄ſitiōis. Seqꝉ enī: Et vi. duos ange. in al.
ſedē. vnū ad ca. ꝛ vnū ad pe. vbi po. fuerat cor. ie.
CHRY. Quia eī nō erat excelſa mulieris mēs vt ex
ſudarijs ꝑciperet reſurrectionē: angelos videt ī leto
habitu: vt ꝛ ipa a paſſiōe mitigeꝉ. AVG. Quid eſt
āt ꝙ vnuſ ad caput ꝛ alꝉ ad pedes ſedebat: an qm̄ q̄
grece angeli dicūꝉ: latīe ſūt nuncij: Iſto mō chriſti
euāgeliū velut a capite vſqꝫ ad pedes: ab initio vſqꝫ
ī finē ſignabāt eē nūciandū. GRE. Uel ad caput
ſedet āgel⁹ cū p apoſtolos ꝑdicaꝉ: qꝛ ī ꝑncipio erat
verbū. ꝛ q̄ſi ad pedes ſedet cū dr̄. Uerbū caro factuꝫ
ē. Poſſum⁹ ēt p duos angelos duo teſtam̄ta agno
ſcere: q̄ dū pari ſēſu īcarnatū ꝛ mortuū ac reſurrexiſ
ſe dñm nūciāt: q̄ſi teſtamētū ꝑus ad caput ꝛ teſtam̄
tū poſterius ad pedes ſedet. CHRY. Angeli āt ap
parētes nihil de reſurrectiōe dicūt: ſed paulatī ī euꝫ
q̄ de reſurrectiōe ē ītrāt ſmonē. Qꝛ ei mulier vltra
cōſuetudinē ꝑclarū habitū viderat: ne turbeꝉ audi
uit cōpaſſiōis vocē. vñ ſeqꝉ: Dicūt ei illi: mulier q̄d
ploras: Angeli lachrymas ꝓhibebāt: ꝛ futurū quo
dāmō gaudiū nūciabāt. Ita enī dixerūt: Quid plo
ras: ac ſi dicerēt: plorare noli. GRE. Ipa eī ſacra
eloq̄a q̄ ī nos lachrymas amoris excitāt: eaſdem la
chrymas cōſolanꝉ dū nobis redēptoris noſtri ſpe
ciē repromittūt. AVG. At illa eos putat interro
gaſſe neſciētes: cāſ ꝑdit lachrymarū. vñ ſeqꝉ: Dicit
eis: qꝛ tulerūt dñm meū. Dñm ſuū vocat dñi ſui cor
pus exaīe: a toto partē ſignificās: ſicut oēs confite
mur ieſū chriſtū filiū dei ſepultū: cū ſola ei⁹ ſepulta
ſit caro. Seqꝉ: Et neſcio vbi poſuerūt eū. Hec erat
eā maior doloris: qꝛ neſciebat quo iret ad cōſolan
dū dolorē. CHRY. Nōdū aūt de reſurrectiōe ali

q̄d nouerat ſed adhuc trāſlationē imaginabaꝉ.
AVG. de cō. euā. Hic ītelligēdi ſūt ſurrexiſſe ange
li: vt ēt ſtātes viderēꝉ: ſicut lucas eos viſos eē cōme
morat. AVG. ſup iohānē: Sed hora iā venerat q̄
id qđ nūciatū quodāmō fuerat ab angelis flere ꝓ
hibētibus: gaudiū ſuccederet flētib⁹. vñ ſequiꝉ: Hec
cū dixiſſet cōuerſa ē retrorſuꝫ. CHRY. Sed quare
ad angelos loquēs ꝛ nōdū ab eis aliq̄d audiēs ouer
tiꝉ retrorſuꝫ: Mihi videꝉ ꝙ hec ea dicēte: chriſtus
p⁹ eā apparuit: ꝛ angeli cōſiderātes dñatorē ꝛ figu
ra ꝛ īſpectiōe ꝛ motu cōfeſtiꝫ oñderūt qm̄ dñm vi
derūt: ꝛ h̄ ē qđ mulierē ouerti retrorſū fec̄. GRE.
Notādū ēt ꝙ maria q̄ adhuc de dñi reſurrectōe du
bitabat cōuerſa retrorſū ē vt videret ieſū: qꝛ videlꝫ p
eādē dubitationē ſuā q̄ſi tergū ī dñi faciem miſerat
quē reſurrexiſſe mīme credebat. Sꝫ qꝛ amabat ꝛ du
bitabat: videbat ꝛ nō agnoſcebat eum. vñ ſeqꝉ: Et vi
dit ieſum ſtātē ꝛ nō ſciebat qꝛ ieſus eēt. CHRY.
Angelis. n. vt dñatori apparuit: mulieri vero nō ita
ne eā ex ꝑma viſiōe ſtupefaceret. nō eniꝫ oportebat
eā repēte ad excelſa reducere: ſed paulatim. Seqꝉur:
Dicit ei ieſus: Mulier q̄d ploras: quē q̄ris: GRE.
Interrogaꝉ dolorꝭ cāa: vt augeaꝉ deſideriū quaten⁹
cū nomīaret quē q̄reret: ī amorē ei⁹ ardēti⁹ eſtuaret
CHRY. Et qꝛ in cōi figura apparuit: eſtiauit eum
hortulanū eē. vñ ſeqꝉ: Illa eſtimās qꝛ hortulan⁹ eſ
ſet: dicit ei: Dñe ſi tu ſuſtuliſti eū dicito mihi vbi po
ſuiſti eū: vt ego eū tollā. h̄ ē: ſi ꝓpter timorē iudeorū
leuaſti eū dicito mihi ꝛ ego eū accipiam. THEO.
Timebat enī ne iudei etiā corpi īſeuirent exanimi: ꝛ
iō volebat ī alio loco īcognito illud trāſponere.
GRE. Forſitā āt nec errando hec mulier errauit q̄
ieſū hortulanū credidit: an nō ei ſpūalꝉ hortulan⁹
erat: q̄ ī ei⁹ pectore p amoris ſui vim ſemīa vtutū vi
rētia plātabat: Sed q̄d ē ꝙ viſo eo quē hortulanuꝫ
credidit: cui nec dū dixerat quē q̄rebat ait: Dñe ſi tu
ſuſtuliſti eū: Sed vis amoris h̄ agē ſolet ī animo: vt
quē ipe ſemper cogitat: nullū aliū credat ignorare.
Poſtq̄ꝫ āt eā dñs cōi vocabulo appellauit ex ſexu: ꝛ
agnit⁹ ñ ē: vocat ex noīe. vñ ſeqꝉ: Dicit ei ieſus: Ma
ria. ac ſi dicat: Recognoſce a q° recognoſceris. Ma
ria g̊ qꝛ vocaꝉ ex noīe recognoſcit auctorē: qꝛ ꝛ ipe
erat q̄ q̄rebaꝉ exteri⁹: ꝛ ipe q̄ eā iteri⁹ vt q̄reret doce
bat. vñ ſeqꝉ: Conuerſa illa dicit ei: Rabboni. qđ dr̄
magiſter. CHRY. Sicut eī iudeis q̄nqꝫ immanife
ſtus erat ꝛ ꝑſens: ita ꝛ loquēs cū volebat ſeipm no
tū faciebat. Qualiter āt cōuerſa dicit cū chriſt⁹ ad eā
loq̄reꝉ: Mihi videꝉ ꝙ dicēte ea Ubi poſuiſti euꝫ:
cōuerſa ē ad angelos vt iterrogaret: cur ſtupefacti
eēnt. deide chriſt⁹ vocās eā cōuertit eā ad ſeipm: ꝛ p
vocē māifeſtū ſeipm fecit. AVG. Uel qꝛ ꝑus con
uerſa corpe qđ nō erat putauit: nūc corde conuerſa
qđ erat agnouit. Nemo āt calūnieꝉ mulierē ꝙ hor
tulanū dixerit dñm ꝛ ieſum magiſtrū. ibi eī honora
bat hoīem a quo bñficiū poſtulabat. hic recolebat
doctorē: a quo diſcernē hūana ꝛ diuia diſcebat. A
liter ergo dū dixit: Suſtulerūt dñm meū. aliter aūt:
Dñe ſi tu ſuſtuliſti eū. GRE. Iā vero ab euangeli
ſta nō ſubdiꝉ q̄d mulier fecit: ſed ex eo innuiꝉ quod
audiuit. Seqꝉ. Dicit ei ieſus: Noli me tāgere. In hiſ
nāqꝫ verbis oñdiꝉ ꝙ maria amplecti voluit eius ve
ſtigia quē recognouit. Sed cur tāgi nō debeat: ratō

quocꝫ addit̃ cũ ſubiũgit̃: Nõdũ aſcẽdi ad pa.meũ.
AVG. Sed ſi ſtãs ĩ terra nõ tangitur: ſedẽs ĩ celo
quõ ab hoĩe tãget̃: q̃ certe anq̃ȝ aſcẽderet diſcipulis
ſuis ſe obtulit tãgendũ dicẽs: Palpate ⁊ videte: q̃a
ſpũs carnẽ ⁊ oſſa nõ hꝫ: vt lucas teſtat̃. Quis ãt taȝ
ſit abſurdꝰ vt dicat eũ a diſcipulis quidẽ anq̃ȝ aſcẽ-
diſſet ad patrẽ: ſe voluiſſe tãgi: a mulieribꝰ aũt nolu
iſſe: niſi cũ aſcẽdiſſet ad patrẽ? Sed legũt̃ ẽt femine
poſt reſurrectionẽ anq̃ȝ ad patrẽ aſcẽderet tetigiſſe
ieſum: ĩ quibus erat ip̃a maria magdalena: narrãte
mattheo. Aut ergo h̃ ſic dictũ ẽ: vt in illa femĩa figu
raret̃ eccleſia de gẽtibus: q̃ ĩ chriſtũ nõ credidit: niſi
cũ aſcẽdiſſet ad patrẽ: aut ſic ĩ ſe credi voluit ieſus:
h̃ ẽ ſic ſe ſpũaliter tãgi q̄ ip̃e ⁊ pater vnũ ſũt. Eiꝰ q̄p
pe ĩ ĩtimis ſẽſibꝰ quodãmõ aſcẽdit ad patrẽ q̃ ſic in
eo pfecerit vt patri agnoſcat equalẽ. Quõ ãt hec ñ
carnaliter adhuc ĩ eũ credebat: quẽ ſicut hoĩem fle-
bat? AVG. pmo de tri. Tactꝰ ãt tãq̃ȝ finẽ facit no
tiõis: Jõcꝫ nolebat ĩ eo eẽ finẽ intẽti cordis ĩ ſe: vt h̃
qõ videbat̃ tm̃mõ putaret. CHRY. Uel alit̃: Uo-
lebat hec mulier adhuc cũ chriſto eẽ: ſicut ⁊ añ paſſi
onẽ: ⁊ p̃ gaudio nihil magnũ excogitabat: quãuis
caro chriſti m̃lto melior facta fuerit reſurgẽdo. Ab
hac ergo ĩtelligẽtia eã abducẽs dixit: Noli me tan-
gere: vt cũ multa reuerẽtia ei loquat̃. vñ nec diſcipu
lis apparet de reliquo cũ eis cõuerſãs: vt reuerẽtiuſ
ei attẽdãt dicẽs: Nõdũ eĩ aſcẽdi: oñdit quĩ illuc p-
perat ⁊ feſtinat. Eũ aũt q̃ illuc debet abire: ⁊ nõ vl-
tra cũ hominibus cõuerſari nõ oportebat cũ eadẽ vi-
dere mẽte qua ⁊ añ. ⁊ h̃ mãifeſtat cõſequẽter dicẽs
Uade au.ad fra.meos ⁊ dic eis: Aſcẽ.ad pa. meuȝ ⁊
pa.ve.deũ meũ ⁊ deũ ve. HYLA. xi. de tri. Jnt̃ cete
ras ĩpietates ſuas ẽt h̃ dicto dñi vti ſolẽt heretici: vt
p̃ id q̄ pr̃ eiꝰ pater eorũ ẽ: ⁊ deꝰ eiꝰ deus eorũ ẽ: ĩ na-
tura dei nõ ſit: ſed ĩ forma dei manẽs formã ſui aſ-
ſumpſit. Et cũ h̃ ad homĩes ĩ ſui forma chriſtꝰ ieſus
loquat̃: nõ ambigit̃ q̃n pr̃ ſibi vt ceteris ſit ex ea p-
te q̃ hõ ẽ: ⁊ deꝰ ſibi vt cũctis ſit ex ea natura q̃ ſeruuſ
ẽ. Denicꝫ hũc eũdẽ ſmonem cepit dicẽs: Uade ad
fratres meos. Fratres ãt ex carne ſũt deo. Ceterum
vnigenitꝰ deꝰ ſine fratribꝰ ẽ. AVG. Uel alit̃: Nõ
ait patrẽ veſtrũ: ſed patrẽ meũ ⁊ patrẽ veſtrũ. aliter
ḡ meũ: aliter veſtrũ. natura meũ: gr̃a veſtrũ. Necꝫ di
xit deũ veſtrũ: ſed deũ meũ: ſub quo ego hõ ⁊ deuȝ
veſtrũ: inter quos ⁊ ip̃m mediator ſum. AVG. de
con.euan. Tunc ergo egreſſa eſt a monumẽto: hoc
eſt ab illo loco vbi erat horti ſpatiũ ãte lapidẽ effoſ
ſum: ⁊ cũ illa alie quas ſm marcũ inuaſerat tremor
⁊ pauor: ⁊ nemini. ſ. aliorũ quicq̃ȝ dicebant. vnde ⁊
hic dicitur: Uenit maria magdalene annũciãs di
ſcipulis quia vidi dominũ: ⁊ hec dixit mihi. GRE
GO. Ecce humani generis culpa ibi abſcondit̃ vn-
de proceſſit. quia enĩ in paradiſo mulier viro propi-
nauit mortẽ: a ſepulchro mulier viris annũciauit vi
tam: ⁊ dicta ſui viuificatoris narrat: que mortiferi
ſerpentis verba narrauerat. AVGV. de con.euã.
Dum autẽ cum aliis veniret: tunc ſm mattheum oc
currit illis ieſus dicens: Auete. Sic ergo colligimus
angelorũ collocutionẽ bis numero eas habuiſſe ve
nientes ad monumentũ: ⁊ etiã ipſius domini. ſemel
ſ. quando maria hortulanũ putauit: ⁊ iterũ cum eis
occurrit in via vt eas repetitione firmaret. ⁊ ſic vẽit

maria magdalene annunciãs diſcipulis: non ſoluȝ
ipſa: ſed ⁊ alie quas lucas commemorat. BEDA:
Myſtice autẽ maria que interpretat̃ domina illu-
minata: illuminatrix: ſeu ſtella maris: ſignificat ec-
cleſiã que magdalena. i. turrẽſis dicit̃. nã magda-
lon grece: latine turris dicit̃: pp̃ter illud quod dici
tur ĩ pſalmo: Factus ẽ mihi turris fortitudinis. Jn
eo autẽ q̄ hec mulier diſcipulis chriſtũ reſurrexiſſe
nunciauit: omẽs monent̃ maxie quibꝰ eſt cõmiſſũ
predicãdi officiũ: vt ſiq̇d ei celitꝰ reuelatũ fuerit: ſtu
dioſe proximis propinent.

Cum ergo ſero eſſet die illo una
ſabbatoruȝ ⁊ fores eſſent clauſe ubi
erant diſcipuli congregati propter
metũ iudeorũ: uenit ieſus ⁊ ſtetit in
medio: ⁊ dixit eis: Pax uobis. Et
cũ hoc dixiſſet oſtendit eis manus
⁊ latus. Gauiſi ſunt ergo diſcipuli
uiſo dño. Dixit ergo eis iterũ: Pax
uobis. Sicut miſit me pater: ⁊ ego
mitto uos. Hec cum dixiſſet: inſuf
flauit: ⁊ dixit eis: Accipite ſpirituȝ
ſanctũ. Quorũ remiſeritis peccata
remittunt̃ eis: ⁊ quorũ retinueritis
retẽta ſunt. Thomas autẽ unus ex
duodecim q̃ dicitur didymꝰ nõ erat
cũ eis quãdo uenit ieſus. Dixerunt
ergo ei alij diſcipuli: Uidimꝰ dñm.
Jlle autẽ dixit eis: Niſi uidero in
manibus eiꝰ fixurã clauoruȝ: ⁊ mit
tam digitũ meũ in locũ clauoruȝ: ⁊
mittã manũ meã ĩ latꝰ eius ñ credã.

CHRY. Audiẽtes diſcipuli qõ maria annũciauit
cõſequẽs erat vt aut diſcrederẽt: aut credẽtes dole-
rẽt: qm̃ eos nõ reputauit dignos ſua viſiõe. Hoc igi
tur recogitãtes: necꝫ p̃ vnã diẽ dimiſit pertrãſire: ſꝫ ex
eo q̄ ſciebãt iã ſuſcitatũ eẽ: videre ſitiẽtibꝰ ⁊ timidis
exñtibꝰ cũ ſero factũ eſſet ipſis aſtitit. vñ dicit̃: Cum
ergo ſe.eẽt die illo vna ſabba. ⁊ fo. eſſent clauſe: vbi
erãt diſci.cõgre. pp̃ter metũ iu. BEDA: Jn h̃ ĩfir-
mitas apoſtolorũ mõſtrat̃: q̃ foribꝰ clauſis intus cõ
gregati reſident propter timorem iudeorũ: quorum
metu fuerãt prius diſperſi. Uenit ieſus ⁊ ſtetit ĩ me
dio. Jdeo autẽ ſero apparuit: quia conſequens erat
tunc maxime eos timidos eſſe. THEO. Uel quia
preſtolabat̃ vt omẽs cõuenirent. Oſtiis vero clau-
ſis vt oñdat quia eodẽ mõ reſurrexit adiacẽte lapi-
de ſup monumentũ. AVG. in ſermo.paſch. Non-
nulli autẽ de hac re ita mouent̃: vt pene periclitent̃
afferẽtes contra miracula diuina: preiudicia ratio-
cinationũ ſuarũ. Sic enĩ diſputãt: Si corpus erat:
ſi hoc ſurrexit de ſepulchro quod pependit in ligno

Qũo ꝑ oſtia clauſa intrare potuit? Si cõprehendis
modũ: nõ eſt miraculũ. vbi deficit rõ: ibi eſt fidei edi
ficatio. AVG. ſup iohan. Moli q̃dẽ corporis vbi
diuinitas erat oſtia clauſa nõ obſtiterũt. Ille q̃ppe
nõ eis apertis ĩtrare potuit quo naſcẽte virginitas ma
tris inuiolata pmãſit. CHRY. Sed mirabile ẽ q̃lr
phãtaſma eũ nõ eſtimarũt: ſed hoc fuit: q2 mulier ꝑ
ueniẽs in eis multã fidẽ opata eſt. Sed ꝛ ipſe ꝑ viſũ
manifeſtũ ſe eis oñdit: ꝛ voce eoꝝ fluctuantẽ mentẽ
firmauit. ꝛ dixit eis: Pax vobis. i. ne tumultuemini.
In quo etiã cõmemorat ṽbũ qđ añ crucẽ dixerat:
Pacẽ meã do vobis. ꝛ rurſus In me pacẽ habebitis.
GREGO. Et q2 ad illđ corp⁹ qđ videri poterat fi
des ĩtuentiũ dubitabat: oñdit eis ꝓtin⁹ man⁹ ꝛ lat⁹.
vñ ſeq̃r: Et cũ hoc dixiſſet: oñdit eis man⁹ ꝛ lat⁹. Cla
ui enĩ man⁹ fixerãt: lancea lat⁹ aperuerat. ibi ad du
bitantiũ corda ſanãda: vulneꝝ ſũt ſuata veſtigia.
CHRY. Et q2 añ crucẽ eis dixerat: Iteꝝ videbo vos
ꝛ gaudebit coꝛ veſtꝝ. vñ ſequit̃: Gauiſi ſũt diſcipuli
viſo dño. AVG. xij. de ciui. dei: Claritas q̃ iuſti ful
gebũt ſicut ſol in regno pr̃is ſui: in chriſti corpe cũ
reſurrexit ab oculis diſcipuloꝝ poti⁹ abſcõdita fuiſ
ſe q̃ꝫ defuiſſe credẽda ẽ. nõ eni eã ferret hũan⁹ atq̃
infirm⁹ aſpect⁹: qñ ille a ſuis ita debẽt attẽdi vt poſ
ſet agnoſci. CHRY. Uniuerſa aũt hec eos ad fidẽ
certiſſimã ĩducebant: q2 ṽo pl̃iũ ĩexpugnabile habe
bãt ad iudeos: rurſus eis pacẽ annũciat. vñ ſeq̃r: Di
xit eis g̃ iteꝝ: Pax vobis. BEDA: Iteratio confir
matio eſt: ſiue iđ repetit: q2 gemina eſt virt⁹ charitatis
vel q2 ipſe eſt q̃ fecit vtraq̃ vnum. CHRY. Simul
quoq̃ demõſtrat crucis efficaciã: ꝑ quã ſoluit omia
triſtia ꝛ ꝯtulit oĩa bona: ꝛ hoc eſt pax. mulierib⁹ aũt
ſupra annũciatũ eſt gaudiũ: q2 in triſticijs illđ gen⁹
erat: ꝛ hãc ſuſcepit maledictõeꝫ dicẽte dño: In dolo
re paries. q2 g̃ vniuerſa ꝓhibẽtia ſũt deſtructa: ꝛ dire
cta ſunt oĩa de reliquo ſubdit: Sicut miſit me pat̃: ꝛ
ego mitto vos. GREG. Pr̃ q̃dẽ filiũ miſit: q̃ hunc
ꝓ redẽptione generis hũani ĩcarnari ꝯſtituit. Itaq̃
dr̃: Sicut miſit me pr̃ ꝛ ego mitto vos. i. ea charita
te vos diligo: cũ iter ſcãdalũ ꝑſecutorẽ mitto: q̃ me
charitate pr̃ diligit: quẽ venire ad tolerãdas paſſio
nes fecit. AVG. Eq̃lẽ autẽ pr̃i filiũ nouim⁹: ſed h̃
ṽba mediatoris agnoſcim⁹. Mediuꝫ q̃ppe ſe oñdit
dicẽdo: Ille me ꝛ ego vos. CHRY. Sic igit̃ eleua
uit eoꝝ animũ ꝛ ab his q̃ fcã ſũt: ꝛ a dignitate mittẽ
tis: ꝛ nõ adhuc depcatio ad pr̃em fit: ſed ſua auctori
tate dat eis ṽtutẽ. vñ ſeq̃r: Hec cũ dixiſſet: ĩſufflauit
ꝛ dixit eis: Accipe ſpm̃ſcm̃. AVG. ix. de trini. Fla
tus g̃ ille corpore⁹ ſubſtãtia ſpũſci nõ fuit: ſꝫ demõ
ſtratio ꝑ cõgruã ſignificatõem nõ tñ a pr̃e: ſed etiã
a filio ꝓcedẽ ſpm̃ſcm̃. Quis eni dementiſſim⁹ diceret
aliũ fuiſſe ſpm̃ quẽ ſufflãs dedit: et aliũ quẽ p⁹ aſcẽ
ſionẽ ſuã miſit. GREG. Cur aũt ꝑus ĩ terra diſci
pulis dat̃: poſtmodũ de celo mittit̃? niſi q2 duo ſũt
p̃cepta charitatis: dilectio videlꝫ dei: ꝛ dilectio pro
ximi. in terra dat̃ ſpũs: vt diligat̃ ꝓxim⁹. ex celo da
tur ſpũs: vt diligat̃ de⁹. ſicut ergo vna eſt charitas: ꝛ
duo p̃cepta: ita vn⁹ eſt ſpũs ꝛ duo data: ꝑus a conſi
ſtente dño in terra: poſtmodũ dat̃ ex celo: q2 ꝓximi
amore diſcit̃ q̃lr̃ ꝑueniri debeat ad amorem dei.
CHRY. Quidã aũt dicũt qm̃ ñ ſpm̃ dedit: ſꝫ aptos
eos ad ſuſceptõeꝫ ſpũs ꝑ ĩſufflatõeꝫ ꝯſtruxit. Si eni
ãgelũ videns daniel exceſſũ mẽtis paſſus ẽ: q̃d ineffa
bilẽ illã grãꝫ ſuſcipiẽtes paſſi eẽnt: niſi diſcipulos ſu
os ꝑmit⁹ iſtruxiſſet? Neq̃ꝫ autẽ q̃s peccabit dicẽs
tunc ſuſcepiſſe eos quãdã ptãtẽ ſpũal̃ grẽ: ñ vt mor
tuos ſuſcitẽt: ꝛ miracula faciẽt: ſꝫ vt dimittãt pecca
ta. vñ ſeq̃r: Quoꝝ remi. pec. remit. eis: ꝛ quo. retinu.
retẽ. ſũt eis. AVG. Eccl̃e charitas q̃ ꝑ ſpm̃ſcm̃ diſ
fũdit̃ ĩ cordib⁹ nr̃is participũ ſuoꝝ peccata dimittit.
eoꝝ aũt q̃ nõ ſũt ei⁹ participes tenet. iđ poſtq̃ꝫ dixit:
Accipite ſpiritũſcm̃: ꝯtinuo de peccatoꝝ remiſſione
ꝛ retẽtione ſubiecit. GREGO. Sciẽdũ ṽo ẽ q2 hi
q̃ ꝑus ſpiritũſanctũ habuerũt: vt ꝛ ipſi inocentes vi
uerẽt: ꝛ ĩ p̃dicatõe q̃buſdã ꝓdeſſent: icirco hunc p⁹
reſurrectõem dñi patẽter acceperũt: vt ꝓdeſſe ñ pau
cis ſꝫ plurib⁹ poſſent. Libet g̃ ĩtueri illi diſcipuli ad
tãta onera humilitatis vocati ad q̃ntũ culmẽ glorie
ſint ꝓducti. Ecce nõ ſolũ de ſeipſis ſecuri ſũt: ſꝫ etiaꝫ
p̃ncipatũ ſupni iudicij ſortiũt̃: vt vice dei q̃buſdam
peccata retineãt: q̃buſdã ṽo relaxẽt: hoꝝ nũc ĩ eccl̃a
ep̃i locũ tenẽt: ꝛ ſoluẽdi ac ligãdi ptãtẽ ſuſcipiũt: q̃
gradũ regiminis ſortiũt̃. Grãdis honor: ſꝫ graue pod⁹
iſti⁹ ẽ honoris. Duꝝ q̃ppe ẽ vt q̃ neſcit tenere mode
ramina vite ſue: iudex fiat vite aliene. CHRY. Sa
cerdos. n. ꝛ ſi ꝓpam bñ diſpẽſauerit vitã: alioꝝ vero
nõ cũ diligẽtia curã habuerit cũ ꝑnitioſis ĩ gehẽnaꝫ
vadit. Sciẽtes igit̃ piculi magnitudinẽ: m[illegible]tã tribui
te eis deuotõem: ꝛ etiã ſi nõ valde nobiles fuerint:
nõ aũt iuſtũ ẽ ab his q̃ ĩ p̃ncipatu ſubijciũt̃ iudicari:
ꝛ ſi vita eoꝝ fuerit valde detractabilis: ĩ nullo lede
ris ĩ his q̃ ſũt ei ꝯmiſſa a deo. nõ. n. ſacerdos: ſꝫ neq̃
ãgel⁹ aut archãgel⁹ opari aliq̃d põt ĩ his q̃ ſũt data
a deo. Sꝫ pr̃ ꝛ fili⁹ ꝛ ſpũſcũs oĩa diſpenſant. Sacer
dos aũt ſuã linguã ꝛ manũ tribuit. nõ eni iuſtũ eſſet
vt ꝓpẽ alteri⁹ malitiã circa ſymbola nr̃e ſalutis ledi
eos q̃ ad fidẽ veniũt. Qib⁹ aũt diſcipul̃ cõgregatis
ſol⁹ thomas deficiebat a diſpõne q̃ ia[illegible] fcã erat. vñ
dr̃: Thomas aũt vn⁹ ex duodeci q̃ dr̃ didym⁹ ñ erat
cũ eis qñ venit ieſus. ALCVI. Didym⁹ grece: latĩe
gemin⁹: ꝓpẽ dubiũ coꝛ ĩ credendo: thomas abyſſus
q2 altitudinem diuinitatis circa fidem penetrauit.
GREGO. Nõ aũt caſu geſtũ ẽ vt elect⁹ ille diſcipu
lus tũc deeſſet. Egit nãq̃ miro mõ ſupna clemẽtia
vt diſcipul⁹ dubitãs dũ ĩ magiſtro ſuo vulnera pal
paret carnis: in nobis vulnera ſanaret infidelitatis.
Pl⁹ eni nobis ĩfidelitas thome ad fidẽ: q̃ꝫ fides cre
dẽtiũ diſcipuloꝝ ꝓfuit: q2 dũ ille ad fidẽ palpãdo re
ducit̃: nr̃a mens oĩ dubitatõe poſtpoſita in fide ſoli
dat̃. BEDA: Queri aũt põt q̃re h̃ euãgeliſta tunc
thomã defuiſſe dicat cũ lucas ſcribat q2 duo diſcipu
li euntes in Emaus reuerſi ĩ hierlm̃ ĩuenerũt vndeci
cõgregatos: ſꝫ dat̃ ĩtelligi quoddã fuiſſe ĩteruallũ
q2 ad horã thomas egreſſus ſit: ꝛ ieſus veniẽs in me
dio eoꝝ ſteterit. CHRY. Sicut aũt ſimpliciter ꝛ q̃lĩ
cũq̃ credere facilitatis ẽ: ita multa ĩueſtigare ẽ groſ
ſiſſime mẽtis: ꝛ ꝓpter hoc thomas accuſat̃. Apoſto
lis eni dicentib⁹: qm̃ vidim⁹ dñm nõ credidit: non
tñ illis diſcredẽs: quãtũ rẽ putãs ĩpoſſibilẽ eſſe. vñ
ſeq̃r: Dixerũt g̃ ei alij diſcipuli: vidim⁹ dñm. Ille au
tem dixit eis: Niſi videro in manib⁹ ei⁹ fixurã clauo
rũ: ꝛ mittã digitũ meũ ĩ locũ clauoꝝ: ꝛ mittã manuꝫ
meã in lat⁹ ei⁹ nõ credã. Alijs eni groſſioꝛ exiſtẽs eã
q̃ ẽ ꝑ ſenſum groſſiſſimũ. ſ. tactũ q̃rebat fidẽ: ꝛ neq̃

oculis credebat. vñ nõ ſuffecit ei dicere: Niſi videro ſed addidit: Et miſero digitum ⁊ cetera.

¶ Et poſt dies octo iteꝝ erãt diſcipuli eiꝰ itus ⁊ thomas cũ eis. Venit ieſus ianuis clauſis: ⁊ ſtetit i medio ⁊ dixit eis: Pax uobis. Deide dicit thome: Infer digitũ tuuꝫ huc: ⁊ uide manꝰ meas: ⁊ affer manũ tuã: ⁊ mitte i latꝰ meũ: ⁊ noli eẽ icredulus ſed fidelis. Rñdit thomas ⁊ dixit: Dñs meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ: Dicit ei ieſus: Q꞉ uidiſti me thoma crediſiſti: bti q nõ uiderũt ⁊ crediderũt. Multa qdẽ ⁊ alia ſigna fecit ieſus i ꝯſpectu diſcipuloꝝ ſuoꝝ q̃ nõ ſũt ſcripta i libro hoc. Hec autẽ ſcripta ſũt ut credatis: q꞉ ieſus eſt filiꝰ dei: ⁊ ut credẽtes uitam habeatis in nomine eius.

CHRY. Cõſidera dñatoris clemẽtiã: qͥliter ⁊ pro vna aĩa oñdit ſeipm vulnera hñtem ⁊ accedit vt ſaluet vnũ: ⁊ nimiꝝ diſcipuli annũciãtes digni erãt fide ⁊ ipſe ꝓmittẽs. Sꝫ tñ q꞉ ſolꝰ thomas q̃ſiuit: neq꞉ hoc eũ ꝑuauit chriſtꝰ: nõ aũt ſtati ei apparet: ſed pꝰ dies octo: vt i medio a diſcipulis admonitꝰ accẽdat ad maiꝰ deſideriũ ⁊ fidelioꝛ fieret in futuꝝ. vñ dicit: Et pꝰ dieſ octo iteꝝ erãt diſcipuli eiꝰ itus ⁊ thomas cũ eis: Venit ieſus ianuis clauſis: ⁊ ſtetit in medio: ⁊ dixit: Pax vobis. AVG. in ſer. paſc. Queris a me ⁊ dicis: ſi p hoſtia clauſa itrauit: vbi ẽ corpoꝛl modꝰ? ⁊ ego rñdeo: ſi p mare ambulauit: vbi eſt corpoꝛl põdus? ſed fecit illud dñs tanq̃ dñs: nunq̃d igit reſurrexit deſtitit eẽ dñs? CHRY. Stat itaq꞉ ieſus ⁊ nõ expectat a thoma iterrogari: ſꝫ vt oñdat qm̃ cũ loq̃batr ad cõdiſcipulos aderat: eiſdem v̄bis vſus ẽ. Et p̃mo qdẽ increpat vel iproperat. vñ ſequit: Deinde dicit thome: infer digitum tuũ huc: ⁊ vide manꝰ meas: ⁊ affer manũ tuã: ⁊ mitte in latꝰ meũ: ſecũdo aũt erudit dicẽs: Et noli eẽ incredulꝰ ſꝫ fidelis. vide qm̃ infidelitatis erat ambiguitas: anq̃ ſpiritũſanctũ acciperet: poſtea aũt nõ: ſed firmi erant de reliquo. Dignũ aũt ẽ q̃rere qͥliter corpꝰ icoꝛruptibile typos habebat clauoꝝ? ſed ne tumultueris: cõdeſcẽſionis eiꝫ erat vt diſcerẽt: quoniã ipſe erat q̃ crucifixus fuerat. AVG. de ſymbolo: Poſſet autẽ ſi vellet de corpe ſuſcitato ⁊ clarificato oẽm maculã cuiuſlibet cicatricis abſtergẽ: ſed ſciebat q̃re cicatrices in ſuo corpoꝛe reſeruaret. Sicut eñi demõſtrauit thome non credẽti niſi tãgeret ⁊ videret: ita etiam inimicis ſuis vulnera demõſtraturꝰ eſt ſua: non ꝙ eis dicat ſicut thome: Q꞉ vidiſti ⁊ credidiſti. ſed vt conuincẽs eos v̄itas dicat: Ecce hoĩem quẽ crucifixiſtis: videtl vulnera q̃ infixiſtis: agnoſcitis latꝰ qd̃ pupugiſtis: qm̃ p vos ⁊ ꝓpter vos apertũ ẽ: nec tñ intrare voluiſtis. AVG. xxij. de ciui. dei: Neſcio aũt q̃uo etiã ſic afficimur amoꝛe martyrũ beatoꝝ: vt velimꝰ in illo regno in eoꝝ corpoꝛibꝰ videre vulnerũ cicatrices que pro chriſti noĩe ꝑtulerũt: ⁊ foꝛtaſſe videbimꝰ. nõ eñi deformitas in eis: ſed dignitas erit: ⁊ q̃dam q̃uis i corpoꝛe nõ corpoꝛis ſed virtutis pulchꝛitudo fulgebit. nec ideo tñ ſi aliqua martyribꝰ amputata ⁊ ablata ſunt mẽbꝛa: ſine ipſis mẽbꝛis in reſurrectione erunt moꝛtuoꝝ: q̃bus dictũ eſt: Capillꝰ capitis veſtri non ꝑibit. Sed ſi hoc decebit in illo nouo ſeculo: vt indicia glorioſoꝝ vulneꝝ in illa imoꝛtali carne cernant vbi mẽbꝛa vt pꝛedicerent percuſſa vel ſecta ſunt ibi cicatrices: ſed tamẽ eiſdẽ membꝛis redditis non perditis apparebũt. Quãuis igitur oĩa que acciderãt coꝛpoꝛi vitia tunc non erũt: non ſunt tamẽ appellãda vitia virtutis indicia. GREGO. in ho. Palpandam autem carnem dominꝰ pꝛebuit quã clauſis ianuis introduxit: qua in re duo mira ⁊ iuxta humanam rationem valde ſibi cõtraria oſtendit: dũ poſt reſurrectionem coꝛpus ſuum ⁊ incoꝛruptibile: ⁊ tñ palpabile demonſtrauit. Nam ⁊ coꝛrumpi neceſſe eſt quod palpat: ⁊ palpari non poteſt quod nõ coꝛrumpitur: ⁊ incoꝛruptibilem ſe ergo ⁊ palpabilem domonſtrauit: vt pꝛofecto poſt reſurrectionem eſſe oſtenderet coꝛpus ſuum ⁊ eiuſdem nature ⁊ alterius glorie. GREGORI. xiiij. moꝛalium: Coꝛpus etiam noſtrum in illa reſurrectionis gloꝛia erit quidem ſubtile per effectum ſpiritalis potentie: ſed palpabile per veritatem nature: Non autem ſicut eutiçius ſcripſit impalpabile: ⁊ ventis aereq꞉ ſubtilius. AVGVSTI. Videbat autem Thomas tangebatq꞉ hominem: ⁊ confitebatur deum quem nõ videbat neq꞉ tãgebat: ſed per hoc quod videbat atq꞉ tangebat: illud iam remota dubitatione credebat. vnde ſequit: Reſpondit thomas: ⁊ dixit ei: Dominꝰ meus ⁊ deꝰ meus. THEOPHI. Qui ꝑus infidel fuerat: poſt lateris tactum optimum ſe theologum oſtẽdit. Nam duplicem naturaꝫ vnicamq꞉ hypoſtaſim chriſti ediſſeruit. dicendo enim: Dominꝰ meus humanam naturam: dicendo vero Deus meus: diuinam confeſſus eſt: ⁊ vnum ⁊ eundem deum ⁊ dominum. Sequit: Dicit ei ieſus: Quia vidiſti me credidiſti. AVGVSTINVS: Non ait Tetigiſti me ſed vidiſti me: quoniam generalis quodammodo eſt ſenſus viſus. nam ⁊ per quatuoꝛ alios ſenſus nominari ſolet velut cum dicimꝰ: Audi ⁊ vide q̃ bene ſonet: olfac ⁊ vide q̃ bene oleat: guſta ⁊ vide q̃ bñ ſapiat: tange ⁊ vide q̃ bene caleat. vnde ⁊ hic dominus dicit: Infer digitum tuum huc ⁊ vide manus meas. Quid aliud ait quaꝫ tange ⁊ vide? nec tamẽ ille oculos habebat in digito: ergo ſiue intuendo ſiue etiam tangendo hoc ait: Quia vidiſti me credidiſti: q̃nãuis dici poſſit non auſum fuiſſe diſcipulum tangere cum ſe offerret ille tangendum. GREGORIVS. Sed cum apoſtolus dicat fides eſt ſubſtantia ſperandarum rerum argumentum non apparentium: pꝛofecto liquet: quia que apparent: iam fidem non habent: ſed agnitionem. Dum ergo vidit thomas: cuꝫ palpauit: cur ei dicitur: Quia vidiſti me crediſti. ſed aliud vidit: aliud credidit: hominem vidit: ⁊ deum confeſſus eſt. Letificat autem valde quod ſequitur: Beati qui non viderunt ⁊ crediderunt. In qua ſententia nos ſpecialiter ſignificati ſumus: qui eum quem carne non vidimus men-

te retinemus: ſi tamen fidem noſtram operibus ſe
quimur. Ille enim vere credit: qui exercet operando
qđ credit. AVG. Preteriti aūt tpis viſus ē verbis
tanq̄ ille q̄ id qđ erat futurū in ſua nouerat p̄deſti
natiōe iā factū. CHRY. Cum ḡ aliq̄s nūc dixerit:
Utinā in tpib⁹ illis fuiſſē: ⁊ vidiſſem chriſtū miracu
la facientē: excogitet: Beati q̄ nō viderūt ⁊ credide
runt. THEO. Exprimit aūt ⁊ hinc diſcipulos qui
nec plagas clauoꝝ nec latus palpātes crediderūt.
CHRY. Quia vō iohānes pauciora alijs euāgeli
ſtis dixerat ſubiūgit: Multa qdē ⁊ alia ſigna fecit ie
ſus in conſpectu diſcipuloꝝ ſuoꝝ q̄ nō ſūt ſcripta i
libro h: ſʒ nec alij oīa dixerūt: ſʒ q̄ erāt ſufficiētia at
trahē ad fidē audiētes. Mihi aūt videt̄ hic dicē ea
q̄ p⁹ reſurrectiōʒ ſūt ſigna. ⁊ iō dicit i ɔſpectu diſci
puloꝝ: cū q̄b⁹ ſolis p⁹ reſurrectionē ɔuerſat⁹ ē. De
inde vt diſcas q̄m nō ſolū diſcipuloꝝ grā ſigna fie
bant: induxit: Hec aūt ſcripta ſūt vt credatis q2 ieſus
ē chriſt⁹ filius dei: cōit ad hūanā nām loquēs: ⁊ vt
oñdat q̄m nō illi q̄ credit̄: ſʒ nobiſipſis vtile ē credē
ſubdit: Et vt credētes vitā habeatis in noīe ei⁹. i. per
ieſū ipſe aut ē vita.

CA.XXI.

Poſtea manifeſtauit ſe iterū
ieſus ad mare tyberiadis.
Manifeſtauit āt ſic: Erāt
ſimul ſimō petr⁹ ⁊ thomas q dr̄ di
dym⁹ ⁊ nathanael q erat a chana ga
lilee: ⁊ filij zebedei: ⁊ alij ex diſcipu
lis ei⁹ duo. Dicit ei ſimō petr⁹: Ua
do piſcari. Dicūt ei: Uenim⁹ ⁊ nos
tecū. Et exierūt ⁊ aſcēderūt i naui:
⁊ illa nocte nihil prendiderūt. Ma
ne aūt facto ſtetit ieſus in littore: nō
tñ cognouerūt diſcipuli: q2 ieſus ē.
Dicit ergo eis ieſus: Pueri: nunqd
pulmentariū habetis? Rñderūt ei:
Nō. Dicit eis: Mittite in dextraʒ
nauigij rhete: ⁊ inuenietis. Miſerūt
ergo ⁊ iā nō ualebāt illud trahere p̄
multitudine piſciū. Dicit ergo diſci
pul⁹ ille quē diligebat ieſus petro:
Dñs ē. Simon petr⁹ cū audiſſet q2
dñs eſt: tunica ſuccinxit ſe. Erat. n.
nud⁹ ⁊ miſit ſe in mare. Alij aūt di
ſcipuli nauigio uenerūt. Non eniʒ
longe erāt a terra: ſed q̄ſi cubitis du
cētis trahētes rhete piſciū. Ut ergo
deſcenderūt in terrā: uiderūt pru
nas poſitas: ⁊ piſcē ſuppoſituʒ ⁊ pa
nē. Dicit eis ieſus: Afferte de piſci
bus quos prendidiſtis nūc. Aſcēdit
ſimon petrus ⁊ traxit rhete in terrā
plenuʒ magnis piſcibus centūquin
quagintatribus. Et cū tanti eſſent:
non eſt ſciſſum rhete.

AVG. Qđ imediate euangeliſta p̄miſerat: veluti
huius libri indicat fineʒ: ſed narrat̄ hic deinde quē
admodū ſe manifeſtauerit dñs ad mare tyberiadis
vñ dr̄: Poſtea manifeſtauit ſe ieſus iteruʒ ad mare
tyberiadis. CHRY. Dicit aūt Poſtea: quia nō ɔti
nue cū eis ambulabat vt antea. Dicit etiā: Manife
ſtauit ſe: q2 nō videret̄ niſi cōdeſcenderet: q2 incor
ruptibile erat corp⁹. Loci āt meminit oñdēſ q̄m plu
rimū timoris eis dñs abſtulerat: vt de reliquo ipſi lō
ge a domo p̄cedāt nō vltra in domo ɔcluſi: ſʒ i gali
leā ierāt piculū declinātes iudaicū. BED. More
āt ſolito euāgeliſta p̄us retulit cām: deinde quēad
modū res geſta ſit enarrat. vñ ſeq̄t̄: Manifeſtauit
aūt ſic. CHRY. Quia vō neq3 dñs cū eis continue
erat: neq3 ſpūs datus erat: neq3 aliq̄d tūc erat eis cō
miſſū: neq3 aliq̄d hēbant agē: artē piſcatoriā tracta
bāt. vñ ſeq̄t̄: Manifeſtauit aūt ſic: Erāt ſimul ſimō
petr⁹ ⁊ thomas q̄ dr̄ didymus: ⁊ nathanael q̄ erat a
chana galilee: q. ſ. vocat⁹ ē a philippo: ⁊ filij zebedei
ſ. iacobus ⁊ iohānes ⁊ alij ex diſcipulis ei⁹ duo. Di
cit eis ſimon petr⁹: Uado piſcari. GRE. in home.
Queri pōt cur petr⁹ q̄ piſcator ante ɔuerſionē fuit:
poſt cōuerſionē ad piſcationē rediit: cum veritas di
cat: Nemo mittēs manū ad aratꝝ: ⁊ reſpiciēs retro
apt⁹ ē regno dei. AVG. Qđ ſi feciſſent diſcipuli:
defūcto ieſu priuſq̄3 reſurrexiſſet a mortuis: putare
mus eos illa q̄ aīos eoꝝ occupauerat deſperatōe fe
ciſſe. Nunc vō p⁹ eū ſibi de ſepulchro redditū viuū
p⁹ inſpecta vulneꝝ loca: p⁹ acceptū ei⁹ inſufflatiōe
ſpūſcm̄ ſubito fuit ſicut fuerāt nō hoim ſʒ piſciū pi
ſcatores. Rñdendū ē ḡ nō eos fuiſſe p̄hibitos ex ar
te ſua licita victū neceſſariū q̄rere: ſui apoſtolat⁹ in
tegritate ſuata: ſi q̄n vnde viuerēt aliud nō haberēt
Si eni btūs paul⁹ ea ptāte quā p̄fecto cum ceteris
euāgelij p̄dicatorib⁹ hēbat: nō cū ceteris vteret̄ ſed
ſtipēdio ſuo militaret: ne gentes a noīe chriſti poſt
tas alienas: doctrina ei⁹ q̄ſi venal' offenderet: aliter
educat⁹ artē quā nō nouerat didic̄ vt dū ſuis māib⁹
trāſigit̄ doctor: null⁹ ḡuaret̄ auditor: quātomagl
btūs petr⁹ q̄ iā piſcator fuerat qđ nouerat fec̄: ſi ad
p̄ns illud tēp⁹: aliud vñ viueret nō īuenit. Sʒ rñde
bit q̄ſpiā: Et cur nō īuenit cum dñs p̄miſerit dicēs:
Querite p̄mū regnū dei ⁊ iuſticiā eius: ⁊ hec oīa ap
ponēt̄ vobis? Proſ⁹ ēt dñs qđ p̄miſit iplevit. nā
q̄s ali⁹ piſces q̄ capent̄ appoſuit: q̄ nō ob aliud cre
dēd⁹ ē eis ingeſſiſſe penuriā q̄ cogerent̄ ire piſcatū
niſi diſpoſitū volēs exhibere miraculū? GRE. in
ho. Negociuʒ ḡ qđ an̄ ɔuerſionē ſine pctō extitit: h̄
etiā poſt ɔuerſionē repetere culpa nō fuit. vñ poſt
cōuerſionē ſuā ad piſcationē petr⁹ rediit: Matthe⁹
vō ad telonij negociū nō reſedit. Sūt enim pleraq3
negocia que ſine peccatis exhiberi aut vix aut nul
latenus poſſūt. Que ergo ad peccatū implicant: ad
hec neceſſe ē vt poſt conuerſionem animus non re
currat. CHRY. Alij aūt diſcipuli ſequebant̄ petꝝ

vñ dr: Dicunt ei: venimꝰ ⁊ nos tecū. Colligati eni de
reliquo ſibiinuicē erāt. Simul volebāt piſcatiõꝫ vi-
dere. Seqꝛ: Et exie. ⁊ aſcē. i nauiꝫ. In nocte āt piſca
banꝛ: qꝛ adhuc formidoloſi erāt. GRE. Factū ē aūt
diſcipulis piſcatiõis magna difficultas: vt veniente
magiſtro: fieret admiratiõis magna ſublimitas. vñ
ſeqꝛ: Et illa no. nihil prēdiderūt. CHRY. Laborā-
tibꝰ autē: ⁊ afflictis diſcipulis aſſiſtit ieſus. vñ ſeqꝛ:
Mane aūt fa. ſte. ie. in lit. nō tñ cog. diſci. qꝛ ieſus ē.
Nō eni ſeipſū mox eis oñdit: ſꝫ voluit ⁊ allocutiõeꝫ
cū eis inire. Et pmo loqtur eis hūaniꝰ. nā ſeqꝛ: Dicit
eis ie. pu. nūqd pulmē. habetis: Hoc aūt dicit quaſi
ab eis aliqd emere vellet. vt aūt timuerūt: eis ſignū
oñdit p qō cognoſcerēt. Seqꝛ eni: Dixit eis: Mitti.
in dex. na. rhe. ⁊ inuenietis. Multa aūt ↄſequēt fa-
cta ſūt: quoꝝ pmū ē: multos piſces eē ↄphēſos. vñ
ſeqꝛ: Miſerūt ḡ rhe. ⁊ iā nō vale. illō tra. p mul. pi-
ſciū. Sꝫ in xpi cognitiõe petrꝰ ⁊ iohānes ſuos ppos
modos oñderūt. Johānes. n. pſpicatior erat: ⁊ iō pri
mo cognuit chriſtū. vñ ſeqꝛ: Dicit ḡ diſci. il. quē di. ie.
pe. dñs ē. BEDA: Hoc inditio ſic ſepe: ita ⁊ h̄ ſuā
demōſtrat pſonā. Cognuit aūt pmꝰ dñm ſiue mira-
culo piſcatõis: ſiue ſono pcognite vocis: ſiue pme re
miniſcens piſcatiõis. CHRY. Petrꝰ aūt feruētior
erat: ⁊ iō pmptiꝰ venit ad chriſtū. Seqꝛ eni: Simō
petrꝰ cū audiſſet: qꝛ dñs ē tunica ſuccinxit ſe. erat. n.
nudus. BED. Dr aūt petrꝰ nudꝰ fuiſſe ad cōparatio
nē ceteroꝝ veſtimentoꝝ qbꝰ vti ſolebat: ſicut ſolemꝰ
dicē cū aliquē ſimplici veſtimēto videmꝰ indutū: qꝛ
re nudꝰ incedis: Siue pōt intelligi q more piſcato-
rū ſtudio piſcādi nudꝰ inceſſerit. THEO. Qō vō
ſe pcinxit petrꝰ pudoris ē ſignū. pcinxit aūt ſe lineo
amictu quē fenices ⁊ tyrii piſcatores circūuolūt ſibi
cū nudi ſint etiā ceteris idumētis apponūt. BED.
Eodē aūt ardore quo ⁊ multa alia fecerat: venit ad
ieſū. vñ ſeqꝛ: Et mi. ſe i mare: alii aūt diſ. na. venerūt.
Nō tñ intelligēdū ē petrū ſup fluctꝰ veniſſe: ſꝫ aut na
tando: aut pedibꝰ ppriis: qꝛ erant ppe terrā. Seqꝛ
eni: Nō lō. eni erāt a tra: ſꝫ qſi cub. ducētis. GLO.
Interpoſitio ē. Seqꝛ eni: Trahētes rhete piſciū. vt
ſit ordo lre: Alii diſcipuli nauigio venerūt trahētes
rhete piſciū. Nō lōge eni ⁊c. CHRY. Deinde ali-
ud ſignū ponit cū ſubdit: Ut ḡ deſcē. in trā: viderūt
pru. po. ⁊ piſ. ſuppo. ⁊ panē. Nō eni adhuc ex mate-
ria ſuppoſita opat: ſꝫ ad id qō ē mirabilius ducit ſi
gna oñdēs: qñ ⁊ ex ſubiecta materia añ crucē mira
cula faciebat ppter quādā diſpenſationē. AGV.
Nō aūt hic intelligēdū ⁊ panē fuiſſe prunis ſuppo
ſitū: ſꝫ qſi dicēt: Viderūt prunas poſitas ⁊ piſcē ſup
poſitū prunis: ⁊ viderūt panē. CHRY. Ut aūt oñ-
deret nō eē phātaſma qō factū ē: iubet ex piſcibꝰ ab
eis captis afferri. Seqꝛ eni: Dicit ei ie. Affer. ex piſci.
quos prēdi. nūc. Deinde ⁊ aliud ſignū fuit q ex mul
titudine piſciū rhete nō eſt ſciſſū. vñ ſeqꝛ: Aſcēdit ſi.
pe. ⁊ traxit rhe. ad terrā: ple. mag. piſ. cētū qnqginta
tribꝰ. Et cū tāti eēnt nō ē ſciſſū rhete. AVG. My
ſtice aūt in captura piſciū cōmēdauit eccleſie ſacra-
mentū: qualis futura ē in vltima reſurrectiõe mor-
tuoꝝ. Et ad hoc cōmendandū valet q tāqꝫ finis eſt
interpoſitꝰ libri: q eēt etiā ſecuture narratiõis qſi p
emiū. Qō aūt ſeptē diſcipuli fuerunt in illa piſcatio
ne: ſuo ſeptenario numero finē ſignificat tpis. vniuer

ſū quippe ſeptē diebꝰ voluit tēpꝰ. THEO. Cū aūt
nox erat: ante ſolis chriſti pñtiā pphete nihil cepe-
rūt: qꝛ etſi vnā natiõnē iſrl corrigere conarent: illa
tñ frequēter in idolatriā labebat. GRE. i home.
Queri aūt pōt cur diſcipulis in mare laborātibꝰ: pꝰ
reſurrectionē ſuā corā diſcipulis in fluctibꝰ maris
ambulauit: Sꝫ mare pñs ſeculū ſignificat: qō ſe cā-
rū tumultibꝰ ⁊ vndis vite corruptibilis illidit. p ſoli
ditatē aūt littoris ppetuitas quietis eterne figurat.
Quia igit diſcipuli adhuc fluctibꝰ mortalis vite in-
erāt: in mari laborabāt. qꝛ aūt redēptor nr iā corru
ptionē carnis exceſſerat: pꝰ reſurrectionē ſuā in lit-
tore ſtabat. AVG. Littus etiā finis ē maris: ⁊ iō
finē ſignificat ſeculi. Sicut eni in h̄ loco qliter i fine
ſeculi futura ſit: ita dñs alia piſcatõe ſignificauit ec-
cleſiā qlis nūc ſit. vñ ibi ieſus nō ſtabat in littore: ſꝫ
aſcēdēs i vnā naui q erat ſimonis: rogauit eū a tra
reducē puſillū. In alia piſcatiõe nō mittit rhetia in
dexterā ne ſolos ſignificēt bonos: nec in ſiniſtrā ne
ſolos malos: ſꝫ indrnter Laxate inqt rhetia vra i ca
pturā: vt pmixtos intelligamꝰ bonos ⁊ malos. Hic
aūt mittite inqt in dexterā nauigii rhete: vt ſignifica
ret eos q ſtabāt ad dexterā ſolos bonos. Illud feci
initio pdicatõis ſne: h̄ pꝰ reſurrectõꝫ ſuā: hic oñdēs
illā capturā piſciū bonos ⁊ malos ſignificare quos
nūc hꝫ eccl̄ia. iſta vō tñmō bonos quos hēbit i eē-
nū: ↄplera i fine huiꝰ ſcl̄i reſurrectiõe mortuoꝝ. Illi
āt q ptinēt ad reſurrectõꝫ vite. i. ad dexterā: ⁊ int xpi
ani nois rhetia deſignāt: nō niſi in littore. i. i fine ſe-
culi cū reſurrexerit apparebūt: iō nō valuerūt ſic tra
here rhetia vt in nauē refūderēt quos cepant piſces
ſicut de aliis factū ē. Habet āt iſtos dexteros eccl̄ia
pꝰ finē vite huiꝰ i ſōno pacis: velut in pfūdo latētes
donec ad litꝰ rhete pueniat: qō in pma piſcatõe du
abꝰ nauiculis h̄ iſto loco ducētis cubitis tñ: cētū ⁊
centū exiſtimo figuratū: ppter vtriuſqꝫ generis ele
ctos: ⁊ circūciſionis ⁊ ppucii. BEDA: Uel p ducē
tos cubitos gemīa charitatis vtutis exprimit. p dile
ctionē eni dei ⁊ primi chriſto ppinqmꝰ. Piſcis aūt
aſſus ē chriſtꝰ paſſus. Ipſe latere dignatꝰ ē in aqs
generis hūani. Capi voluit laqo nre noctis: ⁊ q no
bis factꝰ eſt piſcis hūanitate: extitit nobis panis nos
reficiēs ſua diuinitate. GRE. Petro aūt ſcā eccle
ſia ē cōmiſſa. ipſi ſpecialiter dr: Paſce oues meas.
qō ḡ poſtmodū aperit i voce nūc ſignificat in ope.
Ipſe eni piſces ad ſoliditatē littoris ptrahit: qꝛ ſta
bilitatē eterne patrie fidelibꝰ oñdit: hoc egit verbis
hoc epulis. hoc agit quotidie miraculoꝝ ſignis: ſed
cū rhete magnis piſcibꝰ plenū dr: addit ⁊ quantis.
⁊ hoc ē qō ſubdit: Plenū magnis piſcibꝰ: cētū qnq
gintatribꝰ. AVG. In alia piſcatiõe numerꝰ piſciū
nō exprimit tanqꝫ illud ibi fiat qō pdictū ē p pphe
tā. Annūciaui ⁊ locutꝰ ſū: multiplicati ſūt ſup nume
rū. Hic vō certꝰ ē numerꝰ cuiꝰ reddēda ē rō. Nume
rus eni q legē ſignificat decē eſt ppt decalogū. Cū
aūt accedit ad legē grā. i. ad litterā ſpūs: quodāmō
denario numero addit ſeptenariꝰ: ſeptenario qppe
nūero ſignificat ſpūſſcūs ad quē ſignificatio pprie
ptinet. Primū eni in lege ſonuit ſanctificatio in die
ſeptimo. Iſaias etiā ppheta eū ↄmēdat ope vel mu
nere ſeptenario. Cū itaqꝫ legis denario ſpūſſcūs per
ſeptenariū numerū accedit: fiūt. x. ⁊ vii. q numerꝰ ab

vno vſqȝ ad ſeipm cõputatis oibus creſcẽs ad cẽtuȝ
quiquagintatres puenit. GRE. Decam⁹ etiã per
trigonũ. x. ꝛ. vij. veniũt quiquagitaunũ. In quiqua
geſimo aũt anno cũct⁹ ppl's ab omni opatõe qeſce
bat: ſed vera requies in vnitate eſt. vbi. n. ſciſſura di
uiſiõis eſt: vera requies nõ eſt. AVG. Nõ ergo tã
tũmodo centũ quiquagintatres ſancti ad vitam re
ſurrecturi ſignificant eternã: ſed omnes ad gratiaȝ
ſpiritus ptinẽtes hoc numero figurant: qui etiã nu
merus ter habet quiquagenariũ numerũ: ꝛ inſuper
ipſa tria propter myſteriũ trinitatis. Quiquagena
rius autẽ multiplicatis ſeptẽ per ſeptẽ ꝛ vnius adie
ctõne complet. vnus autem addit: vt eos ſignificet
eẽ vnũ. Non aũt fruſtra dictũ ẽ qꝫ erãt magni. Cũ
eni dixiſſet dominus: Non veni ſoluere legẽ: ſȝ im
plere: datur⁹ ſpiritũ vtiqȝ per quẽ lex poſſet impleri:
paucis verbis interpoſitis ait: Qui fecerit ꝛ docue
rit: magn⁹ vocabit in regno celorũ. In pma autẽ pi
ſcatiõe rhete ,ppter ſignificãda ſciſmata rũpebat: h
vo qñ in illa ſumma pace ſanctoꝝ nlla erũt ſciſma
ta ptinuit ad euagelistã cõſequẽter dicẽ: Et cũ tanti
eẽnt. i. tã magni nõ eſt ſciſſum rhete: tanqȝ illud re
ſpiceret vbi ſciſſum eſt: ꝛ in illi⁹ mali cõpatõe cõmẽ
daret hoc bonũ.

**Dicit eis ieſus: Venite prãdete.
Et nemo audebat diſcũbẽtiũ intro
gare eũ: tu quis es? ſciẽtes qꝛ dñs ẽ
Et uenit ieſus ꝛ accepit panẽ et da
bat eis: ꝛ piſceȝ ſimiliter. Hoc iam
tertio manifeſtat⁹ eſt ieſus diſcipul'
ſuis cuȝ reſurrexiſſet a mortuis.**

AVG. Peracta piſcatõe dñs eos ad prãdiũ vo
cat. vñ dr: Di. eis ie. veni. prãdete. CHRY. Hic qdẽ
nõ dicit qꝫ comedit cũ eis: ſed lucas h dicit. Hoc ãt
fiebat: nõ vt natura indigẽte cibis de reliquo ſȝ cõ
deſcẽſiõe ad demſratõem reſurrectõis fcã. AVG.
xiij. de ci. dei: Corpa aũt iuſtoꝝ q̃ in reſurrectõe futu
ra ſunt: neqȝ ligno vite indigebũt: quo fiat vt nullo
morbo vel ſenectute inueterata moriant: neqȝ vllis
alijs corpalib⁹ nutrimẽtꝭ: qb⁹ eſuriẽdi atqȝ ſitiẽdi q̃
liſcũqȝ moleſtia deuitet: qm̃ certo ꝛ iuiolabil' mu
nẽ imortalitatꝭ iduẽt: vt ñ niſi velit poſſibilitate nõ
neccitate veſcãt. nõ. n. ptãs: ſȝ egeſtas edẽdi ꝛ bibẽdi
talib⁹ corpib⁹ auferet. ſic̃ ꝛ ſaluatoꝛ nr̃ p⁹ reſurrectio
nẽ iã qdẽ in ſpũali carne: ſed tñ vera: cibũ ac potuȝ
cũ diſcipulis ſumpſit: nõ alimẽtoꝝ indigẽtia: ſed ea
qua ꝛ h poterat ptãte. Sequit: Et ne. au. diſcũ. int.
eũ: tu quis es? ſci. qꝛ dñs eſt. Ac ſi diceret. AVG.
ſup ioh. Nemo audebat dubitare qꝫ ipe eſſet. Tãta
. n. erat euidẽtia veritatis: vt eoꝝ nõ ſolũ negare ſed
nec dubitare qdẽ vll⁹ auderet. qm̃ ſi quiſqȝ dubitarꝫ
vtiqȝ interrogaret. CHRYS. Vel hoc dicit: qa de
reliquo nõ ſimilr cõfidebãt ei loqui vt pus: ſed cũ ſi
lẽtio ꝛ reuerẽtia mlta ſedebãt attẽdẽtes in eũ: ꝛ foꝛ
mã quidẽ alteratã vidẽtes ꝛ mlta admiratõe plenã
valde ſtupefacti volebãt interrogare. Sed formido
in h qꝫ ſciebãt qꝫ dñs ẽ: detinebat iterrogatõnem: ꝛ
ſolũ comedebãt q̃ eis dabat cũ pori ptãte. h aũt nõ
reſpicit i celũ: neqȝ humana illa facit: oñdẽs qm̃ cõ
deſcẽſiõis grã fiebãt. vñ ſubdit: Et ve. ie. ꝛ acce. pa. ꝛ
da. eis: ꝛ piſ. ſilr. AVG. Myſtice aũt piſcis aſſus
xp̃s eſt paſſus. Ipſe eſt ꝛ panis qui de celo deſcẽdit.
huic incorpat eccleſia ad pticipãdũ beatitudinẽ ſẽ
piternã. ,ppter hoc dictũ eſt: Afferte de piſcib⁹ quos
prãdidiſtiſ nũc: vt oẽs q̃ hãc ſpem gerim⁹ p illũ ſepte
nariũ numeꝝ diſcipłoꝝ p quẽ põt in h loco nr̃a vni
uerſitas itelligi figurata tãto ſacramẽto nos cõicare
noſſem⁹: ꝛ eidẽ btitudini ſociari. GRE. Per hoc
etiã qꝫ ſeptẽ diſcipulis vltimũ cõuiuiũ celebrat: eos
tñmodo q̃ ſeptiformi grã ſancti ſpũs pleni ſunt: fu
turos ſecũ in eterna refectõe denũciat. ſeptẽ quoqȝ
dieb⁹ oẽ h tps euoluit: ꝛ ſepe ſeptenario nũero pfe
ctio deſignat. Illi g̃ vltimo cõuiuio de pñtia vitat
epulat: q̃ nũc pfectõis ſtudio terrena tranſcẽdunt.
CHRY. Quia vo nõ cõtinuo cũ eis cõuerſabat:
neqȝ ſilr vt pus: ſubdit euãgeliſta dicẽs: Hoc iã tͤtio
manifeſtat⁹ eſt ieſus diſcipul' ſuis cũ reſurrexiſſet a
mortuis. AVG. Qð nõ ad ipas demõſtratiões ſȝ
ad dies referre debem⁹. i. pmo die cũ reſurrexiſſet: ꝛ
poſt dies octo qñ thomas vidit ꝛ credidit: et h die
qñ h de piſcib⁹ fecit: ꝛ deĩde quotiẽs voluit vſqȝ ad
diẽ q̃dragesimũ quo aſcẽdit in celũ. AVG. de cõ.
euã. Inuenim⁹ autẽ apud q̃tuoꝛ euãgeliſtas decies
cõmemoratũ dñm viſum eẽ poſt reſurrectiõem: ſe
mel ad monumẽtũ a mulierib⁹: iteꝝ eiſdẽ regrediẽti
b⁹ a monumẽto in itinẽ: tertio petro: q̃rto duob⁹ eũ
tib⁹ in caſtellũ: q̃nto plurib⁹ in hierl'm: vbi non erat
thomas: ſexto vbi vidit eũ thomas: ſeptimo ad mare
tyberiadis: octauo oĩbus vndeci in galilea: nono vt
dicit marc⁹ nouiſſime recũbẽtibus: decimo ipo die
aſcẽſionis nõ iam in terra: ſed eleuatũ in nube.

**Cum ergo prãdiſſent dixit ſimo
ni petro ieſus: Simõ iohannis dili
gis me plus his? Dicit ei: Etiã do
mine: tu ſcis quia amo te. Dicit ei:
Paſce agnos meos. Dicit ei iterũ:
Simon iohãnis diligis me? Ait illi
Etiam domine: tu ſcis quia amo te
Dicit ei iterum: Paſce agnos me
os. Dicit ei tertio: Simon iohãnis
amas me? Contriſtatus eſt petrus
quia dixit ei tertio: Amas me. Et
dixit ei: Domine tu omnia noſti: tu
ſcis quia amo te. Dicit ei: Paſce
oues meas.**

THEO. Finito prãdio: cõmiſſionẽ ouiũ mũdi
petro cõmẽdat: nõ alij. vnde dicit: Cũ ergo prãdiſ
ſent dicit ſimoni petro ieſus: Simõ iohãnis diligis
me pl⁹ his? AVG. Sciẽs dñs iterrogat. Sciebat
eni dñs qꝫ nõ ſolũ eũ diligeret: verũ etiã qꝫ pl⁹ oib⁹
eũ diligeret petrus. ALCVI. Dicit aũt ſimõ iohã
nis. i. filius iohãnis carnalis patris. Myſtice autẽ
ſimon obediẽs: iohãnes gratia merito hoc nomine
vocat. i. obediẽs gratie dei: vt oñdat qꝫ ardẽtiori eũ
charitate ãplectit ñ meriti hũani: ſȝ diuini eẽ mũerꝭ.

AVG.in ſmone paſc. Cũ aũt dñs moreret̃ timuit ꝛ negauit: reſurgẽs aũt dñs amorẽ inſeruit: timorẽ fugauit. nã qñ negauit mori timuit: reſurgente dño qd timẽt: in quo mortẽ mortuã reꝑit? vñ ſeqt̃: Ait illi: etiã dñe tu ſcis qꝛ amo te. Cõfitẽti aũt amorem ſuũ: oues ſuas cõmendauit. vñ ſeqt̃: Dicit ei: paſche agnos meos. tãq̃ nõ eẽt vbi oñdẽt petr⁹ amorẽ ſuũ in xp̃m niſi eẽt paſtor fidelis ſub ꝓncipe oĩꝫ paſtoꝝ. CHRY. Quõ.n. maxime oĩm tribuit nobis eã q̃ de ſup eſt beniuolẽtiã ẽ prioꝝ ꝓcuratio. Preteriẽſ aũt dñs alios petro de talib⁹ loqt̃. eximi⁹.n. apl'oꝝ erat petr⁹: ꝛ os diſcipuloꝝ ꝛ v̄tex collegij. vñ ꝛ negatiõe deleta: cõmittit ei ꝑlatõem fratrũ. Et negatõem qui dẽ ei nõ exprobrat ſed dicit: Si diligis me: ꝑſiſte fribus: ꝛ feruẽtẽ amorẽ quẽ ꝑ oĩa demõſtraſti nũc oñ de: ꝛ aĩam quã dixiſti te eẽ poſiturũ ꝓ me: hãc da ꝓ ouib⁹ meis. Seqt̃: Dicit ei ite. ſi. iohã. dili. me. Ait il. etiã do. tu ſcis qꝛ amo te. AGV. Merito dr̃ petro Diligis me? ꝛ rñdet: Amo te. eiq̃ dr̃: Paſce agnos meos. vbi etiã demõſtrat̃ vnũ atq̃ idẽ eẽ amorẽ et dilectõem. nã etiã dñs nouiſſime nõ ait: Diligi me? ſed Amas me? Seqt̃: Di. ei ter. ſi. ioh. amas me? Tertio vtrũ petr⁹ eũ diligat dñs interrogat. Reddit enim negatõi trine trina cõfeſſio: ne minus amori ligua ſuiat q̃ timori: ꝛ pl⁹ vocis elicuiſſe videat̃ mors ĩmi nẽs q̃ vita pñs. CHRY. Tertio etiã ĩrrogat ꝛ ter tio iniũgit eadẽ: oñdẽs q̃tũ appciat̃ ꝑlatõem ꝓparũ ouiũ: ꝛ qñ h̃ ẽ maxĩe ei⁹ amoris ſignũ. THEO. Et tũc etiã inoleuit ↄſuetudo vt ter cõfiteat̃ q̃ veniunt ad baptiſmũ. CHRY. Deĩde tertio ĩrrogat⁹ ↄturbat⁹ ẽ. vñ ſeqt̃: Cõtriſta. eſt pe. qꝛ di. ei ter. amas me Rurſus formidãs ꝑora ne forte eſtimãs ſe diligẽ ſi nõ diligat: corripiat̃ ſic ꝛ ꝑus correpť⁹ ẽ: mltũ ſe eſtimãs forte: vñ ad ipm xp̃m ↄfugit. vñ ſeqt̃: Et dicit ei: dñe tu oĩa ſcis. i. ineffabilia cordis pñtia ꝛ futura.

AVG. de v̄. do. Inde ĝ cõtriſtat⁹ ẽ qꝛ ſepe interrogat⁹ eẽt ab eo q̃ ſciuerat qd̃ ĩrrogabat: ꝛ donauerat qd̃ audiebat. Veracit̃ ĝ rñdit: ꝛ de intimo cordis ꝓtulit amãtis vocẽ dicẽs: Tu ſcis qꝛ amo te. AGV. ſup ioh. Nõ aũt addidit Pl⁹ his. h̃ ei rñdit qd̃ de ſe ipſo ſciebat: nõ enĩ q̃tũ ab alio quolibꝫ diligeret̃ ſcire poterat: q̃ cor alteri⁹ videre nõ poterat. Seqt̃: Di. ei: pa. oues meas. q. d. Sit amoris officiũ paſcẽ dñicũ gregẽ ſicut fuit timoris indiciũ negare paſtorẽ. THEO. Põt ãt q̃s aſſignare dr̃ia ĩter agnos ꝛ oues. Agni ſunt q̃ ĩtroducũt̃: oues vo ꝑfecti. ALCV. Paſcẽ aũt oues ẽ credẽtes in xp̃o ne a fide deficiãt ↄfortare: terrena ſubſidia ſi necẽ ẽ ſubditis ꝓuidẽ: ꝛ exẽpla v̄tutũ cũ v̄bo ꝑdicatõis impẽdẽ: aduerſariis obſiſtẽ: errãtes ſubditos corrigẽ. AVG. Qui h̃ aũt aĩo paſcũt oues xp̃i: vt ſuas velit eẽ nõ xp̃i: ſe ↄuicũt̃ amare nõ xp̃m: vel gloriãdi vel dñandi vel acq̃rẽdi cupiditate: nõ obediẽdi ꝛ ſubueniẽdi ꝛ deo placẽdi charitate. Nõ ĝ nos ſed ip̃ꝫ amem⁹: ꝛ in paſcẽdis ouib⁹ ei⁹ ea q̃ ſunt ei⁹ nõ q̃ nr̃a ſũt q̃ram⁹. q̃ſq̃s enĩ ſeipꝫ nõ deũ amat: nõ amat ſe. q̃ enĩ nõ põt viuẽ de ſe: morit̃ vtiq̃ amãdo ſe. nõ ĝ ſe amat: q̃ ne viuat ſe amat. Cũ vo ille diligit̃ de quo viuit̃: nõ ſe diligẽdo magis ſe diligit: vt eũ diligat de quo viuit. AVG. in ſ. paſ. Extiterũt aũt q̃dã fur̃ ĩfideles: diuiſerũt gregẽ xp̃i: ꝛ furtis ſuis peculia ſibi fecerũt: ꝛ audis eos dicẽ: Oues mee ſũt ille. quid q̃ris ad oues meas: nõ te iueniã ad oues meas: ſi ꝛ nos dicam⁹ meas: ꝛ illi dicãt ſuas ꝑdidit chriſtus oues ſuas.

Amen amen dico tibi: Cũ eſſes iunior cingebas te: et ambulabas ubi uolebas. Cum autẽ ſenueris: extendes manus tuas: ꝛ alius te cinget: ꝛ ducet quo tu nõ uis. Hoc autem dixit ſignificans qua morte clarificaturus eſſet eum.

CHRY. Cũ dixiſſꝫ petro dñs de amore quẽ hẽbat ad ipm: ꝓnũciat ei martyriũ qd̃ ꝓ ipo debebat ſuſtinere: erudire nos volẽs quõ eum amare oꝫ. vñ dicit Amẽ amẽ di. ti. Cũ eẽs iu. cinge. te ꝛ ãbu. vbi vole. Memit ꝑoris vite: qꝛ in ſclarib⁹ iuuenis q̃dẽ vtil' ẽ: q̃ vo ſenuerit inutilis. In diuinis aũt nõ ita ẽ: ſꝫ cũ ſupuenerit ſenect⁹ tũc v̄t⁹ clarior: tũc virilitas induſtrior: in nllo ab etate ꝓhibita. q̃a ĝ petr⁹ ſp volebat in ꝑicul' eẽ cũ xp̃o dicit ei: Cõfide: ita iplebo tuũ deſideriũ. vt q̃ paſſus non es iuuenis exñs: oporteat te pati ſenẽ. vñ ſeqt̃: Cũ aũt ſenueris. Per qd̃ oñdit qꝛ neq̃ tũc iuuẽis erat neq̃ ſenex: ſꝫ vir ꝑfect⁹. ORI. ſup matth. Et attẽde qꝛ nõ facile inueniũt̃ q̃s ex eis q̃ apti fuerit ad h̃ op⁹ vt cito trãſeat de hac vita. vñ nẽ petro dr̃: Cũ ſenu. extẽ. ma. tuas. AVG. Hoc ẽ crucifigeris. Ad h̃ aũt vt venias: Ali⁹ te ciget ꝛ ducet q̃ nõ vis. Pri⁹ dixit qd̃ fieret: ꝛ deĩde quõ fieret. nõ ẽ crucifix⁹: ſed crucifigẽd⁹ quo nollꝫ ẽ duct⁹. Solut⁹ q̃ppe a corpe eẽ volebat cũ xp̃o: ſꝫ ſi fieri poſſet ꝑter mortis moleſtiã vitã ↄcupiſcebat eternã: ad quã moleſtiã nolẽs venit: ſꝫ volẽs eã vicit ꝛ reliq̃t hunc ĩfirmitatis affectũ quo nẽo vult mori vſq̃ adeo nãlẽ vt eũ btõ petro nec ſenectus auferre potuerit. ſed moleſtia q̃tacũq̃ ſit mortis: oꝫ eã vicẽ vis amoris q̃ amat̃ ille: q̃ cũ ſit vita nr̃a: etiã mortẽ voluit ferre ꝓ nobis. Nã ſi nll'a eẽt mortis l' ꝑua moleſtia: nõ eſſet tã magna martyrij glĩa. CHRY. Dicit ergo: Quo nõ vis. ꝓpter nãlẽ cõpaſſiõem aĩe: q̃ in vita ſepat̃ a corpe: deo hoc vtiliter diſpẽſante: vt nõ multi ſibi mortẽ inferãt violẽtã. deĩde erigẽs auditorẽ euãgeliſta idu𝑥it: Hoc aũt dixit ſignificãs qua morte clarificatur⁹ eẽt deũ. Nõ dixit: Moritur⁹ eẽt: ut diſcat̃ qñ pati ꝓ xp̃o: glĩa eſt patiẽtis ꝛ honor. Niſi autẽ certificaret̃ anim⁹ quia vere deus eſt: mime ei⁹ intuitu mortẽ toleraret: quo fit vt ſanctoꝝ mors diuine ſit glorie certitudo. AVG. Hũc inuenit exitũ ille negator ꝛ amator: ut ꝓ ei⁹ noĩe ꝑfecta dilectõe moreret̃: cũ quo ſe moriturũ ꝑuerſa feſtinatiõe ꝓmiſat Hoc enĩ oportebat: vt ꝑus xp̃s ꝓ petri ſalute: deĩde petrus ꝓ xp̃i ꝑdicatione moreretur.

Et cuꝫ hoc dixiſſet: dicit ei: Sequere me. Conuerſus petrus uidit illum diſcipulum quem diligebat ieſus ſequẽtẽ: qui ꝛ recubuit in cena ſuper pectus eius ꝛ dixit: Domine quis eſt qui tradet te? Hunc ergo cum uidiſſet petrus: dicit Jeſu:

Domine hic autez quid? Dicit ei ieſus: Sic eū uolo manere donec ueniaz. Quid ad te? Tu me ſeq̄re. Exijt ergo ſmo iſte inter fratres: q2 diſcipulus ille nō moriť. Et nō dixit ei ieſus: nō moritur: ſed ſic eū uolo manere donec ueniam: quid ad te?

AVG. Cum pn̄unciaſſet dn̄s petro qua morte clarificatur⁹ eēt eū inuitat eū ad ſui ſequelā. vn̄ dr̄: Et cū hoc dixi. di. ei: Sequere me. Cur dr̄ petro: Seq̄re me: nec diciť ceteris qui ſimul aderāt: qui eū ſicͤ magiſtꝝ diſcipuli ſequebāť? Sed ſi ad paſſiōem intelligendū eſt: nūq̄d ſolus p̄ xp̄iana v̄itate paſſus eſt petruſ: nōne ibi erat iacob⁹ qui ab herode manifeſtať occiſus. Uez aliquis dixerit: qm̄ nō eſt iacob⁹ crucifixus: merito dictū eſſe petro: Sequere me. qui non ſolū mortē: ſed ⁊ mortē crucis ſicut chriſt⁹ expt⁹ eſt. THEO. Audiēs aūt petr⁹ quia mortē pro chriſto paſſur⁹ eſt: querit de iohāne an moriať. vnde ſequiť. Cōuerſus petr⁹ vidit illū diſcipulū quē diligebat ieſus ſequētē: qui recubuit in cena ſupra pect⁹ ei⁹ ⁊ dixit: dn̄e quis eſt qui tradet te. AVG. Seipm̄ dicit diſcipuluz quē diligebat ieſus: quia ipm̄ p̄ ceteris ⁊ familiari⁹ diligebat: ita vt in cōuiuio ſupra pectus ſuū diſcūbere faceret. Credo vt iſti⁹ euāgelij qd̄ per eū fuerat p̄dicatur⁹: diuinā excellētiā hoc modo altius cōmēdaret. ſunt qui ſenſerit: ⁊ hi nō contētibiles ſacri eloquij tractatores a chriſto iohānē p̄ptea pl⁹ amatū: quia ab ineūte pueritia caſtiſſim⁹ vixerit. Sequiť: Hūc ergo cū vidiſſet petr⁹ dixit ieſu: Dn̄e h̄ aūt quid? THEO. i. nūquid nō moriť ⁊ ip̄e: vt quidam exponūt. Sequiť: Dicit ei ie. Sic eū vo. ma. do. ve. quid ad te? AVG. Et repetitū eſt: Tu me ſeq̄re tanq̄ȝ ille ideo nō ſequereť: qm̄ eum manere voluit donec veniat. Quis facile aliud eſſe credat: q̄ȝ quod fratres crediderūt qui tūc erāt. Sequiť. n. Exijt ḡ ſ. iſte inter fra. quia diſci. il. nō moriť. Sed hāc opinionē iohēs ip̄e abſtulit ſubdēs: Et nō dix. ie. nō mo. ſed ſic euȝ vo. ma. do. ve. quid ad te? Sed cui placet adhuc reſiſtat: ⁊ dicat verꝫ eē qd̄ ait iohēs: nō dixiſſe dn̄ȝ q̄ diſcipul⁹ ille nō moriť: ſed hoc tn̄ ſignificatū eē talib⁹ v̄bis: q̄lia eū dixiſſe narrauit. THEO. Uł dicet: Chriſt⁹ nō negauit iohānē moriturꝫ. nā q̄cq̄d oriť moriť: ſed dixit: Uolo euȝ manere. i. viuere vſq; ad mūdi finē: ⁊ tūc p̄ me patieť martyriū: ⁊ iō fateť adhuc illū viuē: ab antixp̄o v̄o debē occidi: vna cuȝ helia p̄dicaturꝫ nomē xp̄i. Sed ⁊ ſi aſſigneť ei⁹ ſepulchꝝ: viuēs q̄dē illō itrauit: poſtea diſceſſit. AVG. Uel forte aliq̄s in illo ſepulchro ei⁹ qd̄ ē apud epheſuȝ dormire poti⁹ eū: q̄ȝ mortuū iacē ɔtēdet: aſſumēs argumētū: q̄ illic terra ſenſiȝ ſcaturire ⁊ q̄ſi ebulire p̄hibeť: atq; h̄ ei⁹ anhelitu fieri ptinacit̄ aſſeuerans. Sed cur ei⁹ diſcipulo quē p̄ ceteris diligebat: p̄ magno munē lōgū i corpe donauērit ſōnū: cū btm̄ petꝝ p̄ ingentē martyrij gl̄iaȝ ab onere corpis abſoluerit eiq; cōceſſerit qd̄ paul⁹ ſe cōcupiſcē dixit. Cupio diſſolui ⁊ eē cū xp̄o. Si aūt vere ibi qd̄ ſp̄ ſparſit fama aut ideo fit: vt eo modo cōmēdať p̄cioſa mors eius: qm̄ nō eā ɔmēdat martyriū: aut p̄pter aliq̄d aliud qd̄ nos latet: manet tn̄ queſtio: cur dixerit domin⁹ de hoīe moriturꝫ: Sic eū volo manere donec veniā. Illud etiā mouet ad q̄rēdū: cur iohēm pl⁹ dilexerit dn̄s: cū ipm̄ dn̄m pl⁹ dilexerit petr⁹. q̄ſtū ipſe ſapio: melioꝝ eſt q̄ pl⁹ diligit xp̄m: felicioꝝ ē v̄o quē pl⁹ diligit xp̄s facile r̄nderim: ſi iuſticiā liberatoris n̄ri quēadmodū defēderē p̄uiderē. Aggrediar igiť de ſoluēda qōe tā ingēti duas vitas ſibi diuinitus p̄dicatas nouit eccleſia: q̄rū vna ē in fide: altera in ſpe. Iſta ſignificata eſt p̄ ap̄lm petrū p̄pter ap̄lat⁹ ſui p̄matū: illa p̄ iohēm. ideo huic diciť: Seq̄re me. p̄ imitatōeȝ .ſ. p̄ferēdi t̄palia mala. de illo v̄o dr̄: Sic eū volo manere donec veniā. q. d. Tu me ſeq̄re. p̄ imitatōem p̄ferēdi t̄palia mala. Ille maneat donec ſempit̄na veniō reddituꝝ bona. quod aptius dici pōt: perfecta me ſequať actio informata mee paſſiōis exēplo. Inchoata v̄o ɔtēplatio maneat donec veniō: p̄ficiēda cū venero: qd̄ nō ſic intelligēdū ē: q̄ſi dixerit remanē vel p̄manē ſed expectare: qm̄ qd̄ p̄ eū ſignificať: cuȝ venerit xp̄s iplebiť. in hac aūt actiua vita q̄to magiſ xp̄m diligim⁹: tāto facili⁹ liberamur a malo. at ipſe nos min⁹ diligit q̄les nos ſum⁹: ⁊ hic iō liberat: ne ſp̄ tales ſim⁹. ibi v̄o ampli⁹ nos diligit: qm̄ qd̄ ei diſpliceat: ⁊ qd̄ a nobis auferat nō hēbim⁹. amet ḡ eū petr⁹: vt ab iſta mortalitate libēmur. ameť ab eo iohānes: vt in illa īmortalitate fuemur. Cur ḡ iohēs min⁹ eū diligebat q̄ȝ petr⁹: ſi eā vitā ſignificabat in q̄ ē mlťo ampli⁹ diligēd⁹: niſi q2 p̄ptea dictū ē: Uolo eū manē. i. expectare: Donec veniā. qm̄ ⁊ ipm̄ amorē q̄ tūc mlťo amplioꝝ erit nōdū hēm⁹: ſed expectam⁹ futurꝫ: vt dū ip̄e venerit habeam⁹. Hoc ḡ p̄ petꝝ ſignificatū eſt pl⁹ amātē: ſȝ min⁹ amatū. q2 min⁹ nos amat xp̄s miſos q̄ȝ btōs. v̄itatis aūt cōtēplatōeȝ q̄l tūc futura ē min⁹ amam⁹: q2 nūc nōdū nouim⁹ nec hēmus. Nēo tn̄ iſtos inſignes ap̄los ſepet: ⁊ i eo qd̄ ſignificabat petr⁹ ābo erant: ⁊ in eo qd̄ ſignificabat iohēs ambo futuri erāt. GLO. Uel alr̄: Sic eū volo manē. i. nolo eū p̄ martyriū ɔſūmare: ſȝ expectare eū in placidā abſolutōem carnis ſue: qm̄ ego veniēs recipiā eū in eterna btītudine. THEO. Uel aliter. Totū in hoc q̄ dicit dn̄s petro: Sequere me: cūctorū fideliū p̄laturā ei inſtituit. Simul aūt ⁊ ſequi intelligas hic imitatiōem in cūctis ⁊ v̄bis ⁊ operibus. oſtēdit etiā affectōem ad ipm̄: q2 qui nobis aſtrictiores ſunt: hos ſequi nos volumus. CHRY. Si v̄o dixerit q̄s: qualr̄ igiť iacob⁹ thronū aſſumpſit hieroſolymorꝫ: illud etiq; dicā: qm̄ petr⁹ orbis terrarū inthroniſauit mg̃rm. Sequiť: Conuerſus petruſ vidit illū diſcipulū ⁊c̄. Nō ſine cauſa recolit illā accubatōem: ſed ut oñdat q̄tā petr⁹ hēbat fiduciā p⁹ negatiōem. Qui. n. in cena nō audebat interrogare: ſȝ iohi interrogatōnem cōmiſit: huic ⁊ p̄poſitura fratꝝ credita eſt: ⁊ nō ſolū nō committit alteri interrogare que ad ipſum ptinēt: ſed de reliquo ip̄e pro alijs magiſtrū interrogat. Quia igiť magna ei p̄dixerat dn̄s ⁊ orbem terraꝝ commiſerat: ⁊ martyriū prenunciauerat: ⁊ amorem proteſtatus eſt amplioreȝ: volens ⁊ iohanneȝ communicatorē accipere dixit: Hic aūt quid? quaſi diceret: Nōne eadem nobiſcum veniet via. Ualde enim iohānem amabat petrus: ⁊ p̄ euāgelium oſtēditur eorum colligatio: ⁊ in actib⁹ apoſtolorum. Sic igitur nūc vicē reddit petrus iohāni

Eſtimãs aũt eũ velle interrogare: de ſeipo: ⁊ nõ au‑
dere: ipſe ꝑ eo ſuſcipit interrogatõem. Quia võ debe‑
bãt orbis terraꝝ ꝓcuratiõem accipe: nec oportebat
eos de reliquo ſibi inuicẽ eẽ cõiũctos: qd eẽt dãnũ
orbi terrarũ. ꝓpterea dñs dicit ſm lrãm grecã: Sic
eũ volo manere donec veniã: qd ad te: tu me ſeqre.
q. d. Op⁹ tibi cõmiſſum attẽde ⁊ ꝑfice: hũc võ ſi vo‑
luẽo manere hic qd ad te: THEO. Quod vero dr
Cũ venero. quidã ſic intellexerũt: ac ſi diceret: Quo‑
uſqꝫ cõtra iudeos q me crucifixerũt: veniã ꝑcutiens
illos baculo romanoꝝ. Viuit. n. hũc aplm vſqꝫ ad ve‑
ſpaſiani tps cũ hieruſalẽ capiẽda erat in locis illis
cõuerſatũ. Vel dicit: Dũ venero. i. dũ hũc volẽs diri‑
gã ad ꝑdicãdũ: te nãqꝫ nũc dirigo ad orbis põtifica‑
tũ: ⁊ in hoc ſequẽ me. ipſe võ maneat: hic donec ⁊ euꝫ
educã ſicut te. CHRY. Deinde euãgeliſta diſcipu‑
loꝝ opionẽ ponit ⁊ corrigit: vt ſupra dictũ eſt.

Hic eſt diſcipul⁹ ille qui teſtimo niũ ꝑhibet de his: ⁊ ſcripſit hec. Et ſcim⁹ quia uerũ eſt teſtimoniũ eius. Sunt autẽ ⁊ alia multa que fecit ie ſus: que ſi ſcribantꝰ per ſingula: nec ipm arbitror mundũ capere poſſe eos qui ſcribendi ſunt libros.

CHRY. Quia ex multa certitudine ſcpſit iohan‑
nes: nõ refutat ſuiipſi⁹ teſtimoniũ in medium ferre.
vnde dicit: Hic eſt diſcipul⁹ ille qui teſtimoniũ ꝑhi‑
bet de his. Cõſuetudo. n. eſt cũ valde vera dicamus
nrm teſtimoniũ nõ denegare. ⁊ multo magis ille q
ſpũſancto ſcribebat. vñ ⁊ alij apli dicebant: Nos ſu‑
m⁹ teſtes hoꝝ. Seqꝛ: Et ſcribebat hec. qd ipſe ſol⁹ dic
qꝛ poſterior ad ſcribẽdũ venit xpo monẽte. vñ ⁊ fre‑
quẽter oñdit xpi ad ſe amorẽ: occulte inſinuãs cãm
ex qua ad ſcribẽdũ ꝓceſſit: ⁊ fidedignũ faciẽs hunc
ſmonẽ ex ſua dignitate. Seqꝛ: Et ſciebat qꝛ verꝫ eſt
teſtimoniũ ei⁹. Omnib⁹ eni aderat: ⁊ neqꝫ cũ crucifi‑
gereꝛ defuit: ⁊ mr ei cõmiſſa ẽ: q ſunt ſigna amoris:
⁊ qꝫ cũ certitudine ſciat oĩa. Etſi aliq nõ credãt: idu‑
cãt ad credẽdũ ex h qd ſubdit: Sũt aũt ⁊ alia mlta
q fecit ieſus. Unde manifeſtũ ẽ qꝫ nequaqꝫ ſcripſi vt
xpo grãm ꝓſtarẽ: cũ tot exitib⁹ nõ tot ſcpſeri quot
ceteri: ſed hoꝝ plura reliqui cõtumelias ⁊ cõuitia i
mediũ ꝓponẽs. Cũ aũt q ad gl'iam alteri⁹ ſcribit: oꝫ
ecõtrario ea q ſunt exprobaliora tacẽ: q võ ſũt clara
ꝓponẽ. AVG. Qd aũt ſubdit: Que ſi ſcri. ꝑ ſingu.
nec ipm arbi. mũ. cape. eos q ſcribẽ. ſunt libros. Nõ
ſpacio locoꝝ credẽdũ eſt mũdũ cape nõ poſſe: ſꝫ ca‑
pacitate legẽtiũ ꝯphẽdi nõ poſſe: quis ſalua rerũ ſi‑
de pleruqꝫ vba excedere videaꝛ fidẽ: qd nõ fit qñ ali‑
qd qd erat obſcurũ vel dubiũ exponiꝛ: ſed qñ id qd
qd aptũ ẽ vel augeꝛ vel extenuaꝛ: nec tñ a tramite ſi‑
gnificãde vitatis erraꝛ: qm ſic vba rẽ q indicaꝛ exce‑
dũt: vt volũtas loquẽtis nec fallẽtis appeat. hũc lo‑
quẽdi modũ greco noie hyꝑbolẽ vocãt: q mod⁹ ſic i
h loco ita in nonnullis alijſ diuinis lrĩs inuenitur.
CHRY. Vel h referẽdũ eſt ad ei⁹ potentiã q facie‑
bat virtutẽ. ſicut. n. nobis facile ẽ loq: ita ⁊ illi ⁊ mlt
to facili⁹ facere que volebat: quia ipſe eſt ſup omnia
de⁹ benedict⁹ in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Dominica tertia in aduentu	
Miſerũt iudei ab hieroſoly.	.i.
In natiuitate domini noſtri ieſu chriſti	
In ꝑncipio erat verbũ: ⁊ verbũ erat.	.i.
In feſto ſancti iohannis euangeliſte	
Dixit ieſus petro: ſequere.	vltio.
In octaua epiphanie	
Uidit iohanneſ ieſum.	.i.
Dominica ꝑma poſt octauã epiphanie	
Nuptie facte ſunt in chana galilee.	.ij.
Feria ſexta poſt dominicã ꝑmaꝫ in quadrageſima	
Erat dies feſtus iudeorum.	.v.
Feria ſecũda poſt dñicã ſecundã in quadrageſima	
Dixit ieſus turbis iudeorũ: ego.	.viij.
Feria ſexta poſt dominicã tertiã in quadrageſima	
Uenit ieſus in ciuitatem ſamarie.	.iiij.
Sabbato poſt eandem	
Perrexit ieſus in montem oliueti.	.viij.
Dominica quarta in quadrageſima	
Abijt ieſus trans mare.	.vi.
Feria ſecunda poſt eandem	
Erat paſcha iudeorum.	.ij.
Feria tertia poſt eandem	
Jam die feſto mediante.	.vi.
Feria quarta poſt eandem	
Preteriẽs ieſus vidit hominẽ cecuꝫ a nati.	.ix.
Feria ſexta poſt eandem	
Erat quidam languens.	.xi.
Sabbato poſt eandem	
Dicebat ieſus turbis iudeorum.	.viij.
Dominica in paſſione	
Dicebat ieſus turbis: quis ex vobiſ.	.viij.
Feria. ij. Miſerũt ꝑncipes ⁊ phariſei.	.vij.
Feria tertia Ambulabat ieſus in galileaꝫ.	.vij.
Feria quarta Facta ſunt encenia hiero.	.x.
Feria ſexta Collegerũt ergo conſiliuꝫ.	.xi.
Sabbato Cogitauerũt auteꝫ ꝑncipes.	.xij.
Feria ſecunda poſt domicã in ramis	
Ante ſed dies paſche.	.xij.
Feria quinta in cena domini	
Ante diem feſtum paſche.	.xiij.
Feria ſexta in paraſceue	
Egreſſus ieſus cum diſcipulis.	.xviij.
Feria quarta poſt dominicã reſurrectõnis	
Manifeſtauit ſe ieſus.	.xx.
Feria. v. poſt eandẽ Maria ſtabat.	.xx.
Sabbato poſt eandem	
Una ſabbati maria magdalene.	.xx.
Dominica. i. poſt paſche Cũ ſero eſſet.	.xx.
Dominica ſecũda Ego ſum paſtor bon⁹.	.x.
Dominica tertia Modicũ ⁊ iam non	.xvi.
Dominica quarta	
Uado ad eum qui miſit me.	.xvi.
Dominica quinta	
Amen amen dico vobis: ſiquid petieritis.	.xvi.
Dominica poſt aſcenſionem	
Cum venerit paraclytus.	.xvi.
In penthecoſ. Siquis diligit me.	.xiiij.
Dominica vigeſima poſt penthecoſ.	
Erat quidam regulus.	.iiij.
In feſto ſancti thome apoſtoli	
Thomas vnus de duodecim.	.xx.

Jn feſto apoſtoloꝝ philippi ⁊ iacobi
Non turbet͛ cor veſtrum xiiij.
Jn iuentõe ſcẽ crucis Erat hõ ex phariſeis .iij.
Jn feſto ſancti laurentij marty.
Niſi granum frumenti xij.
Jn exaltatõe ſcẽ cruc͛ Nũc iudicium eſt xij.
Jn vigilia ſancti andree
Stabat iohannes ⁊ ex diſcipulis eiꝰ duo .j.
Thome martyris Ego ſum paſtor bonꝰ x.
Jn vigilia apoſtoloꝝ petri ⁊ pauli.
Dixit ieſus ſimoni petro xxj
Jn vigi. vniꝰ apli Hoc eſt ꝓceptũ meum xv.
Ego ſum vitis vera xv.
Hec mando vobis xv.
Jn natali vniꝰ marty. Niſi granũ frumẽti xij.
A paſcha vſqꝫ penthecoſtes
Ego ſum vitis ⁊ vos palmites xv.
De ſpũſcõ Siquis diligit me xiiij.
De trinitate Cum venerit paraclytus xv.
Ad miſſã btẽ v͛ginis Stabat iuxta crucẽ xix.
Jn agẽda mortuoꝝ Dixit martha ad ihm xj.
Omne quod dat mihi pater vj.
Amen amen dico vobis:quia venit hora v.
Ego ſum panis viuus vj.
Jn vigilia aſcẽſiõis Subleuat͛ ocul͛ in celũ xvij.
Jn vigilia penthecoſ.
Si diligitis me mandata mea ſer. xiiij.
Feria ſecũda Sic deꝰ dilexit mũdum. iij.
Feria tertia Amẽ amẽ dico vo. q̃ nõ intrat x.
Feria q̃rta Nemo põt venire ad me vj.
Jn die corpis chriſti Caro mea vere ẽ cibꝰ vj.

Finit tabula.

Beati Thome Aquinatis Continuũ in quattuor euãgeliſtas finit feliciter:magna cura diligentiaqꝫ emendatũ atqꝫ correctuꝫ: impreſſum Venetijs impenſa ingenioqꝫ Hermanni Lichtenſteyn Colonienſ: atqꝫ Johannis hamman Spirenſis ſocioꝝ: Anno dñici natalis. M.CCCC.LXXXII. Die vo quarta Septembris.

REGISTRVM

a
Primũ vacat.
Diui Thome
miſiſſe que
fauſtum:vñ
exploratores
b
dei poteſtate
terrarũ ꝑpẽa
bone ↄſcie
filios ſuos
c
cõtendimꝰ
ſo incertꝰ
tes ſtare.
uit quãdo
d
ſcribarum ⁊
Eſto conſen.
iubet. Dñt
ipſe vtiqꝫ
e
qui petimus
minibꝰ ieu.
Si oculus
iſta guber.
f
erãt apud
vt ocioſa
gentibus erat
tacti lachry.
g
de con.euan.
Et trãſeũte
T cõuocatis
ſenſibile
h
predicatũ
tunt ⁊ ſemet.
Seueriꝰ ergo
⁊ inuenietis

i
Tũc riderũt
vel propter
iam fide
cimꝰ quoſdã
k
gallie.deinde
ab ipſo fie.
autem petrus
eni corde
l
vt expoſitis
pati a ſeni.
iudiciũ intro.
HIERO.
m
cõmendatur
miſeram
hoc ꝑmiſit
teſtimoniũ
n
Et egrediẽ.
fuerant:qõ
maxie feſtis
relinquens
quo gentes
o
Tunc ieſus
tur. CHRY.
qõ ſanctificat
hypocrite
cit:quoniã
p
Quiſputas
mini:Uel
duo.Qui
ta. ORI.
q
myſterio
vt ⁊ hinc
mus:dixerit

vel ter orat
r
qui vſqꝫ
aũt nihil
os:ſeruos
emiſit ſpũ
A
Reuerẽdo
tas faciebat
Johannem
vo circa
B
vt ipſe in
mare ſup
vnde recte
declinare
C
renda ꝑfectis
mel lotos
geſſiſſe.Di.
eos. Ubi cõſi.
D
amputa illũ
prius eos
vel oſculatꝰ
ptizo: bapti-
E
quod eſſet
vo:qꝛ vir
Prouincia
tũc primus
F
aũt myſterio
aliã occaſionẽ
Sed qꝛ ſcie-
G
Sup euãgelio
rias ortus eſt
deſerto helias
Nõ veni legẽ
H

deſcriptione
dis vilia
mũdari non
cter chriſtũ
I
Hominis eſt
uinitatis ſub.
ꝗ̃ꝗ̃ ſi etiam
ad vſũ ꝓſi.
K
ſacerdoti:⁊
ſaluos volens
comitiua ie.
calũniã quam
L
ſermo in
ad euangeliũ
dicebãt: Ami.
loqui anteꝗ̃
M
deũ tuũ
duas tunicas
cãtibꝰ ↄ̃ria
deoꝝ calũni.
N
⁊ ſuſceperint
elationis vitõ
dent q̃ vos
ſentire non
O
totiꝰ orbis
quẽ locutus
fecerũt:ſed
aris ore tuo
P
redit degene.
ꝑtinens:⁊ inci.
alia gerunt
tiens inutilia
Q
vt paſtor te

nihil fallit
dei de eius
poteſtis deo
R
CIRYL. Qũ
quer. AMB.
te oraret. nam
CHRY. Uel
S
reprobos ꝑue.
dicẽtes: Hic
ſi de futuris
reꝝ ⁊ corpoꝝ
T
paſcha cele.
eos benefici
rã. Poterat
vim quandaꝫ
U
inferno clau.
monumentũ
dño loquẽ.
X
Beati Tho.
ꝑ aquam:vt
rem vniuerſa
in nrã nã
Y
venit ſaluator
venimꝰ aper.
quidẽ non
faceret altera.
Z
carnales eſtis
hominẽ:etſi
datũ de celo
adhuc augens
AA
ecce ſamari.
nem nõ ha.
ciebat in ſab.

BB
nõ quaſi illius
uerunt duode.
vel ipſũ ꝑplm
eum regem
CC
cõſiliũ ↄſe.
ſabbato: No.
mus eũ: Nũ.
põtifices ⁊ ph.
DD
non cognoſcit
dignũ ẽ que.
ne venit ⁊
rit eis:lutũ
EE
Et legẽ appel.
hec ait:⁊ pꝰ
ſurre.⁊ exijt
rũ credente h̃
FF
inſignior atqꝫ
ſũt:vbi ⁊
CHRY. Quia
Nũc clariſi.
GG
eos non attẽ.
ſurgentium
ſtodirent.
Accipite ſpũ
HH
alienos veni.
vnum ſint;
memorat. Di.
qui ꝑ auariciã
II
erat honorari
dariũ quod
tũ cucurrerant
Quõ ꝑ oſtia
Deo gras

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

M Theol & Sch 212

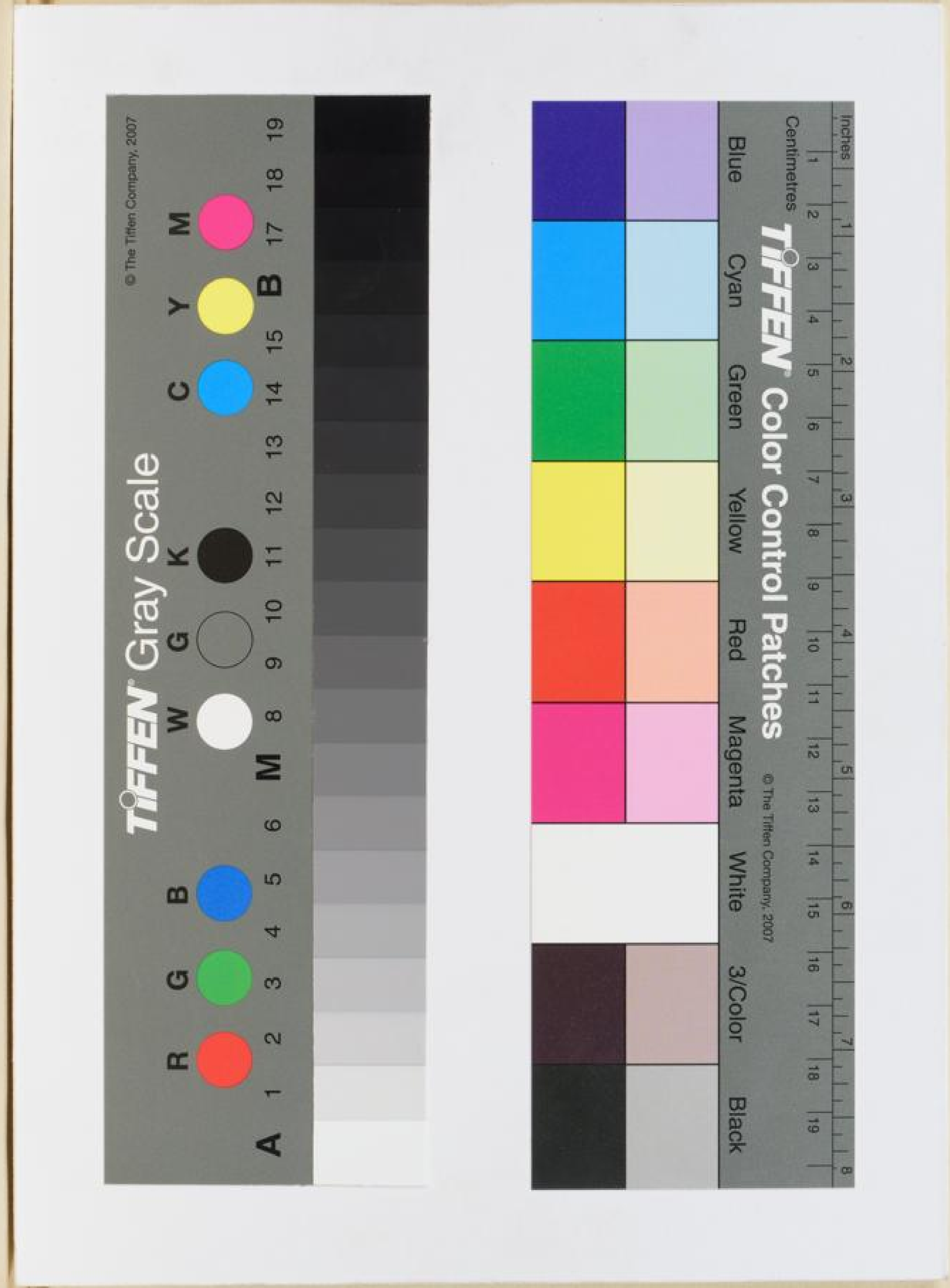
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
TIFFEN Color Control Patches
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
© The Tiffen Company, 2007
Inches
Centimetres